Europeiska unionens råd

Bryssel den 13 februari 2026
(OR. en)

6076/26

SOC 59
EMPL 23
EDUC 34
ECOFIN 164

NOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Komm. dok. nr:	15277/25 + ADD 1
Ärende:	Gemensam sysselsättningsrapport 2026 – *Antagande*

För delegationerna bifogas den gemensamma sysselsättningsrapporten 2026, som färdigställdes av sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd vid deras gemensamma möte den 4 februari 2026.

Coreper uppmanas att översända den gemensamma sysselsättningsrapporten 2026 till rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) för antagande.

Innehåll

HUVUDPUNKTER 4

KAPITEL 1. ARBETSMARKNADSTRENDER OCH SOCIALA TRENDER I EU 41

KAPITEL 2. SYSSELSÄTTNINGSPOLITISKA OCH SOCIALA REFORMER – MEDLEMSSTATERNAS ÅTGÄRDER OCH RESULTAT 47

2.1 Riktlinje 5: Stimulera efterfrågan på arbetskraft 47

2.1.1 Nyckelindikatorer 48

2.1.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna 72

2.2 Riktlinje 6: Öka arbetskraftsutbudet och förbättra tillgången till arbetsmarknaden och ge möjlighet till livslångt förvärvande av färdigheter och kompetens 75

2.2.1 Nyckelindikatorer 77

2.2.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna 123

2.3 Riktlinje 7: Förbättra arbetsmarknadens funktion och göra den sociala dialogen mer ändamålsenlig 136

2.3.1 Nyckelindikatorer 137

2.3.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna 169

2.4 Riktlinje 8: Främja lika möjligheter för alla, främja social inkludering och bekämpa fattigdom 177

2.4.1 Nyckelindikatorer 177

2.4.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna 218

KAPITEL 3. FÖRSTASTEGSANALYS ENLIGT RAMEN FÖR SOCIAL KONVERGENS 230

3.1 Viktiga övergripande resultat 231

3.2 Landsspecifik förstastegsanalys 240

Belgien 240

Bulgarien 242

Tjeckien 244

Danmark 246
Tyskland 248
Estland 250
Irland 252
Grekland 254
Spanien 256
Frankrike 258
Kroatien 260
Italien 262
Cypern 264
Lettland 266
Litauen 268
Luxemburg 270
Ungern 272
Malta 274
Nederländerna 276
Österrike 278
Polen 280
Portugal 282
Rumänien 284
Slovenien 286
Slovakien 288
Finland 290
Sverige 292
BILAGOR 294

HUVUDPUNKTER

Den gemensamma sysselsättningsrapport som utfärdas av Europeiska kommissionen och rådet ger, i linje med artikel 148 i EUF-fördraget, en översikt över den sysselsättningsrelaterade och sociala situationen i unionen och genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningen[1]. Rapporten ger också en översikt över medlemsstaternas senaste politiska åtgärder på det arbetsmarknadsrelaterade och sociala området, och identifierar närliggande prioriterade nyckelområden för politiska åtgärder. Den har fortsatt en stark inriktning på genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

I kapitel 1 i rapporten ges en kort översikt över de viktigaste sysselsättningsrelaterade och sociala trenderna. I kapitel 2 analyseras utmaningar och politiska åtgärder i medlemsstaterna för var och en av de fyra riktlinjerna för sysselsättningen. I kapitlet redovisas även de framsteg som gjorts när det gäller EU:s överordnade och nationella mål för 2030. Kapitel 3 innehåller övergripande resultat och en analys för varje medlemsstat som bygger på principerna i ramen för social konvergens[2]. Det utgör ett svar på förordning (EU) 2024/1263, i enlighet med vilken kommissionens övervakning inom ramen för den europeiska planeringsterminen inbegriper en ram för identifiering av risker för social konvergens[3].

Att åtgärda de utmaningar som identifieras i denna rapport stöder en uppåtgående social konvergens. Det stöder också uppnåendet av målen för hållbar utveckling och genomförandet av strategierna inom ramen för jämlikhetsunionen[4]. På grundval av kommissionens förslag och efter utbyten i de rådgivande kommittéerna i rådet kommer slutrapporten att antas av rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor).

---

1 Europeiska unionens råd antog den senaste uppdaterade versionen av riktlinjerna för sysselsättningen den 27 oktober 2025 (EUT L, 2025/2254, 7.11.2025).

2 Efter diskussioner i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) i juni 2023 om en ram för social konvergens och huvudbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd som utarbetades på grundval av det arbete som utfördes av den särskilda gemensamma arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd från oktober 2022 till maj 2023.

3 Se artikel 3.3 b i förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och den multilaterala budgetövervakningen. I skäl 8 i samma förordning anges dessutom följande: ”Som en del av sin integrerade analys av sysselsättningsutvecklingen och den sociala utvecklingen inom ramen för den europeiska planeringsterminen bedömer kommissionen riskerna för den uppåtgående sociala konvergensen i medlemsstaterna och övervakar framstegen med genomförandet av principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter på grundval av den sociala resultattavlan och principerna i ramen för social konvergens”.

4 Jämställdhetsstrategin för 2020–2025, EU:s handlingsplan mot rasism 2020–2025, EU:s strategiska ram för romers jämlikhet, inkludering och deltagande 2020–2030, jämlikhetsstrategin för hbtqi+-personer 2026–2030 och strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030.

Den gemensamma sysselsättningsrapporten övervakar framstegen på väg mot EU:s överordnade mål för 2030 och de nationella målen för sysselsättning, kompetens och fattigdomsminskning (se målrutorna i kapitel 2)[5]:

- **EU är för närvarande på god väg att nå sitt överordnade mål för sysselsättningsgraden fram till 2030.** Detta trots en blygsam (men tilltagande) BNP-tillväxt och en minskning av sysselsättningsintensiteten för tillväxten från 2024 års höga nivåer[6]. EU:s sysselsättningsgrad uppgick till 75,8 % under 2024, vilket är 0,5 procentenheter högre än 2023 och bara 2,2 procentenheter från målet på 78 % senast 2030. De flesta medlemsländer gjorde ytterligare framsteg mot sina nationella sysselsättningsmål 2024, medan sju redan hade uppnått eller överträffat sina mål.

- **Det krävs betydande ytterligare insatser för att uppnå EU:s kompetensmål.** Andelen vuxna som deltog i utbildning varje år förbättrades endast i viss begränsad mån i EU (baserat på undersökningen om vuxenutbildning, AES). Den ökade från 37,4 % under 2016 till 39,5 % under 2022, men ligger fortfarande mer än 20 procentenheter under EU:s överordnade mål för 2030 på 60 %. Uppgifter från arbetskraftsundersökningen pekar på en allmän ökning av deltagandet i vuxenutbildning mellan 2022 och 2024. Majoriteten av medlemsstaterna tappar mark i sin strävan efter att uppnå sina nationella mål. Detta är avgörande för att uppfylla EU:s ambition att förbli konkurrenskraftigt, innovativt och inkluderande, även mot bakgrund av den demografiska utvecklingen. Det är särskilt brådskande att genomföra fler politiska åtgärder för att stärka unionens strategiska oberoende.

---

5 EU:s överordnade mål för 2030 välkomnades av EU:s ledare vid det sociala toppmötet i Porto i maj 2021 och vid Europeiska rådets möte i juni 2021.

6 Se *European economic forecast – Autumn 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

- **Trots betydande framsteg krävs ytterligare insatser för att uppnå målet om fattigdomsminskning.** Antalet personer som löper risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning var omkring 2,9 miljoner lägre i EU 2024 än 2019. Detta är definitivt en framgång mot bakgrund av covid-19-krisen, de höga energikostnaderna och inflationen. Den betydande ökningen på EU-nivå av hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita under 2024 kan bidra ytterligare till detta. Antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning är dock fortfarande långt ifrån EU:s överordnade mål om en minskning med minst 15 miljoner senast 2030. Två medlemsstater nådde sina nationella mål under 2024 och ytterligare 14 har gjort vissa framsteg sedan 2019, men i elva medlemsstater var antalet personer i riskzonen högre under 2024 än under 2019[7]. Mot bakgrund av detta skulle insatserna behöva intensifieras betydligt under återstoden av årtiondet. Detta är av avgörande betydelse mot bakgrund av ambitionen att utrota fattigdomen i unionen senast 2050[8].

EU:s politik ger betydande stöd till inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, resiliens samt ekonomisk, social och territoriell sammanhållning. Med detta som mål lägger kommissionen fram ett antal särskilda initiativ, bland annat färdplanen för sysselsättning av hög kvalitet, kompetensunionen (inbegripet rekommendationen till rådets rekommendation om humankapital i EU), planen för bostäder till överkomlig kostnad och den kommande strategin för fattigdomsbekämpning. Som en del av konkurrenskraftskompassen lade kommissionen fram främjandet av kompetens och högkvalitativa arbetstillfällen som en av de fem horisontella möjliggörande åtgärder som krävs för att understödja konkurrenskraften inom alla sektorer. Enligt den nuvarande fleråriga budgetramen är Europeiska socialfonden+ (ESF+) det viktigaste verktyget för EU-finansiering på det sociala området, kompletterat med andra instrument såsom Erasmus+. När det gäller infrastruktur kompletteras den med finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för ett sammanlänkat Europa och Fonden för en rättvis omställning. Faciliteten för återhämtning och resiliens främjar också den sociala sammanhållningen genom stöd till reformer och investeringar, och förbättrar medlemsstaternas konkurrenskraft och resiliens[9]. Alla dessa EU-finansieringsverktyg bidrar till den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

---

[7] De två medlemsstater som uppnådde sina nationella mål är Sverige och Irland. De 14 medlemsstater som har gjort vissa framsteg sedan 2019 är Portugal, Grekland, Bulgarien, Polen, Italien, Rumänien, Ungern, Kroatien, Tjeckien, Nederländerna, Belgien, Cypern, Estland och Lettland. De elva medlemsstater där antalet personer i riskzonen var högre under 2024 än under 2019 är Frankrike, Tyskland, Spanien, Slovakien, Finland, Österrike, Danmark, Litauen, Slovenien, Luxemburg och Malta.

[8] Se Tal om tillståndet i unionen 2025 av kommissionens ordförande Ursula von der Leyen av den 10 september 2025.

[9] Europeiska socialfonden+ har en budget (2020–2027) på cirka 142 miljarder euro, inklusive nationell samfinansiering. Den omfattar grovt sett investeringar på de politikområden som omfattas av riktlinjerna för sysselsättningen. Ytterligare stöd, med inriktning på

Förstastegsanalysen enligt ramen för social konvergens visar följande:

i **En fortsatt uppåtgående konvergenstrend när det gäller utvecklingen på arbetsmarknaden i medlemsstaterna under 2024.** Det finns dock ett behov av att ytterligare förbättra sysselsättningsresultaten för vissa underrepresenterade grupper, för vilka ingen tydlig uppåtgående konvergenstrend kan noteras i länderna (t.ex. för unga och personer med funktionsnedsättning).

ii **Vissa förbättringar på EU-nivå när det gäller kompetens, även om riskerna för en uppåtgående konvergens kvarstår på detta område.** Ett relativt stort antal kritiska situationer noteras t.ex. när det gäller andelen unga med högst grundskoleutbildning, vuxnas deltagande i utbildning och digitala färdigheter.

iii Små förbättringar av andelen som löper risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning, inkomstskillnaderna och den reala disponibla bruttoinkomsten per capita på EU-nivå, men inga tecken på en uppåtgående konvergens mellan medlemsstaterna på detta område.

Den övergripande och landsspecifika analys av uppåtgående social konvergens som leder till dessa huvudsakliga resultat bygger på principerna i ramen för social konvergens. Medlemsstaternas arbetsmarknad, kompetens och sociala utmaningar analyseras för att identifiera potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergensen. Analysen förlitar sig på de analysverktyg som överenskommits med medlemsstaterna (den sociala resultattavlan och den överenskomna trafikljusmetoden i den gemensamma sysselsättningsrapporten).

infrastruktur, kommer från Eruf och Fonden för en rättvis omställning. Sammanlagt omkring 163,7 miljarder euro som har avsatts till medlemsstaterna inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens bidrar till de sociala utgifterna, vilket motsvarar ungefär 25 % av de sammanlagda beräknade utgifterna (den 13 november 2025). De sociala utgiftskategorierna definieras och tillämpas enligt den metod som kommissionen i samråd med Europaparlamentet och medlemsstaterna har fastställt i delegerad förordning (EU) 2021/2105.

Nio medlemsstater kommer att underkastas andrastegsanalysen enligt ramen för social konvergens. Bland dessa hittar vi Bulgarien, Grekland, Spanien, Italien, Litauen, Luxemburg och Rumänien, som omfattades av andrastegsanalysen även förra året. Dessutom ingår Lettland och Finland i gruppen för första gången i år[10]. Kroatien, Estland och Ungern, som omfattades av andrastegsanalysen förra året, finns inte med i år[11]. En mer detaljerad andrastegsanalys (med hjälp av en bredare uppsättning kvantitativa och kvalitativa uppgifter) kommer att genomföras av kommissionens avdelningar i fråga om dessa länder, för vilka potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergensen har identifierats.

Utmaningar i fråga om sysselsättning, kompetens och sociala frågor i EU:s medlemsstater efter huvudindikator i den sociala resultattavlan

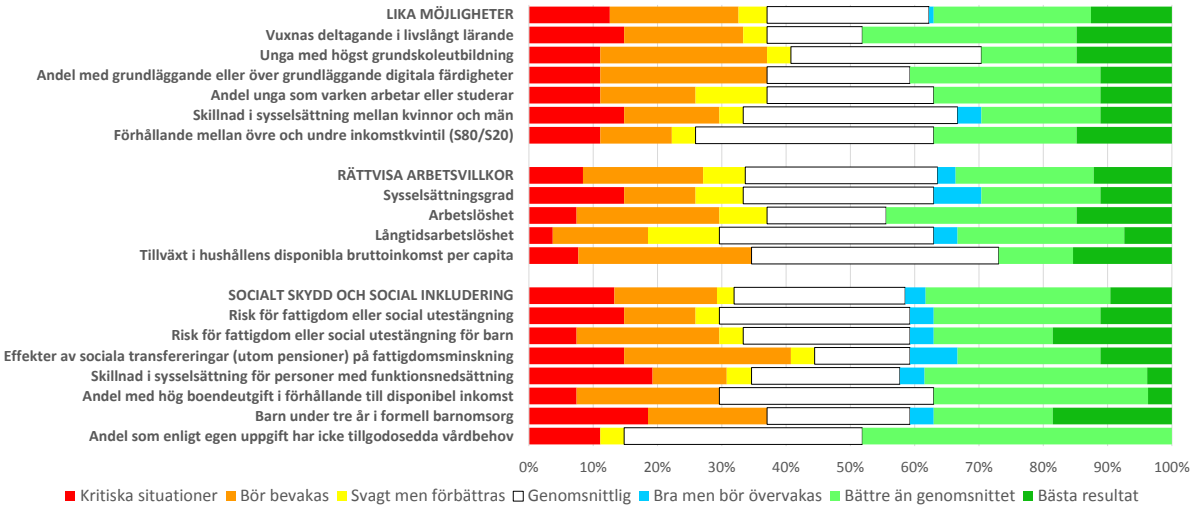

Anm.: Det saknas uppgifter för vissa indikatorer för vissa länder – se tabell 3.1.1 i avsnitt 3.1. Längden på olika färgade segment i en stapel står i proportion till andelen medlemsstater med motsvarande kategorisering. Förklaringar av indikatorelementen finns i bilaga 6.

---

10 För Lettland beror detta på en ökning av andelen unga som varken arbetar eller studerar samt av arbetslösheten och långtidsarbetslösheten. Det handlar också om låga och minskande effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen, och en kraftig försämring av deltagandet i formell barnomsorg av barn under tre år. Finland valdes ut för andrastegsanalysen främst på grund av den relativa försämringen av arbetslösheten och långtidsarbetslösheten.

11 Estland, Ungern och Kroatien, som också var med i andrastegsanalysen förra året, omfattas inte av denna i år. Estland omfattas inte heller mot bakgrund av de registrerade förbättringarna när det gäller inkomstskillnaderna, hushållens disponibla inkomst, andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning, effekterna av sociala transfereringar på fattigdomsminskningen, och de icke tillgodosedda vårdbehoven. Ungern omfattas inte heller av andrastegsanalysen, eftersom de senaste uppgifterna visar på förbättringar när det gäller andelen unga med högst grundskoleutbildning, andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning (totalt och för barn), skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning och långtidsarbetslösheten. För Kroatien förekommer ett avbrott i tidsserien under 2024 för alla sociala indikatorer baserade på EU-Silc, vilket gör att det inte är möjligt att på ett meningsfullt sätt tolka förändringar. Framför allt ligger det strukturella avbrottet bakom ”bör bevakas”-situationen för personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning, totalt sett och för barn.

Trots den ökande ekonomiska och geopolitiska osäkerheten förblev EU:s arbetsmarknad resilient under 2024 och början av 2025, med en måttlig men ändå stabil sysselsättningstillväxt. Överlag ökade den totala sysselsättningen under 2024 med 1,7 miljoner personer i EU, till 219,4 miljoner. Sysselsättningsgraden (för åldersgruppen 20–64 år) nådde 75,8 % under 2024 och steg ytterligare till en rekordhög nivå på 76,2 % under andra kvartalet 2025. Samtidigt som den årliga tillväxttakten minskade återspeglade den positiva tillväxten arbetsmarknadens resiliens mitt i osäkerheten. Samtidigt sjönk EU:s arbetslöshetsnivå (för åldersgruppen 15–74 år) till en rekordlåg nivå på 5,9 % under 2024.

Drivkraften för den sysselsättningstillväxt som registrerades under 2024 var framför allt ett större arbetskraftsdeltagande och, i mycket mindre utsträckning, lägre arbetslöshet. Skapandet av arbetstillfällen skedde huvudsakligen i tjänstesektorn och den offentliga sektorn. Egenföretagandet (som en andel av den totala sysselsättningen) i EU har stadigt minskat, med variationer när det gäller sektorer och länder. På det hela taget observerades en gradvis uppåtgående konvergens när det gäller sysselsättningsgraden i EU:s medlemsstater. Samtidigt kvarstår betydande regionala skillnader både mellan och inom länderna. Många av de regioner som har relativt låga sysselsättningsnivåer är landsbygdsregioner, glest befolkade regioner eller randområden.

En resilient arbetsmarknad trots ekonomisk och geopolitisk osäkerhet

76,2 % sysselsättningsgrad (20–64 år) under andra kvartalet 2025 (+0,5 procentenheter på årsbasis)

80,8 % arbetskraftsdeltagande (20–64 år) under andra kvartalet 2025 (+0,5 procentenheter på årsbasis)

6,0 % arbetslöshet (15–74 år) under andra kvartalet 2025 (oförändrad jämfört med föregående år)

14,9 % ungdomsarbetslöshet (15–24 år) under andra kvartalet 2025 (+0,1 procentenheter på årsbasis)

Arbetsmarknadsrelaterade nyckelindikatorer i EU-27 (i %, kvartalsvis)

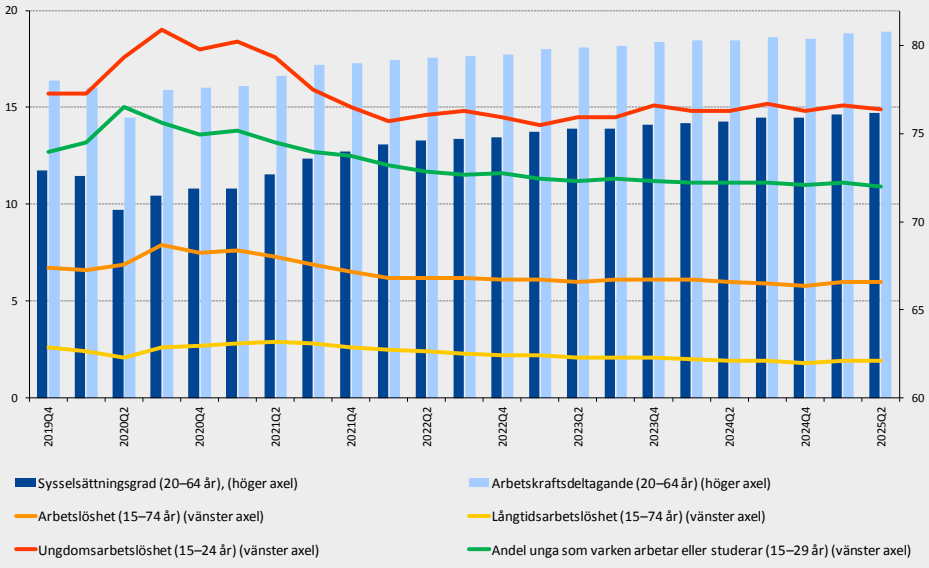

Källa: Eurostats [lfsi_emp_q], [une_rt_q], [une_ltu_q] och [lfsi_neet_q]. Säsongrensade data, ej kalenderkorrigerade.

En långsam ökning av arbetsproduktiviteten är en utmaning för EU:s konkurrenskraft och för den sociala sammanhållningen, vilket också påpekas i Mario Draghis rapport[12]. Detta är ännu

[12] Draghi-rapporten: *A competitiveness strategy for Europe*, 9 september 2024.

tydligare mot bakgrund av den negativa demografiska utvecklingen, som har konsekvenser för unionens tillväxtpotential, kapacitet för sysselsättningsskapande och EU-medborgarnas levnadsstandard. Under de senaste tjugofem åren har produktivitetstillväxten stadigt minskat[13]. Under 2024 ökade arbetsproduktiviteten per timme med endast 0,2 %, efter en minskning på 0,8 % året innan. Prognoser förutspår förbättringar under 2025, 2026 och 2027 som skulle kunna kompensera för förlusterna i de flesta medlemsstater sedan 2023[14]. För att stärka sin konkurrenskraft och sitt strategiska oberoende måste EU öka sin innovativa kapacitet, bland annat genom att stärka sitt humankapital i linje med de föränderliga behoven. Detta framhävs väl i kommissionens konkurrenskraftskompass[15], initiativet om en kompetensunion[16], handlingsplanen för AI-kontinenten[17] och strategin för AI-tillämpningar[18]. Ökade privata investeringar med stöd av en fördjupad kapitalmarknadsunion kan också bidra till att förbättra arbetsproduktiviteten.

Låg ökning av arbetsproduktiviteten innebär utmaningar för EU:s konkurrenskraft

Ökning av arbetsproduktiviteten:

- 1,7 % per år under 2000–2007
- 1,2 % under 2010–2019
- 0,1 % under 2021–2024

År 2024 låg antalet arbetade timmar per anställd 4,4 % under 2004 års nivåer

Nyckelindikatorer för arbetsproduktivitet i EU-27

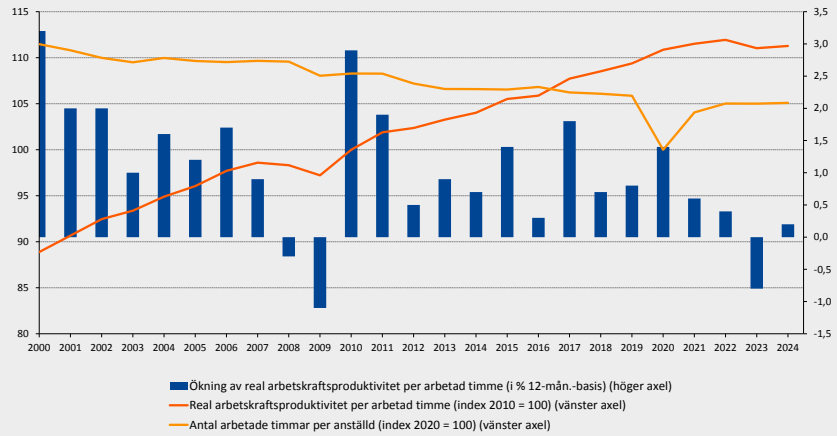

Källa: Eurostat [nama_10_lp_ulc]

13 Den uppgick i genomsnitt till 1,7 % per år under perioden 2000–2007 och minskade till 1,2 % under 2010–2019, och var endast 0,1 % under 2021–2024.

14 Se *European economic forecast – Autumn 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

15 Europeiska kommissionens meddelande av den 29 januari 2025 om en konkurrenskraftskompass för EU, (COM(2025) 30 final).

16 Europeiska kommissionens meddelande av den 5 mars 2025 om kompetensunionen, COM(2025) 90 final.

17 Europeiska kommissionens meddelande av den 9 april 2025 om en handlingsplan för AI-kontinenten, COM(2025) 165 final.

18 Europeiska kommissionens meddelande av den 8 oktober 2025 om en strategi för AI-tillämpningar, COM(2025) 723 final.

Trots en minskning från toppnoteringen 2022 är bristen på arbetskraft och kompetens fortfarande hög Åtgärder för att avhjälpa dessa brister är avgörande för att öka konkurrenskraften, EU:s agenda för större strategiskt oberoende och hållbar tillväxt. Vakansgraden i EU minskade från 3,1 % under andra kvartalet 2022 till 2,1 % under andra kvartalet 2025, och förblev högre än genomsnittet före pandemin (2013–2019) på 1,7 %. Sett till vakansgrad är bristen särskilt uttalad inom administrativa tjänster och stödtjänster, verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik, transporter, hotell- och restaurangtjänster, byggverksamhet, samt information och kommunikation. I en analys nyligen konstaterades det att det i flera medlemsstater råder brist på arbetskraft inom så många som 24 yrken av relevans för den gröna omställningen [19].

Strukturella faktorer kommer sannolikt att leda till brister inom vissa sektorer. Dessa faktorer inbegriper demografiska förändringar och kompetenskrav från den dubbla omställningen samt dåliga arbetsvillkor inom vissa sektorer. Rörligheten mellan sektorer är fortfarande begränsad: endast 1,8–3,9 % av de anställda byter sektorer årligen, en andel som i stort sett är oförändrad sedan 2016[20]. Åtgärder för att avhjälpa dessa brister är avgörande för att stödja tillväxten, produktiviteten och den dubbla omställningen. Under 2024 lade kommissionen fram en handlingsplan för att hantera bristen i unionen på arbetskraft och kompetens, som utarbetats i nära samarbete med arbetsmarknadens parter[21]. I denna handlingsplan beskrivs vikten av att aktivera underrepresenterade grupper, stärka kompetenshöjningen och omskolningen, öka användningen av kompetensinventeringar samt förbättra arbetsvillkoren och arbetskraftsrörligheten för att åtgärda bristerna. Som en del av kompetensunionen lägger kommissionen fram en ny rekommendation till rådets rekommendation om humankapital.

---

19 Ett yrke klassificeras som att det står inför ”stor brist” på arbetskraft om minst fem medlemsstater rapporterar brist inom detta yrke. Detta är en viktig resultatindikator för given för en ren industri.

20 Fulvimari A. m.fl., *Estimating labour market transition costs and social investment needs of the green transition – a new approach*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

21 Europeiska kommissionens meddelande av den 20 mars 2024: *Arbetskrafts- och kompetensbrist i EU: en handlingsplan*, COM(2024) 131 final.

Trots en minskning från toppnoteringen under 2022 är bristen på arbetskraft i unionen fortfarande hög

Vakansgrad i EU efter näringsgren (i %, årsuppgifter)

en vakansgrad på minst 2,9 % inom administrativa tjänster och stödtjänster, verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik, hotell- och restaurangtjänster, byggverksamhet, information och kommunikation under 2024

5 % högre arbetskraftsbrist under 2024 jämfört med 2019

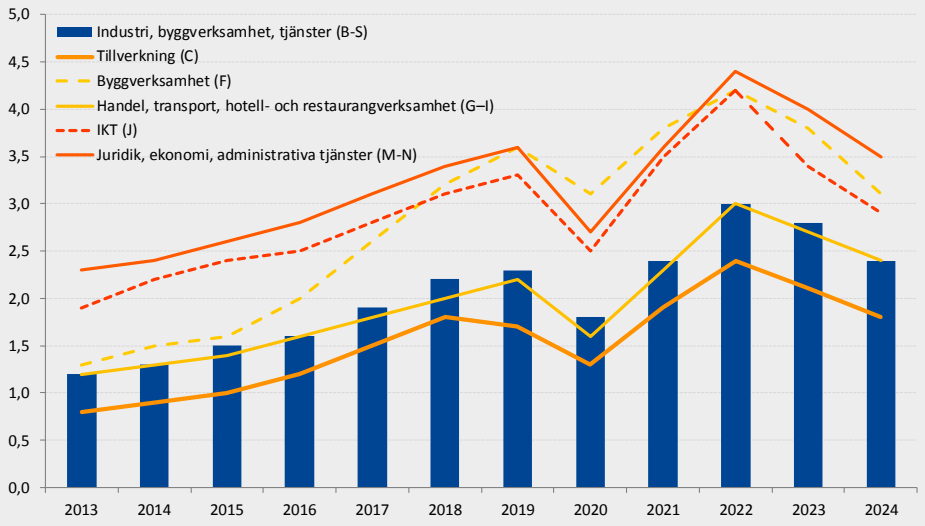

Anm.: Näringsgrenar enligt Nace rev. 2: B–S (industri, byggverksamhet och tjänster (utom förvärvsarbete i hushåll och verksamhet vid internationella organisationer, utländska ambassader o.d.), C (tillverkning), F (byggverksamhet), G–I (parti- och detaljhandel, transport, logi och livsmedelstjänster), J (informations- och kommunikationsverksamhet), M–N (verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik).
Källa: Eurostats [jvs_a_rate_r2].

Att främja kvalitet i arbetet är avgörande för en konkurrenskraftig social marknadsekonomi med hög produktivitet och större social sammanhållning. Att överbrygga innovationsgapet och genomföra de horisontella möjliggörande åtgärder[22] som beskrivs i konkurrenskraftskompassen är avgörande för att främja högkvalitativa arbetstillfällen. Arbetsmarknadens institutioner spelar i sin tur också en viktig roll. Såsom anges i sysselsättningskommitténs yttrande till rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) i juni 2025[23] omfattar kvalitet i arbetet aspekter såsom *tillräckliga inkomster och rättvisa löner*, *anställnings- och karriärsäkerhet* samt *kompetensutveckling* och *karriärutveckling*. Dessa är ömsesidigt beroende faktorer som, när de kombineras, kan skapa en god cirkel bestående av personlig egenmakt, produktivitet och ekonomisk tillväxt. Samtidigt kan *säkerhet och hälsa på arbetsplatsen*, i kombination med *välbefinnande på arbetsplatsen*, optimala *arbetstidsarrangemang*, *balans mellan arbete och fritid* och *självständighet i arbetet*, lägga grunden för personliga, yrkesmässiga och organisatoriska framgångar. Detta kan till exempel bero på ökad kreativitet och ansvarsskyldighet, bättre motivation och produktivitet och minskad förekomst av utbrändhet.

---

22 Dessa horisontella möjliggörande åtgärder omfattar en förenkling av regelverket, en minskning av bördan och främjande av snabbhet och flexibilitet; att fullt ut ta vara på den inre marknadens stordriftsfördelar genom att undanröja hinder; finansiering genom en spar- och investeringsunion och en omlagd EU-budget; främjande av kompetens och arbeten av god kvalitet och säkerställa social rättvisa; och bättre samordning av politiken på EU-nivå och nationell nivå.

23 Se yttrandet från sysselsättningskommittén om aspekter för kvalitet i arbetet som lades fram för rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) i juni 2025.

Tillgång till socialt skydd är en väsentlig del av kvalitet i arbetet. *Företrädande och organisation av kollektiva intressen*, *jämställdhet och lika möjligheter* samt insatser för att främja *övergången från odeklarerat/underdeklarerat arbete till formell sysselsättning* är också avgörande faktorer för en rättvis och inkluderande arbetsmarknad. Att stärka prestationerna inom alla dessa aspekter av kvalitet i arbetet är avgörande för att se till att skapandet av arbetstillfällen också handlar om kvalitet och inte bara kvantitet. Kvalitet i arbetet påverkas också av strukturella förändringar på arbetsmarknaden. Dessa omfattar den ökande digitaliseringen av arbetet, miljöanpassningen av ekonomin, utvecklingen av anställningsavtal och arbetsformer, föränderliga arbetsplatskulturer samt bredare samhällsvärderingar och samhällsmål såsom icke-diskriminering och lika möjligheter.

Reallönerna vänder uppåt, men har inte återhämtat sig från tidigare års nedgångar

Real bruttolön per anställd (årlig förändring i %, 2023, 2024 och 2025)

Den nominella ersättningen per anställd ökade med 5,1 % under 2024 och med 4,2 % under 2025 (prognos)

Reallönerna ökade med 2,7 % under 2024 och ökade med 1,3 % under 2025 (prognos)

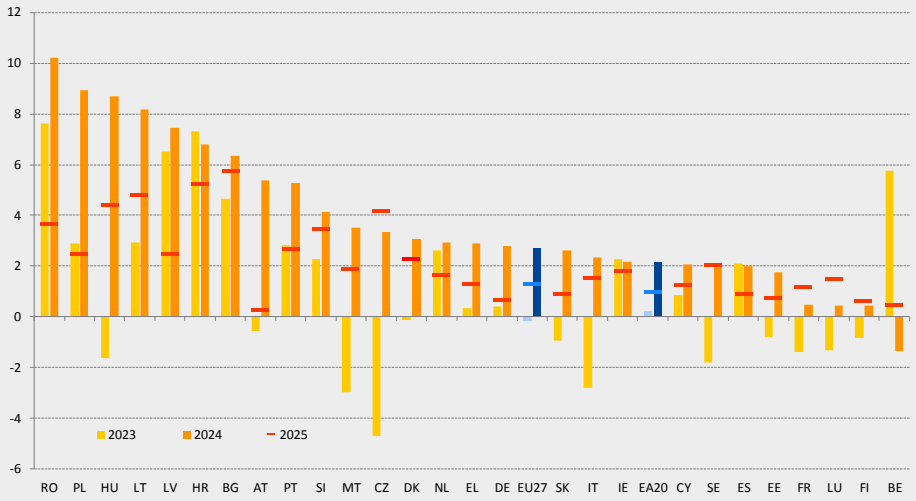

Källa: Europeiska kommissionen, databasen Ameco, nominella bruttolöner och löner per anställd [hwwdw], deflator: harmoniserat konsumentprisindex [AMECO 5000 ZCPIH]. Total sysselsättning (enligt nationella beräkningar) [namq_10_a10_e]. Uppgifterna för 2025 återspeglar prognoser som beräknats på grundval av kommissionens ekonomiska vårprognos för 2025. Uppdateringen av bruttolöner per anställd [Ameco-kod: hwwdw] i höstprognosen var inte tillgänglig den 19 november när den senaste uppdateringen var möjlig.

Löneökningarna i EU var fortsatt stabila under 2024, men varierade betydligt mellan medlemsstaterna. Den årliga ökningen av den nominella ersättningen per anställd uppgick till 5,1 %, jämfört med 6,1 % år 2023. Reallöneökningen återhämtade sig 2024, med 2,7 %. Den stöddes främst av minskad inflation och en stark nominell löneökning. I de flesta medlemsstater har reallönerna överskridit nivåerna före pandemin. De ligger fortfarande under dessa nivåer i flera stora ekonomier (Tyskland, Frankrike, Nederländerna och Italien) mot bakgrund av svag produktivitet och ekonomisk tillväxt. Följaktligen låg 2024 års genomsnittliga reallöner i EU fortfarande något under nivåerna före pandemin, men förväntas överskrida dem under 2025. Samtidigt uppvägde ökningar av den lagstadgade minimilönen i de flesta medlemsstater i stor utsträckning den förlorade köpkraften för minimilöntagare.

I länder med minimilöner enligt kollektivavtal stödde löneökningen en ökad köpkraft under 2024, särskilt för personer med lågavlönade arbeten. En korrekt tillämpning av direktivet om tillräckliga minimilöner[24] är avgörande för att trygga köpkraften för lågavlönade arbetstagare och för att förebygga och bekämpa fattigdomsriskerna bland anställda, samtidigt som incitamenten att arbeta stärks. Direktivet innehåller också åtgärder som syftar till att uppmuntra kollektivförhandlingar samt förbättra mekanismerna för genomförande och tillsyn i medlemsstaterna.

[24] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2041 av den 19 oktober 2022 om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen, EUT L 275, 25.10.2022, s. 33.

Även om tillräckliga inkomster är en viktig aspekt av kvalitet i arbetet[25] upplevde nästan en av tolv arbetstagare att de löpte risk för att drabbas av fattigdom under 2024. Denna tendens är ännu starkare bland arbetstagare med atypisk anställning. Andelen anställda (18–64 år) som löper risk att drabbas av fattigdom minskade något under 2024, till 8,2 %. Arbetstagare med atypisk anställning påverkades i högre grad eftersom de ofta har en lägre årsinkomst och lägre arbetsintensitet. Bland hushåll med hög arbetsintensitet var till exempel andelen förvärvsarbetande som var drabbade av fattigdom mindre än en tredjedel jämfört med hushåll med låg arbetsintensitet[26]. Fattigdomen bland förvärvsarbetande är dessutom fortfarande högre bland personer som är födda utanför EU, arbetstagare med låg utbildningsnivå och hushåll med försörjningsansvar för barn. Förvärvsarbetande män var också mer benägna att löpa risk för fattigdom än kvinnor. Vid sidan av ekonomisk tillväxt och en stark arbetsmarknad kan både genomförandet av direktivet om minimilöner och en mer kraftfull tillämpning av rådets rekommendation från 2019 om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare bidra till att hantera dessa utmaningar.

---

25 Se yttrandet från sysselsättningskommittén om aspekter för kvalitet i arbetet som lades fram för rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) i juni 2025.

26 Andelen förvärvsarbetande som riskerar fattigdom definieras som andelen personer i åldern 18–64 år som rapporterar att de arbetar (anställda eller egenföretagare) med en disponibel inkomst per konsumtionsenhet under fattigdomsgränsen, fastställd till 60 % av den nationella medianinkomsten (efter sociala transfereringar). Eftersom indikatorn bygger på hushållens totala inkomst påverkas den också av hushållets sammansättning, andra hushållsmedlemmars sysselsättningssituation, arbetsintensitet (arbetade timmar) och andra inkomstkällor såsom sociala transfereringar samt skatter. Regionala skillnader i levnadskostnader fångas inte upp av denna indikator på samma sätt som för andra indikatorer på inkomstfattigdom.

Andelen förvärvsarbetande personer som löper risk att drabbas av fattigdom varierar beroende på avtalstyp

Fattigdom bland förvärvsarbetande efter avtalstyp (i %, 2024)

År 2024 gällde följande i EU:

- 8,2 % av alla anställda var arbetande fattiga
- 12,9 % av deltidsanställda var arbetande fattiga
- 13,3 % av tidsbegränsat anställda var arbetande fattiga

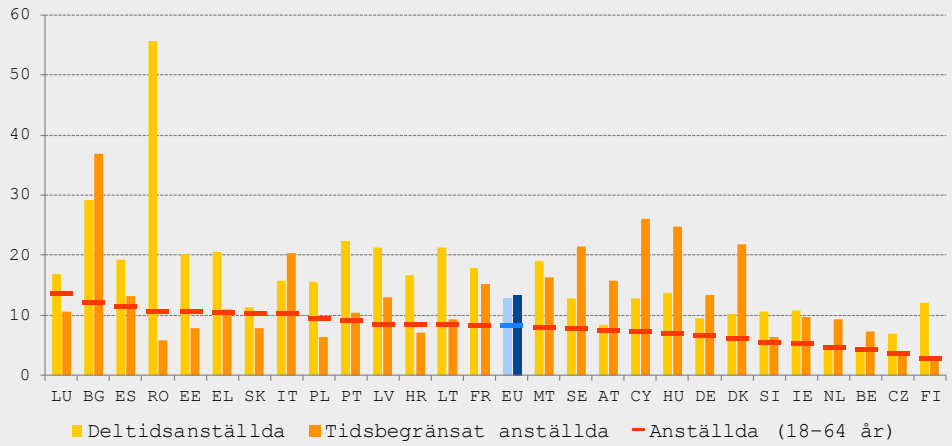

Anm.: Avbrott i serien för HR och preliminära uppgifter för LT.
Källa: Eurostat, [tespm070,] [ilc_iw05], [ilc_iw07], EU SILC.

Flexibla avtalsarrangemang kan bidra till att tillgodose arbetsmarknadens behov, men de kan också leda till en större segmentering av arbetsmarknaden och ha en negativ inverkan på kvalitet i arbetet. Atypiska anställningsformer, såsom tidsbegränsat arbete och deltidsarbete, kan ge både arbetsgivare och arbetstagare större flexibilitet. De kan också fungera som ”språngbrädor” till en stabil sysselsättning och bättre arbetsvillkor när andelen övergångar är tillräckligt hög. I vissa fall begränsar de dock rörligheten uppåt, förlänger instabiliteten och är förknippade med dåliga arbetsvillkor, lägre inkomster och en begränsad tillgång till socialt skydd, utbildning och representation[27]. Mot bakgrund av en ökande sysselsättningsgrad fortsatte andelen tidsbegränsat anställda av alla anställda att minska och nådde 11,6 % i EU under 2024. Skillnaderna mellan medlemsstaterna förblev dock stora.

Trots små förbättringar är tidsbegränsade anställningar nästan tre gånger vanligare bland unga och är mer allmänt utbredda bland kvinnor än bland män. Vissa medlemsstater har också en relativt stor andel tidsbegränsade anställningar och en låg andel övergångar till tillsvidareanställningar. Detta tyder på att det förekommer utmaningar när det gäller de tidsbegränsade anställningarnas roll som ”språngbrädor” till tillsvidareanställning.

27 Se Eurofound, *Labour market segmentation*, *European Industrial Relations Dictionary*, 2019.

Under 2024 hade en av två tidsbegränsat anställda ofrivilliga tidsbegränsade anställningar, vilket utgjorde 6,4 % av alla anställda. Kort sagt berör de ofrivilliga tidsbegränsade anställningarna (15–64 år) fortsatt en betydande andel av arbetskraften, trots att dessa anställningar har minskat med 0,5 procentenheter sedan 2023. Det finns påtagliga skillnader mellan medlemsstaterna och, som nämnts tidigare, är förekomsten högre bland unga och kvinnor. Även när det gäller deltidsanställningar finns det en ofrivillig komponent som fortfarande är betydande i vissa medlemsstater, trots en allmän minskning på EU-nivå. En aktiv arbetsmarknadspolitik och effektiva arbetsförmedlingar som främjar en övergång till arbetstillfällen av högre kvalitet, incitament för arbetsgivare att anställa arbetstagare tillsvidare och på heltid samt tillräcklig tillgång till socialt skydd och utbildningsmöjligheter, kan bidra till att minska segmenteringen av arbetsmarknaden och förbättra kvaliteten i arbetet.

Hur vanligt förekommande ofrivilliga tidsbegränsade anställningar är varierar kraftigt i EU, men en stor andel av de tidsbegränsat anställda berörs i de flesta medlemsstater

Tidsbegränsade anställningar i EU 2024:

- 11,6% av unga anställda (20–64 år)
- 33,3 % av unga anställda (15–29 år)

Ofrivilligt tidsbegränsat arbete för 53,7 % av alla tidsbegränsat anställda (ca 10,6 miljoner arbetstagare)

Ofrivilligt tidsbegränsat anställda som andel av det totala antalet anställda och av det totala antalet tidsbegränsat anställda (20–64 år) (i %, 2024)

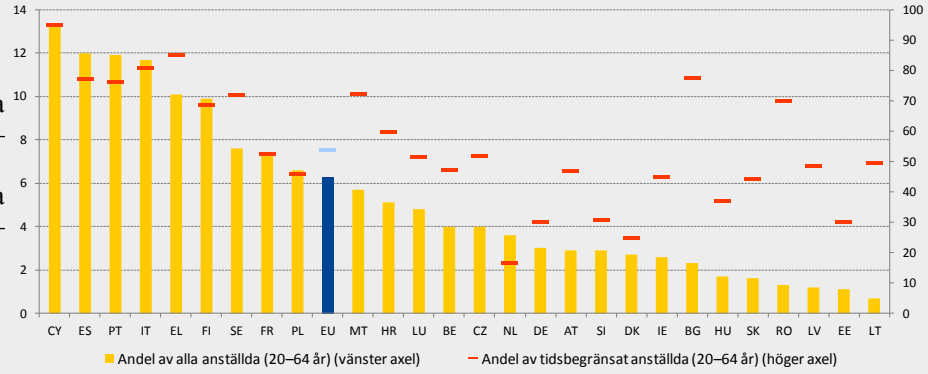

Anm.: Definitionen skiljer sig åt för ES och FR. Avbrott i serien för BG. Uppgifter med låg tillförlitlighet för EE, MT, AT och SI. Endast uppgifter om det totala antalet för ”Arbete endast tillgängligt med ett tidsbegränsat avtal” för LV och endast för ”Inget fast arbete hittat” för SK.
Källa: Eurostat [lfsa_etgar], EU:s arbetskraftsundersökning.

Den digitala omställningen håller på att omforma de europeiska arbetsmarknaderna, där en av tio arbetstagare i EU använder generativ artificiell intelligens[28]. Artificiell intelligens (AI) erbjuder kraftfulla verktyg för att driva på innovationen, öka produktiviteten och stärka Europas globala konkurrenskraft. Användningen av digital övervakning på arbetsplatsen och algoritmisk ledning av arbetsprocesserna förändrar arbetets organisation, samordning, övervakning och ledning[29]. Om AI och system för algoritmisk verksamhetsledning utformas och tillämpas på ett ansvarsfullt sätt kan användningen av dessa på arbetsplatsen öka effektiviteten, effektivisera rekryteringen, minska systematiska fel och förbättra kvaliteten i arbetet[30]. Dessa verktyg måste dock hanteras på lämpligt sätt för att åtgärda oron över ökat arbetstryck, ständig övervakning, potentiella snedvridningar och dataskyddsrisker för arbetstagare. I detta avseende fastställs i AI-förordningen en tydlig uppsättning riskbaserade regler för utvecklare och användare av AI. Dessa omfattar särskilda användningar av AI och garanterar säkerheten, de grundläggande rättigheterna och en människocentrerad AI, samtidigt som de stärker införandet av, investeringarna i och innovationen för AI i hela EU[31]. I strategin för AI-tillämpningar, som främjar införandet av AI i tio EU-branscher och i den offentliga sektorn, erkänns dessutom vikten av en ansvarsfull och välbetänkt användning av AI på arbetsplatsen.

---

28 Se Eurofound, *Den europeiska undersökningen om arbetsvillkor 2024:de första resultaten*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025.

29 Under 2024 övervakades 37 % av EU:s arbetstagare digitalt när det gäller arbetstiden och 36 % när det gäller deras in- och utträde på arbetsplatsen. Undersökningsdata visar också att 24 % av EU:s arbetstagare har tilldelats sina arbetstider automatiskt.

30 Se 2025 års Eurobarometerundersökning.

31 Se Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens.

Att korrekt identifiera sysselsättningsstatus och främja transparens, rättvisa, mänsklig kontroll, säkerhet och ansvarsskyldighet i algoritmisk verksamhetsledning är av central betydelse för plattformsarbetstagare och för att förbättra kvaliteten i arbetet. Referenspunkten är direktivet om plattformsarbete[32]. Under 2025 förväntas 43 miljoner arbetstagare arbeta genom en eller flera digitala arbetsplattformar i EU. Plattformsarbete kan erbjuda flexibilitet och extrainkomster, eller till och med primära inkomster. Det kan också minska hindren för inträde på arbetsmarknaden för unga, migranter eller personer med funktionsnedsättning. Plattformsarbete är dock också förknippat med otrygghet, låga inkomster, begränsad tillgång till socialt skydd och utmaningar med avseende på ogenomskinlig algoritmisk verksamhetsledning. Eftersom det mesta arbetet via digitala plattformar sker online är det dessutom svårt att spåra gränsöverskridande arbetsflöden, och dessa är i många fall dolda. Majoriteten av de personer som arbetar genom plattformar i EU betraktas som egenföretagare, men i verkligheten uppskattas upp till 5,5 miljoner personer vara felaktigt klassificerade som egenföretagare[33].

Ungefär 55 % av plattformsarbetarna tjänar mindre än minimilönen. För att förbättra arbetsvillkoren för plattformsarbete trädde direktivet om plattformsarbete i kraft i december 2024, och medlemsstaterna har två år på sig att införliva det i sin nationella lagstiftning. Direktivet tar upp problem såsom felklassificering av sysselsättningsstatus, algoritmisk verksamhetsledning och transparens i samband med gränsöverskridande arbete. Dess mål är att säkerställa anständiga arbetsvillkor och kvalitet i arbetet i plattformsarbete, samtidigt som det stöder en hållbar tillväxt av digitala arbetsplattformar i EU.

---

32 Europaparlamentets och rådets direktiv om bättre arbetsvillkor för plattformsarbete. Se Europeiska rådet, Plattformsarbetare:rådet antar nya regler för att förbättra arbetsvillkoren.

33 Europeiska kommissionen, Sammanfattning av konsekvensbedömningsrapporten – Följedokument till Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bättre arbetsvillkor för plattformsarbete, 2021.

Digital innovation har möjlighet att skapa mer produktiva och högkvalitativa arbetstillfällen, men kan också leda till arbetsintensifiering och sudda ut gränserna till privatlivet. Den digitala tekniken har till exempel gjort det möjligt att öka distansarbetet. Under 2024 arbetade omkring 20 % av de anställda hemifrån åtminstone en del av tiden. Enligt en undersökning utförd av Eurofound 2025[34] föredrog mer än 50 % av de svarande att arbeta hemifrån flera gånger i veckan under 2024, medan 24 % uttryckte en önskan om att uteslutande arbeta hemifrån.

Tekniska framsteg och därmed förknippade distans- och hybridarbetsmodeller kan också påverka arbetstidsmönstren. I allmänhet har arbetstidsscheman som avviker från den normala heltidsarbetstiden, och som kan påverka kvaliteten i arbetet negativt, förbättrats i EU. Under 2024 hade 6,6 % av alla anställda (20–64 år) långa arbetstider jämfört med 7,1 % under 2023. Andelen personer som har atypiska arbetstider förblev dock hög, och utgjorde 33,6 % av den totala sysselsättningen (20–64 år). Efter de ofullständiga förhandlingarna mellan de europeiska branschövergripande arbetsmarknadsparterna om uppdateringen av deras ramavtal från 2002 om distansarbete, samt Europaparlamentets resolution från 2021 om rätten att inte vara uppkopplad[35], genomförde Europeiska kommissionen ett formellt samråd i två steg med arbetsmarknadens parter om rätten att inte vara uppkopplad och om distansarbete.

Tillgång till lämpligt socialt skydd för olika typer av avtal och olika sysselsättningsstatus är fortfarande en utmaning, särskilt för arbetstagare med atypisk anställning och egenföretagare. Tillgång till socialt skydd är ett annat centralt inslag i kvalitet i arbetet. Det konstaterades finnas formella luckor i fråga om skyddet för minst en grupp av arbetstagare med atypisk anställning i 18 medlemsstater, särskilt när det gäller arbetslöshets-, sjukdoms- och föräldraskapsförmåner. För egenföretagare konstaterades brister i fråga om tillgången till socialt skydd i nitton medlemsstater, särskilt när det gäller arbetslöshet, arbetsplatsolyckor och yrkessjukdomar. För vissa grupper av arbetstagare eller egenföretagare är tillgången dessutom enbart frivillig (opt-in-system), med ett mycket ojämnt utnyttjande i medlemsstaterna.

---

34 Eurofound, *Quality of life in the EU in 2024:Results from the Living and Working in the EU e-survey*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025.

35 Europaparlamentet, Europaparlamentets resolution av den 21 januari 2021 med rekommendationer till kommissionen om rätten att inte vara uppkopplad, 2021.

I omkring en fjärdedel av EU-länderna var det mindre sannolikt att arbetstagare med atypisk anställning i behov av socialt skydd skulle få sociala förmåner än arbetstagare med vanlig anställning. Av alla grupper var egenföretagarna fortfarande de som var minst sannolika att erhålla sociala förmåner. Inkomstfattigdom var betydligt vanligare bland tidsbegränsat anställda (13,4 %) och deltidsanställda (13,8 %) samt egenföretagare (20,9 %) jämfört med tillsvidareanställda (6,3 %). Genomförandet av rådets rekommendation från 2019 om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare är avgörande för att överbrygga de återstående bristerna i skyddet och främja lämpliga och transparenta system.

Betydande regionala variationer i EU och i medlemsstaterna när det gäller andelen unga som varken arbetar eller studerar

Andel unga som varken arbetar eller studerar (15–29 år) på regional nivå (NUTS 2-regioner) per medlemsstat och medlemsstaternas genomsnitt, 2024

Andelen unga som varken arbetar eller studerar låg på 11,1 % under 2024 i EU

Den var högre för **kvinnor (12,1 %)**, för **personer födda utanför EU (18,4 %)** och på **landsbygden**

Andelen unga som varken arbetar eller studerar under 2024

- varierade **mellan 4,4 % och 19,4 %** i EU-länderna

men varierade **mellan 4,4 % och 34,4 %** mellan regionerna (NUTS 2-regioner)

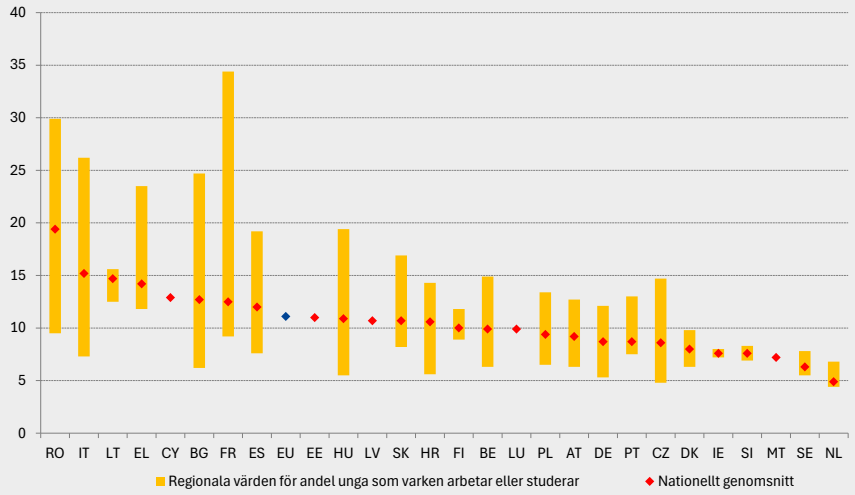

Anm.: Inga regionala uppgifter (NUTS2) tillgängliga för CY, EE, LV, LU och MT.

Källa: Beräkningar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering; Eurostat [edat_lfse_22].

Andelen unga som varken arbetar eller studerar fortsatte att minska i EU. Den minskade från 11,3 % till 11,1 % under 2024. Andelen unga som varken arbetar eller studerar (15–29 år) är dock fortsatt högre bland kvinnor än män och bland dem som är födda utanför EU jämfört med den infödda befolkningen, samt i landsbygdsområden jämfört med i städer, småstäder och förorter. Efter att stadigt ha återhämtat sig sedan covid-19-pandemin ökade ungdomsarbetslösheten (15–24 år) å andra sidan något till 14,9 % under 2024 (och till 11,4 % för personer mellan 15 och 29 år), och är fortsatt mer än dubbelt så hög som arbetslösheten totalt sett. Den är också särskilt hög bland unga med lägre kvalifikationsnivåer och bland personer födda utanför EU. Sysselsättningsgraden för nyutexaminerade från yrkesutbildningar och högskolestudier (20–34 år) minskade under 2024 i EU (till 80,0 % respektive 86,7 %), vilket eventuellt tyder på ökade svårigheter vid deras inträde på arbetsmarknaden. Situationen understryker behovet av fortsatta åtgärder för att åtgärda de strukturella utmaningar som hindrar unga från att komma in på arbetsmarknaden, mot bakgrund av förlorad potential och långsiktiga risker för karriärmöjligheter. Den förstärkta ungdomsgarantin ger stöd till unga som varken arbetar eller studerar genom att erbjuda sysselsättning av god kvalitet, vidareutbildning, lärlingsplatser eller praktikplatser inom fyra månader efter det att de blivit arbetslösa eller avslutat sin formella utbildning[36].

Längre arbetsliv bidrar till ett aktivt åldrande, till att minska bristen på arbetskraft och kompetens och till att bibehålla starka sociala trygghetssystem. Under 2024 ökade sysselsättningsgraden för personer i åldern 55–64 år till 65,2 %. Det finns fortfarande stora skillnader mellan medlemsstaterna. Från och med 2030 förväntas EU:s befolkning i arbetsför ålder att årligen minska med 1,2 miljoner fram till 2050. Den demografiska försörjningskvoten för äldre beräknas öka från 36 % under 2022 till 55 % under 2050, och vidare till 59 % under 2070. Viktiga bestämningsfaktorer är bland annat möjligheter till förtidspensionering, pensionsrelaterade incitament, hälsoproblem och villkor såsom oflexibla arbetsplatser och åldersdiskriminering. När det gäller de pensionsrelaterade incitamenten syftar det nyligen antagna tilläggspensionspaketet till att öka deltagandet och sparandet i tjänstepensionssystem och privata pensionssystem, samt till att förbättra bidraget från pensionsfonderna till finansieringen av innovativa och produktiva investeringar.

---

36 Rådets rekommendation av den 30 oktober 2020 om en väg till jobb – en förstärkt ungdomsgaranti och om ersättande av rådets rekommendation av den 22 april 2013 om att inrätta en ungdomsgaranti, 2020/C 372/01, EUT C 372, 4.11.2020, s. 1.

Det var mer sannolikt att äldre kvinnor befann sig utanför arbetskraften än män, ofta på grund av förtidspensionering, långtidsfrånvaro som orsakades av vård- och omsorgsplikter och de negativa effekterna av könsstereotyper som ackumuleras under hela arbetslivet. Personer i åldern 55–64 år utgör en betydande andel (28,1 %) av den befolkning i arbetsför ålder som står utanför arbetskraften, trots att framsteg gjorts under det senaste årtiondet. För att ta itu med dessa utmaningar behövs en omfattande uppsättning politiska åtgärder, däribland pensionsreformer samt aktiverings- och utbildningsinitiativ. EU har vidtagit åtgärder, såsom antagandet av direktiv 2000/78/EG[37] för att bekämpa diskriminering på arbetsmarknaden, och utarbetandet av en demografisk verktygslåda. I juni 2025 uppmanade rådet också medlemsstaterna och kommissionen att vidta åtgärder för att bistå äldre människor när det gäller att förbli aktiva och nå sin fulla potential på arbetsmarknaden och i samhället[38]. Mot bakgrund av den nuvarande och prognostiserade demografiska utvecklingen samt den betydande kompetens- och arbetskraftsbristen är det ytterst viktigt att utnyttja potentialen hos de äldre arbetstagarna för att stödja EU:s tillväxtpotential och sociala modell.

De kvarstående skillnaderna mellan kvinnor och män i fråga om sysselsättning och lön kräver fler insatser mot ihållande ojämlikhet på arbetsmarknaden. Klyftan ökar ytterligare när man beaktar den större förekomsten av deltidsarbete bland kvinnor. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män har minskat något i EU under de senaste åren, vilket återspeglar en större ökning av sysselsättningen för kvinnor. Skillnaden är dock fortfarande betydande (10,0 procentenheter under 2024). Det finns stora skillnader mellan medlemsstater och mellan regioner, vilket visar att situationen är allvarligare i vissa delar av EU. Skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män är också större för kvinnor med barn, vilket också bidrar till särskilt höga fattigdomsrisker bland ensamstående mödrar. Dessa skillnader är desto mer allvarliga mot bakgrund av bristen på arbetskraft och kompetens och den åldrande befolkningen.

---

37 Rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet, EGT L 303, 2.12.2000, s. 16.

38 Rådets slutsatser om stöd till äldre personer så att de kan nå sin fulla potential på arbetsmarknaden och i samhället.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män i EU är betydande och ligger på 12,0 % (under 2023). Den har minskat med 4 procentenheter under det senaste årtiondet. Löneklyftorna beror på könsskillnader i ekonomiska verksamheter och yrken, underrepresentation av kvinnor i ledande befattningar, överrepresentation i deltidsanställningar och visstidsanställningar, svårigheter att förena arbete med omsorgsansvar samt diskriminering och icke-transparenta lönestrukturer. Dessa inkomstklyftor leder också till stora pensionsklyftor senare i livet.

Det behövs varaktiga politiska åtgärder för att undanröja hinder för kvinnors deltagande på arbetsmarknaden, i linje med EU:s jämställdhetsstrategi 2020–2025[39]. Detta skulle kunna inbegripa att förbättra tillhandahållandet av och tillgången på förskoleverksamhet och barnomsorg samt långvarig vård och omsorg av hög kvalitet till överkomliga priser. Dessutom skulle riktade reformer av skattesystemet kunna skapa större incitament för kvinnor att arbeta. Sådana åtgärder skulle ligga i linje med rådets rekommendationer om förskoleverksamhet och barnomsorg (inklusive de reviderade Barcelonamålen) och om tillgång till långvarig vård och omsorg till överkomliga priser och av god kvalitet[40].

Att avlägsna hindren för integration på arbetsmarknaden för personer födda utanför EU kan bidra till att minska bristen på arbetskraft och kompetens, åtgärda de demografiska förändringarna och främja den sociala sammanhållningen. Personer födda utanför EU utgör mer än en tiondel av EU:s arbetskraft. Deras arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad är dock fortsatt lägre jämfört med de andra grupperna. Till följd av detta står omkring 7,4 miljoner av dessa personer i arbetsför ålder utanför arbetskraften i EU, trots de rådande bristerna. Detta underskott beror på flera hinder i samband med deras arbetsmarknadsstatus och sociala integration. Dessa hinder inbegriper låg utbildningsnivå och bristfälliga språkkunskaper, diskriminering och dålig hälsa. Migranter med eftergymnasial utbildning (cirka en tredjedel) har bättre utsikter till anställning, men svårigheterna med erkännande av deras kvalifikationer är fortfarande ett stort hinder och leder ofta till att de tvingas ta lågkvalificerade arbeten. Ökad integration av migranter på arbetsmarknaden kan bidra till att avhjälpa brister inom vård- och omsorgssektorn.

---

39 *En jämlikhetsunion:jämställdhetsstrategi för 2020–2025, COM(2020) 152 final*.

40 Rådets rekommendation av den 8 december 2022 om förskoleverksamhet och barnomsorg: Barcelonamålen för 2030 (2022/C 484/01), EUT C 484, 20.12.2022, s. 1, och rådets rekommendation av den 8 december 2022 om tillgång till långvarig vård och omsorg till överkomliga priser och av god kvalitet (2022/C 476/01), EUT C 476, 15.12.2022, s. 1.

Ojämlikheterna i utbildningen håller på att öka och nivån av grundläggande färdigheter har relativt sett försämrats hos mindre gynnade elever under det senaste årtiondet

Andelen välpresterande elever från en mindre gynnad bakgrund minskade

- från 21,1 % under 2015
- och 20,8 % under 2018
- till 16,3 % under 2022

jämfört med 59,0 % av **elever från en gynnad bakgrund**

I nästan alla medlemsstater har det skett en försämring under det senaste årtiondet

Stora skillnader kvarstår mellan EU-länderna

Andelen 15-åringar från en mindre gynnad socioekonomisk bakgrund som presterar bra i läsning, matematik eller naturvetenskap (2022, 2018 och 2015)

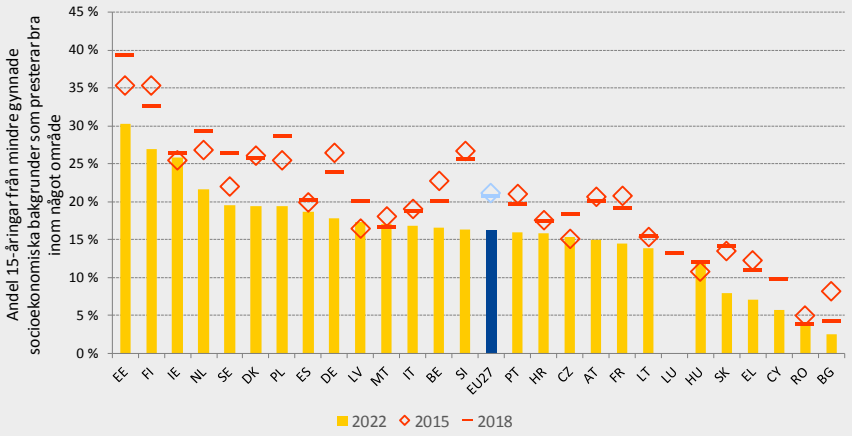

Anm.: Uppgifterna för 2022 för DK, IE, LV och NL måste tolkas med försiktighet eftersom en eller flera av Pisaundersökningens urvalsstandarder inte uppfylldes. Luxemburg deltog endast i 2018 års Pisaundersökning.

Källa: Europeiska kommissionens Education and Training Monitor (2025).

Den kraftiga nedgången i grundläggande färdigheter bland eleverna visar hur brådskande det är att vidta åtgärder rörande våra utbildningssystem för att vända denna negativa trend. Baserat på 2022 års Pisaundersökning tyder den betydande ökningen av andelen underpresterande (29,5 %, en ökning från 22,9 % under 2018, i matematik) på en kraftig minskning av elevernas grundläggande färdigheter. Datan visar också på en minskning av andelen högpresterande (7,9 %, jämfört med 11 % under 2018, i samma ämne). Dessutom presterade endast 16,3 % av eleverna med en mindre gynnad socioekonomisk bakgrund väl när det gäller grundläggande färdigheter[41] under 2022, jämfört med 59,0 % av studenterna med en gynnad bakgrund. Bristen på grundläggande färdigheter är ett stort hinder för kompetensutveckling senare i livet och hindrar produktivitetstillväxten.

[41] Som nådde minst nivå 4 på OECD:s Pisa-skala i något av ämnena läsning, matematik eller vetenskap.

Låga nivåer av digitala färdigheter, däribland AI-kompetens, och medborgerlig kompetens bland eleverna är oroande, särskilt mot bakgrund av att informationsmanipulationen och desinformationen ökar. Endast 63 % av studenterna har tillräckliga medborgerliga kunskaper (ICCS 2022) och 43 % saknar grundläggande digitala färdigheter (ICILS 2023)[42]. Otillräckliga digitala färdigheter försämrar elevernas förmåga att nå framgång i den digitala tidsåldern, hantera de tekniska förändringarna, motverka desinformation och på ett säkert sätt använda ny teknik såsom AI. Digitala färdigheter är också nödvändiga för det digitala välbefinnandet och hjälper eleverna att utveckla ett hälsosammare och mer balanserat förhållande till tekniken. För att främja ungas och lärares digitala färdigheter genomför kommissionen handlingsplanen för digital utbildning 2021–2027, och håller för närvarande på att utarbeta en färdplan rörande framtiden för digital utbildning och digitala färdigheter. Inom ramen för kompetensunionen sjösatte kommissionen en handlingsplan för grundläggande färdigheter[43] med en lång rad olika initiativ som syftar till att åtgärda brister i den grundläggande kompetensen.

Det är positivt att andelen unga med högst grundskoleutbildning minskar och att andelen med högskoleutbildning ökar. Fram till 2024 hade andelen unga med högst grundskoleutbildning nästan halverats (9,4 % bland 18–24-åringar) jämfört med 2002. 3,1 miljoner unga vuxna uppnår dock fortfarande endast grundskoleutbildning eller lägre, och personer med funktionsnedsättning, tredjelandsmedborgare och romer är oproportionerligt representerade i denna grupp. Detta leder till lägre sysselsättningsgrad och ett lägre deltagande i fortbildning. Detta äventyrar individens förmåga att uppfylla sin fulla potential. Över tid innebär detta också ökade offentliga utgifter på detta område och minskade offentliga intäkter. Ett examensbevis efter en yrkesutbildning eller en högskoleexamen kan avsevärt förbättra människors utsikter på arbetsmarknaden. Inom yrkesutbildningen gäller detta i synnerhet för nyutexaminerade som har deltagit i arbetsplatsförlagt lärande. På unionsnivå har antalet unga med eftergymnasial examen ökat betydligt (från 36,5 % till 44,1 % för 25–34-åringar mellan 2015 och 2023), en utveckling som har drivits på av en bredare tillgång till universiteten, en växande efterfrågan på hög kompetens på arbetsmarknaden, samt utsikterna till lägre arbetslöshet och högre inkomster.

---

42 Europeiska kommissionen, *Education and training monitor 2025 – Comparative report*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

43 Kommissionens meddelande om handlingsplanen för grundläggande [färdigheter], COM(2025) 88 final, av den 5 mars 2025.

Det är fortfarande brist på utexaminerade med rätt kompetens för att arbeta inom strategiska sektorer. I synnerhet finns det fortsatt kompetensbrist inom särskilda områden såsom vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM). Dessa färdigheter behövs i synnerhet för en framgångsrik grön omställning och inom andra strategiska sektorer såsom säkerhet och cybersäkerhet, försvar och rymden, AI, ren teknik, avancerad tillverkning, bioteknik och hälso- och sjukvård. Dessutom är de avgörande för EU:s tekniska suveränitet, inklusive dess digitala ledarskap. Mot denna bakgrund föreslog kommissionen EU-mål fram till 2030 på att minst 32 % och 45 % av studenterna ska vara inskrivna på en utbildning inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, på en högskoleutbildning respektive på en grundläggande yrkesutbildning på medelhög nivå. Som en del av kompetensunionen syftar den strategiska planen för utbildning inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik[44] till att främja inskrivningen, stödja kompetensutvecklingen och minska klyftan mellan kvinnor och män inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik. Dessutom syftar EU:s kommande strategi för yrkesutbildning till att göra yrkesutbildningen mer attraktiv, inkluderande och anpassningsbar. Slutligen bidrar den europeiska alliansen för lärlingsutbildning till att utveckla lärlingsplatser för flickor och kvinnor inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, i syfte att locka dem till studier inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik och till att hålla dem kvar på arbetsmarknaden.

Vuxnas läs- och skrivkunnighet har försämrats under det senaste årtiondet, särskilt i länder med lågt deltagande i vuxenutbildning

1 av 5 vuxna var **lågpresterande när det gäller läs- och skrivkunnighet samt räkneförmåga** under 2023

Läs- och skrivkunnigheten minskade i genomsnitt, medan **räkneförmågan** förblev **i stort sett stabil**

Läs- och skrivkunnigheten samt räkneförmågan minskade betydligt i länder där deltagandet i vuxenutbildning var lägre

Förändring i läs- och skrivkunnigheten samt räkneförmågan bland vuxna (16–65 år) mellan 2013 och 2023 (i procentandelar, vänster axel) och i deltagandet i vuxenutbildning (i % av vuxna, höger axel)

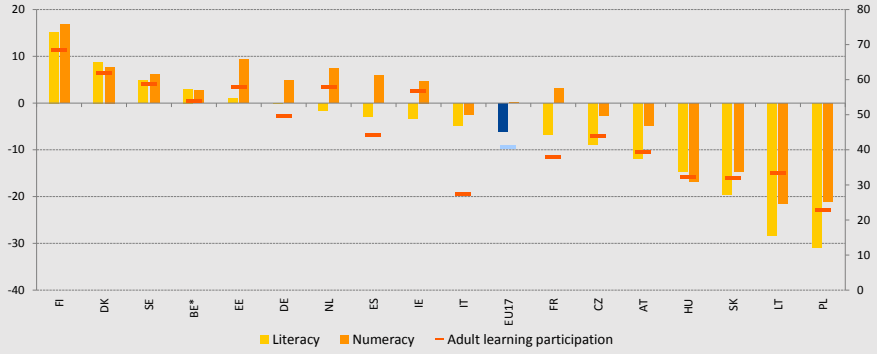

Anm: Data om deltagande i utbildning är ett särskilt utdrag som är anpassat till undersökningen om vuxenutbildning och till definitionen i EU:s arbetskraftsundersökning. BE omfattar endast Flandern.

Källa: OECD:s undersökning om vuxnas färdigheter (2023).

44 Kommissionens meddelande *En strategisk plan för utbildning inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik: kompetens för konkurrenskraft och innovation*, COM(2025) 89 final, 5.3.2025.

Omkring en av fem vuxna i EU ansågs vara lågpresterande både när det gäller läs- och skrivkunnighet och räkneförmåga under 2023[45]. Betydande försämringar av vuxnas läs- och skrivkunnighet och räkneförmåga registrerades just i de länder som hade ett lägre deltagande i vuxenutbildningen. Stora variationer registreras i deltagandet i vuxenutbildning även mellan olika befolkningsgrupper (för hög- jämfört med lågkvalificerade, eller anställda jämfört med arbetslösa och personer som inte deltar på arbetsmarknaden) samt mellan olika yrken[46]. Olika grader av deltagande mellan olika grupper tyder på bestående hinder. Personliga budgetar för utbildning, såsom individuella utbildningskonton[47], är viktiga för att stimulera efterfrågan på lärande. För att stärka utbildningsmöjligheterna inbegriper kompetensunionen initiativ såsom individuella utbildningskonton, en utökad användning av mikromeriter[48] och innovativa lokala lärandemiljöer, särskilt för lågkvalificerade. På det hela taget utgör kompetensunionen en bred strategi för att öka andelen vuxna som deltar i utbildning och förse EU:s arbetskraft med rätt kompetens inför framtiden.

Att öka vuxnas deltagande i lärande är avgörande för att åtgärda bristerna samt öka produktiviteten, konkurrenskraften och den sociala sammanhållningen. Uppgifter för 2022 från undersökningen om vuxenutbildning visade att deltagandet i vuxenutbildning (med undantag för handledd utbildning på arbetsplatsen[49]) ökade något under de senaste tolv månaderna i EU, från 37,4 % under 2016 till 39,5 % under 2022. Uppgifterna i arbetskraftsundersökningen mellan 2022 och 2024 tyder på en ytterligare möjlig ökning. Nivån är dock fortfarande för låg mot bakgrund av de stora förändringar som EU står inför, och skillnaderna mellan medlemsstaterna är fortfarande för stora.

---

45 Se OECD, *Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World?: Survey of Adult Skills 2023*, OECD Skills Studies, OECD Publishing, Paris, 2024.

46 60,9 % av chefer, personer med yrken som kräver teoretisk specialistkompetens, tekniker och personer med yrken som kräver kortare högskoleutbildning deltog i utbildningsaktiviteter under 2022, men ett mycket lägre deltagande noterades bland kontorspersonal samt manuella arbetare och personer med yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion.

47 Se rådets rekommendation om individuella utbildningskonton från maj 2022.

48 Se rådets rekommendation om en europeisk strategi för mikromeriter för livslångt lärande och anställbarhet från juni 2022.

49 Dessa siffror kommer från ett särskilt utdrag från undersökningen om vuxenutbildning, som utesluter handledd utbildning på arbetsplatsen och som används för att övervaka framstegen mot målet för vuxenutbildningen fram till 2030 (se även bilaga 2).

Under 2024 ökade hushållens inkomstsituation avsevärt och andelen som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade något i EU, utan några tydliga tecken på uppåtgående konvergens av den senare indikatorn. Under 2024 ökade den reala disponibla bruttoinkomsten per capita (2008 = 100) avsevärt på EU-nivå och uppgick till 141,3, dvs. 2,5 procentenheter högre än under 2023, främst på grund av ökningen av löner till anställda. Detta är den största ökningen sedan 2021–2022, och den fortsatte även under första halvåret 2025. Det totala antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade med omkring 2,9 miljoner jämfört med 2019 (jämfört med ett mål för 2030 på minst 15 miljoner). Detta innebär att en av fem personer i EU fortsatt löpte risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning under 2024. Fattigdomsriskerna varierar mellan olika befolkningsgrupper, där barn, äldre, personer med funktionsnedsättning, lågutbildade, personer födda utanför EU och romer är drabbade i högre grad. Olikheterna kvarstod också mellan och inom medlemsstaterna (både mellan regioner och mellan landsbygds- och stadsområden). Arbetslöshet var fortfarande en viktig orsak till fattigdom, samtidigt som de sociala förmånerna inte nådde alla behövande hushåll.

Risken för fattigdom eller social utestängning varierar avsevärt efter sociodemografiska faktorer

En av fem personer och **ett av fyra barn** löpte risk för fattigdom eller social utestängning i EU år 2024

Utöver barn är **äldre**, **arbetslösa**, **lågkvalificerade**, **personer med funktionsnedsättning**, **personer födda utanför EU** och **romer** drabbade i högre grad

Andel personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning efter sociodemografisk faktor (i %), EU, 2024.

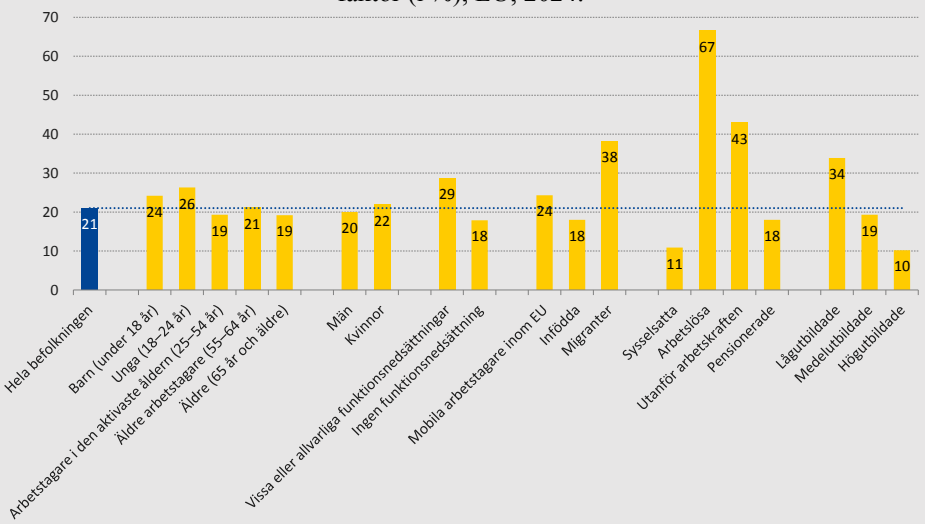

Anm.: Värdena för 2024 avser 2023 års inkomster för alla medlemsstater. Definitionen för andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning skiljer sig mellan de som är yngre och de som är äldre än 65 år, eftersom den senare gruppen utesluter komponenten ”med mycket låg arbetsintensitet”.
Källa: Eurostat [ilc_peps01n] [ilc_peps06n] [ilc_peps02n] [ilc_peps04n] [hlth_dpe010].

Trots förbättringar under senare år är minimiinkomststödet i nästan alla medlemsstater inte tillräckligt för att lyfta människor ur fattigdom. Utgifterna för sociala förmåner beräknas ha ökat i reala termer under 2024 i nästan alla medlemsstater. Nyligen har reformer föreslagits för att stärka minimiinkomstförmånernas roll när det gäller att hjälpa mottagarna att delta i aktiva arbetsmarknadsåtgärder och att aktivt söka jobb. Brister i fråga om tillgången till socialt skydd kvarstår dock, och andelen personer som löper risk för fattigdom och lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet och som fick sociala förmåner låg i EU stabilt på 83,1 % under 2024. Samtidigt kunde man se att effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen minskade något i genomsnitt i EU under 2024 (vilket avspeglas i minskningen av utgifterna för socialt skydd i reala termer under 2023), med kraftiga minskningar i vissa medlemsstater med höga nivåer. Energifattigdomen (när denna mäts genom indikatorn ”andel personer som inte kan hålla sitt hem tillräckligt varmt”) minskade under 2024 för första gången sedan 2022, vilket återspeglar en kombination av faktorer, däribland sjunkande gas- och elpriser, en blandning av energieffektivitetsåtgärder samt andra stödåtgärder. Den förblev dock betydligt högre för personer som löper risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning. Att bedöma de fördelningspolitiska konsekvenserna av reformer och investeringar förblir särskilt viktigt för att ta hänsyn till effekterna på fattigdomsrisker och inkomstskillnader och ge lämplig förhandsinformation till beslutsfattarna.

Andelen barn i EU som löper risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning minskade något, men var fortsatt högre än för befolkningen i stort. Antalet barn (0–17 år) som löper risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning minskade från 19,96 miljoner under 2023 till 19,52 miljoner under 2024 (24,2 % i genomsnitt i EU). Även om 2024 är det andra året i rad med en minskning i absoluta tal är förekomsten av barnfattigdom fortfarande 3,2 procentenheter högre än för den totala befolkningen. Sammantaget riskerade nästan ett av fyra barn i EU att drabbas av fattigdom eller social utestängning under 2024. Att lyfta dem ur fattigdom och social utestängning är avgörande för att hjälpa dem att förverkliga sin fulla potential i samhället och på arbetsmarknaden, och för att bryta överföringen av fattigdom och social utestängning från generation till generation. Genomförandet av den europeiska barngarantin[50] i alla medlemsstater är avgörande i detta avseende.

---

50 Rådets rekommendation (EU) 2021/1004 av den 14 juni 2021 om inrättande av en europeisk barngaranti, EUT L 223, 22.6.2021, s. 14.

Andelen äldre (65 år och äldre) som löper risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning minskade något i EU under 2024. Situationen skiljer sig dock fortfarande mycket mellan medlemsstaterna. Minskningen, till 19,4 %, berodde på en förbättring för kvinnor (som ändå fortfarande står inför betydligt högre risker än män). Minskningen återspeglar också en minskad inkomstfattigdom och allvarlig materiell eller social fattigdom bland äldre människor. Den aggregerade kompensationsgraden för pensioner förblev stabil på EU-nivå under 2024. Icke desto mindre var situationen när det gäller fattigdom bland äldre och ersättning för inkomstbortfall fortsatt mycket olika mellan medlemsstaterna. I vissa länder var risken för inkomstfattigdom hos personer i åldern 65 år och äldre till och med två gånger högre än för befolkningen i arbetsför ålder.

Fattiga hushåll lägger en betydande andel av sin disponibla inkomst på boendeutgifter, med stora variationer mellan medlemsstaterna

År 2024 lade hushållen i **mer än en tredjedel av medlemsstaterna omkring eller mer än en femtedel av sin disponibla inkomst på boendekutgifter**

Hushåll som löper risk för fattigdom betalade **dubbelt så höga boendeutgifter** i nästan alla medlemsstater

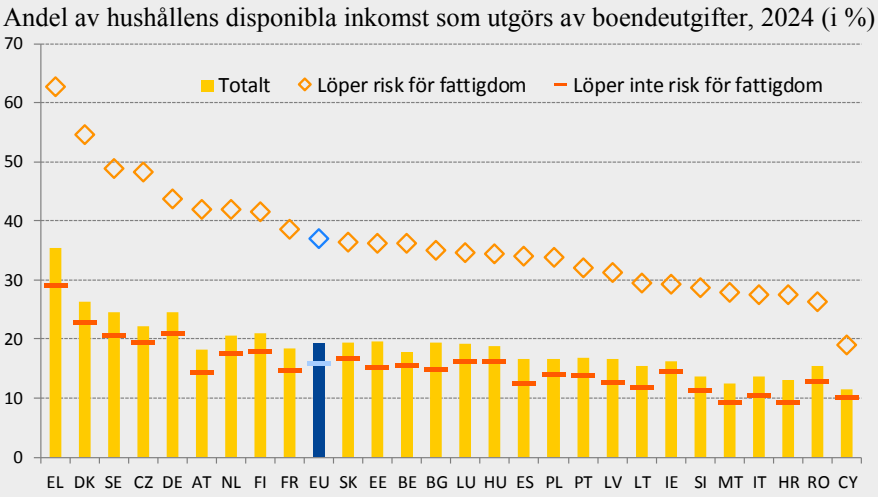

Anm.: Preliminära uppgifter för LT.

Källa: Eurostat [ilc_mded01], EU SILC.

Bostäder till överkomliga priser är fortfarande en viktig utmaning som i oproportionerligt hög grad påverkar personer som löper risk för fattigdom. Under det senaste årtiondet har bostadspriserna i EU i genomsnitt stigit omkring 10 % snabbare än inkomsterna, vilket har minskat överkomligheten[51]. Det finns dock stora skillnader mellan medlemsstaterna och mellan regioner/större städer. Så mycket som 8,2 % av EU:s befolkning levde i hushåll där de totala boendekostnaderna utgjorde mer än 40 % av hushållets totala disponibla inkomst, dvs. hade alltför höga boendeutgifter[52]. Denna andel uppgick till 31,1 % för personer som löper risk för fattigdom jämfört med 3,8 % för resten av befolkningen. Subventionerade bostäder är ojämnt utvecklade i EU:s medlemsstater, och definitionerna, leverantörerna, stödberättigandet och tilldelningsmekanismerna varierar. Fortsatt utveckling av subventionerade bostäder eller bostadsstöd av god kvalitet kan bidra till att förbättra tillgången till bostäder[53]. Ökade kostnader för byggnation, mark och finansiering är ofta rapporterade utmaningar när det gäller tillhandahållandet av subventionerade bostäder. Även om skillnader i definitioner och datainsamlingsmetoder hindrar jämförelser mellan länderna går det att fastställa en stigande trend när det gäller hemlösheten i många medlemsstater.

I fördragen erkänns fullt ut den avgörande roll som dialogen mellan arbetsmarknadens parter har i EU:s sociala marknadsekonomi. Vikten av dialog mellan arbetsmarknadens parter är också förankrad i den europeiska pelaren för sociala rättigheter och i riktlinjerna för sysselsättningen. På grundval av 2024 års förklaring från toppmötet mellan arbetsmarknadens parter i Val Duchesse[54] undertecknade kommissionen och de europeiska branschövergripande arbetsmarknadsparterna i mars 2025 en pakt för en europeisk arbetsmarknadsdialog[55]. Som en del av ett förnyat åtagande att stärka dialogen mellan arbetsmarknadens parter i en tid av global omställning fastställs i pakten de åtgärder som kommissionen och arbetsmarknadens parter ska vidta för att främja och skapa de rätta förutsättningarna för utnyttjande av arbetsmarknadsdialogens fulla potential på alla nivåer. Pakten syftar till att erbjuda en ram för en framgångsrik dialog mellan arbetsmarknadens parter på alla nivåer, inbegripet nationellt och på EU-nivå, samt både sektorsövergripande och inom sektorerna.

---

51 Se Cousin G., Frayne C., Dias Martins V. och B. Vasicek (2025), *Housing in the European Union:Market Developments, Underlying Drivers, and Policies*, European Economy Discussion Paper 228/oktober 2025.

52 Både boendeutgifter och inkomst anges före eventuella bidrag. Se mer information om indikatorn i bilaga 2.

53 Avinstitutionaliseringen av personer med funktionsnedsättning håller på att avstanna bland annat på grund av bristen på lämpliga tillgängliga bostäder.

54 *Trepartsförklaring för en framgångsrik europeisk social dialog.*

55 *Pact for European Social Dialogue*.

Rådets rekommendation från 2023 om att stärka dialogen mellan arbetsmarknadens parter i EU ger vägledning till medlemsstaterna om hur de bäst kan främja arbetsmarknadsdialogen och stärka kollektivförhandlingarna[56]. Kommissionen har bland annat samarbetat med arbetsmarknadens parter om en färdplan för sysselsättning av hög kvalitet. Kommissionen åtog sig att samråda med dem även om politiska initiativ som inte omfattas av artiklarna 153 och 154 i EUF-fördraget[57] men som är av särskild relevans för dem. På EU-nivå deltar både arbetsmarknadens parter och organisationer i det civila samhället aktivt i den europeiska planeringsterminen, med regelbundna åsiktsutbyten och tematiska diskussioner på områden av särskild relevans. Deltagandet av och samrådet med både arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer är avgörande för beslutsfattandet och som drivkraft för hållbara och inkluderande förändringar.

Medlemsstaterna bör vidta åtgärder för att komma till rätta med de utmaningar i fråga om sysselsättning, kompetens och socialpolitik som konstateras i denna gemensamma sysselsättningsrapport. I synnerhet, i linje med riktlinjerna för sysselsättningen, handlar det om följande åtgärder:

- Förbättra vuxnas livslånga kompetenshöjning och omskolning för att ta itu med bristen på arbetskraft och kompetens, anpassa sig till den föränderliga situationen och utsikterna på arbetsmarknaden samt främja en rättvis dubbel omställning, i linje med kompetensunionen. Detta kan inbegripa att integrera kompetensinventeringsverktygen; stärka tillhandahållandet av individuella utbildningsrättigheter, såsom individuella utbildningskonton; och främja utvecklingen, genomförandet och erkännandet av mikromeriter, i enlighet med nationella omständigheter, i linje med rådets rekommendationer om individuella utbildningskonton och om en europeisk strategi för mikromeriter.

---

56 Rådets rekommendation av den 12 juni 2023 om stärkt dialog mellan arbetsmarknadens parter i Europeiska unionen (C(2023) 1389).

57 I artikel 154 i EUF-fördraget föreskrivs ett samråd i två steg med de europeiska arbetsmarknadsparterna om en rad socialpolitiska frågor som anges i artikel 153 i fördraget, såsom arbetsvillkor och hälsa och säkerhet på arbetsplatsen.

- Stärka den aktiva arbetsmarknadspolitiken och de offentliga arbetsförmedlingarnas kapacitet och effektivitet – bland annat genom att investera i digital infrastruktur och digitala tjänster, förbättrad livslång karriärvägledning, rådgivningstjänster, kompetensinventering och utbildning av personal – i syfte att stärka deltagandet på arbetsmarknaden, särskilt för underrepresenterade grupper, och stödja skapandet av arbetstillfällen, mobilitet och övergångar av god kvalitet.

- Främja rättvis rörlighet inom EU och överväga att locka till sig och hålla kvar kvalificerade arbetstagare från tredjeländer. Dessutom överväga att vidta åtgärder för att underlätta en kontrollerad laglig migration för tredjelandsmedborgare inom bristyrken eller studieområden i strategiska sektorer, samtidigt som man säkerställer respekten för och efterlevnaden av arbetstagarrättigheter och sociala rättigheter, med stöd av en effektiv integrationspolitik, som komplement till utnyttjandet av arbetskraftsutbudet och kompetensen inom unionen.

- Sörja för att stödsystem för bevarande av arbetstillfällen finns att tillgå som ett reservverktyg i nödsituationer, vilka utformats på ett sätt som bevarar arbetstillfällen (och företag) vid tillfälliga chocker, inbegripet omstruktureringar, och vidareutvecklar humankapitalet genom därtill hörande kompetensutveckling och omskolning.

- Ge tillräckligt stöd till de arbetstagare och hushåll som påverkas mest av de ekonomiska och sociala konsekvenserna av anpassningen till klimatförändringarna och ny grön och digital teknik, särskilt till utsatta arbetstagare och hushåll – bland annat genom effektiva arbetsförmedlingar och sysselsättningsprogram samt anställnings- och övergångsincitament; tillräcklig inkomsttrygghet med en strategi för aktiv inkludering; skydd av arbetstagares rättigheter mot risker i förbindelse med AI, algoritmisk verksamhetsledning och klimatförändringar, samtidigt som produktivitetsfördelarna med AI främjas; och främjande av entreprenörskap, i linje med rådets rekommendation om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet.

- I linje med nationell lagstiftning och/eller praxis och med full respekt för arbetsmarknadsparternas roll och oberoende, främja en löneutveckling som främjar en uppåtgående social konvergens, med beaktande av produktivitetsutvecklingen, skapande av arbetstillfällen av god kvalitet och säkerställande av konkurrenskraften.

- Anpassa arbetsmarknadslagstiftningen och skatte- och bidragssystemen för att minska segmenteringen och jämställdhetsklyftorna på arbetsmarknaden och främja skapandet av arbetstillfällen av god kvalitet, däribland en möjlig minskning av skattekilen, särskilt för låginkomsttagare, utan att hindra övergången till arbetstillfällen med högre lön och en övergång från beskattning av arbete till andra källor som bättre stöder sysselsättning och tillväxt för alla.

- Säkerställa hälsosamma, säkra och välanpassade arbetsmiljöer som en viktig aspekt av kvalitet i arbetet.

- Främja kollektivförhandlingar och arbetsmarknadsdialog, i linje med rådets rekommendation om att stärka dialogen mellan arbetsmarknadens parter samt pakten för en europeisk arbetsmarknadsdialog, tillsammans med ett snabbt och meningsfullt deltagande av arbetsmarknadens parter i det relevanta beslutsfattandet på EU-nivå och nationell nivå, även i syfte att förbättra kvaliteten i arbetet, däribland i samband med genomförandet av medlemsstaternas återhämtnings- och resiliensplaner och inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

- Sörja för ett fullgott och hållbart socialt skydd för alla, i linje med rådets rekommendation om tillgång till socialt skydd; förbättra skyddet för dem som inte omfattas i tillräcklig utsträckning, såsom arbetstagare med atypiska anställningar, inbegripet arbetstagare som utför plattformsarbete samt egenföretagare, även som en viktig aspekt av kvalitet i arbetet; mer generellt förbättra förmånernas lämplighet, insynen i villkor och regler, överförbarheten av rättigheter och tillgången till tjänster av god kvalitet samtidigt som de offentliga finansernas hållbarhet garanteras; och effektivt stödja och stimulera integrationen på arbetsmarknaden av dem som kan arbeta samt hålla kvar äldre arbetstagare på arbetsmarknaden.

- Förbättra ungas utsikter på arbetsmarknaden – bland annat genom att främja en inkluderande yrkesutbildning och högre utbildning av hög kvalitet; riktat stöd från arbetsförmedlingar (bestående av mentorskap, vägledning och rådgivning); och lärlings- och praktikprogram av god kvalitet, i linje med den förstärkta ungdomsgarantin och den europeiska alliansen för lärlingsutbildning.

- Anta övergripande åtgärder för att förbättra grundläggande färdigheter och mer allmänt utveckla både elevers och vuxnas nyckelkompetenser (inklusive deras övergripande färdigheter), och åtgärda strukturella utmaningar kopplade till utbildningssystemens resultat och rättvisa, bland annat genom effektiva undervisnings-, lärande- och bedömningsmetoder. Stödja utarbetandet av planer för förbättring av grundläggande färdigheter på skolnivå, med särskild uppmärksamhet ägnad åt handlednings- och mentorsprogram, individanpassat stöd och lärares fortbildning. Främja spetskompetens inom grundläggande färdigheter genom differentierad undervisning och differentierat lärande.

- Öka spetskompetensen och öka relevansen på arbetsmarknaden för yrkesutbildning och högre utbildning genom ett starkare samarbete med industrin, kopplingar till kompetensinventeringssystem och en ökad användning av mikromeriter. Förbättra förfarandena för ömsesidigt erkännande av kvalifikationer för att ta itu med kompetensbrister och kompetensglapp. Förbättra tillgången till högre utbildning för personer som slutfört en yrkesutbildning och för underrepresenterade grupper.

- Öka antalet utexaminerade inom vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, särskilt inom IKT-området (inklusive AI), på områden med stor brist på arbetskraft och på strategiska områden, minska könsskillnaderna och stärka samarbetet med näringslivet, yrkesutbildningsanordnare och universitet så att de kan bli förändringsaktörer inom ramen för den dubbla omställningen. Förbättra lärarutbildningen i STEM-ämnen för att åtgärda bristerna.

- Öka de digitala färdigheterna hos elever och vuxna, däribland mediekompetensen och de digitala färdigheterna (inklusive AI-kompetensen), förbättra det kritiska tänkandet, inbegripet för att främja en ansvarsfull strategi i fråga om digitala medier, samt utöka antalet personer med digitala färdigheter på arbetsmarknaden genom att utveckla digitala utbildningssystem med stöd av viktiga möjliggörande faktorer såsom höghastighetsuppkoppling i skolorna, utrustning och lärarutbildning, samt ge institutionerna stöd med sakkunskap om digitalisering med särskild inriktning på inkludering och minskning av de digitala klyftorna. Man bör också överväga att öka de finansiella kunskaperna och färdigheterna hos elever och vuxna i alla åldrar.

- Stärka den inledande och kontinuerliga lärarutbildningen med fokus på undervisning om grundläggande färdigheter, i samarbete med lärarutbildningsanordnare. Minska lärarbristen och öka läraryrkets attraktionskraft genom att förbättra arbetsvillkoren, erbjuda attraktiva karriärvägar och mentorskap för nyutexaminerade lärare, locka erfarna lärare i mindre gynnade skolor genom incitament och stöd, och genom att underlätta tillträde till yrket via alternativa vägar.

- Säkerställa icke-diskriminering, främja jämställdhet, förbättra integreringen av ett jämställdhetsperspektiv och stärka kvinnors och mindre gynnade gruppers deltagande på arbetsmarknaden genom att främja lika möjligheter och likvärdig karriärutveckling, säkerställa lika lön för lika eller likvärdigt arbete, insyn i lönesättningen och främja möjligheten att förena arbete, familj och privatliv – bland annat genom tillgång till högkvalitativ vård och omsorg (förskoleverksamhet och barnomsorg samt långvarig vård och omsorg) samt familjerelaterad ledighet och flexibla arbetsformer för föräldrar och andra informella vårdgivare, i linje med den europeiska strategin för vård och omsorg, samt genom att säkerställa tillgänglighet på arbetsplatsen.

- Ge alla barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning fri och effektiv tillgång till hälso- och sjukvård, förskoleverksamhet och barnomsorg samt till utbildning och skolbaserade aktiviteter, samt faktisk tillgång till hälsosam kost och lämpliga bostäder, i linje med den europeiska barngarantin och därmed förknippade nationella handlingsplaner.

- Främja lika möjligheter för barn för att åtgärda den stora barnfattigdomen och på bästa sätt utnyttja EU:s resurser och de nationella resurserna. Påskynda genomförandet av den europeiska barngarantin, bland annat genom att tillhandahålla förskoleverksamhet och barnomsorg av hög kvalitet till överkomliga priser och genom att åtgärda problemet med andelen unga med högst grundskoleutbildning. Stödja tillgången till utbildning av god kvalitet för barn och unga från mindre gynnade grupper och avlägsna områden, förbättra deras inlärningsresultat samt främja utbildningen på alla kvalifikationsnivåer.

- Tillhandahålla och där så krävs stärka minimiinkomstsystem, bland annat genom starka styrningsmekanismer, för att garantera tillräckligt stöd och tillämpa en strategi för aktiv inkludering, i linje med rådets rekommendation om tillräckliga minimiinkomster som säkerställer aktiv inkludering, och integrering på arbetsmarknaden för de personer som kan arbeta; och främja tillgången till stödtjänster och grundläggande tjänster, inbegripet energi, särskilt för låginkomsthushåll och utsatta hushåll.

- Bedöma fördelningseffekterna av reformer och investeringar på olika befolkningsgruppers inkomster, i linje med meddelandet om bättre bedömning av fördelningseffekter av medlemsstaternas politik.

- Stödja en tillräcklig tillgång till bostäder för att tillgodose efterfrågan jämte tillgång till överkomliga bostäder, subventionerade bostäder och/eller lämpligt bostadsstöd, där så är lämpligt; förebygga och åtgärda problemet med hemlöshet som den mest extrema formen av fattigdom, och ta itu med social uteslutning genom integrerade, personcentrerade och bostadsstyrda strategier; främja renovering av bostadshus och subventionerade bostäder.

- Investera i kapaciteten i hälso- och sjukvårdssystemet, bl.a. när det gäller förebyggande vårdtjänster och primärvårdstjänster, samt kapaciteten på folkhälsoområdet, samordning av vård, hälso- och sjukvårdspersonal och användning av e-hälsa och AI; i förekommande fall minska egenavgifterna; förbättra tillgången till hälso- och sjukvård; samt främja bättre arbetsvillkor samt kompetensutveckling och omskolning av hälso- och sjukvårdspersonal.

- Stärka tillhandahållandet av hållbar långsiktig vård och omsorg till överkomliga priser och av hög kvalitet, i linje med rådets rekommendation om tillgång till långvarig vård och omsorg av god kvalitet och till rimlig kostnad.

- Säkerställa förekomsten av inkluderande och hållbara pensionssystem, bland annat genom att utveckla tilläggspensioner, som ger tillräckliga inkomster under ålderdomen och rättvisa mellan generationerna mot bakgrund av det demografiska åldrandet.

EU-finansiering för stödberättigande investeringar och reformer, bland annat genom ESF+, faciliteten för återhämtning och resiliens, Eruf, Fonden för en rättvis omställning, Erasmus+, instrumentet för tekniskt stöd och den sociala klimatfonden, hjälper medlemsstaterna att intensifiera sina politiska åtgärder på dessa områden.

Sysselsättningstillväxten förblev stabil under 2024, med en historiskt låg arbetslöshet, trots en ökad ekonomisk och geopolitisk osäkerhet. Den totala sysselsättningen ökade med 1,7 miljoner personer till 219,4 miljoner, vilket innebär en något långsammare men ändå stabil årlig tillväxttakt på 0,8 % och en sysselsättningsgrad på 75,8 % (0,5 procentenheter högre än 2023, se även målrutan i avsnitt 2.1.1). Energisektorn ledde tillväxten med en ökning på 7,4 %, följt av gruvdrift (4,3 %), vatten- och avfallshantering (4,2 %), konst och underhållning (4,1 %), logi- och livsmedelstjänster (3,5 %) och IKT (2,9 %). Med undantag för gruvdrift har dessa sektorer varit bland de snabbast växande sektorerna under det senaste årtiondet. Liksom under 2023 stod arbetskraftens ökning för 92 % av sysselsättningstillväxten bland personer i åldrarna 15–64 år, medan minskad arbetslöshet endast bidrog med 8 % mot bakgrund av en historiskt låg arbetslöshetsnivå på 5,9 %. Förväntningarna på sysselsättningen på kort sikt (under de kommande tre månaderna) sjönk till under det långsiktiga genomsnittet under 2024 och fortsatte att minska – särskilt inom tjänstesektorn – samtidigt som de ökade och var mycket mer positiva inom byggsektorn. Den totala sysselsättningstillväxten förväntas sakta in ytterligare, till 0,5 % under 2025 och 2026 och därefter till 0,4 % under 2027[58].

Figur 1.1: Drivkraften för sysselsättningstillväxten under 2024 var ett ökat deltagande av tredjelandsmedborgare och äldre personer, och koncentrerades till högskoleutbildade arbetstagare

Sysselsättningstillväxt (15–64 år) uppdelad i arbetskraftstillväxt och arbetslöshetsminskning, och ytterligare uppdelad efter åldersgrupp, utbildningsnivå och medborgarskap

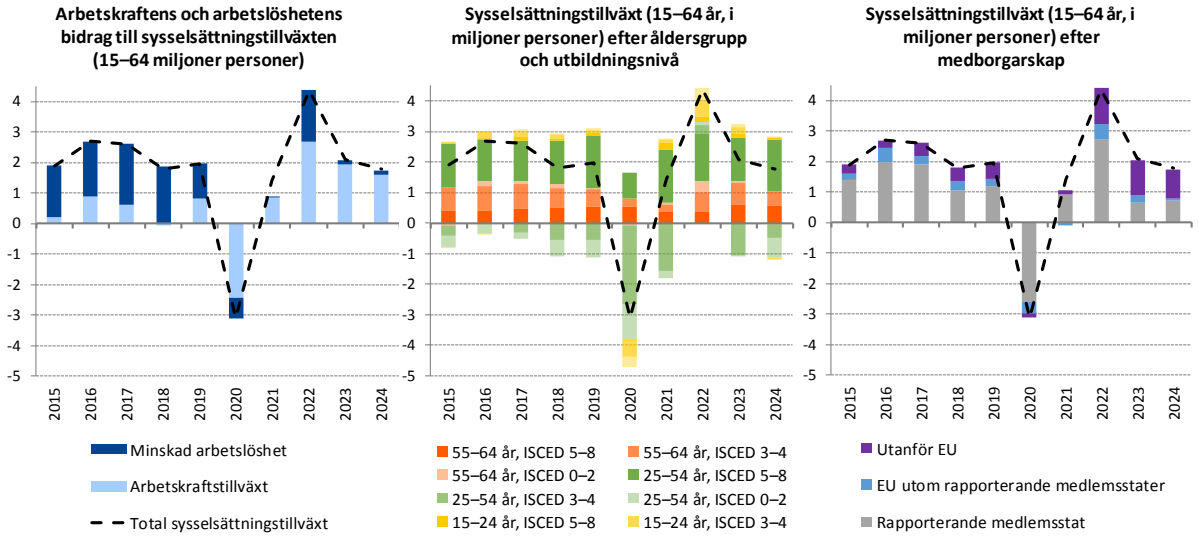

Anm.: Avbrott i serien rörande anställda efter medborgarskap under 2021.
Källa: Egna beräkningar baserade på Eurostat [lfsa_agan], [lfsa_ugan], [lfsa_egaed], [lfsa_egan].

58 Se *European economic forecast – Autumn 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

Tredjelandsmedborgare och äldre personer fortsatte att driva på sysselsättningstillväxten, medan resultaten för unga, lågutbildade arbetstagare och personer med funktionsnedsättning visade tecken på stagnation eller försämring. Under 2024 stod tredjelandsmedborgare för två tredjedelar (68,0 %) av arbetskraftstillväxten och mer än hälften (54,2 %) av sysselsättningstillväxten i åldersgruppen 15–64 år, dvs. en liknande trend som under 2023. Deras andel av arbetskraften ökade från 5,5 % till 6,5 % mellan 2022 och 2024, och 29,9 % hade under 2024 en högskoleexamen, jämfört med 20,6 % ett årtionde tidigare. Sysselsättningsgraden för dem uppgick till 64,3 % men är fortfarande låg och kännetecknas av en hög andel deltidsarbeten, med stora skillnader mellan män och kvinnor i båda fallen. Kvinnor är fortfarande underrepresenterade på arbetsmarknaden totalt sett, men deras resultat fortsatte att förbättras, med resultatet att den totala skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män för första gången sjönk till 10 procentenheter. Äldre personer (i åldern 55–64 år) fortsatte att notera de starkaste procentuella ökningarna i sysselsättning och arbetskraftsdeltagande för alla åldersgrupper, med en sysselsättningsgrad som steg ytterligare till 65,2 % och en arbetslöshet (55–74 år) som minskade till 4,1 % under 2024, vilket var den lägsta siffran bland alla åldersgrupper. Med tanke på deras ökande andel av befolkningen och den förväntade längre livslängden finns det utrymme för att ytterligare öka deras deltagande på arbetsmarknaden. Å andra sidan har förbättringen när det gäller andelen unga (15–29 år) som varken arbetar eller studerar saktat in avsevärt, och har minskat med endast 0,4 procentenheter (till 10,9 %) sedan början av 2023. Detta inträffade trots ett ökat deltagande i utbildning, i linje med en minskad andel unga med högst grundskoleutbildning och en högre inskrivning på utbildning på eftergymnasial nivå. Ungdomsarbetslösheten för personer i åldern 15–24 år ökade till 14,9 % under 2024 (och till 11,4 % för personer i åldern 15–29), vilket var den första årliga ökningen på över ett decennium (med undantag för den covid-19-relaterade ökningen under 2020). Det är också fortfarande mer än dubbelt så sannolikt att unga arbetstagare innehar ofrivilligt tidsbegränsade anställningar (13,0 %) och ofrivilliga deltidsanställningar (6,4 %) jämfört med arbetstagarna i genomsnitt, och varaktigheten för nästan två tredjedelar av deras tidsbegränsade anställningar var mindre än 18 månader under 2024. Deras fattigdomsrisk är förhöjd (10,9 % jämfört med 8,2 % för samtliga arbetstagare). I alla åldersgrupper är sysselsättningstillväxten fortfarande koncentrerad till högskoleutbildade arbetstagare. Däremot ökade den lågkvalificerade sysselsättningen endast bland personer i åldern 15–24 år, och skillnaden i sysselsättning mellan låg- och högkvalificerade (25–64 år) är fortfarande stor, med 28,7 procentenheter. Dessutom ökade skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning också under 2024, från 21,4 till 24,0 procentenheter[59].

[59] Det finns ett avbrott i tidsserien för 2024 för DK, ES, IT, PT och RO, vilket omöjliggör en korrekt ekonomisk tolkning av förändringen. Uppgifterna för LT är preliminära.

Bristen på arbetskraft och kompetens har minskat, men ytterligare framsteg begränsas fortfarande av strukturella faktorer. Andelen arbetsgivare som rapporterade en brist på arbetskraft minskade till 18,2 % under andra kvartalet 2025, från en topp på 27,8 % under andra kvartalet 2022[60]. Vakansgraden fortsatte också att minska inom alla sektorer under 2024, och sjönk under andra kvartalet 2025 för första gången under nivåerna före pandemin (2,1 % jämfört med 2,2 % under fjärde kvartalet 2019), men den är fortsatt hög inom administrativa tjänster och stödtjänster (3,0 %). Dessa förbättringar återspeglar till stor del svagare sysselsättnings- och näringslivsförväntningar, en minskad hamstring av arbetskraft[61] och ett fortsatt inflöde av tredjelandsmedborgare. Minskande utbildningsrelaterade glapp (som mäts genom makroekonomiska kompetensglapp[62] och andelen överkvalificerade) och sektorsvisa glapp (som mäts genom spridningen i de sektorsvisa vakansgraderna) kan också ha bidragit, vilket är förenligt med en lägre andel lediga platser i förhållande till antalet arbetslösa. Långsiktiga strukturella utmaningar kvarstår dock, däribland demografiska förändringar, föränderliga arbetsmarknadsbehov kopplade till den dubbla omställningen och problem när det gäller kvalitet i arbetet[63].

Reallönerna återhämtade sig 2024, vilket stödde hushållens köpkraft och minskade ojämlikheten, men de låg kvar under nivåerna före pandemin. Efter att ha blivit positiv under andra halvåret 2023 stärktes reallöneökningen under 2024 till 2,7 % på årsbasis, vilket bidrog till en stabil ökning av hushållens reala disponibla bruttoinkomst på 2,3 %. Köpkraften återgick inte under 2024 till 2019 års nivåer. Reallöneökningen beräknas minska till 1,3 % under 2025 och 1,1 % under 2026, eftersom den hämmas av den ekonomiska osäkerheten[64]. Fattigdomen bland förvärvsarbetande minskade till 8,2 % under 2024, efter att de kraftiga ökningarna av minimilönen under de senaste åren bidrog till att motverka inflationens inverkan på låginkomsttagare. Inkomstskillnaderna (mätt enligt kvoten S80/S20) minskade också till 4,66 under 2024, i linje med den övergripande trenden under de senaste tio åren.

---

60 EU:s konjunkturundersökning (EU-BCS).

61 EU:s konjunkturundersökning (EU-BCS). Indikatorn återspeglar andelen företag som förväntar sig att deras produktion kommer att minska, men att deras sysselsättning kommer att öka eller förbli oförändrad.

62 Se Europeiska kommissionen (2015), *Analytical web note – Measuring skills mismatch* – 7/2015, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg.

63 Eurofound, 2025: *Living and working in Europe 2024*, kapitel 2.

64 Baserat på Europeiska kommissionens vårprognos.

Figur 1.2: Andelen personer som löper risk för fattigdom och social utestängning är fortfarande hög, särskilt för utsatta grupper

Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning för den totala befolkningen och utsatta grupper (i %)

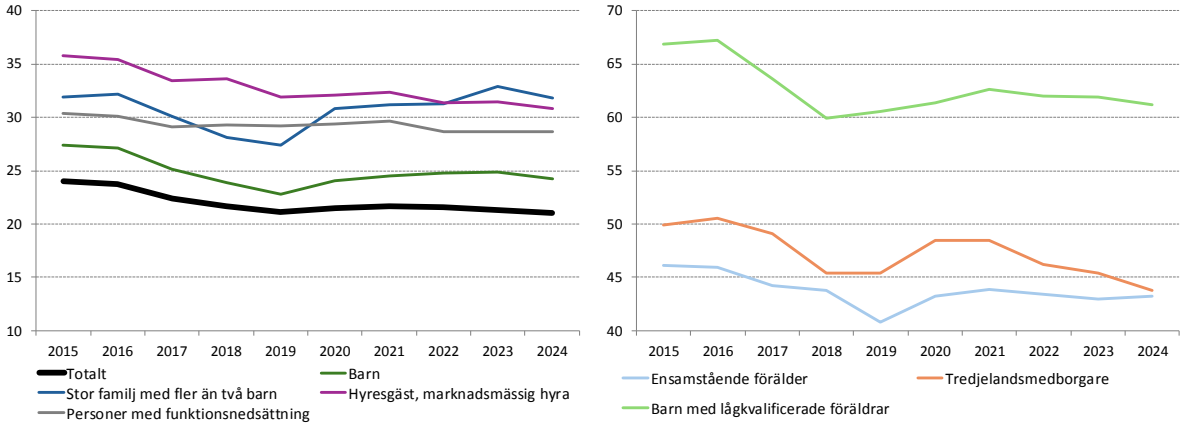

Källa: Eurostat [ilc_peps01n], [ilc_peps03n], [ilc_peps05n], [ilc_peps07n], [ilc_peps60n] [hlth_dpe010].

Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade något men är fortfarande hög, särskilt bland utsatta grupper. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning sjönk för första gången under 2024 (till 21,0 % jämfört med 21,1 % under 2019), efter en minskning på 0,3 procentenheter som till stor del berodde på en bred minskning av den allvarliga materiella och sociala fattigdomen i alla åldersgrupper[65]. Riskerna för barnfattigdom är dock fortfarande stora: andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning uppgick till 24,2 %, vilket fortsatt är 1,4 procentenheter över nivåerna före covid-19, trots en förbättring på 0,7 procentenheter jämfört med 2023 och en stor inverkan av sociala transfereringar på denna åldersgrupp. Barn till föräldrar med låg utbildningsnivå löper nästan sex gånger så stor risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning än barn med högutbildade föräldrar (61,2 % jämfört med 11,0 %), medan de som bor i hushåll med ensamstående föräldrar löper överlägset störst risk av alla barn i olika typer av hushåll (43,2 %). Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning ökar också bland personer med funktionsnedsättning (28,7 %) och tredjelandsmedborgare (43,8 %) (se figur 1.2). Även om andelarna har förbättrats snabbt för de senare sedan 2021 har resultaten för personer med funktionsnedsättning stagnerat, och romerna[66] står fortsatt inför mycket stora risker att drabbas av fattigdom. Fattigdomsgapet (fattigdomsklyftan) minskade något under 2024, utom för äldre personer (65 år och uppåt). I EU:s strategi mot fattigdom (se avsnitt 2.4.1) efterlyses stora ytterligare insatser för att uppnå EU:s mål för fattigdomsminskning fram till 2030 (med minst 15 miljoner jämfört med 2019 senast 2030, inbegripet delmålet avseende en minskning av barnfattigdomen med minst fem miljoner, se målrutan i avsnitt 2.4.1), och för att utrota fattigdomen senast 2050.

---

65 Alla uppgifter i detta stycke baseras på inkomster från referensåret för inkomst, dvs. undersökningsåret för Irland och året före detta för alla övriga medlemsstater. Eurostats snabbstatistik avseende 2024 års inkomster tyder på att andelarna personer som löper risk för fattigdom i genomsnitt var stabila i EU och i de flesta medlemsstater (se Eurostat, *Flash estimates of income inequalities and poverty indicators for 2024 (FE 2024): Experimental results*, version 1 – juni 2025).

66 Se Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, *Rights of Roma and Travellers in 13 European countries*, 2024.

Höjningen av bostadspriserna har överskridit inkomstökningen under det senaste årtiondet, vilket har satt överkomligheten under press. Under denna period ökade bostadspriserna i EU omkring 10 % snabbare än inkomsterna i genomsnitt, vilket minskade överkomligheten – särskilt mot bakgrund av högre räntor under periodens slut. Samtidigt fanns det ofta inga ändamålsenliga alternativ på de underutvecklade hyresmarknaderna. Andelen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten minskade något i EU under 2024 mot bakgrund av en lägre ökning av kostnaderna för energi och allmännyttiga tjänster, men den var fortfarande ungefär åtta gånger så hög för dem som lever i hushåll som riskerar att drabbas av fattigdom eller social utestängning (31,1 %) som för personer i övriga hushåll (3,8 %). Trångboddheten förvärrades för första gången (med undantag för 2020), och nådde 16,9 %. Däremot minskade andelen personer som bor i hushåll som inte kan hålla sina hem tillräckligt varma till 9,2 %, vilket berodde på en minskning av de energirelaterade kostnaderna, men andelen var fortsatt betydligt högre än under 2021 (6,9 %). Dessutom ökar hemlösheten i hela EU, vilket utgör en allt större social utmaning.

KAPITEL 2. SYSSELSÄTTNINGSPOLITISKA OCH SOCIALA REFORMER – MEDLEMSSTATERNAS ÅTGÄRDER OCH RESULTAT

2.1 Riktlinje 5: Stimulera efterfrågan på arbetskraft

I detta avsnitt behandlas genomförandet av sysselsättningsriktlinje 5, enligt vilken medlemsstaterna rekommenderas att skapa förutsättningar för att öka efterfrågan på arbetskraft och skapa arbetstillfällen, i linje med pelarens princip 4 (aktiva arbetsmarknadsåtgärder) och princip 6 (lön). Avsnitt 2.1.1 handlar om de viktigaste tendenserna på arbetsmarknaden och om deras konsekvenser för konkurrenskraften och effekterna av den senaste tidens ökade ekonomiska osäkerhet. I avsnitt 2.1.2 redogörs för de åtgärder som medlemsstaterna har vidtagit på dessa områden, med särskild tonvikt på politik som syftar till att öka sysselsättningen och skapa arbetstillfällen i ett läge med brist på arbetskraft och kompetens.

2.1.1 Nyckelindikatorer

EU:s arbetsmarknad förblev resilient under 2024 och början av 2025, med en måttlig men fortfarande stabil sysselsättningstillväxt och viss uppåtgående konvergens mellan medlemsstaterna. Mer än 900 000 ytterligare arbetstagare var anställda under andra kvartalet 2025 jämfört med under andra kvartalet 2024, vilket innebar att den totala sysselsättningen uppgick till 220,1 miljoner. Sysselsättningsgraden (för åldersgruppen 20–64 år) nådde 75,8 % under 2024 (en ökning med 0,5 procentenheter jämfört med 2023) och en rekordhög nivå på 76,2 % under andra kvartalet 2025. EU:s överordnade mål om att minst 78 % av befolkningen ska vara sysselsatta fram till 2030 är därmed inom räckhåll[67] – se målruta 1. Sysselsättningstillväxten minskade ytterligare (från 1,2 % under 2023 till 0,8 % under 2024), men förblev positiv, vilket underströk arbetsmarknadens resiliens under de senaste åren, trots en ökad ekonomisk och geopolitisk osäkerhet. Sysselsättningsgraden ökade i 21 medlemsstater, i synnerhet i Kroatien, Grekland och Malta – se figur 2.1.1. Minskningar registrerades däremot i Finland, Sverige, Luxemburg, Estland och Lettland. Italien, Rumänien, Spanien och Belgien befinner sig i en ”kritisk situation”, med relativt låga sysselsättningsnivåer (under 72,5 %) och förbättringar som ligger under genomsnittet (Belgien). Frankrike, Luxemburg och Finland får omdömet ”bör bevakas” på grund av att det endast har skett en något över genomsnittlig förbättring från relativt låga nivåer (Frankrike) eller att det skett en minskning från nivåer som redan är lägre än genomsnittet (Luxemburg) och till nivåer som är lägre än genomsnittet (Finland). Däremot uppvisar Nederländerna, Malta och Tjeckien ”bästa resultat”, med en sysselsättningsgrad på över 82 %. På det hela taget kan man notera en gradvis konvergens av sysselsättningsgraden mellan medlemsstaterna. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män minskade ytterligare med 0,2 procentenheter mellan 2023 och 2024, eftersom andelen för kvinnor ökade något snabbare än för män (från 70,2 % till 70,8 % jämfört med från 80,4 % till 80,8 %).

Drivkraften bakom sysselsättningstillväxten var ett ökat arbetskraftsdeltagande och en minskad arbetslöshet, där skapandet av arbetstillfällen koncentrerades till tjänstesektorn och den offentliga sektorn. Under 2024 var befolkningen i arbetsför ålder (20–64 år) i EU 259,8 miljoner, vilket var praktiskt taget oförändrat från 2023. Enligt uppgifter från arbetskraftsundersökningen ökade arbetskraftsdeltagandet (åldersgruppen 20–64 år) till 81,5 % under 2024 (från 81,1 % under 2023). Under 2024 skapades enligt nationalräkenskapsdata 0,94 miljoner arbetstillfällen inom den privata sektorn, främst inom grossist-, detaljhandel-, logi-, transport- och it-sektorerna[68]. Den offentliga sektorn bidrog också i hög grad.

---

67 Se Europeiska kommissionen, Portoförklaringen och målen, 2021.

68 Europeiska kommissionen (2025), *European economic forecast: Spring 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg.

Figur 2.1.1: Sysselsättningen fortsatte att öka i de flesta medlemsstater under 2024

Sysselsättningsgrad (20–64 år), 2024 års nivåer och förändringar jämfört med föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

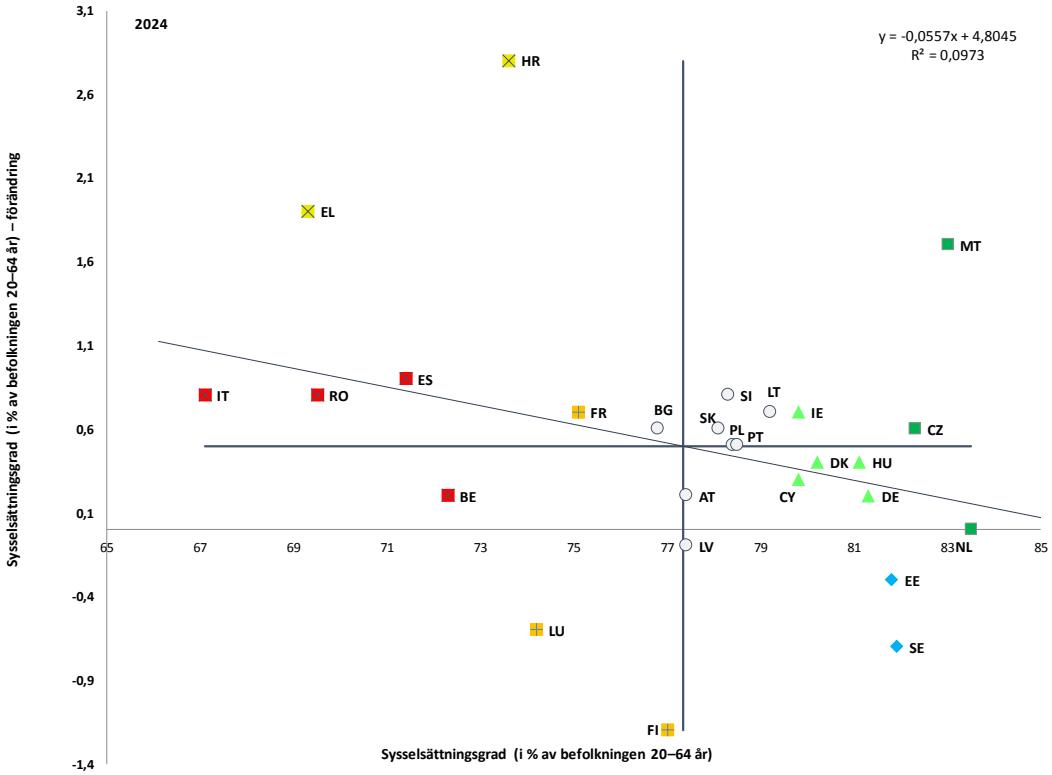

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Definitionen skiljer sig för ES och FR. Avbrott i serien för BG.
Källa: Eurostat [lfsi_emp_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

Betydande regionala skillnader kvarstår mellan och även inom medlemsstaterna, inklusive de yttersta randområdena. På NUTS 2-nivå registrerades den högsta sysselsättningsgraden under 2024 i regionen Åland (86,4 %) och den polska huvudstadsregionen Warszawski stołeczny (86,2 %), medan de lägsta sysselsättningsgraderna observerades i de syditalienska regionerna Kampanien (49,4 %) och Kalabrien (48,5 %)[69]. Många av de regioner som har relativt låga sysselsättningsnivåer är landsbygdsregioner, glest befolkade eller randområden, särskilt i södra Spanien och Italien, stora delar av Grekland, delar av Rumänien och Frankrikes yttersta randområden. Dessa områden har vanligtvis begränsade sysselsättningsmöjligheter, särskilt för personer med medelhög och hög kompetensnivå[70]. Sysselsättningsresultaten varierar också inom medlemsstaterna. Variationen är störst i de baltiska och centraleuropeiska länderna och lägst i södra EU (med undantag för Bulgarien, Cypern och Malta) (se figur 5 i bilaga 5). Under 2024 rapporterades i alla central- och östeuropeiska medlemsstater samt i Litauen, Danmark, Irland, Portugal och Spanien den högsta sysselsättningsgraden i huvudstadsregionerna. I Belgien, Tyskland och Österrike noterades däremot några av de lägsta sysselsättningsgraderna i huvudstadsregionerna. Spaniens och Frankrikes yttersta randområden har en sysselsättningsgrad på under 67,3 %, och sysselsättningsgraden i Franska Guyana är så låg som 51,1 %. Sysselsättningsgraden i de portugisiska yttersta randområdena ligger däremot på omkring EU-genomsnittet.

---

69 Eurostat [lfst_r_lfe2emprt], EU:s arbetskraftsundersökning.

70 *Labour market statistics at regional level – Statistics Explained* – Eurostat.

Målruta 1: Framsteg i förhållande till sysselsättningsmålet för 2030

Sysselsättningstillväxten dämpades under 2024, men EU är fortfarande på rätt spår för att nå sitt överordnade sysselsättningsmål senast 2030. Sysselsättningsgraden i EU steg långsammare under 2024 än under 2023, med en ökning på 0,5 procentenheter till 75,8 %, vilket innebär att endast 2,2 procentenheter återstår till målet på 78 %, med sex år kvar till tidsfristens utgång. Baserat på Eurostats senaste demografiska prognoser skulle en genomsnittlig årlig sysselsättningsökning på 0,35 % mellan 2024 och 2030 räcka för att uppnå målet. Som jämförelse ökade sysselsättningen i genomsnitt med 1,1 % per år under perioden före pandemin (2013–2019; se figurerna nedan). Enligt kommissionens höstprognos 2025 beräknas sysselsättningen öka snabbare än den nödvändiga takten under prognosperioden, dvs. med 0,5 % under både 2025 och 2026 och med 0,4 % under 2027. På det hela taget gör EU goda framsteg på väg mot sysselsättningsmålet för 2030.

EU är på god väg att nå sitt överordnade mål för sysselsättningen fram till 2030

Sysselsättningsgrad i EU-27 och EU:s överordnade mål för 2030 (20–64-åringar, i % av befolkningen)

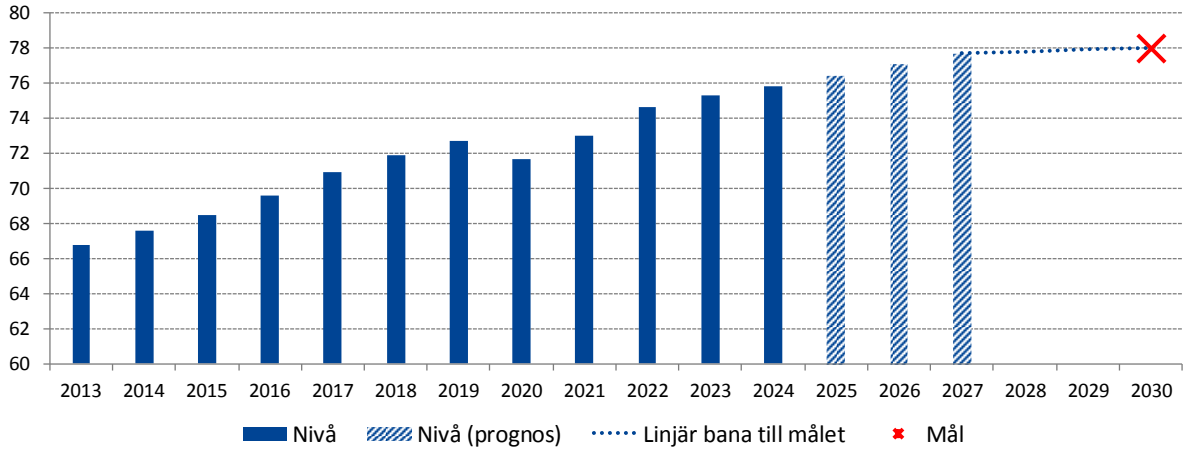

Anm.: Värdena för 2025, 2026 och 2027 baseras på prognoserna för sysselsättningstillväxten från kommissionens höstprognos 2025 samt på den beräknade befolkningstillväxten och tillväxten av befolkningen i arbetsför ålder i Eurostats befolkningsprognoser från 2023.

Källa: Eurostat [lfsi_emp_a], prognos för sysselsättningstillväxt, Europeiska kommissionens höstprognos 2025, Eurostats befolkningsprognoser, Europop 2023.

De flesta medlemsstater gjorde ytterligare framsteg mot sina nationella mål för sysselsättningen under 2024[71]. I sju länder – Slovakien, Irland, Nederländerna, Estland, Danmark, Polen och Tjeckien – var sysselsättningsgraden under 2024 redan högre än respektive mål för 2030 (se figur ovan), medan Sverige föll till en nivå strax under sitt mål. Bland de 20 länder som fortfarande har luckor kvar till målet minskade 16 länder dessa luckor under 2024, och 14 ligger nu inom 3 procentenheter till deras mål. De största återstående luckorna finns i Belgien (7,7 procentenheter), Italien (5,9 procentenheter), Rumänien (5,2 procentenheter) och Spanien (4,6 procentenheter). Tre fjärdedelar av medlemsstaterna hade en sysselsättningstillväxt som låg under genomsnittet före pandemin (2013–2019; se figur nedan)[72], mot bakgrund av en högre sysselsättningsgrad och en minskande befolkning i arbetsför ålder. I 19 medlemsstater låg den årliga sysselsättningstillväxten dock kvar på eller över den takt som behövdes för att nå det nationella målet[73]. Endast Luxemburg, Finland, Sverige, Belgien, Bulgarien, Ungern och Lettland noterade en tillväxt för 2024 som låg under både genomsnittet före pandemin och den nivå som krävs för att nå målet, även om Sverige fortfarande ligger nära sitt mål.

En fjärdedel av medlemsstaterna överskred sina nationella mål under 2024, och hälften låg inom 3 procentenheter

Sysselsättningsgrad (2020 och 2024, 20–64-åringar, i % av befolkningen); nationella mål och EU-mål för 2030

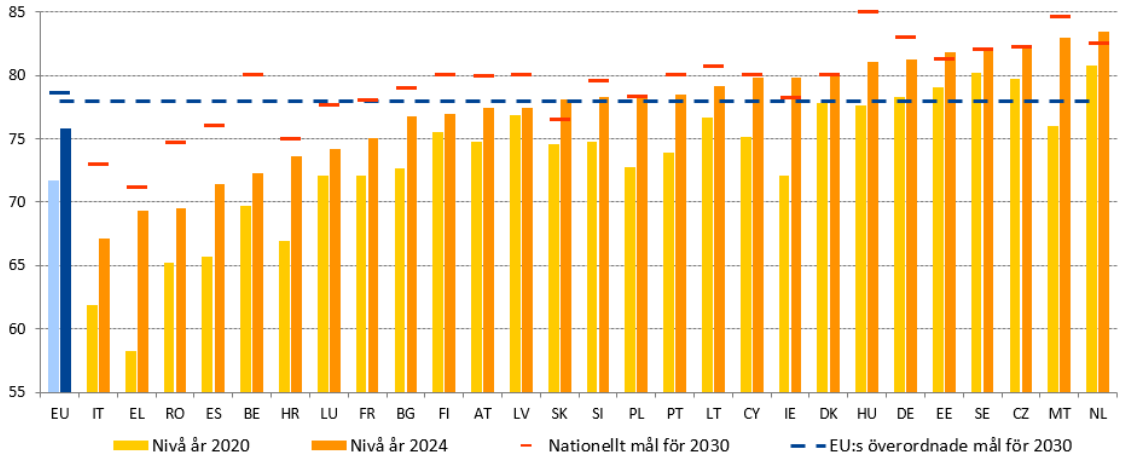

Anm.: Det långa tankstrecket ovanför staplarna för EU visar medlemsstaternas sammanlagda mål.
Källa: Eurostats [lfsi_emp_a] och tabellen om de nationella målen för 2030 i bilaga 1.

---

71 I oktober 2022 enades sysselsättningskommitténs indikatorgrupp om en metod för övervakning av framstegen mot de nationella sysselsättningsmålen inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Detta avsnitt har utarbetats på grundval av den överenskomna metoden. Se sysselsättningskommitténs årliga rapport om sysselsättningssituationen 2025 och verktyget för bedömning av sysselsättningssituationen 2025 (inte översatta till svenska).

72 På grund av befolkningsminskningen anses majoriteten av medlemsstaterna behöva en lägre årlig sysselsättningstillväxt än under perioden före krisen för att nå sina nationella mål. Se sysselsättningskommitténs årliga rapport om sysselsättningssituationen 2025 (inte översatt till svenska).

73 För vissa medlemsstater är en sådan minimitillväxt av sysselsättningen negativ, vilket återspeglar en beräknad minskning av befolkningen i arbetsför ålder och/eller det faktum att deras nationella mål redan har uppnåtts.

I mer än två tredjedelar av medlemsstaterna var sysselsättningstillväxten under 2024 på rätt väg för att nå det nationella målet för 2030

Sysselsättningstillväxt under 2024 (20–64-åringar, årlig förändring i %) jämfört med den genomsnittliga årliga sysselsättningstillväxten under 2013–2019 och den minsta årliga sysselsättningstillväxt som krävs för att nå målet för 2030 när det gäller den nationella sysselsättningsgraden

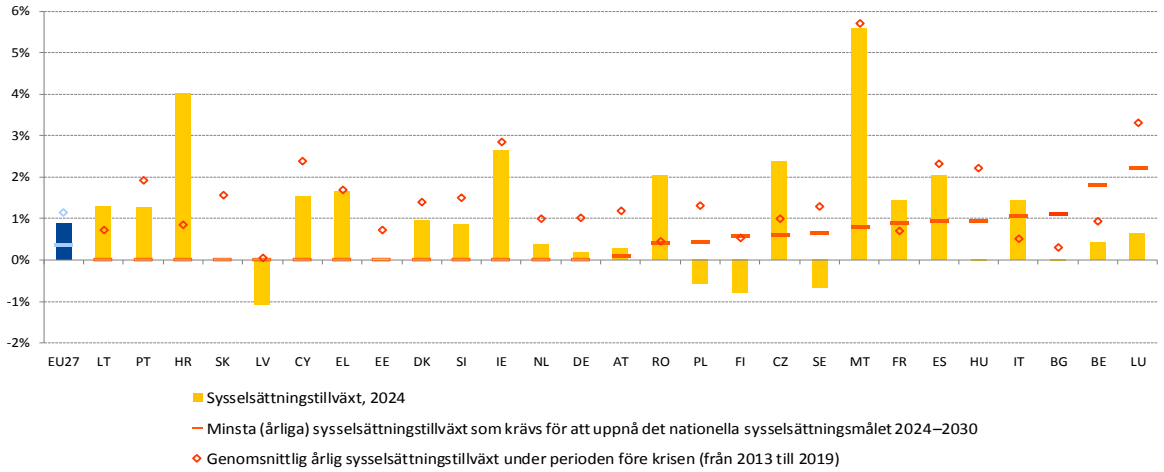

Anm.: Definitionen skiljer sig för ES och FR. Avbrott i serien för 2024 för BG. Medlemsstater som redan har nått eller överträffat sina nationella mål behandlas separat. De som förväntas nå dem (i ett scenario med ”oförändrad politik”), främst på grund av en minskande befolkning i arbetsför ålder, anges med en minsta årlig sysselsättningstillväxt som krävs för att nå målet på noll. För medlemsstater där befolkningen i arbetsför ålder beräknas öka fram till 2030, beräknas och rapporteras den sysselsättningstillväxt som krävs för att hålla sig inom målet.
Källa: Beräkningar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering baserade på Eurostat [lfsi_emp_a] och Europop 2023.

Det totala antalet arbetade timmar ökade i nästan samma takt som sysselsättningen under 2024, med ett genomsnittligt antal arbetade timmar per anställd i en nedåtgående trend på lång sikt. Under 2024 hade antalet arbetade timmar överskridit värdet för 2019 (nivåerna före covid-19) i alla medlemsstater utom Tyskland, Lettland, Ungern, Österrike och Slovakien. Eftersom sysselsättningen har ökat under de senaste åren utan en motsvarande ökning av det totala antalet arbetade timmar ligger genomsnittet för antalet arbetade timmar per anställd fortfarande under nivån för 2019 (nivån före covid-19) i de flesta länder. Under 2024 minskade heltidsarbetet med 0,2 timmar (38,8 timmar) och antalet deltidstimmar med 0,1 timmar (21,8 timmar)[74]. Under 2024 hade 6,6 % av de anställda långa arbetstider (> 49 timmar/vecka), vilket var 0,5 procentenheter mindre än 2023. Detta återspeglar strukturella förändringar såsom den ökande andelen kvinnor bland de anställda, som mindre sannolikt har långa arbetstider[75]. Den växande oron för kvalitet i arbetet (se avsnitt 2.3.1), inklusive psykosociala risker, välbefinnande, balans mellan arbete och privatliv, digitalisering och intensifierat arbete, kan också spela en roll.

74 Se Europeiska kommissionen, *Employment and Social Developments in Europe 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

75 Eurostat [lfsa_qoe_3a2], EU:s arbetskraftsundersökning.

Den låga ökningen av arbetsproduktiviteten är fortfarande en utmaning på medellång sikt. Under 2024 ökade arbetsproduktiviteten per timme med 0,3 % (jämfört med 0,7 % tillväxt i BNP per capita), efter en minskning med 0,7 % under 2023[76]. Under de senaste tjugofem åren har ökningen av arbetsproduktiviteten stadigt minskat, med ett årligt genomsnitt på 1,5 % under perioden 2000–2007, 1,2 % under perioden 2010–2019 och 0,1 % under perioden 2021–2024. Prognoser förutspår förbättringar under 2025, 2026 och 2027 som skulle kunna kompensera för förlusterna i de flesta medlemsstater sedan 2023. En strukturellt låg arbetsproduktivitet utgör dock en risk för konkurrenskraften, särskilt mot bakgrund av den åldrande befolkningen, vilket får konsekvenser för tillväxt, jobbskapande och levnadsstandard[77]. Sedan 2018 har tillverkningens andel av mervärdet minskat snabbare än dess andel av sysselsättningen, vilket har lett till en lägre produktivitetstillväxt jämfört med resten av ekonomin. Detta är en anmärkningsvärd förändring jämfört med historiska mönster och har i sin tur ökat beroendet av tjänstesektorn för att upprätthålla produktivitetstillväxten. Att ta itu med låg produktivitetstillväxt kräver ett snabbare införande av ny teknik och ett starkare fokus på innovation och kunskapsdriven verksamhet[78]. Såsom betonas i Mario Draghis rapport är det viktigt att anpassa utbildningssystemen till de föränderliga kompetensbehoven, särskilt för den dubbla omställningen, och att prioritera vuxenutbildning och yrkesutbildning är också av avgörande betydelse för att stärka konkurrenskraften. Att minska administrativa hinder, främja innovation och stödja effektiva kollektivförhandlingar kan bidra till att säkerställa produktivitetsvinster samtidigt som man upprätthåller lönetillväxten och konkurrenskraften.

---

76 Eurostat [nama_10_pl_ulc], nationalräkenskaper.

77 Se *European economic forecast – Autumn 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

78 Europeiska kommissionen, *Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual review 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

Bristen på arbetskraft har visserligen minskat sedan toppnoteringen efter pandemin, men är fortfarande förhöjd och fortsätter att begränsa företagens verksamhet inom nyckelsektorer. Vakansgraden i EU minskade från 3,1 % under andra kvartalet 2022 till 2,1 % under andra kvartalet 2025. Även om detta ligger under kvartalsgenomsnittet på 2,9 % under perioden 2022–2023, ligger det fortfarande över genomsnittet före pandemin på 1,7 % mellan 2013 och 2019. Under andra kvartalet 2025 hade Nederländerna, Belgien och Österrike den högsta vakansgraden (över 3,4 %), medan Spanien, Polen och Rumänien hade den lägsta (under 0,8 %). En betydande andel chefer rapporterar att bristen på arbetskraft fortsätter att begränsa produktionen och att det endast har skett en liten förbättring jämfört med ett år tidigare[79]. De sektorer som drabbas hårdast av bristen är logi, administrativa tjänster och stödtjänster, verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik, byggverksamhet samt information och kommunikation[80]. Strukturella faktorer – inklusive demografiska förändringar och nya kompetenskrav på grund av den dubbla omställningen – kommer sannolikt att leda till brister inom vissa sektorer[81]. Trots nedgångarna i början av 2025 har hamstringen av arbetskraft – en situation där företag behåller fler anställda än vad som behövs i närtid för de nuvarande produktionsnivåerna – varit förhöjd sedan 2023, vilket potentiellt kan bromsa den framtida sysselsättningstillväxten, även om den ihållande bristen inom sektorer med hög tillväxt, inklusive IKT och vård, tyder på en fortsatt sysselsättningsskapande potential under förutsättning att goda arbetsvillkor säkerställs.

---

79 Europeiska kommissionens konjunkturundersökning. Andelen chefer inom bygg-, tjänste- och industrisektorerna som rapporterar en brist på arbetskraft som en begränsning var 27,4 %, 23 % respektive 18,2 % under andra kvartalet 2025.

80 Statistisk klassificering Nace rev. 2, kategorierna B–S.

81 Se *European economic forecast – Autumn 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

Ruta 1: Halvtidsöversynen av handlingsplanen för den sociala ekonomin

Den sociala ekonomin är en viktig bidragande faktor till EU:s sociala marknadsekonomi och till ett hållbart välstånd. Det övergripande målet för den sociala ekonomin är att prioritera sociala och miljömässiga mål framför vinst. Den återinvesterar därför de flesta vinster i goda ändamål som tjänar det kollektiva intresset och följer en demokratisk eller deltagandebaserad styrning. I EU[82] består ekosystemet för den sociala ekonomin av mer än 4,3 miljoner enheter i EU. Enheter inom den sociala ekonomin har olika affärs- och organisationsmodeller och verkar inom olika sektorer, bland annat jordbruk, byggverksamhet, handel, energi, IKT, finans, hälso- och sjukvård, utbildning, sociala tjänster och kultur. Sådana enheter kan bidra till att fylla tjänsteluckor och erbjuda innovativa, skräddarsydda lösningar, t.ex. inom hälso- och sjukvården och socialvården (där 3,3 miljoner av de 11,5 miljoner som är anställda i EU:s sociala ekonomi arbetar). För att bidra till utvecklingen av ekosystemet antog Europeiska kommissionen under 2021 handlingsplanen för den sociala ekonomin med tre huvudmål: i) skapa de rätta ramvillkoren, ii) skapa möjligheter (inklusive tillgång till finansiering) och stöd för kapacitetsuppbyggnad, iii) öka erkännandet av den sociala ekonomin och dess potential[83].

Andelen anställda i den sociala ekonomin varierar mellan EU:s medlemsstater

Andel anställda i enheter inom den sociala ekonomin i EU (i % av den totala sysselsättningen), 2023

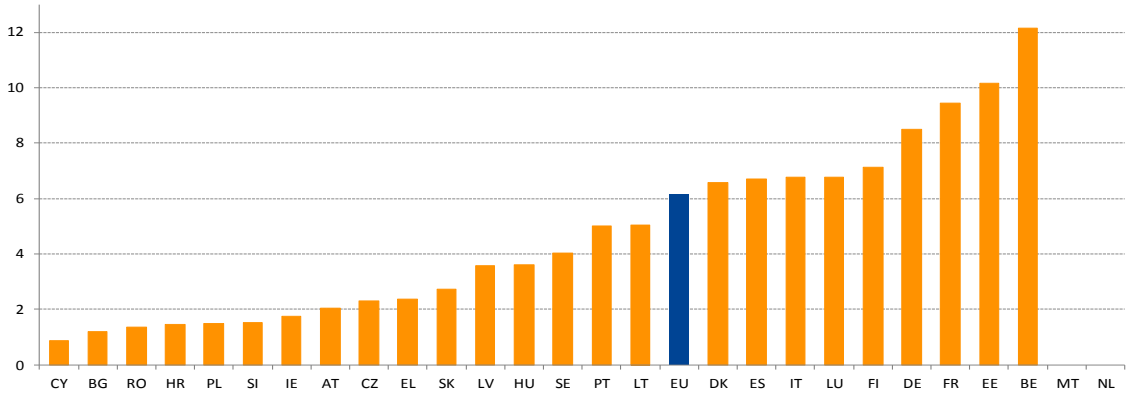

Anm.: Uppgifter är inte tillgängliga för MT och NL. Uppgifterna bör behandlas som minimivärden eftersom få medlemsstater tillhandahåller nationell statistik om den sociala ekonomin. Olika nationella definitioner och nivåer av erkännande av den sociala ekonomin leder till svårigheter att identifiera alla organisationer inom den sociala ekonomin i uppgifterna.

Källa: *Benchmarking the socio-economic performance of the EU social economy*.

---

82 Se Europeiska kommissionen m.fl., *Benchmarking the socio-economic performance of the EU social economy – Improving the socio-economic knowledge of the proximity and social economy ecosystem*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024.

83 Se *Social Economy Action Plan*.

Det krävs fler insatser för att utnyttja den sociala ekonomins fulla potential. Graden av erkännande av den sociala ekonomin, ramvillkoren för dess funktion och tillgången till finansiering varierar mellan medlemsstaterna. Ungefär 6,3 % av den förvärvsarbetande befolkningen i EU arbetade i den sociala ekonomin under 2023. Betydande variationer kan noteras i andelen personer som arbetar i den sociala ekonomin. I Belgien och Estland låg denna andel på över 10 %, medan den i sju andra medlemsstater (Cypern, Bulgarien, Rumänien, Kroatien, Polen, Slovenien och Irland) var lägre än 2 % (se figur ovan). Detta belyser den ojämna utvecklingen av den sociala ekonomin i EU som helhet, men även dess outnyttjade potential för tillväxt och sysselsättningsskapande i många medlemsstater och regioner, vilken skulle kunna aktiveras om den fick stöd genom lämpliga åtgärder.

Under 2026 kommer kommissionen att genomföra en halvtidsöversyn av handlingsplanen för den sociala ekonomin för att bedöma framstegen och ta itu med nya utmaningar. De flesta av de 63 åtgärder på EU-nivå som ingår i handlingsplanen har redan genomförts eller håller på att genomföras. En viktig milstolpe var rådets rekommendation från 2023 om ramvillkoren för den sociala ekonomin, som stöder medlemsstaterna i främjandet av den sociala ekonomin på alla politikområden. EU:s ingång för den sociala ekonomin lanserades som en gemensam kontaktpunkt för relevant information och relevanta resurser. Sedan 2022 har flera finansiella produkter införts på politikområdet för sociala investeringar och kompetens inom ramen för InvestEU. Efter stor efterfrågan (1,54 miljarder euro av garantin för politikområdet för sociala investeringar och kompetens godkändes i slutet av 2024) höjdes EU-garantin under 2025[84]. Halvtidsöversynen kommer att inbegripa en bedömning av alla resultat och anpassa planen till de nya utmaningarna, och kommer att behålla 2030 som målår.

[84] Se InvestEU Indicators.

Flera medlemsstater har nyligen vidtagit åtgärder för att anta rättsliga ramar eller strategier för den sociala ekonomin. I **Tjeckien** trädde lagen om sociala företag för arbetsmarknadsintegration i kraft i januari 2025, och i juli 2025 godkände regeringen den strategiska ramen för socialt entreprenörskap för perioden 2026–2030. **Irland** antog i juli 2024 ”Trading for Impact”, den nationella politiken för sociala företag 2024–2027. I **Belgien** strävar Flandern efter att göra investeringar som gör det möjligt att skapa ytterligare 1 000 subventionerade arbetstillfällen i den sociala ekonomin fram till slutet av mandatperioden 2024–2029. **Spanien** ändrade sin lag om kooperativ för att klargöra typerna av enheter inom sektorn och uppdatera målen för det offentliga politiska stödet. I juni 2024 lanserade Spanien också fonden med social inverkan på 400 miljoner euro till stöd för sociala och miljömässiga investeringar, däribland i enheter inom den sociala ekonomin. **Polen** föreslog en ändring av lagen om den sociala ekonomin för att bredda definitionen av den sociala ekonomin, förenkla reglerna för sociala företag, förbättra stödverktygen och stärka insatserna för återintegrering och samordning. I april 2025 inledde **Rumänien** ett ESF+-projekt om att främja övervakning och utvärdering av utvecklingen av den sociala ekonomin och det sociala entreprenörskapet, som syftar till att utveckla en nationell strategi för den sociala ekonomin.

System för korttidsarbete, med stöd av Sure-instrumentet, erbjuder lärdomar för att hantera framtida ekonomiska chocker. Enligt den slutliga utvärderingen av EU:s instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (Sure)[85] beräknas system för bevarande av arbetstillfällen – inklusive de som finansieras genom Sure – ha räddat mellan 1,03 och 1,66 miljoner arbetstillfällen under 2020 i de stödmottagande medlemsstaterna. Uppskattningar visar att sådana system skyddade motsvarande 13,3 % respektive 1,1 % av sysselsättningen under 2020 respektive 2021[86]. I den nuvarande situationen med ökad osäkerhet, som beror på geopolitiska spänningar och planerade nedskärningar av arbetstillfällen inom nyckelsektorer, har flera medlemsstater ökat sitt beroende av system för korttidsarbete. Att använda de olika strategier som användes under pandemin är avgörande för att förbättra utformningen och effektiviteten av dessa program i hela EU. Det finns belägg för att system för korttidsarbete är mest effektiva under tillfälliga kriser, och att de prioriterar sårbara företag och arbetstagare samtidigt som de undviker att ge stöd för arbetstillfällen som inte är varaktiga på lång sikt[87].

Egenföretagandet i EU har stadigt minskat, med variationer mellan olika sektorer och länder. Andelen egenföretagare av den totala sysselsättningen (20–64 år) minskade från 13,2 % under 2010 till 10,6 % under 2024. Den minskade mest inom jordbruk, skogsbruk och fiske samt inom grossist- och detaljhandeln, samtidigt som den ökade betydligt inom förvaltningen och den offentliga sektorn (inbegripet offentlig förvaltning, utbildning och hälsa) samt inom IKT. Egenföretagarnas kompetensprofil förändrades också, så att 40 % av dem hade högskoleutbildning under 2024 jämfört med endast 28 % under 2010. Fattigdomsriskerna är dock fortfarande betydande: fattigdomsrisken (18–64 år) bland egenföretagare (22,3 %) är mer än dubbelt så stor som för anställda (9,2 %) (se avsnitt 2.3.1). Landsvariationerna i andelen egenföretagare är betydande, från 26,3 % i Grekland och 19,2 % i Italien till under 9 % i Danmark, Tyskland, Cypern, Luxemburg och Sverige. Mellan 2014 och 2024 minskade andelen egenföretagare utan anställda (som utgör cirka 70 % av egenföretagarna i de flesta medlemsstater) av den totala sysselsättningen från 10,0 % till 8,9 %, allteftersom färre personer i de yngre kohorterna blev egenföretagare, vilket var otillräckligt för att kompensera för de äldre egenföretagarnas utträde.

---

85 Se SWD(2025) 47 final.

86 Europeiska kommissionen, *Labour market and wage developments in Europe – Annual review 2021*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2021, och Eurofound, *Weathering the crisis: How job retention schemes preserved employment and incomes during the pandemic*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024.

87 Europeiska kommissionen, *Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual review 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

Arbetslösheten, som redan var rekordlåg, minskade ytterligare under 2024 och början av 2025 och visar tecken på en uppåtgående konvergens mellan medlemsstaterna. Arbetslösheten i EU (15–74 år) minskade till 5,9 % under 2024, vilket är en minskning från 6,1 % under 2023, vilket utgör den lägsta nivå som har registrerats. Under september 2025 uppgick EU:s arbetslöshet till 6,0 %. De största årliga minskningarna (på minst 1 procentenhet) registrerades i Italien, Kroatien och Grekland, medan Danmark, Estland, Finland, Luxemburg och Sverige registrerade ökningar på mer än 0,7 procentenheter – se figur 2.1.2. Finland och Sverige står inför en ”kritisk situation” på grund av både höga arbetslöshetssiffror och betydande ökningar jämfört med 2023, medan Frankrike, Litauen, Lettland, Danmark, Luxemburg och Estland ”bör bevakas”, vilket återspeglar höga nivåer och framsteg under genomsnittet. Spanien (11,4 %) och Grekland (10,1 %) betecknas fortfarande som ”svag men förbättras” med långt över genomsnittliga förbättringar, men trots det höga arbetslöshetsnivåer. Tjeckien, Polen, Tyskland och Malta är de länder som uppvisar ”bästa resultat”, med en arbetslöshet på mellan 2,6 och 3,4 %. Även om skillnaderna mellan länderna fortfarande är stora minskar skillnaderna, eftersom länder med hög arbetslöshet – såsom Spanien eller Grekland – registrerar större förbättringar.

Arbetslösheten varierar kraftigt mellan könen och mellan olika regioner[88]. Arbetslösheten är fortfarande högre för kvinnor (6,2 % under 2024) än för män (5,7 %). De regionala skillnaderna kvarstår: under 2024 hade landsbygdsområdena (5,1 %) de lägsta andelarna, följt av småstäder/förorter (5,6 %) och städer (6,7 %). Skillnaderna mellan Nuts 2-regionerna återspeglar skillnaderna i sysselsättningsgrad (se ovan), med undantag för Sverige, som presterar sämre när det gäller arbetslösheten (se figur 6 i bilaga 5). Vissa av de yttersta randområdena – Guadeloupe, Martinique, Franska Guyana, Réunion, Mayotte och Kanarieöarna – har bland de högsta arbetslöshetssiffrorna i EU.

[88] En mer detaljerad analys av skillnaderna mellan könen när det gäller sysselsättning och andra aspekter på regional nivå finns att tillgå via gemensamma forskningscentrumets verktyg för övervakning av jämställdheten på regional nivå, EU Regional Gender Equality Monitor.

Figur 2.1.2: Arbetslösheten sjönk i nästan hälften av medlemsstaterna under 2024

Arbetslöshet (15–74 år), 2024 års nivåer och förändringar jämfört med föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

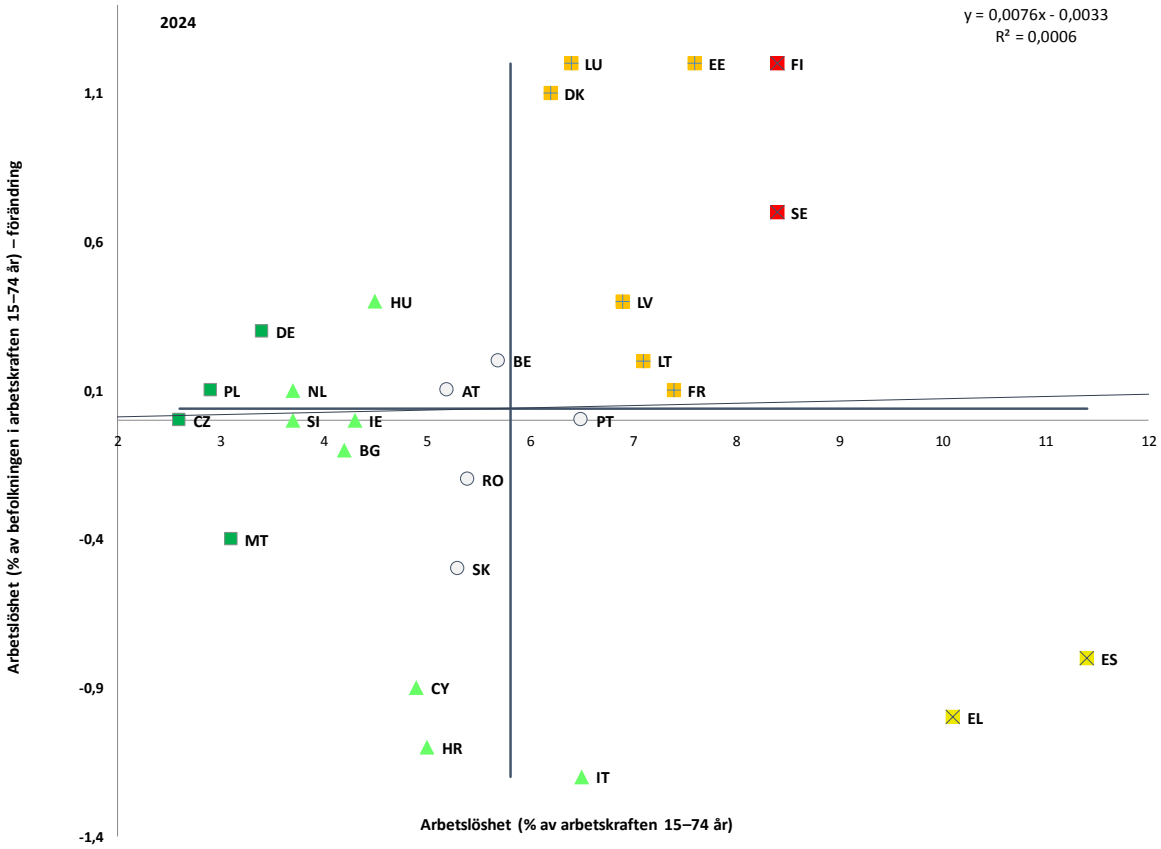

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Definitionen skiljer sig för ES och FR. Avbrott i serien för BG.
Källa: Eurostat [une_rt_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

Andelen gröna yrken ökar i hela EU, och vissa av dessa yrken lider brist på arbetskraft på grund av nya kompetenskrav. Sysselsättningen inom sektorn för miljövänliga varor och miljötjänster ökade från 2,2 % under 2015 till 3,1 % under 2022, med betydande variationer i sysselsättningsandelen för denna sektor i alla länder under 2022 (från 1 % i Ungern till 5,7 % i Luxemburg)[89]. Alternativa uppskattningar tyder på att de gröna arbetstillfällena redan skulle kunna sysselsätta upp till 11,3 % av EU:s arbetskraft[90]. Samtidigt arbetar fortfarande 3,1 % av EU:s arbetstagare inom utsläppsintensiva sektorer[91] (från 0,9 % i Cypern till 7,1 % i Tjeckien). I en analys som nyligen genomfördes[92] identifierades så många som 24 yrken av relevans för den gröna omställningen där det förekom brist på arbetskraft i flera medlemsstater. Yrken som är relevanta för den gröna omställningen och där bristen på arbetskraft är som störst i olika länder inbegriper VVS-montörer (20 medlemsstater), isoleringsarbetare, väg- och vattenbyggnadsingenjörer samt kyl- och värmepumpstekniker (14), väg- och vattenbyggnadstekniker (12) och takläggare (11). Dessa yrken kräver stor teknisk och hantverksmässig expertis som är nödvändig för den gröna omställningen.

---

89 Eurostat [env_ac_egss1], [nama_10_a10_e].

90 Baserat på beräkningar från Gemensamma forskningscentret inom ramen för GreenJobs-projektet, efter tillämpning av den uppgiftsbaserade ONET-metoden som föreslagits av Gili, Verdolini och Vona (2020) för att mäta sysselsättningen inom gröna jobb i EU.

91 Utsläppsintensiva industrier i detta sammanhang är gruvdrift och stenbrytning (Nace-kod: B), tillverkning av kemikalier och kemiska produkter (C20), tillverkning av andra icke-metalliska mineraliska produkter (C23), stål- och metallframställning (C24) och tillverkning av motorfordon, släpfordon, påhängsvagnar och annan transportutrustning (C29).

92 Ett yrke klassificeras som att det står inför ”stor brist” på arbetskraft om minst fem medlemsstater rapporterar brist inom detta yrke. Detta är en viktig resultatindikator för given för en ren industri.

En rättvis och inkluderande omställningspolitik som är inriktad på dem som särskilt påverkas av den gröna omställningen kan stödja arbetstagarnas rörlighet, minska bristen på arbetskraft och säkerställa att fördelarna med den gröna omställningen delas brett. För att övergå till en cirkulär ekonomi med låga koldioxidutsläpp krävs att man omskolar arbetstagarna från industrier för fossila bränslen till expanderande sektorer såsom nettonollindustrier, produktion av förnybar energi, byggverksamhet, avfallshantering och tillverkning, samtidigt som elektrifiering och en stigande efterfrågan på råvaror också ökar sysselsättningen inom elsektorn och energiintensiva sektorer. Under 2023 var omkring 30 % av alla arbetstagare i EU (inklusive 30 miljoner inom tillverkning, 15 miljoner inom byggverksamhet, 10 miljoner inom transport och lagring) anställda inom omställningssektorer[93]. Rörligheten mellan sektorer är dock fortfarande begränsad: endast 1,8–3,9 % av de anställda byter sektorer årligen, en andel som i stort sett är oförändrad sedan 2016. Den fortsatta bristen inom klimatrelevanta yrken understryker behovet av en politik som hjälper arbetstagarna att anpassa sig till ändrade kompetensbehov eller omställningssektorer. Den gröna omställningen ger också möjligheter att förbättra kvaliteten i arbetet eftersom nya och framväxande gröna yrken (t.ex. ingenjörer inom förnybar energi och ansvariga för planering av grön politik) tenderar att erbjuda högre löner och stabilare avtal[94]. Fördelarna varierar dock och gäller mestadels högkvalificerade roller[95]. En ökad efterfrågan på tekniska och manuella arbeten[96] (t.ex. elektriska och mekaniska ingenjörer, installatörer och reparatörer av elledningar) kan åtföljas av större fysiska risker, sämre tillgång till arbetsplatsresurser och mindre autonomi. För att göra dessa arbetstillfällen mer attraktiva bör man i politiken sträva efter att åtgärda problem som rör kvalitet i arbetet, särskilt när det gäller arbetsvillkor, lön och tillgång till resurser. En aktiv arbetsmarknadspolitik, inklusive kompetensutveckling, sysselsättningsincitament och stöd till arbetssökande, spelar en avgörande roll för att stödja arbetstagarna i deras övergångar till andra arbeten under ekonomiska omstruktureringar.

---

93 Fulvimari A. m.fl., *Estimating labour market transition costs and social investment needs of the green transition – a new approach*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025. Omställningssektorer omfattar ett urval av sektorer som i) är avgörande för övergången till klimatneutralitet på grund av deras roll i genomförandet av klimatmålen, eller ii) förväntas genomgå betydande sysselsättningsrelaterade förändringar på grund av utfasningen av fossila bränslen, eller iii) båda dessa alternativ.

94 OECD, *Employment Outlook 2024: The Net-Zero Transition and the Labour Market*, Paris, 2024.

95 Eurofound, *Job quality side of climate change*, Working conditions and sustainable work series, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2024.

96 Yrken inom vilka efterfrågan på arbetskraft kommer att öka på grund av den större efterfrågan på gröna produkter och tjänster, men där uppgiftsinnehållet inte nödvändigtvis förändras.

Den digitala omställningen fortsätter att omforma ekonomier och arbetsmarknader och skapa nya möjligheter, samtidigt som behovet av kompetenshöjning och omskolning förstärks. Antalet IKT-specialister i EU har ökat stadigt sedan 2013 (med 59,3 %) och uppgick till över 10,3 miljoner under 2024[97]. Kvinnor är dock fortfarande betydligt underrepresenterade, och utgör endast 19,5 % av IKT-specialisterna. I nuvarande takt kommer antalet IKT-specialister att uppgå till omkring 12 miljoner fram till 2030, vilket är långt under EU:s mål på 20 miljoner, mot bakgrund av den intensifierade konkurrensen om digitala och kompetenta talanger (se avsnitt 2.2.1)[98]. I en nyligen genomförd Eurobarometerundersökning[99] ser de flesta svarande på digital teknik, inklusive artificiell intelligens (AI), som att den har en positiv inverkan på deras jobb, ekonomin, samhället och livskvaliteten. Dessutom ser 62 % av uppgiftslämnarna positivt på robotar och AI på arbetet, och 70 % anser att de förbättrar produktiviteten. Oron kvarstår dock fortfarande: 84 % av uppgiftslämnarna anser att AI kräver noggrann hantering för att skydda privatlivet och säkerställa transparens på arbetsplatsen. Mellan 2012 och 2023 skedde en markant förskjutning av sysselsättningen från låglönejobb till höglönejobb, samtidigt som andelen sysselsatta ökade inom sektorer där produktivitetstillväxten är låg[100]. Denna förändring skulle kunna bero på införandet av ny teknik och automatisering, eftersom sektorer med hög produktivitetstillväxt kräver färre arbetstagare för att upprätthålla produktionen, vilket leder till en gradvis omfördelning av sysselsättningen till sektorer med låg produktivitetstillväxt. De tillgängliga bevisen rörande AI:s inverkan på arbetsmarknaden är ännu ofullständiga.

---

97 *Towards Digital Decade targets for Europe – Statistics Explained* – Eurostat.

98 *Europe's digital decade: 2030 targets* | Europeiska kommissionen.

99 *Artificial Intelligence and the future of work* – februari 2025 – Eurobarometerundersökning.

100 Europeiska kommissionen, *Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual review 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

Figur 2.1.3: Lönerna fortsatte att öka under 2024, med betydande skillnader mellan länderna

Nominell ersättning per anställd, årlig procentuell förändring

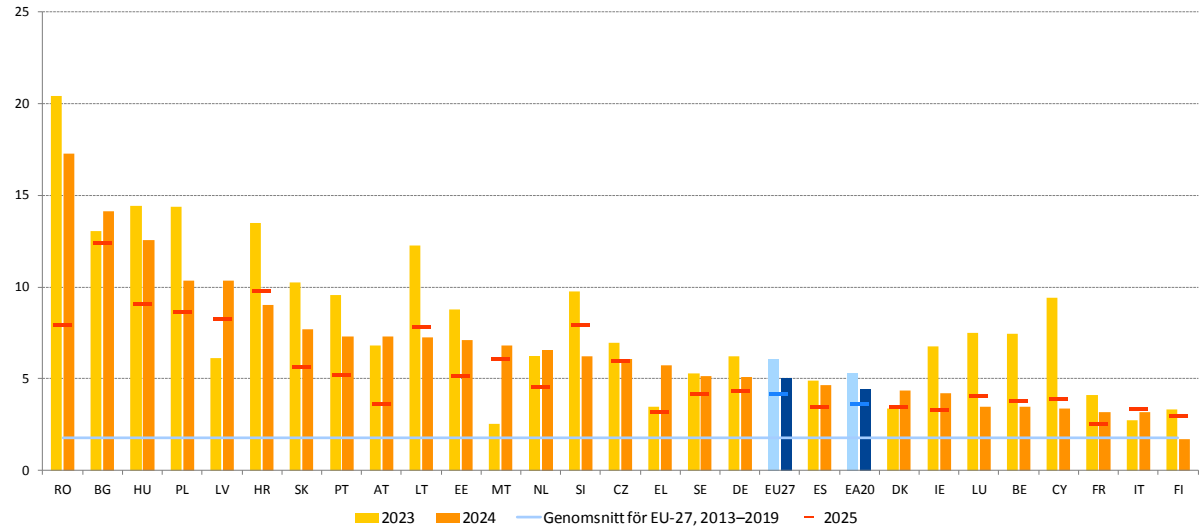

Anm.: Anm.: EA-20, de 20 länder som har infört euron. Nominell ersättning per anställd beräknas som den totala ersättningen till anställda dividerat med det totala antalet anställda. Nominell ersättning inkluderar, förutom bruttolön, även arbetsgivaravgifter. Uppgifterna för 2025 återspeglar prognoser som beräknats på grundval av kommissionens ekonomiska höstprognos för 2025.

Källa: Databasen Ameco [HWCDW] och Eurostat, nationalräkenskaper [namq_10_gdp], [namq_10_a10_e].

Löneökningarna i EU var fortsatt stabila under 2024, men utvecklingen varierade kraftigt mellan medlemsstaterna. Den årliga ökningen av den nominella ersättningen per anställd uppgick till 5,1 %, efter den historiskt höga nivå på 6,1 % som nåddes under 2023, mot en bakgrund med minskad inflation och arbetsmarknader som fortfarande var strama (men där lättnader kunde märkas)[101]. De största ökningarna (på årsbasis) noterades i de central- och östeuropeiska medlemsstaterna: de översteg 10 % i Bulgarien, Rumänien, Ungern, Polen och Lettland, och låg på mellan 7,0 % och 10,0 % i Kroatien, Slovakien, Portugal, Österrike, Litauen och Estland – se figur 2.1.3. I många av dessa medlemsstater förblev inflationen relativt hög, särskilt i Rumänien, Kroatien, Polen och Ungern. Löneökningen var däremot måttligare (mellan 3,0 och 5,0 %) i Belgien, Cypern, Danmark, Frankrike, Irland, Italien, Luxemburg och Spanien, där inflationen var lägre. Den låg på under 2,0 % i Finland.

101 Inflationen i EU minskade från 6,4 % under 2023 till 2,6 % under 2024, med prognoser på 2,5 % för 2025 och 2,1 % för 2026. Se *European economic forecast – Autumn 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

De förhandlade löneökningarna har varit stora sedan mitten av 2023, vilket återspeglar arbetet med att åstadkomma en återhämtning av realinkomstförlusterna, men tecken på återhållsamhet börjar visa sig[102]. I euroområdet nådde de förhandlade löneökningarna en topp på 5,4 % (på 12-månadersbasis) under tredje kvartalet 2024, för vilka drivkraften var ökade kollektivförhandlingar när fackföreningarna försökte kompensera för tidigare minskningar av köpkraften sedan slutet av 2021[103]. De förhandlade löneökningarna har börjat minska under inledningen av 2025, i linje med ett minskat inflationstryck.

Figur 2.1.4: Reallönerna återhämtade sig under 2024 i de flesta medlemsstater

Real bruttolön per anställd, årlig procentuell förändring

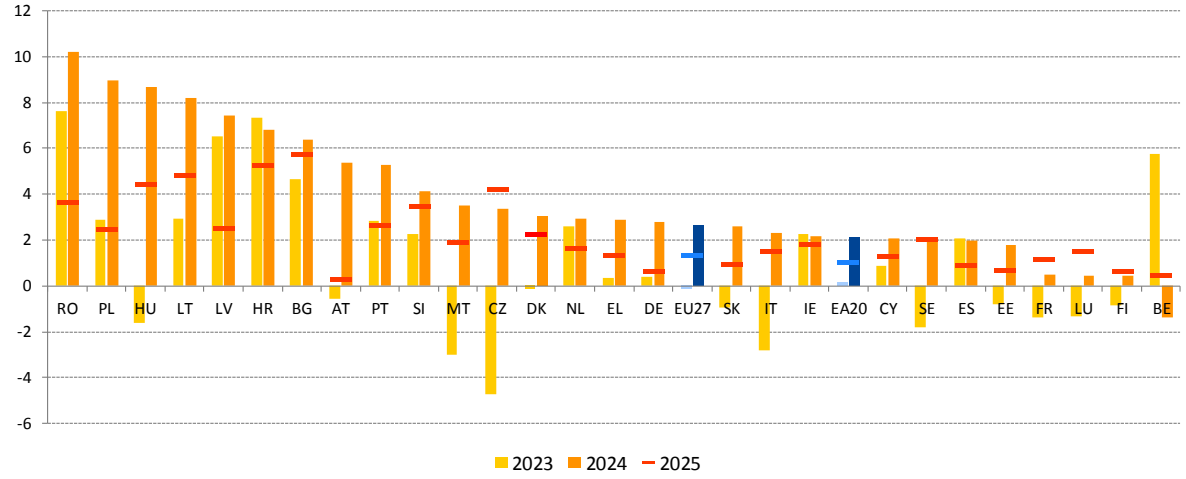

Anm.: EA avser EA-20, de 20 länder som har infört euron. Reallönerna har beräknats med det harmoniserade konsumentprisindexet som deflator. Uppgifterna för 2025 återspeglar prognoser som beräknats på grundval av kommissionens ekonomiska vårprognos för 2025.

Källa: Europeiska kommissionen, databasen Ameco, nominella bruttolöner och löner per anställd [hwwdw], deflator: harmoniserat konsumentprisindex [AMECO 5000 ZCPIH]. Total sysselsättning (enligt nationella beräkningar) [namq_10_a10_e]. Uppdateringen av bruttolöner per anställd [Ameco-kod: hwwdw] i höstprognosen var inte tillgänglig den 19 november när den senaste uppdateringen var möjlig.

---

102 Ökningen av de förhandlade lönerna är ett direkt resultat av löneförhandlingarna mellan arbetsmarknadens parter. Den omfattar både nyförhandlade och tidigare överenskomna löner. Som en allmän regel exkluderas bonusar, övertid och andra individuella ersättningar som inte är kopplade till kollektivförhandlingar. Jämfört med utbetalda löner är förhandlade löner inte heller känsliga för antalet arbetade timmar (eftersom de fastställs på heltidsbasis) och utgör ett lönegolv i vissa sektorer.

103 Europeiska kommissionen, *Labour market and wage developments in Europe – Annual review 2021*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2021, och Eurofound, *Weathering the crisis: How job retention schemes preserved employment and incomes during the pandemic*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024.

Reallönerna håller på att återhämta sig, med stöd av en minskad inflation och fortsatta nominella löneökningar, men återhämtningstakten varierar mellan medlemsstaterna. Efter en betydande minskning med 3,7 % under 2022 och en mer blygsam minskning med 0,1 % under 2023 återhämtade sig reallönerna under 2024 och ökade med 2,7 %[104]. Denna återhämtning berodde främst på minskad inflation och kraftiga nominella löneökningar. Återhämtningen var starkast (med över 8 %) i Rumänien, Polen, Ungern och Litauen, samt (med över 6 %) i Lettland, Kroatien och Bulgarien – se figur 2.1.4. I Belgien minskade reallönerna med 1,3 % under 2024. Under 2024 var reallönerna i EU fortsatt i genomsnitt 0,7 % lägre än 2019 års nivåer, där de stora skillnaderna mellan länderna återspeglade en varierande dynamik avseende nominella löner och inflation. Under 2025 har reallönerna i EU i stort sett återhämtat sig till nivåerna före pandemin, men i Tjeckien, Tyskland, Italien, Finland och Frankrike låg de kvar under dessa nivåer.

Figur 2.1.5: Höjningar av de lagstadgade minimilönerna kompenserade för minimilöntagarnas minskade köpkraft

Minimilönernas utveckling i medlemsstater med lagstadgade minimilöner, (förändring i %)

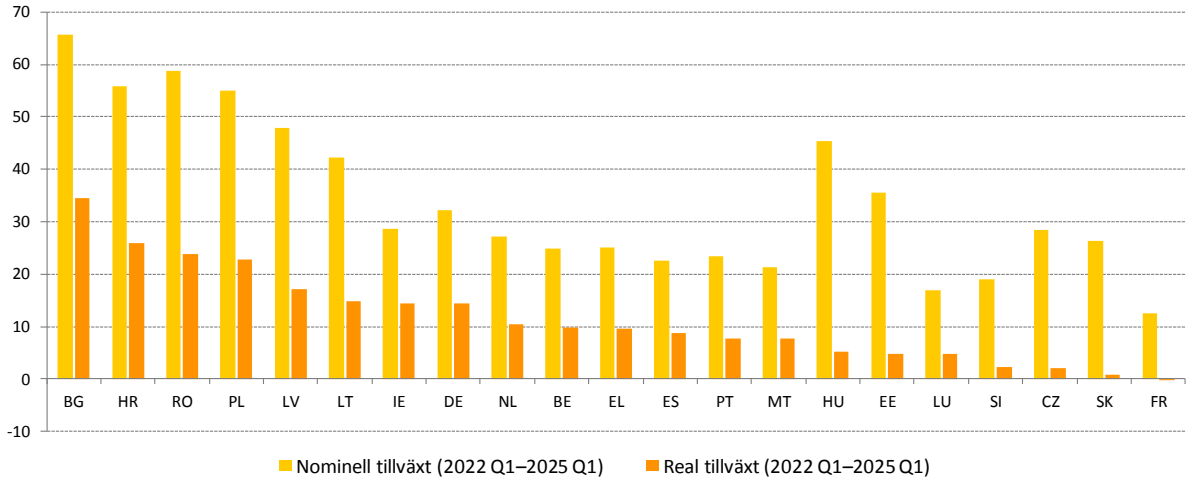

Anm.: Cypern uteslöts eftersom den lagstadgade minimilönen infördes 2023.
Källa: Eurofound och Eurostat [earn_mw_cur, prc_hicp_midx].

104 Reallönerna har beräknats med det harmoniserade konsumentprisindexet som deflator.

De senaste ökningarna av minimilönerna i EU har bidragit till att motverka inflationens inverkan på låginkomsttagare. Mellan januari 2022 och januari 2025 ökade de lagstadgade minimilönerna med mer än 20 % i alla medlemsstater där man har minimilöner[105], med undantag för Frankrike, Luxemburg och Slovenien. Ökningarna varierade från 12,4 % i Frankrike till 65,7 % i Bulgarien och överskred 40 % i sex andra medlemsstater (Rumänien Kroatien, Polen, Lettland, Ungern och Litauen)[106] – se figur 2.1.5. I reala termer tenderade ökningarna också vara störst i dessa länder trots en förhöjd inflation. Däremot ökade de reala minimilönerna med mindre än 5 % i Luxemburg, Tjeckien, Slovakien, Estland och Slovenien, och minskade något i Frankrike. I länder där minimilönerna fastställs genom kollektivavtal stödde reallöneökningen under 2024 också köpkraften, särskilt i låglönesektorer[107]. Den senaste tidens forskning visar att nationella minimilöner stärker den totala löneökningen, stöder kollektivförhandlingarna och höjer lönenivåerna i låglönesektorer[108].

---

105 22 medlemsstater har lagstadgade minimilöner: Belgien, Bulgarien, Kroatien, Cypern, Tjeckien, Estland, Frankrike, Tyskland, Grekland, Ungern, Irland, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien och Spanien.

106 Minimilönerna uppdateras ofta varje år i början av året. Mellan januari 2022 och januari 2025 registrerades de största ökningarna i Polen (49 %), Bulgarien (44 %), Lettland (40 %) och Kroatien (34 %). I Belgien, Tyskland, Estland, Irland, Litauen, Ungern, Nederländerna och Rumänien var ökningen mellan 20 och 30 %.

107 Eurofound, *Industrial relations and social dialogue*. *Minimum wages in 2025: Annual review*, 2025.

108 Empiriska resultat visar att en minimilöneökning på 1 % ökar lönerna för personer med de lägsta 25 % av inkomsterna med 0,31 %. Se Eurofound, *Impact of national minimum wages on collective bargaining and wages for low-paid workers*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025.

Figur 2.1.6: År 2024 var skattekilen för en ensamstående person med genomsnittslön lägre än tio år tidigare i de flesta medlemsstater

Skattekil för en ensamstående person med genomsnittslön (i %)

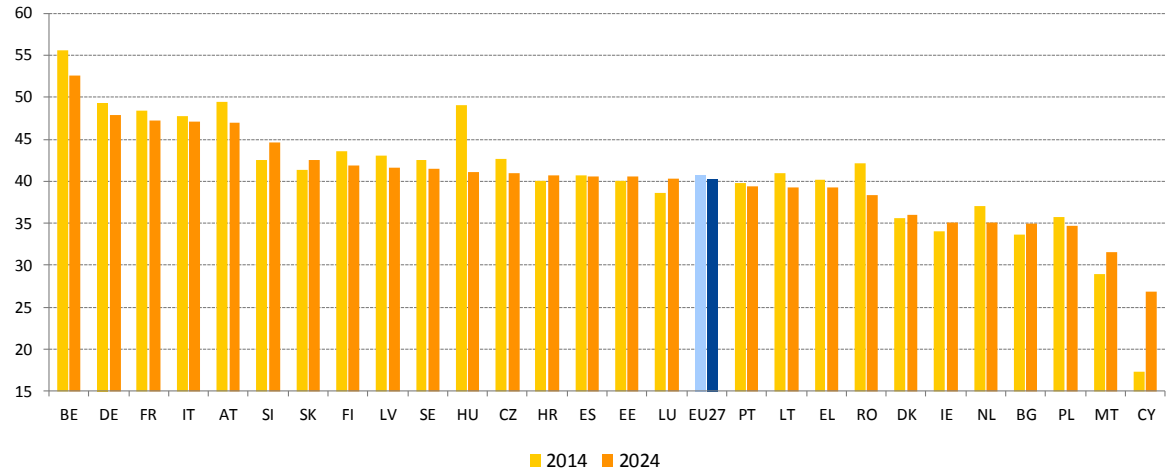

Källa: Europeiska kommissionen, GD Ekonomi och finans, databas över skatter och förmåner, baserat på OECD:s skatteförmånsmodell (uppdaterad i maj 2025).

Beskattningen av arbete fortsätter att påverka sysselsättnings-och anställningsincitamenten i hela EU. Skattekilen – definierad som skillnaden mellan arbetsgivarnas arbetskraftskostnader och de anställdas nettolöner, uttryckt i procent av de totala arbetskraftskostnaderna – påverkar både utbudet och efterfrågan på arbetskraft, särskilt för grupper såsom andraförsörjare, vars arbetskraftsutbud påverkas mer av beskattningen. Sedan 2014 har skattekilen för en ensamstående person med genomsnittslön minskat med 0,4 procentenheter i EU, och uppgår till 40,3 % under 2024, vilket fortfarande är långt över OECD:s genomsnitt på 34,9 % – se figur 2.1.6[109]. Den minskade med mer än en procentenhet i elva medlemsstater, med de kraftigaste minskningarna i Ungern (–7,9 procentenheter), Rumänien (–3,8 procentenheter) och Belgien (–3,0 procentenheter). Däremot ökade skattekilen för genomsnittsinkomsttagare i tio länder under samma period, framför allt Cypern (+9,5 procentenheter), Malta (+2,5 procentenheter) och Luxemburg (+1,7 procentenheter) (se 2.2.1 för mer information). För låginkomsttagare (50 % av genomsnittslönen) uppgick den genomsnittliga skattekilen i EU för en enskild person till 31,8 % under 2024, vilket är en ökning med 0,3 procentenheter jämfört med 2023 men markerar ändå en minskning med 2,2 procentenheter sedan 2014.

[109] OECD, *Taxing Wages 2025: Decomposition of Personal Income Taxes and the Role of Tax Reliefs*, OECD Publishing, Paris, 2025.

Inkomstskattesystemen är i allmänhet progressiva, med lägre skattekilar för låginkomsttagare. Progressiviteten är särskilt uttalad i Frankrike, Belgien, Nederländerna, Luxemburg och Italien, medan Bulgarien och Ungern tillämpar system med platta skatter – se figur 2.1.7. Lägre skattebördor för låginkomsttagare minskar snedvridningen på arbetsmarknaden och stöder sysselsättningen för lågkvalificerade arbetstagare, men skattesystemen bör utformas så att man undviker att avskräcka från övergångar till arbetstillfällen med högre löner.

Figur 2.1.7: Skattekilen är lägre för låginkomsttagare

Skattekil för en ensamstående låginkomsttagare (50 % och 67 % av genomsnittslönen) jämfört med genomsnittslönen under 2024 (i %)

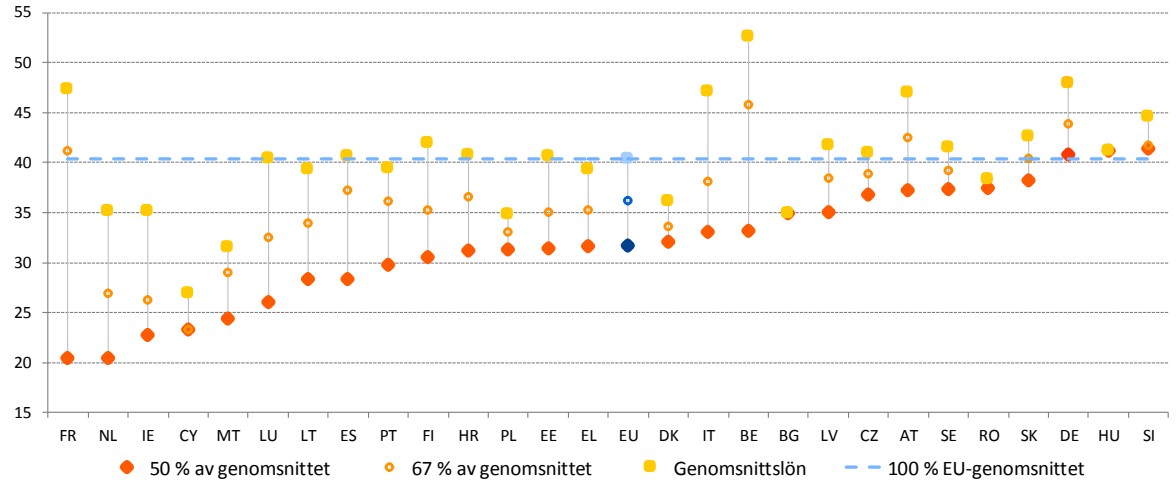

Anm.: Medlemsstaterna rangordnas i fallande ordning efter graden av progressivitet (skattekil genomsnittslön – skattekil 50 % av genomsnittslönen).
Källa: Europeiska kommissionen, GD Ekonomi och finans, databas över skatter och förmåner, baserat på OECD:s skatteförmånsmodell (uppdaterad i maj 2025).

Inflationen kan skapa snedvridningar i skattesystemen, vilket påverkar både progressiviteten och rättvisan. Stigande priser kan urholka de fasta nominella trösklarna – t.ex. skatteskikt och skatteavdrag – vilket ofta leder till så kallad skatteglidning, där skattebetalarna tvingas in i högre skatteskikt och det verkliga värdet av avdragen minskar. Sådana effekter kan minska den disponibla inkomsten och öka risken för fattigdom. Justeringar, via automatisk indexering eller diskretionära uppdateringar, kan minska dessa snedvridningar. Under 2024–25 reviderade många medlemsstater sina inkomstskattesystem för att motverka inflationsdrivna snedvridningar – se avsnitt 2.1.2.

Att flytta skattebördan från arbete till miljöskatter kan stärka incitamenten på arbetsmarknaden, rättvisan och klimatmålen. I den senaste handlingsplanen för överkomliga energipriser[110] efterlyses ett slutförande av översynen av energiskattedirektivet (som diskuterats sedan 2021) i syfte att säkerställa att de mest förorenande bränslena beskattas högst samtidigt som utfasningen av fossila bränslen främjas. På samma sätt uppmuntras i den rena industriella given[111] skattereformer som stöder elektrifieringen och utfasningen av subventioner till fossila bränslen. I rådets rekommendation från 2022 om en rättvis omställning till klimatneutralitet[112] förespråkas även att skattebördan på arbete minskas, särskilt för låg- och medelinkomsttagare, och att intäkterna flyttas till miljömässigt hållbara källor. Koldioxidskatter kan visserligen ha regressiva effekter, men dessa kan mildras genom noggrant utformade kompensationsåtgärder. Miljöskatter utgör dock bara 5,2 % av de totala skatteintäkterna i EU (2023) – 1,5 procentenheter lägre än under 2013 – där andelar på över 10 % endast förekom i Bulgarien (11,2 %) och Grekland (10,6 %), och andelarna låg på under 5 % i nio länder. Endast i Belgien, Bulgarien och Rumänien har det förekommit en ökning av miljöskatteandelarna sedan 2013. Åtgärder såsom skatteincitament för energibesparingar och för att minska förbrukningen av fossila bränslen kan bidra till att jämka klimat- och rättvisemålen med varandra.

---

110 *Action Plan for Affordable Energy: Unlocking the true value of our Energy Union to secure affordable, efficient and clean energy for all Europeans* – Europeiska kommissionen.

111 Given för en ren industri – Europeiska kommissionen.

112 Rådets rekommendation om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet, 2022/C 243/04.

2.1.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna

Flera medlemsstater har infört eller utökat anställningsstöd och bidrag för att öka sysselsättningen, med inriktning på underrepresenterade grupper. I **Polen** antogs i mars 2025 en ny lag med stöd av vilken arbetsgivare som anställer äldre arbetstagare får bidrag motsvarande upp till hälften av minimilönen per äldre arbetstagare i tolv månader (för arbetstagare i åldern 50–65 år) eller en månad (för pensionärer, som kan förnyas). När bidragsperioden har löpt ut måste arbetsgivarna betala hela lönen och fortsätta att anställa personen i sex månader respektive en månad. I **Italien** förlängdes i 2025 års budgetlag skatteavdraget till 2025 och 2026 för företag och egenföretagare som rekryterar personal för tillsvidareanställning. Genom denna lag infördes också en tillfällig skattebefrielse för arbetsgivarbetalda boendeutgifter (hyra och underhåll) på upp till 5 000 euro per år under de två första anställningsåren för tillsvidareanställda som tjänar upp till 35 000 euro, samtidigt som de fortfarande omfattas av socialförsäkringsavgifter. **Portugals** program ”+Emprego” ger ekonomiska incitament till arbetsgivare som anställer arbetslösa som har varit registrerade hos Institutet för sysselsättning och yrkesutbildning (IEFP) i minst tre månader, och – oavsett hur länge de har varit registrerade – unga människor som är 35 år eller yngre med låga kvalifikationer, personer med funktionsnedsättning, migranter och andra missgynnade grupper. I **Grekland** lanserades i slutet av 2024 ett subventionerat sysselsättningsprogram för att främja integrationen av personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden. Programmet, som ska löpa i 24 månader, möjliggör rekrytering av 1 000 personer med funktionsnedsättning till den lokala förvaltningen och täcker upp till 75 % av lönerna och avgifterna (upp till 168 00 euro per person). I september 2025 utökades antalet personer som omfattas av programmet med 1 000 personer.

System för korttidsarbete har vidareutvecklats för att förbättra arbetsmarknadens resiliens och skydda sysselsättningen under ekonomiska chocker. Nederländerna håller till exempel på att utarbeta ett system för bevarande av arbetstillfällen i krissituationer (*Crisisregeling Personeelsbehoud*). Om ett företag under en kris drabbas av en genomsnittlig minskning av arbetskraftskapaciteten på minst 20 % under en tvåmånadersperiod, kan det vidta åtgärder såsom omplacering av anställda eller minskade löneutbetalningar, med stöd av subventioner, under en period på upp till sex månader. Lagförslaget har ännu inte behandlats och godkänts av parlamentet. I juni 2025 antog **Slovenien** som en del av sin återhämtnings- och resiliensplan lagstiftning om inrättande av ett permanent program för korttidsarbete för användning i händelse av extraordinära oförutsedda omständigheter, inklusive stöd till tidsbegränsat deltidsanställda och en förbättrad tillgång till utbildning för att öka anställbarheten mot bakgrund av digitaliseringen och automatiseringen.

Ramarna för minimilöner uppdateras i hela EU för att säkerställa att lönejusteringarna bättre avspeglar de ekonomiska villkoren. I december 2024 antog **Grekland** en rättslig ram för att från och med 2028 införa en ny metod för fastställande av lagstadgade minimilöner med hjälp av en formel som bygger på ändringar i det årliga konsumentprisindexet för de 20 % av hushållen som har lägst inkomster och ett index för löneköpkraft[113]. Rådgivande kommittéer kommer att kunna föreslå avvikelser från denna automatiska indexering, med förbehåll för en uppsättning kriterier och ett referensvärde på 60 % av bruttomedianlönen. I **Lettland** trädde en ny minimilöneförordning i kraft i november 2024, och i och med den knyts de årliga justeringarna av minimilönerna till faktorer såsom den nationella genomsnittslönen, makroekonomiska prognoser, skatteförändringar, arbetskostnadsindex och fattigdomströsklar. I **Rumänien** stödde faciliteten för återhämtning och resiliens en ny ram för fastställande av minimilöner, som också trädde i kraft i februari 2025, och som införde en årlig justeringsformel baserad på riktmärken för inflation, produktivitet och löner, jämte årliga tillräcklighetsbedömningar och trepartssamråd. I **Luxemburg** syftar ett lagförslag som lades fram i december 2024 till att stärka den lagstadgade ramen för minimilöner genom tydligare tillräcklighetskriterier, halvårsvisa översyner och ett rådgivande organ bestående av arbetsmarknadens parter för att ge råd om årliga justeringar. I **Portugal** fastställs i en trepartsöverenskommelse som omfattar 2025–28 mål för att höja minimilönen och genomsnittslönen, såväl som produktivitets- och resultatbonusar för arbetstagare, vinstdelning samt stödåtgärder för unga arbetstagare. Den erbjuder också skatteincitament till företag för att höja lönerna och arbetstagarnas pensionssparande.

---

[113] Perioden 2025–2027 anses vara en övergångsperiod och föreskriver en fortsatt tillämpning av samma system för att fastställa minimilönen som under 2024.

Flera medlemsstater har infört åtgärder för att se över sina ramar för kollektivavtal i syfte att öka andelen som omfattas, flexibiliteten och insynen. I **Italien** innehåller 2025 års budgetlag bestämmelser om förnyelse av kollektivavtal för offentliga förvaltningar med riktade löneökningar och sektorsspecifika incitament, till exempel inom hälso- och sjukvård samt utbildning. **Polen** antog i november 2025 en kollektivavtalslag[114] som ger arbetsgivare med mer än 50 anställda i uppdrag att förhandla med fackföreningarna vartannat år, utvidga kollektivavtalen till att omfatta moderna arbetsplatsfrågor och införa digitala förfaranden samt ett nationellt register över kollektivavtal. I **Finland** syftar en ny lagstiftning som varit i kraft sedan januari 2025 till att öka möjligheterna till förhandlingar på företagsnivå, däribland för företag som inte är anslutna till arbetsgivarorganisationer eller företag utan fackliga ombud. Efter reformen kommer undantag från allmänt tillämpliga kollektivavtal att vara möjliga för alla företag, med vissa kontroller för att säkerställa att de lokala förhandlingarna är representativa. I **Grekland** nåddes en social överenskommelse mellan arbetsmarknads- och socialförsäkringsministeriet och de nationella arbetsmarknadsparterna i november 2025, genom vilken en ny ram infördes för att öka kollektivavtalens täckning, främja lönestabilitet och återställa den institutionella balansen på den grekiska arbetsmarknaden. **Arbetsbeskattningsreformer håller på att införas för att öka progressiviteten och rättvisan. Litauen** reformerade sitt inkomstskattesystem för att göra det mer progressivt genom att ersätta den platta inkomstskatten på 15 % med tre skattesatser på 20 %, 25 % och 32 %, där de högre skattesatserna tillämpas på högre inkomster. Systemet gäller även för vissa egenföretagare. I **Irland** reviderade regeringen inkomstskatteavdragen och inkomstskatteskikten som en del av 2025 års budget. Standardskatteskiktet höjdes med mellan 2 000 och 44 000 euro för en enskild person, med proportionella ökningar för gifta par och registrerade partner. Den allmänna sociala avgiften på 4 % sänktes till 3 % från och med januari 2025, och gränsbeloppet där denna avgift börjar tas ut höjdes, i linje med höjningen av den nationella minimilönen, tillsammans med högre skatteavdrag för mindre gynnade grupper.

---

[114] Se närmare uppgifter här.

Inkomstskatteparametrarna för privatpersoner har justerats i flera medlemsstater för att minska den inflationsdrivna skatteglidningen och ytterligare öka rättvisan[115]. I **Lettland** höjdes det icke beskattningsbara inkomstbeloppet till 510 euro per månad (6 120 euro per år), och till 1 000 euro per månad (12 000 euro per år) för pensionärer. Avdragen för utbildning, sjukvårdskostnader och donationer höjdes också, och en ny skattesats på 3 % infördes på utdelningar och andra kapitalinkomster över 200 000 euro per år. **Finland** höjde grundavdraget, medan **Irland** höjde det personliga skatteavdraget, inkomstavdraget, skatteavdraget för anställda och hyresavdraget för enskilda personer och gemensamt bedömda par. För att motverka inflationen och förbättra skattejämlikheten justerade **Luxemburg** och **Nederländerna** sina inkomstskatteskikt. **Ungern** fördubblade familjeskatteavdragen (med 50 % från och med juli 2025 och med ytterligare 50 % från och med januari 2026). **Ungern** har också infört befrielse från inkomstskatt för mödrar som tar hand om flera barn. Åtgärden omfattar för närvarande mödrar med tre eller fler barn och kommer gradvis att utvidgas till att omfatta mödrar med två barn från och med 2026.

2.2 Riktlinje 6: Öka arbetskraftsutbudet och förbättra tillgången till arbetsmarknaden och ge möjlighet till livslångt förvärvande av färdigheter och kompetens

I detta avsnitt behandlas genomförandet av sysselsättningsriktlinje 6, enligt vilken medlemsstaterna rekommenderas att skapa förutsättningar för att öka arbetskraftsutbudet, främja förvärvande av färdigheter och kompetens under hela livet, främja lika möjligheter för alla, undanröja hinder för och ge incitament till deltagande på arbetsmarknaden, i linje med följande principer i den europeiska pelaren för sociala rättigheter: 1 (utbildning och livslångt lärande), 2 (jämställdhet), 3 (lika möjligheter), 4 (aktiva arbetsmarknadsåtgärder), 9 (balans mellan arbete och privatliv), 11 (barnomsorg och stöd för barn) och 17 (inkludering av personer med funktionsnedsättning). I avsnitt 2.2.1 analyseras utvecklingen på utbildningsområdet, från förskoleverksamhet och barnomsorg, studenters resultat och yrkesutbildning till universitets- eller högskoleutbildning samt andelen unga med högst grundskoleutbildning. I kapitlet diskuteras brist på arbetskraft och kompetens, kompetensglapp och kompetensutveckling bland vuxna, inklusive digitala färdigheter. Dessutom innehåller det en analys av arbetsmarknadsvillkoren för unga, äldre arbetstagare, migranter och personer med funktionsnedsättning. I avsnitt 2.2.2 beskrivs medlemsstaternas politiska åtgärder på dessa politikområden.

---

115 Se Europeiska kommissionen, *Annual Report on Taxation 2024*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024.

2.2.1 Nyckelindikatorer

Deltagandet i förskoleverksamhet och barnomsorg mellan tre års ålder och den obligatoriska skolstartsåldern fortsätter att stiga i EU, men stora variationer kvarstår mellan medlemsstaterna. Under 2023 deltog 94,6 % av barnen, dvs. bara 1,4 procentenheter under målet på EU-nivå för 2030, som har fastställts till 96 %. Hittills har åtta medlemsstater nått detta mål, medan de flesta länder har nivåer på över 90 %. Länderna med bäst resultat är Frankrike (100 %), Belgien (98 %) och Spanien (97,7 %). Rumänien (75,7 %), Slovakien (80,8 %) och Tjeckien (85,3 %) ligger sämst till i rangordningen – se figur 2.2.1. EU-genomsnittet ökade med 1,3 procentenheter jämfört med föregående år, även om det i fyra länder förekom en minskning mellan 2022 och 2023, framför allt bland medlemsstater med ganska stort deltagande. Framsteg har gjorts för att öka deltagandet särskilt bland treåringar i nästan alla medlemsstater, och andelen nådde 90,6 % under 2023 (+5,4 procentenheter sedan 2015)[116]. Ett ökat deltagande bland treåringar är dock fortfarande en utmaning i vissa medlemsstater, och andelen är särskilt låg i Rumänien (68,1 %) och Slovakien (68,9 %). Ekonomisk överkomlighet och kapacitetsbrist, däribland personalbrist, utgör fortfarande hinder för tillgång, särskilt för yngre barn och barn från mindre gynnade miljöer. Framför allt deltar endast 53 % av de romska barnen i förskoleverksamhet och barnomsorg, vilket fortfarande ligger långt under EU-genomsnittet för alla barn, trots en förbättring på omkring 11 procentenheter mellan 2016 och 2023[117].

Figur 2.2.1: Deltagandet i förskoleverksamhet och barnomsorg fortsätter att stiga på EU-nivå, men det finns stora skillnader mellan medlemsstaterna

Barns deltagande i förskoleverksamhet och barnomsorg mellan tre år och den obligatoriska skolstartsåldern (i %)

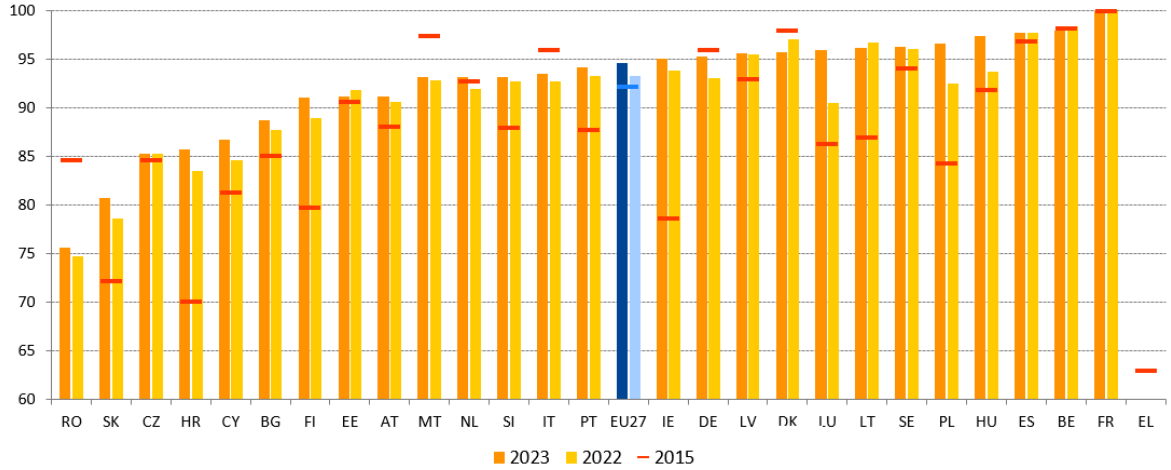

Anm.: Preliminära uppgifter för FR under 2023 och PL under 2022 och 2023. Avbrott i tidsserien för HU under 2023. Uppgifter saknas för 2022 och 2023 för EL. Definitionen skiljer sig åt för BE och EL för 2015, HU för 2023 och PT för 2015, 2022 och 2023.
Källa: Eurostat, [educ_uoe_enra21].

---

116 Eurostat [educ_uoe_enrp07].

117 Se Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, Rights of Roma and Travellers in 13 European countries, 2024.

Andelen unga med högst grundskoleutbildning minskar i hela EU, men är fortfarande en utmaning. Under 2024 hade 9,4 % av 18–24-åringarna lämnat sin utbildning i förtid, vilket är en minskning med 0,2 procentenheter jämfört med 2023. Detta är 1,7 procentenheter lägre än tio år tidigare, och fem länder (Italien, Grekland, Malta, Spanien och Portugal) har uppnått minskningar på mer än 5 procentenheter under denna period. Detta innebär dock fortfarande att cirka 3,1 miljoner 18–24-åringar i EU inte deltar i vare sig utbildning eller yrkesutbildning och inte heller har uppnått åtminstone gymnasieutbildning[118]. Även om 17 medlemsstater redan har nått målet för det europeiska området för utbildning om att senast 2030 minska andelen unga med högst grundskoleutbildning till under 9 %, behöver större framsteg göras i en del medlemsstater. I Rumänien, Spanien och Tyskland, där andelen fortfarande överstiger 12 procentenheter, gjordes begränsade eller inga framsteg under det föregående året, vilket innebär att alla tre länderna fortfarande befinner sig i en ”kritisk situation” – se figur 2.2.2. Litauen noterade den största försämringen under 2024 (med 2,0 procentenheter), följt av Slovakien, Luxemburg, Estland och Cypern, där andelen unga med högst grundskoleutbildning ökade med åtminstone 0,9 procentenheter. Dessa situationer ”bör bevakas” tillsammans med Danmark och Italien, där nivåerna förblir alltför höga trots att ingen förändring eller minskning har skett. Å andra sidan uppnådde Kroatien, Irland, Grekland och Polen ”bästa resultat”. Trots en något positiv trend totalt sett finns det inga tecken på uppåtgående konvergens mellan medlemsstaterna.

Andelen personer som har högst grundskoleutbildning varierar avsevärt mellan olika grupper och är särskilt högt för personer födda utanför EU, romer och personer med funktionsnedsättning. Andelen unga kvinnor och unga män med högst grundskoleutbildning minskade med 1,7 procentenheter under det föregående årtiondet, men det är mycket vanligare att unga män har högst grundskoleutbildning (11,0 %) än unga kvinnor (7,7 %). Det är också mycket vanligare att unga som är födda utanför EU eller i en annan medlemsstat (20,1 % respektive 18,6 %) har högst grundskoleutbildning än de som är födda i den berörda medlemsstaten (8,2 %)[119]. Situationen är särskilt oroande för unga romer (18–24 år), där nästan två tredjedelar (64 %) lämnade utbildningen innan de nått gymnasienivå under 2024[120]. Situationen för unga personer med

---

118 Beräkningar från GD Utbildning, ungdom, idrott och kultur. Se Europeiska kommissionen, *Utbildningsöversikten 2025*. Kallas i det som följer *beräkningar från GD Utbildning, ungdom, idrott och kultur*.

119 Eurostat [edat_lfse_02], EU:s arbetskraftsundersökning.

120 Se Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, Rights of Roma and Travellers in 13 European countries, 2024.

funktionsnedsättning i samma åldersgrupp är också oroande, där andelen som har högst grundskoleutbildning ökade från 22,4 % år 2022 till 24,6 % år 2024[121].

Figur 2.2.2: Andelen unga med högst grundskoleutbildning fortsätter att minska långsamt, med betydande skillnader mellan medlemsstaterna

Andel unga med högst grundskoleutbildning (18–24 år), nivåer för 2024 och förändring från föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

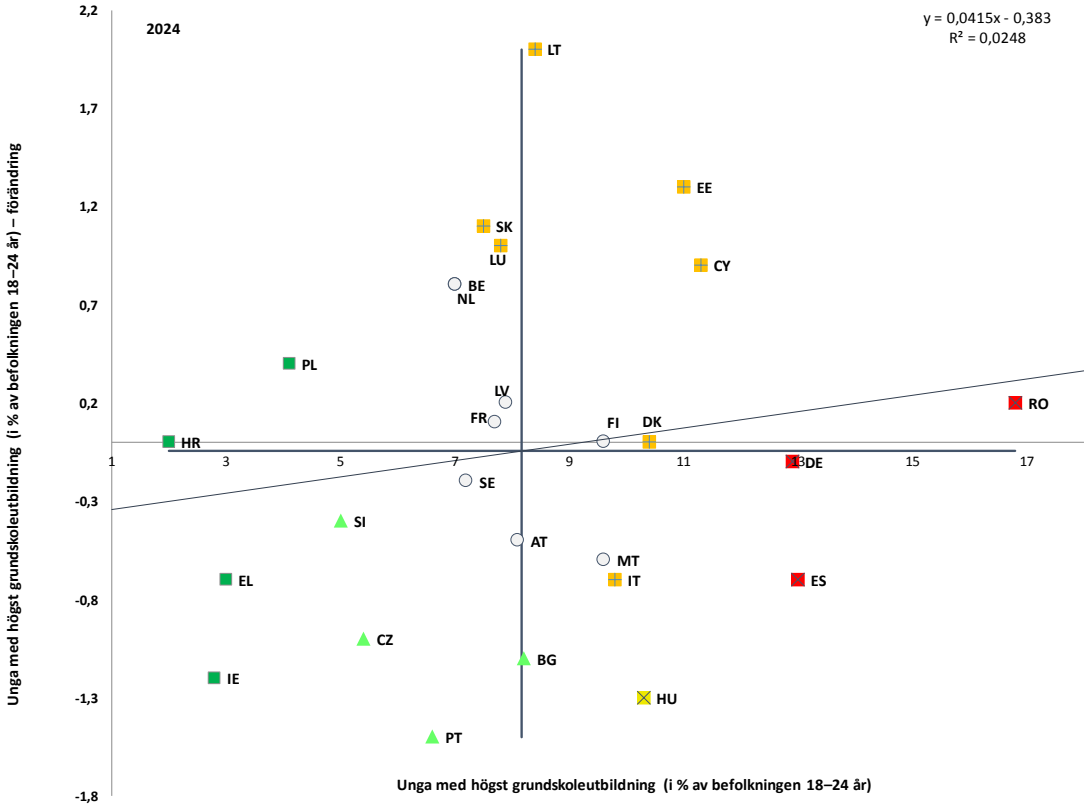

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för BE, BG, DE, EL och IE. Uppgifter med låg tillförlitlighet för HR och LU.
Källa: Eurostat [edat_lfse_14], EU:s arbetskraftsundersökning.

121 Eurostat [edat_lfse_04], EU:s arbetskraftsundersökning.

De regionala skillnaderna när det gäller andelen unga med högst grundskoleutbildning är betydande mellan och även inom medlemsstaterna. I hela EU varierar den regionala andelen från 1,2 % (i Kentriki Makedonia i Grekland) till 26,2 % (i Sud-Est i Rumänien), vilket belyser den stora variation som döljs av siffrorna på medlemsstatsnivå. Det finns också betydande skillnader mellan regioner inom samma medlemsstat, till exempel i Bulgarien, Frankrike, Ungern, Portugal, Rumänien och Spanien (se figur 1 i bilaga 5), inklusive de yttersta randområdena. Inom en enda medlemsstat ligger de största skillnaderna mellan regionerna på mellan 5,0 % och 26,0 %. Skillnaderna på medlemsstatsnivå ligger däremot på mellan 2,0 % och 16,8 %. Ett litet antal medlemsstater har en andel som ligger under EU-målet på 9 % i alla regioner. I medlemsstater som totalt sett presterar bra finns det dock fortfarande utrymme för att minska de regionala skillnaderna. Dessutom spelar platsen en roll, då unga som bor i städer är mindre benägna att ha högst grundskoleutbildning (8,3 %) än de som bor i småstäder och förorter (10,3 %) och i landsbygdsområden (10,1 %).

Figur 2.2.3: Underprestationerna inom matematik ökade betydligt i alla medlemsstater och de högsta resultaten blev sämre

Studenter som inte uppnår nivå 2 i matematik (vänster axel) och som uppnår minst nivå 5 (höger axel) under 2018 och 2022 (i %)

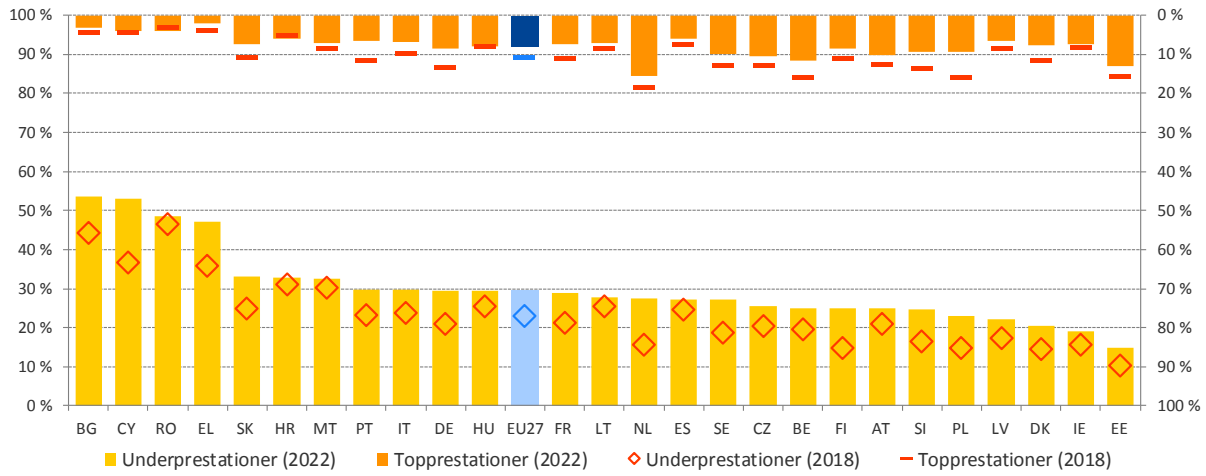

Anm.: Uppgifterna för 2022 för DK, IE, LV och NL måste tolkas med försiktighet eftersom en eller flera av Pisaundersökningens urvalsstandarder inte uppfylldes.
Källa: OECD, Pisaundersökningen 2018, 2022; beräkningar från GD Utbildning, ungdom, idrott och kultur.

Underprestationerna när det gäller grundläggande färdigheter har ökat i hela EU, med oroande trender när det gäller studenternas resultat i matematik

Enligt resultaten från OECD:s senaste program för internationell utvärdering av elevprestationer (PISA) ökade andelen lågpresterande 15-åringar i matematik med 6,6 procentenheter mellan 2018 och 2022 och nådde en rekordnivå på 29,5 % – se figur 2.2.3. Detta är högre än de 26,2 % som registrerades för läsning och de 24,2 % som registrerades för naturvetenskap, som ökade med 3,7 respektive 2 procentenheter. Resultatklyftan mellan medlemsstaterna är stor. I matematik är mer än 45 % av studenterna i Bulgarien, Cypern, Rumänien och Grekland lågpresterande. Endast Estland har redan uppnått målet på EU-nivå fram till 2030 om att hålla underprestationerna på under 15 %. De bästa resultaten har också sjunkit kraftigare i matematik än i läsning eller naturvetenskap. Under 2018 uppnådde 11 % av EU-studenterna de högsta Pisa-nivåerna i matematik, men denna andel minskade till 7,9 % under 2022. Intervallet sträcker sig nu från enbart 2,0 % i Grekland till 15,4 % i Nederländerna. När det gäller läsning var minskningen inte lika stor (från 8,1 % till 6,5 %), medan de bästa resultaten inom naturvetenskap ökade något. Studenternas försämrade prestationer väcker oro när det gäller att förbereda dem på lämpligt sätt för därpå följande studier och för arbetsmarknaden.

Ihållande utmaningar rapporteras för vuxnas färdigheter inom läs- och skrivkunnighet samt räkneförmåga. Bland vuxna har läsförståelsen minskat under det senaste årtiondet, enligt uppgifter som samlats in i de 17 medlemsstater som deltog i OECD:s program för internationell utvärdering av vuxnas kompetens (PIAAC) under 2013 och 2023. Även om räkneförmågan förblev stabil betraktades nästan en av fem vuxna som lågpresterande både inom läs- och skrivkunnighet och räkneförmåga under 2023. Matematisk kompetens är viktig för Europas framtida konkurrenskraft och innovativa kapacitet. Bra resultat inom matematik på skolnivå är ett viktigt steg för att studera ämnen inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik på högre nivå, och för att åtgärda bristen inom viktiga sektorer inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik – se ruta 2. Dessa resultat understryker behovet av att förbättra de grundläggande färdigheterna i alla åldrar.

Ruta 2: Kompetensunionen i fokus – utbildning, kompetensutveckling och omskolning för vuxna

Kompetens är avgörande för att förbereda och stärka arbetskraften och är en viktig drivkraft för produktivitet, innovation, konkurrenskraft och resiliens, men trots det står medlemsstaterna inför gemensamma utmaningar när det gäller att hitta människor med de färdigheter som behövs. Bristen på arbetskraft och kompetens styrs av olika faktorer, däribland demografiska förändringar, nya kompetensbehov kopplade till den tekniska utvecklingen och utfasningen av fossila bränslen i ekonomin, samt till dåliga arbetsvillkor inom vissa sektorer och yrken[122]. Dessutom förväntas de nuvarande geopolitiska förändringarna, inklusive de ökade försvars- och säkerhetsbehoven, och den industriella omvandlingen öka trycket ytterligare. För att ta itu med dessa utmaningar har kommissionen åtagit sig att vidareutveckla en övergripande kompetensstrategi på EU-nivå inom ramen för kompetensunionen. En av huvudpelarna är inriktad på kompetensutveckling och omskolning. Syftet är bland annat att ytterligare stödja individuella utbildningskonton, en personlig utbildningsbudget för alla vuxna, att utöka användningen av mikromeriter och att testa en kompetensgaranti för att hjälpa arbetstagare att övergå från minskande till växande sektorer, även som en följd av den dubbla omställningen. En åtgärd, verksamhet för ömsesidigt lärande inom innovativa lärandeområden, är direkt inriktad på utveckling av grundläggande färdigheter som en grund för vidare lärande.

Vuxnas läs- och skrivkunnighet har minskat medan deras räkneförmåga har i stort sett förblivit stabil, med större minskningar i länder med ett lågt deltagande i vuxenutbildningen

Förändring i läs- och skrivkunnighet och räkneförmåga bland vuxna (16–65 år) mellan 2013 och 2023 (i procentenheter, vänster axel) och deltagande i vuxenutbildning (i % av vuxna, höger axel)

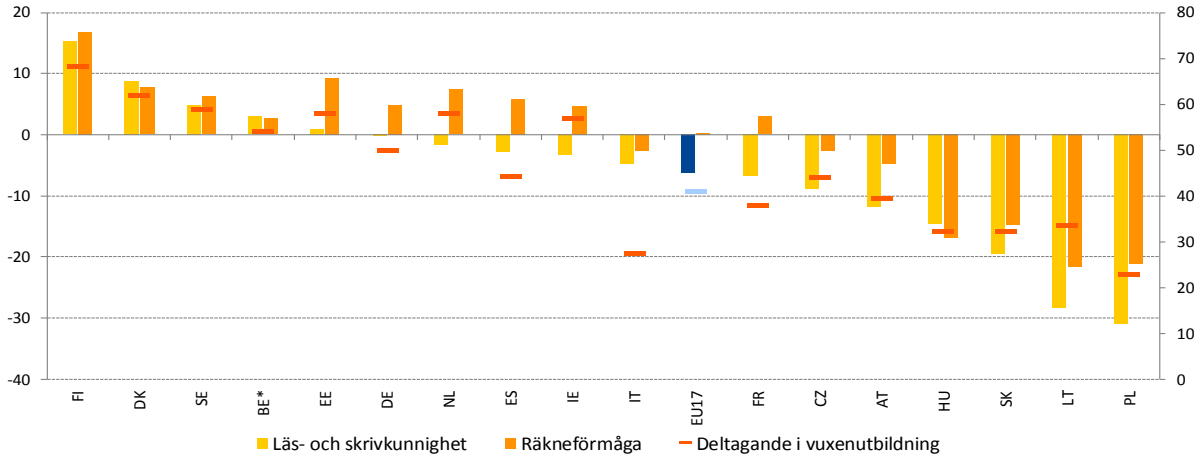

Källa: OECD:s undersökning om vuxnas färdigheter (2023).
Anm.: Data om deltagande i utbildning är ett särskilt utdrag som är anpassat till undersökningen om vuxenutbildning och till definitionen i EU:s arbetskraftsundersökning. BE omfattar endast Flandern.

122 Under 2024 var de vanligaste bristyrkena yrken inom handels-, hälso- och sjukvårds- samt besökssektorn. Se Europeiska arbetsmyndigheten, *EURES Report on labour shortages and surpluses 2024*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025 och därmed relaterade dokument.

Vuxnas grundläggande färdigheter minskar i EU, vilket har en negativ inverkan på kompetensbristen och på arbetstagarnas förmåga att anpassa sig till arbetsmarknadens behov genom kompetenshöjning och omskolning. Vuxnas deltagande i lärande är avgörande för att säkerställa att den åldrande befolkningen och arbetskraften i större utsträckning kan hålla jämna steg med den snabbt föränderliga arbetsmarknaden. Därför har EU:s medlemsstater åtagit sig att minst 60 % av de vuxna senast 2030 ska delta i lärande varje år. Detta är särskilt viktigt eftersom bevisen visar på en nedåtgående trend i fråga om grundläggande färdigheter hos den vuxna befolkningen (se figuren)[123]. Under det senaste årtiondet har läs- och skrivkunnigheten bland vuxna i de 17 EU-medlemsstater som undersöktes minskat, medan räkneförmågan i stort sett har varit stabil. Som en följd av detta ansågs omkring en av fem vuxna i EU vara lågpresterande både när det gäller läs- och skrivkunnighet och räkneförmåga under 2023. Kvinnor fick högre poäng i läs- och skrivkunnighet, medan män fick högre poäng i räkneförmåga och adaptiv problemlösning. Deltagandet i vuxenutbildning var dessutom lägre i länder som har noterat en betydande minskning av sin läs- och skrivkunnighet och sin räkneförmåga[124].

Kompetensunionen understryker vikten av att åtgärda kompetensbristen bland vuxna och fastställer åtgärder för att stödja och uppmuntra till kompetensutveckling och omskolning. Flera medlemsstater testar individuella utbildningskonton som en efterfrågestyrd strategi för utbildning. **Lettland** erbjuder finansierade individuella utbildningskonton på upp till 500 euro och en gemensam onlineportal för att förbättra tillgången till utbildning. Mikromeriter håller på att växa fram som flexibla alternativ för fortbildning. **Luxemburg** testar en nationell ram för mikromeriter på universitetsnivå för fortbildning, i samarbete med det nederländsk-flamländska ackrediteringsorganet. För att anpassa kompetensen till arbetsmarknadens behov håller flera länder på med att förbättra sina processer för att bedöma och erkänna kunskaper och färdigheter, samt kompetensinventeringen. **Bulgarien** har uppdaterat sin förteckning över yrken med inriktning på gröna och digitala färdigheter inom ramen för en bredare yrkesutbildningsreform som en del av återhämtnings- och resiliensplanen, medan **Tyskland** nu möjliggör certifiering av icke-formellt förvärvade yrkesfärdigheter enligt sin yrkesutbildningslag.

---

123 Se OECD, *Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World?: Survey of Adult Skills 2023*, OECD Skills Studies, OECD Publishing, Paris, 2024.

124 Se OECD, *Trends in Adult Learning: New Data from the 2023 Survey of Adult Skills*, Getting Skills Right, OECD Publishing, Paris, 2025.

Trots betydande insatser från medlemsstaternas sida ökar den utbildningsbaserade ojämlikheten allteftersom resultaten bland socioekonomiskt mindre gynnade elever har minskat. Även om utbildningssystemen bör främja social rörlighet mellan generationerna genom att bryta kopplingen mellan utbildningsresultat och socioekonomisk bakgrund bekräftade resultaten av 2022 års Pisaundersökning vissa oroande trender. Socioekonomisk bakgrund är fortfarande en stark indikator för utbildningsresultaten i EU, där underprestationerna är mycket vanligare bland mindre gynnade studenter än bland deras gynnade jämlikar[125]. Andelen studenter från mindre gynnade socioekonomiska bakgrunder som presterar bra när det gäller grundläggande färdigheter (dvs. som uppnår minst nivå 4 på Pisa-skalan inom något av områdena läsning, matematik eller naturvetenskap) var dessutom endast 16,3 % under 2022, vilket är en minskning från 20,8 % under 2018 och 21,1 % under 2015 – se figur 2.2.4[126]. Denna andel minskade i nästan alla medlemsstater under den perioden. I de bäst presterande länderna, Estland, Finland och Irland, var andelen studenter från en mindre gynnad bakgrund som presterade väl inte mycket högre än 25 % under 2022. I jämförelse med detta presterade i hela EU 59,0 % av studenterna från en gynnad bakgrund bra när det gäller grundläggande färdigheter. För att spåra utvecklingen i fråga om strukturella ojämlikheter har kommissionen föreslagit en ny rättviseindikator och ett nytt mål för 2030 som bygger på ett bra resultat för mindre gynnade studenter i Pisa-testet. På EU-nivå är målet att minst 25 % av de mindre gynnade studenterna ska ha uppnått nivå 4 eller högre på ett område[127].

---

125 Europeiska kommissionen, *The twin challenge of equity and excellence in basic skills in the EU*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024.

126 I Pisaundersökningen mäts detta genom indexet för ekonomisk, social och kulturell status (ESCS). Den socioekonomiskt gynnade kategorin omfattar 25 % av alla elever med de högsta indexpoängen i ett visst land, medan den socioekonomiskt mindre gynnade kategorin omfattar 25 % av alla elever med de lägsta indexpoängen.

127 Europeiska kommissionen: Generaldirektoratet för utbildning, ungdom, idrott och kultur, *Interim evaluation of the 2021–2030 European Education Area strategic framework: Report from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

Figur 2.2.4: De grundläggande färdigheterna bland mindre gynnade elever har minskat under det senaste årtiondet

Studenter från mindre gynnade bakgrunder som uppnår nivå 4 eller högre inom läsning, matematik eller naturvetenskap (i %)

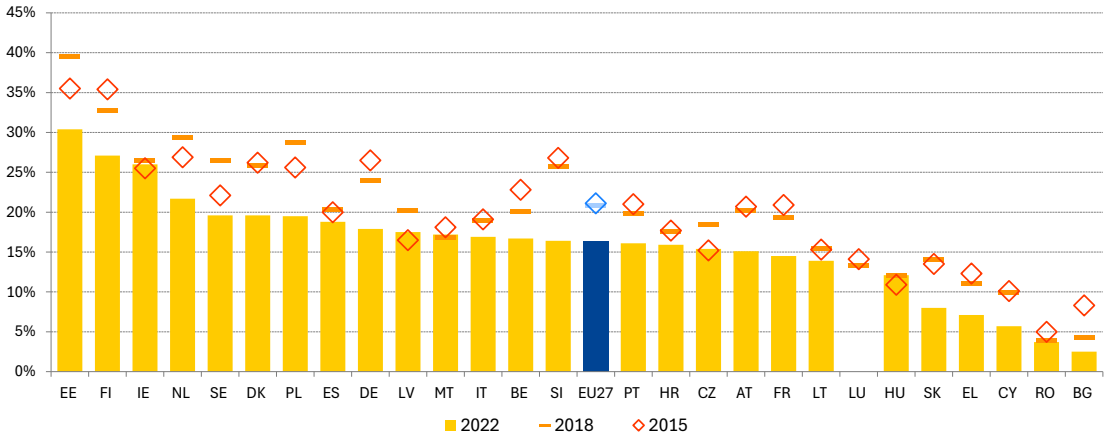

Anm.: Uppgifterna för 2022 för DK, IE, LV och NL måste tolkas med försiktighet eftersom en eller flera av Pisaundersökningens urvalsstandarder inte uppfylldes. Luxemburg deltog endast i 2018 års Pisaundersökning.
Källa: OECD, Pisaundersökningen 2015, 2018, 2022; beräkningar från GD Utbildning, ungdom, idrott och kultur.

De låga nivåerna av digitala färdigheter och medborgerlig kompetens bland eleverna är oroande, särskilt mot bakgrund av spridningen av desinformation. EU har åtagit sig att minska andelen åttondeklasselever (13–14 år) som underpresterar i digitala färdigheter till under 15 % fram till 2030. I de 22 EU-länder som deltog i den internationella dator- och informationskompetensstudien (*International Computer and Information Literacy Study*, ICILS) under 2023 fick 42,5 % av eleverna poäng som låg under minimitröskeln för kompetens i datorkunskap och informationskompetens. Vissa länder, såsom Tjeckien (28,0 %) och Danmark (32,2 %), närmar sig målet, medan andra, såsom Rumänien (74,0 %) och Grekland (60,4 %), ligger långt efter. Snabba tekniska framsteg, såsom generativ AI, i kombination med ökande polarisering och spridning av desinformation och felaktig information gör att det nu är viktigare än någonsin att tidigt utveckla medborgarfärdigheter. Under 2022 uppvisade i genomsnitt 63,1 % av de åttondeklasseleverna inom den allmänna skolutbildningen en tillräcklig nivå av medborgerlig kompetens bland de medlemsstater som deltog i den internationella medborgar- och medborgarutbildningsstudien (*International Civic and Citizenship education Study*, ICCS)[128].Vissa medlemsstater rapporterade att över 70 % av eleverna nådde en tillräcklig nivå av medborgerlig kompetens medan andra uppgav att under 50 % nådde en tillräcklig nivå. Elever med en lämplig nivå förstår demokratiska institutioner, system, principer och metoder för deltagande. Detta gör det möjligt för dem att resonera om samhällsfrågor och aktivt engagera sig i det demokratiska livet.

[128] Deltagarna var BG, DK, DE, EE, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LT, MT, NL, PL, RO, SI, SK, SE.

Yrkesutbildning syftar till att förbereda de studerande för arbetsmarknaden, även om sysselsättningsgraden för nyutexaminerade minskade för första gången sedan 2020.

Yrkesutbildningen tillhandahåller utbildning för många yrken som lider av en ihållande brist på arbetskraft och är avgörande för EU:s konkurrenskraft och beredskap – se även ruta 3. Under 2024 hade nästan två tredjedelar (65,2 %) av de nyutexaminerade från en yrkesutbildning på medelhög nivå (20–34 år) i EU deltagit i arbetsplatsförlagt lärande som en del av sin läroplan[129]. Denna andel överstiger målet för 2025 på EU-nivå om minst 60 %[130]. Det finns dock stora och ihållande skillnader mellan länderna. Nästan alla utexaminerade (över 90 %) deltar i arbetsplatsförlagt lärande i Tyskland, Nederländerna och Spanien. Däremot har mycket få utexaminerade från yrkesutbildningen deltagit i arbetsplatsförlagt lärande som en del av sin yrkesutbildning i Rumänien, Tjeckien eller Grekland[131]. Sysselsättningsgraden för nyutexaminerade från yrkesutbildning minskade från 80,9 % under 2023 till 80,0 % under 2024. Detta är ett bakslag med tanke på att målet är att nå minst 82 % senast 2025[132]. Minskningen var större för utexaminerade från en utbildning på mellannivå med allmän inriktning (från 67,8 % till 62,8 %) och för dem som lämnade utbildningen utan gymnasieexamen (från 61,9 % till 52,1 %) – båda siffrorna kännetecknas av betydande variationer mellan medlemsstaterna. Det är mycket mer sannolikt att utexaminerade från yrkesutbildning som har deltagit i arbetsplatsförlagt lärande får ett jobb (84,4 %) än de som inte har gjort detta (67,9 %).

---

129 Eurostat, [tps00215].

130 Målet fastställdes i rådets rekommendation av den 24 november 2020 om yrkesutbildning för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft.

131 Data för Tyskland, Lettland, Malta, Polen och Finland markerade som att de har ”låg tillförlitlighet”.

132 Målet fastställdes i rådets rekommendation av den 24 november 2020 om yrkesutbildning för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft.

I Europa andelen unga med högskoleexamen ökat kraftigt, tack vare en bredare tillgång till universitetsutbildning och en växande efterfrågan på högnivåkompetens på arbetsmarknaden. Under det senaste årtiondet har den genomsnittliga andelen personer i åldern 25–34 år med högskoleexamen ökat avsevärt till 44,1 %, med en ökning på en procentenhet enbart under det senaste året – se figur 2.2.5. Den förväntade avkastningen på utbildning är en avgörande faktor i beslutet att skaffa sig en högre utbildning, och denna drivkraft har varit stabil under det senaste årtiondet, trots en betydande ökning av antalet personer med högre utbildning[133]. Under 2024 var arbetslösheten för personer i åldern 25–34 år med högskoleutbildning 5,2 %, jämfört med 6,7 % för personer med gymnasieutbildning och 15,3 % för personer med en lägre utbildningsnivå. Dessutom tjänar arbetstagare med eftergymnasial utbildning 52 % mer än arbetstagare med gymnasieutbildning. Även om personer med eftergymnasial utbildning har högre sysselsättningsnivåer upplevde nyligen nyutexaminerade från eftergymnasial utbildning en minskning av sysselsättningsgraden, från 87,6 % under 2023 till 86,7 % under 2024. Denna minskning kan observeras på alla utbildningsnivåer och kan tyda på en minskning av anställningen av personer för ingångsbefattningar.

Figur 2.2.5: Andelen unga vuxna med högskoleutbildning har ökat under det senaste årtiondet

Andel av befolkningen (25–34 år) med högskoleutbildning (ISCED 5–8, i %)

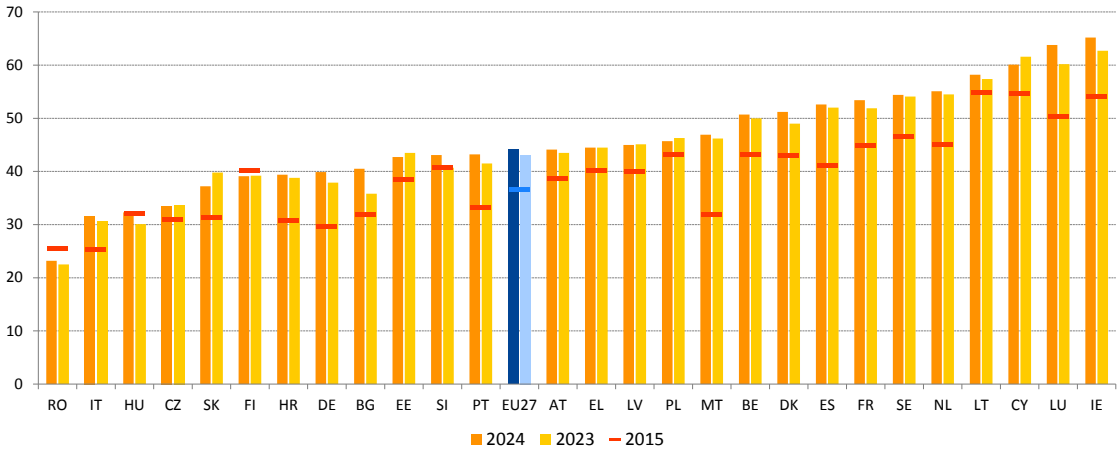

Anm.: Avbrott i serien för BG för 2024, SI för 2023 och LU för 2015.
Källa: Eurostat, [edat_lfse_03].

133 Se *Utbildningsöversikten 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå.

Att öka rörligheten för studenter och utexaminerade inom den högre utbildningen är fortfarande en nyckelprioritering för att förbättra kompetensen och vidga vyerna, men rörligheten har minskat under de senaste åren. Den utåtriktade rörligheten[134] minskade med 2,3 procentenheter mellan 2020 och 2023. Endast 11,2 % av de 4 miljoner utexaminerade från eftergymnasial utbildning som kommer från EU-länderna deltog i någon form av mobilitet i utbildningssyfte under 2023, där 4,5 % studerade till en komplett examen utomlands och omkring 6,6 % använde sig av mobilitet som ger studiepoäng[135]. Den genomsnittliga utåtriktade rörligheten i EU för utexaminerade ligger fortfarande långt under det mål på 23 % som fastställts för 2030. Flera uppgiftsbegränsningar kvarstår dock, vilket kan leda till en underskattning av framstegen mot att nå målet, såsom en ofullständig rapportering om rörlighet som varar mindre än tre månader[136]. Som en del av kompetensunionen bidrar pilotprojektet ”Choose Europe for Science” till internationaliseringen av högre utbildningsinstitutioner genom att stödja akademiska och icke-akademiska organisationer när det gäller rekryteringen av postdoktorala forskare.

Europas ökande brist på kvalificerad arbetskraft har framträtt som ett stort hot mot välståndet och konkurrenskraften. Bristen på kvalificerad personal blev ett av de främsta hindren för investeringar under 2024, och 77 % av företagen nämner detta som en begränsning[137]. Problemet är särskilt uttalat inom bygg- och tillverkningsindustrin, där flaskhalsar på arbetsmarknaden undergräver både EU:s kapacitet att påskynda den gröna omställningen och tillväxtpotentialen. Den strategiska betydelsen av kompetens för Europas välstånd och konkurrenskraft betonades både i Enrico Lettas rapport om den inre marknadens framtid och i Mario Draghis rapport om EU:s konkurrenskraft[138]. Att ta itu med denna utmaning kräver storskaliga kompetensutvecklings- och omskolningsinsatser för EU:s arbetskraft som helhet. Detta är en viktig del av kompetensunionen, en övergripande kompetensstrategi som antogs i mars 2025 som en del av EU:s konkurrenskraftskompass.

---

134 Den utåtriktade mobiliteten i ett land är antalet personer med utlandsexamen och mobilitet som ger studiepoäng som kommer från det landet dividerat med antalet utexaminerade som kommer från det landet.

135 Beräkningar från GD Utbildning, ungdom, idrott och kultur.

136 Se s. 61 i *Education and Training Monitor 2024*, Europeiska unionens publikationsbyrå.

137 Baserat på EIB:s investeringsundersökning. Endast ”osäkerhet om framtiden” (79 %) och ”energikostnader” (77 %) uppges av företagen som större begräsningar.

138 Enrico Letta, *Much more than a market*, april 2024; Mario Draghi, *The future of European competitiveness*, september 2024.

Kompetensglappen på makroekonomisk nivå fortsätter att minska inom EU, men det finns skillnader mellan medlemsstaterna. Indikatorn för makroekonomiska kompetensglapp återspeglar graden av diskrepans mellan efterfrågan på och utbudet av kompetens inom arbetskraften som helhet[139]. Framför allt betonar den de relativa svårigheterna för personer med olika utbildningsnivåer att komma in på arbetsmarknaden. Sedan 2014 har indikatorn minskat i de flesta medlemsstater, till stor del på grund av stigande utbildningsnivåer. De makroekonomiska kompetensglappen förblev dock höga (över 23 %) i vissa länder under 2024, däribland Italien, Belgien, Kroatien och Polen, som låg långt över EU-genomsnittet på 19,2 % – se figur 2.2.6. I motsats till detta har Österrike, Danmark, Tyskland och Nederländerna de lägsta nivåerna, med siffror på under 15 %. På det hela taget kan kompetensbrist och kompetensglapp kopplas till utmaningar när det gäller utbildningssystemens kvalitet, rättvisa och relevans för arbetsmarknaden, samt till en ihållande brist på arbetskraft. Att främja högre utbildningsnivåer och stärka stödet för kompetensutveckling och omskolning skulle kunna anpassa utbudet av kompetens bättre till arbetsmarknadens behov.

Figur 2.2.6: Kompetensglappen på makroekonomisk nivå fortsätter att minska inom EU, men varierar mellan medlemsstaterna

Relativ skillnad i sysselsättningsgrad för arbetstagare med olika utbildningsnivåer, viktad efter varje grupps andel av den totala befolkningen i arbetsför ålder (20–64 år)

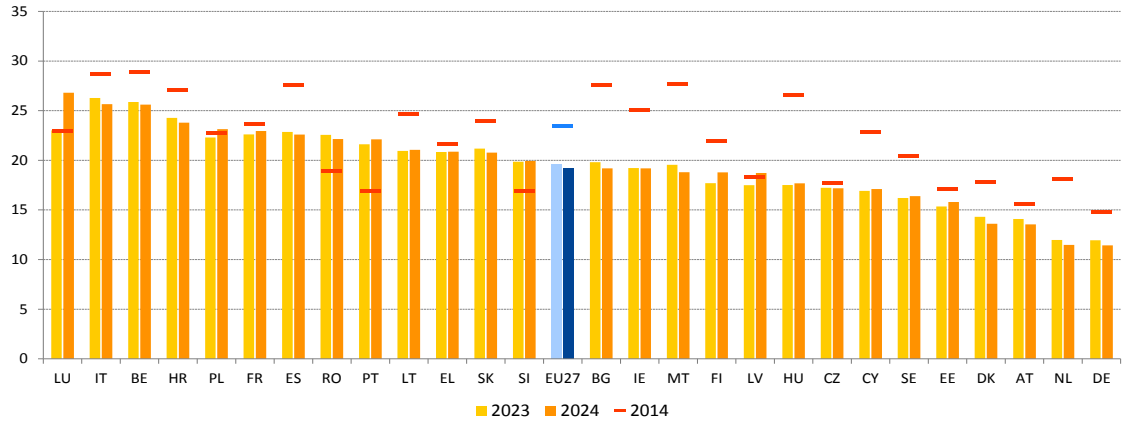

Anm.: Denna indikator visar den relativt större svårigheten för låg- och medelkvalificerade personer att komma in på arbetsmarknaden jämfört med för högkvalificerade personer.
Källa: Beräkningar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering baserade på uppgifter från Eurostat [lfsg_egaed; lfsq_pgaed; lfsq_agaed], EU:s arbetskraftsundersökning.

139 Indikatorn för makroekonomiska kompetensglapp mäter den relativa spridningen i sysselsättningsgrad för arbetstagare med olika utbildningsnivåer (låg, medelhög och hög), viktad efter varje grupps andel av den totala befolkningen i arbetsför ålder (20–64 år). Se Europeiska kommissionen, *Analytical web note – Measuring skills mismatch*. 7/2015, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2015.

Deltagandet i vuxenutbildning är relativt lågt och varierar kraftigt mellan medlemsstaterna. De senaste siffrorna från undersökningen om vuxenutbildning visade på en liten ökning av andelen vuxna som deltar i utbildning i EU (med undantag för handledd utbildning på arbetsplatsen), från 37,4 % under 2016 till 39,5 % under 2022, vilket är långt under EU:s överordnade mål för 2030 på 60 % – se målruta 2 om kompetens – och på stora skillnader mellan medlemsstaterna. Andelen var högst i Sverige, Ungern, Nederländerna och Tyskland, vilket gör dem till de länder som uppvisar ”bästa resultat” – se figur 2.2.7. Alla dessa länder noterade ökningar på mer än 6,8 procentenheter mellan 2016 och 2022, utom Nederländerna, där deltagandet minskade med 1 procentenhet. I motsats till detta noterades särskilt låga deltagandenivåer i Bulgarien, Grekland, Rumänien, Polen och Tjeckien, som alla befinner sig i en ”kritisk situation”. Nivåerna låg också under 30 % och ”bör bevakas” i Kroatien, Cypern, Litauen, Italien och Slovenien.

Figur 2.2.7: Vuxenutbildningen har ökat endast marginellt sedan 2016, med stora variationer mellan medlemsstaterna

Andel vuxna som deltagit i utbildning under de senaste tolv månaderna (25–64 år), 2022 års nivåer och förändringar från 2016 (i %, huvudindikator för den sociala resultattavlan)

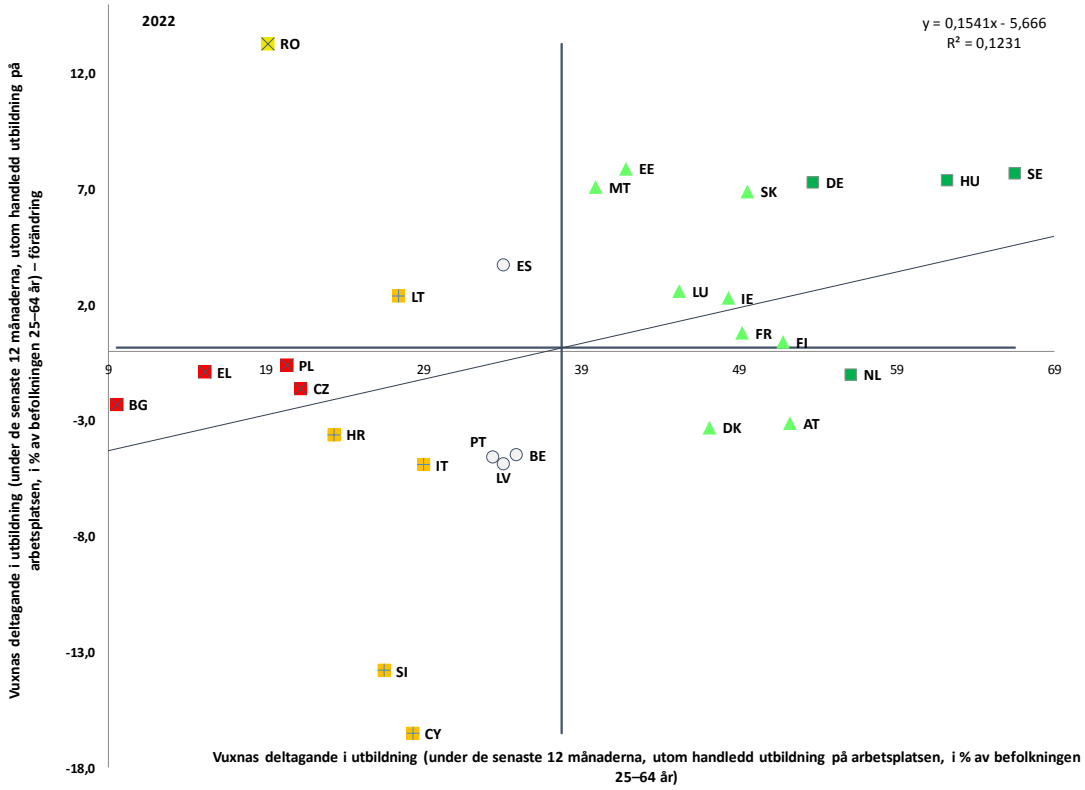

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. I september 2024 nådde sysselsättningskommitténs indikatorgrupp en preliminär överenskommelse om övervakningsramen för kompetensmålet, med hjälp av uppgifter från undersökningen om vuxenutbildning, utom handledd utbildning på arbetsplatsen. Se även den årliga rapporten om sysselsättningssituationen 2024 (inte översatt till svenska). Förändringen fram till 2022 beräknas med avseende på 2016 års värde, det sista tillgängliga värdet före 2022. Avbrott i tidsserien 2022 för FR, IT och RO.
Källa: Eurostat särskilda utdrag från undersökningen om vuxenutbildning, andel vuxna som deltagit i utbildning under de senaste tolv månaderna med undantag för handledd utbildning på arbetsplatsen.

Målruta 2: Framsteg mot målet för vuxenutbildning fram till 2030

Deltagandet i vuxenutbildning har endast ökat marginellt, vilket innebär att betydande insatser krävs för att uppnå EU:s överordnade mål fram till 2030. Enligt undersökningen om vuxenutbildning ökade deltagandet i EU (med undantag för vägledd utbildning på arbetsplatsen) från 37,4 % under 2016 till 39,5 % under 2022 (se figur nedan)[140]. Uppgifter från arbetskraftsundersökningen pekar på en allmän ökning av deltagandet i vuxenutbildning mellan 2022 och 2024. Denna svaga trend är inte tillräcklig för att uppnå EU:s överordnade mål om att 60 % av de vuxna ska delta i lärande varje år senast 2030. En snabbare positiv utveckling är avgörande för att utrusta arbetskraften för de ändrade kompetensbehoven, minska bristen på arbetskraft och kompetens och bevara konkurrenskraften och delaktigheten.

Framstegen inom vuxenutbildningen är otillräckliga för att uppnå EU:s överordnade mål för 2030

Vuxnas deltagande i utbildning under de senaste tolv månaderna i EU-27 och EU:s överordnade mål för 2030 (25–64 år, i %)

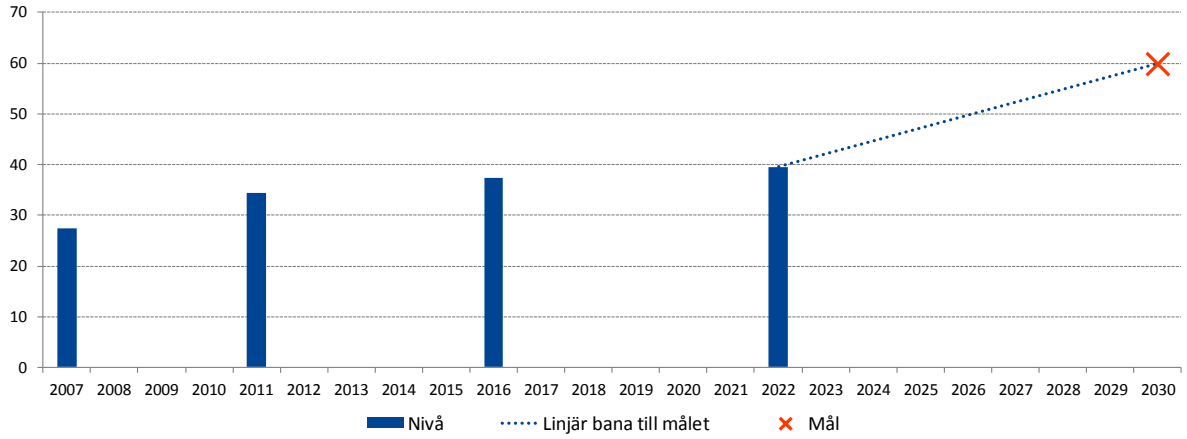

Anm.: 2007 års undersökning om vuxenutbildning var en pilotstudie med ett stort urval som genomfördes på frivillig basis i alla medlemsstater utom Irland och Luxemburg mellan 2005 och 2008. På grundval av detta genomfördes justeringar i nästa omgång. Från och med 2011 stöds undersökningen om vuxenutbildning av en europeisk rättsakt och genomförs därför obligatoriskt i alla medlemsstater[141]. Avbrott i serien 2011 för EU, FR och HU, 2016 för IE, LU och SE och 2022 för FR, IT och RO.
Källa: Eurostat särskilda utdrag från undersökningen om vuxenutbildning, andel vuxna som deltagit i utbildning under de senaste tolv månaderna med undantag för handledd utbildning på arbetsplatsen.

140 I september 2024 nådde sysselsättningskommitténs indikatorgrupp en preliminär överenskommelse om övervakningsramen för kompetensmålet, med hjälp av uppgifter från undersökningen om vuxenutbildning, utom handledd utbildning på arbetsplatsen. Se även den årliga rapporten om sysselsättningssituationen 2024 (inte översatt till svenska).

141 I kommissionens förordning (EU) nr 823/2010 fastställs genomförandeåtgärderna för den grundläggande rättsakten (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 452/2008) för 2011 års undersökning om vuxenutbildning.

De flesta medlemsstater är i behov av betydande insatser för att nå sina nationella mål senast 2030.

Vuxnas deltagande i utbildning under de senaste tolv månaderna i EU-27 och medlemsstaternas nationella mål för 2030 (25–64 år, i %)

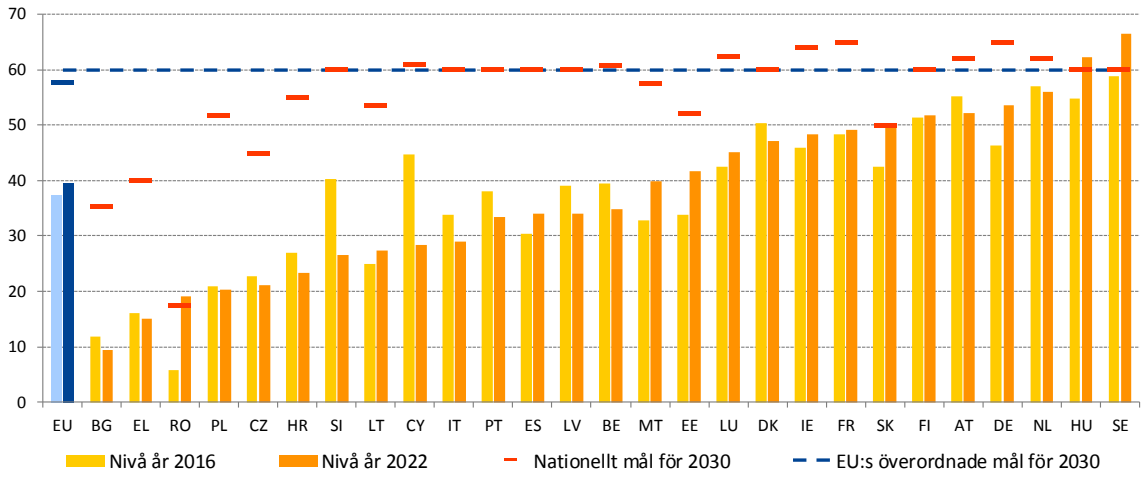

Anm.: Avbrott i serien 2016 för IE, LU och SE och 2022 för FR, IT och RO.
Källa: Eurostats särskilda utdrag från undersökningen om vuxenutbildning, andel vuxna som deltagit i utbildning under de senaste tolv månaderna med undantag för handledd utbildning på arbetsplatsen, och tabellen över de nationella målen för 2030 i bilaga 1.

De flesta medlemsstater ligger efter när det gäller de nationella målen för vuxenutbildningen, trots betydande framsteg i ett fåtal fall. År 2022 hade Sverige, Ungern och Rumänien överträffat sina mål, och Slovakien närmade sig sitt mål (se figuren ovan). Rumänien noterade den kraftigaste ökningen från en relativt låg utgångsnivå, även om ett avbrott i serierna komplicerar jämförelserna. Bland de 24 länder som fortfarande låg under målet noterade endast en minoritet av länderna meningsfulla framsteg.

Figur 2.2.8: Sannolikheten för att arbetstagare i lågkvalificerade yrken ska delta i vuxenutbildning är mycket lägre

Andel vuxna som deltagit i utbildning under de senaste tolv månaderna per yrkesgrupp (25–64 år, i %)

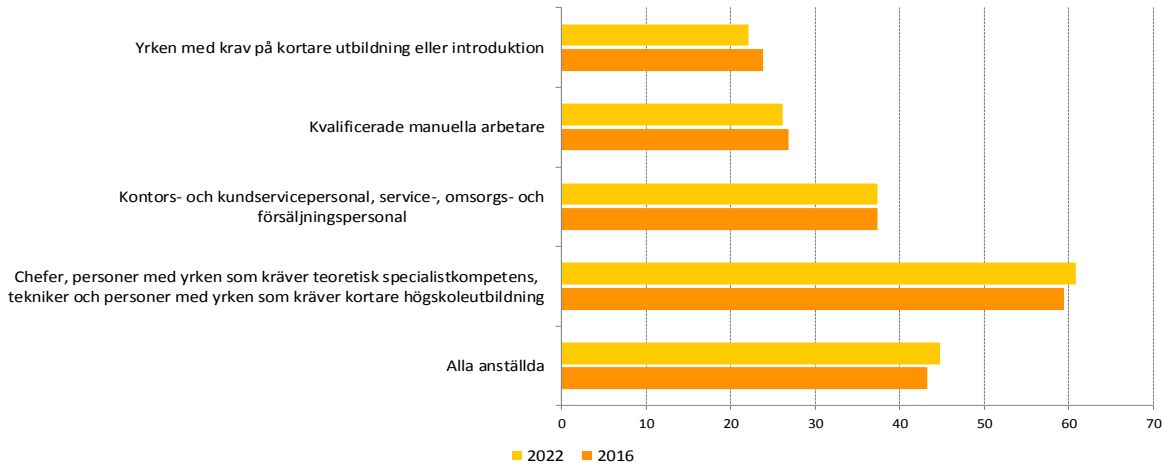

Anm.: Avbrott i serien 2016 för IE, LU och SE och 2022 för FR, IT och RO.
Källa: Eurostats särskilda utdrag från undersökningen om vuxenutbildning, andel vuxna som deltagit i utbildning under de senaste tolv månaderna inklusive handledd utbildning på arbetsplatsen.

Det är mycket mindre troligt att utbildningsmöjligheter kommer att finnas tillgängliga för dem som arbetar i lågkvalificerade yrken, vilket gör dem mer sårbara för förändringar på arbetsmarknaden. Deltagandet i vuxenutbildning ökade bland de anställda totalt sett mellan 2016 och 2022. Detta kan huvudsakligen tillskrivas yrkesgruppen ”chefer, personer med yrken som kräver teoretisk specialistkompetens, tekniker och personer med yrken som kräver kortare högskoleutbildning”, eftersom andra grupper upplevde minskningar eller stagnation. Detta deltagandemönster kan noteras i de flesta medlemsstater, med undantag för Slovakien, Sverige, Cypern, Ungern och Irland. Slovakien och Sverige har en mycket hög deltagandegrad bland vuxna i yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion. När det gäller Cypern, Ungern och Irland deltar ”kvalificerade manuella arbetare” på en liknande eller högre nivå än ”kontors- och kundservicepersonal, service-, omsorgs- och försäljningspersonal”. En av de viktigaste metoderna för att öka deltagandet är personliga utbildningsbudgetar, såsom individuella utbildningskonton, vilka stimulerar efterfrågan hos arbetstagare. En nyligen genomförd Eurobarometerundersökning visar att en majoritet (56 %) av uppgiftslämnarna (15 år eller äldre) sannolikt kommer att använda sig av en sådan budget. Detta antal ökar till nästan tre fjärdedelar (73 %) om man beaktar de personer som för närvarande arbetar eller som kan börja arbeta inom de närmaste två åren[142]. Detta är en indikation på efterfrågan på utbildningsmöjligheter, även om de varierande graderna av sannolikhet för olika demografiska grupper tyder på potentiella hinder när det gäller tillgången på och en varierande motivation att delta i sådana program. Inom ramen för kompetensunionen kompletterar nya initiativ såsom pilotprojektet för kompetensgarantin och ett pilotprojekt för transnationella partnerskap mellan universitet och näringsliv för sektorer med allvarliga kompetensbrister de befintliga initiativen, såsom individuella utbildningskonton och EU-akademierna för kompetens på strategiska områden, utvidgningen av mikromeriter och innovativa lokala lärandemiljöer. Dessa åtgärder syftar till att utöka utbildningsmöjligheterna och stärka EU:s kompetensramar genom offentlig-privata samarbeten, samtidigt som de även hjälper arbetstagare med övergången mellan olika sektorer och täpper till kompetensklyftorna.

---

142 Se Europeiska kommissionen, *Special Eurobarometer 559 – Investing in Fairness* (januari till februari 2025).

Figur 2.2.9: Det finns stora skillnader mellan olika länder när det gäller vuxnas digitala färdigheter

Andel av befolkningen med åtminstone grundläggande digitala färdigheter (16–74 år), 2023 års nivåer och förändringar jämfört med 2021 (i %, huvudindikator för den sociala resultattavlan)

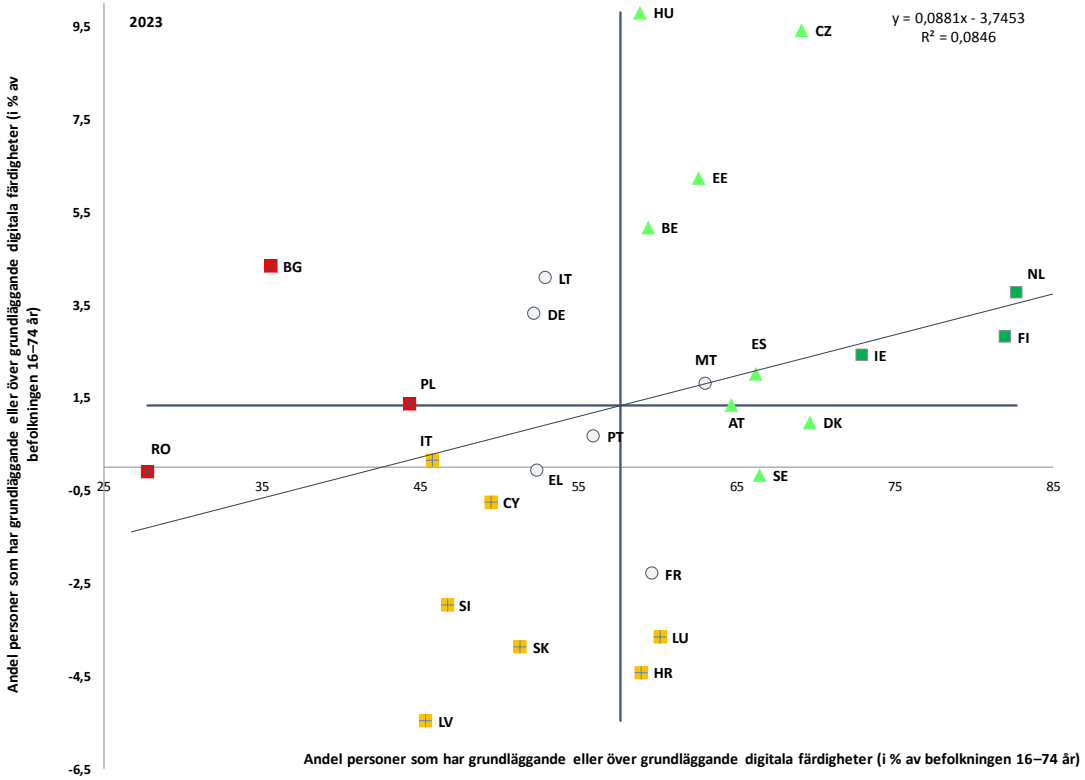

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Grundläggande digitala färdigheter avser fem områden: informations- och datakompetens, kommunikations- och samarbetsfärdigheter, kompetens att skapa digitalt innehåll, säkerhetsfärdigheter, och problemlösningsfärdigheter. För att ha åtminstone grundläggande digitala färdigheter måste man veta hur man utför minst en aktivitet som är relaterad till varje område. Se Eurostat för ytterligare information.
Källa: Eurostats [tepsr_sp410].

De digitala färdigheterna är dåliga i hela EU, och mycket få medlemsstater har nivåer som ligger nära eller över målet på EU-nivå för 2030. I ett digitalt omställt Europa är sysselsättningen och den sociala delaktigheten beroende av att vuxna har grundläggande digitala färdigheter, vilket återspeglas i målet att minst 80 % av de vuxna (16–74 år) ska ha grundläggande digitala färdigheter senast 2030[143]. Mer än 90 % av alla i EU använder internet minst en gång i veckan[144], men detta innebär inte nödvändigtvis att de har rätt digital kunskap. Under 2023 hade endast 55,6 % av de vuxna åtminstone grundläggande digitala färdigheter, en blygsam ökning från 2021 (53,9 %). Med den här takten kommer endast 59,8 % av de vuxna att ha åtminstone grundläggande digitala färdigheter i slutet av årtiondet[145]. Det finns stora skillnader i resultat mellan medlemsstaterna. Rumänien, Bulgarien och Polen är de länder som har lägst andel vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter och befinner sig i en ”kritisk situation” – se figur 2.2.9. Däremot ligger Nederländerna (82,7 %) och Finland (82,0 %) redan över målet på EU-nivå för 2030 och anses uppvisa ”bästa resultat”, tillsammans med Irland. I Cypern, Italien, Lettland, Slovakien och Slovenien är nivåerna låga, och ligger på mellan 45 och 51,3 %. Dessa länder, tillsammans med Kroatien och Luxemburg där stora minskningar registrerades mellan 2021 och 2023, ”bör bevakas”. På det hela taget visar de senaste uppgifterna att en majoritet av medlemsstaterna (17) gjorde framsteg när det gäller att förbättra de digitala färdigheterna mellan 2021 och 2023.

Nivån på de digitala färdigheterna varierar avsevärt mellan olika befolkningsgrupper och platser. Andelen unga i åldern 16–24 år med åtminstone grundläggande digitala färdigheter är relativt hög, även om den har minskat något (från 71,2 % under 2021 till 70,0 % under 2023), vilket undergräver uppfattningen att alla unga är ”digitala infödingar”. Mer generellt är de digitala färdigheterna särskilt låga bland personer med inga eller låga formella kvalifikationer (33,6 % 2023), den äldre befolkningen (37,1 % i åldern 55–74 år), personer som bor på landsbygden (47,5 %) och arbetslösa (47,7 %).

---

143 Målet definieras i handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter och den digitala kompassen för det digitala decenniet.

144 Se Europeiska kommissionen, *Digitalisation in Europe – 2025 edition*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

145 För vägen mot målet för 2030, se Europeiska kommissionen, *State of the Digital Decade: 2025 report*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024.

Antalet IKT-specialister ligger långt under det beräknade behovet. Under 2024 arbetade 10,3 miljoner personer som IKT-specialister, vilket motsvarar 5,0 % av alla anställda. I nuvarande takt och mot bakgrund av den ökande konkurrensen om talanger med digitala färdigheter kommer antalet IKT-specialister att uppgå till endast 12,4 miljoner år 2030, vilket är långt under EU:s mål för det digitala decenniet på 20 miljoner[146]. Detta kommer att ha potentiella negativa konsekvenser för EU:s framtida konkurrenskraft och innovation. Det finns utrymme för att öka antalet IKT-specialister genom att minska skillnaderna mellan könen (endast 19,5 % av IKT-specialisterna är kvinnor) och förbättra den geografiska balansen i hela EU (andelen IKT-specialister som andel av den totala sysselsättningen varierar från 2,5 % i Grekland till 8,6 % i Sverige).

Ruta 3: Kompetensunionen i fokus – att främja naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik[147]

Några av de områden som har den mest utbredda bristen på arbetskraft i EU är naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM-områdena), vilket hindrar konkurrenskraften och den dubbla omställningen. I dag, i och med framväxten av AI, teknik för förnybar energi, bioteknik, försvar och säkerhet samt komplex dataanalys, är en stor tillgång på STEM-specialister av avgörande betydelse. Det råder dock en utbredd brist på arbetskraft på STEM-områdena, varav merparten rör hantverk, byggverksamhet samt ingenjörsvetenskap (se även avsnitt 2.1.1). Brister kan också konstateras inom flera IKT-relaterade yrken[148]. Under det kommande årtiondet förväntas bristen öka avsevärt inom vissa STEM-yrken, mot bakgrund av en minskande befolkning i arbetsför ålder och ett behov av att ersätta både arbetstagare som går i pension samt den dubbla omställningen. Det nuvarande antalet STEM-specialister är därför inte tillräckligt för att tillgodose arbetsmarknadens behov, och det kommer att behövas fler specialister för att möta den ökade efterfrågan. I den strategiska planen för utbildning inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik föreslås ambitiösa åtgärder för att ta itu med denna utmaning i hela EU jämte mål för inskrivning i STEM-ämnena. Till exempel bör 45 % av de yrkesstuderande och 32 % av de högskolestuderande vara inskrivna inom STEM-områdena, och 5 % av doktoranderna på IKT-program, senast 2030. Med avseende på detta kommer EU:s kommande strategi för yrkesutbildning att innehålla en framåtblickande vision om att göra yrkesutbildningen mer attraktiv, inkluderande och anpassningsbar till arbetsmarknadens behov. Den kommer att syfta till att stärka yrkesutbildningens bidrag till det livslånga lärandet, konkurrenskraften och den sociala rättvisan, med fokus på kvalitet, innovation, den dubbla omställningen och internationell rörlighet.

146 Se bilaga I till *State of the Digital Decade 2025*.
147 Europeiska kommissionen (2025). *Utbildningsöversikten 2025 – Jämförande rapport*.
148 EURES (2025). *Labour shortages and surpluses in Europe 2024*.

Inskrivningen på STEM-programmen varierar mellan EU:s medlemsstater

Andel yrkesstuderande på medelhög nivå inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (ISCED 3–4) och högskolestudenter (ISCED 5–8) inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik under 2023 (i %)

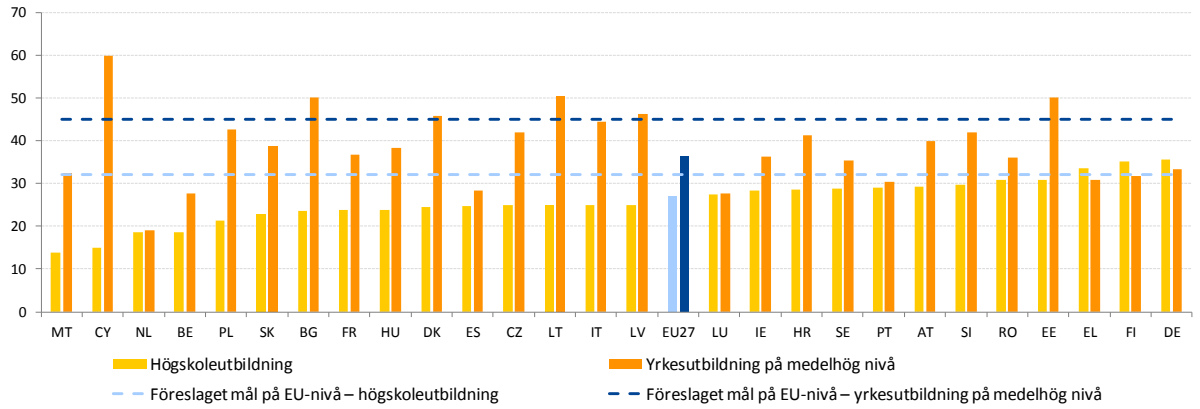

Källa: Eurostat [educ_uoe_enra03]; [educ_uoe_enrt03].

Inskrivningen på STEM-programmen har inte ökat avsevärt under de senaste åren, och det finns utrymme för att öka den, bland annat genom att locka fler kvinnor till dessa program. Inom yrkesutbildningen på medelhög nivå var 36,3 % av alla studenter i EU inskrivna på STEM-program under 2023. Satsen är 2,3 procentenheter högre än 2015 och har fluktuerat omkring 36 % sedan 2020. Inom den högre utbildningen har 26,9 % av studenterna varit inskrivna på STEM-program, men EU-genomsnittet har minskat med 0,7 procentenheter under det senaste årtiondet. I figuren illustreras de stora variationerna mellan EU-ländernas inskrivningsnivåer för STEM på båda nivåerna. Inskrivningen på yrkesutbildningen varierar från 19 % i Nederländerna till 59,8 % i Cypern, och från 13,9 % i Malta till 35,5 % i Tyskland på eftergymnasial nivå. Inskrivningen varierar också efter STEM-delområde[149]. Ingenjörsvetenskap, tillverkning och byggverksamhet är det största delområdet inom både yrkesutbildningen och högskoleutbildningen, medan de andra två STEM-områdena (informations- och kommunikationsteknik samt naturvetenskap, matematik och statistik) har ett mycket lägre deltagande. De kvinnliga studenterna är mycket underrepresenterade när det gäller inskrivningen på STEM-utbildningar: de utgör endast 15,4 % av yrkesstudenterna och 32,2 % av högskolestudenterna. Dessa skillnader mellan könen beror på djupt rotade familje- och skolfaktorer, sociala faktorer och kulturfaktorer som från tidig ålder påverkar kvinnors intresse och stöd för en karriär inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik[150]. De negativa

[149] STEM-områdena är ”naturvetenskap, matematik och statistik”, ”informations- och kommunikationsteknik” och ”ingenjörsvetenskap, tillverkning och byggverksamhet”, enligt definitionen i Unescos klassificering av utbildningsområden från 2013.

[150] Se EENEE (2020), *Gender differences in tertiary education: what explains STEM participation?* Beslutet att studera ett STEM-ämne beror på många faktorer, från tidig livshistoria och familjemiljö till karriärhänsyn och arbetsvillkor. Erfarenheterna under hela skoltiden är mycket viktiga, däribland resultaten inom matematik.

trenderna när det gäller elevernas resultat inom matematik och naturvetenskap, vilka framgår av 2022 års Pisaundersökning[151], jämte lärarbristen, särskilt inom STEM-områdena, kan ytterligare påverka de framtida inskrivningsnivåerna.

Medlemsstaterna håller på att vidta åtgärder för att öka intresset för STEM-ämnena från unga år. Det är viktigt att främja intresset för karriärer inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik tidigt och effektivt, där lärare och pedagogiska strategier spelar en avgörande roll. **Tjeckien** testar innovativa undervisningsmetoder inom STEM-ämnena i skolorna genom att ta in teknikexperter i klassrummet och genom tandemundervisning. **Bulgarien** inrättar STEM-laboratorier i över 1 800 skolor, tillsammans med ett nationellt och tre regionala STEM-centrum, med stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens. **Estland** och **Litauen** antar en mer integrerad och projektbaserad kursplan som har visat sig öka intresset för STEM-ämnena. **Danmark** anser att naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik är avgörande för den gröna och den digitala omställningen, och gör betydande investeringar i moderniseringen av standarder, läroplaner, utrustning och finansiering för fortbildning för lärare på alla yrkesutbildningsprogram. Med stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens inrättar **Portugal** 365 specialiserade tekniska centrum med inriktning på sektorer med hög potential, och avser att förbättra den tekniska infrastrukturen inom yrkesutbildningen på högstadienivå samt skapa nya kurser för den dubbla omställningen. **Lettland** har infört en finansieringsmodell baserad på de utexaminerades resultat för att uppmuntra universiteten att fokusera på att utbilda kvalificerade utexaminerade, särskilt inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik. Landet införde också större flexibilitet när det gäller intagning, vilket gör det möjligt för institutionerna att anpassa sina behov på grundval av efterfrågan på yrkesverksamma inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik.

[151] Se Europeiska kommissionen (2024), *The twin challenge of equity and excellence in basic skills in the EU*.

Figur 2.2.10: Skillnaderna i andelen unga som varken arbetar eller studerar minskar, men är fortfarande stora

Andel unga som varken arbetar eller studerar (15–29 år), 2024 års nivåer och förändringar jämfört med föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

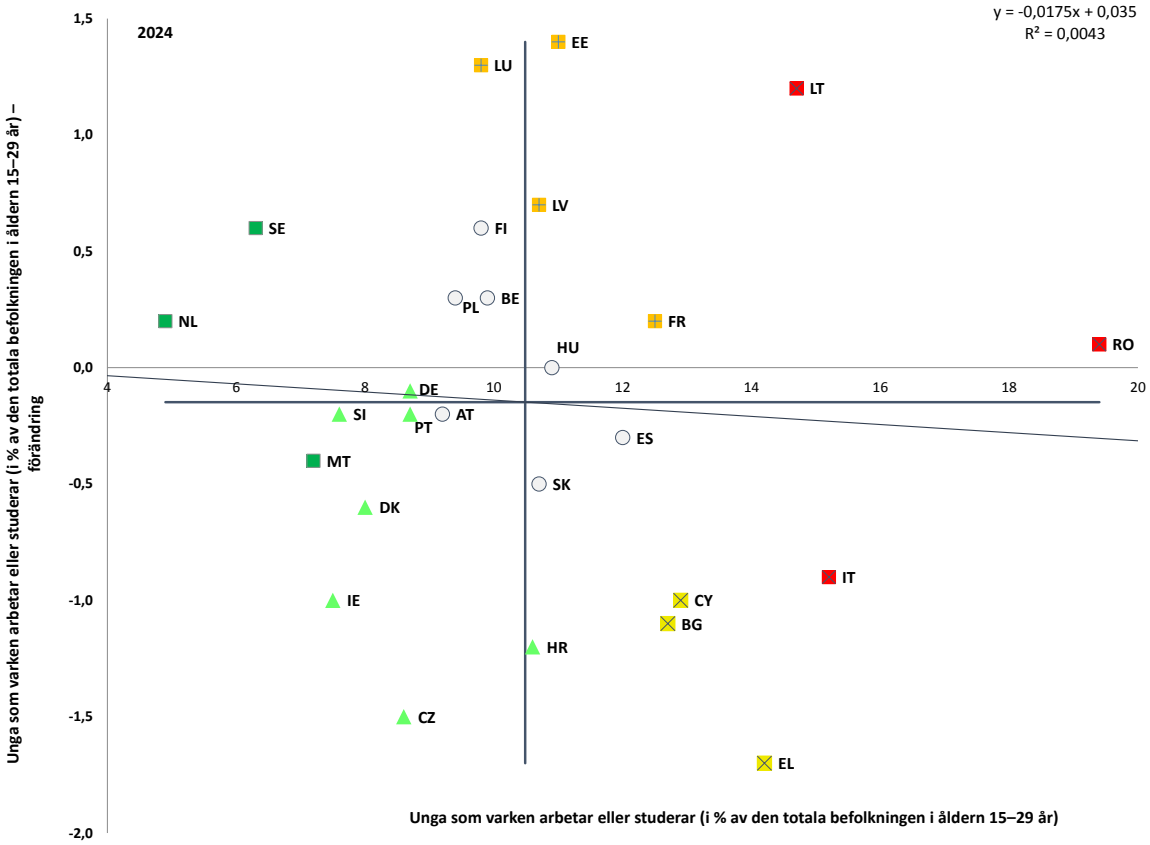

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Definitionen skiljer sig åt för ES och FR. Avbrott i serien för BG.

Källa: Eurostat [lfsi_neet_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

Andelen unga som varken arbetar eller studerar minskade marginellt, men utan tydliga tecken på konvergens. Efter att ha nått en topp på 14,0 % under 2020 minskade andelen unga som varken arbetar eller studerar (15–29 år) gradvis i EU, till 11,1 % under 2024. Det är dock uppenbart att det finns stora skillnader mellan medlemsstaterna. Rumänien, Italien (trots förbättringar) och Litauen registrerade den högsta andelen unga som varken arbetar eller studerar under 2024 och befinner sig i en ”kritisk situation” – se figur 2.2.10. De länder som uppnådde ”bästa resultat” och hade de lägsta andelarna var Nederländerna, Sverige och Malta. Situationen i Estland, Luxemburg och Lettland, där andelen unga som varken arbetar eller studerar ökade under 2024, fick omdömet ”bör bevakas”, liksom i Frankrike, där andelen fortfarande är hög. Trots dessa minskningar och en del (men inga tydliga) tecken på konvergens mellan medlemsstaterna är EU fortfarande 2,1 procentenheter från målet för 2030 på 9,0 %. Antalet arbetslösa unga som varken arbetar eller studerar, dvs. de som aktivt söker jobb och är tillgängliga för arbete i denna åldersgrupp, minskade med 0,1 procentenheter till 4,2 % under 2024[152]. Denna andel var högst i Grekland och Spanien, även om båda länderna uppvisade förbättringar från 2023 års nivåer (1 procentenhet respektive 0,6 procentenheter). Andelen unga som varken arbetar eller studerar och som står utanför arbetskraften förbättrades något (6,9 % under 2024 jämfört med 7,0 % under 2023), men är fortsatt hög i Rumänien, Italien, Litauen och Bulgarien. Andelen uppgivna unga som varken arbetar eller studerar visar på en något nedåtgående trend på EU-nivå (från 4,9 % när pandemin kulminerade under 2020 till 4,2 % under 2024). Mot denna bakgrund är den förstärkta ungdomsgarantin[153], som stöder unga som varken arbetar eller studerar genom att erbjuda dem högkvalitativ sysselsättning, vidareutbildning, lärlingsutbildning eller praktikplatser, och Alma-initiativet (Aim, Learn, Master, Achieve), som hjälper mindre gynnade unga som varken arbetar eller studerar att skaffa sig yrkeserfarenhet utomlands[154], fortsatt viktiga initiativ.

---

152 Se Eurostat [edat_lfse_20].

153 Se rådets rekommendation av den 30 oktober 2020 om en väg till jobb – en förstärkt ungdomsgaranti och om ersättande av rådets rekommendation av den 22 april 2013 om att inrätta en ungdomsgaranti, 2020/C 372/01 (EUT C 372, 4.11.2020, s. 1).

154 Mer information finns att tillgå på Alma – Sysselsättning, socialpolitik och inkludering – Europeiska kommissionen (europa.eu).

Det finns skillnader i andelen unga som varken arbetar eller studerar inom medlemsstaterna samt mellan de kontinentala områdena och de yttersta randområdena. Den lägsta regionala nivån är 4,4 % (i Utrecht i Nederländerna), och den högsta kontinentala nivån är 29,9 % (i Sud-Est i Rumänien). Skillnaderna mellan medlemsstaterna är anmärkningsvärda i Frankrike, Italien, Polen, Finland och Ungern. Den totalt sett högsta andelen unga som varken arbetar eller studerar i EU registrerades i det franska yttersta randområdet Franska Guyana med 34,4 %. Medlemsstater som Nederländerna, Sverige och Österrike har däremot låga andelar totalt sett och små skillnader mellan regionerna[155]. Det finns en klyfta mellan stad och landsbygd i EU. Andelen unga som varken arbetar eller studerar i städerna var 10,1 %, i småstäder och förorter 11,5 % och 12,3 % på landsbygden[156].

Figur 2.2.11: I nästan alla medlemsstater är andelen unga som varken arbetar eller studerar högre bland kvinnor

Andel unga män och unga kvinnor som varken arbetar eller studerar (15–29 år, i %, 2024)

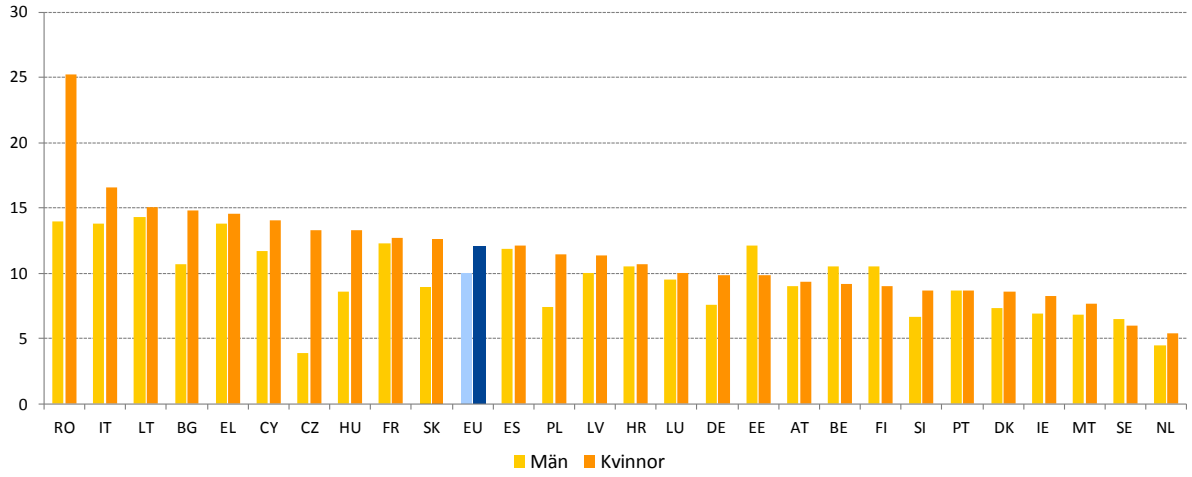

Anm.: Definitionen skiljer sig för ES och FR; avbrott i serien för BG.
Källa: Eurostat [lfsi_neet_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

155 Se Eurostat [edat_lfse_22].
156 Se Eurostat [edat_lfse_36].

Andelen unga som varken arbetar eller studerar fortsätter att vara högre bland personer med funktionsnedsättning, kvinnor och personer födda utanför EU. Situationen för unga med funktionsnedsättning har inte förbättrats (27,8 % av dem var unga som varken arbetar eller studerar under 2023, jämfört med 27,3 % under 2022). I alla medlemsstater utom två var andelen över 20 %, med den högsta andelen i Bulgarien, Kroatien, Slovakien och Cypern[157]. Under 2024 fortsatte andelen unga kvinnor som varken arbetar eller studerar (12,1 %) att minska (från 13,0 % under 2022 och 15,4 % under 2020) men var fortsatt högre än för män – se figur 2.2.11. Den var betydligt högre i Rumänien och Tjeckien (11,2 procentenheter respektive 9,4 procentenheter högre än för män). Andelen för män var däremot något högre än för kvinnor i Belgien, Estland, Finland och Sverige. Av de unga kvinnor som varken arbetar eller studerar står dubbelt så många utanför arbetskraften jämfört med de som är arbetslösa (8,5 % respektive 3,6 % under 2024, jämfört med 5,4 % respektive 4,7 % för män). Andelen unga som varken arbetar eller studerande är också mycket högre bland dem som är födda utanför EU än bland dem som är födda i den berörda medlemsstaten (18,4 % jämfört med 10,2 %). För kvinnor födda utanför EU är skillnaden mer än 13,1 procentenheter, medan den för män bara är 3,6 procentenheter. Att åtgärda dessa skillnader skulle kunna vara mycket gynnsamt ur ekonomisk synvinkel. Eurofound uppskattar att den årliga ekonomiska förlusten under 2023 på grund av en enda ung person som varken arbetade eller studerade uppgick till omkring 14 600 euro i genomsnitt[158].

---

157 2025 års statistiska rapport från den europeiska expertisen inom funktionsnedsättning (*European Disability Expertise*), Rapporter – Europeiska kommissionen.

158 Eurofounds analys presenterades i Europeiska kommissionen, *Employment and social developments in Europe 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

För första gången sedan covid-19-pandemin har ungdomsarbetslösheten på EU-nivå ökat något, och bryter därmed en nedåtgående trend. Efter en stadig minskning efter toppnoteringen under covid-19-krisen (17,6 % i EU under 2020) observeras en liten ökning av ungdomsarbetslösheten (15–24 år) med 0,3 procentenheter från 14,6 % under 2023 till 14,9 % under 2024[159] och från 11,2 % till 11,4 % för personer i åldern 15–29. På EU-nivå är ungdomsarbetslösheten dock fortfarande mer än dubbelt så hög som arbetslösheten för personer i åldern 15–74 år (5,9 %). Även om storleken på den årliga förändringen varierar mellan medlemsstaterna kan en stagnation eller ökning noteras i alla utom sju medlemsstater. Relativt stora ökningar observeras i vissa medlemsstater med hög ungdomsarbetslöshet, såsom Sverige, Rumänien och Luxemburg. Andra länder i denna grupp uppvisade stora minskningar med liknande omfattning, däribland Grekland, Spanien och Italien, tillsammans med Lettland och Kroatien som hade lägre andelar. Arbetslösheten är särskilt utbredd bland unga med låga kvalifikationer (20,6 %) och bland dem som är födda utanför EU (19,3 %). Denna utveckling visar på behovet av fortsatta åtgärder för att åtgärda de strukturella utmaningar som hindrar ungas integration på arbetsmarknaden, särskilt mot bakgrund av den utbredda bristen på arbetskraft och kompetens och de långsiktiga riskerna för ungas karriärutsikter.

Sysselsättningsgraden för äldre arbetstagare fortsätter att öka, och bygger därmed vidare på ett årtionde av tillväxt i alla medlemsstater. År 2024 ökade sysselsättningsgraden för äldre personer (55–64 år) till 65,2 %, vilket är en ökning med 1,3 procentenheter jämfört med året innan. Trots denna övergripande förbättring kvarstår betydande skillnader inom EU: i Sverige, Tjeckien, Estland, Nederländerna, Tyskland och Danmark låg sysselsättningsgraden för äldre på över 75 %, medan Luxemburg, Rumänien och Kroatien hade nivåer på under 55 % – se ruta 4.

[159] Eurostat [tesem140].

Ruta 4: Integrering av äldre på arbetsmarknaden i EU

Att stödja en förlängning av arbetslivet kan bidra till att minska bristen på arbetskraft och kompetens och inverkan av en åldrande befolkning på arbetskraften[160]. EU:s befolkning i arbetsför ålder förväntas minska med 1,2 miljoner per år från och med 2030, och andelen äldre personer i beroendeställning[161] förväntas öka från 36 % under 2022 till 55 % under 2050 och ytterligare till 59 % under 2070[162]. Om inga ytterligare förändringar sker kan den åldrande befolkningen förvärra bristen på arbetskraft och utgöra en betydande utmaning för den ekonomiska tillväxten och levnadsstandardens hållbarhet[163]. Äldre (55–64 år) som arbetar längre skulle kunna främja sysselsättningen i EU avsevärt[164], men nästan hälften av dem som lämnade arbetsmarknaden under 2023 gick i pension. Skälen till detta är bland annat incitament från pensionssystemen, hälsorelaterade faktorer såsom sjukdom, funktionsnedsättning, men även dåliga arbetsvillkor, bristande flexibilitet på arbetsplatsen och åldersrelaterade fördomar. Mot bakgrund av detta förefaller det nödvändigt med en blandning av politiska strategier för att stödja äldre arbetstagares deltagande och sysselsättning, som bland annat omfattar pensionssystemen samt en skräddarsydd aktiverings- och utbildningspolitik. EU-direktiv 2000/78/EG om likabehandling och bekämpning av diskriminering i arbetslivet, och den demografiska verktygslåda som togs fram 2023, erbjuder användbara ramar för åtgärder på detta politikområde[165]. I juni 2025 godkände rådet också slutsatser om stöd till äldre personer så att de kan nå sin fulla potential på arbetsmarknaden och i samhället. I dessa uppmanades medlemsstaterna och kommissionen att vidta åtgärder såsom att uppmuntra till en frivillig förlängning av yrkesverksamheten.

160 Se Europeiska kommissionen, *Employment and Social Developments in Europe 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

161 Förhållande mellan den äldre befolkningen och befolkningen i arbetsför ålder.

162 Se Europeiska kommissionen (2024), *2024 Ageing Report: Economic & Budgetary Projections for the EU Member States (2022–2070)*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025, och Eurostat [proj_23ndbi].

163 Se Europeiska kommissionen, *Employment and Social Developments in Europe 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

164 Se ruta 3 i den gemensamma sysselsättningsrapporten för 2025, *Joint Employment Report 2025* (ej översatt till svenska).

165 Se *Befolkningsutvecklingen i Europa: en verktygslåda med åtgärder*, COM(2023) 577 final.

Äldre kvinnor utgör en större andel av de personer som står utanför arbetskraften än äldre män i nästan alla EU-medlemsstater

Befolkning utanför arbetskraften i åldern 55–64 år som andel av den totala befolkningen utanför arbetskraften i åldern 15–64 år, och könsfördelning (i %, 2024).

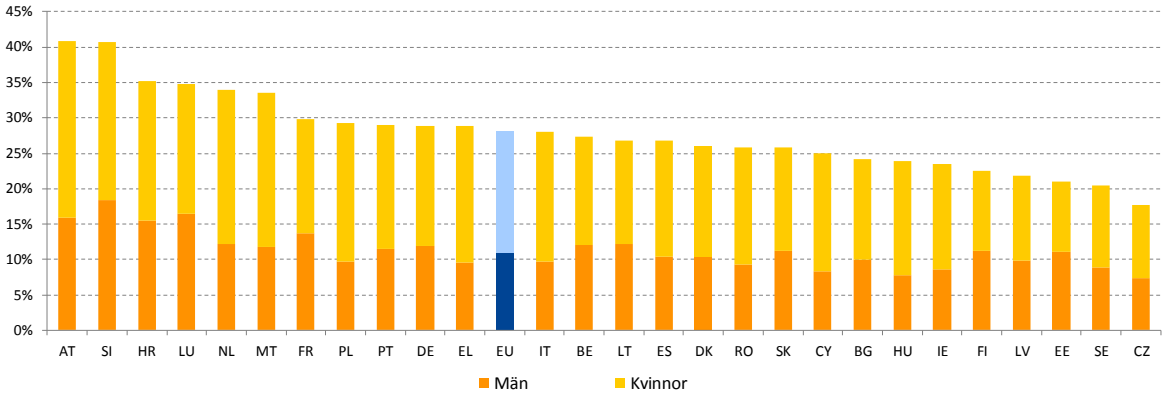

Anm.: Definitionen skiljer sig åt för ES och FR. Avbrott i serien för BG.
Källa: Beräkningar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering på grundval av Eurostat [lfsa_igan].

Trots avsevärda förbättringar under de senaste årtiondena är det fortfarande mer sannolikt att äldre människor står utanför arbetskraften än andra åldersgrupper, och denna tendens är ännu tydligare för kvinnor. Sedan 2009 har äldre personers deltagande på arbetsmarknaden ökat med över 20 procentenheter, till 68,2 % under 2024 (jämfört med 77,3 % för personer i åldern 15–54 år). Trots det utgjorde äldre (55–64 år) fortfarande en betydande andel (28,1 %) av de vuxna (15–64 år) som står utanför arbetskraften, från 17,7 % i Tjeckien till över 35 % i Österrike, Slovenien och Kroatien, varav majoriteten var kvinnor i de flesta medlemsstaterna (se figur). Denna variation återspeglar bland annat skillnader i pensionssystem och trender. Bland dessa ingår en lagstadgad pensionsålder som sträcker sig från 62,8 år för män i Slovakien och 60 år för kvinnor i Polen till 67 år för både män och kvinnor i Italien, Grekland och Danmark[166]. Trots institutionella reformer för att förlänga arbetslivet valde nästan en femtedel av pensionärerna i EU i åldern 50–74 år ändå förtidspensionering med minskad pension under 2023[167]. Detta var vanligast i Cypern (45,8 %), Portugal (38,3 %) och Belgien (38,2 %) och minst vanligt i Bulgarien (1,8 %) och Slovenien (4,6 %)[168]. Dessutom var andelen äldre kvinnor som stod utanför arbetskraften större i nästan alla medlemsstater (37,9 % jämfört med 25,5 % för män). Detta kan delvis förklaras av att kvinnor vanligen går i pension tidigare (24,7 % jämfört med 18,3 % för män), men även av att en betydande andel äldre kvinnor aldrig har förvärvsarbetat eller har stått utanför arbetskraften i mer än tio år (64,9 %), till stor del på grund av omsorgsansvar[169].

166 Se Europeiska kommissionen, *2024 Ageing Report*.

167 Intervjuerna genomfördes 2023, men de intervjuade pensionärerna kan även ha gått i pension tidigare.

168 Se Europeiska kommissionen, *Employment and Social Developments in Europe 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

169 Se Europeiska kommissionen, *Labour Market and Wage Developments in Europe – Annual review 2024*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024 och Spasova, S., Deruelle, T., & Airoldi, F., *Flexible retirement pathways: an analysis of policies in 28 European countries*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

Flera medlemsstater har inlett eller planerar att genomföra nya åtgärder för att aktivera äldre människor. I **Österrike** har sysselsättningsinitiativet 50+ främjat sysselsättningen för personer över 50 år sedan 2018 genom ett integrationsbidrag, en kombinerad lönesubvention, sociala företag och en förstärkning av de arbetsrelaterade kvalifikationerna. I **Belgien** har man sedan juli 2025 ett nytt program som innebär att egenföretagare som fortsätter att arbeta efter sin pensionsålder utan att ansöka om pension automatiskt tjänar in nya pensionsrättigheter om de fortsätter att betala socialförsäkringsavgifter. I **Bulgarien** stöder 2025–2026 års plan för genomförande av den nationella strategin för ett aktivt liv för äldre människor aktiv sysselsättning, inkludering i samhället, ett hälsosamt och aktivt åldrande samt en positiv bild av äldre människor. I **Cypern** främjar den första nationella strategin (2025–2030) och handlingsplanen för ett aktivt åldrande (2025–2027) fullständig social inkludering av äldre människor genom att förebygga social isolering, öka deltagandet i ekonomin, samhället och kulturen och förbättra den ekonomiska säkerheten. I **Frankrike** genomförs i och med lagförslaget om införlivande av nationella branschöverenskommelser två nationella avtal från 2024 om anställning av äldre och dialog mellan arbetsmarknadens parter, framför allt genom införande av ett nytt avtal för äldre arbetssökande.

Ojämlikheten mellan könen på arbetsmarknaden kvarstår, och skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män uppvisar få tecken på konvergens[170]**.** Under 2024 var sysselsättningsgraden för män 80,8 % jämfört med 70,8 % för kvinnor, vilket ledde till en skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män på 10,0 procentenheter. Detta är en minskning med 0,2 procentenheter sedan 2023, vilket innebär att skillnaden har minskat med endast 1,1 procentenheter totalt sett under det föregående årtiondet (från 11,1 procentenheter under 2014). Denna mindre förbättring maskerar varierande trender i medlemsstaterna. Klyftan har varit nästan oförändrad under perioden och är fortfarande stor i Italien, Grekland och Rumänien, som alla fortsatt befinner sig i en ”kritisk situation” trots små förbättringar i vissa fall under förra året, tillsammans med Malta, där klyftan fortfarande är stor trots att den har halverats under det senaste årtiondet. Klyftan ökade i Slovakien, Cypern och Danmark under 2024, vilket gjorde att dessa medlemsstater ”bör bevakas”, tillsammans med Polen som uppvisar relativt stora skillnader trots vissa förbättringar. I andra änden av skalan var skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män relativt små i Finland, Litauen, Estland och Lettland. Dessa länder, med undantag för Finland där klyftan nyligen har ökat, var bland de länder som uppnådde ”bästa resultat”. Utöver skillnaderna mellan medlemsstaterna finns det betydande regionala variationer i vissa medlemsstater när det gäller skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män, däribland Frankrike och Spanien (inklusive deras yttersta randområden) samt Tyskland, Ungern, Belgien och Danmark (se figur 3 i bilaga 5). Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män varierar kraftigt beroende på graden av urbanisering: skillnaden varierar från 8,3 procentenheter i städerna till 10,9 procentenheter på landsbygden och 11,3 procentenheter i småstäder och förorter[171]. Långsiktiga politiska åtgärder kan bidra till att undanröja hinder för kvinnors deltagande på arbetsmarknaden, i linje med de mål som fastställs i EU:s jämställdhetsstrategi för 2020–2025[172]. Sådana åtgärder kan också bidra till att uppnå målet att halvera skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män fram till 2030, såsom fastställs i handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

---

170 För ett mer långsiktigt perspektiv, se Europeiska kommissionen, *Employment and social developments in Europe 2024*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024.

171 Se Eurostat [lfst_r_ergau].

172 För mer information, se Europeiska kommissionen, *2023 report on gender equality in the EU*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023.

Figur 2.2.12: Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män har minskat i de flesta länder men är fortfarande betydande och uppvisar få tecken på uppåtgående konvergens mellan medlemsstaterna

Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män (20–64 år), 2024 års nivåer och förändring jämfört med föregående år (i procentenheter, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

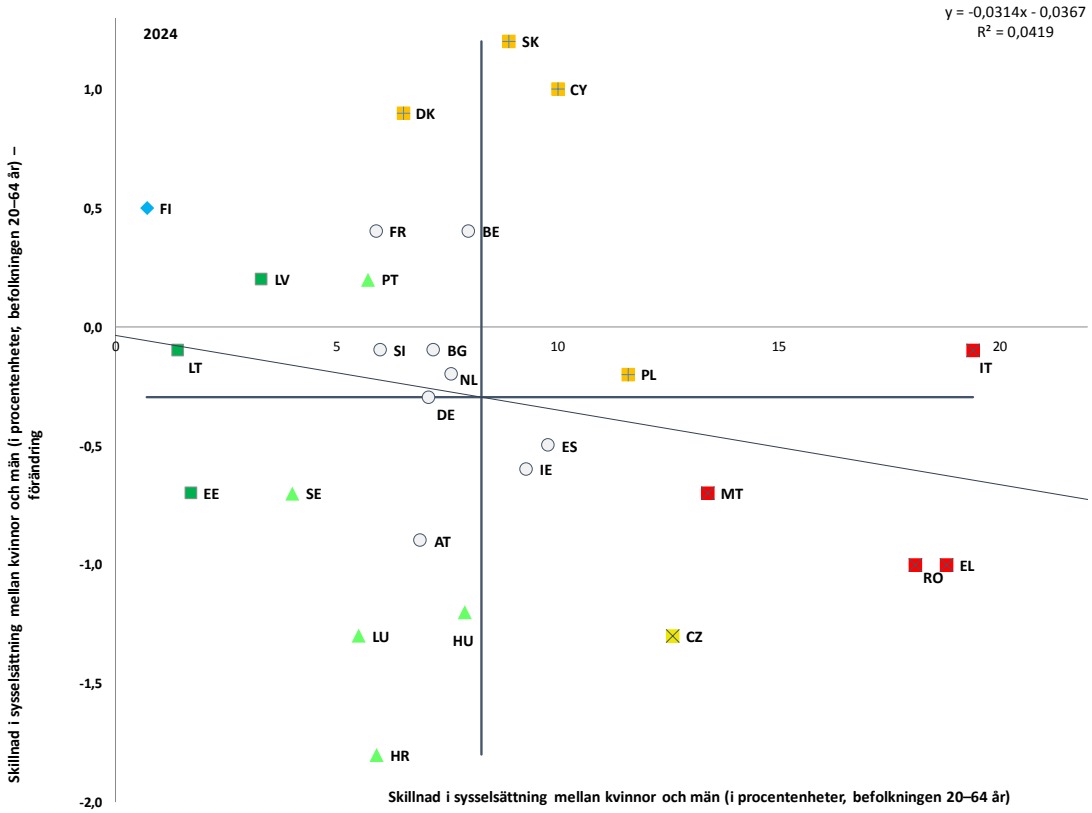

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Definitionen skiljer sig åt för ES och FR. Avbrott i serien för BG.

Källa: Eurostat [tesem060], EU:s arbetskraftsundersökning.

Kvinnor arbetar oftare deltid än män, vilket leder till att skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män ökar sett till heltidsekvivalenter. Under 2024 var det nästan fyra gånger mer sannolikt att kvinnor (20–64 år) i EU arbetade deltid än män (27,8 % respektive 7,7 %), något som ledde till en könsklyfta i deltidsarbete på 20,1 procentenheter, vilket var oförändrat jämfört med 2023. De största skillnaderna i deltidsarbete noterades i Nederländerna (41,9 procentenheter), Österrike (38,9 procentenheter) och Tyskland (37,2 procentenheter). Däremot fanns det ingen skillnad i Bulgarien, och i Rumänien är det mer sannolikt att män arbetar deltid än kvinnor (en skillnad på –0,7 procentenheter). Med tanke på den högre förekomsten av deltidsarbete bland kvinnor kan man få en mer nyanserad bild av kvinnors sysselsättningsmöjligheter om man tar hänsyn till sysselsättningen i heltidsekvivalenter[173]. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män, justerad för heltidsekvivalenter, var 15,4 procentenheter 2024[174], vilket är mer än 50 % (eller 5,4 procentenheter) större än den ojusterade skillnaden. De största skillnaderna (justerade för heltidsekvivalenter) fanns i Italien (23,7 procentenheter) och Grekland (20,5 procentenheter), som båda har stora ojusterade skillnader. De följande tre största skillnaderna därefter fanns dock i Österrike (18,7 procentenheter), Tyskland (18,7 procentenheter) och Nederländerna (18,4 procentenheter), de tre medlemsstater som också har de största skillnaderna mellan könen när det gäller deltidsarbete. I alla dessa tre medlemsstater ökar justeringen skillnaderna med minst 10 procentenheter, vilket understryker vikten av att beakta arbetade timmar när man bedömer kvinnors deltagande på arbetsmarknaden.

---

[173] Sysselsättningsgraden mätt i heltidsekvivalenter används för att jämföra skillnaderna mellan grupper när det gäller det genomsnittliga antalet arbetade timmar. Sysselsättningsgraden mätt i heltidsekvivalenter beräknas genom att det totala antalet arbetade timmar i ekonomin (första jobbet, andra jobbet etc.) divideras med det genomsnittliga antalet timmar i ett heltidsschema (omkring 40) och antalet personer i åldrarna 20–64 år. Källa: Den gemensamma bedömningsramen (JAF), beräkningar baserade på uppgifter från Eurostat.

[174] JAF-indikator PA7.1.C4.; se JAF:s interaktiva resultattavla (inte översatt till svenska).

Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män är ännu större för personer med barn, där föräldraskap påverkar kvinnors karriärer mer än mäns. Under 2024 var sysselsättningsgraden för kvinnor i åldern 25–54 år med barn 75,4 %, jämfört med 91,9 % för män, vilket ledde till en skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män som var föräldrar på 16,5 procentenheter[175]. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män utan barn är däremot bara 3,7 procentenheter. Av de anställda kvinnorna med barn arbetade 31,7 % deltid, jämfört med endast 5,1 % av männen[176]. I vissa medlemsstater, inklusive Grekland och Italien, märks effekterna av föräldraskap både i form av en lägre sysselsättningsgrad bland kvinnor (trots ökningar på 14,3 procentenheter respektive 6,9 procentenheter mellan 2015 och 2024) och i form av fler deltidsarbetande kvinnor. Tillgången till långvarig vård och omsorg kan också öka jämställdheten i sysselsättningen genom att stödja informella vårdgivares deltagande på arbetsmarknaden. Under 2019 tillhandahöll 17,1 % av den totala befolkningen vård eller stöd minst en gång i veckan, och det var mer sannolikt att kvinnor tillhandahöll informell vård än män, särskilt intensivvård. 19,1 % av kvinnorna jämfört med 14,8 % av männen tillhandahöll informell vård[177]. Kvinnor ägnar ofta mycket tid åt informell vård och omsorg samtidigt som de i mindre utsträckning utnyttjar den formella vården: 72,5 % av de manliga informella vårdgivarna får stöd från formella långvariga vård- och omsorgstjänster jämfört med 61,4 % av kvinnorna[178]. En förbättrad tillgång till långvarig vård och omsorg kan därför öka kvinnornas deltagande på arbetsmarknaden. Könsskillnaderna inom långvarig vård och omsorg återspeglas dock även i den formella arbetskraften. Kvinnor utgör en betydande majoritet av arbetstagarna inom långvarig vård och omsorg, och utgör mer än 4 av 5 av dessa. I många medlemsstater kännetecknas sysselsättningen inom denna sektor av lägre lön, en högre andel deltidsarbete och betydande utmaningar för den psykiska hälsan[179]. Att förbättra dessa obalanser mellan könen är avgörande inte bara för att främja jämställdheten utan också för att åtgärda bristen på arbetskraft, vilket skulle ha positiva effekter på tillgången till långvariga vård- och omsorgstjänster och därmed stödja ett större deltagande på arbetsmarknaden för informella vårdgivare.

---

175 Eurostats [lfst_hheredty], EU:s arbetskraftsundersökning.
176 Eurostats [lfst_hhptety], EU:s arbetskraftsundersökning.
177 Eurostat [hlth_ehis_ic1u]; den europeiska hälsoenkäten (European Health Interview Survey).
178 Europeiska jämställdhetsinstitutet (EIGE), 2022, *Survey of gender gaps in unpaid care, individual and social activities (CARE)*.
179 Se Eurofound (2020), *Long-term care workforce: Employment and working conditions*. Europeiska unionens publikationsbyrå.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män fortsätter att minska, även om den fortfarande är betydande i de flesta medlemsstater och leder till större pensionsklyftor mellan kvinnor och män. Under 2023 uppgick löneskillnaden mellan kvinnor och män i EU till 12,0 %, och var större än 15 % i Lettland, Österrike, Tjeckien, Ungern, Tyskland, Estland, Finland och Slovakien[180]. Löneskillnaderna mellan kvinnor och män beror bl.a. på skillnader i förvärvsverksamhet och yrken, underrepresentation av kvinnor i ledande befattningar, överrepresentation i deltidsanställningar och visstidsanställningar, svårigheter att förena arbete med omsorgsansvar samt diskriminering och icke-transparenta lönestrukturer[181]. Löneskillnaderna mellan kvinnor och män har stor betydelse för beslutsfattandet inom familjen, något som i synnerhet påverkar mödrar eftersom de upplever flera nackdelar som ytterligare försvårar deras möjligheter att få arbete. Med tiden byggs dessa löneskillnader på och de förvärras av avbrott i yrkeslivet för barnomsorg, vilket leder till betydande pensionsklyftor mellan kvinnor och män. Även om skillnaderna minskar något fick kvinnor i åldern 65–79 år under 2024 bruttopensioner som i genomsnitt var 24,8 % lägre än för män i samma åldersgrupp[182]. Denna pensionsklyfta mellan könen varierar avsevärt mellan länderna, från över 35 % i Malta, Nederländerna och Österrike till så lite som under 6 % i Slovenien och Estland. Dessutom får ett större antal kvinnor ingen pension alls jämfört med männen (en pensionsklyfta på 4,8 % i EU under 2024)[183]. Eftersom ålderspensioner i genomsnitt utgör fyra femtedelar av den totala inkomsten på ålderns höst är äldre kvinnor fortfarande mer utsatta för fattigdomsrisker än män i alla medlemsstater, trots förbättringarna nyligen (se avsnitt 2.4.1).

---

180 Eurostat [sdg_05_20]. Detta är den ojusterade löneskillnaden mellan kvinnor och män. Den mäter skillnaden mellan mäns och kvinnors genomsnittliga bruttotimlön uttryckt i procent av mäns genomsnittliga bruttotimlön.

181 Se Europeiska kommissionen, *2023 report on gender equality in the EU*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 och Eurostat, *Gender pay gaps in the European Union*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

182 Eurostat [ilc_pnp13], EU-Silc.

183 Eurostat [ilc_pnp14], EU-Silc.

Figur 2.2.13: Deltagandet i förskoleverksamhet och barnomsorg är fortfarande lågt i de flesta medlemsstater

Barn under tre år i formell barnomsorg, 2024 års nivåer och förändringar jämfört med föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

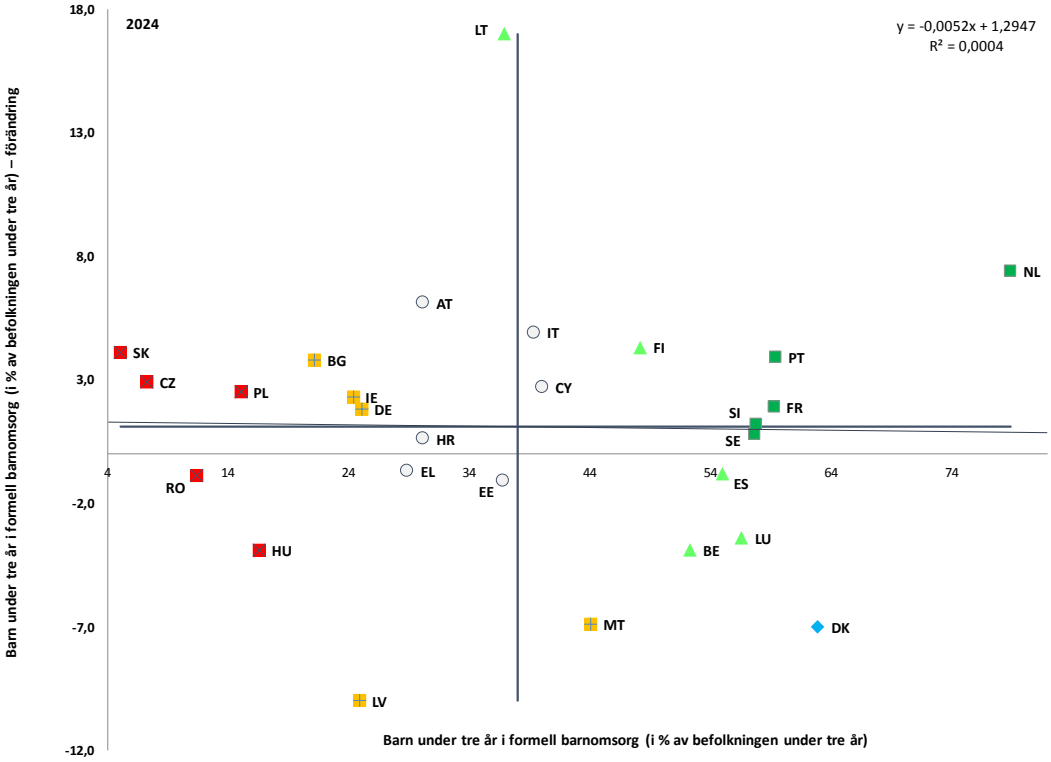

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Preliminära uppgifter för MT och LT.
Källa: Eurostat [tepsr_sp210], EU-Silc.

Att förbättra tillhandahållandet av förskoleverksamhet och barnomsorg kan stödja jämställdheten och barnens utveckling, men deltagandet är fortfarande lågt i de flesta medlemsstater. Under 2024 uppgick andelen barn under tre år i formell barnomsorg till 39,2 % i EU, vilket var en ökning med 1,9 procentenheter jämfört med 2023, allteftersom EU rör sig i riktning mot det reviderade Barcelonamålet på 45 %[184]. Endast nio medlemsstater har överskridit 50 %, och det finns fortfarande stora skillnader mellan medlemsstaterna – se figur 2.2.13. Om man jämför deltagandet i hela EU rapporterar Slovakien fortfarande den lägsta deltagandegraden, trots en ökning med 4,1 procentenheter under 2024. Nivåerna är fortfarande låga (under 17 %) eller har sjunkit ytterligare i Ungern[185], Polen, Rumänien och Tjeckien. Alla dessa fem medlemsstater befinner sig i en ”kritisk situation”. Samtidigt som man rapporterade något högre nivåer (mellan 20 och 26 %) var deltagandet i förskoleverksamhet och barnomsorg också lågt i Bulgarien, Irland, Lettland och Tyskland, och alla dessa länder ”bör bevakas” tillsammans med Malta, där deltagandet minskade med 6,9 procentenheter under 2024. I motsats till detta har Sverige, Slovenien, Frankrike, Portugal, Danmark och Nederländerna de högsta deltagandegraderna (över 57 %) och uppnår ”bästa resultat”. Det finns flera hinder som kan försvåra deltagandet i förskoleverksamhet och barnomsorg, även i de länder som uppnår bäst resultat, bland annat ekonomiska, kulturella och språkliga hinder, socio-ekonomisk bakgrund samt skillnader i regional och nationell politik när det gäller föräldraledighet, föräldrars val och föräldrapenning eller lagstadgad rätt till barnomsorg. Under 2024 förblev deltagandet för barn under tre år som löper risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning mer än 15 procentenheter lägre än för barn som inte löper denna risk. Faciliteten för återhämtning och resiliens finansierar riktade reformer och investeringar för att stödja utbyggnad av förskoleverksamhet och barnomsorg, utveckling av infrastruktur och utbildning av arbetskraften. Den låga förbättringstakten kräver förstärkta insatser i linje med den europeiska barngarantin, den europeiska strategin för vård och omsorg samt rådets rekommendation om förskoleverksamhet och barnomsorg.

---

184 Se rådets rekommendation av den 8 december 2022 om förskoleverksamhet och barnomsorg: Barcelonamålen för 2030 (2022/C 484/01). I rekommendationen fastställs nya mål för förskoleverksamhet och barnomsorg som återspeglar målen i initiativet om det europeiska området för utbildning. Senast 2030 bör minst 45 % av barnen under tre års ålder och 96 % av barnen mellan tre års ålder och åldern för obligatorisk skolstart delta i förskoleverksamhet och barnomsorg. De medlemsstater vars genomsnittliga deltagande under perioden 2017–2021 var under 20 % rekommenderas att öka deltagandet med 90 %, medan de medlemsstater vars genomsnittliga deltagande var 20–33 % rekommenderas att öka detta med 45 %, med en gräns på 45 %.

185 Nationella administrativa uppgifter visar på ett deltagande på 21,7 % i åldersgruppen 0–2 år 2024.

Vissa inslag i inkomstskattesystemen avskräcker andraförsörjare, särskilt kvinnor, från att delta fullt ut på arbetsmarknaden och bidrar till ojämlikheten mellan könen i arbetslivet. Samtaxeringssystem, som gör det möjligt för familjer att deklarera en kombinerad inkomst för att potentiellt få lägre skatt, höjer marginalskattesatsen för andraförsörjaren, som vanligtvis är en kvinna (år 2022 var 78 % av andraförsörjarna kvinnor[186]). Detta avskräcker kvinnor från att börja arbeta eller förlänga sin arbetstid[187], och den akademiska forskningen har visat att en sänkning av den effektiva skattesatsen för andraförsörjaren i ett gift par kan bidra till att öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden[188]. Under 2024 fanns de största bidragsfällorna (där uttag av skatter och bidrag i hög grad avskräcker andraförsörjaren från att komma in på arbetsmarknaden) i Litauen, Slovenien, Lettland, Luxemburg, Danmark, Belgien Tyskland och Rumänien – se figur 2.2.14. I dessa länder kan andraförsörjare som kommer in på arbetsmarknaden förlora minst 40 % av sin inkomst på grund av skatter och indragna förmåner. Länder med lägre bidragsfällor, där denna förlust kan vara mindre än 20 %, är bland annat Österrike, Italien, Cypern och Estland. Att ta itu med dessa strukturella negativa incitament skulle kunna minska såväl skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män som skillnaderna i fråga om deltidsarbete och skapa stark tillväxt. I en färsk OECD-rapport föreslås att en eliminering av skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män fram till 2060 skulle kunna öka BNP per capita i OECD-länderna med 3,9 %, medan en eliminering av skillnaden i antalet arbetade timmar mellan män och kvinnor skulle kunna lägga till 4,3 %[189].

---

186 Se Europeiska kommissionen, *2023 report on gender equality in the EU*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023.

187 Se Coelho, M. m.fl., *Gendered Taxes: The Interaction of Tax Policy with Gender Equality*. Internationella valutafonden, 2022.

188 För en diskussion om inkomstskattens inverkan på andraförsörjare, se avsnitt 2.3.2 i Europeiska kommissionens årsrapport om beskattning 2025 (inte översatt till svenska), Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

189 Fluchtmann, J., W. Adema och M. Keese (red.) (2024), ”Gender equality and economic growth:Past progress and future potential”, OECD Social, Employment and Migration Working Papers nr 304, OECD Publishing, Paris.

Figur 2.2.14: Beskattning bidrar i hög grad till bidragsfällan för andraförsörjare

Bidragsfälla för andraförsörjare (i %, 2024)

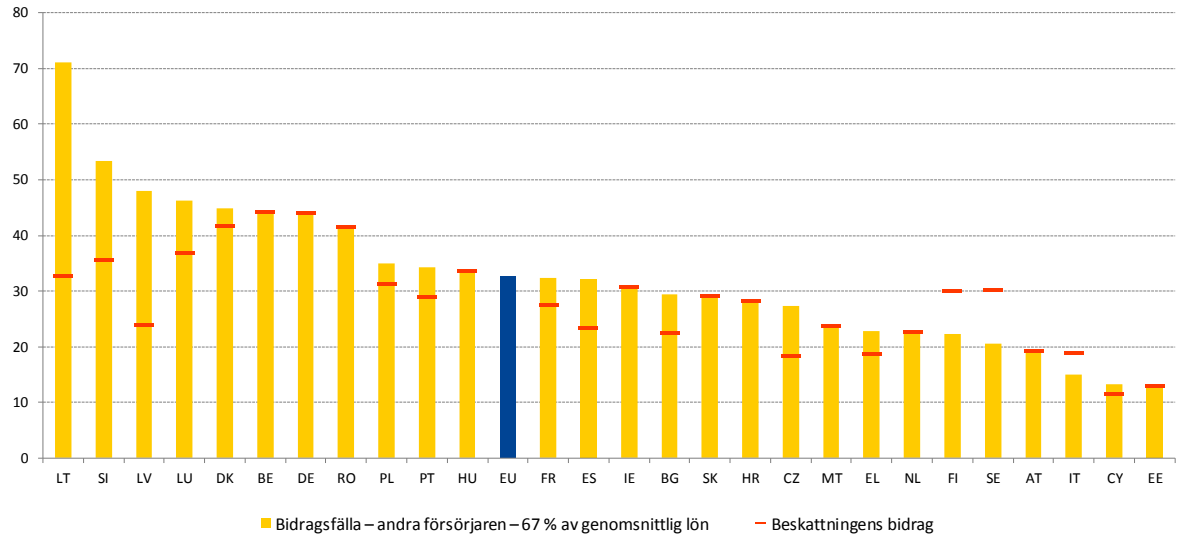

Anm.: Uppgifterna redovisar situationen för en andraförsörjare som tjänar 67 % av genomsnittslönen i en familj med två inkomsttagare och två barn. Den första försörjaren har en genomsnittslön. Med beskattningens bidrag avses andelen ytterligare bruttoinkomst som försvinner genom beskattning och sociala avgifter (andra delar som bidrar till bidragsfällan är indragna arbetslöshetsförmåner, socialt bistånd och bostadsbidrag).
Källa: Europeiska kommissionen, GD Ekonomi och finans, databas över skatter och förmåner, baserat på OECD:s skatteförmånsmodell (uppdaterad i maj 2025); beräkningar från GD Skatter och tullar.

Figur 2.2.15: I många medlemsstater avskräcker beskattningen låginkomsttagare från att arbeta fler timmar

Låglönefälla för andraförsörjare (i %, 2024)

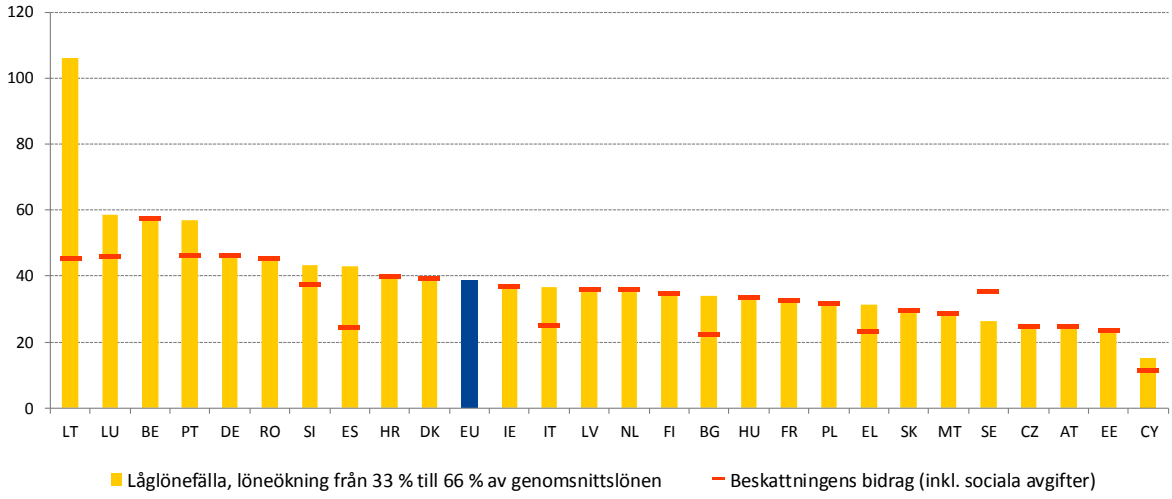

Anm.: Låglönefälla när andraförsörjarens lön höjs från 33 % till 66 % och den första försörjaren har 100 % av genomsnittslönen, med två barn.
Källa: Europeiska kommissionen, GD Ekonomi och finans, databas över skatter och förmåner, baserat på OECD:s skatteförmånsmodell (uppdaterad i maj 2025); beräkningar från GD Skatter och tullar.

Kvinnor drabbas oproportionerligt hårt av ”låglönefällan”, där skattehöjningar och minskade förmåner minskar den extra inkomst de har i takt med att deras löner ökar. I de flesta medlemsstater spelar skattestrukturen en nyckelroll när det gäller att fastställa nivån på låglönefällan för andraförsörjaren, och därmed antalet timmar denna arbetar. Figur 2.2.15 illustrerar den andel av andraförsörjarens tilläggsinkomst som ”skattas bort” när dennas inkomster ökar från en tredjedel till två tredjedelar av genomsnittslönen på grund av en ökning av antalet arbetade timmar. Den inkomst som går förlorad på grund av beskattning kan vara betydande: cirka en tredjedel (36,6 %) av de ytterligare inkomsterna skattas bort i EU, och denna förlust överstiger 105 % i Litauen på grund av att bostadsbidraget dras in. Effekterna kan också vara betydande, över 50 %, i Luxemburg, Belgien och Portugal, medan de verkar vara som lägst i Cypern (14,9 %). Vid sidan av utformningen av skattesystemet är tillgången på och tillgängligheten av överkomliga vård- och omsorgstjänster av hög kvalitet samt en väl utformad politik för balans mellan arbete och privatliv avgörande för att uppmuntra andraförsörjaren att utöka sina arbetstider.

Figur 2.2.16: Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning är fortfarande stor

Skillnader i sysselsättning mellan personer med funktionsnedsättning och personer som inte har en funktionsnedsättning (20–64 år), 2024 års nivåer och förändringar jämfört med föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

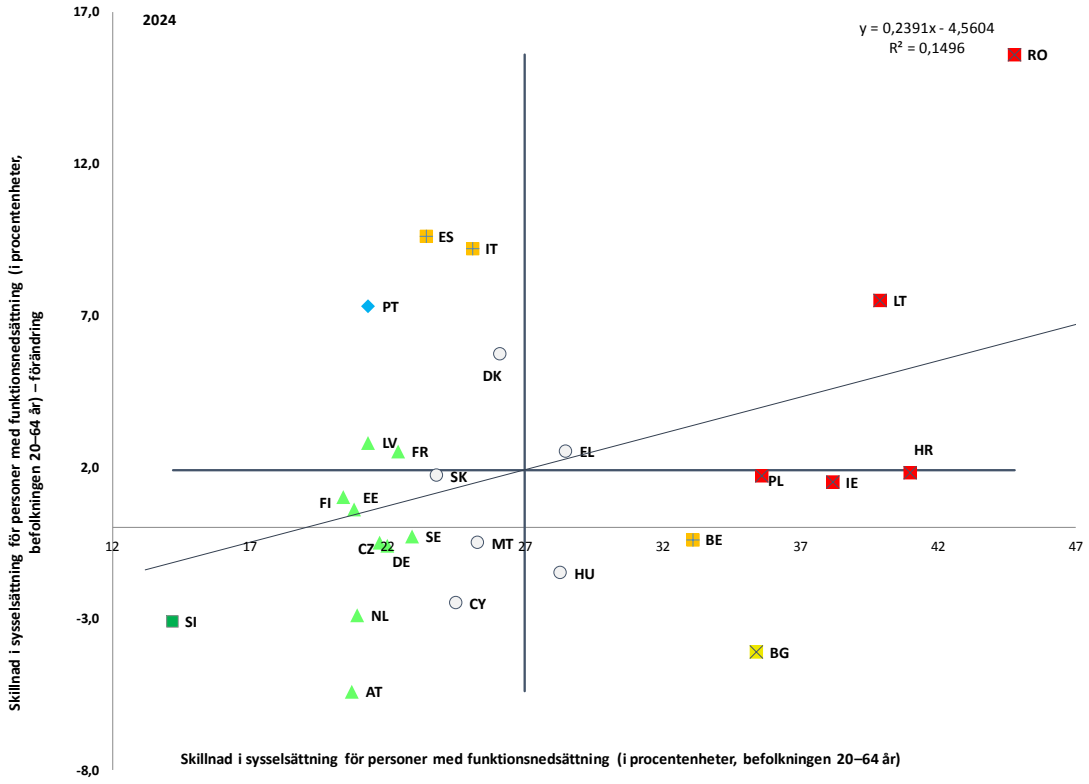

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för DK, ES, IT, PT och RO. Preliminära data för LT. Inga tillgängliga data för LU.
Källa: Eurostat [tepsr_sp200], EU-Silc.

Inkluderingen av personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden har försämrats på EU-nivå. Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning[190] (dvs. skillnaden i sysselsättningsgrad mellan personer med och utan funktionsnedsättning) var 24,0 procentenheter under 2024[191] (21,4 procentenheter under 2023). Under 2024 var skillnaden över 20 procentenheter i alla medlemsstater utom en (Slovenien). I Rumänien, Kroatien, Litauen, Irland, Polen, Bulgarien och Belgien översteg skillnaden 30 procentenheter. Skillnaden minskade i elva medlemsstater, däribland Slovenien (som fick omdömet ”bästa resultat”), där den minskade med 3,1 procentenheter till 14,2 procentenheter. Österrike och Nederländerna har också gjort vissa framsteg och tillhör dem som är ”bättre än genomsnittet”, jämte Tjeckien, Estland, Tyskland, Finland, Frankrike och Lettland, där nivåerna fortfarande är lägre än genomsnittet. Å andra sidan var indikatorvärdena 2024 betydligt högre än 2023 i Rumänien (15,6 procentenheter) och Litauen (7,5 procentenheter), om än efter ett avbrott i serien, vilket tyder på en ”kritisk situation” jämte Kroatien, Irland och Polen, som också uppvisade ökningar tillsammans med stora skillnader på över 35 procentenheter. I Spanien och Italien förändrades skillnaderna under 2023 och 2024 med mer än 9 procentenheter efter ett avbrott i serien, även om de ligger under EU-genomsnittet. De får omdömet ”bör bevakas” tillsammans med Belgien, som uppvisade en stor skillnad på 33,1 procentenheter. De senaste uppgifterna från EU-Silc visar att arbetskraftsdeltagandet för personer med funktionsnedsättning är 64,4 % i hela EU, vilket är lågt jämfört med 82,6 % för personer utan funktionsnedsättning[192]. I sex

---

190 Indikatorn ”skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning” beräknas för närvarande med hjälp av EU-Silc (EU:s statistik över inkomst- och levnadsvillkor) och bygger på den status för funktionsnedsättning som anges i den globala indikatorn för aktivitetsbegränsningar (Gali). Undersökningsdeltagarna ombeds att svara på följande frågor: 1) ”Har du några hälsoproblem som gör att du känner dig begränsad vid vardagliga aktiviteter? Skulle du säga att du är ’allvarligt begränsad’, ’begränsad, men inte allvarligt begränsad’ eller ’inte alls begränsad’?” Om svaret på fråga 1 är ”allvarligt begränsad” eller ”begränsad, men inte allvarligt begränsad” ombeds deltagarna att besvara fråga 2) ”Har du känt dig begränsad under åtminstone de senaste sex månaderna? Ja eller nej?” Personer som svarar ”ja” på den andra frågan anses ha en funktionsnedsättning. Utifrån beräkningar från EU-Silc kan man konstatera en korrelation mellan förekomsten av funktionsnedsättning på grundval av Gali-konceptet och skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning på grundval av det konceptet under 2024 i alla medlemsstater i EU (Pearsons korrelationskoefficient = –0,44).

191 DK, ES, IT, PT och RO rapporterade alla avbrott i serien under 2024, och skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning ökade i alla dessa fem medlemsstater. IT rapporterade till exempel ett avbrott i serien och skillnaden ändrades från 15,9 procentenheter till 25,1 procentenheter 2024. På grund av avbrotten i dessa serier är det dock inte möjligt att göra en korrekt ekonomisk tolkning av dessa ändringar. På grund av befolkningsstorleken skulle detta ensamt stå för omkring hälften av ändringen på EU-nivå. Eurostat registrerar dock inget avbrott i serien för siffran på EU-nivå.

192 Under 2023. Se Grammenos, S., *European comparative data on persons with disabilities – Equal opportunities, fair working conditions, social protection and inclusion, analysis and trends – Data 2023*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025, s. 113.

medlemsstater var arbetskraftsdeltagandet för personer med funktionsnedsättning endast omkring 50 % (Bulgarien, Kroatien, Rumänien, Belgien, Grekland och Luxemburg). På det hela taget finns det i hela EU fortfarande ett stort utrymme för förbättringar av stödsystemet för att öka deltagandet på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning. Till följd av detta löper personer med funktionsnedsättning i arbetsför ålder också stor risk att drabbas av fattigdom och social utestängning (33,6 % jämfört med 18,4 % för personer utan funktionsnedsättning).

Ruta 5: Integrationen av migranter på EU:s arbetsmarknad

Att stärka integrationen av migranter på arbetsmarknaden bidrar till att åtgärda bristen på arbetskraft och kompetens såväl som de bredare utmaningarna rörande de demografiska förändringarna, och främjar social sammanhållning. Migranter[193] utgör 11.2 % av arbetskraften i EU men stod för 76 % av sysselsättningstillväxten i unionen mellan 2023 och 2024. Särskilt mellan 2019 och 2024 var den relativa sysselsättningstillväxten för arbetstagare födda utanför EU störst inom sektorer med stor brist på arbetskraft. Detta omfattade sektorer där höga kvalifikationer vanligtvis inte behövs, såsom byggverksamhet samt hotell- och restaurangtjänster[194]. Samtidigt är migranternas arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad fortsatt lägre jämfört med deras inhemska jämlikar, trots de brister som unionen står inför, vilket leder till att cirka 7,4 miljoner migranter står utanför EU:s arbetsmarknad[195]. Detta beror på flera hinder rörande deras integration på arbetsmarknaden och sociala integration, vilka ofta förstärker varandra. Dessa omfattar låga utbildningsnivåer och bristfälliga språkkunskaper hos migranter, diskriminering, dålig hälsa samt låga utsikter till arbete av god kvalitet[196]. Svårigheter i samband med erkännandet av kvalifikationer är fortfarande ett centralt hinder för integrationen av migranter. Ökad integration av migranter på arbetsmarknaden kan dessutom bidra till att minska skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män genom att bristen på arbetskraft inom vård- och omsorgssektorn minskar. Handlingsplanen för integration och inkludering 2021–2027[197] tillhandahåller en gemensam politisk ram för att stödja medlemsstaterna i deras arbete med att utveckla nationella strategier för integration av migranter.

---

193 I allmän politisk och statistisk praxis kan migranter i ett visst land betraktas som antingen 1) födda utanför landet (utlandsfödda) eller 2) medborgare i ett annat land (utländska medborgare eller tredjelandsmedborgare). Att bedöma migranternas integration på arbetsmarknaden genom begreppet födelseland gör det möjligt att fånga upp hinder och nackdelar som är knutna till födelseorten, såsom språkkunskaper. I det följande används ordet ”migranter” som synonym till ”personer födda utanför EU”.

194 Se *European economic forecast – Autumn 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

195 Källa: Eurostats särskilda utdrag.

196 Europeiska kommissionen, *Employment and social developments in Europe 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

197 Se meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén *Handlingsplan för integration och inkludering för 2021–2027*.

Resultaten totalt sett för migranter på arbetsmarknaden är sämre än för infödda, och även högt kvalificerade personer står inför utmaningar på grund av kvalifikationer som de har förvärvat utanför EU endast erkänns delvis eller inte alls. Under 2024 var arbetskraftsdeltagandet (15–64 år) för migranter lägre, och uppgick till 73,4 % jämfört med 75,4 % för infödda (64,8 % för migrerande kvinnor jämfört med 82,4 % för män). Deras sysselsättningsgrad (20–64 år) var också lägre (med 8,9 procentenheter) än sysselsättningsgraden för infödda (68,0 % respektive 76,9 %; 58,9 % för migrerande kvinnor jämfört med 77,5 % för män). Medan migranter deltog i arbetskraften i högre grad än infödda i tolv medlemsstater var det endast i fyra (Malta, Polen, Rumänien och Tjeckien) som deras sysselsättningsgrad överskred de inföddas (se figur). Personer med eftergymnasial utbildning (relevant för omkring 30 % av migranterna) är oftare förvärvsarbetande. Men jämfört med migranter med mindre än låg- och mellanstadieutbildning nämnde mer än sex gånger så många högkvalificerade migranter (20–64 år) erkännandet av kvalifikationer som ett särskilt hinder för att hitta ett arbete under 2021. Undervärderade kvalifikationer tvingar ofta högkvalificerade migranter att arbeta inom yrken som kräver lägre kvalifikationer[198]. I alla medlemsstater var andelen överkvalificerade högre bland migranter än bland infödda arbetstagare. För EU som helhet har denna klyfta endast minskat något över tid[199] och förblir betydande. Andelen överkvalificerade bland migranter varierade från ungefär hälften av alla migrerande arbetstagare i Italien (51,5 %), Spanien (51,7 %), Grekland (54,2 %), Tjeckien (46,9 %) och Malta (44,8 %) till 18,4 % i Ungern[200].

---

198 Europeiska kommissionen, *Employment and social developments in Europe 2023*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023.

199 Andelen migranter med eftergymnasial utbildning som arbetade i ett yrke som krävde en lägre utbildningsnivå minskade från 38,7 % under 2014 till 34,9 % under 2023.

200 Se Europeiska kommissionen, *Employment and social developments in Europe – Quarterly review.January 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025. Den lägsta andelen överkvalificerade noteras i HR (12 %) och Luxemburg (6,1 %), om än på grundval av data som är markerade som otillförlitliga.

Migranter har lägre sysselsättningsgrad och en högre andel av dem är överkvalificerade jämfört med infödda i nästan alla medlemsstater

Sysselsättningsgrader och andelen överkvalificerade (20–64 år), 2024 års nivåer (i %)

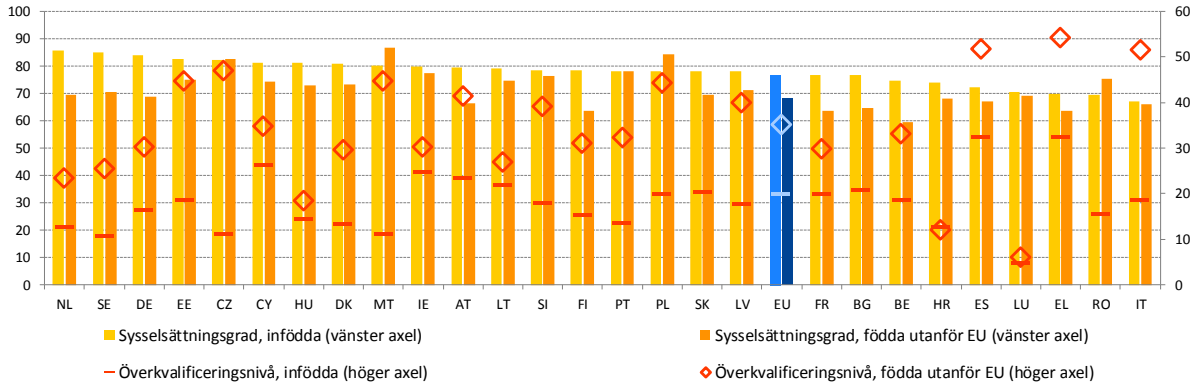

Anm.: Avbrott i serien för BG och definitionen av sysselsättningsgraden skiljer sig åt för ES och FR. Data saknas för andelen överkvalificerade för BG, RO och SK.
Källa: Eurostat [lfsa_ergacob] och [lfsa_eoqgac], EU:s arbetskraftsundersökning.

Under de senaste åren har flera medlemsstater stött integrationen av migranter på arbetsmarknaden genom holistiska politiska strategier. Tysklands ”Min tur”-initiativ, som stöds av ESF+ och löper 2022–2029, kombinerar utbildning i digitala färdigheter, språkträning, rådgivning om hur man kan förena yrkes- och familjeliv, nätverkande för arbetsgivare och valfri hjälp med att få tillgång till barnomsorg. I **Sverige** har systemet med fyra kategorier av arbetstillstånd sedan 2024 påskyndat behandlingen av högkvalificerade arbetstagare från länder utanför EU genom att kategorisera ansökningar baserat på yrke, utbildning och bransch. Sedan 2018 har programmet ”Dispositivo Ampara” i **Spanien** gett personer som ansöker om internationellt skydd en inledande kompetensbedömning, förberedande utbildning som kombinerar samhällsintegrering med kompetensutveckling, och ekonomiskt stöd som omfattar bland annat grundläggande behov, barnomsorg, transport, erkännande av kvalifikationer och utbildningskurser. I maj 2025 antog **Slovenien** lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer inom hälso- och sjukvården för att underlätta, påskynda och säkerställa inresor för utländsk hälso- och sjukvårdspersonal. På samma sätt antog **Slovakien** under 2025 en lag som ändrar processen för erkännande av utbildningshandlingar och yrkeskvalifikationer, som digitaliserar processen i syfte att förenkla den och som även avskaffar väntetider och avgifter.

Tredjelandsmedborgare står fortfarande inför betydande hinder på arbetsmarknaden. Tredjelandsmedborgare i åldern 20–64 år (en kategori som skiljer sig från kategorin ”migranter”, som är födda i länder utanför EU) utgjorde 6 % av EU:s arbetskraft under 2024, men de stod för 52,3 % av ökningen av arbetskraftsdeltagandet mellan 2023 och 2024. Deras sysselsättningsgrad, som uppgick till 64,3 % under 2024, var lägre än för personer födda utanför EU och för EU-medborgare (76,7 %)[201]. Arbetslösheten bland tredjelandsmedborgare (15–74 år) låg stabilt på 12,5 % under 2024[202]. Även om den har minskat från 21,7 % under 2014 är den fortfarande nästan två och en halv gånger högre än för EU-medborgare (5,4 %), med betydande skillnader mellan medlemsstaterna. Tredjelandsmedborgare arbetar ofta i yrken där det råder överskott eller brist på arbetstagare, särskilt i lågkvalificerade yrken. Detta kan bero på lägre inträdeshinder inom dessa sektorer och dessa sektorers beroende av migrerande arbetskraft[203]. Det tyder också på att tredjelandsmedborgare löper större risk för lägre kvalitet i arbetet och sämre arbetsvillkor. Andelen tredjelandsmedborgare (20–64 år) med eftergymnasial utbildning som arbetade i ett yrke som krävde en lägre utbildningsnivå minskade till 39,6 % under 2024, men stora och ihållande skillnader när det gäller andelen överkvalificerade kvarstår[204]. Denna trend är också märkbar för personer som fördrivits från Ukraina och som annars har en högre sysselsättningsgrad[205]. Vissa grupper, såsom migrerande kvinnor, personer som söker internationellt skydd och migranter som anländer på grund av familjeåterförening, tenderar att uppvisa sämre resultat på arbetsmarknaden. Detta visar att det behövs riktat stöd för att åtgärda de unika hinder de stöter på[206].

---

201 Eurostat [lfsa_ergan], EU:s arbetskraftsundersökning.

202 Eurostat [lfsa_urgan], EU:s arbetskraftsundersökning.

203 Europeiska arbetsmyndigheten, *EURES Report on labour shortages and surpluses 2024*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025.

204 Europeiska kommissionen, *Employment and social developments in Europe – Quarterly review.January 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

205 Eurofound (2024b), *Social Impact of Migration:Addressing the challenges of receiving and integrating Ukrainian refugees*, Europeiska unionens publikationsbyrå.

206 SWD/2025/162 final.

2.2.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna

Medlemsstaterna strävar efter att öka deltagandet i förskoleverksamhet och barnomsorg ytterligare, särskilt genom att förbättra tillgängligheten och åtgärda bristen på kvalificerad personal. Irland har till exempel sjösatt det nya stödsystemet ”Equal Start”, som tillhandahåller allmänna och riktade åtgärder för att hjälpa mindre gynnade familjer att delta fullt ut i förskoleverksamhet och barnomsorg under skolåldern (t.ex. ytterligare finansiering av barnomsorgen så att denna kan samarbeta med föräldrarna och socialtjänsten; ett program med gratis lunch). För att främja lika möjligheter beviljar **Cypern** stöd som finansieras genom ESF+ till små och avlägset belägna offentliga förskolor, som ska gå till undervisningsavgifter och transportkostnader för utbildningsbesök och fritidsverksamhet för barn med lägre socioekonomisk bakgrund. **Grekland** har infört politiska åtgärder för att stödja barn från utsatta grupper med tillgång till daglig förskoleverksamhet och barnomsorg, och studenter med särskilda utbildningsbehov får riktat parallellt stöd i klassrummet med stöd från ESF+. **Slovakien** medfinansierar utvecklingen av förskolor samt stärker personalkapaciteten och föräldraskapsfärdigheterna, särskilt för föräldrar från socioekonomiskt mindre gynnade bakgrunder. Mer allmänt har flera medlemsstater tillkännagivit planer på att öka antalet platser inom förskoleverksamheten och barnomsorgen, däribland **Österrike** (50 000 fler platser fram till 2030), **Belgien** (investeringar för 10 000 ytterligare platser i Flandern tillkännagavs under 2025 och, med stöd av planen för återhämtning och resiliens, 5 200 ytterligare platser i Vallonien–Bryssel fram till 2026), **Polen** (102 000 platser fram till 2029, med stöd från ESF+ och faciliteten för återhämtning och resiliens) och **Portugal** (5 000 nya platser fram till 2027). Dessutom har flera länder vidtagit åtgärder för att höja kvaliteten på tjänsterna, i synnerhet genom att ta itu med lärarbristen, förbättra lärarutbildningen och utarbeta pedagogiska riktlinjer. I **Belgien** (Flandern) kommer yrkesbyten inom förskoleverksamheten och barnomsorgen att främjas genom betalda utbildningskurser och genom att utvärdera och reformera det nuvarande stödnätverket för barnomsorgen. **Tyskland** investerar 4 miljarder euro under 2025–2026 för att förbättra kvaliteten och utöka antalet platser, öka antalet fullt kvalificerad personal, förbättra antalet barn per anställd och främja tidig språkinlärning. Nya krav på personalen inom förskola och barnomsorg planeras också i **Finland** och **Nederländerna**, medan antalet barn per anställd ändras i **Belgien** (Flandern), **Danmark**, **Luxemburg** och **Polen**. **Polen** genomför också ett nationellt utbildningsprogram (”Support Academy”) för tillhandahållare av barnomsorg, regionala och lokala myndigheter i syfte att stödja införandet av nya högkvalitativa pedagogiska standarder inom förskoleverksamhet och barnomsorg för barn under tre år från och med januari 2026.

Flera EU-länder infört reformer inom områdena grundläggande färdigheter inom matematik, läsning och naturvetenskap samt digitala färdigheter och medborgarfärdigheter. Med stöd från ESF+ har **Rumänien** nyligen börjat genomföra ett nationellt program för att minska den funktionella analfabetismen och förbättra de grundläggande färdigheterna, som inbegriper åtgärder för att analysera drivkrafterna bakom underprestationer, utarbeta standarder för inlärning och bedömning av funktionell läs- och skrivkunnighet, utbildning och stöd för lärare samt pilotåtgärder i skolor med målet att skala upp dessa på nationell nivå. I **Italien** fokuserar Agenda Sud på läs- och skrivkunnighet (och skiljer då på italienska för infödda och icke-infödda talare), räkneförmåga och språkkunskaper i engelska. **Polen** håller på att utarbeta en läroplansreform som är inriktad på att förbättra kompetenserna, inklusive grundläggande färdigheter och kompetens inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, som ska vara införd fullt ut i september 2026, med början på förskole- och grundskolenivå. Språkgrupperna i **Belgien** genomför storskaliga läroplansreformer som syftar till att stärka de grundläggande färdigheterna, som åtföljs av övervakningsåtgärder. De flesta länder använder helhetsstrategier, men vissa vidtar riktade åtgärder med fokus på enstaka ämnen. För matematik har **Litauen** utarbetat en plan för att förbättra undervisningen och lärandet. Denna plan är inriktad på att stödja lågpresterande studenter och uppdatera lärarkompetensen. I **Tjeckien** pilottestar upp till 100 skolor nya läroplaner för grundskolan, som erbjuder större flexibilitet och betonar inslag såsom matematiskt resonemang och projektbaserat lärande. För att stödja läsning och språkanvändning har **Österrike** infört en ny läskvalitetsmärkning för grundskolor. **Irlands** nya läroplan för naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik innehåller uppdaterade specifikationer för biologi, fysik och kemi samt de nya ämnena klimatutbildning och hållbar utveckling. Flera initiativ syftar till att förbättra dator- och informationskompetensen. **Slovenien** kommer att införa ett nytt ämne rörande informationsteknik och digital teknik i grundskolans sjunde klass från och med läsåret 2028/2029. **Polen** och **Malta** har via stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens och ESF+ utökat utdelningen av surfplattor och bärbara datorer, och **Lettland** stöder studenter med tillhandahållande av digitala enheter, internetåtkomst och skräddarsytt pedagogiskt stöd. **Polen** har infört ett nytt ämne om medborgarutbildning på gymnasienivå och hälsoutbildning på alla nivåer, och erbjuder även stöd till lärare genom finansiering av relevanta undervisningshandböcker och utbildningsseminarier. **Grekland** lanserade nationella läroplansåtgärder för aktivt medborgarskap och lärarhandledning för förskolor, grundskolor och gymnasieskolor, med riktlinjer för genomförandet av handlingsplaner för att uppnå de 17 målen för hållbar utveckling.

Att stärka läraryrket, med tonvikt på attraktionskraft och kvalitet, är fortfarande en viktig prioritering för att förbättra elevernas grundläggande färdigheter. I **Österrike** har lärarutbildningen effektiviserats och kommer att vara tydligare kopplad till de utmaningar som finns i praktiken. Möjligheten till en dubbel utbildningsväg planeras också, där de studerande undervisar i utvalda skolor under en termin under sina studier. Flera länder har höjt lärarlönerna, såsom **Bulgarien**, **Litauen**, **Ungern** och **Slovenien**. Under 2024 lanserade **Ungern** en omfattande lönereform, som samfinansierades av ESF+, för att senast i januari 2025 höja lärarnas löner till minst 80 % av genomsnittslönen för andra högskoleutexaminerade. **Irland** och **Polen** erbjuder nya lärare permanenta undervisningskontrakt efter ett års undervisning, vilket förkortar längden på den praktiska erfarenhet som krävs. **Sverige**s nuvarande reform av läraryrket och lärarnas karriärer syftar till att öka undervisningens kvalitet och läraryrkets attraktionskraft. Ett projekt som finansieras genom EU:s instrument för tekniskt stöd (TSI) kommer att stödja reformer i **Belgien** (Flandern) och **Nederländerna** för att förbättra relevansen och effektiviteten av lärarnas fortbildning inom digital utbildning. För att säkerställa en högkvalitativ undervisning i naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik inriktar sig medlemsstaterna också på att se till att lärarna är väl förberedda. **Tyskland** har inlett flera initiativ, såsom lärarutbildningen QuaMath, medan **Estland** erbjuder mikromeriter inom lärarakademiprogrammet, till exempel om ämnen av relevans för naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, för att ge lärarna möjlighet att kvalificera sig ytterligare samtidigt som de arbetar.

Medlemsstaterna fortsätter att ta itu med andelen unga med högst grundskoleutbildning samt ojämlikheter i utbildningen, med starkt finansieringsstöd från EU. I **Spanien** ska 2 700 utbildningscentrum underteckna avtal som speglar deras åtaganden att delta i programmet för orientering, framsteg och berikande utbildning, för att minska avhoppen samt andelen unga med högst grundskoleutbildning bland lågpresterande elever, inom ramen för Spaniens återhämtnings- och resiliensplan. Programmet, som samfinansieras av ESF+, hjälper mer än 3 400 skolor och är inriktat på skolor med särskilda utbildningsutmaningar där en betydande andel elever befinner sig i en socialt och utbildningsmässigt sårbar situation i de vanliga klasserna. I **Luxemburg** kommer den obligatoriska skolåldern att höjas från 16 till 18 från och med september 2026. Den nationella ungdomstjänsten kartlägger unga som riskerar att hoppa av och kontaktar dem på individuell basis för att ge vägledning. **Slovakien** planerar en dubbel motiveringsordning för frånvaro för att öka skolornas ansvarsskyldighet.

Pågående insatser syftar till att bemöta framväxten och den ökande användningen av AI inom utbildningen. Estland har planer på att systematiskt integrera AI-verktyg och AI-utbildning i utbildningen med det nya AI-utbildningsprogrammet ”AI-språnget” (”TI-Hüpe”), som sjösattes i september 2025. Syftet är att integrera AI-verktyg och AI-färdigheter i utbildningssystemet genom att ge elever och lärare tillgång till ledande AI-tillämpningar och AI-utbildningar. I **Spanien** offentliggjorde utbildningsministeriet 2024 en vägledning och det erbjuder regelbundet lärarutbildning och annat undervisningsmaterial för att hjälpa lärare att hantera möjligheterna och utmaningarna med samt den etiska användningen av AI. Spanien har även inrättat ett nytt spår för AI- och datarelaterad yrkesutbildning och integrerade digitala moduler inom alla befintliga program. I **Finland** vägleds en ansvarsfull och effektiv integrering av AI i utbildningsmiljöerna av AI-rekommendationer bestående av nationella rättsliga skyldigheter och allmänna riktlinjer för utbildningsanordnare och personal. På samma sätt har **Frankrike** antagit en rättslig och etisk ram för användning av AI i skolorna, och kommer att göra det möjligt för AI-verktyg att bidra till att skräddarsy de grundläggande färdigheterna i grundskolan och gymnasiet. **Irland** strävar också efter att stödja lärare och upprätthålla integriteten vid elevbedömningar med sin vägledning om AI-användning inom undervisningen och lärandet. Landet utarbetar strategier och verktyg för införandet av AI i skolutbildningen. I **Kroatien** håller en ny läroplan på att utarbetas med inriktning på AI och framväxande digital teknik för att förbättra de digitala färdigheterna bland lärare och elever. Integrering av AI i läroplaner, och projekt som Paideia och *AI Pilot in Mathematics*, visar på ett starkt engagemang för kompetenshöjning av lärare och elever som en del av **Maltas** strategi för att förbättra de digitala färdigheterna och AI-kunskapen. **Grekland** har lagstiftat om användning av digitala innovativa verktyg inom utbildning. Digital teknik och digitala tillämpningar, innovativt utbildningsmaterial samt system för artificiell intelligens kan användas som stöd för lärare och för att stärka utbildningsprocessen i grund- och gymnasieskolor.

Moderniseringen av yrkesutbildningssystemen har fortsatt, till exempel genom strukturreformer, uppgraderad infrastruktur och utbildningsvägar för livslångt lärande. Flera länder har infört eller uppdaterat sina nationella yrkesutbildningsstrategier. **Cypern** håller på att utveckla en ny yrkesutbildningsstrategi och har lanserat stora infrastrukturprojekt som finansieras genom återhämtnings- och resiliensplanen och Fonden för en rättvis omställning. Tekniska gymnasieskolor har införts på pilotbasis i syfte att skapa en mer flexibel utbildningsväg som kombinerar allmän och yrkesinriktad utbildning som finansieras genom ESF+. En våg av lagstiftningsreformer ligger också till grund för nationella insatser för att förbättra yrkesutbildningens anpassningsbarhet. I **Spanien** konsoliderades regelverket för yrkesutbildning ytterligare, i riktning mot en starkare strategi för arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildning, med flera kungliga dekret som styr läroplansstrukturen, de olika komponenterna i systemet och styrningen, samtidigt som de även stöder inrättandet av spetskompetenscentrum och den dubbla omställningen inom utbildningen. För att bättre anpassa utbildningsutbudet till efterfrågan på arbetsmarknaden har **Polen** lanserat inrättandet av branschkompetenscentrum som sammanför yrkesutbildningsskolor, högskolor, arbetsgivare och andra intressenter. **Estland** fortsatte reformen av sin lagstiftning om yrkesutbildning och vuxenutbildning för att främja flexibla utbildningsvägar och stödja utvecklingen av mikromeriter. **Grekland** arbetade vidare med 2024 års reform av yrkesutbildningssystemet för att förbättra dess relevans för arbetsmarknaden, och följde därvid en evidensbaserad strategi som stöds av mekanismen för arbetsmarknadsanalys. **Grekland** har också lagstiftat om inrättandet av akademier för yrkesutbildning, som kopplar samman grundläggande yrkesutbildning med arbetsmarknadsbehov på lokal nivå, i samarbete med staten och arbetsmarknadens parter i syfte att inrätta en modern ram som främjar utbildning av hög kvalitet och välbetald sysselsättning.

Att utöka tillgången till högkvalitativt arbetsplatsförlagt lärande är fortfarande en prioritering. I **Bulgarien** har den rättsliga ramen för yrkesutbildning kombinerad med praktik uppdaterats, och ytterligare offentliga medel har anslagits för att täcka sociala avgifter och hälso- och sjukvårdsavgifter för studenter i utbildning kombinerad med praktik, så att man på ett bättre sätt säkerställer samarbetet med arbetsgivare och ett bredare utnyttjande av företagsintern utbildning. Andra medlemsstater har prioriterat den vuxna befolkningen och möjligheterna till kompetensutveckling. **Sverige** har anslagit ytterligare medel för att utöka yrkesutbildningen för vuxna, så att fler helårsstudieplatser kan göras tillgängliga som svar på kompetensbrister, liksom den högre yrkesutbildningen, vilket ger ökade möjligheter att tillgodose kompetensbehoven i arbetslivet. Pilotprojektet med en ny form av nationell yrkesutbildning för vuxna på gymnasienivå, som syftar till att stärka kopplingen mellan kompetensbehoven i arbetslivet och yrkesutbildning för vuxna, har förstärkts och förlängts till 2028. **Spaniens** investeringar omfattar en omvandling av över 1 200 klassrum till utrymmen för tillämpad teknik, över 25 000 utbildningsinsatser om 30 timmar i grön kompetens och digitala färdigheter för lärare på yrkesutbildningen och en utökning av de tvåspråkiga yrkesutbildningscyklerna. Dessa åtgärder ingår i återhämtnings- och resiliensplanen och förväntas stärka både de studerandes engagemang och relevansen för arbetsmarknaden.

Medlemsstaterna stöder högskolornas insatser för att modernisera sina system, stärka kopplingarna till arbetsmarknaden och främja internationaliseringen. Antalet personer med eftergymnasial utbildning har ökat stadigt, men inriktningen ligger i allt högre grad på att säkerställa en högkvalitativ utbildning och öka dess relevans på arbetsmarknaden för att ta itu med kompetensbristen. Med stöd från ESF+ främjar **Bulgarien** ett kompetensbaserat lärande och internationaliseringen av sina högskolor. **Cypern**s nationella plan för förbättring och uppgradering av den högre utbildningen är inriktad på att öka kvaliteten och spetskompetensen, på att koppla utbildningen till arbetsmarknaden och på att främja internationaliseringen. **Tjeckien** strävar efter att införa kortvariga högre utbildningsprogram vid nya yrkeshögskolor, och **Spanien** har infört förfaranden för validering av informellt och icke-formellt lärande. Vissa länder har nyligen upprättat internationaliseringsstrategier för att öka rörligheten och internationaliseringen inom den högre utbildningen. **Österrike**s nationella strategi för rörlighet och internationalisering för den högre utbildningen 2020–2030 stöder rörligheten för alla grupper inom den högre utbildningen, och lägger ett större fokus på att främja akademisk rörlighet av hög kvalitet. **Tyskland** hoppas öka sin attraktionskraft för internationella studenter genom att lätta på de rättsliga kraven (viseringar, tillträdesvillkor) och underlätta tillträdet till program genom ett ökat erkännande av färdigheter och examensbevis, språkkurser, bostäder och rådgivning. Med stöd av ESF+ håller **Polen** på att utarbeta sin första internationaliseringsstrategi för den högre utbildningen, som ska slutföras i slutet av 2025. **Grekland** har gått in i en ny fas av reformen av den högre utbildningen, vilken utgör en ram för inrättande och drift av icke-statliga, icke-vinstdrivande universitet enligt strikta kriterier för inrättandet som övervakas av den nationella myndigheten för högre utbildning. Reformen omfattar 74 gemensamma och dubbla masterexamina i partnerskap med framstående internationella universitet och med stödkontor för studenter vid varje universitet, med finansiering av ESF+ under perioden 2021–2027.

Medlemsstaterna håller på att anta åtgärder för att öka och förbättra vuxenutbildningen i linje med kompetensunionens initiativ. Flera medlemsstater testar individuella utbildningskonton som en efterfrågestyrd strategi för utbildning. I **Slovakien** trädde en ny lag om vuxenutbildning i kraft i januari 2025 med målet att stärka vuxenutbildningssystemet och uppmuntra till icke-formell utbildning, särskilt genom att testa individuella utbildningskonton. Även om de individuella utbildningskontona syftar till att ge allmän tillgång till utbildning är vissa pilotprojekt inriktade på särskilda grupper. I **Cypern** tillhandahåller till exempel ett pilotprojekt som finansieras genom ESF+ 2 400 euro under tre år till långtidsarbetslösa och lågkvalificerade vuxna. Ett väl utformat system för vuxenutbildning kräver hållbar finansiering. Med stöd av ESF+ antog **Lettland** i juli 2025 bestämmelser för inrättandet av kompetensfonder, vilka kommer att bidra till skapandet av ett mer hållbart och välfinansierat system för vuxenutbildning, med deltagande av arbetsgivarna. Pilotprojektet syftar till att tillhandahålla utbildning till mer än 4 700 personer fram till 2029. För att anpassa kompetensen till arbetsmarknadens behov förbättrar flera länder sina kompetensstrategier och system för planering av kompetensbehoven. Fram till slutet av 2025 bedriver **Spanien** forskning inom ramen för återhämtnings- och resiliensplanen för att identifiera kompetensbehoven genom en undersökning som görs inom nyckelsektorer för att skapa underlag för effektiva svar på kraven på utbildning och omskolning. I juni 2025 införde **Luxemburg** ett proaktivt förvaltningsprogram för sysselsättning och kompetensutveckling/omskolning, ”Skills-Plang”. Medlemsstaterna fortsätter att vidta åtgärder för att genomföra den europeiska strategin för mikromeriter, främja kompetensutveckling och omskolning och samtidigt göra färdigheter synliga och lätt jämförbara i hela EU. I september 2025 införde **Ungern** en ny förordning om utbildningsprogram som leder till mikromeriter inom vuxenutbildningen och som möjliggör kortare utbildningsmöjligheter för vuxna baserat på ackrediterade läroböcker i yrkesutbildning. Inom ramen för sin återhämtnings- och resiliensplan har **Spanien** inkluderat en handlingsplan för att skapa en ram för utarbetande av mikromeriter. Spanien arbetar också med att tillhandahålla mikromeriter till stöd för särskilda kunskaper och färdigheter som är efterfrågade på arbetsmarknaden. Att erkänna kompetenser som förvärvats genom arbetslivserfarenhet och icke-formellt lärande är fortfarande en central prioritering i samtliga medlemsstater. I juni 2024 antog **Kroatien** en ny förordning som gör det möjligt att erkänna tidigare lärande, med särskild uppmärksamhet ägnad åt behoven hos lågkvalificerade vuxna och arbetssökande. Reformen anpassar i högre grad valideringen till arbetsmarknadens krav och stöder vägar till certifierade kvalifikationer. I **Malta** offentliggjordes i september 2024 uppdaterade nationella riktlinjer, och i januari 2025 trädde riktlinjer för kvalitetssäkring i kraft för att validera alla icke-formella och informella utbildningscentrum i syfte att fastställa kvalitetsstandarder och ansvarsskyldighet i deras dagliga förfaranden och verksamhet.

Initiativ har införts för att stärka de digitala färdigheterna inom utbildningen. I **Belgien** har till exempel regeringarna i Vallonien-Brysselfederationen och regionen Vallonien godkänt ett nytt samarbetsavtal om digital utbildning inom grundskolan och vuxenutbildningen, som säkerställer att alla elever och all personal erhåller en minimiuppsättning digitala färdigheter, i linje med den europeiska ramen för digital kompetens. **Malta** har lanserat en strategi för digital utbildning 2025–2030 som syftar till att förse studenter med digitala färdigheter och säkerställa anpassning till DigComp 2.2 och ramen för AI-kompetens (AILit). **Finland** har sjösatt ett digitaliseringsprogram för kontinuerligt lärande inom ramen för återhämtnings- och resiliensplanen, däribland tjänster som stöder smidiga omställningar inom utbildningen och i arbetslivet. Inom ramen för den digitala omställningspolitiken för utbildning (för perioden 2025–2035), som stöds av medel från de europeiska struktur- och investeringsfonderna samt faciliteten för återhämtning och resiliens, fortsätter **Polen** att utrusta sina skolor med IKT-utrustning, utbilda lärare i digitala färdigheter samt utveckla ett nätverk av pedagogiska IKT-samordnare i skolorna (25 000 lärare kommer att utbildas till att bli samordnare fram till 2028). Vissa länder riktar in sig på kompetensutveckling för vuxna och medborgare. **Bulgarien** inrättar 760 digitala klubbar som ger fri tillgång till kurser i digitala färdigheter för vuxna (med en budget på 116 miljoner euro från faciliteten för återhämtning och resiliens). Inom ramen för återhämtnings- och resiliensplanen har **Spanien** lanserat en modulbaserad utbildning som syftar till omskolning och kompetensutveckling för såväl anställda som arbetslösa. Vissa länder har också infört åtgärder för att stödja mer avancerade digitala färdigheter och it-specialister. Under 2025 lanserade **Malta**s myndighet för digital innovation (MDIA) på nytt Pathfinder-systemet för digital forskning (Pathfinder Digital Scholarship Scheme), som syftar till att uppmuntra studenter att specialisera sig på AI och andra digitala områden på master- och doktorandnivå. **Sverige** investerade omkring 28 miljoner kronor (cirka 2,5 miljoner euro) under 2025 för att göra det möjligt för sju högre utbildningsanstalter att utarbeta korta kompetensuppbyggnadskurser med fokus på AI för yrkesverksamma inom olika sektorer. Fram till 2026 avser **Polen** att, med stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens, utbilda minst 250 000 medborgare i digitala färdigheter. **Grekland** fortsätter att driva sin plattform för den nationella akademin för digitala färdigheter (EADSI), som erbjuder kostnadsfria onlinekurser och utbildningsresurser av hög kvalitet som är skräddarsydda för personer med olika kompetensnivåer för att stärka den digitala kompetensen och stödja kompetensutveckling och omskolning.

I linje med agendan för den dubbla omställningen och rådets rekommendation om en rättvis omställning till klimatneutralitet utökar medlemsstaterna utbildningsinitiativ som åtgärdar efterfrågan på grön kompetens inom olika sektorer och yrken. I september 2024 lanserade **Grekland** över 600 utbildningsprogram med inriktning på grön kompetens som tillhandahålls av de nationella arbetsförmedlingarna och som riktar sig till 75 000 anställda inom den privata sektorn som en del av landets facilitet för återhämtning och resiliens. Dessa program är öppna för arbetssökande, anställda och egenföretagare och omfattar ämnen såsom hållbart jordbruk, grön teknik och förnybar energi. Från och med läsåret 2024/25 inleds i **Luxemburg** initiativet ”Skillsbridges”, som är en del av dess återhämtnings- och resiliensplan, och som stöder kompetensutveckling och omskolning i linje med nationella kompetensinventeringar och behoven på arbetsmarknaden, med särskild tonvikt på utbildning för sektorer som påverkas av den dubbla omställningen, inklusive byggverksamhet, transport och tillverkning. En kartläggning av utbildningsmöjligheterna på området hållbar utveckling och gröna arbetstillfällen planeras i **Malta** i syfte att kartlägga kapacitetsbrister och bidra till en färdplan för grön kompetens som är anpassad till arbetsmarknadens prognoser. Det nationella kompetensrådet genomförde en analys av kunskapsklyftor i ackrediterade utbildningsprogram på nivåerna 4–7 inom Maltas ram för kvalifikationer avseende grön kompetens under 2024 och 2025.

Medlemsstaterna håller på att vidta åtgärder för att stödja ungas anställbarhet, i linje med den förstärkta ungdomsgarantin. Malta lanserade sin ungdomsgaranti 3.0 i februari 2025, med en total budget på 10 miljoner euro från ESF+. Syftet är att öka antalet unga som arbetar eller studerar genom att erbjuda individanpassat stöd, riktad utbildning och praktikplatser. **Bulgarien** införde en ESF+-finansierad åtgärd som kallas ungdomspraktikplatser, och som ger arbetsgivare incitament för att erbjuda tillsvidareanställningar efter en praktikplats. I september 2024 godkände **Portugal** praktikprogrammet INICIAR, med stöd av ESF+. Det samfinansierar 65 % av kostnaden för ett praktikantstipendium och kan uppgå till 80 % i yrken med underrepresentation av ett kön, för personer med funktionsnedsättning, i inlandsregioner med låg befolkningstäthet, förutsatt att ett avtal om tillsvidareanställning på heltid undertecknas med praktikanten inom 20 arbetsdagar efter praktikperiodens slut. **Portugal** genomför också en åtgärd som finansieras genom ESF+ och som ger arbetsgivare ekonomiskt stöd för att anställa och behålla kvalificerade unga, till exempel genom att främja sysselsättningens kvalitet och fastställa löner som är lämpliga för kvalifikationerna i fråga. I **Grekland** pågår en ESF+-finansierad åtgärd som förbereder 25 000 arbetslösa unga (18–29 år) för integration på arbetsmarknaden. I återhämtnings- och resiliensplanen för **Spanien** ingår tre program inriktade på ungas sysselsättning, med fokus på att unga ska uppnå yrkeskompetens genom utbildning och sysselsättning, särskilt när det gäller klimatrelaterade och digitala färdigheter. I **Sverige** genomförs åtgärder för unga som varken arbetar eller studerar genom att man stärker den nationella samordningen och fördelar bidrag till kommuner och regioner för att underlätta återinträde på arbetsmarknaden och i det sociala livet, samtidigt som man även riktar in sig på psykisk hälsa.

Arbetet pågår för att främja ökad jämställdhet mellan kvinnor och män när det gäller sysselsättning och lönenivåer. I **Luxemburg** antogs under 2024 en lag som inrättade ett ”jämställdhetsobservatorium” och ett ”högre jämställdhetsråd”. Observatoriets uppdrag är att samla in data, tillhandahålla information och övervaka och analysera utvecklingen av jämställdheten. Rådet med nio ledamöter undersöker och ger råd i alla frågor som rör jämställdhet. **Frankrike** har införlivat direktivet om kvinnor i styrelser (EU 2022/2381) inom ramen för Copé-Zimmermann-lagen, vars mål är att förbättra jämställdheten i stora företag. I **Finland** förhandlade regeringen och de centrala arbetsmarknadsorganisationerna fram gemensamma åtgärder för lika lön för perioden 2024–2027. Syftet med programmet för lika lön är att minska löneskillnaden mellan kvinnor och män till mindre än 15 % senast 2027. **Tjeckien**, **Finland**, **Polen** och **Slovakien** vidtog alla åtgärder för att införliva direktivet om insyn i lönesättningen, och stärkte därmed principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete. Medlemsstaterna har också gjort ytterligare insatser för att förbättra balansen mellan arbete och privatliv för personer med föräldraansvar. I **Danmark** har föräldrars rätt till frånvaro och moderskapsförmåner när ett nyfött barn är inlagt på sjukhus förlängts från totalt tre månader, som ska fördelas mellan föräldrarna, till tolv månader för varje förälder. I **Belgien** kommer föräldrar med långvarigt ansvar för ett barn i familjehem nu också att kunna begära föräldraledighet. **Spanien** har antagit ytterligare åtgärder för att stärka balansen mellan arbete och privatliv för föräldrar. I september 2025 utökades rätten till ledighet i samband med födsel till totalt 19 veckor per förälder, med full lön, på lika villkor och utan möjlighet till överföring, vilket införlivar direktivet om balans mellan arbete och privatliv och ökar möjligheterna till en jämlik fördelning av omsorgsansvaret. Andra medlemsstater ger kvinnor större incitament att arbeta. **Italien** erbjuder en partiell befrielse från socialförsäkringsavgifter för mödrar som är anställda eller egenföretagare och som har minst två barn. Förmånen, som gäller fram till det att det yngsta barnet är tio år och, från och med 2027, till det att det yngsta barnet är 18 år för mödrar som har tre eller fler barn, är reserverad för dem som har en beskattningsbar inkomst på upp till 40 000 euro per år och som inte omfattas av systemet med fast skattesats. Åtgärden har en årlig utgiftsgräns på 300 miljoner euro. Ett program genomfört av offentliga arbetsförmedlingar i **Grekland** främjar entreprenörskap, där 10 055 arbetslösa i åldern 30–59 år startar nya små och medelstora företag, med tonvikt på arbetslösa kvinnor. Stödbeloppet till de nya företagen/stödmottagarna är 17 000 euro.

Insatser för att stärka inkluderingen av personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden pågår i många medlemsstater. Vissa länder vänder sig till den offentliga sektorn för att åstadkomma lika tillträde till arbetsmarknaden. Ett program för subventionerad sysselsättning i **Grekland** bidrar till exempel med upp till 75 % av lönerna och avgifterna för 1 000 arbetslösa med funktionsnedsättning, som ska anställas inom den lokala förvaltningen. I september 2025 utökades antalet personer som omfattas av programmet med 1 000 personer. Programmet kommer att pågå i 18 månader och syftar till att integrera deltagarna på arbetsmarknaden. I **Spanien** kommer reformerna av den offentliga förvaltningens urvalsförfaranden att göra dem mer anpassade till behoven hos personer med funktionsnedsättning. **Luxemburg** ändrar en stadga om personer med funktionsnedsättning, så att definitionerna uppdateras, rättigheterna utökas och stödmekanismerna förfinas i syfte att förbättra den rättsliga, sociala och yrkesmässiga inkluderingen. **Sverige** strävar efter att öka arbetsgivarnas medvetenhet om det stöd som finns att tillgå för förvärvsarbetande personer med funktionsnedsättning, och har gett de offentliga arbetsförmedlingarna i uppdrag att genomföra informationsinitiativ. **Irland** lanserade sin nationella strategi för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2025–2030. Sysselsättning är en viktig pelare med åtgärder för att minska riskerna i samband med övergången från sociala trygghetssystem till arbete.

2.3 Riktlinje 7: Förbättra arbetsmarknadens funktion och göra den sociala dialogen mer ändamålsenlig

I detta avsnitt behandlas genomförandet av sysselsättningsriktlinje 7, enligt vilken medlemsstaterna rekommenderas att förbättra arbetsmarknadernas funktion och göra den sociala dialogen mer ändamålsenlig. Det handlar bland annat om att balansera flexibilitet och trygghet i arbetsmarknadsåtgärderna, förebygga segmentering av arbetsmarknaden, anpassa sig till nya arbetsmetoder samt säkerställa ändamålsenligheten i de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna och bekämpa odeklarerat arbete. Dessa mål ligger i linje med princip 4 (aktiva arbetsmarknadsåtgärder), 5 (trygg och anpassningsbar anställning), 7 (information om anställningsvillkor och skydd i händelse av uppsägning), 8 (dialog mellan arbetsmarknadsparterna och arbetstagarnas inflytande), 10 (hälsosam, säker och välanpassad arbetsmiljö samt dataskydd) och 13 (arbetslöshetsförmåner) i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Vidare diskuteras en vidareutveckling av befintlig nationell praxis, främjande av dialog mellan arbetsmarknadens parter och kopplingen till organisationer i det civila samhället. I avsnitt 2.3.1 granskas aspekter som rör kvalitet i arbetet och segmenteringen av arbetsmarknaden samt arbetets framtid, däribland mot bakgrund av den digitala omställningen. Långtidsarbetslöshet och en aktiv arbetsmarknadspolitik analyseras ytterligare inom ramen för denna riktlinje. I detta avsnitt diskuteras slutligen den roll som spelas av arbetsmarknadens parter och vikten av arbetsmarknadsdialog och lämpliga samråd med det civila samhället för utformningen och genomförandet av politiken. I avsnitt 2.3.2 beskrivs medlemsstaternas politiska åtgärder på dessa områden.

2.3.1 Nyckelindikatorer

Flexibla avtalsarrangemang kan bidra till att tillgodose arbetsmarknadens behov, men de kan också leda till en större segmentering av arbetsmarknaden och ha en negativ inverkan på kvalitet i arbetet. Atypiska anställningsformer, såsom tidsbegränsade anställningar och deltidsarbete, kan ge både arbetsgivare och arbetstagare större flexibilitet och fungera som ”språngbrädor” till stabila anställningar och bättre arbetsvillkor. I vissa fall kan de dock begränsa den uppåtgående rörligheten, förlänga instabiliteten och skapa dåliga arbetsvillkor. De förknippas ofta med lägre inkomster samt en begränsad tillgång till socialt skydd, utbildning och representation[207]. De kan också leda till att vissa sektorers och yrkens attraktionskraft minskar, vilket förvärrar bristen på arbetskraft om lönerna är låga och arbetsvillkoren är dåliga[208]. Unga, kvinnor, migranter, äldre arbetstagare och lågkvalificerade påverkas mer av segmenteringen på arbetsmarknaden. Bland annat kan en aktiv arbetsmarknadspolitik som främjar en övergång till arbetstillfällen av högre kvalitet, incitament för arbetsgivare att anställa arbetstagare tillsvidare och på heltid samt tillräcklig tillgång till socialt skydd och utbildningsmöjligheter bidra till att minska segmenteringen av arbetsmarknaden och öka kvaliteten i arbetet.

Figur 2.3.1: Under det senaste årtiondet har andelen tidsbegränsade anställningar minskat, men det finns fortfarande stora skillnader mellan medlemsstaterna

Andel tidsbegränsat anställda av samtliga anställda (20–64 år, i %, årsdata)

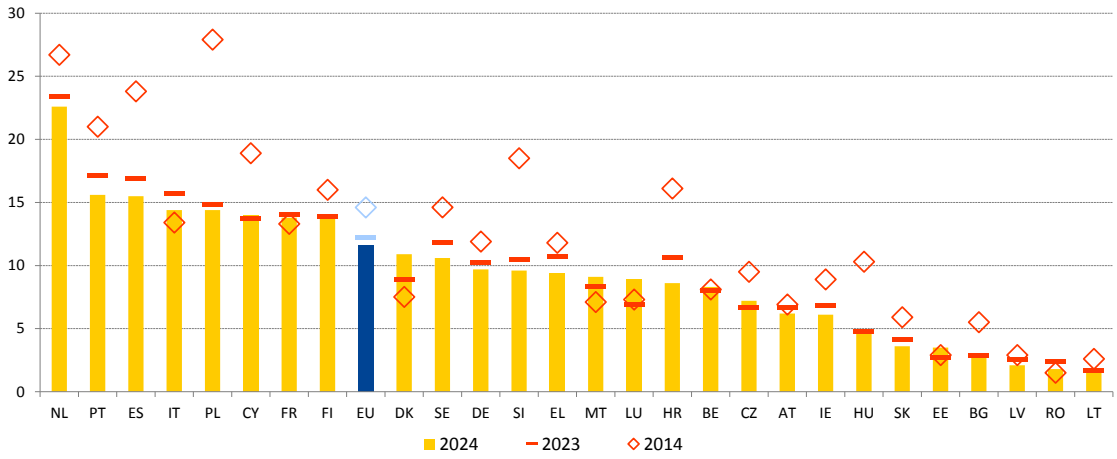

Anm.: Definitionen avviker för ES och FR för 2023 och 2024. Avbrott i serien för DK 2023 och BG 2024.
Källa: Eurostat, [lfsi_pt_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

---

207 Eurofound, *Labour market segmentation*, *European Industrial Relations Dictionary*, 2019.

208 Se Europeiska kommissionen, *Employment and Social Developments in Europe 2024*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024, och Eurofound, *Company practices to tackle labour shortages*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024.

Andelen tidsbegränsat anställda i EU fortsatte att minska mot en bakgrund av höga och stigande sysselsättningsgrader, men skillnaderna mellan medlemsstaterna är fortfarande betydande[209]. Andelen tidsbegränsat anställda (20–64 år) fortsatte att minska och nådde 11,6 % under 2024. Detta är 0,6 procentenheter under nivån för föregående år och 3 procentenheter lägre än för ett decennium sedan – se figur 2.3.1. Det förekom en liknande utveckling i en majoritet av medlemsstaterna, men klyftan mellan den högsta och den lägsta andelen tidsbegränsat anställda är fortfarande betydande, på 21,1 procentenheter. I Nederländerna (22,6 %) samt Portugal, Spanien, Italien och Polen (över eller omkring 15 %) noterades fortsatt de högsta andelarna i EU under 2024, medan siffrorna låg på under 3 % i Bulgarien, Lettland, Rumänien och Litauen.

Figur 2.3.2: Andelen tidsbegränsat anställda bland unga och kvinnor skiljer sig avsevärt mellan medlemsstaterna

Andel tidsbegränsat anställda bland unga (15–29 år) samt kvinnor och män (20–64 år), (i %, 2024)

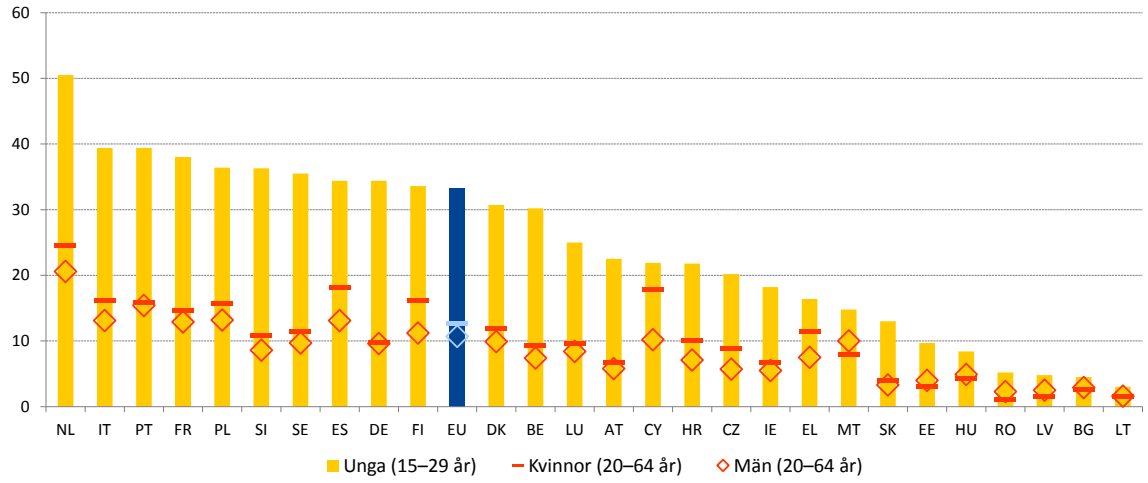

Anm.: Definitionen skiljer sig åt för ES och FR. Avbrott i serien för BG.
Källa: Eurostat, [lfsi_pt_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

[209] Anställda med tidsbegränsade anställningsavtal definieras som anställda med tidsbegränsade anställningsavtal vars huvudsysselsättning kommer att upphöra antingen efter en förutbestämd period eller efter en period som inte är känd i förväg.

Tidsbegränsade anställningsavtal är nästan tre gånger så vanliga för unga och är vanligare bland kvinnor än bland män, med stora skillnader mellan medlemsstaterna. Under 2024, efter en minskning med 1,0 procentenheter jämfört med 2023, hade 33,3 % av unga anställda (15–29 år) ett tidsbegränsat anställningsavtal i EU jämfört med endast 11,6 % av alla anställda i åldern 20–64 år. De lägsta andelarna (under eller omkring 5 %) registrerades i Bulgarien, Lettland, Litauen och Rumänien, medan andelar på omkring eller över 40 % var typiska för Nederländerna, Italien och Portugal – se figur 2.3.2. I de flesta medlemsstater (20 stycken) var tidsbegränsade anställningar vanligare bland kvinnor än bland män, vilket i genomsnitt ledde till en skillnad mellan könen i EU på 1,9 procentenheter under 2024. I Cypern, Finland och Spanien var skillnaden mellan 5 och 7 procentenheter, medan skillnaden i Litauen, Tyskland och Bulgarien var mellan 0,1 och 0,3 procentenheter.

Ruta 6: Aspekter rörande kvalitet i arbetet i EU:s medlemsstater

Att främja kvalitet i arbetet är av avgörande betydelse för en konkurrenskraftig social marknadsekonomi med hög produktivitet och innovationskapacitet, en högkvalificerad arbetskraft samt större social sammanhållning. Kvalitet i arbetet omfattar flera aspekter som även påverkas av strukturella förändringar på arbetsmarknaden. Dessa omfattar den dubbla omställningen, demografiska förändringar, utvecklingen av anställningsavtal och arbetsformer, föränderliga arbetsplatskulturer samt bredare samhällsvärderingar och samhällsmål såsom icke-diskriminering och lika möjligheter. Såsom diskuteras i sysselsättningskommittén och avspeglas i denna kommittés yttrande till rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) i juni 2025[210] omfattar kvalitet i arbetet traditionella aspekter såsom *tillräckliga inkomster och rättvisa löner, anställnings- och karriärsäkerhet* samt *kompetensutveckling* och *karriärutveckling*. Alla dessa är ömsesidigt beroende faktorer som, när de kombineras, kan skapa en god cirkel bestående av personlig egenmakt, produktivitet och ekonomisk tillväxt. Samtidigt kan, såsom understryks i yttrandet från sysselsättningskommittén, *säkerhet och hälsa på arbetsplatsen*, i kombination med *välbefinnande på arbetsplatsen*, optimala *arbetstidsarrangemang*, *balans mellan arbete och fritid* och *självständighet i arbetet*, lägga grunden för både personlig och yrkesmässig utveckling såväl som för organisatoriska framgångar. Detta kan till exempel bero på ökad kreativitet och ansvarsskyldighet, bättre motivation och produktivitet och minskad förekomst av utbrändhet. *Företrädande och organisation av kollektiva intressen, jämställdhet och lika möjligheter* samt insatser för att främja *övergången från odeklarerat och underdeklarerat arbete till formell sysselsättning* är också avgörande övergripande och möjliggörande faktorer för en rättvis och inkluderande arbetsmarknad. Slutligen är graden och typen av *socialt skydd* som finns tillgängligt för olika anställningsformer en väsentlig aspekt av kvalitet i arbetet. Färdplanen för sysselsättning av hög kvalitet, som utarbetats i samarbete med arbetsmarknadens parter i EU, är ett förnyat åtagande att främja kvalificerade framtidssäkrade jobb i ett konkurrenskraftigt EU. Den omfattar en övergripande strategi för att hantera de europeiska arbetsmarknadernas utmaningar och möjligheter när det gäller arbetstillfällen av god kvalitet samt bidrar till en rättvis dubbel omställning, planeringen av förändringar och snabbare ingripanden när det finns ett hot om omstrukturering. I färdplanen beskrivs initiativ och verktyg som syftar till att anpassa sysselsättningspolitiken till en snabbt föränderlig ekonomi, samtidigt som den baseras på principerna om den europeiska sociala marknadsekonomin, social utveckling och full sysselsättning. I färdplanen betonas också viktiga möjliggörande faktorer som främjar arbetstillfällen av god kvalitet i en företagsvänlig miljö, och det uppmanas till verkställande av de befintliga sociala rättigheterna, tjänster av god kvalitet för alla i alla regioner, tillräcklig finansiering samt en förstärkt dialog mellan arbetsmarknadens parter och kollektivförhandlingar.

---

210 Se yttrandet från sysselsättningskommittén om aspekter för kvalitet i arbetet som lades fram för rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) i juni 2025.

Resultaten i fråga om kvalitet i arbetet varierar mellan medlemsstaterna och mellan olika utvalda aspekter

Andel förvärvsarbetande som riskerar fattigdom (18–64 år), under 2024, i % av arbetstagarna och i % av de ensamstående arbetstagarna; vuxnas deltagande i utbildning (25–64 år) (under de senaste tolv månaderna) under 2022, i % av arbetstagarna; ofrivillig tidsbegränsad anställning och ofrivillig deltidsanställning (15–64 år), under 2024, i % av arbetstagarna; låginkomsttagare, under 2022, i % av arbetstagarna

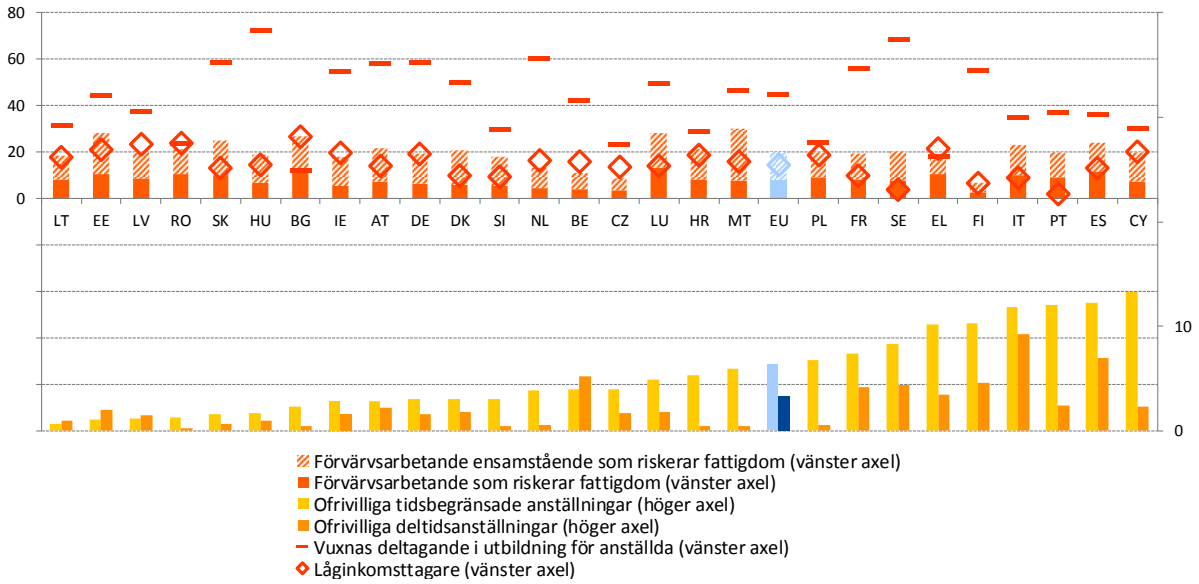

Anm.: Uppgifterna om ofrivillig tidsbegränsad anställning för LV finns endast tillgängliga för skälet [JOB_TCTR] och för SK för skälet [NF_PJOB]. Avbrott i serien för BG och olika definitioner för ES och FR rörande både ofrivillig tidsbegränsad anställning och deltidsanställning. Låg tillförlitlighet för EE för [JOB_TCTR] och för MT, AT och SI för [NF_PJOB]. Avbrott i serien för HR och preliminära uppgifter för LT för båda andelarna rörande förvärvsarbetande som riskerar fattigdom. Avbrott i serierna rörande vuxnas deltagande i utbildning för FR, IT och RO. Andelen förvärvsarbetande som riskerar fattigdom definieras som andelen personer i åldern 18–64 år som rapporterar att de arbetar (anställda eller egenföretagare) med en disponibel hushållsinkomst per konsumtionsenhet under fattigdomsgränsen, fastställd till 60 % av den nationella medianinkomsten (efter sociala transfereringar). Eftersom indikatorn bygger på hushållens totala inkomst påverkas den också av hushållets sammansättning, andra hushållsmedlemmars sysselsättningssituation, arbetsintensitet (arbetade timmar) och andra inkomstkällor såsom sociala transfereringar samt skatter. Regionala skillnader i levnadskostnader fångas inte upp av denna indikator på samma sätt som för andra indikatorer på inkomstfattigdom.

Källa: Eurostat [tesem190,], [lfsa_eetpgar], [tespm070], [ilc_iw02], [earn_ses_pub1s]; särskilt utdrag av uppgifter om vuxnas deltagande i utbildning under de senaste tolv månaderna med undantag för handledd utbildning på arbetsplatsen, från undersökningen om vuxenutbildning.

Resultaten rörande de olika utvalda aspekterna av kvalitet i arbetet varierar avsevärt mellan EU:s medlemsstater och även mellan olika aspekter inom samma medlemsstat. Bulgarien har till exempel låga andelar ofrivilliga tidsbegränsade anställningar[211] och ofrivilliga deltidsanställningar[212] (2,3 % respektive 0,5 % av de anställda (15–64 år)), men har en av de högsta andelarna förvärvsarbetande som riskerar fattigdom (12,1 %) och en av de högsta antalet dödsolyckor i arbetet (3,5 % per 100 000 arbetstagare). Finland har relativt stora andelar ofrivilliga tidsbegränsade anställningar (10,3 %) och ofrivilliga deltidsanställningar (4,6 %). Samtidigt är andelen förvärvsarbetande som riskerar fattigdom relativt låg (2,8 %), mer än hälften (55,5 %) av de anställda deltar i utbildning, och antalet dödsolyckor är relativt lågt (1 per 100 000 arbetstagare). Slovakien har en relativt hög andel förvärvsarbetande som riskerar fattigdom (10,3 %), men uppvisar goda resultat när det gäller alla de andra aspekterna som nämns ovan. Andra medlemsstater, såsom Italien och Spanien, står inför utmaningar när det gäller ett antal aspekter av kvalitet i arbetet.

---

211 Ofrivillig tidsbegränsad anställning definieras här som orsakad av att ”ingen fast anställning hittades” [lfsa_etgar] eller av att ”jobbet var endast tillgängligt med ett tidsbegränsat anställningsavtal” [lfsa_etgar].

212 Ofrivilligt deltidsarbete definieras som orsakat av att ”inget heltidsarbete hittades” [lfsa_eetpgar].

Medlemsstaterna vidtar åtgärder för att förbättra olika aspekter av kvalitet i arbetet. I november 2024 slutförde till exempel **Slovakien** införlivandet av direktivet om minimilöner. Detta kommer att bidra till tillräckliga inkomster i den nedre delen av inkomstfördelningen. Landet gör detta genom att införa kriterier för utvärdering av den lagstadgade minimilönens tillräcklighet, höja den automatiska indexeringsmekanismen till 60 % av den genomsnittliga månadslönen för föregående år och inrätta en kommission för minimilöner där arbetsmarknadens parter deltar. Som en del av en bredare arbetsmarknadsreform införde **Slovenien** i juni 2025 strängare krav för bemanningsföretag. I juni 2024 införde **Grekland** ett digitalt arbetskort som ett pilotprojekt med målet att fullt ut skydda arbetstagarnas rättigheter genom att säkerställa övervakningen av den verkliga arbetstiden och lönerna till anställda. Detta syftar till att bekämpa missbruk av odeklarerad övertid. Under 2025 utvidgades det digitala arbetskortet till ytterligare sektorer och omfattar omkring 1,85 miljoner anställda i mer än 280 000 företag inom ett stort antal sektorer, däribland stormarknader, försäkring, industri, turism, grossisthandel, energi och finansföretag. **Italien** förlängde skatteavdragen för anställning av tillsvidareanställda och införde befrielser från sociala avgifter från 2025–2029 för arbetsgivare från den privata sektorn som anställer tillsvidareanställda inom vissa sektorer. Med stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens har **Spanien** infört en handlingsplan för att skapa en ram för utveckling av mikromeriter, och arbetar med att tillhandahålla mikromeriter som omfattar många olika utbildningsinsatser i syfte att förse arbetstagarna med särskilda kunskaper och färdigheter som är efterfrågade på arbetsmarknaden. Under 2025 höjdes också minimilönen med 700 euro per år genom förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter, vilket gynnade cirka 2,4 miljoner arbetstagare. För att stärka arbetsmiljön antog **Luxemburg** i mars 2025 ett dekret om uppdatering av arbetsplatsskyddet mot cancerframkallande, mutagena och reproduktionstoxiska agenser, vilket stärkte arbetsgivarnas skyldigheter när det gäller övervakning, undersökning av ersättningar och hygienkontroller.

Vissa medlemsstater har fortsatt en hög andel tidsbegränsade anställningar och en låg andel övergångar till tillsvidareanställningar. Detta kan tyda på att det finns utmaningar när det gäller de tidsbegränsade anställningarnas roll som ”språngbrädor” till mer varaktiga tillsvidareanställningar. Bland de länder som har den högsta andelen tidsbegränsat anställda registrerade Italien och Spanien en andel övergångar på under eller omkring 20 % (jämfört med EU-genomsnittet på 37,2 %), medan dessa andelar i Nederländerna och Portugal överskred 40 % – se figur 2.3.3. I motsats till detta låg andelen tidsbegränsat anställda i Ungern, Lettland och Rumänien på under 5 % och i Malta på under 10 %, men andelen övergångar till tillsvidareanställningar var mycket hög, och låg på mellan 60 och 70 %. Det sistnämnda tyder på att det finns effektiva vägar från tidsbegränsade till tillsvidareanställningar.

Figur 2.3.3: Andelen övergångar till tillsvidareanställningar i EU kännetecknas av betydande skillnader mellan medlemsstaterna

Andel tidsbegränsat anställda av det totala antalet anställda (20–64 år) 2024 och andel som övergår till tillsvidareanställning (15–64 år) (genomsnitt för 2022, 2023 och 2024)

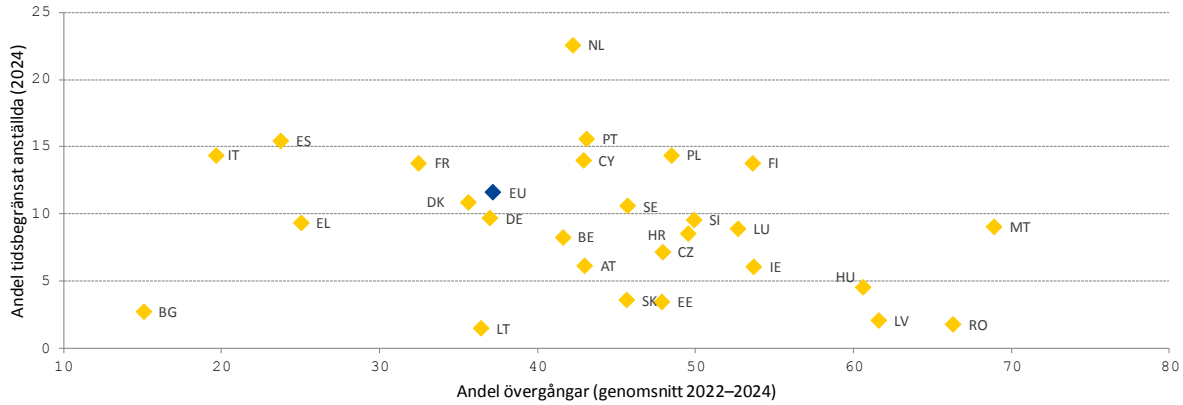

Anm.: Den bredare ålderskohorten 15–64 år beaktas för övergångar från tidsbegränsade anställningar till tillsvidareanställningar. Andelen arbetsmarknadsövergångar saknas för DE för 2022, för DK för 2024 och för LU för 2023. Avbrott i serien 2023 för FR. Preliminära uppgifter för 2024 för LT. Ålderskohorten 20–64 år används för tidsbegränsade anställningar, i linje med den sociala resultattavlans huvudindikator för sysselsättning och relaterad analys i avsnittet. Definitionen skiljer sig åt för ES och FR för 2024. Avbrott i serien för 2024 för BG.
Källa: Eurostat [lfsi_pt_a], EU:s arbetskraftsundersökning och [ilc_lvhl32], EU-Silc.

Ofrivilliga tidsbegränsade anställningar påverkar en betydande andel av arbetskraften, med betydande skillnader mellan medlemsstaterna, och med högre förekomst för unga och kvinnor. Ofrivilliga tidsbegränsade anställningar är tecken på situationer där avtalen inte återspeglar arbetstagarnas preferenser när det gäller flexibilitet. Under 2024 omfattades varannan tidsbegränsat anställd (20–64 år) (53,7 %, omkring 10,6 miljoner arbetstagare) ofrivilligt av ett sådant avtal, vilket totalt utgör 6,4 % av alla anställda. Bland alla anställda varierade andelen personer med ofrivilliga tidsbegränsade anställningar från 10 % eller högre i Cypern, Spanien, Portugal, Italien och Grekland till omkring eller under 1 % i Estland och Litauen – se figur 2.3.4. I nästan alla fall var andelen större för kvinnor än för män, med undantag för i Bulgarien, Ungern och Litauen. Bland de tidsbegränsat anställda varierade andelen som var ofrivilligt tidsbegränsat anställda från omkring 16–25 % i Nederländerna och Danmark till 95,1 % i Cypern. Även om andelen tidsbegränsade anställningar är hög både i Nederländerna och i Spanien skiljer länderna sig åt i fråga om den flexibilitet som detta ger. Nederländerna har en av de lägsta andelarna tidsbegränsat anställda som ofrivilligt befinner sig i en sådan situation, med en genomsnittlig andel övergångar. I andra länder, t.ex. Spanien, är dock tre av fyra tidsbegränsade anställningar ofrivilliga och andelen övergångar är relativt låg. Detta understryker de tidsbegränsade anställningarnas dubbla karaktär: de är antingen en frivilligt vald flexibel anställningsform och en möjlig väg till stabil sysselsättning, eller ett resultat av begränsade alternativ och låga andelar övergångar till stabila arbetstillfällen för arbetstagare.

Figur 2.3.4: Ofrivilliga tidsbegränsade anställningar rör en av två tidsbegränsat anställda, särskilt kvinnor och unga

Ofrivilligt tidsbegränsat anställda som andel av det totala antalet anställda (20–64 år) (i %, 2024)

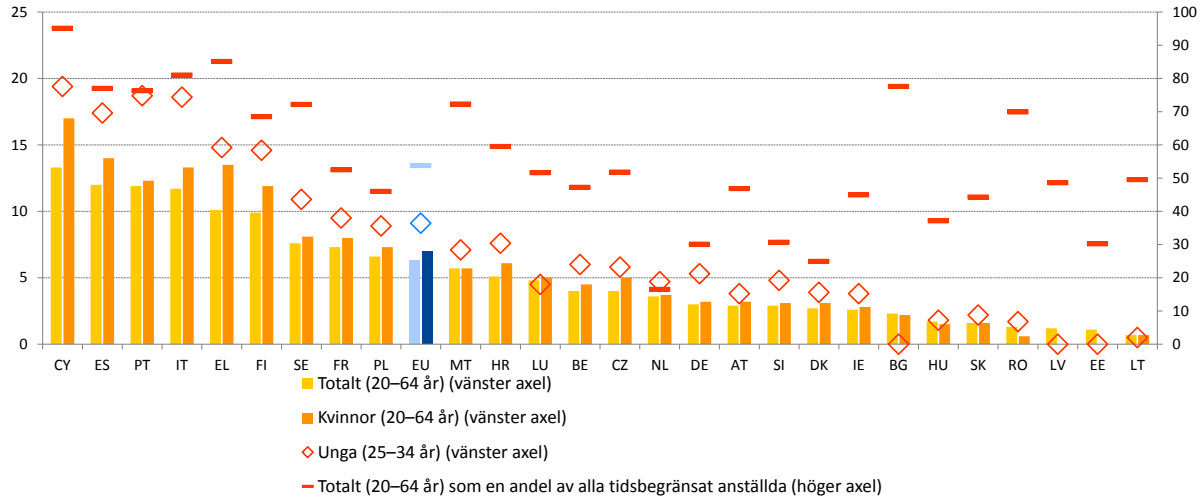

Anm.: Definitionen skiljer sig åt för ES och FR. Avbrott i serien för BG. Uppgifter med låg tillförlitlighet för LV, MT, AT, SI, EE och SK. Uppgifter rörande det totala antalet och den totala andelen av alla tidsbegränsat anställda avser bara ”Arbete endast tillgängligt med ett tidsbegränsat avtal” för LV och bara ”Inget fast arbete hittat” för SK. Uppgifter för kvinnor och unga saknas för LV och EE och är endast tillgängliga för ”Inget fast arbete hittat” för SK och RO.
Källa: Eurostat [lfsa_ergan], EU:s arbetskraftsundersökning.

Deltidsanställningarna i EU har minskat under det senaste årtiondet, och andelen ofrivilliga deltidsanställningar har också minskat, men är fortfarande betydande i vissa medlemsstater. Sedan 2014 har andelen deltidsanställningar av den totala sysselsättningen (20–64 år) minskat med 0,7 procentenheter och nådde 17,1 % under 2024. I tre medlemsstater (Nederländerna, Österrike och Tyskland) var omkring eller mer än 30 % av den totala sysselsättningen deltidsanställningar, medan fem medlemsstater rapporterade siffror på under 5 % (Ungern, Slovakien, Kroatien, Rumänien och Bulgarien). Kvinnor utgör fortfarande den största gruppen deltidsanställda (se avsnitt 2.2). När sysselsättningsgraden ökade under det senaste årtiondet och arbetsmarknaderna blev alltmer strama, minskade de ofrivilliga deltidsanställningarna kontinuerligt allteftersom arbetsgivarna hade svårigheter att tillsätta heltidstjänster[213]. Till följd av detta var 18,9 % av de totala deltidsanställningarna (15–64 år) ofrivilliga under 2024, jämfört med 32,7 % ett årtionde tidigare. Även i detta avseende finns det stora skillnader mellan medlemsstaterna. I Spanien, Italien och Rumänien är omkring en av två deltidsanställda ofrivilligt deltidsanställda, men i Malta, Slovenien, Tyskland och Nederländerna omfattas omkring eller mindre än 5 % av de deltidsanställda ofrivilligt av ett sådant avtal.

Figur 2.3.5: Andelen deltidsanställningar har minskat något, men skillnaderna i andelen ofrivilliga deltidsanställningar är fortfarande stora mellan medlemsstaterna

Andel deltidsanställda av det totala antalet anställda (20–64 år) och andel ofrivilligt deltidsanställda av det totala antalet deltidsanställda (20–64 år) (i %, årsuppgifter).

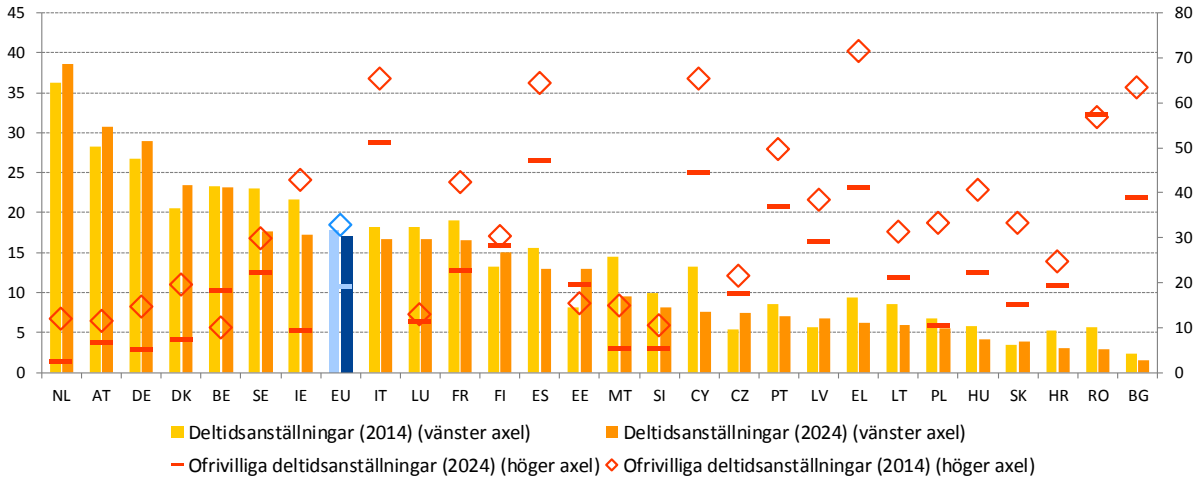

Anm.: Definitionen skiljer sig åt för ES och FR. Avbrott i serien för deltidsanställningar för BG för 2024. Avbrott i serien för ofrivilliga deltidsanställningar för FR för 2014 och BG för 2021, och låg tillförlitlighet för MT, HR och SI för 2024 och NL för 2014.
Källa: Eurostat [lfsi_pt_a] och [lfsa_eppgai], EU:s arbetskraftsundersökning.

213 OECD, *Employment Outlook 2025: Can We Get Through the Demographic Crunch*?, OECD Publishing, Paris.

Andelen egenföretagare utan anställda minskade något i EU, men stora skillnader kan noteras mellan medlemsstaterna. Sådant egenföretagande, även om det tyder på entreprenörsinitiativ, men kan dessutom ses som en indikator på ”falskt” egenföretagande som döljer beroende anställningsförhållanden[214]. Under 2024 var 9,0 % av den totala sysselsättningen (20–64 år) i EU kopplad till egenföretagare[215]. Med en minskning med 0,1 procentenheter jämfört med 2023 omfattade denna typ av sysselsättning ändå 17,7 miljoner arbetstagare under 2024. De högsta andelarna egenföretagare av den totala sysselsättningen registrerades i Tjeckien, Italien och Nederländerna, där de låg på eller omkring 13 %, samt i Polen med 14,1 % och i Grekland med 19,1 %. De lägsta siffrorna (under 5 %) noterades i Danmark, Tyskland och Luxemburg. Totalt sett kan 15 % av egenföretagarna i EU anses vara ekonomiskt beroende[216], där de högsta andelarna registreras inom jordbruk, finansiella tjänster samt hälso- och sjukvård och andra tjänster[217]. Bland dessa rapporterar omkring 40 % att de åtminstone har vissa svårigheter att få ekonomin att gå ihop.

---

214 Se Europeiska kommissionen, *Employment and Social Developments in Europe 2023*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023.

215 Eurostat, [lfsa_egaps] och [lfsi_emp_a], EU:s arbetskraftsundersökning. Definitionen skiljer sig åt för ES och FR (se metadata).

216 Ekonomiskt beroende egenföretagare definieras som egenföretagare utan anställda som under de senaste tolv månaderna har arbetat för endast en kund eller för en dominerande kund, och denna kund har beslutat om deras arbetstider.

217 Eurofound, *Den europeiska undersökningen om arbetsvillkor 2024:de första resultaten*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025.

Fattigdomen bland förvärvsarbetande stabiliserades i EU under 2024 efter en period med gradvis minskningar, men påverkade fortfarande en av tolv arbetstagare. Andelen anställda i åldern 18–64 år som löper risk att drabbas av fattigdom minskade till 8,2 % i unionen under 2024, jämfört med 8,3 % under 2023[218], vilket är betydligt lägre än före covid-19-pandemin (en minskning från 9,1 % under 2019 och 9,8 % under 2016). Arbetstagare med atypisk anställning påverkas mer relativt sett eftersom de ofta har lägre årslöner och lägre arbetsintensitet. Bland hushåll med hög arbetsintensitet var fattigdomen bland förvärvsarbetande under 2024 mindre än en tredjedel av siffran för hushåll med låg arbetsintensitet[219]. Kraftigare löneökningar bland förvärvsarbetande låginkomsthushåll, som också har hjälpts av kraftiga minimilöneökningar från och med 2022, har bidragit till att förbättra situationen för låginkomsthushåll under de senaste åren (se avsnitt 2.1.1)[220]. Under 2024 var Rumänien det land som upplevde den kraftigaste minskningen av fattigdomen bland förvärvsarbetande (med 4,3 procentenheter till 10,7 % under 2024), även om landet fortfarande överskred EU-genomsnittet på 8,2 %. Luxemburg, Lettland och Portugal registrerade också betydande minskningar (med 1,4 procentenheter, 1 procentenhet respektive 0,8 procentenheter), men låg alla kvar på omkring eller över EU-genomsnittet (med 13,4 %, 8,5 % respektive 9,2 %). Fattigdomen bland förvärvsarbetande ökade däremot med 1,2 procentenheter i Slovakien. Luxemburg, Bulgarien och Spanien noterade den högsta fattigdomen bland förvärvsarbetande (13,4 %, 12,1 % respektive 11,3 %). Liksom under tidigare år var fattigdomen bland förvärvsarbetande högre bland tredjelandsmedborgare, arbetstagare med låg utbildningsnivå, deltidsanställda, tidsbegränsat anställda och hushåll med försörjningsansvar för barn[221]. Fattigdomen bland förvärvsarbetande var också högre för män än för kvinnor.

---

218 Eurostat, [ilc_iw01], EU Silc. Fattigdomen bland förvärvsarbetande avser föregående års inkomster och sysselsättningsstatus.

219 Se Eurostat, [ilc_iw03], EU:s arbetskraftsundersökning.

220 Se Europeiska kommissionen, *Labour market and wage developments in Europe, Annual review 2025*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

221 Se Eurostat, [ilc_iw15], [ilc_iw04], [ilc_iw07], [ilc_iw05], [ilc_iw02], EU-Silc.

Figur 2.3.6: Fattigdomen bland förvärvsarbetande var i stort sett stabil under 2024 i EU med betydande skillnader mellan medlemsstaterna

Fattigdomsrisk för förvärvsarbetande (18–64 år) (i %, årsuppgifter)

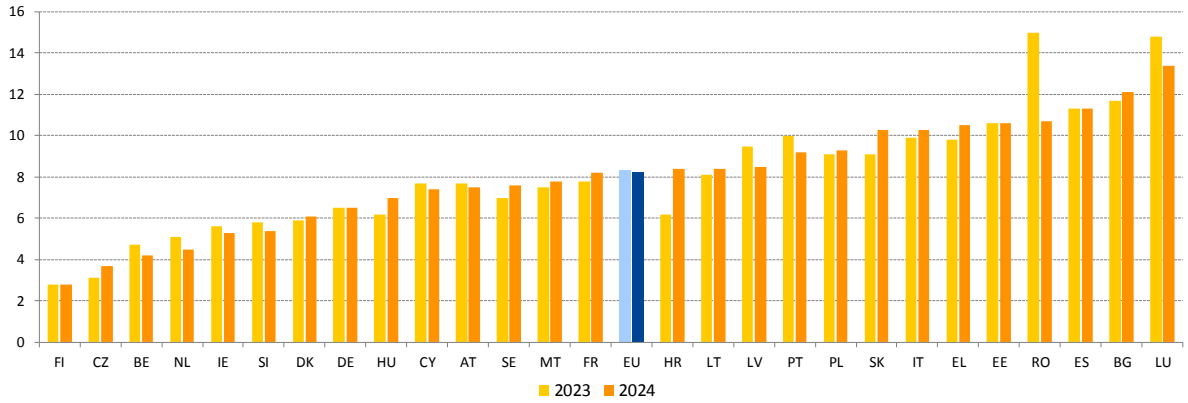

Anm.: Avbrott i serien för 2023 för DE och HR. Avbrott i serien för 2024 för HR. Preliminära uppgifter för 2024 för LT.
Källa: Eurostat [tespm070], EU-Silc.

Den accelererande digitala omställningen håller på att omforma de europeiska arbetsmarknaderna, där en av tio arbetstagare i EU använder generativ artificiell intelligens i arbetet. Artificiell intelligens (AI) och algoritmisk verksamhetsledning erbjuder kraftfulla verktyg för att driva på innovationen, öka produktiviteten, till exempel genom automatisering och genom att komplettera arbetstagarna i deras uppgifter, och stärka Europas globala konkurrenskraft. Om AI och system för algoritmisk verksamhetsledning utformas och tillämpas på ett ansvarsfullt sätt kan användningen av dessa på arbetsplatsen öka effektiviteten, effektivisera rekryteringen, minska systematiska fel och förbättra kvaliteten i arbetet (se även avsnitt 2.1.1). Dessa verktyg måste dock hanteras på lämpligt sätt för att åtgärda oron över ökat arbetstryck, ständig övervakning, potentiella snedvridningar och dataskyddsrisker för arbetstagare. Enligt en Eurobarometerundersökning från 2025 anser de flesta européer att AI och digital teknik mer allmänt har en positiv inverkan på deras jobb, ekonomi och livskvalitet[222]. Samtidigt anser 84 % att AI kräver noggrann förvaltning, särskilt på arbetsplatsen. Under 2024 använde 12 % av arbetstagarna i EU olika former av generativ AI i sitt arbete för att förenkla komplexa mentala uppgifter eller för att få rekommendationer om hur de bör arbeta[223]. Användningen av generativ AI var särskilt hög bland chefer (23 %) och personer med yrken som kräver teoretisk specialistkompetens (28 %) samt inom finansiella tjänster (28 %). Användningen varierade också mellan medlemsstaterna. I Belgien, Danmark, Nederländerna, Sverige och Luxemburg använder redan mellan 20 och 25 % av arbetstagarna sådana verktyg, medan endast 5 % eller färre använder dem i Italien, Grekland, Rumänien och Portugal. Användningen av digital övervakning på arbetsplatsen och algoritmisk ledning av arbetsprocesserna förändrar dessutom arbetets organisation, samordning, övervakning och ledning[224]. Digital övervakning är vanligast i central- och östeuropeiska länder, däribland Slovenien, Tjeckien, Polen, Rumänien, Bulgarien, Lettland och även Malta och Cypern. Utöver de två vanligaste metoderna (spårning av arbetstider och in-/utpassering) används i dessa länder ofta även internetövervakning,

---

222 Europeiska kommissionen, särskild Eurobarometerundersökning 554 – *Artificial Intelligence and the future of work*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

223 Eurofound, *Den europeiska undersökningen om arbetsvillkor 2024:de första resultaten*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025.

224 Gonzalez Vazquez, I., Fernandez Macias, E., Wright, S., och Villani, D., *Digital Monitoring, Algorithmic Management and the Platformisation of Work in Europe*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025. Digital övervakning definieras som datainsamling via digitala enheter om produktionsprocessen i syfte att övervaka olika aspekter av arbetet och arbetstagarna själva. Algoritmisk verksamhetsledning definieras som användningen av datadriven teknik, vilken kan inbegripa AI, för att åtminstone delvis automatisera vissa aspekter av ledningen och samordningen av arbetsstyrkan, jämte datainsamling och övervakning av arbetstagare.

övervakningskameror, samtalsspårning och fordonslokalisering. I allmänhet fanns det dock stora skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller förekomsten och typerna av digital övervakning. När det gäller algoritmisk verksamhetsledning visar undersökningar att 24 % av EU:s arbetstagare har tilldelats sina arbetstider automatiskt. I EU:s AI-förordning fastställs en tydlig uppsättning riskbaserade regler för AI-utvecklare och AI-användare när det gäller specifika typer av AI-användning, vilka garanterar säkerhet, grundläggande rättigheter och en människocentrerad AI, samtidigt som de stärker användningen av, investeringarna i och innovationen inom AI i hela EU[225]. Samtidigt erkänner man i strategin för AI-tillämpningar[226], som främjar införandet av AI i tio EU-industrier och i den offentliga sektorn, vikten av en ansvarsfull och gynnsam användning av AI på arbetsplatsen.

---

225 Se Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens.

226 Europeiska kommissionens meddelande av den 8 oktober 2025, *Strategi för AI-tillämpningar*, COM(2025) 723.

Direktivet om plattformsarbete syftar till att underlätta en korrekt identifiering av plattformsarbetarnas sysselsättningsstatus och främjar transparens, rättvisa, mänsklig kontroll, säkerhet och ansvarsskyldighet i algoritmisk verksamhetsledning. Plattformsarbete kan erbjuda flexibilitet och en primär eller extra inkomst, kan förbättra balansen mellan arbete och privatliv, och samtidigt minska hindren för inträde på arbetsmarknaden för unga och utsatta grupper, såsom migranter och personer med funktionsnedsättning. Plattformsarbete är dock också förknippat med otrygghet, låga inkomster, begränsad tillgång till socialt skydd och utmaningar med avseende på ogenomskinlig algoritmisk verksamhetsledning. Eftersom det mesta arbetet via digitala plattformar sker online är det dessutom svårt att spåra gränsöverskridande arbetsflöden, och dessa är i många fall dolda. Under de senaste åren har landskapet för plattformsarbete fortsatt att utvecklas och plattformsarbete har blivit en liten men betydande anställningsform i EU. Nya uppgifter från AIM-WORK-undersökningen[227] visar att nästan sex miljoner människor totalt sett arbetade via en plattform och att plattformsarbete utgjorde 2,9 % av den totala sysselsättningen i EU. Den största andelen plattformsarbete registrerades i Finland (4,1 %), Nederländerna (4,3 %) och Italien (4,7 %). I takt med att arbetskraften inom plattformsarbete har professionaliserats har andelen personer för vilka detta är den huvudsakliga inkomstkällan också ökat. Bland plattformsarbetare utgjorde plattformsarbete huvudsysselsättningen för omkring en femtedel (20,4 %)[228]. För att säkerställa anständiga arbetsvillkor inom plattformsarbetet, och samtidigt stödja en hållbar tillväxt av digitala arbetsplattformar i EU, antogs direktivet om plattformsarbete i oktober 2024[229]. Direktivet behandlar frågor som rör felaktig klassificering av sysselsättningsstatus, algoritmisk verksamhetsledning och transparens i samband med gränsöverskridande arbete, och kompletterar unionens befintliga regelverk[230]. Medlemsstaterna har tiden fram till december 2026 på sig att slutföra införlivandet i sin nationella lagstiftning.

---

227 Gonzalez Vazquez, I., Fernandez Macias, E., Wright, S., och Villani, D., *Digital Monitoring, Algorithmic Management and the Platformisation of Work in Europe*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025.

228 Uppskattningarna av plattformsarbetets omfattning varierar mellan datakällor och påverkas i hög grad av metodval, särskilt definitionen av plattformsarbete och de kriterier som används för att identifiera plattformsarbete som huvudsysselsättning.

229 Europeiska rådet, *Plattformsarbetare:rådet antar nya regler för att förbättra arbetsvillkoren*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2024.

230 Direktivet kommer att förbättra tillsynen och spårbarheten när det gäller plattformsarbete, även när det gäller arbete över gränserna, genom att uppmana plattformarna att deklarera arbetet i det land där det utförs samt ge de nationella myndigheterna viss information om personer som arbetar via plattformarna och om de villkor som gäller.

När det gäller digital innovation finns det potential för mer produktiva och högkvalitativa arbetstillfällen, men den kan också leda till att arbetet intensifieras och kan förvandla ”*arbetsmöjligheter var som helst*” till förväntningar och sudda ut gränserna mellan yrkesliv och privatliv. Den digitala tekniken har till exempel gjort det möjligt att öka distansarbetet. Före covid-19-pandemin var förekomsten av distansarbete relativt blygsam, med 11,3 % av de anställda som arbetade hemifrån åtminstone en del av tiden under 2019. Under 2024 arbetade omkring 20 % av arbetstagarna hemifrån. Enligt en Eurofound-undersökning från 2025[231] ändrades även preferenserna i fråga om distansarbete. Under 2024 uppgav mer än 50 % av de svarande att de föredrar att arbeta hemifrån flera gånger i veckan, medan 24 % uteslutande ville arbeta hemifrån. Trots denna preferens minskar möjligheterna, eftersom de arbeten som helt och hållet utförs på distans minskade från 24 % under 2022 till 14 % under 2024. Tekniska framsteg och därmed förknippade distans- och hybridarbetsmodeller kan också påverka arbetstidsmönstren. I allmänhet har arbetstidsscheman som avviker från den normala heltidsarbetstiden och som kan påverka kvaliteten i arbetet negativt förbättrats något i EU. Under 2024 hade 6,6 % av alla anställda långa arbetstider i deras huvudsysselsättning jämfört med 7,1 % under 2023. Andelen personer med atypiska arbetstider utgör dock 33,6 % av den totala sysselsättningen, vilket fortfarande är högt men återspeglar en liten minskning med 0,3 procentenheter sedan 2021. Efter de ofullständiga förhandlingarna mellan de europeiska branschövergripande arbetsmarknadsparterna om uppdateringen av deras ramavtal från 2002 om distansarbete, samt Europaparlamentets resolution från 2021 om rätten att inte vara uppkopplad[232], har Europeiska kommissionen genomfört ett formellt samråd i två steg med arbetsmarknadens parter om rätten att inte vara uppkopplad och om distansarbete. Den andra etappen av samrådet avslutades den 6 oktober 2025. Svaren från arbetsmarknadens parter på EU-nivå kommer att ligga till grund för kommissionens uppföljning av resolutionen.

---

231 Eurofound (2024), *Quality of life in the EU in 2024:Results from the Living and Working in the EU e-survey*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025.

232 Europaparlamentet, Europaparlamentets resolution av den 21 januari 2021 med rekommendationer till kommissionen om rätten att inte vara uppkopplad, 2021.

Eftersom den pågående dubbla omställningen håller på att förändra arbetsmarknaderna varierar anställningsvillkoren avsevärt mellan olika yrken. ”Framtidsorienterade yrken” och ”yrken av intresse” definieras som arbetstillfällen som är relevanta för två eller flera av de digitala, gröna och demografiska omställningarna[233]. Sju av Eurofounds index för kvalitet i arbetet, som bedömer kvaliteten i arbetet på jobbnivå, tyder på att yrken med högre användning av digitala färdigheter har den högsta kvaliteten i arbetet totalt sett (enligt Eurofounds egen definition) – se figur 2.3.7[234]. Dessa arbetstagare får särskilt höga poäng när det gäller inkomster, utsikter till arbete, arbetstidens kvalitet, färdigheter och handlingsutrymme samt fysisk miljö, jämfört med de flesta andra yrkesgrupper. Personer i dessa yrken rapporterade också oftare att de nyligen deltagit i utbildning. Å andra sidan hade vissa framtidsorienterade gröna yrken, däribland hantverksarbeten, de lägsta poängen överlag i de ovannämnda indexen.

Figur 2.3.7: Framtidsorienterade yrken uppvisar variationer i förhållande till kvalitet i arbetet enligt Eurofounds definition

Resultat från den europeiska undersökningen av arbetsvillkor rörande framtidsorienterade yrken (i %, 2024)

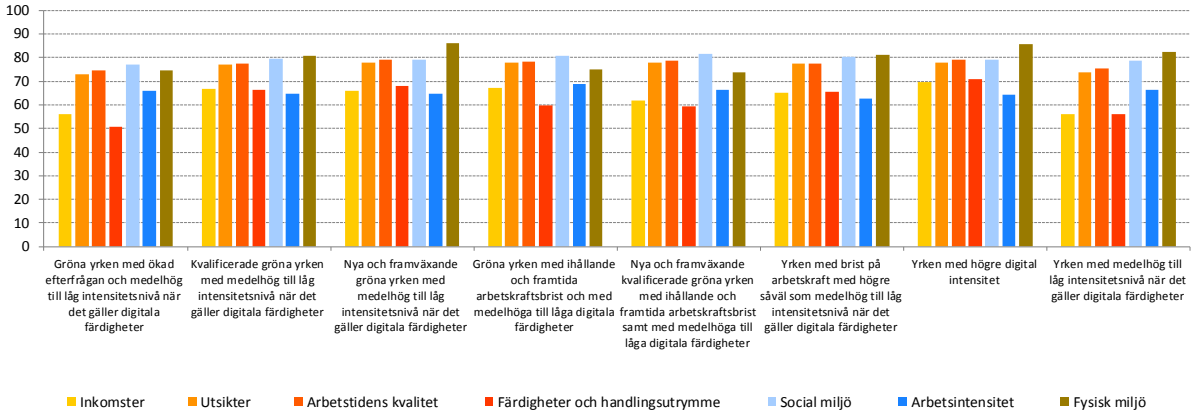

Anm.: Utvalda yrken presenteras; för mer information om yrkesgrupper, se den ursprungliga publikationen.
Källa: Eurofound, egen beräkning baserad på *European Working Conditions Survey 2024*.

233 Denna analys är en partiell uppdatering av *Future-oriented occupations in the EU: Main features, employment conditions, and job strain* – Europeiska kommissionen, med hjälp av Eurofounds undersökning om arbetsvillkor för 2024.

234 Dessa index bygger på sju aspekter som Eurofound använder för att bedöma kvalitet i arbetet på jobbnivå: fysisk och social miljö, arbetsuppgifter, organisatoriska egenskaper, arbetstidsarrangemang, utsikter till arbete och arbetets inneboende förutsättningar.

Odeklarerat arbete samt hälsa och säkerhet på arbetsplatsen utgör fortfarande utmaningar, med stora skillnader i arbetsinspektionernas kapacitet och resurser mellan medlemsstaterna. De nyaste uppskattningarna visar att 9,7 % av den totala arbetskraftsinsatsen i EU:s privata sektor var odeklarerad under 2019[235]. Fokus har i allt högre grad flyttats från ”enkla” former av odeklarerat arbete, såsom privata hushåll som beställer tjänster utan någon officiell faktura, till mer komplexa former, såsom odeklarerat arbete som utförs av tredjelandsmedborgare. Inom ramen för Europeiska forumet för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete har Europeiska arbetsmyndigheten främjat utbytet mellan medlemsstaterna i dessa frågor. Att bekämpa odeklarerat arbete är i allt högre grad beroende av användningen av riskbaserade analyser, användningen av stordata och AI. ILO:s indikatorer för yrkesinspektioner avslöjar betydande skillnader i kapacitet och resurser mellan EU-länderna när det gäller att upptäcka och bekämpa odeklarerat arbete. Under 2023 varierade ILO:s mått bestående av antal inspektörer per 10 000 anställda från 0,23 i Irland till 3,08 i Luxemburg[236]. Arbetsinspektioner spelar också en viktig roll när det gäller att säkerställa arbetstagarnas säkerhet och hälsa på arbetsplatsen. Under 2022 inträffade 3 286 dödsolyckor i arbetet i EU, vilket återspeglar en minskning med 103 dödsfall jämfört med året innan, och utgör 1,66 dödsolyckor per 100 000 arbetstagare. Nästan en fjärdedel (22,9 %) av alla dödsolyckor i arbetet i EU ägde rum inom byggsektorn, vilket belyser de särskilda utmaningarna inom denna sektorn i detta avseende.

---

235 Uppskattningar av den verkliga storleken på den odeklarerade ekonomin måste tolkas med försiktighet. Se Franic, J., *Extent of undeclared work in the European Union*.

236 Se ILO, *ILOSTAT data explorer*.

Långtidsarbetslösheten i EU minskade mest i de medlemsstater som hade de högsta nivåerna, vilket visar på en viss uppåtgående konvergens i absoluta termer. Långtidsarbetslösheten i EU minskade för tredje året i rad till 1,9 % under 2024, vilket är 0,2 procentenheter lägre än 2023. Andelen minskade i synnerhet bland de medlemsstater som hade särskilt höga nivåer, där de största förbättringarna noterades i Italien, Grekland och Spanien, som alla uppvisar situationer som är ”svaga men förbättras” – se figur 2.3.8. Andelen minskade också något i Slovakien (med 0,3 procentenheter) och landet befann sig fortsatt i en ”kritisk **situation”** med en av de högsta långtidsarbetslöshetssiffrorna i EU (3,5 %). Efter ökningar under 2024 får Estland, Lettland och Finland nu omdömet ”bör bevakas”, tillsammans med Portugal, som har en relativt hög andel på 2,4 % med endast små förbättringar. Å andra sidan uppvisar Malta och Nederländerna ”bästa resultat” med de lägsta nivåerna. I en stor majoritet av medlemsstaterna låg skillnaderna mellan könen när det gäller långtidsarbetslösheten på under 0,5 procentenheter under 2024, medan den var betydande i Grekland, Spanien och Lettland.

Figur 2.3.8: Långtidsarbetslösheten fortsatte att minska i de allra flesta medlemsstater, och visade på en uppåtgående konvergens överlag

Långtidsarbetslöshet (15–74 år), 2024 års nivåer och förändringar jämfört med 2023 (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

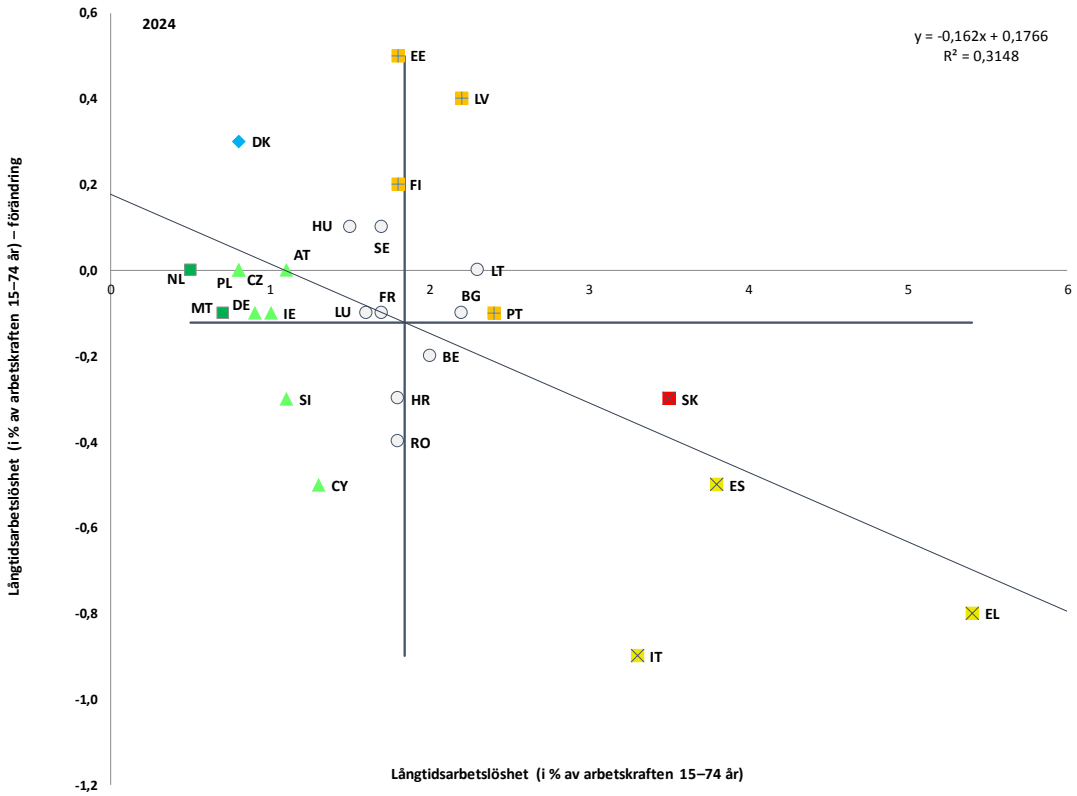

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Definitionen skiljer sig åt för ES och FR. Avbrott i serien för BG.
Källa: Eurostat [tesem130], EU:s arbetskraftsundersökning.

Långtidsarbetslösheten varierar mellan medlemsstaterna men ännu mer mellan regionerna, och är särskilt hög i de yttersta randområdena. Jämfört med den totala långtidsarbetslösheten (15–74 år), som redan varierar betydligt mellan medlemsstaterna, kan betydligt större skillnader noteras på regional nivå[237]. Under 2024 rapporterades de lägsta andelarna i regionerna Utrecht och norra Brabant i Nederländerna samt i regionen Prag och Centrala böhmiska regionen i Tjeckien (0,4 % i alla fyra), medan de högsta andelarna registrerades i spanska Ciudad de Melilla (16,3 %) och Ciudad de Ceuta (15,8 %) samt i det franska yttersta randområdet Guadeloupe (11,4 %). I vissa medlemsstater, såsom Danmark och Nederländerna, är de regionala skillnaderna i långtidsarbetslöshet små (se figur 7 i bilaga 5). Å andra sidan var skillnaderna mellan de regioner som hade de lägsta och de högsta nivåerna mest uttalade i Italien, Frankrike och Spanien, med skillnader på 9,2 procentenheter, 10,6 procentenheter respektive 14,8 procentenheter.

Deltagandet i aktiva arbetsmarknadsåtgärder kännetecknas fortsatt av stora variationer inom EU. Under 2023 var andelen arbetslösa som var villiga att arbeta och som deltog i aktiva arbetsmarknadsåtgärder i stort stabil i en majoritet av medlemsstaterna. Både betydande minskningar och ökningar kunde dock noteras i vissa – se figur 2.3.9. De senaste uppgifterna pekar på särskilt låga deltagandenivåer (under 10 %) i Rumänien, Bulgarien, Litauen, Cypern, Lettland, Kroatien och Slovenien. Deltagandegraden i Luxemburg och Belgien låg däremot på över 50 %, och var till och med betydligt högre än så i Danmark, Spanien och Italien. I vissa medlemsstater kunde betydande minskningar noteras. I Slovenien och Malta minskade andelen med omkring en tredjedel. I Nederländerna mer än halverades deltagandet, och i Bulgarien deltog endast 4,8 % av de arbetslösa jämfört med nästan 27 % under föregående år.

---

237 Eurostat [lfst_r_lfu2ltu], EU:s arbetskraftsundersökning. Inga uppgifter finns tillgängliga för regionerna Bremen, Mecklenburg-Vorpommern och Saarland i DE, Korsika och Mayotte i FR, de autonoma regionerna Azorerna och Madeira i PT samt Åland i FI.

Figur 2.3.9: Deltagandet i aktiva arbetsmarknadsåtgärder fortsätter att variera stort mellan länderna

Deltagare i vanliga arbetsmarknadspolitiska åtgärder (kategori 2–7) per 100 arbetssökande

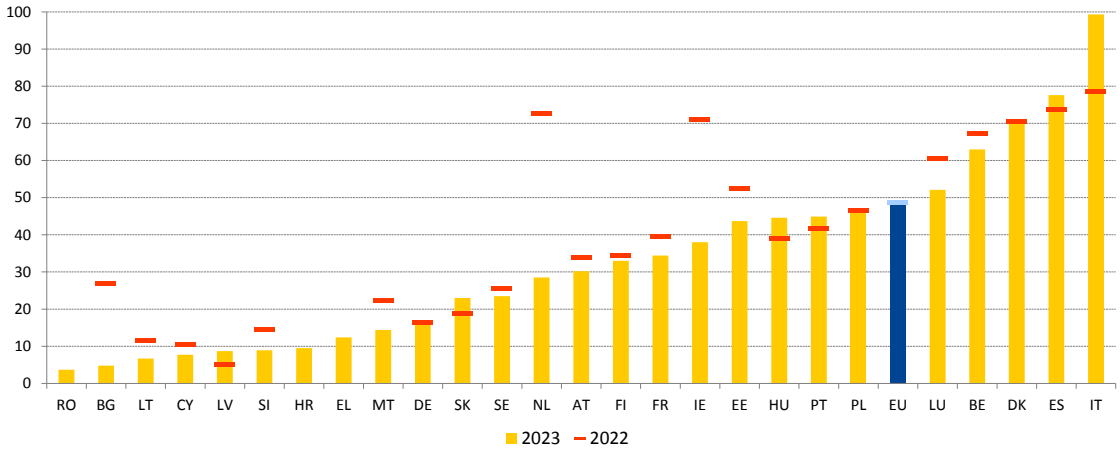

Anm.: Tidsserier saknas för CZ. Senast tillgängliga uppgifter för RO (2020), HR (2021). Tidsserierna uppskattas för DK, NL och SE. Uppgifterna har låg tillförlitlighet för EL och IT. Mycket höga siffror eller siffror över 100 kan återspegla deltagare som är anställda, särskilt de som har någon form av subventionerad sysselsättning.
Källa: Databasen för arbetsmarknadsåtgärder [lmp_ind_actsup].

Sju år efter antagandet av rådets rekommendation om långtidsarbetslöshet kvarstår betydande brister i genomförandet i hela EU. Under andra kvartalet 2025 registrerades i EU 4,2 miljoner långtidsarbetslösa (15–74 år, arbetslösa i tolv månader eller mer), vilket är en ny historiskt låg nivå. Andelen långtidsarbetslösa av arbetslösheten totalt sett minskade från 48,6 % under 2016 till 32,6 % under 2024. Ett betydande antal medlemsstater (tio stycken) har dock ännu inte uppfyllt det första målet i rekommendationen, dvs. att tillhandahålla ett avtal om återinträde på arbetsmarknaden eller motsvarande åtgärd till minst 90 % av de långtidsarbetslösa som har varit registrerade som arbetslösa i minst 18 månader. I fem medlemsstater (Belgien, Spanien, Cypern, Portugal och Slovakien) har två tredjedelar eller fler av de långtidsarbetslösa fortfarande inte något aktivt avtal om återinträde på arbetsmarknaden. Under 2023 avslutades arbetslösheten med en anställning endast för 41 % av användarna av avtal om återinträde på arbetsmarknaden i de medlemsstater för vilka uppgifter finns tillgängliga[238], jämfört med 43,6 % under 2022. En majoritet (63 %) av de arbetslösa som framgångsrikt trädde in på arbetsmarknaden under 2022 hade däremot fortfarande en anställning tolv månader senare, vilket var en ökning med 2,3 procentenheter jämfört med 2021. Samtidigt minskade andelen framgångsrikt integrerade användare av avtal om återinträde på arbetsmarknaden som återigen blev arbetslösa från 15,7 % under 2022 till 14,4 % under 2023. Uppgifterna visar vidare att individuella handlingsplaner med fördjupad bedömning rönte mer framgång jämfört med enbart avtal om återinträde på arbetsmarknaden och i synnerhet jämfört med vanliga individuella handlingsplaner.

238 Källa: Europeiska kommissionen, övervakningsdatabasen för långtidsarbetslöshet. Inga uppgifter tillgängliga för CZ, DE, EE, EL, FR, HU, LV, LU, NL, RO, FI.

Figur 2.3.10: Utgifterna för aktiva arbetsmarknadsåtgärder varierar kraftigt mellan medlemsstaterna

Långtidsarbetslöshet (i %, 15–74 år), utgifter för aktiva arbetsmarknadåtgärder (kategorierna 2–7, i % av BNP)

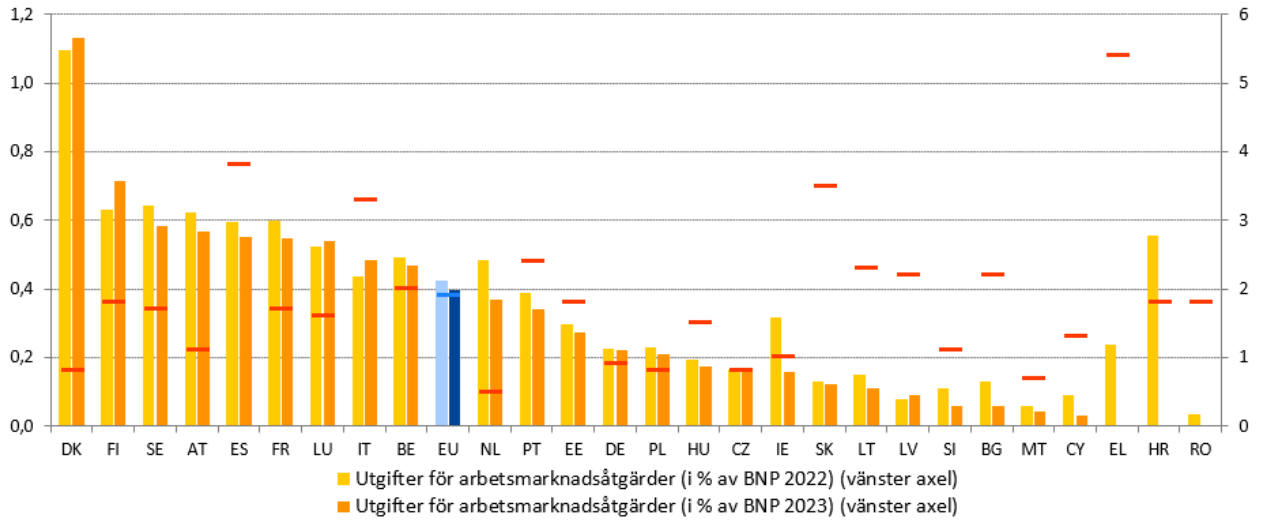

Anm.: Senast tillgängliga uppgifter om utgifter för arbetsmarknadsåtgärder för RO (2020) och HR (2021). Inga uppgifter om utgifter för arbetsmarknadsåtgärder finns att tillgå för 2023 för EL, HR, RO. Uppgifterna för 2022 för IT avser 2020 års data. Uppskattade uppgifter för DE, NL och SE. Preliminära uppgifter om arbetsmarknadsåtgärder för EU. Avbrott i uppgifterna för arbetsmarknadsåtgärder för FI för 2023. När det gäller långtidsarbetslöshet skiljer sig definitionen åt för ES och FR. Avbrott i serien för BG för 2024.
Källa: Databasen för arbetsmarknadsåtgärder [lmp_expsumm] och Eurostat [une_ltu_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

Ändamålsenliga aktiva arbetsmarknadsåtgärder är av avgörande betydelse för att stödja goda arbetsmarknadsresultat. Utgifterna för dessa åtgärder varierar avsevärt mellan medlemsstaterna. Långtidsarbetslösheten (15–74 år) mer än halverades i EU, från 5,4 % av arbetskraften under 2014 till 1,9 % under 2024, vilket även berodde på medlemsstaternas förbättrade förmåga att på ett ändamålsenligt sätt återintegrera arbetstagare på arbetsmarknaden. Det finns stora skillnader mellan EU-länderna när det gäller utgifterna för aktiva arbetsmarknadsåtgärder – se figur 2.3.10. Bland de medlemsstater som rapporterade en långtidsarbetslöshet på omkring eller över EU-genomsnittet hade alla länder utom Belgien, Italien och Spanien mindre utgifter än EU-genomsnittet för aktiva arbetsmarknadsåtgärder. De lägsta utgiftsnivåerna under 2023 noterades i Slovenien, Malta och Cypern (med långtidsarbetslöshetssiffror som ligger under EU-genomsnittet) men även i Bulgarien och Lettland (båda med en genomsnittlig långtidsarbetslöshet som låg över EU-genomsnittet). Danmark (med 1,1 % av BNP) samt Finland, Sverige, Spanien och Österrike (med omkring 0,57 % av BNP eller mer) var däremot de länder som hade större utgifter för sådana åtgärder.

Till följd av den minskande långtidsarbetslösheten i EU minskade andelen långtidsarbetslösa som var registrerade som arbetssökande hos de offentliga arbetsförmedlingarna. Andelen minskade till 37,3 % under 2023, och låg därmed under 40 % för första gången sedan covid-19-pandemin. Samtidigt har sammansättningen av de offentliga arbetsförmedlingarnas kundbas också förändrats avsevärt. Andelen kvinnor ökade från 47,0 % till 51,3 % på grund av deras ökande arbetskraftsdeltagande. Arbetssökande över 55 år stod för 22,6 % av de offentliga arbetsförmedlingarnas kunder under 2023, vilket var en ökning från 13,1 % under 2010, medan andelen arbetssökande under 30 år minskade från 28,5 % till 21,9 %. Detta är delvis ett resultat av den åldrande befolkningen och återspeglar delvis det ökade arbetsmarknadsdeltagandet av personer över 55 år. Andelen högskoleutbildade kunder ökade från 12,9 % under 2010 till 19,9 % under 2023[239] på grund av den allmänt ökande andelen högre utbildning i medlemsstaterna.

Figur 2.3.11: Andelen korttidsarbetslösa som omfattas av arbetslöshetsförmåner var i stort sett stabil under 2024 men varierar mellan medlemsstaterna

Andel korttidsarbetslösa (mindre än tolv månader, åldersgruppen 15–64 år, i %) som omfattas av arbetslöshetsförmåner

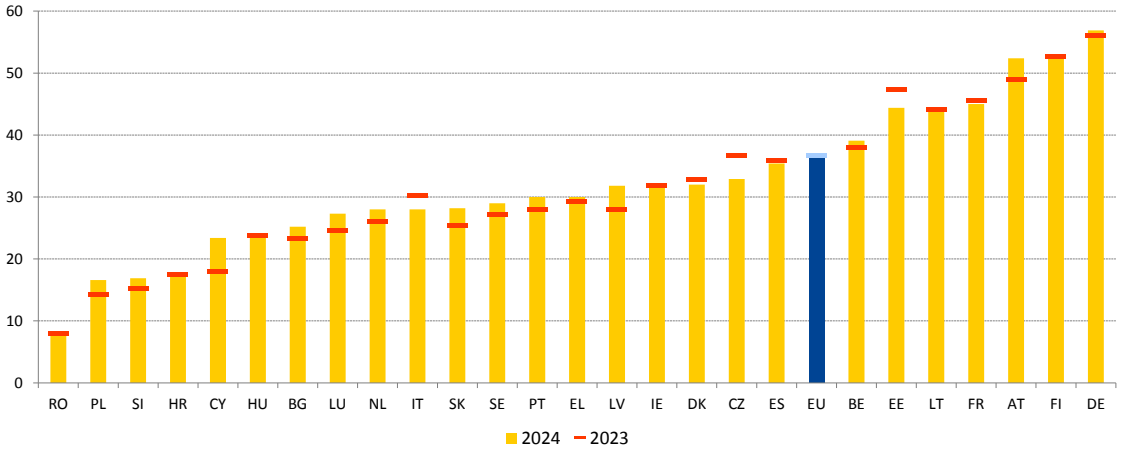

Anm.: Uppgifter för 2023 och 2024 finns inte tillgängliga för MT. Definitionen skiljer sig åt för ES och FR. Avbrott i serien för BG för 2024 och DK för 2023. Låg tillförlitlighet hos uppgifterna för LU för 2023, SI för 2023 och 2024 samt HR för 2024.
Källa: Eurostat [lfsa_ugadra], EU:s arbetskraftsundersökning.

239 Uppgiftssamlingen PES Benchlearning, PES Network-rapporten om de offentliga arbetsförmedlingarnas kapacitet 2025 (ännu inte utgiven). Data justerade för EU-27.

Under 2024 var andelen korttidsarbetslösa som omfattas av arbetslöshetsförmåner i stort sett stabil i EU, men med olika trender i medlemsstaterna. Andelen korttidsarbetslösa (15–64 år) som fick arbetslöshetsförmåner var 37,1 % i EU under 2024, vilket var i stort sett oförändrat jämfört med 2023 (36,6 %). Den mest betydande minskningen av andelen som omfattas skedde i Tjeckien, Estland och Italien – se figur 2.3.11. Däremot ökade andelen som omfattas i Luxemburg, Slovakien, Österrike, Lettland och Cypern. Under 2024 var andelen som omfattas störst i Tyskland (56,9 %), Finland (52,9 %) och Österrike (52,4 %), följt av Frankrike, Litauen och Estland med siffror runt 45 %. Lägst var andelen – under 20 % – däremot i Rumänien, Polen, Slovenien och Kroatien. Andelen korttidsarbetslösa som omfattas av arbetslöshetsförmåner tenderar att ha ett positivt samband med en större övergång till sysselsättning.

Längden på kvalificeringsperioden för arbetslöshetsförmåner och deras längsta varaktighet förblev i stort sett oförändrad under 2025, men med betydande skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller ersättningsnivåerna. Varaktigheten för inbetalningen av de avgifter som krävs för att ha rätt till arbetslöshetsersättning varierar avsevärt mellan medlemsstaterna, liksom de exakta reglerna för rätten till denna. Kvalificeringsperioden sträcker sig från 13 veckors försäkringsavgifter i Italien, 39 veckor i Kroatien och Irland, 52 veckor i flera andra länder såsom Belgien, Estland och Rumänien, och upp till 104 veckor i Slovakien. Arbetslöshetsförmånernas maximala varaktighet för personer med en ettårig arbetsbakgrund har i stort sett förblivit oförändrad. Sedan 2019 har endast tre medlemsstater ändrat den maximala varaktigheten. Under 2020 minskade Lettland den maximala längden från 39 till 35 veckor. Under 2023 sänkte Frankrike varaktigheten från 104 till omkring 78 veckor (med vissa undantag, t.ex. för äldre arbetstagare), med möjlighet till ytterligare 26 veckor i händelse av försämrade ekonomiska förhållanden. Inkomstersättningens nivå är också nära kopplad till arbetslöshetsperiodens längd. I 17 EU-länder är arbetslösa som har arbetat i ett år berättigade till förmåner i högst sex månader[240]. Nettoersättningsnivån för låginkomsttagare med korta tidigare anställningstider varierar betydligt mellan medlemsstaterna – se figur 2.3.12. Under den andra månaden varierar nettoersättningsnivån från 7,4 % av den tidigare (netto)inkomsten i Ungern till 85,8 % i Luxemburg. Under 2024 var ersättningsnivåerna i Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Ungern, Luxemburg och Slovakien identiska under arbetslöshetsperiodens andra och tolfte månad.

[240] Analysen avser arbetslöshetsförmåner som i allmänhet ges till dem som registrerar sig efter att ha blivit arbetslösa utan egen förskyllan, utan att inkludera tillfälliga system.

Figur 2.3.12: Det finns betydande skillnader i ersättningsnivåer mellan medlemsstaterna, både i de inledande och mer långt framskridna stadierna av arbetslösheten

Arbetslöshetsförmånernas nettoersättningsnivå motsvarande 67 % av genomsnittslönen, under den andra och tolfte månaden av arbetslöshet (2024)

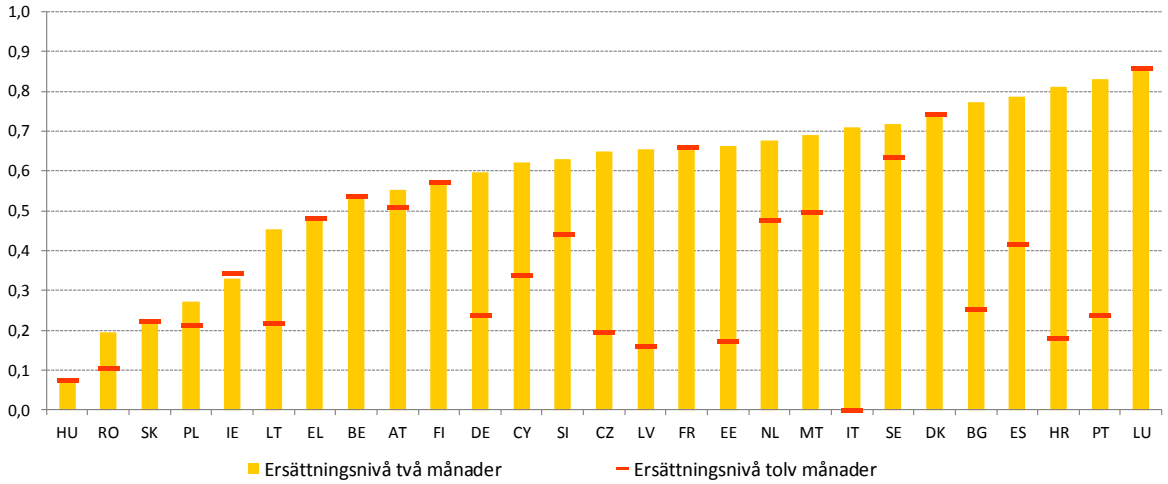

Anm.: Indikatorn beräknas för en ensamstående person (20 år) utan barn med kort arbetslivserfarenhet (ett år). Olika inkomstkomponenter, arbetslöshetsförmåner och andra förmåner (såsom socialt bistånd och bostadsbidrag) ingår.
Källa: Europeiska kommissionens beräkningar, på grundval av OECD:s skatteförmånsmodell.

Personer som flyttar inom EU är i allmänhet väl integrerade på arbetsmarknaden i sina värdländer, men rörligheten verkar minska. Omkring 14 miljoner EU-medborgare i alla åldrar bodde under 2024 i en medlemsstat där de inte var medborgare. Detta återspeglar en årlig ökning på omkring 1,5 % under de senaste fem åren. Bland EU:s befolkning i arbetsför ålder (20–64 år) utgjorde andelen personer som flyttar inom EU[241] 3,8 %. De mobila arbetstagarnas genomsnittliga vistelse utomlands har gradvis ökat under de senaste tio åren. Denna ökning i varaktighet sker mot bakgrund av den framgångsrika integrationen på arbetsmarknaden av de personer som flyttar inom EU. Under 2023 hade de en sysselsättningsgrad på 78 % jämfört med 76 % av de infödda. Bland dem fanns 1,8 miljoner gränsöverskridande arbetare, vilket var en ökning med 3 % jämfört med 2022[242].

241 Personer som flyttar inom EU är EU-medborgare som bor i en annan EU-medlemsstat än det land där de är medborgare.

242 Europeiska kommissionen, Annual report on intra EU-labour mobility 2024, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025.

Dialogen mellan arbetsmarknadens parter ger EU:s arbetsmarknader och ekonomier den anpassningsförmåga som krävs för att möta de utmaningar som väntar, samtidigt som den ekonomiska konkurrenskraften och den sociala rättvisan säkerställs. Arrangemangen och förfarandena för dialogen mellan arbetsmarknadens parter varierar mellan medlemsstaterna när det gäller kollektiva arbetsmarknadsrelationer, kollektivförhandlingarnas roll när det gäller att fastställa arbetsvillkor, organisationernas kapacitet och medlemskap samt de formella strukturerna för arbetsmarknadsparternas deltagande i beslutsfattandet och genomförandet. Medlemsstaternas system för kollektivförhandlingar varierar ytterligare när det gäller graden av centralisering. I många medlemsstater är dock både arbetsmarknadsdialogen och kollektivförhandlingarna alltmer utsatta för press. Arbetsgivarnas organisationsgrad är relativt stabil, trots tendensen med en minskning i flera medlemsstater, men andelen fackligt anslutna har i genomsnitt minskat i hela unionen[243]. Dessutom har kollektivförhandlingarnas omfattning minskat med 11 procentenheter, från omkring 77 % under 2005 till 66 % under 2024, med särskilt stora nedgångar i Central- och Östeuropa. I ett antal medlemsstater finns det utrymme för att förbättra arbetsmarknadens parters förmåga att delta på ett ändamålsenligt sätt i arbetsmarknadsdialogen och bidra till beslutsfattandet.

Arbetsmarknadens parters deltagande varierar markant mellan olika politikområden. Uppgifter från Eurofounds databas PolicyWatch tydliggör arbetsmarknadens parters deltagande i beslutsfattandet och avslöjar betydande skillnader mellan olika politikområden – se figur 2.3.13. Mellan april 2020 och maj 2025 rapporterades den största graden av deltagande för arbetsmarknadens parter när det gäller covid-19-relaterade politiska åtgärder, såväl som åtgärder i samband med den digitala omställningen, där 40 % respektive 39 % av åtgärderna hade beslutats efter överenskommelse eller samråd med dem. Arbetsmarknadens parter deltog dessutom i nästan en av tre åtgärder rörande den gröna omställningen (32 %) eller de höga levnadskostnaderna (29 %). Dessa följdes av åtgärder som rörde instrumenten för omstruktureringsstöd (26 %) och kriget i Ukraina (22 %). Den lägsta graden av deltagande registrerades för politiska åtgärder som svar på extrema väderhändelser (12 %). Dessutom varierar enligt Eurofounds[244] senaste rön tillfredsställelsen med arbetsmarknadens parters deltagande i den europeiska planeringsterminen och utarbetandet av återhämtnings- och resiliensplanerna på nationell nivå. I ett fåtal länder med starka traditioner av arbetsmarknadsdialog rapporterar arbetsmarknadens parter en måttlig tillfredsställelse, men i många andra fall uppfattar de sitt deltagande som en formalitet. Många framhåller att de får otillräcklig tid för samråd och otillräcklig information.

---

243 Se OECD:s/AIAS ICTWSS-databas om fackföreningars institutionella särdrag, lönebildning, statliga interventioner och arbetsmarknadspakter (inte översatt till svenska).

244 Eurofound, National-level social governance of the European Semester and the Recovery and Resilience Facility, National social partners and policymaking series, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025.

Figur 2.3.13: Arbetsmarknadens parters deltagande varierar avsevärt mellan olika politikområden

Arbetsmarknadsparternas deltagande i utformningen av nationell politik efter politikområde (i %)

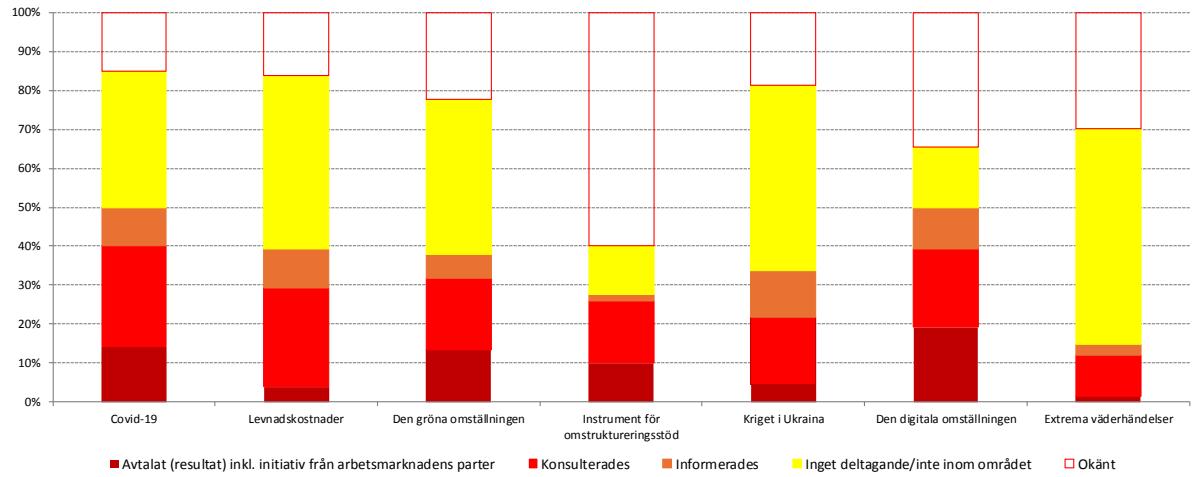

Anm.: Diagrammet innehåller 3 375 politiska åtgärder (det förekommer viss dubbelräkning när de politiska åtgärderna rör mer än ett område) som samlats in mellan april 2020 och maj 2025. De politiska åtgärderna inbegriper endast lagstiftning eller andra lagstadgade förordningar samt trepartsavtal. Arbetsmarknadens parters deltagande redovisas som ett genomsnitt av arbetsgivarnas och fackföreningarnas deltagande i varje kategori. Skillnaderna i graden av arbetsgivarnas respektive fackens deltagande är små.
Källa: Eurofound, EU databasen EU PolicyWatch.

Arbetsmarknadens parter och kommissionen enades om ett förnyat åtagande att stärka arbetsmarknadsdialogen i en tid av global omställning. I fördragen erkänns den avgörande roll som dialogen mellan arbetsmarknadens parter spelar i EU:s sociala marknadsekonomi, vilket också fastställs i den europeiska pelaren för sociala rättigheter och riktlinjerna för sysselsättning, samtidigt som parternas oberoende och de varierande nationella relationerna på arbetsmarknaden respekteras fullt ut. På grundval av 2024 års förklaring från toppmötet mellan arbetsmarknadens parter i Val Duchesse[245] undertecknade kommissionen och de europeiska branschövergripande arbetsmarknadsparterna i mars 2025 en pakt för en europeisk arbetsmarknadsdialog[246]. I pakten fastställs de åtgärder som kommissionen och arbetsmarknadens parter ska vidta för att främja och skapa de rätta förutsättningarna för utnyttjande av arbetsmarknadsdialogens fulla potential på alla nivåer. Pakten syftar till att erbjuda en ram för en framgångsrik dialog mellan arbetsmarknadens parter på alla nivåer, inbegripet nationellt och på EU-nivå, samt både sektorsövergripande och inom sektorerna. Rådets rekommendation om att stärka dialogen mellan arbetsmarknadens parter i EU ger för första gången vägledning till medlemsstaterna om hur de bäst kan främja den arbetsmarknadsdialogen och stärka kollektivförhandlingarna. Kommissionen har bland annat samarbetat med arbetsmarknadens parter om färdplanen för sysselsättning av hög kvalitet och har åtagit sig att samråda med dem även om politiska initiativ som inte omfattas av artiklarna 153 och 154 i EUF-fördraget, men som är av särskild relevans för dem.

245 Trepartsförklaring för en framgångsrik europeisk social dialog.
246 Pact for European Social Dialogue.

Deltagandet av och samrådet med det civila samhällets organisationer är avgörande för beslutsfattandet och som drivkraft för hållbara och inkluderande förändringar. På EU-nivå deltar organisationer i det civila samhället aktivt i diskussioner om politiska prioriteringar och förslag, även när det gäller den europeiska planeringsterminen, och det som är viktigt är att de i stor utsträckning deltar även i genomförandet av politiken. De spelar en viktig roll när det gäller att ge beslutsfattarna värdefulla insikter i aktuella och framväxande utmaningar, bidra med underlag till både nationella initiativ och EU-initiativ på viktiga områden, och bedöma ändamålsenligheten i politiken på plats.

Ruta 7: Väl utformade reformer och investeringar på områdena arbetsmarknad, kompetens och socialpolitik för att främja ekonomisk tillväxt, konkurrenskraft och social sammanhållning

Reformer och investeringar på områdena sysselsättning, kompetens och socialpolitik kan ge avkastning både i socialt och ekonomiskt hänseende, om de utformas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt, på grundval av robusta utvärderingsmetoder. Väl utformade reformer och investeringar på områdena arbetsmarknad, kompetens och socialpolitik främjar en uppåtgående social konvergens, samt bidrar till att genomföra principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter och till att uppnå EU:s överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsminskning fram till 2030. De kan främja den innovativa kapaciteten, den ekonomiska tillväxten och konkurrenskraften genom sin inverkan på humankapitalet och produktiviteten, bland annat genom en mer kvalificerad arbetskraft. För att maximera de politiska åtgärdernas ändamålsenlighet och effektivitet är högkvalitativa konsekvensbedömningar och utvärderingar av avgörande betydelse. Dessa bör helst utföras före, under och efter genomförandet av de politiska åtgärderna. Med utgångspunkt i arbetet i sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd samt den informella arbetsgruppen för sociala investeringar under det spanska och belgiska ordförandeskapet uppmanade rådet i sina slutsatser från juni 2024 medlemsstaterna att överväga att stärka sin kapacitet för utvärderingen av politiska åtgärder och Europeiska kommissionen att stödja dem. Detta inbegriper ett inrättande av ett kunskapsnav för sociala investeringar för att fortsätta arbetet, främja det ömsesidiga lärandet och förbättra tillgängligheten och aktualiteten av socioekonomiska data[247]. Samtidigt godkände rådet de frivilliga vägledande principerna för EU:s medlemsstater för bedömning av de ekonomiska effekterna av reformer och investeringar på områdena arbetsmarknad, kompetens och socialpolitik[248].

247 Rådets slutsatser om arbetsmarknads-, kompetens- och socialpolitiska åtgärders betydelse för motståndskraftiga ekonomier. Juni 2024.

248 Frivilliga vägledande principer för EU:s medlemsstater för att bedöma de ekonomiska effekterna av reformer och investeringar på områdena arbetsmarknad, kompetens och socialpolitik. Juni 2024.

Investeringar och reformer som på ett ändamålsenligt sätt stärker humankapitalet kan ha en stark ekonomisk avkastning. Investeringar i förskoleverksamhet och barnomsorg av god kvalitet till ett överkomligt pris kan till exempel ge en betydande ekonomisk avkastning genom att lägga en stark grund för barns lärande och göra det möjligt för föräldrar, särskilt kvinnor, att delta på arbetsmarknaden. En nyligen genomförd studie tyder på att uppnåendet av EU:s reviderade Barcelonamål för barnomsorg skulle kunna leda till en betydande ökning av sysselsättningen för mödrar. Vinsterna uppskattas till upp till 48 % i länder där deltagandet är lågt[249], med en positiv inverkan på BNP-tillväxten[250]. Investeringar i humankapital, inklusive kompetensutveckling och omskolning, har visat sig öka produktiviteten och tillväxten. Mot denna bakgrund lägger kommissionen även fram en rekommendation till rådets rekommendation om humankapital i Europeiska unionen som en del av detta höstpaket för den europeiska planeringsterminen. En mikroekonomisk analys av Cedefop uppskattade till exempel att en minskning av andelen lågkvalificerade vuxna från 23,5 % till 7,4 % under tio år (med ett uppskattat scenario med oförändrad politik på 14,7 %) skulle kunna öka EU:s årliga BNP med över 200 miljarder euro[251]. Välstrukturerade och effektiva aktiva arbetsmarknadsåtgärder kan också ge både ekonomiska och sociala fördelar, även långt efter slutdatum för de politiska insatserna. Exempelvis uppskattas aktiva arbetsmarknadsåtgärder som finansieras genom ESF+ under programperioden 2021–2027 förbättra sysselsättningsresultaten under de 20 år som följer på den ursprungliga investeringen, med en topp på +0,11 % sysselsättning under 2027[252]. Samtidigt är det viktigt att erkänna att en väl utformad socialpolitik kan stödja den makroekonomiska stabiliseringen genom att avsevärt minska de sociala risker och framtida sociala utgifter som utgör kostnaden för passivitet.

---

249 Nazareni, M., Caraiani, P. och Janta, B., *EU Labour Supply-Demand Microsimulation Model (EUROLAB): The impact of increasing formal childcare on mothers' labour supply*. Arbetsdokument från gemensamma forskningscentrumet, 2022.

250 Darvas, Z., Welslau, L., Zettelmeyer, J., *Incorporating the impact of social investments and reforms in the European Union's new fiscal framework*. Arbetsdokument från Bruegel, 2024.

251 Cedefop (2017). *Investing in skills pays off: The economic and social cost of low-skilled adults in the EU*. Europeiska unionens publikationsbyrå.

252 Se Europeiska kommissionen, Employment and Social developments in Europe 2024 (inte översatt till svenska), Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024.

Vissa medlemsstater genomför redan systematiska konsekvensbedömningar och utvärderingar för att utforma effektiva och ändamålsenliga sysselsättnings- och kompetensrelaterade samt sociala reformer och investeringar som är anpassade till de särskilda politiska åtgärderna och landsförhållandena. Till exempel tillhandahåller den **danska** socioekonomiska investeringsmodellen, eller *socioøkonomisk investeringsmodel (SØM)*, en ram för kostnads-nyttoanalys som inbegriper en databas över effektiva metoder. Den beräknar också de direkta kostnaderna och de potentiella resultaten av de socialpolitiska åtgärderna på grundval av användarvalda politiska initiativ och målgrupper[253]. Dessutom har det danska offentliga arbetsförmedlingssystemet gradvis samlat in bevis på olika aspekter av aktiva arbetsmarknadsåtgärder genom att genomföra olika randomiserade kontrollerade studier (RCT). **Spanien**s program ”0–3 Familjer” är utformat för att stödja familjer med barn under tre års ålder, särskilt med låginkomstbakgrund, genom att ge föräldrarna egenmakt genom workshoppar för att förbättra förskoleutbildningen. En konsekvensbedömning och en fortlöpande utvärdering genom randomiserade kontrollerade studier säkerställer programmets kvalitet och ändamålsenlighet, där uppgifterna om deltagande och resultat fungerar som drivkraft för förbättringar. Detta underbyggs av den senaste spanska lagstiftningen, som skapar en tydlig och övergripande struktur för hur utvärderingen bör hanteras för alla statliga politiska åtgärder för att förbättra ansvarsskyldigheten och insynen[254]. Under 2019 sjösatte **Tyskland** programmen ”Deltagande på arbetsmarknaden” och ”Integrering av långtidsarbetslösa”, som erbjöd lönesubventioner och handledning till arbetsgivare som anställer långtidsarbetslösa. I en utvärdering från 2024 utförd av Tysklands institut för arbetsmarknads- och yrkesrelaterad forskning, där man kombinerade kvantitativa och kvalitativa metoder, fann man att dessa initiativ var effektiva för att minska den sociala utestängningen och öka sysselsättningen, eftersom 51 % av deltagarna gick över till vanliga arbeten efter 26 månader och det förekom tidiga tecken på liknande trender bland de mycket långtidsarbetslösa[255]. I **Slovenien** gjorde den senaste tidens utbildningsprogram för arbetssökande det mer sannolikt att deltagarna skulle förvärvsarbeta än icke-deltagare med liknande egenskaper, och ökade deras inkomster, vilket visades

---

253 Kvist, J. (2018). ”Inclusive growth and social investments over the life course” i C. Deeming, & P. Smyth (red.), *Reframing global social policy: Social investment for sustainable and inclusive growth* (s. 213-228), Policy Press.

254 Gobierno de España (2022), *Ley 27/2022, de 20 de diciembre, de institucionalización de la evaluación de políticas públicas en la Administración General del Estado* [Lag 27/2022 av den 20 december om en institutionalisering av utvärderingen av den allmänna statliga förvaltningens offentliga politiska åtgärder].

255 Subsidised jobs for the long-term unemployed: An evaluation of the German Participation Opportunities Act - IAB-Forum

av en kontrafaktisk konsekvensbedömning utförd av Sloveniens arbetsförmedling i samarbete med Europeiska kommissionen och OECD.[256] Samtidigt stöter många medlemsstater fortfarande på hinder när det gäller att institutionalisera en kultur av regelbundna utvärderingar av politiska åtgärder. Dessa omfattar framför allt en otillräcklig administrativ och/eller analytisk kapacitet och en begränsad tillgång till aktuella uppgifter av hög kvalitet.

2.3.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna

Vissa medlemsstater har vidtagit åtgärder för att ytterligare åtgärda segmenteringen av arbetsmarknaden och bekämpa missbruket av atypiska anställningsformer. I **Malta** innebär lagen om lika lön för lika arbete, som trädde i kraft i januari 2025, att arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag ska få samma löne- och anställningsvillkor (såsom lön, ledighet, övertid och viloperioder) som anställda som utför likvärdiga uppgifter vid kundföretagen. I juli 2024 införlivade **Luxemburg** EU:s lagstiftning om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor. Detta innebär att arbetsgivarna är skyldiga att lämna ytterligare detaljerad information i avtalen, eller strax efter inledningen av avtalets löptid. För visstidsanställningar måste provanställningstiden vara minst två veckor. Anställda som har fullgjort sex månaders tjänstgöring efter denna period kan en gång om året begära en ändring av sin anställningsstatus – antingen från visstidsanställning till tillsvidareanställning eller från deltid till heltid. I december 2024 förlängde **Italien** det befintliga högsta skatteavdraget för företag och egenföretagare som rekryterar personal för tillsvidareanställning under 2025 och 2026. Sedan juli 2025 har **Ungern** begränsat säsongsarbetet inom jordbruket och turismen till 120 dagar per år, oavsett antalet arbetsgivare, för att förhindra missbruk. Från och med januari 2026 kan jordbruksarbetare förlänga denna period med 90 dagar om deras arbetsgivare betalar en 50 % högre avgift under förlängningen. Skattemyndigheten kommer att övervaka arbetsdagarna digitalt för att se till att dessa gränser efterlevs. I november 2025 uppdaterade **Spanien** sitt regelverk för utbildningsavtal för att säkerställa att det på vederbörligt sätt tillgodoser arbetstagarens utbildningsbehov, fastställer en maximal varaktighet på två år, sörjer för att ersättningen kommer att överstiga den lagstadgade minimilönen och fastställer minimiinnehållet i den individuella mentorskapsplanen.

[256] OECD/Europeiska kommissionen (2025), *Impact Evaluation of Wage Subsidies and Training for the Unplaced in Slovenia*, Connecting People with Jobs, OECD Publishing, Paris.

Flera medlemsstater har vidtagit åtgärder för att förbättra skyddet för arbetstagare. I april 2025 ändrade **Spanien** stadgan för arbetstagare för att reglera uppsägningen av avtal i händelse av permanent arbetsoförmåga. Reformen tydliggör att uppsägningen endast får ske när en arbetstagare förklaras permanent arbetsoförmögen och ingen rimlig anpassning kan göras, när det inte finns någon lämplig och tillgänglig befattning eller när arbetstagaren avvisar en vederbörligen föreslagen omplacering. Den inför också ett obligatoriskt samrådsförfarande med arbetstagaren innan något beslut fattas, och stärker arbetsgivarens skyldighet att undersöka eventuella omplaceringar eller anpassningar som skulle kunna förhindra uppsägningen. I mars 2025 antog **Luxemburg** en ändring av sin arbetsmarknadslagstiftning som förbättrar skyddet för arbetstagare genom att specificera reglerna för övertidsersättning, samtycke och registerhållning. Den omfattande uppdateringen balanserar det starkare skyddet för anställda rörande arbetsvillkor, sjukfrånvaro och uppsägning med tydligare, mer förenklade efterlevnadskrav för företagen. **Rumänien** införde i mars 2025 ett nytt onlinesystem för registreringen av anställda (REGES-ONLINE). Systemet gör det möjligt för de anställda att kontrollera att de framförhandlade villkoren med arbetsgivaren, t.ex. löner och scheman, återspeglas korrekt i deras avtal och att få ett meddelande om något av dessa skulle ändras.

Ett antal medlemsstater har gjort ytterligare framsteg när det gäller att stärka sina ramar för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen. I september 2024 antog **Spanien** kungligt dekret 893/2024, i vilket hälso- och säkerhetsskydd fastställs för hushållsarbetare och vårdgivare i hemmet, och i vilket deras rättigheter anpassas till den allmänna lagstiftningen om förebyggande av arbetsrisker. I dekretet garanteras tillgången till riskbedömningar, information, utbildning, skyddsutrustning och hälsoövervakning, och arbetsgivarna åläggs att genomföra riskbedömningar, vidta förebyggande åtgärder och säkerställa säkra arbetsförhållanden. I mars 2025 införde **Luxemburg** nya regler om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet. Den därmed förknippade storhertigförordningen uppdaterar arbetsplatsskyddet mot cancerframkallande, mutagena och reproduktionstoxiska agenser. I mars 2025 införde **Danmark** lagstiftning som gör det möjligt för den danska arbetsmiljömyndigheten att i undantagsfall påbjuda entreprenörer och deras underleverantörer på byggarbetsplatser att tillfälligt upphöra med sin verksamhet. Dessutom höjer denna lag böterna för företag som befinns skyldiga till allvarliga brott mot arbetsmiljön. Från och med 2026 har **Italien** inrättat en fond på 500 000 euro per år för att finansiera program för screening och förebyggande av hjärt- och kärlsjukdomar samt onkologiska sjukdomar, såväl som för tillhandahållandet av automatiska och halvautomatiska defibrillatorer på arbetsplatser.

Flera medlemsstater införde åtgärder för att ytterligare förtydliga bestämmelserna om nya arbetsformer, såsom distansarbete och flexibelt arbete. Den nya Telearbeitsgesetz (distansarbetslagen) i **Österrike**, som trädde i kraft i januari 2025, utvidgar distansarbetet till att också omfatta utrymmen utanför de anställdas hem: familjebostäder, samarbetsytor, internetkaféer och semesterbostäder. Den bibehåller skatteförmånerna, t.ex. ett årligt avdrag på 300 euro för ergonomiska möbler och ett skattefritt avdrag på 3 euro per dag för distansarbetsdagar, men ålägger arbetsgivarna att uttryckligen förteckna dessa dagar på lönebeskeden. I februari 2025 godkände **Frankrike** en lag som genomför en överenskommelse om skatteavtalet med Luxemburg i syfte att undvika dubbelbeskattning och skatteflykt med avseende på gränsöverskridande arbetstagare som arbetar på distans. Det nya avtalet gör det möjligt för gränsöverskridande arbetstagare som bor i Frankrike och är anställda i Luxemburg att arbeta hemifrån i upp till 34 dagar per år utan att behöva betala fransk inkomstskatt. I **Estland** möjliggör lagen om anställningsavtal, som uppdaterades under andra halvåret 2025, mer flexibla arbetstidsavtal, med mer utrymme för arbetsgivare och arbetstagare att genom ömsesidiga överenskommelser fastställa distansarbete, flextid eller andra icke-traditionella scheman. I november 2024 godkände **Frankrike** en fortsättning på experimentet med arbetsdelning för långtidsarbetslösa under de kommande fyra åren. Lagstiftningen syftar till att förbättra ändamålsenligheten hos arbetsdelning för långtidsarbetslösa, personer som lever på existensminimum och personer med funktionsnedsättning. Den syftar till att förbättra dessa gruppers anställbarhet genom att erbjuda dem permanenta deltidsavtal. I oktober 2025 antog **Grekland** lagen om rättvist arbete för alla för att stärka insynen och arbetstagarskyddet, förenkla och påskynda rekryteringsförfarandena, främja flexibla arbetstidsarrangemang och integrera moderna digitala verktyg i relationerna mellan arbetsmarknadens parter.

Vissa medlemsstater har börjat införliva direktivet om plattformsarbete efter att det trädde i kraft i december 2024. I juni 2025 antog **Italien** en lag som redovisar stegen mot införlivandet. Dessa inbegriper en uppdatering av definitionen av ”digitala arbetsplattformar”, ett inrättande av förfaranden för bedömning av anställningsförhållanden och ett införande av restriktioner för automatiserad behandling av personuppgifter. De försöker också stärka det sociala skyddet, kräva en transparent databehandlingspraxis och förbättra hälso- och säkerhetsåtgärderna, inbegripet strategierna för bekämpning av trakasserier och våld. I **Belgien** kommer en ny lag att träda i kraft i januari 2026 som gör olycksfallsförsäkringar på arbetsplatsen obligatoriska för plattformsanställda som är egenföretagare, för att likställa skyddet för alla anställda.

Många medlemsstater vidtar åtgärder för att bekämpa odeklarerat arbete, däribland genom att dra nytta av digitala verktyg, såsom AI. I december 2024 antog **Danmark** en lag som stärker det rättsliga skyddet mot användningen av olaglig arbetskraft. I **Belgien** har den flamländska regeringen infört striktare regler för att hantera missbruk av EU:s utstationeringsregler och förbättra översynen inom risksektorer. Enligt dessa är alla parter i en underleverantörskedja ansvariga om en underleverantör i strid med lagen anställer utländska arbetstagare. Denna reform kräver att företag i högrisksektorer kontrollerar att deras underleverantörer följer lagen. I **Spanien** använder myndigheterna AI-baserade verktyg för att bekämpa odeklarerat arbete och har genomfört en samarbetsinsats tillsammans med den statliga skattemyndigheten, polisen och civilgardet samt socialförsäkringsförvaltningen. **Estland** testar sin vision om realtidsekonomin (RTE) som syftar till att automatisera affärsrapporteringen, minska de administrativa bördorna och öka produktiviteten, såväl som till att övergå från en informell till en formell ekonomisk praxis och till att minska de odeklarerade betalningarna. I september 2025 införde **Slovakien** flera åtgärder som trädde i kraft i januari 2026 för att stärka kampen mot olaglig anställning och effektivt ta itu med falskt egenföretagande. Dessa omfattar bland annat att öka yrkesinspektionskontrollerna, uppdatera de interna riktlinjerna för yrkesinspektörer, inleda en nationell informationskampanj och anta lagstiftning för att höja minimisanktionsnivån för överträdelser av förbudet mot olaglig anställning.

Medlemsstaterna fortsätter att bekämpa långtidsarbetslösheten genom särskilda politiska åtgärder. I **Slovenien** håller ministeriet för arbetsmarknad, familjefrågor, sociala frågor och lika möjligheter för närvarande på att se över riktlinjerna för genomförandet av de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna 2021–2025 för att uppdatera dem för perioden 2026–2030 i syfte att minska långtidsarbetslösheten och påskynda aktiveringen av äldre och lågkvalificerade personer. I januari 2025 förlängde **Tjeckien** pilotprojektet ”Integration Job”, som kommer att omfatta 240 deltagare under 2025 och 400 deltagare under 2026. För att minska långtidsarbetslösheten kombineras i projektet lönesubventioner för att anställa mindre gynnade grupper med särskilda behov och integrationsverksamhet som stöder personlig utveckling. I **Österrike** kommer sysselsättningspaketet ”Aktion 55 plus” för äldre långtidsarbetslösa att träda i kraft från och med januari 2026. Budgeten för paketet kommer att öka från 50 miljoner euro under 2025 till 100 miljoner euro fram till 2027.

Åtgärder för att ge incitament för arbete och för att stödja egenföretagande, entreprenörskap och bildande av sociala företag vidtogs i vissa medlemsstater. Italien införde en delvis befrielse från socialförsäkringsavgifter för 2025–27 för mödrar till minst två barn som är anställda eller egenföretagare, med undantag för hushållsarbetare. Förmånen gäller till dess att det yngsta barnet fyller tio och, från 2027, till dess att det yngsta barnet fyller 18 för mödrar till minst tre barn. Den är reserverad för stödmottagare med en beskattningsbar inkomst på upp till 40 000 euro per år och har en årlig utgiftsgräns på 300 miljoner euro. Som en del av sin plan för återhämtning och resiliens och med stöd av ESF+ håller **Polen** för närvarande på att utarbeta en ändring av lagen om social ekonomi, i syfte att främja den sociala ekonomin och socialt företagande. Detta skulle ske genom att stärka de rättsliga och finansiella instrumenten i syfte att utveckla de sociala företagens funktionssätt och förbättra samordningen av statens och de lokala förvaltningarnas åtgärder. En åtgärd som löper från 2025 till 2028 och finansieras genom ESF+ stöder entreprenörskap i norra **Bulgarien** genom att ge stöd från utvecklingen av en affärsidé till dess att den genomförs. Genom att främja egenföretagande och entreprenörsfärdigheter syftar åtgärden till att skapa nya arbetstillfällen och därigenom bidra till att förebygga fattigdom och social utestängning.

Åtgärder för att stärka systemet med aktiva arbetsmarknadsåtgärder prioriteras i allt högre grad av många medlemsstater. I maj 2025 godkände den vallonska regeringen i **Belgien** vid första behandlingen två lagförslag som avser att reformera den roll som innehas av den offentliga arbetsförmedlingen (”Forem”). ”Forem” kommer att kräva ett online-cv och göra arbetssökarnas profiler synliga för arbetsgivare när en karriärtjänst väl har definierats, vilket därmed bidrar till att förbättra jobbmatchningens kvalitet. De arbetssökande kommer, med vissa undantag (t.ex. arbetssökande som deltar i utbildning), att få individuell rådgivning var fjärde månad såväl som riktade erbjudanden, och kommer att vara i kontakt varje månad med den offentliga arbetsförmedlingen. I april 2025 införde **Grekland** ändringar av sin digitala plattform för hantering av sysselsättningsuppgifter. Det nya ERGANI 2-systemet uppdaterar sin föregångare, bland annat genom att helt digitalisera sysselsättningsdeklarationer, minska den administrativa bördan genom att effektivisera förfarandena för arbetsgivare, förbättra verktygen för arbetsmarknadsövervakning och tillhandahålla ett mer tillförlitligt, transparent sysselsättnings- och försäkringsregister. I december 2024 utökade **Spanien** de bidrag som kan sökas inom ramen för de gemensamma programmen för sysselsättningsaktivering, genom att lägga till bostadsbidrag och arbetsgivarnas därmed förknippade sociala avgifter i vissa regioner. Reformen stärker också aktiveringsåtgärderna genom att införliva vissa sysselsättningsprogram för unga i den gemensamma ramen.

Många medlemsstater håller på att genomföra omfattande reformer av sina offentliga arbetsförmedlingar, inklusive institutionella förändringar, en ökad effektivitet och digitalisering av tjänsterna. Genom ett ESF+-stödprogram på 183 miljoner euro moderniserar **Rumänien** sina offentliga arbetsförmedlingar. Programmet syftar till att öka personalantalet hos de offentliga arbetsförmedlingarna med 600, utbilda 1 840 anställda inom de offentliga arbetsförmedlingarna, samt tillhandahålla moderniserade tjänster till 275 000 personer och 21 750 arbetsgivare. Det förväntas också öka de offentliga arbetsförmedlingarnas synlighet genom en kommunikationskampanj och modernisera arbetsförmedlingarnas lokaler. Projektet kommer att pågå i 60 månader från januari 2025 till och med december 2029. I **Finland** överfördes i januari 2025 ansvaret för att organisera de offentliga arbetsförmedlingarna till kommunerna, för att öka den lika tillgången till tjänsterna och hjälpa de arbetssökande att snabbt få anställning genom att förbättra sysselsättnings- och företagstjänsterna. I samband med överföringen skapades en finansieringsmodell för att kommunerna skulle kunna utveckla sin sysselsättningsfrämjande verksamhet. Reformens direkta sysselsättningseffekt beräknas gynna 7 000–10 000 personer. I december 2024, med stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens och ESF+, antog **Cypern** en bred reform av sin offentliga arbetsförmedling. Den pågående reformen kommer att omfatta införandet av plattformar för digitalisering av arbetsmarknadsdepartementets anställningssystem, utvecklingen av ett resultathanteringssystem och inrättandet av ett system för tidig varning och spårning för unga som varken arbetar eller studerar. I januari 2025 införde **Frankrike** ett dekret för att anpassa lagen om full sysselsättning till sina yttersta randområden. Ändringarna anpassar lagen till de yttersta randområdenas institutionella särdrag, och avser styrning och barnomsorgsfrågor samt förlänger tidsfristen för ingående av avtal mellan arbetslösa och arbetsförmedlingar.

Flera medlemsstater har genomfört reformer för att anpassa sina system för arbetslöshetsförmåner till de rådande förhållandena på arbetsmarknaden. I januari 2025 avskaffade **Finland** tilläggen till arbetsmarknadsstödet och den grundläggande arbetslöshetsersättning som utbetalades under deltagandet i sysselsättningsfrämjande åtgärder. I juni 2025 införde **Tjeckien** ändringar av sitt arbetslöshetsersättningssystem för att förbättra det ekonomiska stödet och det sociala skyddet för de arbetssökande. Stödet under arbetslöshetens inledande fas kommer att öka till så mycket som 80 % av den berörda personens tidigare arbetsinkomst. I juni 2025 reformerade också **Estland** sitt system för arbetslöshetsskydd, förenklade förfarandena och införde en modell med ett universellt grundbidrag som ska träda i kraft från och med januari 2026. Reformen ersätter det tidigare systemet med två nivåer med ett enda arbetslöshetsförsäkringssystem. I juli 2025 antog **Belgien** en omfattande reform av sitt system för arbetslöshetsersättning som kommer att träda i kraft i januari 2026. Efter ändringar av kriterierna för stödberättigande kommer det, med vissa undantag, att begränsa förmånernas totala varaktighet till två år. I oktober 2025 ändrade **Litauen** sin lag om arbetslöshetsförsäkring så att den lägsta arbetslöshetsförmånen höjdes från 241,5 euro till 350 euro under 2025, den maximala varaktigheten för utbetalningar av ersättningar nära pensionen förlängdes med fyra månader och den övergripande inriktningen av förmånerna förbättrades, särskilt för låginkomsthushåll. I oktober 2025 införde **Sverige** ett inkomstbaserat arbetslöshetsförsäkringssystem för att underlätta övergångar på arbetsmarknaden, effektivisera förvaltningen för alla berörda parter och förhindra felaktiga utbetalningar av ersättningar. I januari 2026 minskade **Slovakien** bruttoersättningsnivån för arbetslöshetsersättning till 40 % under den fjärde månaden, 30 % under den femte månaden och 20 % under den sjätte månaden.

Flera medlemsstater har vidtagit åtgärder för att locka till sig utländska talanger och lätta på de strama förhållandena på arbetsmarknaden. I maj 2025 sjösatte **Grekland** programmet HELIOS+ med stöd från ESF+, vilket syftar till att stödja integrationen av tredjelandsmedborgare genom ett helhetsgrepp som integrerar deras tillgång till utbildning, arbetsmarknad och yrkesutbildning. Genom ändringar av **sin** utlänningslag i mars 2025 liberaliserade **Kroatien** tillträdet för kvalificerade arbetstagare (särskilt inom it-sektorn), stärkte tillsynen av arbetsgivare och förbättrade skyddet av utländska arbetstagares rättigheter. Dessutom genomförde landet nya åtgärder till stöd för kroatiska utvandrares återvändande och återintegrering. I september 2025 genomförde **Bulgarien** en åtgärd för att stödja återvändande och integration på arbetsmarknaden för bulgariska utvandrare, med stöd av ESF+. Under 2025 införde **Malta** en politik för arbetskraftsmigration med fokus på bibehållande, arbetstagares rättigheter och att anpassa rekryteringen till arbetsmarknadens behov. Åtgärderna omfattar nya kriterier för stödberättigande för arbetsgivare, skärpta kontroller av arbetsgivarnas efterlevnad, rekryteringsbegränsningar för företag med höga uppsägningsfrekvenser (med undantag för mikroföretag), längre uppsägningstider och införande av en integrationskurs före avresan. För att åtgärda bristen på arbetskraft och locka till sig högkvalificerade utländska arbetstagare har **Tjeckien** antagit ett regeringsdekret som ger fri tillgång till arbetsmarknaden för medborgare i tio länder utanför EU. I oktober 2024 antog **Tyskland** strategin för kvalificerad arbetskraft i Indien som syftar till att locka till sig kvalificerade arbetstagare från Indien genom att förbättra ramvillkoren för rekrytering, utfärdande av viseringar, språkkurser, erkännande av utländska yrkeskvalifikationer och integration.

Vissa medlemsstater vidtog åtgärder för att stärka dialogen mellan arbetsmarknadens parter och arbetsmarknadsparternas roll. I maj 2025 lade **Rumänien** fram ett utkast till handlingsplan för att främja kollektivförhandlingarna under perioden 2025–2028 genom att främja medlemskap i fackföreningar och arbetsgivarorganisationer, stödja ett informerat deltagande i förhandlingarna och främja avtal på sektorsnivå och nationell nivå. Landet avsåg också att stärka dialogen mellan arbetsmarknadens parter, införa avskräckande sanktioner för bristande efterlevnad och förbättra den institutionella kapaciteten genom tekniskt bistånd, inspektioner och ett effektivare genomförande. I oktober 2024 antog **Ungern**s regering ett dekret om inrättande av en rättslig ram för ett permanent samrådsforum för den privata sektorn (VKF). Syftet är att säkerställa att mekanismerna för fastställande av minimilönen inrättas och fungerar kontinuerligt. I maj 2025 ändrade **Polen** förordningen om arbetsgivarorganisationers representativitet. Den nya lagen förbjuder dubbelt medlemskap i sådana organisationer för att möjliggöra en korrekt beräkning av deras representativitet, så att man därmed tillämpar samma standard som för fackföreningar.

2.4 Riktlinje 8: Främja lika möjligheter för alla, främja social inkludering och bekämpa fattigdom

I detta avsnitt granskas genomförandet av sysselsättningsriktlinje 8. Denna riktlinje rekommenderar medlemsstaterna att främja lika möjligheter för alla, främja social inkludering och bekämpa fattigdom, i enlighet med den sociala pelarens princip 2 (om jämställdhet), 3 (om lika möjligheter), 11 (om barnomsorg och stöd för barn), 12 (om socialt skydd), 14 (om minimiinkomst), 15 (om åldersinkomst och ålderspension), 16 (om hälso- och sjukvård), 17 (om inkludering av personer med funktionsnedsättning), 18 (om långvarig vård och omsorg), 19 (om boende och stöd för hemlösa) och 20 (om väsentliga tjänster). I avsnitt 2.4.1 tillhandahålls en analys av nyckelindikatorer. Först diskuteras risker för fattigdom eller social utestängning samt inkomstskillnader. Detta följs av en analys av systemen för minimiinkomst och social trygghet mer allmänt, och av deras fattigdomsminskande effekter. Subventionerade bostäder och bostädernas överkomlighet analyseras också inom ramen för riktlinje 8. I avsnitt 2.4.2 redovisas de politiska åtgärder som medlemsstaterna har genomfört.

2.4.1 Nyckelindikatorer

Tillväxten i hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita ökade betydligt på EU-27-nivå under 2024. Den låg på 141,3 (nivån 2008 = 100) under 2024, vilket var 2,5 procentenheter högre än 2023. Den största ökningen noterades i Malta, Rumänien och Polen, medan mindre men ändå betydande ökningar rapporterades i Kroatien, Portugal och Cypern (se figur 2.4.1). Malta, Rumänien, Polen och Ungern uppnådde ”bästa resultat” under 2024, på grund av sina höga nivåer (mer än 160 % jämfört med 2008) och även på grund av de stora ökningar för de första tre. I ett antal medlemsstater noterades lägre ökningar, och **vissa** låg kvar på genomsnittsnivåer, såsom Sverige, Danmark, Tjeckien och Slovenien. Mot bakgrund av deras resultat under 2024 befann sig Grekland och Italien i en ”kritisk situation” på grund av sina envist låga nivåer efter begränsade förbättringar. Situationen gavs omdömet ”bör bevakas” under 2024 i Belgien, Finland och Luxemburg (där nivåerna låg nära EU-genomsnittet men endast efter relativt små förbättringar), samt i Cypern, Österrike, Spanien och Nederländerna (där nivåerna låg under EU-genomsnittet trots förbättringar runt genomsnittet).

Figur 2.4.1: Tillväxten i hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita ökade i EU under 2024, med stora variationer mellan medlemsstaterna

Tillväxt i hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita, 2024 års nivåer och förändringar från året innan (2008 = 100, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

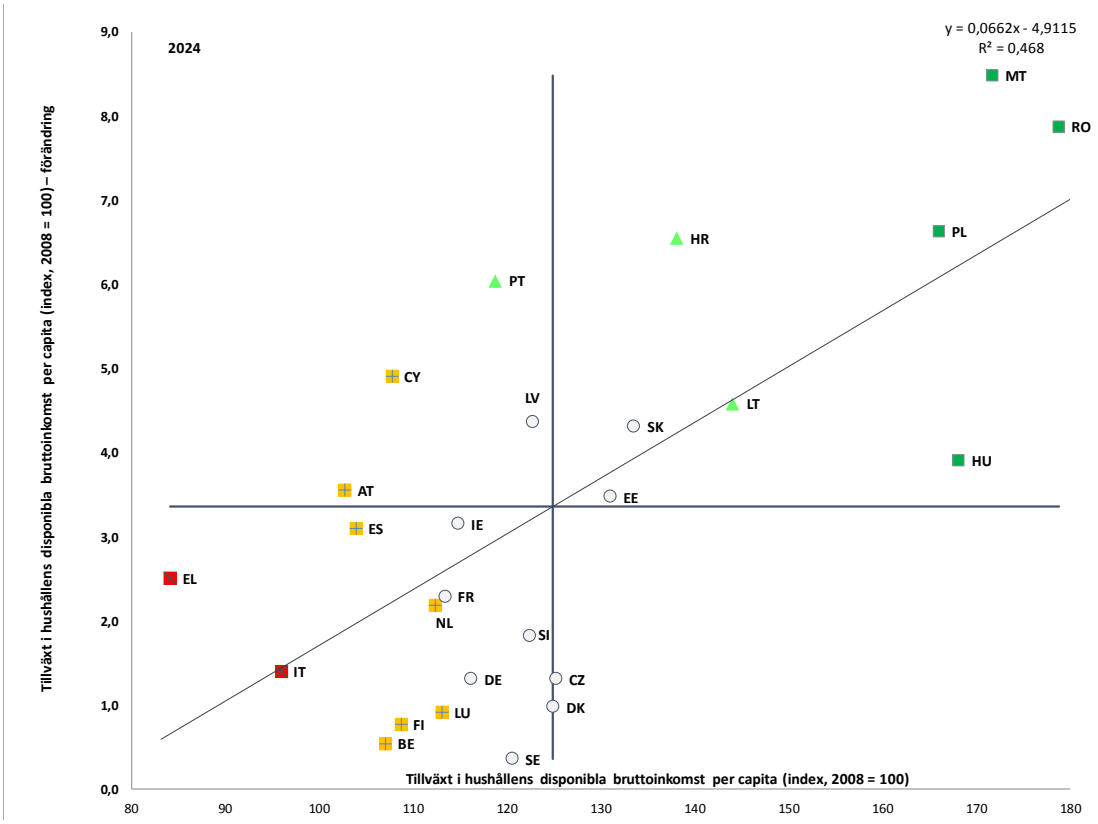

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Uppgifter finns inte tillgängliga för BG.

Källa: Eurostat [tepsr_wc310], europeiska sektorräkenskaper.

I EU noterades mycket blygsamma förbättringar när det gäller att minska andelen som löpte risk för fattigdom eller social utestängning under 2024, och det fanns inga tydliga tecken på uppåtgående konvergens. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade till 21 % från 21,3 % under 2023, med nästan 2 procentenheters skillnad mellan män och kvinnor (20 % jämfört med 21,9 %). Situationen under 2024 var dock ”kritisk” i Bulgarien, Grekland, Litauen och Spanien, där de relativt höga nivåerna (30,3 %, 26,9 %, 25,8 % respektive 25,8 %) inte förbättrades nämnvärt (Spanien), ökade något (Bulgarien och Grekland) eller till och med ökade betydligt (med 1,5 procentenheter i Litauen) – se figur 2.4.2. Kroatien, Italien och Lettland fick omdömet ”bör bevakas”, antingen på grund av den relativt höga nivån (24,3 % i Lettland) eller ökningen (+1 procentenhet respektive +0,3 procentenheter i Kroatien respektive Italien). Samtidigt upplevde Rumänien en ”svag men förbättrad” situation när landet noterade en av de högsta nivåerna i EU (27,9 %) efter den största minskningen (–4,1 procentenheter), vilket återspeglade de fortsatta insatserna för att minska fattigdomen. Tjeckien, Slovenien och Nederländerna noterade däremot ”bästa resultat” (med en andel personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning på 11,3 %, 14,4 % respektive 15,4 %). Irland och Estland uppvisade stora minskningar (-2,1 procentenheter respektive -2 procentenheter) trots sina redan goda eller genomsnittliga nivåer. Inga tydliga tecken på uppåtgående konvergens gick att observera bland medlemsstaterna.

Figur 2.4.2: Risken för fattigdom eller social utestängning minskade endast i någon mån under 2024 i EU

Andel av befolkningen som löper risk för fattigdom eller social utestängning, 2024 års nivåer och förändringar från föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

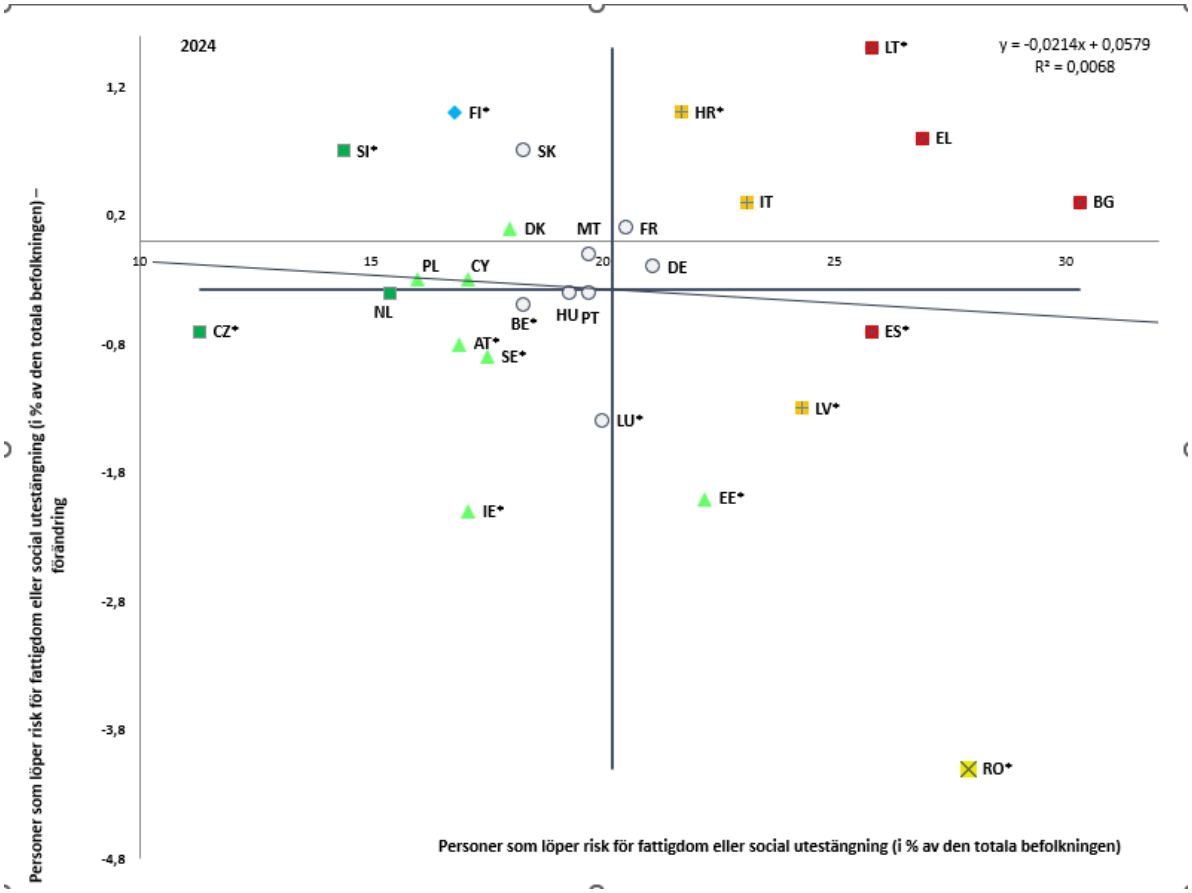

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för HR och preliminära uppgifter för LT. Statistiskt signifikanta förändringar är markerade med asterisk (*).
Källa: Eurostat [ilc_peps01n], EU-Silc.

De regionala skillnaderna samt skillnaderna mellan stad och landsbygd när det gäller risken för fattigdom eller social utestängning i hela EU är stora, i linje med vad som observeras i medlemsstaterna. Variationen var stor i EU:s regioner (Nuts 2) under 2024, däribland inom medlemsstaterna, särskilt i Italien, Polen, Ungern och Slovakien (se figur 8 i bilaga 5). Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning varierade från 59,5 % i Guyana, 48,8 % i Kalabrien och 44,5 % i Ciudad de Melilla till 8,8 % i Jihozápad, 8,6 % i Bratislavsky kraj och 6,6 % i Provincia Autonoma di Bolzano/Bozen[257]. I de yttersta randområdena låg andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning över EU-genomsnittet, från 59,5 % i Franska Guyana till 22,9 % på Madeira. Småstäder och förorter registrerade något lägre andelar personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning i EU än städer och landsbygdsområden (20,3 %, 21,3 % respektive 21,3 %). Skillnaderna mellan medlemsstaterna är dock stora. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning varierade från 27,8 % i Belgien till 12,2 % i Polen med avseende på städerna; från 32 % i Bulgarien till 11,7 % i Tjeckien när det gäller småstäder och förorter; och från 41,7 % i Rumänien till 8,6 % i Malta när det gäller landsbygdsområden[258]. I unionens västra del är andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning relativt stor i städerna och relativt låg i landsbygdsområdena, medan motsatsen ofta gäller i ett antal Medelhavsländer och baltiska länder och i unionens östra del.

[257] Eurostat [ilc_peps11n], EU-Silc.
[258] Eurostat [ilc_peps13n], EU-Silc.

Orsakerna till fattigdomsriskerna är många. De har sina rötter i ojämlika möjligheter, till exempel på grund av territoriella och regionala skillnader[259] eller diskriminering[260]. De har att göra med skillnader i ändamålsenlighet och effektivitet avseende de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna och politiken för socialt skydd och social integration. Överföringen av nackdelar mellan generationerna[261] påverkar barnen negativt. Politiken för aktiv inkludering, skatte- och förmånssystemens utformning och ändamålsenlighet samt tillgången till stödtjänster (däribland utbildning, hälso- och sjukvård, sociala och grundläggande tjänster) spelar en central roll i kampen mot och förebyggandet av fattigdomsrisker. För att hjälpa medlemsstaterna att göra detta har EU antagit en lång rad initiativ som skulle kunna bidra till fattigdomsminskningen om de genomförs korrekt[262]. På grundval av dessa kommer EU:s kommande strategi för fattigdomsbekämpning att syfta till att hjälpa människor få tillgång till det grundläggande skydd och de grundläggande tjänster som de behöver, samtidigt som den angriper orsakerna till fattigdomen. Det övergripande målet är att bidra till att utrota fattigdomen i EU senast 2050.

---

259 Se Europeiska kommissionen, Durán Laguna m.fl., *Ninth report on economic, social and territorial cohesion*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024.

260 De senaste uppgifterna från 2024 visar till exempel att 70 % av romerna riskerade att drabbas av fattigdom, och att framsteg gjordes mellan 2016 och 2024. Se Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, Rights of Roma and Travellers in 13 European countries, 2024.

261 See Unicef Innocenti – Global Office of Research and Foresight, *Innocenti Report Card 18: Child poverty in the midst of wealth*, Unicef Innocenti, Florens, december 2023.

262 Bland dessa ingår den europeiska barngarantin, rådets rekommendation (EU) 2021/1004 av den 14 juni 2021; direktivet om tillräckliga minimilöner, direktiv (EU) 2022/2041; rådets rekommendation om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare, rådets rekommendation (2019/C 387/01) av den 8 november 2019; rådets rekommendation om tillräcklig minimiinkomst som säkerställer aktiv inkludering, rådets rekommendation (EU) 2023/C 41/01 av den 30 januari 2023; den europeiska plattformen för bekämpning av hemlöshet, Lissabonförklaringen om den europeiska plattformen för åtgärder mot hemlöshet av den 21 juni 2021; och kommissionens meddelande Bättre bedömning av fördelningseffekterna av medlemsstaternas politik, COM(2022) 494.

Målruta 3: Framsteg mot målet för fattigdomsminskning fram till 2030

Den andel av befolkningen som löper risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning minskade ytterligare under 2024, men framstegen är fortfarande otillräckliga för att uppnå EU:s överordnade mål senast 2030. Antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade med 1,1 miljoner under 2024 till 93,3 miljoner. När man justerar för avbrott i serierna för Tyskland och Frankrike uppgår minskningen till 2,9 miljoner jämfört med basåret 2019, vilket innebär att 12,1 miljoner fattas fram till målet på 15 miljoner. Detta innebär att en genomsnittlig årlig minskning på mer än 2 miljoner skulle krävas för att uppnå målet senast 2030 (se figur nedan). Att uppnå målet kommer därför att kräva en betydande ökning av insatserna under återstoden av decenniet. Barnfattigdomen minskade också under 2024 i EU, med omkring 0,4 miljoner färre barn (0–17 år) som löper risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning. Antalet ligger dock fortfarande 0,25 miljoner över referensscenariot för 2019 och 5,25 miljoner över de aggregerade nationella målen för minskning av barnfattigdomen.

Antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning har minskat under de senaste åren, men framstegen är fortfarande inte tillräckliga för att uppnå EU:s mål för 2030

Förändring av nivån i EU-27 avseende personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning med avseende på basåret 2019 och EU:s relaterade överordnade mål för 2030 (hela befolkningen, i tusental personer)

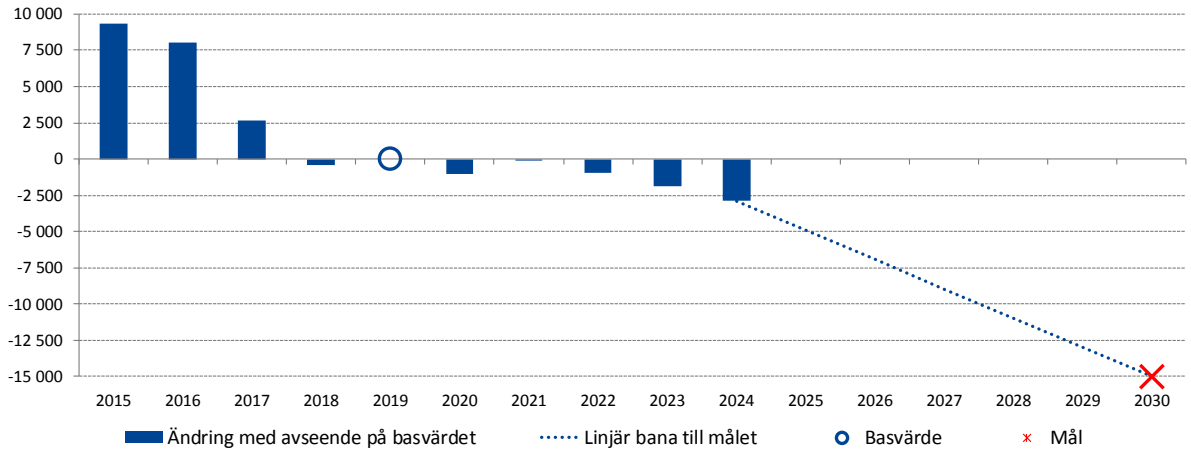

Anm.: Serierna är justerade för avbrott i serierna på grund av underliggande större avbrott för DE under 2020 (avbrottet justerat bakåt till 2019) och för FR under 2022 (för EU totalt används siffrorna för ”den europeiska delen av Frankrike” i stället för ”Frankrike” för att stämma överens med 2019 års siffra för Frankrike).
Källa: Eurostat [ilc_pecs01] och beräkningar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering.

Framstegen mot de nationella målen för fattigdomsminskning skiljer sig fortfarande åt mellan medlemsstaterna. Under 2024 minskade antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning endast i 14 medlemsstater, och endast 16 medlemsstater har gjort framsteg mot sina mål för 2030 sedan 2019 (se figur nedan)[263]. Sju av dessa (Rumänien, Tjeckien, Lettland, Nederländerna, Polen, Belgien och Bulgarien) är i stort sett på rätt spår, och Rumänien åstadkom en betydande minskning under 2024 (med 739 000 personer). Sverige och Irland blev de första två länderna som nådde sina mål under 2024, medan de största relativa luckorna[264] förekommer i Luxemburg, Slovakien, Slovenien, Danmark, Finland och Frankrike. Bland de 21 länder som har satt upp kompletterande mål för att minska barnfattigdomen[265] har 13 registrerat förbättringar under 2024 och 11 har gjort framsteg sedan 2019, medan Irland, Cypern och Sverige redan har nått sina mål. Å andra sidan har Tjeckien, Tyskland, Spanien, Frankrike, Luxemburg, Malta, Österrike, Slovenien, Slovakien och Finland ännu inte gjort några framsteg jämfört med 2019.

263 För övervakning av EU:s och medlemsstaternas mål för fattigdomsminskning, samt en förklaring av avbrotten i serierna och relaterade justeringar av uppgifterna, se även årsrapporten för 2025 från kommittén för socialt skydd (inte översatt till svenska).

264 För jämförbarhet mellan länder mäts skillnaderna inte i absoluta tal utan i procent av minskningen av målet mellan 2019 och 2030. Exempel: (10 [mål] – 4 [framsteg hittills]) / 10 [mål] = 60 % [skillnad].

265 Ett mål för minskning av barnfattigdomen fastställdes av Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Estland, Irland, Grekland, Spanien, Frankrike, Kroatien, Cypern, Luxemburg, Malta, Österrike, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien, Slovakien, Finland och Sverige. Se årsrapporten för 2025 från kommittén för socialt skydd (inte översatt till svenska) för övervakningen av dessa mål.

Endast runt hälften av medlemsstaterna har gjort framsteg sedan 2019, och endast en tredjedel är antingen på rätt spår eller har överskridit sina mål

Förändringar av antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning under perioden 2019–2024 och de nationella målen för 2030 (hela befolkningen, i tusental personer)

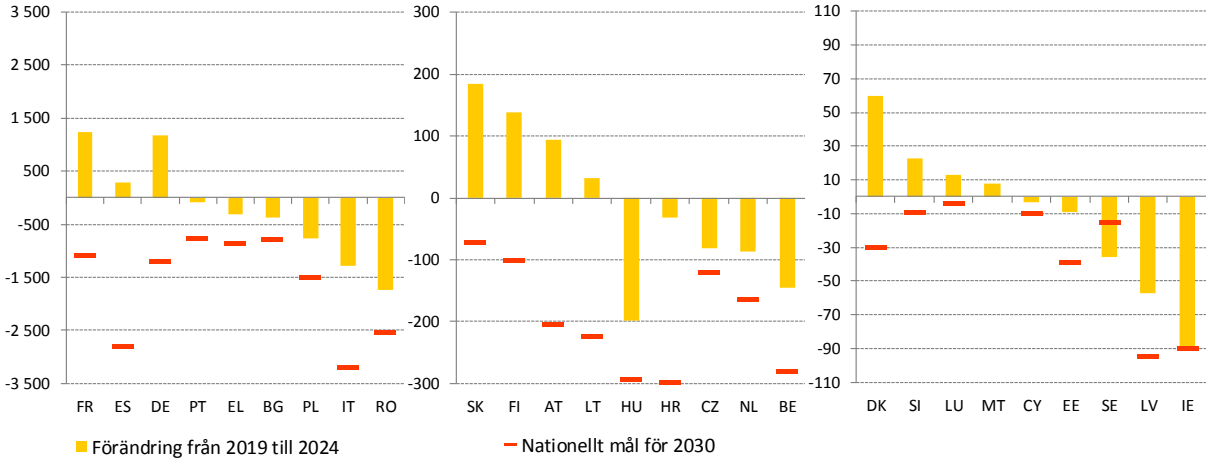

Anm.: Avbrott i serien för 2020 för FR, IE, DK, LU, för 2021 för LU, för 2022 för FR, FI och LU, och för 2023 och 2024 för HR. Provisoriska uppgifter för 2024 för LT. DK och DE uttrycker sina nationella mål för fattigdomsminskning som en minskning av antalet personer som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet, vilket förväntas leda till en minskning av antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning under årtiondets gång. DE uttrycker sitt nationella mål jämfört med 2020 som referensår. FR fastställde sitt nationella mål med hänvisning till den europeiska delen av Frankrike, och övervakningen är anpassad till detta geografiska område. HU uttrycker sitt nationella mål för fattigdomsminskning som en minskning av den materiella och sociala fattigdomen för barnfamiljer, vilket kan översättas till en minskning av antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning om rådande omständigheter kvarstår. MT uttrycker sitt nationella mål för fattigdomsminskning som en minskning av andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning, i form av procentenheter (dvs. –3,1 procentenheter).
Källa: Eurostat [ilc_pecs01] och tabellen över de nationella målen för 2030 i bilaga 1.

Den allvarliga materiella och sociala fattigdomen minskade något, medan den monetära fattigdomen och andelen som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet förblev stabila i EU under 2024. Den mycket blygsamma förbättringen av andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning återspeglas i dess delindikatorer. Tjeckien och Nederländerna hade några av de lägsta andelarna personer som löper risk för fattigdom (9,5 % respektive 12,1 %, med hänvisning till inkomstnivåerna för 2023), efter att ha uppnått minskningar – se den övre panelen i figur 2.4.3. Å andra sidan hade Bulgarien, Lettland och Litauen några av de högsta andelarna (21,7 %, 21,6 % respektive 21,5 %), varav vissa berodde på ökningar. Rumäniens andel minskade med 2,1 procentenheter, vilket i betydande grad bidrog till minskningen av andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning i landet. Eurostats snabbstatistik rörande 2024 års inkomster tyder på att andelarna personer som löper risk för fattigdom i genomsnitt förväntas ha varit stabila även under 2024 i EU och i de flesta medlemsstater, samtidigt som de ökar i Finland, Portugal, Grekland och Slovenien och minskar i Estland[266]. Andelen som lever i allvarlig materiell och social fattigdom minskade något i EU totalt sett – se mittrutan i figur 2.4.3. Andelen personer som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet förblev stabil under 2024 (baserat på aktiviteten under 2023) – se den nedre rutan i figur 2.4.3.

[266] Endast betydande ändringar. Se Eurostat, Flash estimates of income inequalities and poverty indicators for 2024 (FE 2024): Experimental results. Version 1 – juni 2025.

Figur 2.4.3: Den allvarliga materiella och sociala fattigdomen minskade något, medan andelen personer som riskerar att drabbas av fattigdom och andelen personer som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet förblev stabila

Delindikatorer i huvudindikatorn för andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning (i %, 2015, 2023, 2024)

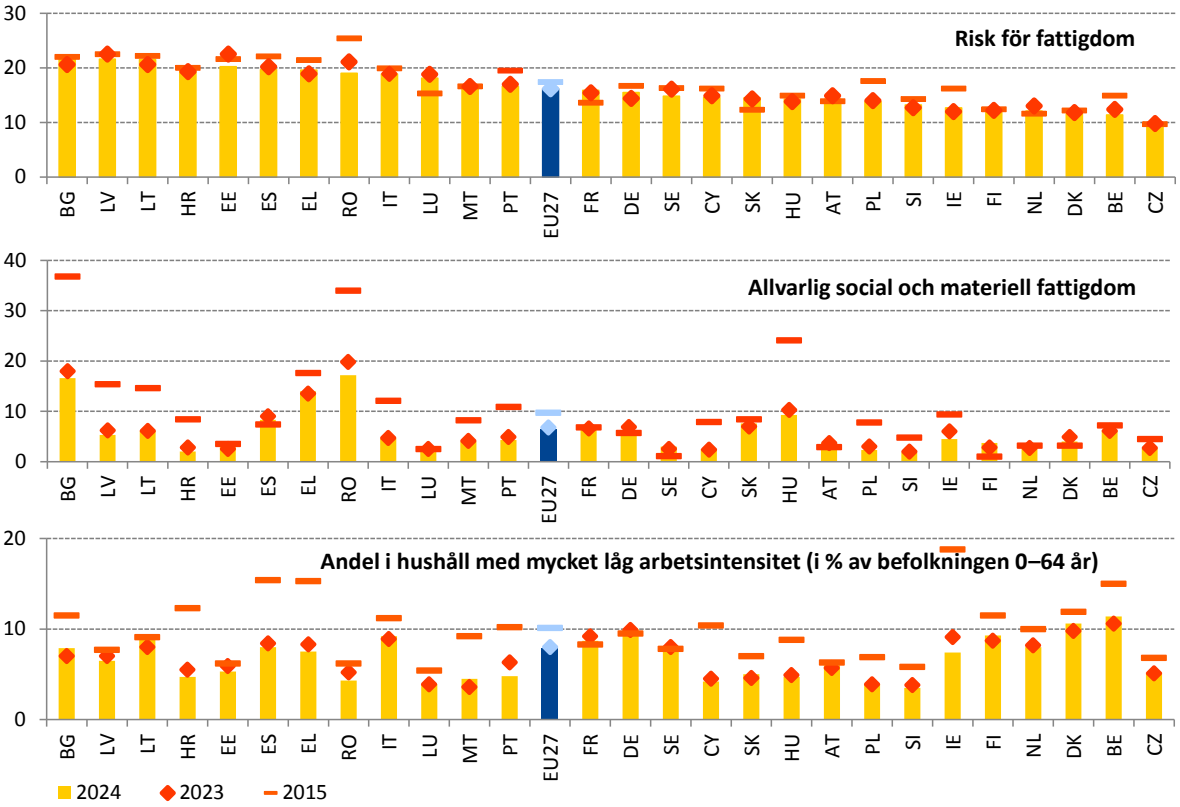

Anm.: Indikatorerna har rangordnats efter andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning år 2024. Avbrott i serien för fattigdomsrisk för HR 2024. Preliminära data för LT.
Källa: Eurostat [tessi010], [tepsr_lm420], [tepsr_lm430], EU-Silc.

Barnfattigdomen minskade något men ligger fortfarande på en högre nivå än för befolkningen som helhet, utan några tydliga tecken på uppåtgående konvergens. Antalet barn som löper risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning minskade från 19,96 miljoner under 2023 till 19,52 miljoner under 2024, och deras andel från 24,9 % till 24,2 % i genomsnitt i EU. Även om 2024 är det andra året i rad med en registrerad minskning i absoluta tal är förekomsten av fattigdom för barn fortfarande 3,2 procentenheter högre än för den totala befolkningen. Slovenien, Cypern, Tjeckien och Nederländerna är bland de länder som uppnådde ”bäst resultat”, med en andel barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning på under 16 % och med relativt små förändringar jämfört med 2023, med undantag för Cypern (–2,3 procentenheter) och Slovenien (+1,1 procentenheter). Bulgarien och Spanien befinner sig å andra sidan i en ”kritisk situation”, med andelar på 35,1 % respektive 34,6 %. Till skillnad från de i stort sett oförändrade nivåerna i Spanien ökade även antalet i Bulgarien med 1,2 procentenheter. I hela EU noterades de största ökningarna i Kroatien (+2 procentenheter) och Finland (+3,5 procentenheter), medan de största minskningarna förekom i Irland (3,4 procentenheter), Rumänien (5,2 procentenheter) och Slovakien (2,7 procentenheter). Det finns inga uppenbara tecken på uppåtgående konvergens mellan medlemsstaterna. Att lyfta barn ur fattigdom och social utestängning är avgörande för att hjälpa dem att förverkliga sin fulla potential och bryta cirkeln med fattigdom som går i arv. Genomförandet av den europeiska barngarantin i alla medlemsstater är avgörande i detta avseende.

Figur 2.4.4: Risken för fattigdom eller social utestängning för barn minskade i någon mån i EU

Andel barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning, 2024 års nivåer och förändring från föregående år (i %), huvudindikator i den sociala resultattavlan

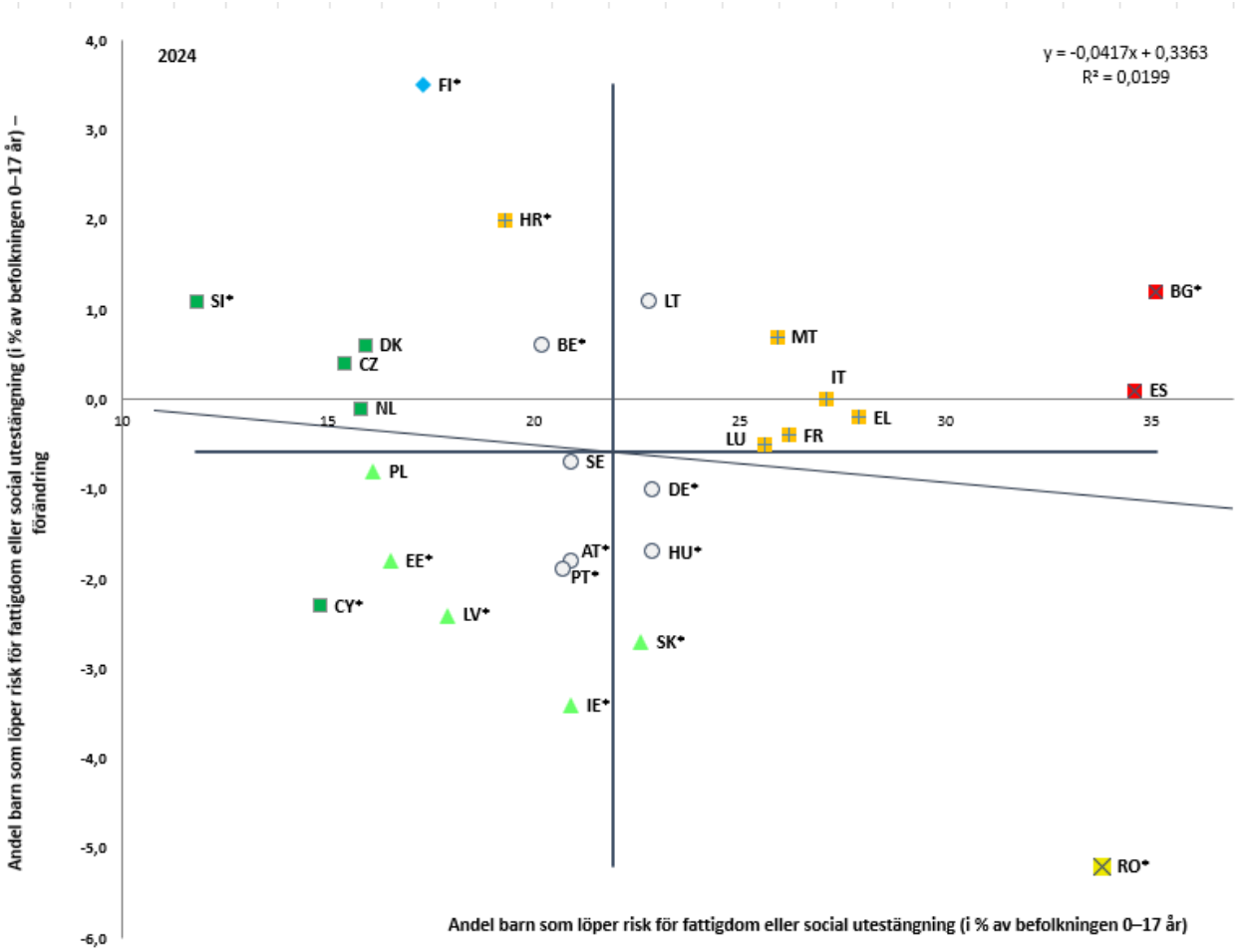

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för HR och preliminära uppgifter för LT. Statistiskt signifikanta förändringar är markerade med asterisk (*).
Källa: Eurostat [ilc_peps01n], EU-Silc.

Delindikatorerna i risken för fattigdom eller social utestängning för barn förblev i stort sett stabila i EU, och det enda undantaget var allvarlig materiell och social fattigdom, som minskade. Fattigdomsrisken i EU minskade något, från i genomsnitt 19,5 % under 2023 till 19,3 % under 2024. De största ökningarna, med 2 procentenheter, noterades i Kroatien, Litauen, Malta och Finland, och de största minskningarna, med 3 procentenheter, noterades i Portugal, Rumänien och Slovakien. Liksom under 2023 var andelen personer som löper risk för fattigdom högst i Spanien (29,2 %), Bulgarien (28,2 %) och Rumänien (26,2 %), och lägst i Danmark (10,1 %), Slovenien (10,7 %) och Finland (11,6 %). Eurostats snabbstatistik förutser en minskning av förekomsten av monetär fattigdom för barn i genomsnitt i EU 2024 med 0,4 procentenheter. När det gäller allvarlig materiell och social fattigdom minskade andelen för EU för barn måttligt under 2024 och nådde 7,9 % under 2024, efter att ha uppgått till 8,4 % under 2023. På nationell nivå varierade denna andel från 1,2 % i Kroatien till 21,2 % i Rumänien. Den steg i Nederländerna och Finland med 2 procentenheter och minskade med samma mängd i Tyskland, Grekland, Lettland, Litauen och Ungern. Slutligen förblev andelen barn som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet stabil med 7,4 % under 2024 (jämfört med 7,5 % under 2023) i EU och i de flesta medlemsstater, utom i Bulgarien (+2,1 procentenheter), Finland (+2,3 procentenheter) och Portugal (–2,6 procentenheter).

Figur 2.4.5: Fattigdomsgapet minskade något i EU men var ofta större för barn än för hela befolkningen

Relativt medianvärde för fattigdomsklyftan (i %), för hela befolkningen och för barn (0–17 år)

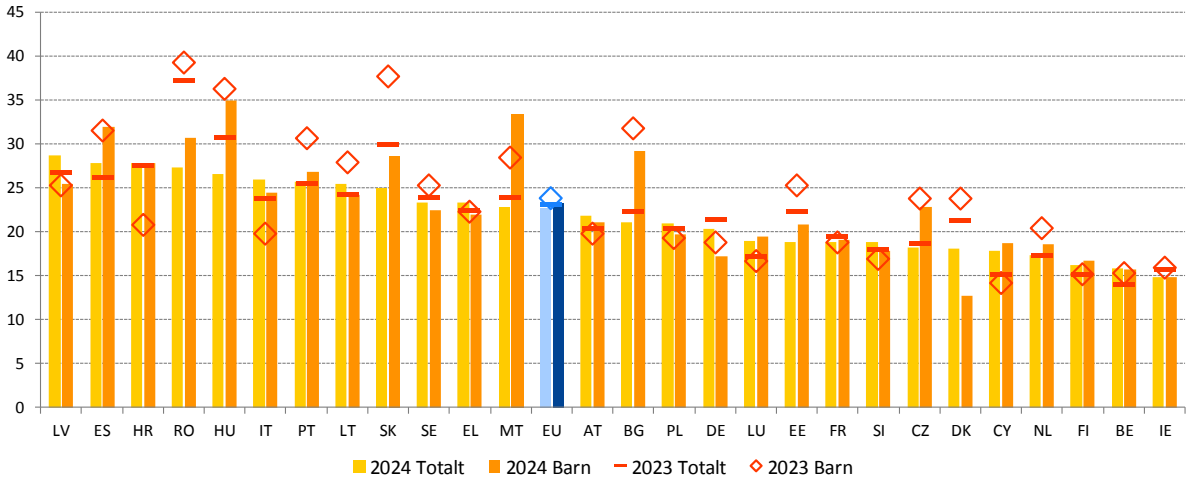

Anm.: Avbrott i serien för HR och preliminära uppgifter för LT för 2024.
Källa: Eurostat [ilc_li11], EU-Silc.

Fattigdomsgapet minskade något för den totala befolkningen i EU men var fortsatt större för personer som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet och för barn[267]. För den totala befolkningen minskade det med 0,4 procentenheter, till 22,7 % under 2024 (med hänvisning till 2023 års inkomster), jämfört med året före – se figur 2.4.5. Fattigdomsgapet var störst i Lettland, Spanien och Kroatien, där det ökade med 1,8 procentenheter, 1,7 procentenheter respektive 0,2 procentenheter. Ökningarna var störst i Cypern (+2,7 procentenheter), Lettland och Luxemburg (+1,8 procentenheter för båda). På EU-nivå var fattigdomsgapet för personer (18–64 år) som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet betydligt större än för den totala befolkningen, och låg på 35,5 % under 2024[268]. För barn minskade det till 23,2 % under 2024, vilket var 0,6 procentenheter lägre än 2023, men var fortfarande högre än för den totala befolkningen. De största ökningarna (över 5 procentenheter) registrerades i Italien och Malta samt Kroatien (efter ett avbrott i serien), medan de största minskningarna (över 9 procentenheter) registrerades i Danmark och Slovakien.

Personer med funktionsnedsättning löper fortfarande större risk för fattigdom eller social utestängning än resten av befolkningen. Under 2024 var andelen personer med funktionsnedsättning som löper risk för fattigdom eller social utestängning 28,7 % i EU (efter att inte ha förändrats på tre år), vilket är 10,8 procentenheter högre än för resten av befolkningen. Med 36,2 % är denna andel ännu högre för personer med allvarliga funktionsnedsättningar, och trenden är att andelen ökar. I fem länder överskred skillnaden jämfört med personer utan funktionsnedsättning 20 procentenheter under 2024[269]. Personer med funktionsnedsättning i arbetsför ålder löper större risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning (34,5 %) än andra åldersgrupper, och det gör även kvinnor jämfört med män (29,4 % jämfört med 27,8 %). Stöd för tillgång till inkluderande utbildning och sysselsättning för personer med funktionsnedsättning samt tillhandahållande av personligt stöd och stödtjänster är avgörande för att minska skillnaderna när det gäller riskerna att drabbas av fattigdom eller social utestängning för personer med funktionsnedsättning.

---

267 Denna indikator, även kallad ”relativt medianvärde för fattigdomsklyftan”, beräknas som skillnaden mellan den disponibla medianinkomsten per konsumtionsenhet för personer under fattigdomsgränsen och själva fattigdomsgränsen, uttryckt i procent av fattigdomsgränsen. Brytpunkten är angiven som 60 % av den nationella disponibla medianinkomsten per konsumtionsenhet för alla invånare i ett land, inte för EU i dess helhet.

268 Eurostat [ilc_li12]. För fattigdomsnivån för personer som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet, se figur 2.4.11.

269 Stora brister noterades i Litauen, Kroatien, Lettland, Estland och Ungern, som alla hade höga nivåer, tillsammans med Bulgarien och Rumänien.

Trots en liten minskning var risken att drabbas av fattigdom eller social utestängning för personer födda utanför EU fortsatt mycket högre än för personer födda i EU. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning för personer födda utanför EU var högre än andelen för de infödda i alla medlemsstater och mer än dubbelt så hög i genomsnitt, med 38,2 % jämfört med 18 %. Skillnaden var störst i Rumänien, Österrike, Spanien, Belgien och Sverige (alla med en andel på över 23 procentenheter)[270]. Dessa skillnader återspeglar i stort sett den mindre gynnade sysselsättningssituationen för denna grupp (se ruta 5 i avsnitt 2.2.1).

Ett stort antal romer i EU löper fortsatt större risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning. Enligt de senaste uppgifterna i undersökningen om romer löpte i genomsnitt 70 % av romerna i de länder där undersökningen genomfördes risk att drabbas av fattigdom under 2024[271], även om framsteg noterades mellan 2016 och 2024. I genomsnitt levde 77 % av de romska barnen (under 18 år) i hushåll som löpte risk för fattigdom. En större andel romer (37 %) drabbades också av allvarlig materiell fattigdom jämfört med befolkningen i stort, särskilt i de yngre och äldre kohorterna. I EU:s strategiska ram för romers jämlikhet, inkludering och deltagande 2020–2030 uppmanas medlemsstaterna att minska fattigdomsklyftan mellan romer och befolkningen i allmänhet, inbegripet för barn, med minst hälften och att säkerställa att majoriteten av romerna senast 2030 har tagit sig ur fattigdom[272]. Genom rådets rekommendation om romers jämlikhet, inkludering och delaktighet åtog sig medlemsstaterna att bekämpa den extremt höga fattigdomsrisken och risken för materiell och social fattigdom bland romerna[273]. I utvärderingen av de förnyade nationella strategiska ramarna för romer uppmanas medlemsstaterna att ta itu med de områden där man konstaterat att det krävs förbättringar samt att förnya och ändra sina ramar, bland annat för att göra dem mer ambitiösa[274]. I rådets slutsatser om åtgärder för att säkerställa lika tillgång för romer till adekvat och desegregerat boende, och för att hantera segregerade

---

270 Eurostats indikator [ilc_peps06n], där personer födda i länder utanför EU jämförs med personer födda i det uppgiftslämnande landet (personer 18 år eller äldre). Data med låg tillförlitlighet för RO.

271 Se Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, Rights of Roma and Travellers in 13 European countries, 2024. Respektive värde var 80 % både 2016 och 2021/2019, med olika länder inkluderade – se figur 4 på sidan 30 i den relaterade rapporten. De länder som ingick i undersökningen under 2024 var BG, CZ, EL, ES, FR, HU, IE, IT, PT, RO.

272 Se EU:s nya strategiska ram för romers jämlikhet, inkludering och deltagande (det fullständiga paketet) (inte översatt till svenska).

273 Se EUT C 93, 19.3.2021, s. 1.

274 För utvärderingen, se COM/2023/7 final i det fullständiga paketet.

bosättningar[275] uppmanas medlemsstaterna att identifiera och använda all tillgänglig finansiering för detta ändamål.

Figur 2.4.6 Oförmågan att hålla hemmet tillräckligt varmt minskade i EU under 2024 jämfört med föregående år, men varierade avsevärt mellan medlemsstaterna

Personer som inte kan hålla hemmet tillräckligt varmt, totalt och bland personer som löper risk för fattigdom, 2023 och 2024 (i %)

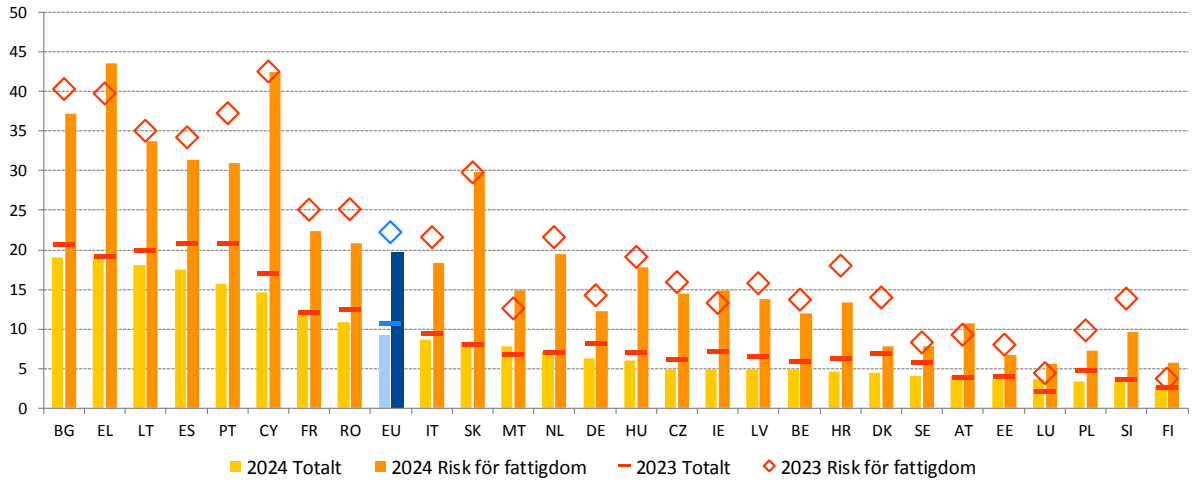

Anm.: Preliminära uppgifter för 2024 för LT och avbrott i serien för 2023 för LT.
Källa: Eurostat [ilc_mdes01], EU-Silc.

275 Rådets slutsatser om åtgärder för att säkerställa lika tillgång för romer till adekvat och desegregerat boende, och för att hantera segregerade bosättningar.

En huvudindikator på energifattigdom – oförmågan att hålla hemmet tillräckligt varmt – minskade i EU under 2024 för första gången sedan 2021, men är fortfarande betydligt högre för personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning. Andelen som inte kunde hålla sina hem tillräckligt varma minskade till 9,2 % i unionen under 2024, jämfört med 10,6 % föregående år. Minskningen under 2024 är den första efter ökningar under två år i rad. Den återspeglar de sjunkande slutkundspriserna på gas och el samt en blandning av energieffektivitetsåtgärder som genomförs i EU-länderna och andra stödåtgärder. Nivån för 2024 ligger dock fortfarande långt över 2021 års värde på 6,9 %. Dessutom är äldre människor, ensamstående föräldrar och kvinnor mer utsatta för energifattigdom. Variationerna mellan medlemsstaterna minskade också något under 2024, men sträcker sig fortfarande från 2,7 % i Finland till 19,0 % i Bulgarien. Den energifattigdomsindikator som analyseras här minskade under 2024 i de flesta medlemsstater, och allra mest i Portugal (5,1 procentenheter), Spanien (3,3 procentenheter), Danmark och Cypern (båda 2,5 procentenheter). Små ökningar observerades däremot i Luxemburg (+1,5 procentenheter), Malta (+1,0 procentenheter), Slovakien (+0,2 procentenheter), Österrike och Finland (+0,1 procentenheter), medan situationen var stabil i Nederländerna. För personer som löper risk att drabbas av fattigdom är energifattigdomen mycket högre: i genomsnitt 19,7 % av dem kan inte hålla sina hem tillräckligt varma i EU, jämfört med 7,1 % för av resten av befolkningen. Den högsta nivån för energifattigdomen bland personer som riskerar att drabbas av fattigdom förekommer i Grekland (43,6 %) och den lägsta i Luxemburg (5,5 %). När man överväger en annan indikator på energifattigdom, hushållens förfallna skulder avseende räkningar för allmännyttiga tjänster, visar uppgifterna att skuldnivån sedan 2022 har legat kvar på samma nivå[276]. I takt med att de globala temperaturerna fortsätter att stiga kämpar dessutom allt fler i Europa för att hålla sina hem tillräckligt svala. Under 2023 rapporterade 26 % av personerna som bodde i hushåll i EU att de inte kunde hålla sina hem bekvämt svala under sommaren. Denna siffra ökar till nästan 35 % i den lägsta inkomstgruppen, och tidiga rön tyder på att de som redan har drabbats av energifattigdom under vintern sannolikt kommer att behöva kämpa även under sommaren[277].

---

276 Eurostats indikator [ilc_mdes07] EU-Silc.

277 Baserat på en kommande rapport från det gemensamma forskningscentrumet: Koukoufikis, G. m.fl., *Addressing Residential Cooling Demand and Summer Energy Poverty in the EU – Towards a Cooler Future*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, JRC143288. Indikatorn för att bedöma energifattigdomen under sommaren i EU kommer från en ad hoc-modul i EU-Silc-undersökningen som samlades in 2023. Där mäter indikatorn HC070 ”ett

Transportfattigdomen varierar kraftigt mellan medlemsstaterna. Transportfattigdom omfattar de tre aspekterna överkomlighet, tillgänglighet och tillgång[278], samt den övergripande aspekten tillräcklighet. Överkomligheten för privata transporter, mätt i andelen personer som inte har råd med en egen bil, förblev stabil i EU. Denna andel låg på 5,6 % under 2023 och 2024, efter en stadig minskning från 7,9 % till 5,7 % under perioden 2015–2021[279]. Den varierar avsevärt mellan medlemsstaterna, från 1,8 % i Malta till 15,6 % i Rumänien. Tillgången på kollektivtrafik utgör fortfarande en utmaning, särskilt på landsbygden. Mot denna bakgrund är bilar fortfarande det dominerande persontransportsättet i EU, och stod under 2023 för 83,1 % av persontransportkilometerna[280].

---

hushålls oförmåga att hålla sin bostad bekvämt sval under sommaren på grund av otillräckliga kylsystem eller dålig värmeisolering".

278 Transportfattigdom definieras i förordningen om den sociala klimatfonden som "enskilda personers och hushålls oförmåga eller svårighet att bära kostnaderna för privata transporter eller kollektivtrafik eller deras brist på eller begränsade tillgång till transporter som behövs för deras tillgång till grundläggande socioekonomiska tjänster och verksamheter, med beaktande av det nationella och geografiska sammanhanget" – se Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/955 av den 10 maj 2023 om inrättande av en social klimatfond. På grund av denna flerdimensionella karaktär och begränsade data kan ingen unik trend identifieras för samtliga aspekter, och indikatorerna på EU-nivå håller för närvarande på att utvecklas för alla tre aspekterna. Se Transport poverty: definitions, indicators, determinants, and mitigation strategies – Final Report Europeiska kommissionen, november 2024.

279 Eurostats indikator[ilc_mddu05]. Det är den enda indikatorn på transportfattigdom som uppdateras årligen på EU-nivå.

280 Se Eurostats indikator [tran_hv_psmod].

Figur 2.4.7: Inkomstskillnaderna fortsatte att minska något i genomsnitt i EU under 2024, men med vissa tecken på skillnader mellan medlemsstaterna

Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil (S80/S20), 2024 års nivåer och förändringar från föregående år (huvudindikator i den sociala resultattavlan)

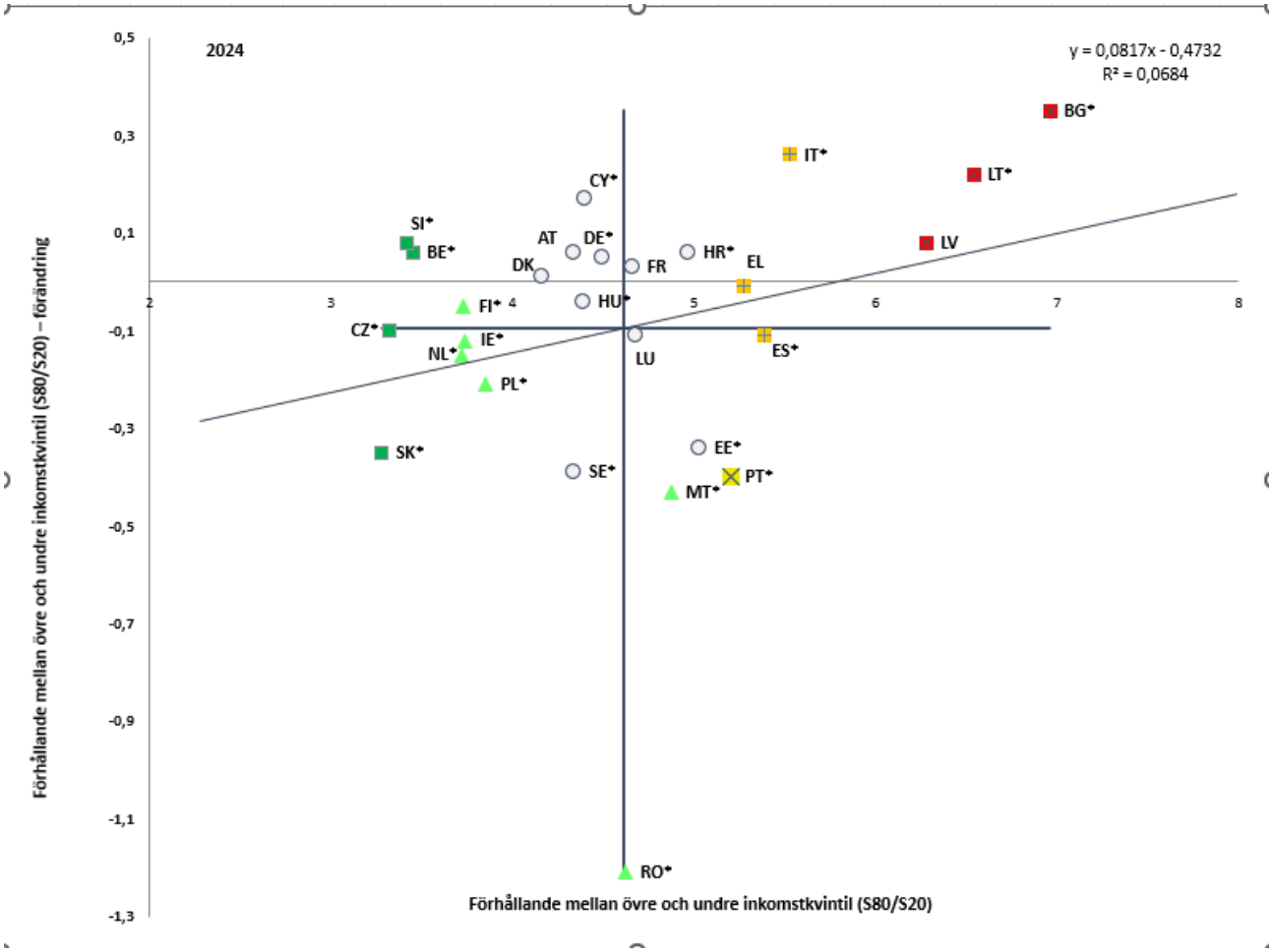

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för HR. Preliminära uppgifter för LT. Statistiskt signifikanta förändringar är markerade med asterisk (*).
Källa: Eurostat [tessi180], EU-Silc.

Inkomstskillnaderna fortsatte att minska något i genomsnitt i EU under 2024, men med tecken på divergens, vars främsta drivkraft var medlemsstater med höga ojämlikhetsnivåer. Inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil (S80/S20), minskade något i EU, från 4,72 under 2023 till 4,66 under 2024 (med avseende på inkomståret 2022 respektive 2023). Variationerna är dock stora bland medlemsstaterna. Bulgarien, Litauen och Lettland befann sig i en ”kritisk situation”, med inkomstskillnadsnivåer som var bland de högsta i unionen och som fortsatte att växa under 2024 – se figur 2.4.7. Tre länder som kännetecknas av relativt höga inkomstskillnader (efter en ökning för Italien och minskningar för Grekland och Spanien) ”bör bevakas”. Minskningen av inkomstskillnaderna var den överlägset största i Rumänien (- 1.2), vilket gav en nivå som nu ligger i linje med EU-genomsnittet. ”Bästa resultat” under 2024 fick Belgien, Slovenien, Tjeckien och Slovakien. På det hela taget noteras skiljaktiga trender i EU. Å ena sidan förekom ytterligare försämringar i vissa medlemsstater med hög ojämlikhet. Å andra sidan registrerades fortsatta minskningar i vissa medlemsstater med låga nivåer. Detta tyder på divergens mellan medlemsstaterna. När det gäller inkomstskillnader finns det variationer även mellan EU:s regioner. Dessa är relativt uttalade även inom länder såsom Italien, Rumänien, Ungern och Belgien (se figur 4 i bilaga 5). Enligt Eurostats snabbstatistik förväntas trenden för inkomstskillnaderna att vara stabil i alla länder för inkomståret 2024[281].

[281] Se Eurostat, Flash estimates of income inequalities and poverty indicators for 2024 (FE 2024), Experimental results. Version 1 – juni 2025.

På längre sikt har inkomstskillnaderna minskat under de senaste tio åren, om än med fluktuationer. Under 2010-talet ökade inkomstskillnaderna kraftigt i EU, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil (S80/S20), i och med den dubbla recessionen, och minskade sedan till nivåer som förekom före den ekonomiska och finansiella krisen, med en ytterligare minskning under de senaste åren – se figur 2.4.8. Under 2024 var inkomstskillnaden i botten av inkomstfördelningen (mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil S50/S20) i stort sett tillbaka på samma nivåer som före finanskrisen, medan den låg något under de tidigare nivåerna i toppen av inkomstfördelningen (S80/S50). Detta belyser effekterna av de snabba och effektiva politiska åtgärderna i EU under de senaste åren, särskilt när man jämför stabiliteten totalt sett efter covid-19-pandemin och de ökade levnadskostnaderna under 2020–2023 med den kraftiga ökningen i början av 2010-talet. Fördelningspolitiska konsekvensbedömningar[282] av reformer och investeringar är fortsatt särskilt viktiga för att ta hänsyn till deras effekter på inkomstskillnaderna och ge förhandsinformation till beslutsfattarna även mot denna bakgrund.

Figur 2.4.8: Inkomstskillnaderna i EU har fluktuerat under de senaste femton åren, men minskade i de flesta medlemsstaterna efter 2015

Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil S80/S20, S80/S50 och S50/S20 (2010–2024, inkomståren 2009–2023)

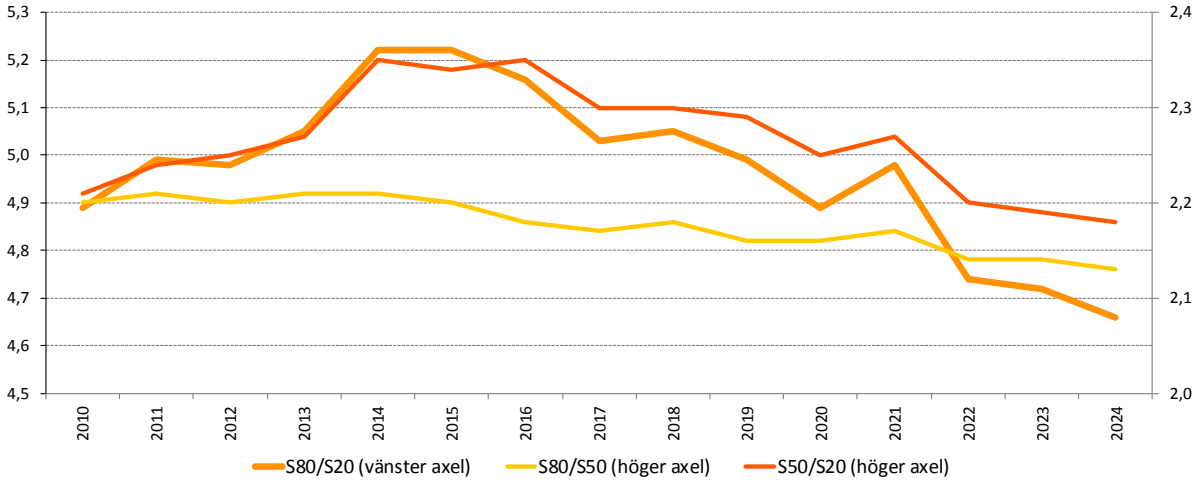

Anm.: Beräknade uppgifter för förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil S80/S20 under 2014–2018.
Källa: Eurostat [tessi180], [ilc_di11d], [ilc_di11e], EU-Silc.

[282] Se kommissionens meddelande Bättre bedömning av fördelningseffekter av medlemsstaternas politik (COM(2022) 494 final).

Utgifterna för sociala förmåner ökade i reala termer under 2024 i alla medlemsstater, men det finns fortfarande stora skillnader mellan olika länder och kategorier. Andelen i förhållande till BNP ökade i EU från 26,7 % under 2023 till 27,3 % under 2024, men låg fortfarande långt under den toppnotering på omkring 30 % som nåddes under covid-19-krisen[283]. Den konvergens mellan medlemsstaterna som noterats under det senaste årtiondet saktade in något på grund av måttliga ökningar av andelen i förhållande till BNP i nästan alla medlemsstater[284]. Till följd av detta förblev skillnaderna mellan medlemsstaterna stora, med en andel på över 28 % i sex länder och en andel på under 18 % i ytterligare sex länder[285]. Utgifterna för sociala förmåner i EU ökade med 6,9 % i nominella termer och med 3,8 % i reala termer under 2024, vilket är den största ökningen under det senaste årtiondet med undantag för 2020, då covid-19-krisen krävde massivt stöd. Förändringarna i reala termer var positiva i alla medlemsstater, från ökningar på över 10 % i fyra medlemsstater till på omkring 1 % i tre medlemsstater[286]. På EU-nivå förekom ökningar i reala termer under 2024 för nästan alla funktioner och var mest uttalade för arbetslöshetsförmåner (+6,4 %) och familje-/barnbidrag (+4,6 %), följt av sjuk- och hälsovårdsbidrag (+4,1 %) samt ålders- och efterlevandeförmåner (+4,0 %). Bidrag mot social utestängning var den enda funktionen för vilken en minskning registrerades i reala termer (–7,3 %).

Utgifterna för förmåner vid ålderdom och efterlevandeförmåner utgör fortsatt nästan hälften av alla utgifter för socialt skydd i EU. Deras andel var 47,0 %, följt av hälso- och sjukvård (29,7 %), familj/barn (8,7 %), funktionsnedsättning (7,0 %), arbetslöshet (4,0 %) och bostadsbidrag (1,4 %), vars andelar alla var stabila jämfört med förra året. Samtidigt minskade andelen för bidrag mot social utestängning från 2,5 % under 2023 till 2,2 % under 2024.

---

283 Eurostat, Utgifter för socialt skydd (*spr_exp_func*, hämtad den 28 oktober 2025). Uppgifterna för 2024 är uppskattningar och omfattar alla medlemsstaterna. Preliminära uppgifter för EE.

284 Mellan 2023 och 2024 minskade andelen för utgifter för sociala förmåner i procent av BNP endast i DK och EL, medan den var stabil i SE och ökade i alla övriga 24 medlemsstater.

285 Dessa är FI, FR, AT, DE, BE och IT respektive EE, RO, LT, HU, MT och IE.

286 Dessa är EE, HR, PL och SK samt HU, EL respektive SE.

Trots förbättringar under senare år är minimiinkomststödet i praktiskt taget alla medlemsstater i allmänhet inte tillräckligt för att lyfta människor ur fattigdom.

Minimiinkomstsystem fungerar som ett sista skyddsnät[287]. För ett hushåll med en ensamstående vuxen var stödnivån mest generös i Nederländerna, där den nästan nådde fattigdomsgränsen (på 60 % av den disponibla medianinkomsten per konsumtionsenhet för hushåll). Den var lägst i Italien, Ungern och Rumänien, där den ligger på omkring eller under 10 % av medianinkomsten – se figur 2.4.9[288]. Jämfört med 2023 har stödets tillräcklighet förbättrats i Portugal (+18 procentenheter), Bulgarien (+10 procentenheter), Rumänien (+4 procentenheter) och Slovakien (+2 procentenheter), medan det har minskat i andra länder. För hushåll som består av två vuxna och två barn tenderar stödets tillräcklighet att motsvara eller vara högre än tillräckligheten för ett hushåll med en ensamstående vuxen, främst på grund av familjeförmånernas mer framträdande roll. Det är trots det bara i Litauen som nivån på stödet till denna typ av hushåll är tillräcklig för att lyfta hushållet ur fattigdom[289]. Slutligen är nettoinkomsten för en person som arbetar heltid till minimilön (eller motsvarande låg lön i de länder som inte har lagstadgade minimilöner) i alla medlemsstater systematiskt högre än det inkomststöd som erhålls genom socialbidrag när personen är arbetslös.

---

287 Rådets rekommendation om tillräcklig minimiinkomst som säkerställer aktiv inkludering (2023/C 41/01).

288 Man kan bedöma om stödet är tillräckligt stort genom att jämföra den disponibla inkomsten för hushåll som enbart är beroende av minimiinkomst (och som inte har någon arbetsinkomst) med gränsen för fattigdomsrisk. Utöver minimiinkomstförmåner kan hushållen ha rätt till bostadsbidrag och familjeförmåner.

289 Jämfört med 2023 noterades förbättringar i tillräckligheten för två vuxna och två barn under 14 år i Slovakien (+6 procentenheter), Bulgarien (+6 procentenheter), Portugal (+4 procentenheter), Rumänien (+2 procentenheter), Nederländerna (+1 procentenhet) och Polen (+1 procentenhet), medan minskningar observerades i de andra länderna.

Figur 2.4.9: Tillräckligheten av inkomststöd till hushåll där ingen förvärvsarbetar och som erhåller minimiinkomst är fortfarande relativt lågt

Disponibel nettoinkomst per konsumtionsenhet för hushåll (ensamstående och två vuxna med två barn under 14 år) som får socialt bistånd, i procent av den disponibla medianinkomsten per konsumtionsenhet, 2024 (i %)

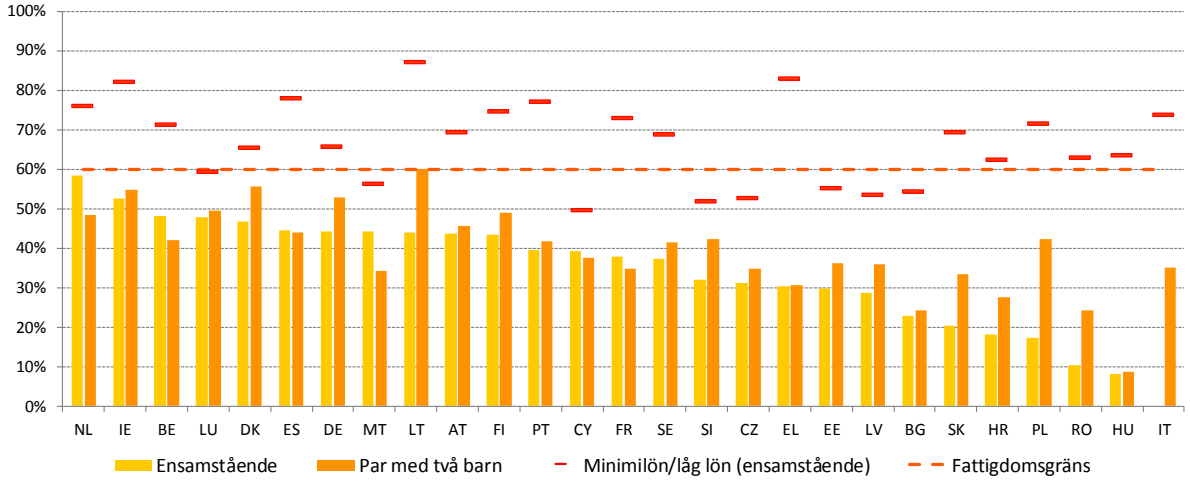

Anm.: Vuxna hushållsmedlemmar som inte är anställda och inte får arbetslöshetsförmåner. Nettoinkomster inklusive socialt bistånd, familjeförmåner och bostadsbidrag, efter skatt och sociala avgifter. Nettoinkomst för en ensamstående person som arbetar heltid till lagstadgad minimilön (eller till 50 % av genomsnittslönen för de länder som inte har lagstadgad minimilön: DK, IT, AT, FI och SE).
Källa: Egna beräkningar baserade på utdata från OECD:s skatteförmånsmodell, modellversion 2.6.3, och Eurostat, [ilc_di03], EU-Silc.

Figur 2.4.10: Fattigdomsrisken är fortsatt hög bland hushåll med mycket låg arbetsintensitet

Andel som löper risk för fattigdom bland personer som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet (i %)

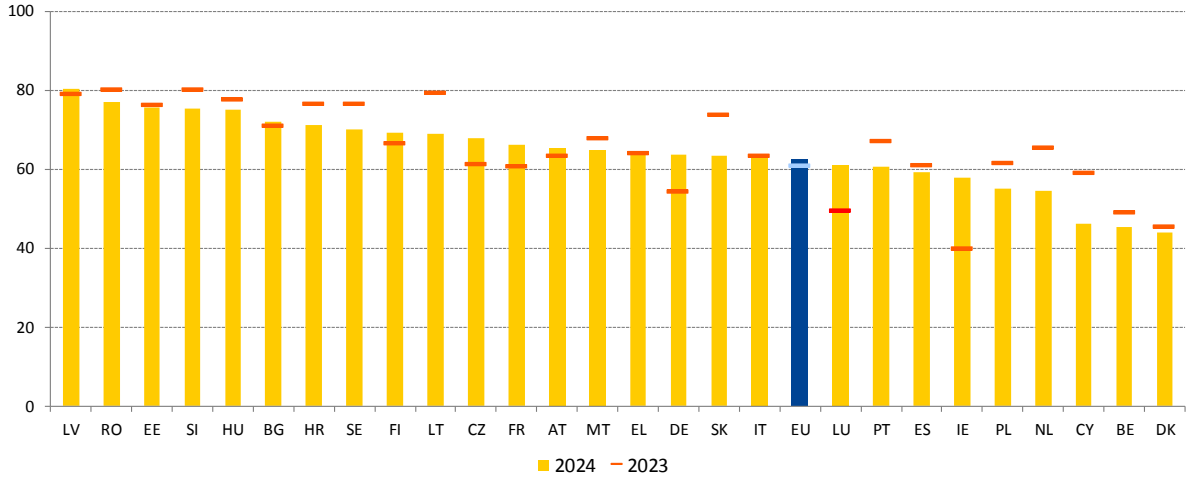

Anm.: Avbrott i serien för 2024 och 2023 för HR. Preliminära uppgifter för 2024 för LT. Hushåll med mycket låg arbetsintensitet är hushåll där medlemmarna i arbetsför ålder arbetade en arbetstid som var högst 20 % av deras totala arbetstidspotential under föregående år.
Källa: Eurostat [ilc_li06], EU Silc.

Arbetslöshet var fortfarande en viktig drivkraft för fattigdomsrisker, medan de sociala förmånerna i genomsnitt inte nådde alla behövande hushåll i EU. Under 2024 riskerade 62,4 % av de personer som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet (dvs. som arbetade 20 % av sin totala potentiella arbetstid eller mindre) att drabbas av fattigdom under 2024 – se figur 2.4.10. Denna andel ökade (+1,8 procentenheter) jämfört med föregående år, men stora skillnader kvarstår bland medlemsstaterna. Fattigdomsrisken för personer som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet varierade från 80,2 % i Lettland (+1,4 procentenheter jämfört med 2023) till 43,8 % i Danmark (-1,5 procentenheter jämfört med 2023). Samtidigt förblev andelen personer som löper risk att drabbas av fattigdom och som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet som erhåller sociala förmåner stabil med 83,1 % i EU under 2024 (jämfört med 83,3 % året innan) – se figur 2.4.11[290]. Det finns betydande skillnader i detta avseende mellan medlemsstaterna, där andelen varierar från (nästan) 100 % i Irland och Frankrike till 60 % i Cypern.

Figur 2.4.11: Andelen personer som löper risk för fattigdom, som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet och som uppbär sociala förmåner varierar kraftigt mellan medlemsstaterna

Andel som erhåller förmåner bland personer som löper risk för fattigdom i åldern 18–64 år och som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet (i %)

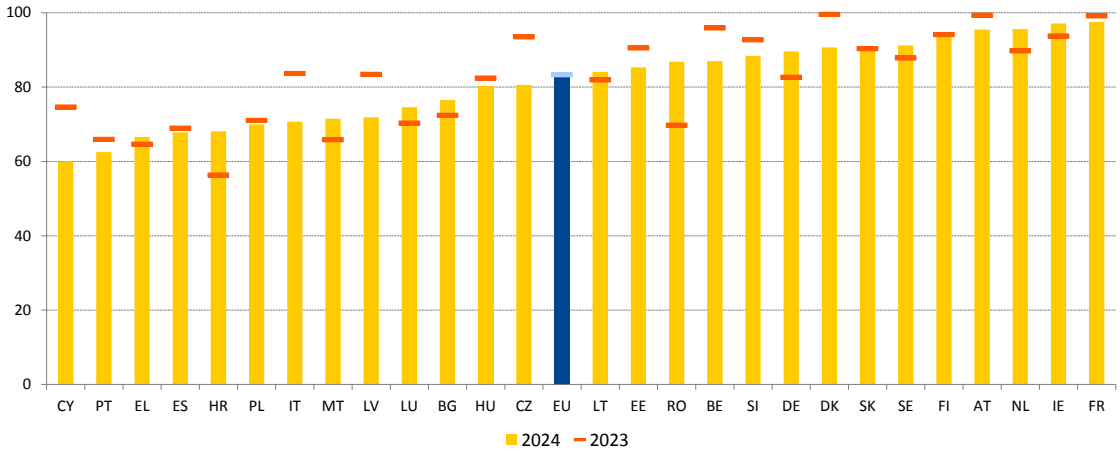

Anm.: Preliminära uppgifter för 2024 för LT.
Källa: Eurostat [ilc_li70], EU Silc.

290 Detta inbegriper alla typer av sociala förmåner och inte bara minimiinkomstsystem.

Effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen försämrades något i EU under 2024, med betydande försämringar i vissa medlemsstater. De minskade (med 0,5 procentenheter) till 34,2 % i unionen, i linje med minskningen av de reala utgifterna under 2023. Minskningen berodde till stor del på kraftiga minskningar i Tyskland, Irland, Litauen och Frankrike – se figur 2.4.12[291]. Under 2024 (med hänvisning till 2023 års inkomster) registrerades ”kritiska situationer” i Grekland, Lettland, Kroatien och Portugal, vars sociala transfereringar alla hade mycket låga effekter på fattigdomsminskningen (mellan 16,6 % och 22,4 %). Sju medlemsstater fick omdömet ”bör bevakas”. Bland dem registrerade Tyskland, Litauen, Ungern och Luxemburg en minskning av effekterna, medan Spanien och Malta såg en förbättring. Alla jämte Bulgarien (och med undantag för Tyskland) låg dock på relativt låga effektivitetsnivåer. Däremot uppnådde Belgien, Danmark och Finland ”bästa resultat” (med fattigdomsminskande effekter på över 45 %). Skillnaderna i de sociala transfereringarnas effekter på fattigdomsminskningen var stora även mellan olika regioner, inbegripet inom länderna, i synnerhet i Belgien, Tyskland, Sverige, Italien, Ungern, Slovakien och Polen (se figur 9 i bilaga 5) och även i de yttersta randområdena. Kvinnor upplevde i genomsnitt något mindre fattigdomsminskande effekter av transfereringarna än män i EU (33,7 % jämfört med 34,6 %). De sociala transfereringarnas effekter på fattigdomsrisken bland barn förblev i stort sett oförändrad under 2024 i EU (41,4 % under 2023 jämfört med 41,9 % under 2024). De minskade i 15 medlemsstater (upp till - 11,1 procentenheter i Litauen, - 5,5 procentenheter i Tyskland och - 4,8 procentenheter i Luxemburg) och ökade i de återstående medlemsstaterna (upp till 12,3 procentenheter i Ungern, 8,7 procentenheter i Polen och 7,7 procentenheter i Estland)[292].

---

[291] Värdet är fortfarande högre än det var före covid-19-pandemin. När det gäller DE ska ändringen tolkas med försiktighet eftersom det nationella frågeformuläret reviderades för frågan om arbetslöshetsersättning på grund av ändringar i den nationella rättsliga grunden för denna ersättning.

[292] Detta baseras på ramen för riktmärkning av barnomsorg och stöd till barn (inte översatt till svenska) som fastställts av undergruppen för indikatorer i kommittén för socialt skydd. Indikatorn kan beräknas utifrån andelen barn som löper risk för fattigdom efter och före transfereringar (utom pensioner). Sociala transfereringar in natura, bland annat gratis förskoleverksamhet och barnomsorg, utbildning och hälso- och sjukvård, beaktas inte i denna analys.

Figur 2.4.12: Effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen försämrades betydligt i vissa medlemsstater

Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen, 2024 års nivåer och förändringar från föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

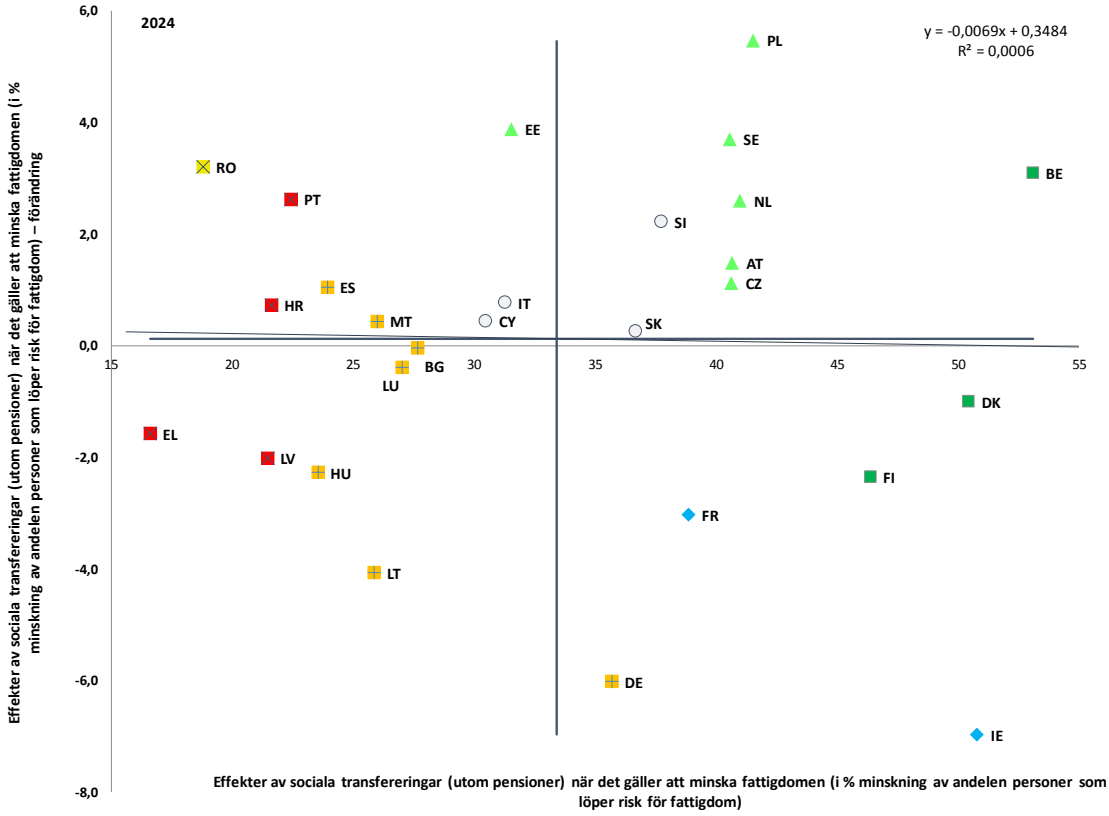

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för HR. Preliminära uppgifter för LT.

Källa: Eurostat [tespm050], EU-Silc

Den sociala situationen för personer med atypisk anställning är fortfarande mindre gynnsam än för andra arbetstagare, även om det är mer troligt att de sociala förmånerna minskar deras risk att drabbas av fattigdom. Effekterna av sociala transfereringar på fattigdomsminskningen under 2024 (med hänvisning till 2023 års inkomster) i EU var betydligt bättre för arbetstagare med atypisk anställning än för den genomsnittliga arbetstagaren (11,8 %)[293]. De låg på 22,8 % för tidsbegränsat anställda och 22,9 % för deltidsanställda. Effekten låg på 26,6 % för egenföretagare. Icke desto mindre var den monetära fattigdomen fortsatt större för dem i de flesta medlemsstater. I EU som helhet låg fattigdomsrisken på 13,4 % för tidsbegränsat anställda jämfört med 5,2 % för tillsvidareanställda. Denna andel låg på 13,8 % för deltidsanställda (jämfört med 7,1 % för heltidsanställda) och 20,9 % för egenföretagare (jämfört med 6,3 % för alla anställda)[294]. Inkomstfattigdomen för arbetstagare med tidsbegränsad anställning var högre än 15 % i åtta medlemsstater[295], och till och med högre än 25 % i tre av dem (Bulgarien, Danmark och Cypern). Fattigdomen bland egenföretagare var minst cirka 5 procentenheter högre än EU-genomsnittet i sex medlemsstater under 2024[296], och den låg på nära 30 % i Polen och Estland och var så hög som 52,3 % i Rumänien. En högre andel av personer med atypisk anställning drabbades också av social och materiell fattigdom (13,8 % på EU-nivå under 2024 för tidsbegränsat anställda jämfört med 7,6 % för tillsvidareanställda och 11,1 % för deltidsanställda jämfört med 7,4 % för heltidsanställda).

---

293 Särskilt utdrag av Eurostat från EU-Silc baserat på de viktigaste uppdelningarna av nyckelindikatorn om tillräcklighet i övervakningsramen för tillgång till socialt skydd. Se *Access to social protection for workers and the self-employed: Update of the monitoring framework* – 2025 (ännu inte utgiven).

294 Andelen i materiell och social fattigdom är dock lägre för egenföretagare än för anställda (6,9 % respektive 8,1 % i EU 2024).

295 Dessa är BG, DK, CY, SE, HU, IT, MT och AT.

296 Dessa är RO, PL, PT, LV, EE och ES. See Eurostat [ilc_li04], EU-Silc.

Andelen personer som omfattas av sociala kontantförmåner varierar stort mellan medlemsstaterna och mellan olika kategorier av arbetstagare, samt beroende på sysselsättningsstatus. Andelen personer i arbetsför ålder (16–64 år) som löpte risk för fattigdom före sociala transfereringar och som uppbar sociala kontantförmåner[297] i EU under 2024 (med hänvisning till 2023 års inkomster) låg nära nivåerna före covid-19 efter en minskning under de senaste åren. Den var högre för arbetstagare med tidsbegränsade anställningar (38,3 %) än för personer med tillsvidareanställningar (23,3 %), och för deltidsanställda (30,1 %) än för heltidsanställda (23,7 %). Dessa mönster förekommer i de flesta medlemsstater. I fem medlemsstater (Cypern, Slovenien, Sverige, Portugal och Ungern) var det dock mindre sannolikt att tidsbegränsat anställda skulle få förmåner än de som hade tillsvidareanställning. I sju medlemsstater (Slovenien, Lettland, Litauen, Italien, Portugal, Luxemburg och Bulgarien) var det mindre sannolikt att deltidsanställda skulle få förmåner än heltidsanställda. I tre länder (Grekland, Polen och Rumänien) erhöll mindre än 10 % av de anställda som löper risk för fattigdom före sociala transfereringar sociala kontantförmåner under 2024. Egenföretagare som löpte risk för fattigdom (före sociala transfereringar) hade lägst sannolikhet att erhålla sociala förmåner. Andelen som omfattas av sådana förmåner uppgick till 11,5 % under 2024 i EU. Under 2024 låg denna andel på under 5 % i sju medlemsstater[298]. I genomsnitt uppbar något mer än hälften (52,8 %) av de arbetslösa som löper risk för fattigdom sociala förmåner i EU under 2024. I fem medlemsstater (Belgien, Danmark, Finland, Tyskland och Österrike) uppgick andelen som omfattas till över 80 %, medan denna andel var mycket lägre, omkring 12–13 %, i fyra andra medlemsstater (Polen, Grekland, Slovakien och Nederländerna). Under de senaste två åren har fattigdomsrisken bland de arbetslösa ökat med nästan 3 procentenheter, från 46,1 % under 2022 till 48,9 % under 2024.

---

297 Särskilt utdrag av Eurostat av indikatorn för andelen mottagare för ”faktisk tillgång” i övervakningsramen för tillgång till socialt skydd: *Access to social protection for workers and the self-employed: Update of the monitoring framework* – 2025 (ännu inte utgiven). Målgruppen är personer som löper risk för fattigdom före sociala transfereringar. De sociala kontantförmåner som omfattas av indikatorn är de som erhålls på individnivå, exklusive pensioner.

298 Dessa är PT, SI, PL, NL, CZ, RO och EL.

På det hela taget varierar tillgången till adekvat socialt skydd fortfarande mellan medlemsstaterna, trots vissa förbättringar under de senaste åren[299]. När det gäller formellt skydd[300] fanns det under våren 2025 fortsatt brister i 18 medlemsstater[301] för minst en grupp arbetstagare med atypisk anställning inom minst en gren av det sociala skyddet. De grenar som påverkas mest av bristande åtkomst är arbetslöshet (17 medlemsstater) följt av sjukdom (13 medlemsstater) och föräldraförmåner (också 13). De grupper som påverkas av bristande skydd omfattar lärlingar och praktikanter, arbetstagare med atypiska anställningsformer såsom civilrättsliga avtal, korttidsavtal (t.ex. daglönare), arbetstagare som tjänar mindre än den inkomsttröskel som krävs för att få tillgång till skydd, säsongsarbetare och hushållsarbetare. I elva[302] medlemsstater var dessutom tillgången till minst en gren av det sociala skyddet frivillig för minst en grupp arbetstagare med atypisk anställning. Med avseende på egenföretagare var dessa drabbade av formella brister i skyddet för en eller flera grenar av det sociala skyddet i 19 medlemsstater[303], oftast när det gäller arbetslöshetsförmåner (19 medlemsstater) och förmåner som täcker olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar (14 medlemsstater). I de flesta fall påverkade dessa brister alla egenföretagare, medan de i omkring en tredjedel av medlemsstaterna enbart gällde vissa grupper, såsom jordbrukare, hantverkare eller fria yrkesutövare. Dessutom var skyddet för egenföretagare i 15 medlemsstater frivilligt, oftast när det gäller förmåner vid sjukdom och moderskap, följt av förmåner som täcker olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar. De tillgängliga nationella uppskattningarna pekar på mycket olika nivåer när det gäller egenföretagarnas utnyttjande av de frivilliga systemen.

---

[299] Se kommissionens rapport om genomförandet av rådets rekommendation om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare, COM(2023) 43 final, och den övervakningsram som godkändes 2020 samt den kommande uppdateringen (2025).

[300] Med formellt skydd avses en situation där personerna i en grupp inom en viss gren av det sociala skyddet (t.ex. ålderdom, sjukdom, arbetslöshet, moderskap) enligt befintlig lagstiftning eller kollektivavtal har rätt att delta i ett system för socialt skydd som omfattar en viss gren.

[301] Dessa var AT, BG, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, HU, IT, LV, NL, PL, PT, RO, SE, SI och SK.

[302] Dessa var AT, CZ, DE, DK, HU, LU, NL, PL, RO, SI och SK.

[303] Dessa var AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, FR, IE, IT, LT, LV, NL, PL, PT, RO, SI och SK.

Höjningen av bostadspriserna har överskridit inkomstökningen under det senaste årtiondet, vilket har satt överkomligheten under press. Höjningar av bostadspriserna är inte till sin natur oroväckande om de är anpassade till hushållens ekonomiska kapacitet att ha råd med bostäder. Under det senaste årtiondet har dock bostadspriserna i EU ökat omkring 10 % snabbare än de genomsnittliga inkomsterna, vilket har minskat överkomligheten – även om det finns stora skillnader mellan länderna[304]. Kvoten mellan bostadspriser och inkomster ökade med 20 % eller mer från 2014 till 2024 i Portugal, Nederländerna, Ungern, Luxemburg, Irland, Tjeckien och Österrike. I slutet av denna period ökade räntorna, och i de flesta länder har därmed överkomligheten minskat ytterligare för personer som behöver låna för att köpa ett hem. Små och ineffektiva hyresmarknader i många medlemsstater erbjuder inte ett rimligt alternativ till bostadsköp, med höga hyreskostnader i många huvudstäder och en minskning av det subventionerade hyresbeståndet under de senaste årtiondena. Medan hyrorna för befintliga avtal har ökat betydligt långsammare än bostadspriserna har hyrorna på nya avtal stigit markant. Situationen varierar mellan olika inkomstgrupper och ålderskohorter, och låginkomsttagare och unga är hårdast drabbade. På EU-nivå uppgick de totala boendeutgifterna till i genomsnitt 19,2 % av hushållens disponibla inkomst, medan de för personer som löper risk för fattigdom uppgick till 36,9 %[305]. Unga å andra sidan betalar ofta en högre hyra när de hyr för första gången och de har lägre inkomster och sämre kreditvärdighet.

---

304 Se Cousin G., Frayne C., Dias Martins V. och B. Vasicek, *Housing in the European Union:Market Developments, Underlying Drivers, and Policies*, European Economy Discussion Paper 228/oktober 2025.

305 Eurostats indikator [ilc_mded01], EU-Silc.

Andelen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten minskade något i EU under 2024, men förblev betydligt högre för personer som var drabbade av fattigdom och skillnaderna mellan medlemsstaterna var stora. Under 2024 minskade andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten till 8,2 %, från 8,8 % under 2023, men det förekommer betydande skillnader – se figur 2.4.13[306]. Grekland registrerade den högsta andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten i EU (28,9 %, efter en ökning med 0,4 procentenheter) och befann sig i en ”kritisk situation” tillsammans med Danmark (14,6 % efter en minskning med 0,8 procentenheter). Sex medlemsstater ”bör bevakas” på grund av en nivå som fortfarande är relativt hög efter en minskning (Tyskland och Sverige) eller efter att ha upplevt några av de största årliga ökningarna men från lägre nivåer (Portugal, Ungern, Estland och Litauen). Å andra sidan uppnådde Cypern ”bästa resultat” (2,4 %). Kroatien (3,7 %) och Slovenien (3,8 %) var ”bättre än genomsnittet”, bland annat tillsammans med vissa andra länder som uppvisade stora årliga minskningar (Rumänien, Luxemburg, Bulgarien och Nederländerna). Andelen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten bland personer som löper risk för fattigdom minskade med 2,1 procentenheter under 2024, vilket var mer än för befolkningen i allmänhet. Den förblev dock betydligt högre, med 31,1 % jämfört med 3,8 % för resten av befolkningen. Boendeutgifternas andel av den disponibla inkomsten var också oproportionerligt hög för personer med funktionsnedsättning jämfört med personer utan funktionsnedsättning (10,4 % jämfört med 7,8 %). Den högsta andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten bland den del av befolkningen som riskerade att drabbas av fattigdom under 2024 förekom i Grekland (88,9 %, vilket var en uppgång med 2,6 procentenheter) och Danmark (65,6 %, efter en minskning med 6,7 procentenheter), medan den lägsta andelen registrerades i Cypern (9,2 %), Rumänien (16,3 %) och Kroatien (16,8 %). Under 2024 levde 9,8 % av EU:s befolkning i städerna i ett hushåll som hade en hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten, jämfört med 6,3 % på landsbygden. Andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten var högre i städer än i landsbygdsområden i alla medlemsstater, med undantag för Rumänien, Bulgarien, Litauen och Kroatien. Dessutom är andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten totalt sett i EU högre för hyresgäster på den privata hyresmarknaden (19,2 %) än för hyresgäster med subventionerad eller gratis hyra (10 %). Den utgör 5 % för ägare med utestående hypotekslån eller lån.

---

306 Se bilaga 2 för en definition av indikatorn.

Figur 2.4.13: Andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten varierar avsevärt mellan medlemsstaterna

Andel av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten, 2024 års nivåer och förändringar från föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

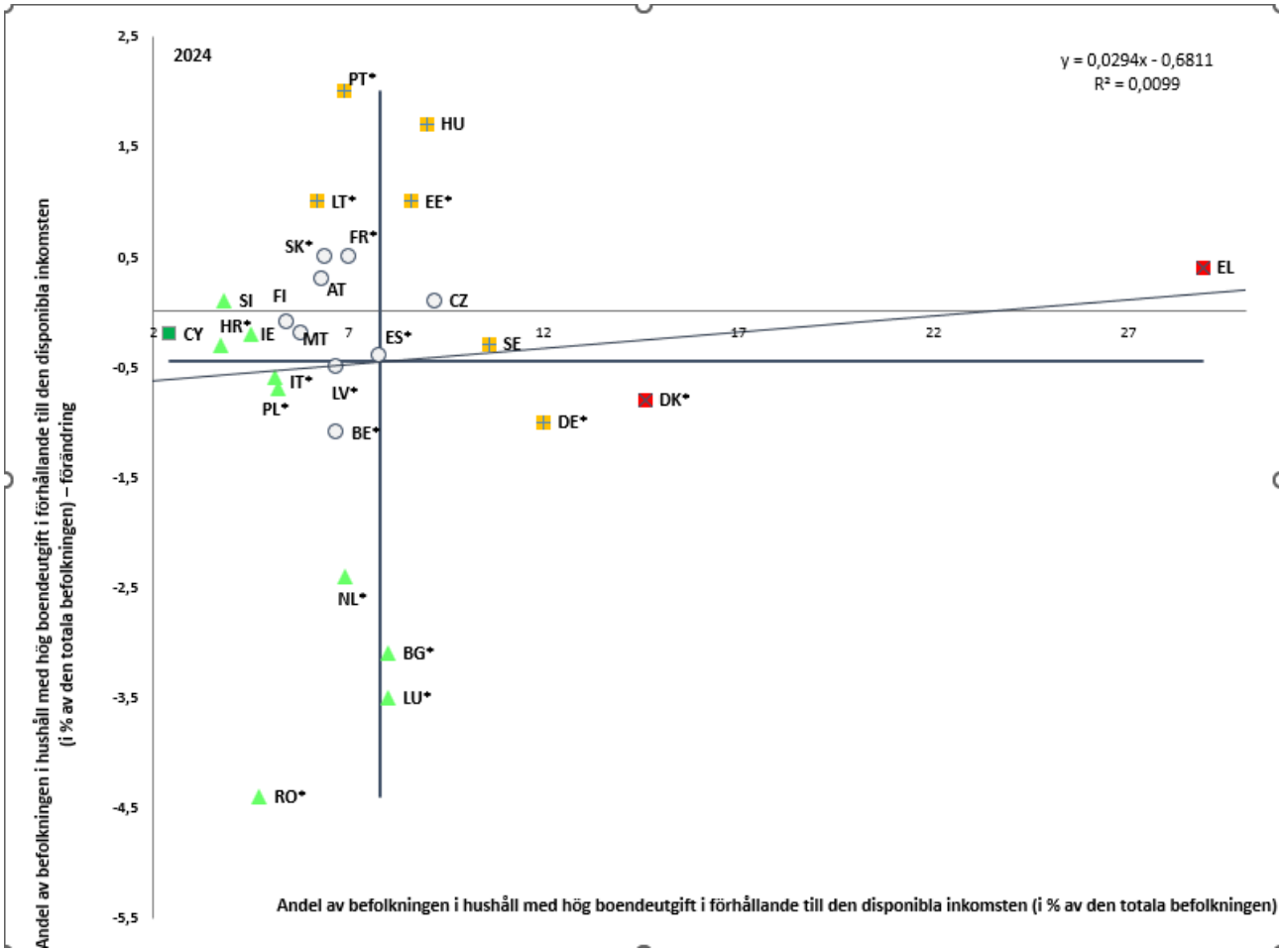

Anm.: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Preliminära uppgifter för LT. Statistiskt signifikanta förändringar är markerade med asterisk (*).
Källa: Eurostat [tespm140], EU-Silc.

Trångboddhet och otillräckliga bostadsförhållanden påverkar fortfarande en betydande andel personer i EU, och stora variationer noteras när det gäller tillhandahållandet av subventionerade bostäder i medlemsstaterna. Under 2024 bodde 16,9 % av befolkningen i EU i trångbodda hushåll, med överlag stabila siffror jämfört med 2023[307]. Andelar trångbodda hushåll på över 30 % registrerades i Rumänien (40,7 %), Lettland (39,3 %), Bulgarien (33,8 %), Polen (33,7 %) och Kroatien (31,7 %). Däremot noterades den lägsta andelen trångbodda hushåll (under 6 %) i Cypern (2,4 %), Malta (4,4 %), Nederländerna (4,6 %) och Irland (5 %). Under 2023 bodde 15,6 % av befolkningen i EU dessutom i undermåliga bostäder, definierade som bostäder med läckande tak, fukt i väggar, golv eller grund, eller röta i fönsterkarmar eller golv[308]. Subventionerade bostäder förekommer inte i alla EU-medlemsstater. Dessutom varierar definitionerna och leverantörerna samt mekanismerna för stödberättigande och tilldelning (inkomstbaserade tröskelvärden är dock det vanligaste kriteriet). Uppgifter om storleken på det subventionerade bostadsbeståndet visar på stora skillnader mellan medlemsstaterna. I många av dem har också en viss minskning skett under det senaste årtiondet – se figur 2.4.14. Ökade kostnader för byggnation, mark och finansiering är ofta rapporterade utmaningar med avseende på tillhandahållandet av subventionerade bostäder[309]. Antalet vuxna med funktionsnedsättning som bor på boendeinstitutioner fortsatte att öka i EU som helhet, där bland annat bristen på tillgängliga bostadslösningar hindrar avinstitutionalisering[310].

---

307 Eurostats indikator [ilc_lvho05a], EU-Silc.

308 Eurostats indikator [ilc_mdho01], EU-Silc.

309 See OECD, *Social Housing: A Key Part of Past and Future Housing Policy*, OECD Publishing, 2020, Paris.

310 Se Eurofound (2024), *Paths towards independent living and social inclusion in Europe*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg.

Figur 2.4.14 Det finns stora skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller andelen subventionerade bostäder av det totala bostadsbeståndet

Subventionerade hyresbostäder, i % av det totala bostadsbeståndet under utvalda år (2010, 2022)

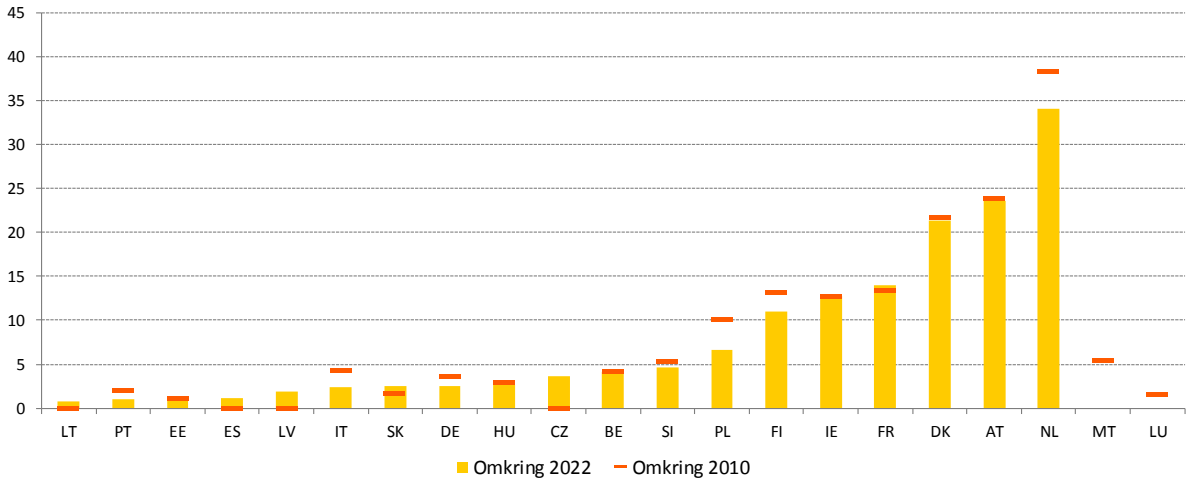

Anm.: ”Omkring 2022” avser åren 2016–2022 och ”omkring 2010” avser åren 2010–2013.
Källa: OECD (2024), databasen OECD Affordable Housing Database – indikator PH4.2. beståndet av subventionerade hyresbostäder.

Hemlöshet är en växande social utmaning för alla medlemsstater. Även om skillnader i definitioner och datainsamlingsmetoder gör det svårt att göra jämförelser mellan länderna och kvantifiera hemlösheten på EU-nivå, går det att fastställa förekomsten av en stigande trend i de flesta medlemsstater, även dem som har haft minskande trender under de senaste åren. Under 2024 registrerade Finland 3 806 hemlösa personer, en ökning på årsbasis på 11 %, för första gången under ett decennium. Under 2024 registrerade Danmark 5 989 hemlösa personer, vilket var en liten ökning med 3 % jämfört med 2022, efter en stadig minskning sedan 2017, och en ökning med 20 % jämfört med 2009[311].

311 Se Fondation pour le Logement des Défavorisés – FEANTSA: *Tenth overview of housing exclusion in Europe – 2025*, 2025. De danska uppgifterna kommer från den officiella danska halvårsvisa folkräkningen av hemlösa, som genomförs av VIVE för social- och bostadsministeriets räkning. Se även Baptista, I., Perista, P. och Marlier, E., *The fight against homelessness and its links with anti-poverty policies across the European Union* (inte översatt till svenska), Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025.

Andelen äldre (65 år och äldre) som löper risk för fattigdom eller social utestängning fortsatte att minska på EU-nivå under 2024. Minskningen till 19,2 %, jämfört med 19,7 % under 2023, berodde främst på en förbättring av andelen kvinnor som löper risk för fattigdom eller social utestängning (vilken dock fortsatt var betydligt högre än för män, 21,5 % respektive 16,3 %)[312]. Situationen såg också mycket olika ut i medlemsstaterna och andelen äldre som löper risk för fattigdom eller social utestängning varierade från 9,5 % i Tjeckien till 42,9 % i Lettland. Samtidigt stagnerade inkomstskillnaderna under 2024 i åldersgruppen 65 år och äldre (mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, S80/S20) på 4,11, mot bakgrund av en minskande trend för befolkningen i arbetsför ålder. Inkomstskillnaderna var dock fortfarande lägre än för den totala befolkningen (4,66), vilket också speglar omfördelningseffekterna av pensions- och skattesystemen.

Figur 2.4.15 Äldre personer (65 år eller äldre) löper större risk att drabbas av fattigdom än befolkningen i arbetsför ålder, men är i allmänhet mindre drabbade av allvarlig materiell och social fattigdom

Fattigdomsrisk (övre diagrammet) och allvarlig materiell och social fattigdom (nedre diagrammet) efter åldersgrupp (i %, 2024)

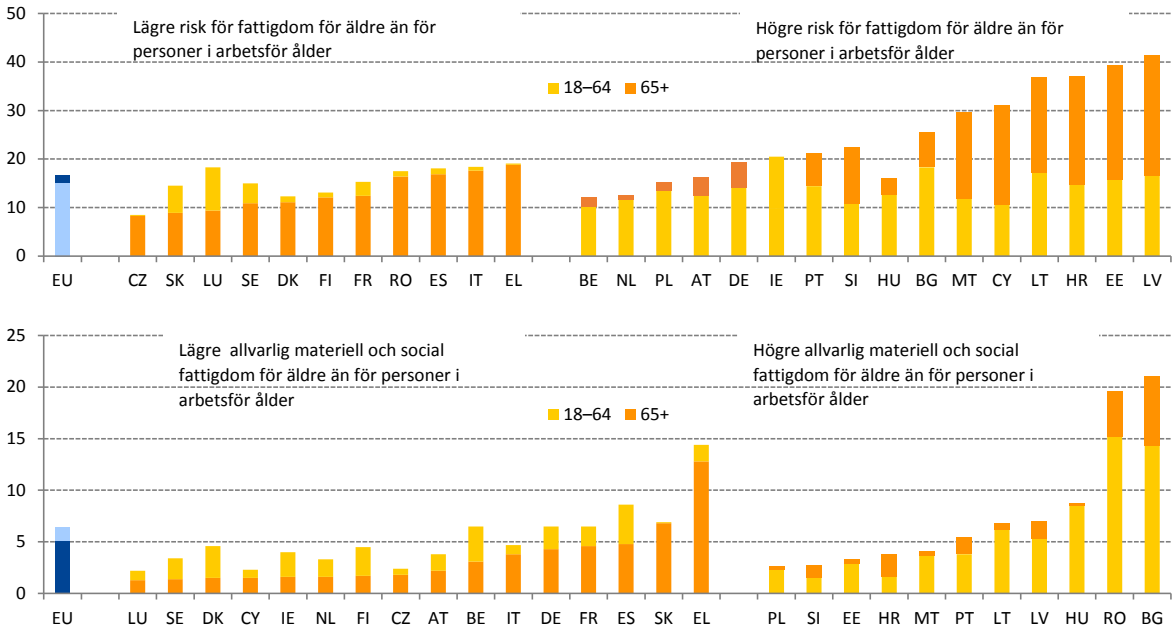

Anm.: Staplarna för varje serie överlappar varandra: till vänster är stapeln för 18–64 år längre och delvis synlig bakom den fullt synliga stapeln för 65 år eller äldre, och till höger är stapeln för 65 år eller äldre längre och delvis synlig bakom den fullt synliga stapeln för 18–64 år.
Källa: Eurostat [ilc_li02] och [ilc_mdsd11], EU-Silc.

312 Definitionen för andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning skiljer sig mellan de som är yngre och de som är äldre än 65 år, eftersom den senare gruppen utesluter komponenten ”med mycket låg arbetsintensitet”.

Minskningen av andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning för äldre i EU är kopplad till en minskning både av deras monetära fattigdom och den andel av dem som var drabbade av allvarlig materiell eller social fattigdom. Fattigdomsrisken för personer 65 år och äldre minskade från 17,3 % under 2022 till 16,6 % under 2024 (med hänvisning till 2023 års inkomster). Andelen personer som löper risk att drabbas av fattigdom för personer 65 år och äldre förblev dock något högre än för personer i lägre ålder, i genomsnitt i EU. I alla medlemsstater fanns stora variationer i situationen, med andelar personer som löper risk för fattigdom på mellan 8,3 % och 41,4 % – se figur 2.4.15. Medan personer 65 år och äldre i flera länder var mindre utsatta för inkomstfattigdom än befolkningen i arbetsför ålder, var i andra länder risken för fattigdom på äldre dagar upp till dubbelt så hög. Andelen drabbade av allvarlig materiell och social fattigdom för äldre minskade till 5,1 % i EU under 2024, efter en stagnation på omkring 5,5 % sedan 2020. Andelen varierade från omkring 1 % till över 20 % i medlemsstaterna. Till skillnad från andelen personer som löper risk för fattigdom var andelen drabbade av allvarlig materiell och social fattigdom för äldre något lägre än för befolkningen i arbetsför ålder (6,4 %) i genomsnitt i EU och i majoriteten av medlemsstaterna.

Den aggregerade kompensationsgraden för pensioner förblev stabil på EU-nivå under 2024. Detta mått, som jämför pensionsförmåner för personer i åldern 65–74 år med arbetsinkomsten för personer i åldern 50–59 år, låg på 0,6 i EU år under 2024 (jämfört med 0,59 under 2023 och 0,58 under tidigare år). Kompensationsgraden varierade från 0,35 i Kroatien till 0,84 i Grekland. Den var något lägre för kvinnor än för män i EU, med 0,58 respektive 0,62. Detta innebär att kvinnor, vars arbetsinkomster i genomsnitt är lägre i utgångsläget, får en ytterligare försämring av sin inkomstsituation jämfört med män när de går i pension.

De strukturella utmaningarna med avseende på tillgängligheten, överkomligheten och kvaliteten på långvarig vård och omsorg förväntas intensifieras mot bakgrund av den åldrande befolkningen. Antalet personer som potentiellt behöver långvarig vård och omsorg i EU förväntas öka från 31,2 miljoner 2022 till 33,2 miljoner 2030 och 37,8 miljoner 2050[313]. En begränsad tillgång till formella tjänster leder till icke tillgodosedda behov eller en alltför stor börda för informella vårdgivare, vilka främst är kvinnor. Under 2019 rapporterade 46,6 % av personer i åldersgruppen 65 år eller äldre med allvarliga svårigheter när det gäller personlig vård eller hushållsaktiviteter i EU att deras behov inte hade tillgodosetts. Detta var betydligt mer uttalat för dem som tillhörde den lägsta inkomstkvintilen (51,2 %) än för personer i den högsta inkomstkvintilen (39,9 %)[314]. Bristande överkomlighet och tillgänglighet, även på grund av bristen på arbetskraft, rapporteras redan, och understryker behovet av att ytterligare stärka tillhandahållandet av långvarig vård och omsorg, särskilt mot bakgrund av den förväntade demografiska utvecklingen.

Figur 2.4.16 Andelen arbetstagare inom långvarig vård och omsorg per 100 personer 65 år och äldre visar på marginella förbättringar i hela EU, med stora skillnader mellan medlemsstaterna

Anställda inom långvarig vård och omsorg per 100 personer 65 år och äldre, 2024

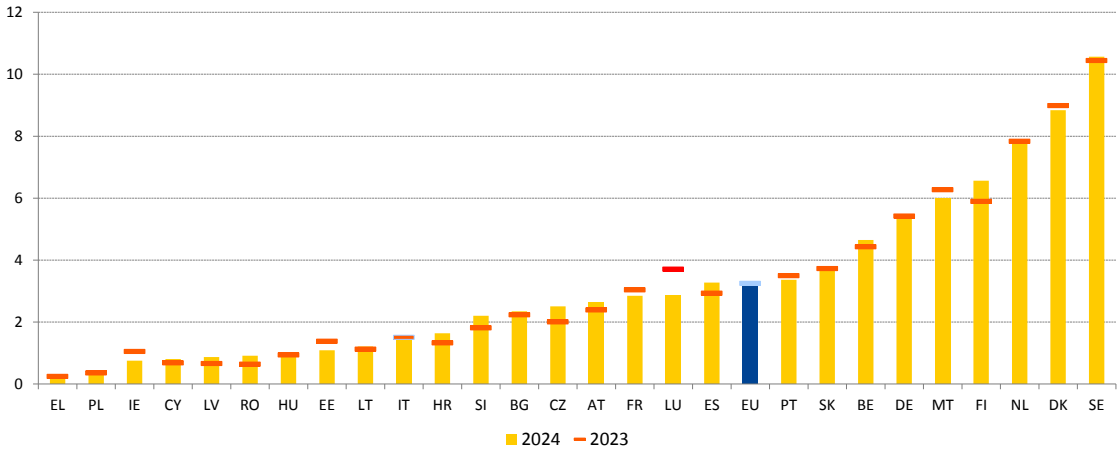

Anm.: Anställda inom långvarig vård och omsorg väljs utifrån sektorsövergripande koder (Nace) 87.1, 87.3, 88.1 och yrkeskoder (ISCO) 2221, 2264, 2266, 2634, 2635, 3221, 3255, 5321, 5322.
Källa: Beräkning av GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering från ett särskilt utdrag från Eurostat, EU:s arbetskraftsundersökning 2024.

313 Enligt prognoserna baserade på referensscenariot. Se Europeiska kommissionen, 2024 Ageing Report – Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2022–2070), Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024.

314 Eurostats indikator [hlth_ehis_tadlh] och [hlth_ehis_tadlhi]. European Health Interview Survey (EHIS), omgång 3.2019 (inte översatt till svenska).

Trots den sysselsättningsskapande potentialen inom sektorn för långvarig vård och omsorg förvärrar bristen på arbetskraft och kompetens (även på grund av sektorns låga attraktionskraft) utmaningarna rörande tillgången, och har en negativ inverkan på kvaliteten på de tjänster som tillhandahålls. Under 2024 var 3,2 miljoner arbetstagare anställda inom sektorn för långvarig vård och omsorg i EU, främst personliga vård- och omsorgsgivare (65 %) och sjuksköterskor (29 %), vilket motsvarar omkring 1,6 % av arbetskraften[315]. Kvinnor utgör 87 % av arbetskraften inom långvarig vård och omsorg, samtidigt som de också har ett mer informellt omsorgsansvar. Sektorn har en stor sysselsättningsskapande potential, där de hälsorelaterade yrkena (t.ex. hälso- och sjukvårdspersonal, personal inom personlig vård) förväntas växa i linje med den demografiska utvecklingen[316]. Icke desto mindre fanns det i genomsnitt i EU 3,3 personer som arbetade med långvarig vård och omsorg för varje 100 personer 65 år eller äldre under 2024, vilket visade på en mycket liten förbättring jämfört med 2023. Variationen mellan medlemsstaterna var dock stor, från 0,3 i Grekland till 10,4 i Sverige – se figur 2.4.16. Bristen på kompetens och arbetskraft beror också på sektorns låga attraktionskraft, vilken har sin grund i svåra arbetsvillkor, bland annat när det gäller hälsa och säkerhet, och relativt låga löner. Lönerna för arbetstagare inom långvarig vård och omsorg uppgår till omkring 89 % av den genomsnittliga bruttotimlönen, och ligger på omkring 65 % i Bulgarien, Italien och Estland[317]. Otillräckliga karriärutvecklingsvägar och möjligheter till kompetensutveckling rapporteras också. Hushållsanställda och inneboende omsorgsgivare, som ofta är mobila arbetstagare från andra EU-länder eller tredjeländer, kan ha särskilt svåra arbetsvillkor inom sektorn för långvarig vård och omsorg, däribland när det gäller att få tillgång till socialt skydd.

---

315 Källa: Beräkning av Europeiska kommissionen (GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering) från ett särskilt utdrag från Eurostat, EU:s arbetskraftsundersökning 2024. Storleken på sektorn för långvarig vård och omsorg kan dock vara större mot bakgrund av den betydande förekomsten av odeklarerat arbete.

316 Se Cedefop skills forecast 2035: the twin transition and the demographic challenge drive demand for high-level skills.

317 Beräkning av Europeiska kommissionen (GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering) från ett särskilt utdrag från Eurostat, Structure of Earnings Survey, 2022.

Figur 2.4.17: Förekomsten av icke tillgodosedda vårdbehov var i stort sett stabil på EU-nivå, men ökade något i de flesta medlemsstater, med endast ett fåtal betydande minskningar

Personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov, 2024 års nivåer och förändringar från föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

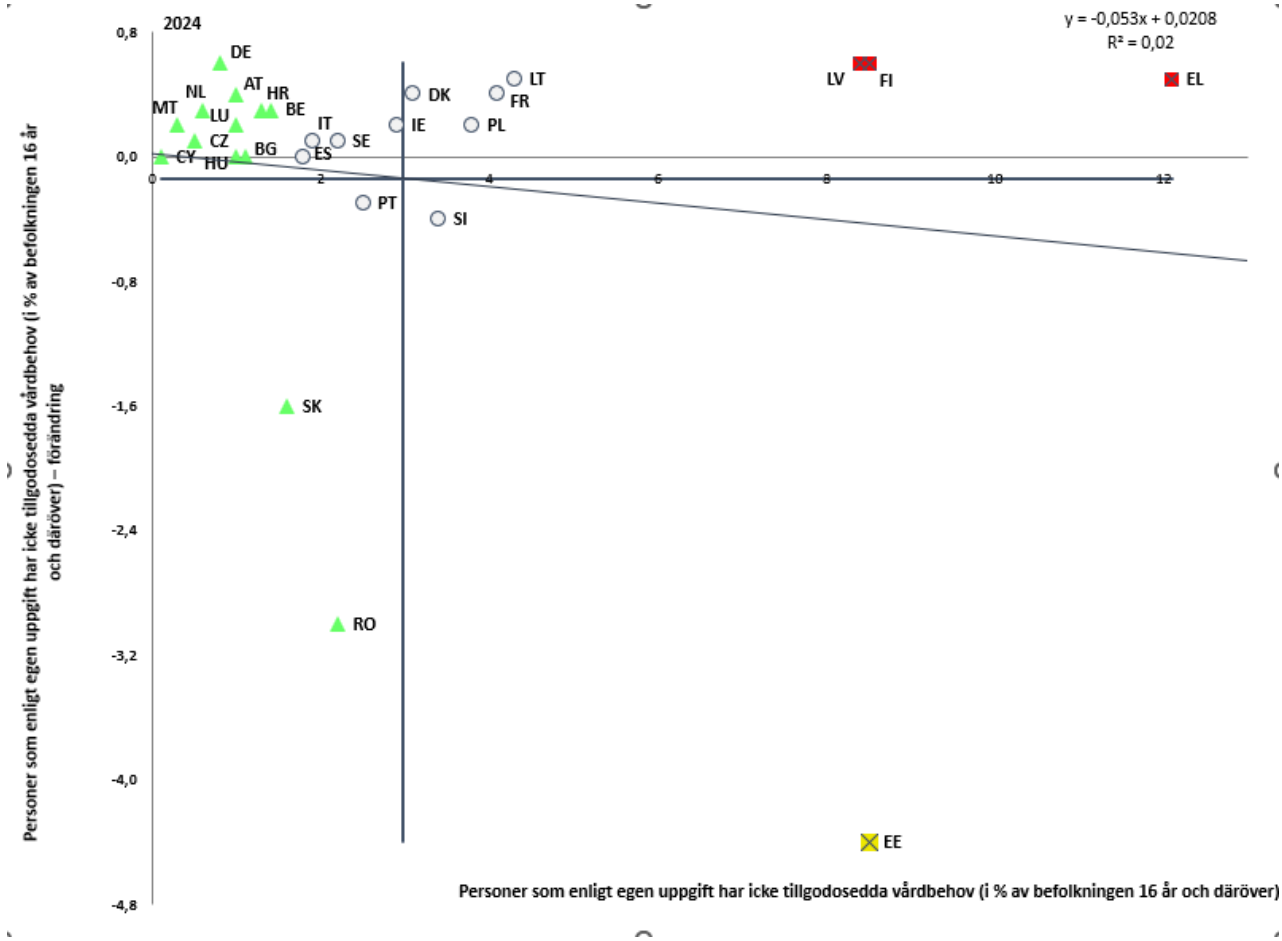

Anm.: Personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov på grund av ekonomiska orsaker, långa väntetider eller avstånd ingår i urvalet. Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Preliminära uppgifter för LT.
Källa: Eurostat [tespm110], EU-Silc.

Andelen personer som egen uppgift hade icke tillgodosedda vårdbehov förblev i genomsnitt stabil i EU under 2024. Andelen var 2,5 % i EU, vilket bara är 0,1 procentenheter högre än 2023. Bland de medlemsstater som hade de högsta värdena (över 8 %) och därmed befann sig i ”kritiska situationer” låg Grekland, Finland och Lettland fortsatt nära föregående års värde efter måttliga ökningar (0,6 procentenheter) som dock var bland de största i EU – se figur 2.4.17. Andelen minskade mest i Estland, Rumänien och Slovakien. Trots betydande förbättringar i år var andelen med icke tillgodosedda vårdbehov i Estland fortsatt hög (”svag men förbättras”), medan Rumänien och Slovakien blev ”bättre än genomsnittet”. De lägsta siffrorna registrerades i Cypern, Malta, Tjeckien, Nederländerna, Tyskland, Österrike, Luxemburg och Ungern, som alla låg under 1 %, även om det i vissa av dem skett större ökningar. Regionala skillnader i andelen med icke tillgodosedda vårdbehov noterades också, med de största skillnaderna i Italien och Rumänien (se figur 10 i bilaga 5). Icke tillgodosedda behov rapporterades också i genomsnitt oftare i landsbygdsområden än i småstäder och förorter (2,8 % respektive 2,1 % i EU), med stora skillnader mellan medlemsstaterna. Rapporteringen av icke tillgodosedda behov tenderade att vara omkring 60 % högre inom den fattigaste femtedelen av befolkningen, särskilt i vissa länder (t.ex. 4,9 % jämfört med 2,2 % i Rumänien, 4,8 % jämfört med 2,5 % i Portugal, 4 % jämfört med 2,2 % i Sverige och 14,4 % jämfört med 8,4 % i Lettland).

2.4.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna

Flera medlemsstater har genomfört reformer för att förbättra tillräckligheten hos sina minimiinkomstsystem, i linje med rådets rekommendation från 2023[318]. För att förbättra tillräckligheten antog **Spanien** ett kungligt dekret i januari 2025, som ökade minimiinkomstförmånen med 9 %. **Italien** har höjt bidragsbeloppen för minimiinkomststöden (ADI och SFL) och lättat på kraven på behovsprövning för att ta hänsyn till inflationen. **Kroatien** ändrade lagen om social trygghet så att grundbeloppet ökades med minst 25 % för hushåll med barn. Ökningarna skedde också bland annat i **Lettland**, **Litauen** och **Luxemburg**. I syfte att förbättra tillräckligheten håller vissa medlemsstater, såsom **Estland**, på att utarbeta en metod för att fastställa nivån på minimiinkomstförmånerna, medan **Lettland** ökade referensvärdet från 20 % till 22 % av medianinkomstnivån för sin garanterade minimiinkomsttröskel.

---

318 Se rådets rekommendation av den 30 januari 2023 om tillräcklig minimiinkomst som säkerställer aktiv inkludering.

För att förbättra minimiinkomstsystemens omfattning vidtog ett antal medlemsstater åtgärder för att främja utnyttjandet och minska de administrativa hindren. I **Estland** planeras ändringar av sociallagstiftningen för att förenkla ansökningsprocessen genom att hämta uppgifter från de nationella registren och tillämpa ett standardiserat förfarande i hela landet. I **Luxemburg** bör en ny nationell plan för fattigdomsbekämpning, som ska antas före utgången av 2025, bland annat tillkännage inrättandet av en enda kontaktpunkt för sociala förmåner och därmed sammanhängande förfrågningar, i syfte att öka deras utnyttjande. **Rumänien** lanserade i januari 2024 VMI-programmet (minimiinkomst för inkludering) för att öka andelen personer som omfattas och förbättra stödets tillräcklighet, samtidigt som stödmottagarnas tillgång till arbetsförmedlingar förbättras. **Kroatien** antog i mars 2025 flera ändringar för att förbättra de sociala förmånernas omfattning, tillräcklighet och målstyrning, med särskilt fokus på personer som lider av ihållande fattigdom. I december 2024 införde **Spanien** ett system som gör det möjligt för mottagare av arbetslöshetsbidrag som närmar sig slutet av sin rätt att samtycka till en automatisk överföring av uppgifter från den offentliga arbetsförmedlingen till det nationella institutet för social trygghet så att det kan behandla deras ansökan om minimiinkomstförmåner.

I linje med strategin för aktiv inkludering pågår insatser för att underlätta integrationen på arbetsmarknaden, även för mottagare av minimiinkomst. I **Portugal** kommer ett nytt incitamentssystem för arbete att möjliggöra en kombination av inkomster från arbete och socialt stöd. Flera medlemsstater har också gjort insatser för att förbättra aktiveringsåtgärderna för mottagarna av minimiinkomst. I **Rumänien** genomfördes som en del av landets återhämtnings- och resiliensplan ett nytt inkluderingsprogram för minimiinkomster, där det fastställdes att minst 60 % av stödmottagarna skulle erhålla minst en aktiveringsåtgärd för arbetsmarknaden senast i slutet av andra kvartalet 2025.

Medlemsstaterna har fortsatt att genomföra initiativ för förbättring av tillgången till sociala tjänster och överkomliga energi- och transporttjänster, särskilt för utsatta grupper. Spanien har anslagit 198,7 miljoner euro för en förbättring av regionala och lokala tjänster som gynnar behövande barn och familjer. I **Rumänien** lanserades programmet för integrerade samhällstjänster för 2 000 landsbygdssamhällen, med integrerade arbetsgrupper och utbildning för personal inom socialtjänsten, med målet att tillhandahålla heltäckande tjänster till minst 450 000 utsatta personer med stöd från ESF+. Luxemburg har ökat sitt stöd till låginkomsthushåll genom att tredubbla energibidraget under 2025 och utöka (den delvisa) rätten till stöd för personer som tjänar upp till 30 % över inkomsttröskeln. För det tredje året i följd fortsatte **Nederländerna** med sin tillfälliga subventionsordning med (under 2025) en budget på 56,3 miljoner euro för att hjälpa låginkomsthushåll att hantera sina energiräkningar under 2025. **Portugal** har utökat tillgången till kollektivtrafik genom att erbjuda gratiskort till alla personer under 23 år, oberoende av om de är inskrivna vid utbildningsanstalter eller inte.

Under 2024–2025 syftade de åtgärder som vissa medlemsstater vidtog till att stärka tillgången till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare, i linje med rådets rekommendation från 2019[319], särskilt när det gäller arbetslöshetsersättning. Frankrike förbättrade tillgången för arbetstagare med avbrott i sin anställningshistorik, särskilt säsongsarbetare och tidigare fångar, medan **Italien** minskade kraven för att få tillgång till diskontinuitetsersättning för arbetstagare inom konstsektorn. **Estland**s reform från 2026 i riktning mot en universell grundlön förväntas förbättra tillgången för arbetstagare med irreguljära eller projektbaserade anställningar genom att förkorta kvalificeringsperioden (till åtta månaders arbete inom en period på tre år). **Polen** håller på att utarbeta en lag för att stödja inkluderingen (från och med mitten av 2026) av yrkeskonstnärer i socialförsäkringssystemet, medan dess reform från 2025 avskaffade (den tjugoprocentiga) minskningen av grundersättningen för arbetssökande med mindre än fem års bidragsgrundande perioder.

---

319 Se rådets rekommendation av den 8 november 2019 om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare.

Medlemsstaterna riktade in sig på att förbättra socialförsäkringsskyddet för egenföretagare och atypiska anställningsformer. Från och med 2025 lät **Cypern** dem omfattas av föräldraledighet och förmåner i samband med olyckor och arbetssjukdomar. **Malta** beviljade betald pappaledighet till fäder som är egenföretagare. I **Belgien** måste digitala plattformar från och med 2026 försäkra sin egenföretagande personal mot arbetsplatsolyckor. Förbättringar av befintliga system för egenföretagare gjordes eller förväntas göras av **Kroatien** när det gäller sjukförmåner och **Italien** när det gäller sjukförmåner och föräldraledighet. **Nederländerna** håller på att utarbeta en ny lag som inför en obligatorisk grundläggande invaliditetsförsäkring för alla egenföretagare. Från och med 2025 ändrar **Tjeckien** genom sin översyn av avtal om arbetsöverenskommelser (DPP-avtal) försäkringströsklarna och utvidgar dem till att omfatta sjukdom, pension och vissa ledighetsrättigheter, medan **Bulgarien** förlängde ersättningsperioderna vid tillfällig invaliditet på grund av arbetsrelaterade olycksfall eller sjukdomar för jordbruksarbetare som arbetar på korttidsbasis. **Spanien** återinförde multiplikatorkoefficienten för ”permanenta säsongsarbetare” för att justera förmånsberäkningarna och förbättra tillgången till pensioner på grund av arbetsoförmåga och ålderspensioner, och anpassade visstidsanställningarna på produktionsbasis till jordbruks- och livsmedelssektorerna. **Kroatien** utökade moderskaps-, föräldraskaps- och faderskapsförmånerna genom att höja ersättningsnivåerna, lätta på kraven och utvidga skyddet till att omfatta egenföretagare, deltidsanställda och andra uteslutna arbetstagare. Sedan januari 2026 har **Slovakien** höjt den lägsta beräkningsgrunden för att betala sjuk- och pensionsavgifter från 50 till 60 % av genomsnittslönen för två år sedan. I juli 2026 eller efter sex månaders verksamhet kommer egenföretagare att obligatoriskt omfattas av sjuk- och pensionsförsäkring med en beräkningsgrund på 26 % av genomsnittslönen för två år sedan.

Ett antal medlemsstater fortsatte att förbättra öppenheten i och förenklingen av systemen för socialt skydd, bland annat med hjälp av digitala verktyg. I september 2024 lanserade **Spanien** till exempel en ny mobilapplikation som tillhandahåller aktuell information, och i januari 2025 invigs en ny webbplats som använder telematikåtkomst för förfaranden, information och tjänster avseende pensioner och förmåner. **Slovakien** utökade öppenheten på nätet ytterligare i mitten av 2024 genom att förbättra försäkringstagarnas elektroniska konton så att de inbegriper realtidsuppgifter om sjuk- och moderskapsförmåner (utöver uppgifter om pensioner och avgifter). **Tjeckien** antog också förenklingsåtgärder i mitten av 2025 som effektiviserar pensionsutbetalningarna för förmånstagare utomlands. **Tyskland** vidareutvecklade under 2024–25 sitt Digitale Rentenübersicht, med stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens, genom att utöka leverantörsförbindelserna och förbättra onlinetillgången till omfattande information om pensioner.

Flera reformer syftade till att minska den ekonomiska bördan för föräldrar och åtgärda barnfattigdomen genom kontantförmåner. Med stöd från ESF+ kommer **Bulgarien** att utarbeta en kartläggning av barn som lever i extrem fattigdom. Flera andra länder höjde barnbidraget (t.ex. **Cypern**, **Malta**) eller vårdnadsbidraget (t.ex. **Lettland**, för barn med funktionsnedsättning). Under 2024 sjösatte **Spanien** ett ESF+-finansierat program för distribution av kort/kuponger och för en periodisk laddning av dessa, vilket genomfördes av ministeriet för sociala rättigheter med stöd av det spanska Röda korset för att stödja familjer som har försörjningsansvar för barn och vars inkomst ligger under fattigdomsgränsen. **Irland** införde ett bebisbidrag, som ger en engångsutbetalning av 280 euro utöver första månaden av barnbidraget till föräldrar till barn födda den 1 januari 2025 eller senare. Under 2024 höjde **Malta** sin födelsebonus till 500 euro för det första barnet och till 1 000 euro för varje ytterligare barn i hushållet. Utöver bidrag vid barnafödande omfattar andra förbättringar ett lagförslag i **Frankrike** som syftar till att utöka familjebidragen till föräldrar från det första barnets födelse, i stället för bara från det andra barnet, och därigenom stödja enbarnsfamiljer som löper hög risk att drabbas av fattigdom. **Irland** utökade också andelen som omfattas av bidraget för arbetande familjer, som stöder arbetstagare med låg lön som har barn, genom höjningar av inkomsttrösklarna för alla familjestorlekar. **Finland** har dessutom föreslagit reformer för att ändra lagen om underhåll till barn i syfte att stärka detta som inkomstkälla för stödberättigade hushåll med barn.

Flera reformer har genomförts för att förbättra barns tillgång till viktiga varor och tjänster, i linje med den europeiska barngarantin. Portugal genomför till exempel ett program som ger gratis förskoleutbildning till 5 000 barn, med fokus på områden med begränsade offentliga alternativ och solidaritetsnätverk. Initiativet omfattar avtal med privata, kooperativa och sociala utbildningsinstitutioner för att öppna 200 nya förskolor, i vilka betydande investeringar skulle göras från 2025 till 2028. **Cypern** lanserade en reform för att med stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens utöka den kostnadsfria obligatoriska förskoleutbildningen för barn i åldern 4 år och äldre. **Lettland** höjde vårdnadsbidraget för barn med funktionsnedsättning från 313 euro till 413 euro per månad, i syfte att ge ytterligare ekonomiskt stöd till familjer för att täcka de vårdrelaterade kostnaderna. **Polen** antog kvalitetsnormer för barnomsorgsinrättningar. Utöver förskoleverksamhet och barnomsorg införde **Cypern** tillhandahållande av frukost till utsatta elever i offentliga skolor genom ett initiativ som samfinansieras av ESF+. I **Rumänien** lanserade regeringen programmet ”Hälsosamma måltider” med stöd från ESF+, som varje dag ger eleverna i utsatta skolor en varm måltid eller ett matpaket som bidrar till deras välbefinnande. Det skapar också ett nätverk med 150 daghem för att förhindra att barn skiljs från sina familjer genom att tillhandahålla särskilda aktiviteter för både barn och föräldrar, med stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens.

Medlemsstaterna har antagit åtgärder för att förbättra anställningsmöjligheterna för personer med funktionsnedsättning samt tillgången till tjänster. Bulgarien stärkte finansieringen av aktiva arbetsmarknadsåtgärder, inbegripet subventionerade sysselsättnings- och utbildningsmöjligheter för personer med funktionsnedsättning. **Grekland** främjar rekryteringen av personer med funktionsnedsättning i lokala förvaltningsorganisationer. **Rumänien** utvecklade samhällsbaserade, integrerade tjänster i landsbygdssamhällen för att förbättra tillgången till hälso- och sjukvård, utbildning och sociala tjänster. Med ett liknande mål antog **Spanien** åtgärder för att stärka tillgången till viktiga stödtjänster, såsom personlig assistans, hemtjänst och distansvård. Vissa medlemsstater fortsatte att investera i bostadstjänster för personer med funktionsnedsättning, antingen för att öka kapaciteten hos dessa tjänster, som i **Malta** och **Spanien**, eller för att förbättra deras kvalitet, som i **Rumänien**. **Spanien** och **Estland** antar åtgärder för att förbättra tillgången till hjälpmedelsteknik, inklusive digitala lösningar. **Irland** har fördubblat antalet särskilda personliga rådgivare för anställning av personer med funktionsnedsättning och har sett över deras utbildning.

Flera medlemsstater har utformat och antagit integrerade, långsiktiga nationella strategier för att åtgärda hemlösheten. I april 2024 lanserade **Tyskland** för första gången en nationell handlingsplan för åtgärdande av hemlöshet som innehåller nationella riktlinjer för samordnade åtgärder av förbundsregeringen, förbundsländerna och kommunerna. **Portugal** uppdaterade sin fleråriga strategi för integration av hemlösa, som omfattar ett integrerat varningssystem för risksituationer, individanpassade insatser med handläggare på lokal nivå och en ökning av ”bostad först”-lösningar och gemensamma lägenheter. **Slovenien** planerar att för första gången anta en strategi för att förebygga och få ett slut på hemlösheten, som tillhandahåller en definition av hemlösheten och fokuserar på lämpliga, stabila, tillgängliga och säkra bostäder för alla. **Irland** offentliggjorde en ny integrerad plan för bostäder och hemlöshet i november 2025. Den bygger på två huvudpelare, nämligen att tillföra ytterligare 300 000 bostäder till bostadsbeståndet samt att stödja personer i deras strävan efter ett eget boende. Planen syftar till att säkerställa en myndighetsövergripande strategi för att ta itu med hemlöshet och innehåller ett åtagande om att utveckla en nationell ram för förebyggande av hemlöshet.

Pensioner och ett aktivt åldrande står fortfarande högt upp på medlemsstaternas reformagenda, där de flesta åtgärder syftar till att stödja ett längre arbetsliv och skjuta upp pensioneringen. I **Irland** kommer 2025 års sysselsättningslag att göra det möjligt för människor att välja att fortsätta arbeta efter pensionsåldern, såvida inte arbetsgivaren kan ge en laglig och proportionerlig motivering för att tvinga en person att pensionera sig. I **Malta** kommer de som har ackumulerat tillräckligt med socialförsäkringsavgifter för att gå i pension att få ett högre tillägg till sin pension för varje ytterligare år som de förblir anställda fram till 65 års ålder. I **Belgien** kan egenföretagare från och med oktober 2025 bygga upp ytterligare pensionsrättigheter om de fortsätter att arbeta och betala in socialförsäkringsavgifter efter pensionsåldern. **Luxemburg** kommer å sin sida att jämställa ackumuleringsreglerna för anställda och egenföretagare när en tidig ålders- eller invaliditetspension kombineras med yrkesverksamhet. **Litauen** införde ytterligare incitament för arbete för äldre personer och personer med funktionsnedsättning, genom att utöka utbetalningen av ålders- och invaliditetspensioner till anställda som tillhör dessa grupper. **Italien** införde incitament för att fortsätta arbeta för personer som uppfyller behörighetskraven för vissa förtidspensioneringssystem. Den lagstadgade pensionsåldern höjdes i Tjeckien och Danmark. En bred agenda för ett aktivt åldrande och demografi lades fram i **Grekland**, medan **Bulgarien** fortsatte att genomföra sin strategi för ett aktivt åldrande, och **Cypern** utarbetade en för första gången. Förtidspensioneringen för personer i riskfyllda yrken utökades i **Tjeckien**, medan förtidspensionssystemet i **Nederländerna** med skattebefrielser för fysiskt krävande yrken fick en bättre inriktning och förlängdes till 2029.

Flera länder vidtog åtgärder för att förbättra pensionernas tillräcklighet och stödja personer med låga pensioner. I **Malta** antogs åtgärder för detta ändamål, däribland en liten ökning för alla ålderspensioner under 2025, en gradvis ökning av änklingspensionerna, ett högre bidrag för äldre i åldern 75–79 år, och förbättrade skattebefrielser för pensionärer i åldern 61 år och äldre. Justeringar infördes också i bonusen för levnadskostnader. I **Italien** beslutades att minimipensionerna tillfälligt skulle höjas under 2025 och 2026, och sociala tillägg infördes för pensionärer som lever under mindre gynnade förhållanden, medan **Portugal** införde ett extraordinärt pensionstillägg för personer med låga pensioner. I **Lettland** höjdes minimiålderspensionen, och de statliga pensionstilläggen för ålders- och invaliditetspensioner håller gradvis på att återinföras. Litauen indexerade alla ålders-, invaliditets- och efterlevandepensioner, medan **Rumänien** under 2025 upphävde den nyligen införda mekanismen för indexering av sociala förmåner för personer som erhåller minimipensioner och låga pensioner, som i stället fick ett ekonomiskt engångsstöd. **Danmark** höjde tilläggspensionen genom en passagerarskatt på flygresor. Under 2025 antog **Slovenien** en pensionsreform, inbegripet en ökning av minimipensionen och garantipensionen som trädde i kraft 2026 för både nya och befintliga pensionstagare, samt en ökning av tillväxtprocenten för 40 års kvalifikationsperiod för pension och för änkepension. Andra medlemsstater har antagit åtgärder för att stärka nivån på och tillräckligheten av förmånerna för personer med funktionsnedsättning (**Estland**, **Frankrike**, **Cypern**, **Rumänien**, **Spanien** och **Slovenien**) och det ekonomiska stödet till anhörigvårdare (**Malta**, **Slovakien** och **Rumänien**).

I vissa länder vidtogs åtgärder till stöd för pensionernas tillräcklighet som samtidigt bidrog till att säkerställa pensionernas hållbarhet, även mot bakgrund av utvecklingen av pensionssystem med flera pelare. I **Italien** kan enskilda nu frivilligt betala en extra pensionsavgift utöver standardavgiften. **Lettland** genomförde en överföring på 1 % av avgifterna för de statligt finansierade pensionerna från den andra pelarens statliga pensionsfond till den första pelarens kostnadsfördelningssystem. **Irland** införde ett system för automatisk anslutning till pensionssparande, som kommer att sjösättas den 1 januari 2026. **Malta** tillkännagav liknande åtgärder för automatisk anslutning, förlängde avgiftsperioden och, i syfte att främja diversifieringen av pensionsinkomsterna, införde utbildningsinitiativ och stärkte skatteförmånerna för att främja utnyttjandet av pensionssystem inom den tredje pelaren. I **Kroatien** genomförs omfattande pensionsreformer för att säkerställa pensionernas tillräcklighet och hållbarhet, medan en översyn av pensionssystemet genomförs i **Bulgarien** och planeras i **Malta**.

Medlemsstaterna har infört åtgärder för att öka andelen som omfattas av hälso- och sjukvård samt förbättra rättvis tillgång till vård och vårdens kvalitet. 2025 års budget för **Bulgariens** nationella sjukförsäkringsfond ökades med 16 %, däribland för åtgärder för att fler ska omfattas av cancertester och åtgärder som stöder apotek i eftersatta områden. **Danmark** genomför under 2025 sin största reform på 20 år för att minska väntetiderna, utöka patienternas valmöjligheter och förbättra tillgången till vård. Sedan januari 2025 har **Estland** höjt patientavgifterna för att öka finansieringen, samtidigt som man sedan december 2024 har stärkt sjukhusen inom ramen för sin återhämtnings- och resiliensplan i syfte att förbättra effektiviteten och minska andelen med icke tillgodosedda vårdbehov. I **Tyskland** trädde en omfattande sjukhusreform i kraft i december 2024, som säkerställer ökad vårdkvalitet, heltäckande sjukvård och effektivare sjukhusvård samt inför ett nytt ersättningssystem för att minska onödiga medicinska behandlingar. Med början i januari 2025 utvidgade **Lettland** förteckningen över ersättningsbara läkemedel, höjde nivån på den offentliga ersättningen för läkemedel, fastställde pristak för tillverkare och begränsade patientavgifterna till de ursprungliga recepten. **Polen**s återhämtnings- och resiliensplan stöder det nationella kardiologiska nätverket i syfte att förbättra vården inom kardiologi i hela landet genom en lag som antogs i juni 2025. **Slovenien** har genomfört en nationell kostnadsanalys som kommer att ligga till grund för införandet en ny viktning av de diagnosrelaterade grupperna för ersättningen för tjänster inom akut sjukhusvård från och med januari 2026.

Åtgärder har också vidtagits för att stärka primärvården, förbättra tjänsteintegrationen och främja digitaliseringen, inklusive stödet för datautbyte. I början av 2025 omstrukturerade **Irland** sitt hälso- och sjukvårdssystem med sex nya hälsoregioner inom ramen för Sláintecare-reformen för att främja integrerad vård, decentralisera beslutsfattandet och tillhandahålla en befolkningsbaserad strategi för tjänsteplanering. Sedan 2025 har **Luxemburg** arbetat för att skapa integrerade vårdnätverk för diabetes och höggradig fetma, som sammanför vårdgivare inom primär- och specialistvården. I september 2024 tillkännagav **Portugal** inrättandet av nya ”familjehälsovårdsenheter enligt modell C”, som drivs av privata vårdgivare men som är integrerade i den nationella hälso- och sjukvården för att öka tillgången till primärvård. I september 2024 godkände **Slovenien** en strategi för primärvård för 2024–2031 och införde en ny betalningsmodell för allmänmedicin och pediatrik på primärnivå i februari 2025 för att stärka tillgängligheten. Enligt sin återhämtnings- och resiliensplan syftar **Grekland**s reformlag från november 2024 till att stärka primärvården genom att utöka läkarnas möjligheter att bli ”personliga läkare” och ge incitament till specialiseringar inom allmän-/familje- eller internmedicin. **Kroatien** genomför en digital hälsoreform genom en nationell it-plattform som sammankopplar onkologiinstitutioner, som en del av landets återhämtnings- och resiliensplan. **Ungern**s återhämtnings- och resiliensplan för 2025 är inriktad på att främja digitaliseringen av hälso- och sjukvården och stärka primärvården, däribland utvecklingen av allmänläkargrupper och förbättrad hantering av kroniska sjukdomar. I november 2024 offentliggjorde **Rumänien** sin nationella digitala strategi för hälso- och sjukvård för 2024–2030, i syfte att förbättra den digitala styrningen, kompetensen och infrastrukturen samt innovationen inom digitaliseringen av hälso- och sjukvården, vilka är åtaganden som ingår i landets återhämtnings- och resiliensplan.

Medlemsstaterna har också vidtagit åtgärder för att komma till rätta med bristen på vårdpersonal, däribland genom bättre åtgärder för att få personalen att stanna kvar. Med stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens utplacerade **Österrike** 150 lokala sjuksköterskor i slutet av 2024. I juni 2025 utökade **Frankrike** sjuksköterskornas roller genom att ge dem tillstånd att leda förebyggande samråd för vilka de erhåller ersättning. **Lettland** godkände en strategi för hälso- och sjukvårdspersonal för 2025–2029 inom ramen för sin återhämtnings- och resiliensplan med inriktning på bättre arbetsvillkor och nya roller. **Malta** utvecklade ett planeringsverktyg för hälso- och sjukvårdspersonal inom ramen för sin återhämtnings- och resiliensplan för att stödja personalresurser, budgetering och rekrytering.

Åtgärder för att förbättra folkhälsan har också varit inriktade på förebyggande och hälsofrämjande åtgärder, inklusive psykisk hälsa och hjärt- och kärlsjukdomar. I december 2024 införde **Tjeckien** en nationell plan för hjärt- och kärlsjukdomar för 2025–2035, där nya screening- och förebyggande program lanserades som fullt ut täcktes av försäkringar. Med stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens främjar **Finland** förebyggande åtgärder och åtgärder för tidig upptäckt genom regionala integrerade sektorsövergripande tjänstemodeller för 22 välfärdsområden. I **Slovakien**s återhämtnings- och resiliensplan främjas systematiska förbättringar av den psykiska hälsan, inklusive personalutbildning.

Medlemsstaterna har vidtagit olika åtgärder för att anpassa och förbättra systemen för långvarig vård och omsorg som svar på de demografiska förändringarna och samhällsbehoven. En del av dessa insatser är inriktade på att förbättra tjänsternas tillräcklighet och tillgänglighet genom bättre integration, nya vårdmodeller och användning av IKT. Flandern (**Belgien**) har inlett ett fyraårigt projekt med namnet ”ToekomstZorg” för att utveckla sektorsövergripande långvarig vård och omsorg. Med stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens moderniserar och utökar **Bulgarien** sina sociala tjänster med planer på att renovera vård- och omsorgsboenden och skapa nya senast i juni 2026, i linje med de kvalitetsstandarder som fastställs i 2022 års förordning om kvaliteten på sociala tjänster. **Danmark**s reform av sektorn för långvarig vård och omsorg (från juli 2025) syftar till att öka stödet för självständigt boende genom förebyggande åtgärder och tjänster som tillhandahålls på grundval av individuella behov. **Grekland**s strategi för långvarig vård och omsorg (från juli 2024) syftar till att inrätta ett effektivt socialt trygghetssystem för långvarig vård och omsorg genom att föreslå strategiska mål och en plan för den övergripande förvaltningen. **Spanien** håller på att omvandla sin vårdmodell inom ramen för sin återhämtnings- och resiliensplan, i vilken avinstitutionalisering och samhällsbaserad vård betonas, med stöd av investeringar i distansvårdtjänster och boendeinrättningar. **Kroatien** arbetar med stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens samt ESF+ för ett integrerat system för långvarig vård och omsorg, och planerar att bygga upp nollenergicentrum för att säkerställa en integrerad vård för äldre, samtidigt som man utökar hem- och samhällsbaserade vårdtjänster. **Litauen** utvecklar en ny modell för långvarig vård och omsorg i syfte att förbättra den hem- och samhällsbaserade långvariga vården och omsorgen. **Ungern** har inrättat ett nytt partnerskapsforum för övervakning av sin strategi för långvarig vård och omsorg. **Polen** håller på att se över sin rättsliga ram för att definiera långvarig och informell vård och omsorg, och inför en ”seniorkupong” som ska öka finansieringen och fastställa ett kvalitetssäkringssystem för långvarig vård och omsorg. **Österrike** uppdaterar vårdreformåtgärderna för att avlasta anhörigvårdare och förbättra utbudet av arbetskraft och dess effektivitet. **Portugal** har ändrat stadgan för informella vårdare, genom att underlätta ansökningsprocesserna och utöka tillgången till vårdare så att även andra än familjemedlemmar omfattas. I syfte att avhjälpa den ihållande bristen på arbetskraft har **Slovenien** infört tillfälliga åtgärder för att förbättra personal- och arbetsvillkoren inom vård- och omsorgstjänster från och med juli 2024. **Slovakien**s ändring av socialtjänstlagen standardiserar ersättningar till vårdgivare, vilket i hög grad hjälper personer som har allvarliga funktionsnedsättningar. **Finland** har sänkt antalet patienter per anställd inom äldrevården för att säkerställa flexibiliteten och hållbarheten inom den långvariga vården och omsorgen mot bakgrund av den ökande efterfrågan, kostnadstrycket och den ihållande bristen på arbetskraft. Vissa medlemsstater fortsatte att investera i att öka kapaciteten (t.ex. **Malta**, **Spanien**) eller förbättra kvaliteten (t.ex. **Rumänien**) på vård- och omsorgsboenden för personer med funktionsnedsättning och äldre.

KAPITEL 3. FÖRSTASTEGSANALYS ENLIGT RAMEN FÖR SOCIAL KONVERGENS

I det första steget av landsanalysen undersöks utvecklingen på arbetsmarknaden, kompetensutvecklingen och den sociala utvecklingen i varje medlemsstat i syfte att upptäcka potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergensen som kräver ytterligare analys i ett andra steg. Denna landsspecifika analys bygger på principerna i ramen för social konvergens och ligger i linje med artikel 148 i EUF-fördraget. Analysen följer också artikel 3.3 b i förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning, där det anges att kommissionens årliga övervakning av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningen, som en del av den europeiska planeringsterminen, omfattar framstegen med att genomföra principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter och dess överordnade mål, via den sociala resultattavlan och en ram för identifiering av potentiella riskerna för den uppåtgående sociala konvergensen[320]. Förstastegsanalysen av ramen baseras på den sociala resultattavlans huvudindikatorer och identifierar *potentiella risker* för den uppåtgående social konvergensen (se metodrutan i slutet av detta avsnitt samt bilagorna 6 och 2 för ytterligare detaljer). För att fastställa förekomsten av *faktiska utmaningar* för den uppåtgående social konvergensen och de nyckelfaktorer som utgör drivkraften bakom dem kommer en andrastegsanalys att följa under våren 2026. Den senare bygger på en bredare uppsättning kvantitativa och kvalitativa bevis och redovisar de åtgärder som medlemsstaterna vidtagit eller planerat vidta för att ta itu med utmaningarna. I det följande presenteras i avsnitt 3.1 de viktigaste övergripande resultaten på grundval av förstastegsanalysen enligt ramen för social konvergens. Landsanalysen följer i avsnitt 3.2, där det anges vilka länder som behöver analyseras ytterligare i det andra steget.

320 I skäl 8 i förordningen klargörs dessutom följande: ”Som en del av sin integrerade analys av sysselsättningsutvecklingen och den sociala utvecklingen inom ramen för den europeiska planeringsterminen bedömer kommissionen riskerna för den uppåtgående sociala konvergensen i medlemsstaterna och övervakar framstegen med genomförandet av principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter på grundval av den sociala resultattavlan och principerna i ramen för social konvergens.”

3.1 Viktiga övergripande resultat

Under 2024 noterades en uppåtgående konvergens för sysselsättningsgraden och arbetslösheten i EU nådde en historiskt låg nivå, åtföljd av en liten minskning av fattigdomsrisken, mot bakgrund av den blygsamma ekonomiska tillväxten. Vissa risker för den uppåtgående konvergensen kan dock identifieras på arbetsmarknaden, på kompetensområdet och på det sociala området[321]. Tillämpningen av trafikljusmetoden i den gemensamma sysselsättningsrapporten på huvudindikatorerna i den sociala resultattavlan gör det lättare att identifiera utmaningar som är av särskild betydelse för genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter (se bilagorna 6 respektive 2). Genom att sammanställa signalerna från indikatorerna i den sociala resultattavlan land för land kan man göra en övergripande utvärdering av de potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergens som EU och dess medlemsstater står inför. En sammanfattning av de viktigaste övergripande resultaten ges nedan (se även tabell 3.1.1 och figur 3.1.1).

[321] EU är på väg att nå sitt sysselsättningsmål på 78 % fram till 2030, och det återstår bara 2,2 procentenheter. Det krävs dock ytterligare insatser för att uppnå EU:s mål för vuxenutbildning och fattigdomsminskning för 2030. Deltagandet i vuxenutbildning var endast 39,5 % under 2022, jämfört med målet på 60 %, medan insatserna för att minska fattigdomen endast hade lett till en minskning med 2,9 miljoner fram till 2024, jämfört med målet på 15 miljoner.

- **Den uppåtgående konvergensen fortsatte för sysselsättningen och långtidsarbetslösheten, men arbetsmarknadsresultaten för unga och personer med funktionsnedsättning stagnerade eller försämrades något.** Sysselsättningsgraden ökade i nästan alla medlemsstater (21 stycken), men med en långsammare förbättringstakt jämfört med tidigare år. Ökningen var större i länder med lägre sysselsättningsgrad, vilket tyder på en uppåtgående konvergens. Samtidigt var resultaten blandade när det gäller arbetslösheten. Arbetslösheten i EU var historiskt låg under 2024, men indikatorn uppvisade vissa skillnader mellan medlemsstaterna, vilket återspeglades i ett relativt stort antal ”kritiska” situationer och situationer som ”bör bevakas” (åtta stycken). Samtidigt kvarstår stora regionala och territoriella skillnader i många medlemsstater. Den totala utvecklingen av långtidsarbetslösheten var mer positiv överlag, och en uppåtgående konvergens registrerades 2024 i EU. De flesta medlemsstater kunde göra vissa framsteg när det gäller att integrera kvinnor på arbetsmarknaden, men det finns enbart ett fåtal tecken på konvergens, och sammanlagt åtta medlemsstater ingår fortfarande i kategorin ”bör bevakas” eller befann sig i en ”kritisk situation” med avseende på denna aspekt. Framstegen avstannade huvudsakligen för unga, med endast en marginell förbättring av andelen unga som varken arbetar eller studerar under 2024 och inga tydliga tecken på en uppåtgående konvergens. Slutligen ökade skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning på EU-nivå, med stora skillnader mellan medlemsstaterna. Åtta länder fick omdömet ”bör bevakas” eller befann sig i en ”kritisk situation”.

- **Långsamma och ojämna framsteg när det gäller utbildning och kompetens begränsar potentialen för utveckling av humankapitalet och utgör risker när det gäller konkurrenskraften och den sociala och territoriella sammanhållningen, såvida inte de politiska insatserna intensifieras avsevärt.** Deltagandet i vuxenutbildning (enligt mätningen i vuxenutbildningsundersökningen) ökade något i EU mellan 2016 och 2022, men medlemsstaternas resultat varierade, och de flesta framstegen gjordes i de länder som presterade bättre. Uppgifter från EU:s arbetskraftsundersökning tyder på en ökning av deltagandet totalt sett även mellan 2022 och 2024[322]. Detsamma gäller under perioden 2021–2023 med avseende på andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter. Ett relativt stort antal medlemsstater (nio respektive tio) får omdömet ”bör bevakas” eller befinner sig i en ”kritisk situation” för dessa två indikatorer. Detta belyser de betydande utmaningarna i samband med den dubbla omställningen och behovet av att stärka EU:s konkurrenskraft. Samtidigt registrerades små förbättringar i EU under 2024 när det gäller andelen unga med högst grundskoleutbildning och deltagandet i förskoleverksamhet och barnomsorg. Genomsnitten för dessa två indikatorer döljer dock mycket stora skillnader mellan medlemsstaterna, med ett större antal ”kritiska” situationer och situationer med omdömet ”bör bevakas” under 2024 (en ökning från nio till tio i båda fallen), och inga tecken på uppåtgående konvergens. Låga och sjunkande nivåer av grundläggande färdigheter utgör också allvarliga utmaningar i hela EU. Allt detta understryker behovet av betydande politiska insatser på detta politikområde, i linje med initiativet om en kompetensunion.

[322] Se Eurostat [trng_lfs_17], EU:s arbetskraftsundersökning.

- **Även om förbättringar totalt sett noterades när det gäller risken för fattigdom eller social utestängning samt inkomstskillnaderna på EU-nivå kvarstår skillnaderna, och nästan alla sociala indikatorer uppvisade en avsaknad av uppåtgående konvergens mellan medlemsstaterna.** Den andel av den totala befolkningen och av barnen som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade något i EU under 2024. Resultaten varierade dock avsevärt mellan medlemsstaterna, utan några tydliga tecken på konvergens. För barn som löper risk att utsättas för fattigdom ökade antalet länder som ”bör bevakas” eller som befinner sig i en ”kritisk situation” till åtta under 2024. Skillnaderna i andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning beror delvis på de betydande skillnaderna i effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen. Denna indikator försämrades något under 2024 i EU och hade det största antalet ”kritiska” situationer och situationer som ”bör bevakas” (elva), med en brist på tydlig uppåtgående konvergens. Inkomstskillnaderna (enligt S80/S20-indikatorn eller förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil) förbättrades, och de ”kritiska” situationerna samt situationerna som ”bör bevakas” genomgick en betydande minskning under 2024. De länder som har de högsta ojämlikhetsnivåerna försämrades dock ytterligare, samtidigt som länderna med goda resultat förbättrades, vilket ledde till ökade skillnader. Betydande regionala skillnader kan också noteras, inklusive höga nivåer för fattigdom eller social utestängning i EU:s yttersta randområden. Hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita ökade betydligt under 2024. Alla länder förbättrades, men de största ökningarna registrerades bland de medlemsstater som redan uppvisade goda resultat, vilket innebar skillnader, med nio situationer som var ”kritiska” eller som ”bör bevakas”. En liten försämring rapporterades avseende de personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov, med en mycket begränsad konvergens totalt sett under 2024. Däremot kunde viss uppåtgående konvergens noteras när det gäller andelen av befolkningen i hushåll med höga boendeutgifter i förhållande till den disponibla inkomsten, med förbättringar i nästan två tredjedelar av medlemsstaterna.

I det första steget av landsanalysen identifieras nio medlemsstater som kräver en djupare andrastegsanalys mot bakgrund av de utmaningar som framgår av huvudindikatorerna i den sociala resultattavlan och som signalerar potentiella risker för en uppåtgående social konvergens. Dessa risker bedöms med hjälp av metoden som bygger på ramen för social konvergens, vilken tar hänsyn till nivån på och den årliga förändringen av varje huvudindikator i den sociala resultattavlan i förhållande till EU-genomsnittet, såsom redovisas i de därmed förknippade huvudbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd och den underliggande rapporten från arbetsgruppen (se rutan i slutet av detta avsnitt). De berörda medlemsstaterna är Bulgarien, Grekland, Spanien, Italien, Litauen, Luxemburg, Rumänien, Lettland och Finland. Av dessa ingick de förstnämnda sju medlemsstaterna i andrastegsanalysen även föregående år (även om förbättringar observerades i vissa, såsom diskuterats i detta kapitel), medan Lettland och Finland ingick för första gången detta år[323]. Kroatien, Estland och Ungern, som ingick i andrastegsanalysen förra året, omfattas inte av denna analys i år[324]. För dessa nio länder identifierades potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergensen i samband med utmanande situationer inom ett stort antal politikområden, medan försämringar över tid också spelade en viktig roll för Lettland, Litauen, Luxemburg och Finland inom ett mindre antal politikområden. De indikatorer som signalerar potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergensen för de flesta av de ovannämnda länderna är bland annat inkomstskillnaderna, den totala andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning och effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen, följt av andelen unga med högst grundskoleutbildning, andelen unga som varken arbetar eller studerar, sysselsättningsgraden, tillväxten i hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita, andelen personer med åtminstone grundläggande digitala färdigheter och andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning. För de nio medlemsstaterna kommer en djupare andrastegsanalys att utföras av kommissionens avdelningar under våren 2026.

---

323 För Lettland beror detta på en ökning av andelen unga som varken arbetar eller studerar samt av arbetslösheten och långtidsarbetslösheten. Det handlar också om låga och minskande effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen, och en kraftig försämring av deltagandet i formell barnomsorg av barn under tre år. Finland valdes ut för andrastegsanalysen främst på grund av de relativa försämringarna av arbetslösheten och långtidsarbetslösheten.

324 Estland, Ungern och Kroatien, som också var med i andrastegsanalysen förra året, omfattas inte av denna i år. Estland omfattas inte heller mot bakgrund av de registrerade förbättringarna när det gäller inkomstskillnaderna, hushållens disponibla inkomst, andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning, effekterna av sociala transfereringar på fattigdomsminskningen, och de icke tillgodosedda vårdbehoven. Ungern omfattas inte heller av andrastegsanalysen, eftersom de senaste uppgifterna visar på förbättringar när det gäller andelen unga med högst grundskoleutbildning, andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning (totalt och för barn), skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning och långtidsarbetslösheten. För Kroatien förekommer ett avbrott i tidsserien under 2024 för alla sociala indikatorer baserade på EU-Silc, vilket gör att det inte är möjligt att på ett meningsfullt sätt tolka förändringar. Framför allt ligger det strukturella avbrottet bakom ”bör bevakas”-situationen för personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning, totalt sett och för barn.

Tabell 3.1.1: Den sociala resultattavlan: översikt över medlemsstaternas utmaningar per huvudindikator

			Bästa resultat	Bättre än genomsnittet	Bra men bör övervakas	Genomsnittlig	Svagt men förbättras	Bör bevakas	Kritiska situationer
Lika möjligheter	Vuxnas deltagande i utbildning (under de senaste tolv månaderna, med undantag för handledd utbildning på arbetsplatsen, i % av befolkningen 25–64 år)	2022	DE, HU, NL, SE	AT, DK, EE, FI, FR, IE, LU, MT, SK		BE, ES, LV, PT	RO	CY, HR, IT, LT, SI	BG, CZ, EL, PL
	Unga med högst grundskoleutbildning (% av befolkningen 18–24 år)	2024	EL, HR, IE, PL	BG, CZ, PT, SI		AT, BE, FI, FR, LV, MT, NL, SE	HU	CY, DK, EE, IT, LT, LU, SK	DE, ES, RO
	Andel personer som har grundläggande eller över grundläggande digitala färdigheter (% av befolkningen 16–74 år)	2023	FI, IE, NL	AT, BE, CZ, DK, EE, ES, HU, SE		DE, EL, FR, LT, MT, PT		CY, HR, IT, LU, LV, SI, SK	BG, PL, RO
	Andel unga som varken arbetar eller studerar (i % av den totala befolkningen 15–29 år)	2024	MT, NL, SE	CZ, DE, DK, HR, IE, PT, SI		AT, BE, ES, FI, HU, PL, SK	BG, CY, EL	EE, FR, LU, LV	IT, LT, RO
	Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män (procentenheter)	2024	EE, LT, LV	HR, HU, LU, PT, SE	FI	AT, BE, BG, DE, ES, FR, IE, NL, SI	CZ	CY, DK, PL, SK	EL, IT, MT, RO
	Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil (S80/S20)	2024	BE, CZ, SI, SK	FI, IE, MT, NL, PL, RO		AT, CY, DE, DK, EE, FR, HR, HU, LU, SE	PT	EL, ES, IT	BG, LT, LV
Rättvisa arbetsvillkor	Sysselsättningsgrad (% av befolkningen 20–64 år)	2024	CZ, MT, NL	CY, DE, DK, HU, IE	EE, SE	AT, BG, LT, LV, PL, PT, SI, SK	EL, HR	FI, FR, LU	BE, ES, IT, RO
	Arbetslöshet (i % av arbetskraften 15–74 år)	2024	CZ, DE, MT, PL	BG, CY, HR, HU, IE, IT, NL, SI		AT, BE, PT, RO, SK	EL, ES	DK, EE, FR, LT, LU, LV	FI, SE
	Långtidsarbetslöshet (i % av arbetskraften 15–74 år)	2024	MT, NL	AT, CY, CZ, DE, IE, PL, SI	DK	BE, BG, FR, HR, HU, LT, LU, RO, SE	EL, ES, IT	EE, FI, LV, PT	SK
	Tillväxt i hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (index, 2008 = 100)	2024	HU, MT, PL, RO	HR, LT, PT		CZ, DE, DK, EE, FR, IE, LV, SE, SI, SK		AT, BE, CY, ES, FI, LU, NL	EL, IT
Socialt skydd och social inkludering	Risk för fattigdom eller social utestängning (% av den totala befolkningen)	2024	CZ, NL, SI	AT, CY, DK, EE, IE, PL, SE	FI	BE, DE, FR, HU, LU, MT, PT, SK	RO	HR, IT, LV	BG, EL, ES, LT
	Andel barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning (i % av befolkningen 0–17 år)	2024	CY, CZ, DK, NL, SI	EE, IE, LV, PL, SK	FI	AT, BE, DE, HU, LT, PT, SE	RO	EL, FR, HR, IT, LU, MT	BG, ES
	Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen (i procentuell minskning av andelen personer som löper risk för fattigdom)	2024	BE, DK, FI	AT, CZ, EE, NL, PL, SE	FR, IE	CY, IT, SI, SK	RO	BG, DE, ES, HU, LT, LU, MT	EL, HR, LV, PT
	Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning (i procentenheter)	2024	SI	AT, CZ, DE, EE, FI, FR, LV, NL, SE	PT	CY, DK, EL, HU, MT, SK	BG	BE, ES, IT	HR, IE, LT, PL, RO
	Andel av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten (i % av den totala befolkningen)	2024	CY	BG, HR, IE, IT, LU, NL, PL, RO, SI		AT, BE, CZ, ES, FI, FR, LV, MT, SK		DE, EE, HU, LT, PT, SE	DK, EL
	Barn under tre år i formell barnomsorg (i % av befolkningen under tre år)	2024	FR, NL, PT, SE, SI	BE, ES, FI, LT, LU	DK	AT, CY, EE, EL, HR, IT		BG, DE, IE, LV, MT	CZ, HU, PL, RO, SK
	Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov (i % av befolkningen över 16 år)	2024		AT, BE, BG, CY, CZ, DE, HR, HU, LU, MT, NL, RO, SK		DK, ES, FR, IE, IT, LT, PL, PT, SE, SI	EE		EL, FI, LV

Anm.: uppdatering den 30 oktober 2025. Det näst sista värdet för indikatorn om vuxnas deltagande i utbildning avser 2016 och kategoriseringen bygger på förändringen från det året till 2022. Eftersom uppgifter för indikatorn om andelen individer som har minst grundläggande digitala färdigheter samlas in vartannat år, bygger kategoriseringen på förändringen från 2021 till 2023. För Bulgarien saknas uppgifter om tillväxt i hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita. Uppgifter om skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning är inte tillgängliga för Luxemburg. Avbrott i serierna och andra markeringar redovisas i bilagorna 3 och 4.

Figur 3.1.1: Översikt över sysselsättning, kompetens samt sociala trender och utmaningar efter huvudindikatorerna i den sociala resultattavlan

EU-genomsnitt, trender och fördelning av medlemsstater med en särskild kategorisering enligt den gemensamma sysselsättningsrapporten för varje huvudindikator, även aggregerat för de tre kapitlen inom pelaren

Huvudindikator	År	EU-genomsnitt värde	EU-genomsnitt trend
LIKA MÖJLIGHETER			
Vuxnas deltagande i livslångt lärande	2022	39,5	
Unga med högst grundskoleutbildning	2024	9,4	
Andel personer som har grundläggande eller över grundläggande digitala färdigheter	2023	55,6	
Andel unga som varken arbetar eller studerar	2024	11,1	
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män	2024	10,0	
Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil (S80/S20)	2024	4,66	
RÄTTVISA ARBETSVILLKOR			
Sysselsättningsgrad	2024	75,8	
Arbetslöshet	2024	5,9	
Långtidsarbetslöshet	2024	1,9	
Tillväxt i hushållens disponibla bruttoinkomst per capita	2024	114,3	
SOCIALT SKYDD OCH SOCIAL INKLUDERING			
Risk för fattigdom eller social utestängning	2024	21,0	
Risk för fattigdom eller social utestängning för barn	2024	24,2	
Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskning	2024	34,2	
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning	2024	24,0	
Andel med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst	2024	8,2	
Barn under tre år i formell barnomsorg	2024	39,2	
Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov	2024	2,5	

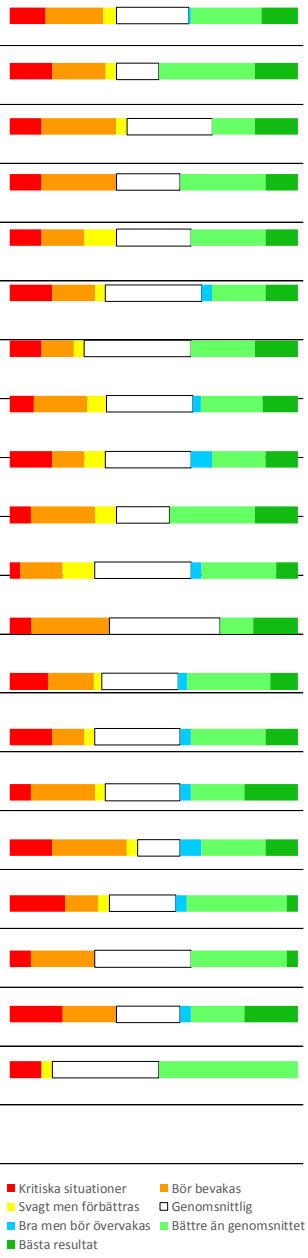

Anm.: Det saknas uppgifter för vissa länder för vissa indikatorer – se anmärkningen för tabell 3.1.1.

Ruta 3.1.1: Metod för identifiering av potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergensen i det första steget av landsanalysen avseende social konvergens

Analysen bygger på befintliga verktyg som har utarbetats tillsammans med medlemsstaterna under de senaste åren, och som i synnerhet baseras på den sociala resultattavlan och den så kallade trafikljusmetoden[325]. Det första steget av landsanalysen bygger på den sociala resultattavlans samtliga huvudindikatorer. Var och en av indikatorerna granskas på grundval av trafikljusmetoden i den gemensamma sysselsättningsrapporten, som fastställer medlemsstaternas relativa situation, uttryckt i standardavvikelser från medelvärdet av både den absoluta nivån på indikatorvärdena och förändringen jämfört med året innan (se bilaga 4 för tekniska detaljer). Resultaten sammanfattas i en av sju möjliga kategorier för varje indikator för landet i fråga (”bästa resultat”, ”bättre än genomsnittet”, ”bra men bör övervakas”, ”genomsnittlig”, ”svag men förbättras”, ”bör bevakas” och ”kritisk situation”). Detta motsvarar färgskalan från grönt till rött.

325 Se huvudbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd, som grundar sig på rapporten från den gemensamma arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om införande av en ram för social konvergens i den europeiska planeringsterminen (inte översatt till svenska).

Var och en av huvudindikatorerna i den sociala resultattavlan bedöms för att fastställa om de leder till potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergensen, och därmed om ytterligare analys behövs i ett andra steg Med ”kritisk situation” avses medlemsstater som får mycket sämre resultat än EU-genomsnittet för en specifik indikator och där situationen försämras eller inte förbättras tillräckligt jämfört med året innan. En situation markeras som ”bör bevakas” i två fall: a) när medlemsstaten får sämre resultat än EU-genomsnittet för en specifik indikator och situationen i landet försämras eller inte förbättras tillräckligt snabbt, och b) när resultatet i fråga om nivåer ligger i linje med EU-genomsnittet men situationen försämras mycket snabbare än EU-genomsnittet. Ytterligare analys i ett andra steg anses vara motiverad för medlemsstater för vilka sex eller fler huvudindikatorer i den sociala resultattavlan är rödmarkerade (”kritisk situation”) eller orangemarkerade (”bör bevakas”) i den senaste utgåvan av den gemensamma sysselsättningsrapporten. Ett ytterligare skäl till att anse att situationen kräver ytterligare analys uppstår när en indikator som röd- eller orangemarkeras (som förklarats ovan) också uppvisar två på varandra följande försämringar i sin kategorisering. Ett exempel på detta är en förändring från ”genomsnittlig” till ”svag men förbättras” i den gemensamma sysselsättningsrapporten 2025, följt av en ytterligare försämring till ”kritisk situation” i den gemensamma sysselsättningsrapporten 2026. Detta skulle räknas som ytterligare en ”markering” mot minimitröskelvärdet på sex markeringar totalt. Om till exempel ett land i den gemensamma sysselsättningsrapporten 2026 har fem huvudindikatorer i den sociala resultattavlan som markerats som röda eller orange, och en av dessa fem indikatorer uppvisar två på varandra följande försämringar i de gemensamma sysselsättningsrapporterna 2025 och 2026, anses landet ha totalt sex markeringar i 2026 års rapport (fem röda/orange signaler från indikatorerna i 2026 års rapport + en av dem med två på varandra följande försämringar). Som en följd av detta skulle en ytterligare analys krävas även i ett andra steg. Alla avbrott i serier och problem som rör uppgifternas kvalitet och tolkning beaktas vid utvärderingen av det totala antalet markeringar som ska räknas in i tröskelvärdet.

Huvudindikatorerna i den sociala resultattavlan och utvärderingen av dem bygger på de senaste uppgifter som finns tillgängliga vid stoppdatumet för uppgifterna[326]**.** När relevanta uppgifter för att bedöma kategoriseringen saknas för ett visst land används motsvarande kategorisering från föregående utgåva av den gemensamma sysselsättningsrapporten (i förekommande fall) för att fylla i den information som saknas. Om indikatorn saknar värden både i den senaste utgåva och föregående utgåva räknas inte kategoriseringarna med i det vägledande tröskelvärdet på sex markeringar för andrastegsanalysen.

---

326 Stoppdatum för uppgifterna är den 30 oktober 2025 för den gemensamma sysselsättningsrapporten 2026. De uppgifter som används och därtill hörande statistiska markeringar, t.ex. rörande avbrott, anges i bilaga 3 till rapporten. Avbrott anges också i landsrapporterna om de har att göra med kategoriseringar i den gemensamma sysselsättningsrapporten som räknas in i tröskelvärdet för andrastegsanalysen.

3.2 Landsspecifik förstastegsanalys

Belgien

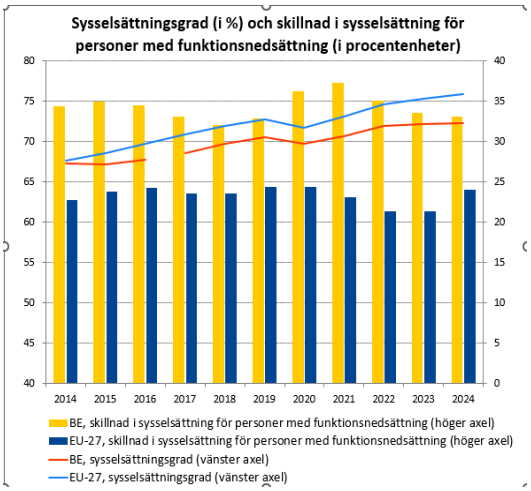

Anm.: Avbrott i tidsserien för sysselsättningsgrad (BE) för 2017.
Källa: Eurostat [lfsi_emp_a], EU:s arbetskraftsundersökning och [tepsr_sp200], EU-Silc.

Under 2024 kvarstod utmaningarna i förhållande till sysselsättningsgraden, samtidigt som de stora bristerna på arbetskraft höll i sig. Till följd av den reala BNP-tillväxten på 1,1 % ökade sysselsättningsgraden något (med 0,2 procentenheter) under 2024, till 72,3 %, vilket ligger under EU-genomsnittet på 75,8 %, och utgör återigen en ”kritisk situation”. Detta beror till övervägande del på att Belgiens arbetskraftsdeltagande (70,8 %) är lägre än EU-genomsnittet (75,3 %). Stora regionala skillnader kvarstod också. Dessutom släpade vissa grupper, såsom personer med låg utbildningsnivå (20–64 år, 47,5 %), personer födda utanför EU (20–64 år, 59,4 %) och äldre (55–64 år, 59,4 %) efter ytterligare. Med 33,1 procentenheter fortsatte skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning att ligga långt över EU-genomsnittet (24,0 procentenheter), och får nu omdömet ”bör bevakas”. När det gäller skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män var Belgiens resultat däremot ”genomsnittligt”. Detsamma gäller arbetslösheten och långtidsarbetslösheten (5,7 % respektive 2,0 %). Slutligen förbättrades hushållens disponibla bruttoinkomst (GDHI) per capita (2008 = 100) under 2024 (till 107,1 från 106,5 under 2023), men har fortfarande inte kommit ikapp EU-genomsnittet och bedöms fortsatt som ”bör bevakas”.

Belgien presterar för det mesta genomsnittligt på området utbildning och kompetens. Andelen vuxna som deltar i utbildning är ”genomsnittlig” med 34,9 % under 2022 (jämfört med 39,5 % i EU), efter en minskning sedan 2016. Andelarna unga (15–29 år) som varken arbetar eller studerar och som har högst grundskoleutbildning försämrades. Med 9,9 % och 7,0 % ligger de dock fortfarande långt under respektive EU-genomsnitt (på 11,1 % och 9,4 %), även om de det finns vissa regionala skillnader. Belgiens andel av befolkningen som har åtminstone grundläggande digitala färdigheter (59,4 % under 2023) är ”bättre än genomsnittet”. Andelen barn i den formella barnomsorgen var 52,3 % under 2024 (men med en betydligt lägre andel på 20,1 % för barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning), efter en minskning med 3,9 procentenheter från 2023.

Socialpolitiken bidrog till att mildra riskerna för fattigdom och social utestängning samt inkomstskillnaderna. Belgien är bland de länder som uppnår ”bästa resultat” när det gäller effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen (53,1 % jämfört med 34,2 % i EU) och inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil (3,45 % jämfört med 4,66 % i EU). Både andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning totalt sett (18,3 %) och för barn (20,2 %) var ”genomsnittlig” under 2024, även om den senare ökade (med 0,6 procentenheter) för första gången sedan 2017. Andelen personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov, som låg på 1,4 % under 2024, var ”bättre än genomsnittet”, medan andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten, som låg på 6,7 %, noteras som ”genomsnittlig” (jämfört med 8,2 % på EU-nivå).

Mot bakgrund av resultaten av ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de tre indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Belgien inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att behöva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Bulgarien

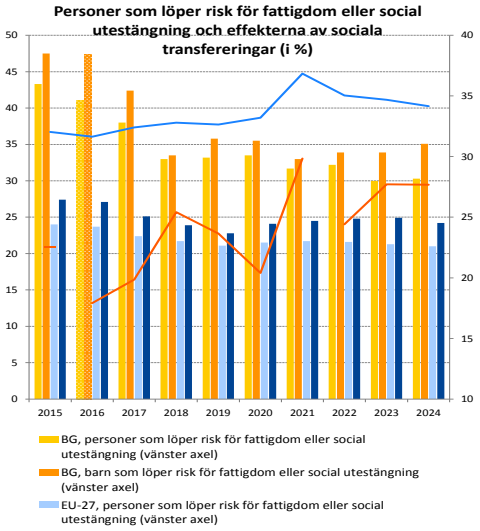

Anm.: Avbrott i tidsserierna för personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning för 2016 och effekterna (BG) för 2016 och 2022.
Källa: Eurostat [ilc_peps01n], [tespm050], EU-Silc.

Bulgarien står inför betydande utmaningar på det sociala området. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning utgör en ”kritisk situation” eftersom den är en av de högsta i EU (30,3 % jämfört med 21,0 % under 2024), med en ökning nyligen som följde på förra årets betydande minskning (en situation som var ”svag men förbättras” vid den tidpunkten). Särskilt för barn uppgick andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning till 35,1 % under 2024, vilket var långt över EU-genomsnittet på 24,2 %, och detta utgör också en ”kritisk situation”. Personer med funktionsnedsättning (43,8 %), äldre (36,6 %), människor som bor på landsbygden (40,8 %) och romer fortsätter att vara mer utsatta för risker för fattigdom eller social utestängning än andra[327]. På det hela taget minskade de sociala transfereringarna (med undantag för pensioner) fortfarande fattigdomen i begränsad omfattning i Bulgarien (27,7 % jämfört med 34,2 % i EU), vilket bedöms som en situation som ”bör bevakas” (jämfört med omdömet ”svag men förbättras” från förra året). Inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, är vidare bland de högsta i EU (6,96 jämfört med 4,66) efter en av de största ökningarna jämfört med föregående år, och utgör också en ”kritisk situation”.

Landet står inför utmaningar när det gäller kompetensutveckling. Även om andelen barn under tre år som deltar i förskoleverksamhet och barnomsorg ökade med 3,8 procentenheter jämfört med förra året låg deltagandet fortfarande långt under EU-genomsnittet under 2024 (21,2 % jämfört med 39,2 %), och ”bör bevakas”. Detta utgör utmaningar för inlärningsutsikterna, även senare i livet. Mer än hälften av de 15-åriga eleverna saknar grundläggande färdigheter (53,6 % i matematik enligt Pisaundersökningen 2022). Vuxnas deltagande i utbildning uppgick under 2022 till 9,5 % (jämfört med 39,5 % i EU), vilket är en av de lägsta siffrorna i EU, efter en minskning sedan 2016, och utgör en ”kritisk situation”. Detta gäller även för andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter, som ligger på 35,5 % jämfört med 55,6 % i EU under 2023, trots en ökning sedan 2021. Förbättringar av kompetensutvecklingen skulle kunna öka produktiviteten och stödja den dubbla omställningen.

327 Se Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, Rights of Roma and Travellers in 13 European countries, 2024.

Arbetsmarknaden fortsatte att uppvisa starka resultat totalt sett, även om det fortfarande finns utrymme för förbättringar för vissa utsatta grupper. Med stöd av en robust ekonomisk tillväxt under 2024 nådde sysselsättningsgraden en historiskt hög nivå på 76,8 %, vilket är högre än EU-genomsnittet (75,8 %), medan arbetslösheten fortsatte att minska till 4,2 % (jämfört med 5,9 % i EU). Långtidsarbetslösheten förbättrades endast obetydligt – den minskade med 0,1 procentenheter till 2,2 % mellan 2023 och 2024, och ligger över EU-genomsnittet på 1,9 %. Andelen unga som varken arbetar eller studerar följde den minskande trenden i EU och är nu ”svag men förbättras”, med 12,7 % under 2024 (1,6 procentenheter över EU-genomsnittet). Även om skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning minskade till 35,4 procentenheter och nu är ”svag men förbättras” (från en ”kritisk situation” året före), ligger den fortfarande långt över EU-genomsnittet (24,0 procentenheter).

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de sju indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **konstateras att Bulgarien står inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens som kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Tjeckien

Positiva arbetsmarknadsresultat överlag kombineras med utmaningar för vissa befolkningsgrupper. Under 2024 uppnådde Tjeckien återigen ett av de ”bästa resultaten” i EU med en ständigt ökande och hög sysselsättningsgrad (82,3 %) och en låg och stabil arbetslöshet (2,6 %), mot bakgrund av en återhämtning av den ekonomiska tillväxten. Resultatet när det gäller långtidsarbetslösheten var ”bättre än genomsnittet”, och nådde 0,8 % under 2024. Detta var också fallet för andelen unga (15–29 år) som varken arbetar eller studerar, vilken minskade avsevärt (med 1,5 procentenheter) till 8,6 % under 2024. Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning minskade till 21,7 procentenheter, vilket ligger under EU-genomsnittet på 24,0 procentenheter. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män förbättrades också (med 1,3 procentenheter) under 2024 och nådde 12,6 procentenheter, men låg fortfarande över EU-genomsnittet på 10,0 procentenheter och fick därmed omdömet ”svag men förbättras”. Omvänt befinner sig deltagandegraden för barn under tre år i formell barnomsorg fortfarande i en ”kritisk situation” med enbart 7,3 % under 2024, vilket är betydligt lägre än EU-genomsnittet på 39,2 %. Detta beror på den otillräckliga kapaciteten inom förskoleverksamheten och barnomsorgen, och kan påverka barns långsiktiga lärandeutsikter och kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Slutligen skulle ett högre arbetsmarknadsdeltagande av underrepresenterade grupper, såsom kvinnor, fördrivna ukrainska medborgare och romer, kunna bidra till att minska bristen på arbetskraft och kompetens.

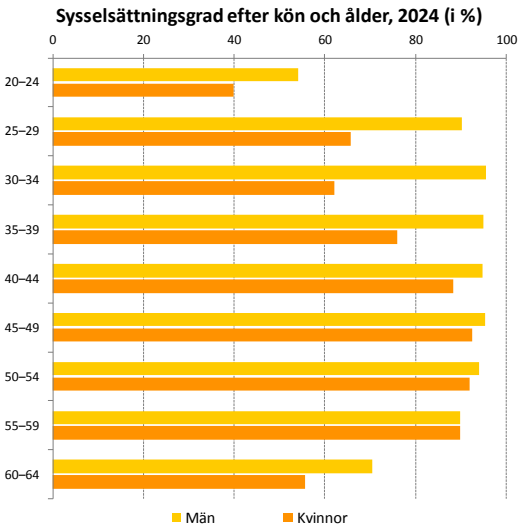

Källa: Eurostat [lfsa_ergan], EU:s arbetskraftsundersökning.

Tjeckiens resultat när det gäller kompetens är goda, men vuxnas deltagande i utbildning släpar efter. Andelen unga med högst grundskoleutbildning minskade från 5,4 % under 2024 (jämfört med 9,4 % i EU) och är nu ”bättre än genomsnittet”. Detta gäller även andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter, som låg på 69,1 % under 2023 (jämfört med 55,6 % i EU). Vuxnas deltagande i utbildning tyder dock på en ”kritisk situation” med en siffra på endast 21,2 % under 2022, jämfört med EU-genomsnittet på 39,5 %.

Landet uppvisade positiva sociala resultat. Under 2024 var andelen som riskerade fattigdom eller social utestängning 11,3 % totalt och 15,4 % bland barnen (jämfört med 21,0 % respektive 24,2 % i EU), vilket innebär att landet var bland de länder som uppnådde ”bästa resultat”. Hushållens disponibla bruttoinkomst (GDHI) per capita (2008 = 100) förbättrades något under 2024 och uppgick till 125,2, en ökning från 123,6 under 2023 (jämfört med 114,3 i EU), och är ”genomsnittlig”. Andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten var också ”genomsnittlig” under 2024, med 9,2 %. Tjeckien var fortfarande ”bättre än genomsnittet” när det gäller andelen personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de två indikatorer som markerats som ”kritiska”, **förefaller Tjeckien inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Danmark

Sysselsättningen totalt sett är stark, men utmaningarna rörande arbetslösheten har ökat. En stark sysselsättningstillväxt fortsatte med en sysselsättningsgrad på 80,2 % under 2024 (+0,4 procentenheter jämfört med 2023), vilket återspeglar en robust ekonomisk tillväxt (3,5 %) och ett ökat arbetskraftsutbud. Samtidigt ökade arbetslösheten betydligt, med 1,1 procentenheter till 6,2 %, vilket för första gången under ett årtionde ligger över EU-genomsnittet (5,9 %), och får omdömet ”bör bevakas”. Dess långsiktiga komponent är fortfarande är en av de lägsta i EU (0,8 % år 2024), men den ökade (från 0,5 % förra året), och är nu ”bra men bör övervakas”.

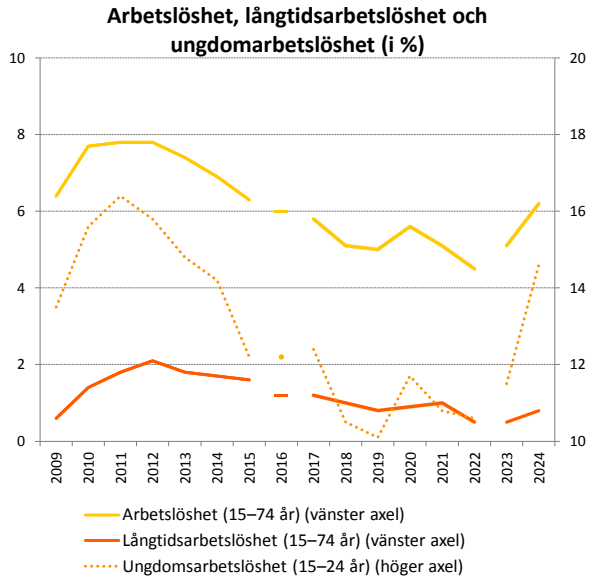

Anm.: Avbrott i serierna för 2016, 2017 och 2023.
Källa: Eurostat [une_rt_a], [une_ltu_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

Samtidigt som trycket på arbetsmarknaden tycks minska fortsätter landet att stå inför en brist på arbetskraft, särskilt inom IKT-, hälso- och sjukvårds- samt byggsektorerna, med bestående regionala skillnader[328]. Situationen för unga (15–29) som varken arbetar eller studerar var fortfarande ”bättre än genomsnittet” under 2024, efter en minskning med 0,6 procentenheter till 8,0 %. Samtidigt ökade skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män för andra året i rad, jämfört med en minskning på EU-nivå. Med 6,5 procentenheter är den fortfarande lägre än EU-genomsnittet på 10,0 procentenheter, men ”bör bevakas”.

Danmark uppnår goda resultat när det gäller färdigheter överlag, men sårbarheter kvarstår för unga. Andelen vuxna som deltar i utbildning, med 47,1 % under 2022 (jämfört med 39,5 % i EU), och andelen vuxna som har åtminstone grundläggande digitala färdigheter, med 69,6 % under 2023 (jämfört med 55,6 % i EU), är båda höga. Samtidigt var andelen unga med högst grundskoleutbildning fortfarande 10,4 % under 2024 (jämfört med 9,4 % i EU), och ”bör bevakas” även mot bakgrund av bristen på kvalificerad arbetskraft. Medan Danmark har en av de största andelarna i EU av barn under tre år i formell barnomsorg (62,9 %), är denna situation nu ”bra men bör övervakas” efter en minskning med 7,0 procentenheter.

328 Den danska myndigheten för arbetsmarknad och rekrytering (mars 2025), Rekrutteringssurvey: Rapport, marts 2025.

De sociala resultaten är på det hela taget mycket goda, men boendeutgifterna fortsätter att belasta utsatta grupper. Risken för fattigdom eller social utestängning är ”bättre än genomsnittet” och Danmark uppnår ”bästa resultat” när det gäller effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen och på andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning. Med 14,6 % (jämfört med 8,2 % i EU), och efter en minskning med 0,8 procentenheter, är andelen personer som lever i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten fortfarande en av de största i EU och tyder på en ”kritisk situation”. Detta återspeglar det begränsade utbudet av bostäder till överkomliga priser i de större städerna, där andelen var 22,7 % (jämfört med 8,6 % i landsbygdsområden).

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de fyra indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Danmark inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Tyskland

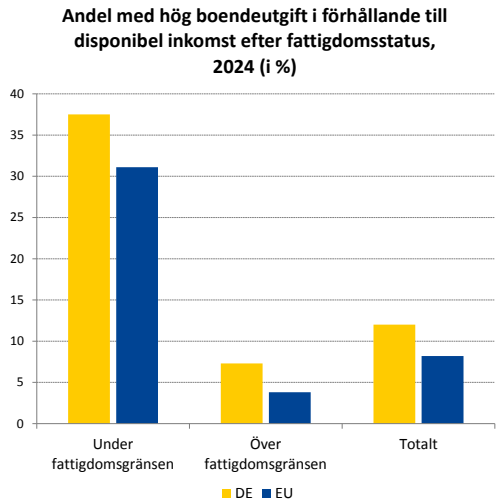

Källa: Eurostat [tessi163], EU-Silc.

De sociala transfereringarnas effekter på fattigdomsminskningen försämrades, och bostädernas överkomlighet fortsätter att medföra utmaningar trots förbättringar. Effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen minskade drastiskt, från 41,7 % under 2023 till 35,7 % under 2024. Denna siffra ligger fortfarande över EU-genomsnittet på 34,2 % och ”bör bevakas”[329]. Under 2024 var andelen personer som riskerade fattigdom eller social utestängning 21,1 %, vilket är en liten minskning från 21,3 % under 2023 (jämfört med 21,0 % i EU). Antalet barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade också. Tyskland är fortfarande ”genomsnittlig” när det gäller båda dessa indikatorer. Under 2024 hade 12,0 % av befolkningen boendeutgifter som översteg 40 % av deras totala inkomst (jämfört med 8,2 % i EU), trots en minskning (med 1 procentenhet) från året innan, vilket utgjorde en situation som ”bör bevakas”. Vissa människor, såsom äldre (65 år och äldre) och personer i den lägsta inkomstkvintilen, drabbades särskilt hårt med andelar på 15,3 % respektive 33,3 % (jämfört med 8,8 % respektive 27,8 % i EU).

När det gäller utbildning och kompetens uppnår Tyskland goda resultat inom vuxenutbildningen, medan situationen rörande unga med högst grundskoleutbildning fortfarande är utmanande. Andelen unga med högst grundskoleutbildning var bland de högsta, med 12,9 % under 2024[330] (jämfört med 9,4 % i EU) och utgör en ”kritisk situation”. Detta behöver uppmärksammas även mot bakgrund av ungas försämrade grundläggande färdigheter sedan 2012 (Pisaundersökningen 2022). Å andra sidan var andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter ”genomsnittlig” med 52,2 % under 2023, med betydande skillnader mellan befolkningsgrupperna. Vuxnas deltagande i utbildning var högt, med 53,7 % under 2022, vilket gjorde Tyskland till ett av de länder som uppnådde ”bästa resultat” i EU.

---

329 Det nationella frågeformuläret reviderades på grund av ändringar i den rättsliga grunden för arbetslöshetsersättningen.

330 Det finns ett avbrott i tidsserien för 2024.

Arbetsmarknaden är på det hela taget robust, men bristen på arbetskraft kvarstår och kvinnor är inte tillräckligt integrerade på arbetsmarknaden. Trots den ekonomiska tillbakagången ökade sysselsättningsgraden ytterligare till 81,3 % under 2024 (”bättre än genomsnittet”), medan arbetslösheten och långtidsarbetslösheten låg kvar på mycket låga nivåer (3,4 % respektive 0,9 %) i ett läge med brist på arbetskraft. Tysklands resultat var ”bättre än genomsnittet” när det gäller andelen unga som varken arbetar eller studerar (8,7 % jämfört med 11,1 % i EU). Medan skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män var ”genomsnittlig” med 7,1 procentenheter under 2024, ökade skillnaden i deltidsarbete mellan kvinnor och män å andra sidan ytterligare till att bli en av de största i EU (37,2 procentenheter jämfört med 20,1 procentenheter). Detta beror också på utformningen av skattesystemet, som ger låga incitament till att öka antalet arbetade timmar, särskilt för låginkomsttagare och andraförsörjare. Andelen barn under tre år i formell barnomsorg låg långt under EU-genomsnittet, med 25,1 % under 2024 (jämfört med 39,2 % i EU) och ”bör bevakas”. Detta kan också utgöra hinder för sysselsättningen för personer med omsorgsansvar.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de fyra indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Tyskland inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Estland

Under 2024 stagnerade den estniska ekonomin, vilket påverkade arbetsmarknaden negativt. Arbetslösheten ökade igen, med 1,2 procentenheter, och nådde 7,6 % under 2024, jämfört med ett minskande EU-genomsnitt (på 5,9 % samma år). Denna indikator får därför fortsatt omdömet ”bör bevakas”. Arbetslösheten var dessutom betydligt högre bland unga (15–24 år), med 19,1 % (jämfört med 14,9 % i EU), och nästan dubbelt så hög i nordöstra delen (13,5 % jämfört med 6,2 %–7,5 % i övriga regioner). Långtidsarbetslösheten ökade också från 1,3 % under 2023 till 1,8 % under 2024, jämfört med en minskning från 2,1 % till 1,9 % på EU-nivå, och får nu omdömet ”bör bevakas”. Sysselsättningsgraden minskade något, från 82,1 % till 81,8 %, men låg fortfarande långt över EU-genomsnittet på 75,8 %, och anses nu vara ”bra men bör övervakas”. Estland har samtidigt en av de minsta skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män i EU, och har konsekvent varit bland de länder som uppvisar ”bästa resultat” under de senaste tre åren. Hushållens disponibla bruttoinkomst (GDHI) per capita (2008 = 100) var 131,0 under 2024 och ”genomsnittlig”.

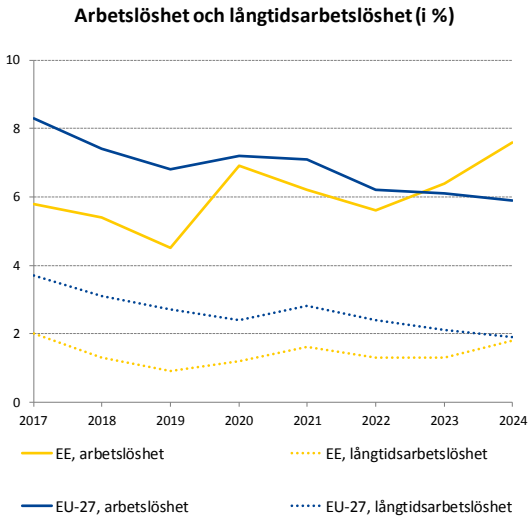

Källa: Eurostat [une_rt_a], [une_ltu_a] EU:s arbetskraftsundersökning.

På utbildnings- och kompetensområdet fortsatte landet att uppnå goda resultat när det gäller vuxenutbildning och digitala färdigheter, samtidigt som en försämring registrerades rörande andra aspekter. Vuxnas deltagande i utbildning var fortsatt omfattande, och andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter hög, där båda indikatorerna fortfarande är ”bättre än genomsnittet”. Andelen unga med högst grundskoleutbildning försämrades dock med 1,3 procentenheter till 11,0 % under 2024 (och nådde därmed den högsta nivån sedan 2019), trots den positiva utvecklingen under föregående år, och får nu omdömet ”bör bevakas”. Andelen unga som varken arbetar eller studerar ökade betydligt, med 1,4 procentenheter till 11,0 % (jämfört med 11,1 % i EU), och får nu också omdömet ”bör bevakas”.

Estland uppvisar en del exempel på positiv utveckling när det gäller socialt skydd och social inkludering. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade med 2,0 procentenheter till 22,2 % under 2024, medan effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen ökade från 27,7 % under 2023 till 31,5 % under 2024. Båda indikatorerna pekar på en förbättrad situation och är nu ”bättre än genomsnittet”, jämfört med ”bör bevakas” förra året. Inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, återgick till samma värde som 2021, med 5,03 (jämfört med 4,66 i EU). Trots framstegen låg andelen personer över 65 som löper risk för fattigdom eller social utestängning kvar över EU-genomsnittet, på 40,0 % (jämfört med 19,2 % i EU). Andelen personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov minskade med 4,4 procentenheter till 8,5 % under 2024, men låg fortfarande långt över EU-genomsnittet på 2,5 %. Till följd av detta gick indikatorn från ”kritisk situation” förra året till ”svagt men förbättras”. På den negativa sidan har andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten nästan fördubblats sedan 2021 och nått 8,6 %, och får därför återigen omdömet ”bör bevakas”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de fem indikatorer som markerats som ”bör bevakas”, **förefaller Estland inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 3.1).

Irland

Sysselsättningen fortsatte att öka 2024, men mindre gynnade grupper stod fortfarande inför utmaningar. Sysselsättningsgraden, på 79,8 %, nådde ytterligare en rekordhög nivå, främst på grund av att nettoinvandringen omvandlades till större sysselsättning och mot bakgrund av robust ekonomisk tillväxt. Ett högre arbetskraftsdeltagande, särskilt bland kvinnor, bidrog också till detta, där skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män minskade till 9,3 procentenheter (i genomsnitt). Många kvinnor står dock fortfarande utanför arbetskraften på grund av omsorgsansvar. Baserat på huvudindikatorn i den sociala resultattavlan var skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning fortfarande bland de största i EU (38,2 procentenheter jämfört med 24,0 procentenheter i EU) och utgör en ”kritisk situation”, efter att ha ökat med 1,5 procentenheter under 2024[331]. Att stärka anställbarheten för underrepresenterade grupper, t.ex. personer med funktionsnedsättning, ensamstående föräldrar, lågkvalificerade, romer och travellers, kan hjälpa dem att komma in på arbetsmarknaden och åtgärda befintliga och framtida brister på arbetskraft och kompetens.

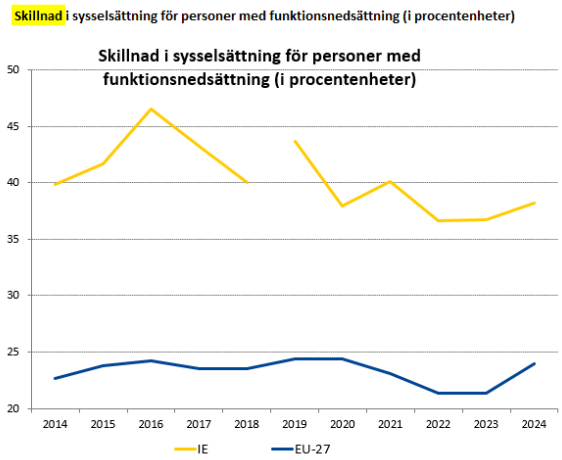

Anm.: Avbrott i tidsserien för IE under 2019.
Källa: Eurostats indikator [tepsr_sp200], EU-Silc.

[331] Beträffande egenskaperna hos indikatorn för skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning, se den första fotnoten till figur 2.2.16.

Fattigdomen eller den sociala utestängningen minskade, även om vissa grupper löper större risker. Riskerna för fattigdom eller social utestängning totalt sett och för barn minskade avsevärt (med 2,1 procentenheter respektive 3,4 procentenheter) och är nu ”bättre än genomsnittet”. Mindre gynnade grupper, särskilt ensamstående föräldrar, travellers och personer med funktionsnedsättning, var dock betydligt mer utsatta. Effekten av de sociala transfereringarna (utom pensioner) på fattigdomsminskningen försämrades signifikant under 2024 (med 7,0 procentenheter), men låg på 50,8 % (vilket var väl över EU-genomsnittet på 34,2 %) och är nu ”bra men bör övervakas”. Andelen barn under tre år som deltog i formell barnomsorg ökade till 24,4 % under 2024. Ändå fick den omdömet ”bör bevakas” eftersom den fortfarande ligger mycket under EU-genomsnittet på 39,2 %. Trots betydande investeringar och förbättringar kvarstår vissa finansiella och icke-finansiella hinder, jämte regionala skillnader. Irlands resultat är ”bättre än genomsnittet” när det gäller andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten. Tillgången till bostäder till ett överkomligt pris har dock försämrats, eftersom ökningen av utbudet fortsätter att ligga långt under den växande efterfrågan. Det finns långa väntelistor för subventionerade bostäder och ökande hemlöshetsnivåer[332].

Irland uppnår goda resultat när det gäller utbildning och kompetens. Andelen unga med högst grundskoleutbildning, som låg på 2,8 % under 2024, var en av de lägsta efter en av de största minskningarna i EU, vilket gjorde Irland till ett av de länder som uppnådde ”bästa resultat”. Enligt Pisaundersökningen 2022 är irländska 15-åringar bland de som presterar bäst inom grundläggande färdigheter (läsning, matematik och naturvetenskap) i EU. Irländska vuxna klarade sig också bra när det gäller grundläggande digitala färdigheter under 2023. De var också mer benägna att delta i utbildning jämfört med EU-genomsnittet (48,3 % jämfört med 39,5 % i EU) under 2022.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de två indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Irland inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

---

[332] Se Election 2024 Spotlight - Housing och Homeless Quarterly Progress Report Q2 2025.

Grekland

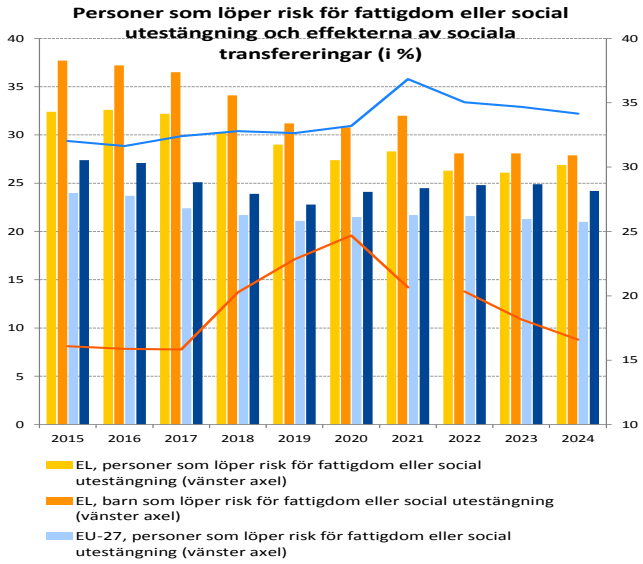

Anm.: Avbrott i tidsserien för effekter (EL) för 2022.
Källa: Eurostat [ilc_peps01n], [tespm050], EU-Silc.

Grekland står fortfarande inför betydande utmaningar när det gäller socialt skydd och social integration. De fattigdomsminskande effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) minskade med 1,6 procentenheter till 16,6 % under 2024, vilket är betydligt lägre än EU-genomsnittet på 34,2 %. Samtidigt ökade andelen som löper risk för fattigdom eller social utestängning till 26,9 %, vilket är högre än EU-genomsnittet på 21,0 % och innebär slutet på en tioårig nedgång. Båda dessa indikatorer tyder på ”kritiska situationer”. Med 27,9 % var andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning också hög (jämfört med 24,2 % i EU) och får fortsatt omdömet ”bör bevakas”. Efter ökningar utgör både andelen personer som lever i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten (en ökning till 28,9 % under 2024, en av de högsta andelarna i EU jämfört med 8,2 % i genomsnitt) och andelen personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov (en ökning till 12,1 % jämfört med 2,5 % i EU) ”kritiska situationer”. Inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, låg kvar på 5,27 under 2024, vilket var över EU-genomsnittet (4,66) och får fortfarande omdömet ”bör bevakas”.

Den grekiska arbetsmarknadens resultat håller på att förbättras, men utmaningar kvarstår, särskilt för kvinnor och unga. År 2024 steg sysselsättningsgraden med 1,9 procentenheter tack vare en fortsatt stabil ekonomisk tillväxt. Även efter denna betydande ökning var dock endast 69,3 % av befolkningen i arbetsför ålder (20–64 år) sysselsatta (jämfört med 75,8 % i EU), vilket utgör en situation som är ”svag men förbättrad”. Detta var också fallet för andelen unga som varken arbetar eller studerar, vilken minskade med 1,7 procentenheter till 14,2 % under 2024, men fortfarande låg betydligt över EU-genomsnittet (11,1 %). Under 2024 var kvinnors sysselsättningsgrad 59,9 % (efter en ökning med 2,3 procentenheter) fortfarande en av de lägsta i EU, och skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män var bland de största i EU (18,8 procentenheter jämfört med 10 procentenheter i genomsnitt) och utgjorde en ”kritisk situation”. Dessutom är hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100), som låg på 84,1 under 2024, fortfarande bland de lägsta, trots en ökning på 2 procentenheter från 2023 (jämfört med EU-genomsnittet på 114,3), vilket utgör en ”kritisk situation”. På den positiva sidan förblev skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning ”genomsnittlig”.

Kompetensutvecklingen stagnerar och tynger ner anställbarheten och konkurrenskraften. Andelen vuxna som deltagit i utbildning under de senaste tolv månaderna, som låg på 15,1 % under 2022, var en av de lägsta i EU och utgjorde en ”kritisk situation”. Samtidigt hade 52,4 % av de vuxna (jämfört med 55,6 % i EU) år 2023 åtminstone grundläggande digitala färdigheter, vilket är ”genomsnittligt”. Andelen 15-åringar som underpresterar när det gäller grundläggande färdigheter var bland de högsta i EU, efter att ha genomgått av en av de kraftigaste nedgångarna. Å andra sidan minskade andelen unga med högst grundskoleutbildning ytterligare med 0,7 procentenheter under 2024 till 3,0 % (jämfört med 9,4 % i EU), vilket innebär att Grekland är bland de länder som uppnått ”bästa resultat” på detta område.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de nio indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **konstateras att Grekland står inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens som kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Spanien

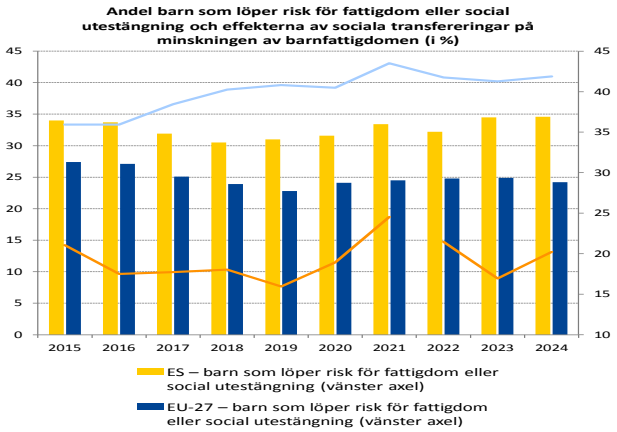

Anm.: Effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska barnfattigdomen beräknas med hjälp av andelen barn som löper risk för fattigdom före och efter transfereringarna. Avbrott i tidsserien för andelen personer som löper risk för fattigdom (ES) för 2022. *Källa*: Eurostat [ilc_li10], [ilc_li02], [ilc_peps01n], EU-Silc.

Spanien står inför utmaningar när det gäller socialt skydd och social inkludering. Under 2024 minskade den andel av befolkningen som löper risk för fattigdom eller social utestängning till 25,8 %, medan andelen för barn steg något till 34,6 %. Båda andelarna låg långt över respektive EU-genomsnitt (21,0 % och 24,2 %) och utgör fortfarande ”kritiska situationer”. Effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen ökade (med 1 procentenhet) till 23,9 % under 2024, men förblev låga (jämfört med EU-genomsnittet på 34,2 %), och får därmed omdömet ”bör bevakas”. Detta beror delvis på brister i andelen som omfattas av skyddet, däribland inom minimiinkomstsystemet och i fråga om barntillägget. Särskilt för barn minskade de sociala transfereringarna risken för fattigdom med enbart 20,2 %, vilket är långt under EU-genomsnittet på 41,9 %. Inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, minskade också något med förblev höga (5,39 jämfört med 4,66 i EU, vilket ”bör bevakas”). Hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100) fick också omdömet ”bör bevakas” under 2024 på grund av den fortsatt låga nivån trots en ökning. Dessa utmaningar förvärras av regionala skillnader och hög fattigdom bland förvärvsarbetande.

Arbetsmarknaden fortsatte att förbättras men innebär fortfarande utmaningar. Sysselsättningsgraden ökade ytterligare (med 0,9 procentenheter) till 71,4 % under 2024 (jämfört med 75,8 % i EU), med stöd av en stabil ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning inom hälso- och sjukvårdssektorn, utbildningssektorn, hotell- och restaurangsektorn, IKT-sektorn och sektorn med yrken som kräver teoretisk specialistkompetens. På grund av den stora skillnaden jämfört med EU-genomsnittet betecknas detta som en ”kritisk situation”, den relativt stora förbättringen till trots. Samtidigt får arbetslösheten (11,4 % jämfört med EU-genomsnittet på 5,9 %) och dess långtidskomponent (3,8 % jämfört med 1,9 % i EU) omdömet ”svag men förbättrad”, mot bakgrund av de fortfarande höga nivåerna trots stora minskningar (med 0,8 respektive 0,5 procentenheter). Andelen unga som varken arbetar eller studerar förblev betydande (12,0 % under 2024, jämfört med 11,1 % i EU), men är nu ”genomsnittlig” på grund av en kontinuerlig förbättring. Skillnaden i

sysselsättning för personer med funktionsnedsättning ”bör bevakas” efter en ökning till 23,4 procentenheter under 2024[333].

Spanien står inför ihållande utmaningar när det gäller unga med högst grundskoleutbildning, samtidigt som landet presterar bra när det gäller digitala färdigheter. Andelen unga med högst grundskoleutbildning minskade något under 2024 till 13,0 % (jämfört med 9,4 % i EU), men är fortfarande hög och befinner sig i en ”kritisk situation”. Andelarna är särskilt höga för män (15,8 % jämfört med 10,0 % för kvinnor) samt för personer födda utanför landet (25,5 % jämfört med 10,3 %) och i vissa regioner. Totalt sett var vuxnas deltagande i utbildning ”genomsnittligt” under 2022 (med 34,1 % jämfört med 39,5 % i EU). Underprestationerna när det gäller grundläggande färdigheter var lägre än EU-genomsnittet men uppvisade betydande regionala skillnader. Spanien presterar också ”bättre än genomsnittet” när det gäller digitala färdigheter och förskoleutbildning.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de åtta indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **konstateras att Spanien står inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens som kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

[333] Det finns ett avbrott i serien för 2024, vilket gör att en korrekt ekonomisk tolkning av förändringen inte är möjlig.

Frankrike

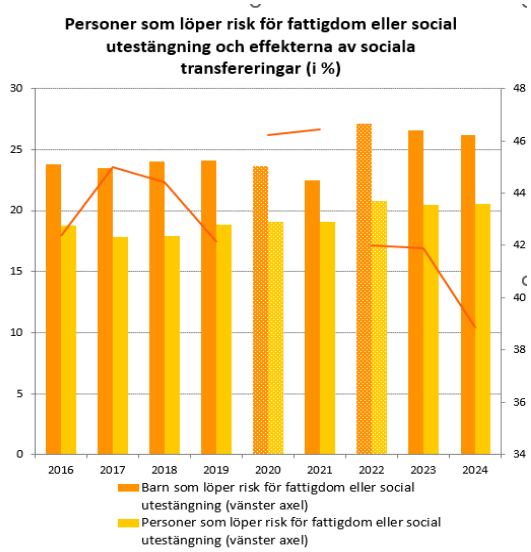

Anm.: Avbrott i serierna för 2020 och 2022.
Källa: Eurostat [ilc_peps01n], [tespm050], EU-Silc.

Fattigdomsriskerna kvarstår. Den andel av befolkningen som löper risk för fattigdom eller social utestängning var i stort sett stabil under 2024, med 20,5 % (20,4 % under 2023) och ”genomsnittlig”. Andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning låg dock kvar över EU-genomsnittet (26,2 % jämfört med 24,2 % under 2024) och fick omdömet ”bör bevakas”. Effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen har minskat snabbare än i EU sedan 2021, och har minskat med 3 procentenheter sedan 2023 (jämfört med 0,5 procentenheter i EU). Därför anses denna indikator nu vara ”bra men bör övervakas”, även om den fortfarande ligger över EU-genomsnittet, på 38,9 % (jämfört med 34,2 %). Inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, är ”genomsnittliga”, efter att ha ökat sedan 2018. De yttersta randområdena presterar betydligt sämre än den europeiska delen av Frankrike på alla områden rörande socialt skydd och inkludering.

Resultaten på arbetsmarknaden var relativt goda under 2024 men innebär vissa utmaningar. Mot bakgrund av en real BNP-tillväxt på 1,2 % ökade sysselsättningsgraden under 2024 till 75,1 % (jämfört med 75,8 % i EU), men arbetslösheten låg kvar över EU-genomsnittet, med 7,4 % (jämfört med 5,9 % i EU), där situationen i de yttersta randområdena var betydligt sämre. För båda indikatorerna gäller fortfarande att de ”bör bevakas”[334]. Ungdomsarbetslösheten ökade (med 1,5 procentenheter till 18,7 %), och andelen unga som varken arbetar eller studerar nådde 12,5 % (jämfört med 11,1 % i EU) och är fortsatt en indikator som ”bör bevakas”. Samtidigt som långtidsarbetslösheten överlag var ”genomsnittlig” stod vissa utsatta grupper fortfarande inför större hinder när det gäller deras integration på arbetsmarknaden, särskilt äldre arbetstagare, personer som är födda utanför EU och personer med låg utbildningsnivå. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män ökade under 2024 (med 0,4 procentenheter till 5,9 procentenheter) och är nu ”genomsnittlig”. Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning har minskat sedan 2020, men ökade något till 22,4 procentenheter under 2024 (jämfört med 24,0 procentenheter i EU), och är fortsatt ”bättre än genomsnittet”.

334 Definitionen av Frankrikes arbetsmarknadsindikatorer skiljer sig sedan 2021 från de vanliga (se Eurostat).

Frankrike presterar relativt bra totalt sett när det gäller kompetensutveckling. Andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter (59,7 % under 2023) och andelen unga med högst grundskoleutbildning (7,7 % under 2024) är ”genomsnittliga”. Vuxnas deltagande i utbildning är ”bättre än genomsnittet” (49,2 % under 2022). Frankrike uppnår ”bästa resultat” när det gäller andelen barn under tre år i formell barnomsorg, som uppgår 59,3 % och är långt över EU-genomsnittet på 39,2 %. Under 2024 skiljde sig dock deltagandet i barnomsorgen med 41,5 procentenheter mellan barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning och barn som inte löper denna risk (jämfört med 20,3 procentenheter i EU). Utbildningssystemet präglas dessutom av en betydande andel lågpresterande elever och stora ojämlikheter. Bristen på kvalificerad arbetskraft kvarstår och skulle kunna påverka konkurrenskraften.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de fyra indikatorer som markerats som ”bör bevakas”, **förefaller Frankrike inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Kroatien

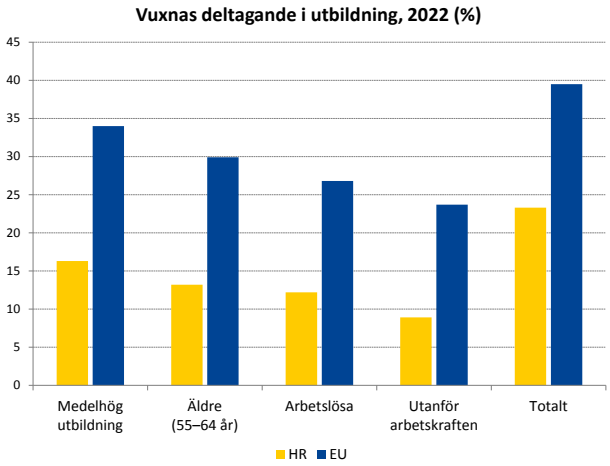

Anm.: Uppgifter med låg tillförlitlighet för arbetslösa och personer som står utanför arbetskraften (HR).
Källa: Eurostat [särskilt utdrag ur undersökningen om vuxenutbildning].

Kroatien står inför vissa utmaningar när det gäller socialt skydd och social inkludering. Effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen var, trots förbättringarna nyligen (från 20,35 % under 2022), fortfarande bland de lägsta i EU under 2024 (21,6 % jämfört med 34,2 %), vilket gjorde att situationen var ”kritisk” för tredje året i rad. Samtidigt var andelen personer som löper risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning 1,0 procentenheter högre under 2024, och därför får den nu omdömet ”bör bevakas” (med 21,7 % jämfört med 21,0 % i EU), även om det strukturella avbrottet under 2024 kräver försiktighet vid tolkningen av förändringen. På samma sätt, men med samma förbehåll, var andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning 2,0 procentenheter högre under 2024, och fick därmed omdömet ”bör bevakas” även om den fortfarande låg under EU-genomsnittet (19,3 % jämfört med 24,2 %). Inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, fortsatte att öka men i långsammare takt och är ”genomsnittliga”. Situationen vad gäller andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten och andelen personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov är ”bättre än genomsnittet”.

Landet har utrymme för förbättringar när det gäller det livslånga lärandet. Andelen barn under tre år i formell barnomsorg fortsatte att öka under 2024 till 30,2 % (från 29,6 % under 2023). Samtidigt som landet fortsatt var en de länder som uppnådde ”bästa resultat” när det gäller andelen unga med högst grundskoleutbildning, var andelen lågpresterande inom utbildningen betydande, och var särskilt hög inom ämnet matematik. Endast 23,3 % av de kroatiska vuxna deltog i utbildning under 2022 (jämfört med 39,5 % i EU), efter en minskning från 26,9 % under 2016. Denna situation ”bör bevakas”. Även om andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter uppgick till 59,0 % under 2023 (jämfört med 55,6 % i EU), bedöms denna situation också som att den ”bör bevakas” på grund av den betydande försämringen (med 4,4 procentenheter) sedan 2021.

Arbetsmarknaden är på en uppåtgående trend, men personer med funktionsnedsättning står fortfarande inför utmaningar. Sysselsättningsgraden har ökat sedan 2021 men förblev lägre än EU-genomsnittet (73,6 % jämfört med 75,8 %) under 2024, i en situation som är ”svag men förbättras” (efter att ha utgjort en ”kritisk” situation under tidigare år). Samtidigt minskade arbetslösheten och långtidsarbetslösheten ytterligare till 5,0 % respektive 1,8 %, med stöd av en fortsatt relativt stark ekonomisk tillväxt. Både skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män och andelen unga som varken arbetar eller studerar var ”bättre än genomsnittet” under 2024, men personer med funktionsnedsättning stod fortfarande inför betydande hinder. Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning (som låg på 41,0 procentenheter jämfört med 24,0 procentenheter i EU) innebar att den utgjorde en ”kritisk situation” efter en ytterligare ökning. Hushållens disponibla bruttoinkomst (GDHI) per capita (2008 = 100) låg på 138,1 under 2024 och var ”bättre än genomsnittet”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de sex indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, varav tre står inför statistiska utmaningar[335], **förefaller Kroatien inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

[335] Ett avbrott i tidsserien för 2024 för alla indikatorer inom detta område, baserat på EU-Silc, gör att det inte är möjligt att tolka förändringarna. Framför allt ligger det strukturella avbrottet bakom ”bör bevakas”-situationen för både personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning och barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning, vilket inte möjliggör en korrekt ekonomisk tolkning.

Italien

Trots vissa fortsatta förbättringar står Italiens arbetsmarknad inför stora utmaningar. Sysselsättningsgraden ökade ytterligare under 2024 och nådde 67,1 %. Den är dock fortfarande en av de lägsta i EU och utgör en ”kritisk situation”. För både södra Italien och öarna registrerades en markant sysselsättningstillväxt, men skillnaderna jämfört med nordvästra Italien är fortfarande stora, och ligger på mer än 21 procentenheter. Mot bakgrund av förbättringar på EU-nivån är landets skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män fortfarande en av de största (19,4 procentenheter jämfört med 10,0 procentenheter för EU), och utgör en ”kritisk situation”. Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning, som ligger på 25,1 procentenheter vilket är över EU-genomsnittet på 24 procentenheter, får också omdömet ”bör bevakas”[336]. På den positiva sidan sjönk arbetslösheten till 6,5 % (jämfört med 5,9 % i EU), mot bakgrund av en real BNP-tillväxt på 0,7 % och efter att ha registrerat en av de största förbättringarna, och är nu ”bättre än genomsnittet” (jämfört med ”bör bevakas” förra året). Långtidsarbetslösheten sjönk också till 3,3 % och är nu ”svag men förbättras” (efter den ”kritiska situationen” förra året). Slutligen befinner sig hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100) fortfarande i en ”kritisk situation” (med 96,0 under 2024 jämfört med 114,3 i EU), vilket beror på strukturellt låga löner och även en koppling till låg produktivitet och låg arbetsintensitet.

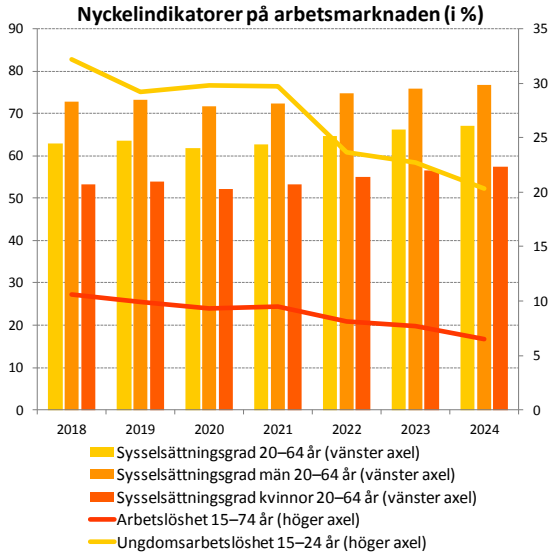

Anm.: Avbrott i serien för 2018.
Källa: Eurostat [lfsi_emp_a], [une_rt_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

Utmaningar kvarstår när det gäller kompetensutveckling. Trots att andelen unga som varken arbetar eller studerar (15,2 %) har minskat med 0,9 procentenheter sedan 2023 är den fortfarande bland de högsta i EU, och anses utgöra en ”kritisk situation”. Andelen unga med högst grundskoleutbildning minskade ytterligare, men nivån är fortfarande hög, och situationen betecknas nu som ”bör bevakas”. Dessutom är andelen lågpresterande när det gäller grundläggande färdigheter hög (29,3 % i matematik, Pisaundersökningen 2022). Både andelen vuxna som deltar i utbildning (29,0 % under 2022) och andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter (45,8 % under 2023) är låg och ”bör bevakas”.

336 Det finns ett avbrott i serien för 2024, vilket gör att en korrekt ekonomisk tolkning av förändringen inte är möjlig.

Efter en nedåtgående trend sedan 2021 ökade risken för fattigdom under 2024. Andelen som löper risk för fattigdom eller social utestängning ökade till 23,1 % för befolkningen som helhet (från 22,8 % under 2023), och låg på 27,1 % för barn (jämfört med 21 % respektive 24,2 % i EU). Båda situationerna, vars drivkraft är en ökande andel personer som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet, ”bör bevakas”, medan effekten av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen är ”genomsnittlig”. Inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, ökar också och ”bör bevakas” (med 5,53 jämfört med 4,66 i EU). På den positiva sidan ökade antalet barn under tre år i formell barnomsorg med 4,9 procentenheter till 39,4 % (jämfört med 39,2 % i EU). Andelen personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov och andelen personer med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten är båda låga.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de elva indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **konstateras att Italien står inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens som kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Cypern

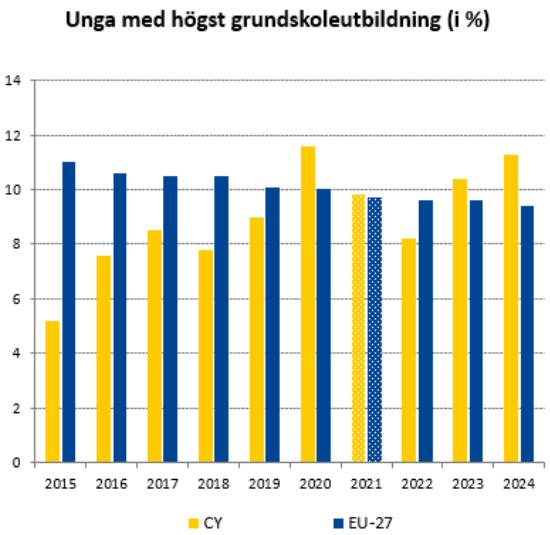

Källa: Eurostat [edat_lfse_14], EU:s arbetskraftsundersökning.

Kompetensutvecklingen visar på försämringar, och utgör fortsatt en utmaning. Andelen unga med högst grundskoleutbildning ökade ytterligare, från 10,4 % under 2023 till 11,3 % under 2024, och får fortsatt omdömet ”bör bevakas”. Mer än hälften av 15-åringarna saknar grundläggande färdigheter (53,2 % i matematik enligt Pisaundersökningen 2022), vilket var en av de största minskningarna i EU sedan 2018. De digitala färdigheterna har minskat till en särskilt låg nivå. Endast 49,5 % av de vuxna hade åtminstone grundläggande digitala färdigheter under 2023 (jämfört med 55,6 % i EU), vilket utgör en situation som ”bör bevakas”. Under 2024 var 28,2 % av arbetstagarna med högre utbildning anställda i yrken som inte krävde denna kvalifikationsnivå, medan andelen studenter som var inskrivna i STEM-ämnen av det totala antalet studenter inskrivna på högre utbildningar (ISCED 5–8) var en av de lägsta, och nådde endast 14,9 % under 2023 (jämfört med 26,9 % i EU). Andelen vuxna som deltagit i utbildning under de senaste tolv månaderna är låg, 28,3 % under 2022 (jämfört med 39,5 % i EU), efter en kraftig nedgång från 44,8 % under 2016, vilket utgör en situation som ”bör bevakas”. Å andra sidan var andelen barn under tre år i formell barnomsorg 40,1 % under 2024 (jämfört med 39,2 % i EU), efter en ytterligare ökning, vilket är ”genomsnittligt”.

Arbetsmarknaden utvecklas överlag bra, men vissa befolkningsgrupper står fortfarande inför utmaningar. På grundval av en stabil ekonomisk tillväxt ökade sysselsättningsgraden ytterligare till 79,8 % under 2024 (jämfört med 75,8 % i EU), och både arbetslösheten och långtidsarbetslösheten sjönk till 4,9 % respektive 1,3 % (alla dessa indikatorer var ”bättre än genomsnittet”). På grund av en ökning med 1,0 procentenheter från 2023 betecknas skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män (på 10,0 procentenheter) nu som ”bör bevakas”. Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning förblev ”genomsnittlig”. Ungdomsarbetslösheten låg under EU-genomsnittet (13,0 % jämfört med 14,9 % i EU), men andelen unga som varken arbetar eller studerar förblev hög, med 12,9 % (jämfört med 11,1 % i EU), och betecknas nu som ”svag men förbättras” efter en minskning på 1,0 procentenheter. Slutligen är hushållens disponibla bruttoinkomst (GDHI) per capita (2008 = 100) fortfarande låg på 107,7, trots en förbättring från 102,7 under 2023, och får fortfarande omdömet ”bör bevakas”.

Cypern uppvisade goda sociala resultat. Risken för fattigdom eller social utestängning uppgick till 17,1 % totalt sett under 2024 och till 14,8 % för barn (jämfört med 21,0 % respektive 24,2 % i EU), vilket betecknades som ”bättre än genomsnittet” respektive ”bästa resultat”. Detta återspeglar bland annat de stabila effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen, vilka är ”genomsnittliga” (30,5 % jämfört med 34,2 % i EU), och den låga andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten (2,4 %), där Cypern också är ett av de länder som uppvisar ”bästa resultat”. Andelen personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov är med 0,1 % bland de lägsta i EU och ”bättre än genomsnittet”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de fem indikatorer som markerats som ”bör bevakas”, **förefaller Cypern inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Lettland

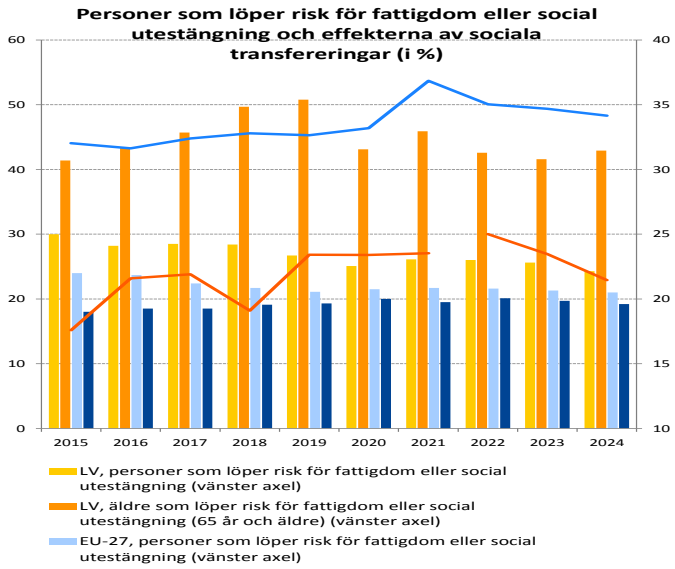

Anm.: Avbrott i tidsserien för effekter (LV) för 2022.
Källa: Eurostat [ilc_peps01n], [tespm050], EU-Silc.

Utmaningarna på det sociala området kvarstår. Mot bakgrund av en BNP-stagnation förblev inkomstskillnaderna och fattigdomsriskerna stora i Lettland under 2024. Förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil är bland de högsta i EU, med 6,28 (jämfört med EU-genomsnittet på 4,66), vilket visar på en ”kritisk situation”. Mot denna bakgrund minskade effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen ytterligare under 2024 (med 2 procentenheter) till 21,5 % (jämfört med 34,2 % i EU). Efter två på varandra följande försämringar utgör detta nu en ”kritisk situation”. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade från 25,6 % till 24,3 % under 2024 (med en markant minskning för barn till 17,9 %), men den totala andelen ligger fortfarande betydligt över EU-genomsnittet på 21,0 %. Detta är en situation som ”bör bevakas”. Andelen äldre personer (65 år och äldre) som löper risk för fattigdom eller social utestängning var redan hög och ökade ytterligare, till 42,9 % under 2024 (från 41,6 % under föregående år), och var också kopplad till pensionernas låga tillräcklighet. En hög fattigdom bland äldre är nära kopplad till dåliga hälsoresultat och därmed förknippade hälso- och sjukvårdskostnader. Andelen personer med funktionsnedsättning som löper risk för fattigdom eller social utestängning har ökat ytterligare från 38,5 % till 39,4 %, och ligger långt över EU:s genomsnitt på 28,7 %. Andelen personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov utgjorde fortsatt en ”kritisk situation” i och med dess ökning till 8,4 % under 2024 (från 7,8 % under 2023) jämfört med 2,5 % i EU.

En viss försämring observerades under 2024 med avseende på arbetsmarknadsresultaten. Efter återhämtningen på arbetsmarknaden efter covid-19-krisen avtog sysselsättningstillväxten under 2024 mot bakgrund av en stagnation. Sysselsättningsgraden (77,4 %) var ”genomsnittlig”, men arbetslösheten och långtidsarbetslösheten ökade till 6,9 % respektive 2,2 % (jämfört med 5,9 % respektive 1,9 % i EU). Andelen unga som varken arbetar eller studerar ökade med 0,7 procentenheter till 10,7 % (jämfört med 11,1 % i EU). Alla dessa tre indikatorer fick omdömet ”bör bevakas” under 2024. På den positiva sidan har Lettland en av de minsta skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män i EU och uppnår ”bästa resultat”. Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning är fortsatt också ”bättre än genomsnittet”, trots en ökning på senare tid.

Resultatet för utbildning och kompetens är fortfarande ”genomsnittligt”, men med vissa försämringar. Vuxnas deltagande i utbildning (under de senaste tolv månaderna) var 34,1 % (jämfört med 39,5 % i EU). Dessutom var andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter 45,3 % under 2023 (under EU-genomsnittet på 55,6 %) och fick fortsatt omdömet ”bör bevakas” med avseende på behovet av att stödja den digitala omställningen. Samtidigt genomgick andelen barn under tre år i formell barnomsorg en av de största minskningarna i EU, vilket ledde till en andel på 24,9 % (jämfört med 39,2 % i EU) och betecknas nu som ”bör bevakas”. Även om andelen unga med högst grundskoleutbildning inte är stor och lettiska 15-åringar totalt sett har goda grundläggande färdigheter, är resultaten betydligt bättre i stadsskolorna än i skolor på landsbygden. Andelen universitetsstudenter som är inskrivna i STEM-program är låg (25,1 % jämfört med 26,9 % i EU), särskilt bland kvinnor.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de nio indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, däribland en som försämrats över tid, **konstateras att Lettland står inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens som kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Litauen

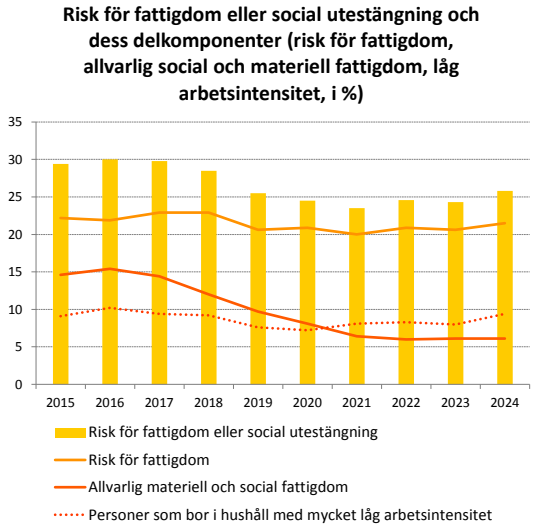

Anm.: Preliminära uppgifter för 2024.
Källor: Eurostat [ilc_peps01n], [tepsr_lm430], [ilc_li02], [tespm030], EU-Silc.

Situationen när det gäller social integration och socialt skydd försämrades under 2024. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning ökade (med 1,5 procentenheter) till 25,8 %[337] under 2024 (jämfört med 21,0 % i EU), vilket är ett av de högsta registrerade värdena och en av de högsta årliga ökningarna, vilket utgör en ”kritisk situation”. Människor på landsbygden och utsatta grupper såsom arbetslösa, äldre och personer med funktionsnedsättning var särskilt utsatta. Personer med funktionsnedsättning hade en av de högsta andelarna personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning i EU (45,8 % under 2024 jämfört med 28,7 % i EU). Bland barn var dock andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning fortsatt ”genomsnittlig”. Effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen minskade från 29,9 % under 2023 till 25,9 % 2024 (en av de största nedgångarna), jämfört med 34,2 % i EU. Detta återspeglar den låga tillräckligheten och tillgången till sociala förmåner, och betecknas nu som ”bör bevakas”. Inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, var dessutom bland de högsta i EU under 2024 (6,54 jämfört med 4,66) efter en av de största ökningarna, och utgör återigen en ”kritisk situation”. Även om andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten fortfarande är lägre än EU-genomsnittet på 8,2 % ökade den kraftigt för andra året i rad och nådde 6,2 % under 2024, och betecknas nu också som ”bör bevakas”.

[337] Uppgifterna från Eurostat för 2024 för alla sociala indikatorer för Litauen är preliminära.

Litauen står inför växande utmaningar som rör kompetensutvecklingen. Andelen unga som varken arbetar eller studerar befann sig i en ”kritisk situation” under 2024, efter en betydande ökning (+1,2 procentenheter till 14,7 % jämfört med 11,1 % i EU). Samtidigt ökade andelen unga med högst grundskoleutbildning med 2 procentenheter till 8,4 % under 2024 (jämfört med 9,4 % i EU), en situation som ”bör bevakas”. Båda indikatorerna försämrades för andra året i rad. Dessutom är andelen underpresterande när det gäller grundläggande färdigheter hög (27,8 % i matematik, Pisaundersökningen 2022). Vuxnas deltagande i utbildning under de senaste tolv månaderna betecknas dessutom som ”bör bevakas” eftersom denna indikator ligger betydligt under EU-genomsnittet (27,4 % jämfört med 39,5 % under 2022). På den positiva sidan ökade antalet barn under tre år i formell barnomsorg till 36,9 % under 2024 (jämfört med 39,2 % i EU).

Situationen på arbetsmarknaden i Litauen återhämtade sig delvis under 2024. Sysselsättningsgraden ökade med 0,7 procentenheter till 79,2 % under 2024 (jämfört med 75,8 % i EU) till följd av en robust ekonomisk tillväxt. Arbetslösheten steg dock ytterligare till 7,1 % (från 6,9 % under 2023), vilket var 1,2 procentenheter över EU-genomsnittet, och betecknas fortsatt som ”bör bevakas”. Långtidsarbetslösheten låg kvar på en stabil nivå (på 2,3 %) för tredje året i rad, vilket bara var 0,4 procentenheter över EU-genomsnittet. Baserat på huvudindikatorn i den sociala resultattavlan var skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning stor och uppgick till 39,9 procentenheter under 2024 (jämfört med 24,0 procentenheter i EU), vilket tyder på en ”kritisk situation”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de nio indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, däribland två som försämrats över tid, **konstateras att Litauen står inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens som kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Luxemburg

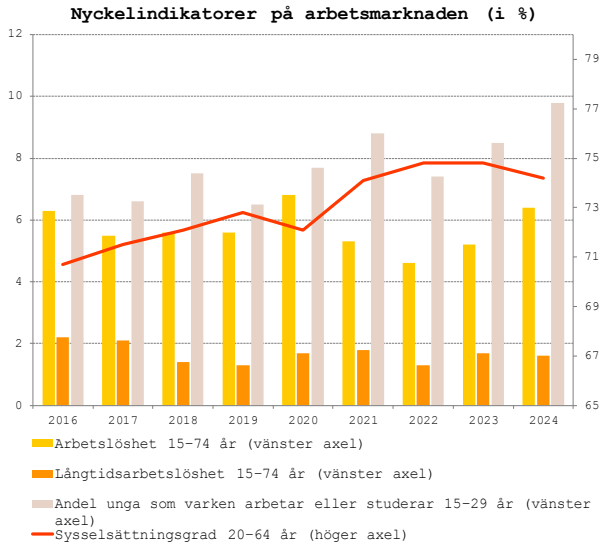

Källa: Eurostat [lfsi_emp_a], [une_rt_a], [une_ltu_a], [lfsi_neet_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

Den senaste tidens utveckling pekar på utmaningar med avseende på resultaten på arbetsmarknaden. Mot bakgrund av en blygsam ekonomisk tillväxt och ett bestående kompetensglapp sjönk sysselsättningsgraden under 2024 något till 74,2 %, och frikopplas därmed alltmer från EU:s uppåtgående trend totalt sett (till 75,8 % under 2024). Denna situation betecknas nu som ”bör bevakas”. Arbetslösheten ökade igen under 2024 till 6,4 % (jämfört med 5,9 % i EU), efter en av de största ökningarna (med 1,2 procentenheter), och fick fortsatt omdömet ”bör bevakas”. Å andra sidan sjönk långtidsarbetslösheten (med 0,1 procentenheter) till 1,6 % och är nu ”genomsnittlig”. Hushållens disponibla bruttoinkomst (GDHI) per capita (2008 = 100) på 113,1 (jämfört med 114,3 i EU) ökade något från 112,1 under 2023, och betecknades också som ”bör bevakas”. Mot denna bakgrund ökade andelen unga som varken arbetar eller studerar betydligt för andra året i rad, med 1,3 procentenheter till 9,8 % under 2024, och bedöms nu som ”bör bevakas”. Å andra sidan var landet ”bättre än genomsnittet” när det gäller skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män.

Luxemburg uppvisar goda resultat när det gäller utbildning och kompetens totalt sett, med försämringar av vissa aspekter. Andelen vuxna som deltog i utbildning under de senaste tolv månaderna var hög med 45,2 % under 2022, vilket var långt under EU-genomsnittet på 39,5 %. Även om en stor andel av den vuxna befolkningen (60,1 %) har åtminstone grundläggande digitala färdigheter (jämfört med 55,6 % i EU), betecknas situationen som ”bör bevakas” mot bakgrund av den stora försämringen (med 3,7 procentenheter) i 2023 års uppgifter. Detta gäller även andelen unga med högst grundskoleutbildning, som ökade med en procentenhet till 7,8 % under 2024[338] (vilket är sämre än EU-genomsnittet på 9,4 %). Slutligen var andelen barn under tre år i barnomsorg ”bättre än genomsnittet”.

[338] Uppgifterna för 2023–2024 om andelen unga med högst grundskoleutbildning markeras dock med ”låg tillförlitlighet”.

Den sociala situationen stabiliserades i Luxemburg under 2024, även om utmaningar kvarstår. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade avsevärt (från 21,4 % under 2023 till 20,0 % under 2024, jämfört med 21 % i EU), och är nu ”genomsnittlig”. Den främsta drivkraften för detta var en minskning av andelen personer som löper risk för fattigdom, från 18,8 % till 18,1 %, åtföljt av en liten minskning (med 0,2 procentenheter) av den allvarliga materiella och sociala fattigdomen allteftersom inflationen minskade. Andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning låg dock kvar över EU-genomsnittet (25,6 % jämfört med 24,2 % under 2024) och fick omdömet ”bör bevakas”. Detta förklaras delvis av de begränsade effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen, vilka minskade till 27,0 % under 2024 (jämfört med 34,2 % i EU), och får fortsatt omdömet ”bör bevakas”. Andelen personer med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten blev ”bättre än genomsnittet” under 2024, efter en minskning från 11,5 % till 8,0 % (jämfört med 8,2 % i EU). Förbättringen gynnade framför allt hyresgästerna, även på grund av ett utökat och mer generöst hyresbidrag.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de åtta indikatorer som markerats som ”bör bevakas”, däribland en som försämrats över tid, **konstateras att Luxemburg står inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens som kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Ungern

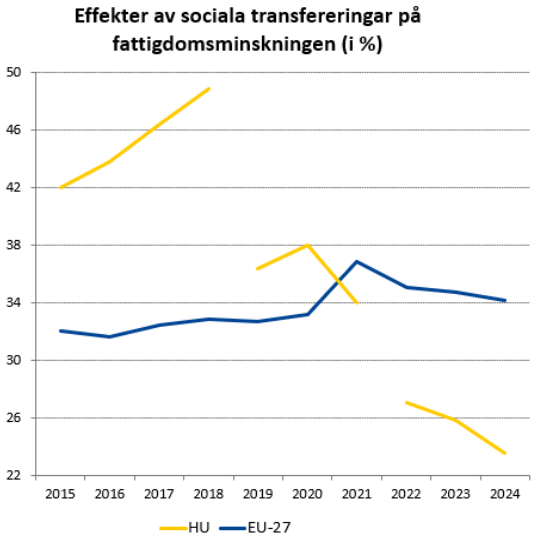

Anm.: Avbrott i tidsserien (HU) för 2019 och 2022 på grund av revideringen av inkomstuppgifterna för 2019–2024.
Källa: Eurostat [tespm050], EU-Silc.

Ungern uppvisade vissa förbättringar när det gäller fattigdom och social utestängning, men de sociala utmaningarna kvarstår. Både andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning för den totala befolkningen och för barn förbättrades under 2024, från beteckningen ”bör bevakas” till ”genomsnittlig”, efter att ha sjunkit till 19,3 respektive 22,9 %[339]. Den allvarliga materiella och sociala fattigdomen är dock fortfarande hög (9,3 % jämfört med 6,4 % i EU), och den monetära fattigdomen (efter sociala transfereringar) fortsatte att öka, särskilt för unga vuxna. I kombination med en stabil andel monetär fattigdom före transfereringar ledde detta till minskade effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen (till 23,5 %, jämfört med 34,2 % i EU). Denna situation ”bör bevakas”. Inkomstskillnaderna förblev ”genomsnittliga”. Andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten genomgick en av de största ökningarna (1,7 procentenheter) från 7,3 % till 9 % under 2024 (jämfört med 8,2 % i EU) och betecknas nu som ”bör bevakas”.

339 Uppgifterna från EU-Silc och därtill hörande indikatorer reviderades av Ungern för åren 2019–2024, se kommentaren rörande detta.

Ungern uppvisar goda resultat när det gäller utvecklingen av vuxnas kompetens totalt sett, men står inför utmaningar när det gäller deltagandet i barnomsorg, andelen unga med högst grundskoleutbildning och ojämlikheter i utbildningen. Efter en ökning under 2023 minskade deltagandet av barn under tre år i formell barnomsorg från 20,5 % till 16,6 % under 2024 (jämfört med 39,2 % i EU),vilket tyder på en ”kritisk situation”[340]. Andelen unga med högst grundskoleutbildning förbättrades (med 1,3 procentenheter till 10,3 % under 2024 jämfört med 9,4 % i EU), från en ”kritisk situation” till ”svagt men förbättras”. För romer, personer med funktionsnedsättning och personer som bor på landsbygden ligger den fortfarande långt över genomsnittet. Andelen lågpresterande var också hög (29,5 % i matematik, Pisaundersökningen 2022), och den socioekonomiska bakgrunden hade en betydande inverkan på elevernas resultat i fråga om grundläggande färdigheter[341]. Ungerns resultat är ”bättre än genomsnittet” när det gäller digitala färdigheter och landet uppnår ”bästa resultat” när det gäller vuxenutbildning. Dock deltar personer med låg utbildningsnivå, arbetslösa och personer över 55 år i betydligt mindre utsträckning i vuxenutbildning.

Arbetsmarknaden fortsätter att uppvisa goda resultat överlag. Sysselsättningsgraden (81,1 % jämfört med 75,8 % i EU) och arbetslösheten (4,5 % jämfört med 5,9 % i EU) fortsatte att vara ”bättre än genomsnittet”, även om sysselsättningsgraden (15–64 år) för lågutbildade under 2024 (38,5 %) och för romer under 2023 (47,3 %) låg klart under landets genomsnittsvärde. Andelen unga som varken arbetar eller studerar förblev ”genomsnittlig”. Ungdomsarbetslösheten för åldersgruppen 15–24 år försämrades trots det avsevärt under de två föregående åren mot bakgrund av en snabb ekonomisk avmattning, från 10,6 % under 2022 till 15,2 % under 2024 (jämfört med 14,9 % i EU) och från 6,7 % till 9,2 % för åldersgruppen 15–29 år (jämfört med 11,4 % i EU).

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de tre indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Ungern inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

---

340 Nationella administrativa uppgifter visar på ett deltagande på 21,7 % i åldersgruppen 0–2 år 2024.

341 OECD, Pisaundersökningen 2022.

Malta

Maltas sociala resultat är fortfarande blandade, med växande utmaningar för barn. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning förblev ”genomsnittlig” under 2024 med 19,7 % (jämfört med 21,0 % i EU), vilket även återspeglar de stigande nivåerna för hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100) (171,7 jämfört med 114,3 i EU under 2024), en indikator för vilken Malta uppnår ”bästa resultat”. Andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning fortsatte dock att öka, till 25,9 % (jämfört med 24,2 % i EU). Dessutom minskade andelen barn under tre år i formell barnomsorg betydligt under 2024 i EU (6,9 procentenheter), även om den fortfarande låg över EU-genomsnittet (44,1 % jämfört med 39,2 %). Båda dessa indikatorer får nu omdömet ”bör bevakas”. Samtidigt var effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen fortsatt låga, med 26,0 % (jämfört med 34,2 % i EU), och även denna indikator ”bör bevakas”. Framför allt är effekten något lägre för barn (25,4 %) jämfört med befolkningen i allmänhet (26 %), i motsats till för EU, där det motsatta förhållandet råder (41,9 % jämfört med 34,2 %). Inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, minskade från 5,30 under 2023 till 4,87 under 2024 (jämfört med 4,66 i EU), och förbättrades därmed till ”bättre än genomsnittet”. Andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten minskade något till 5,8 % och var ”genomsnittlig”. Endast 0,3 % av befolkningen (jämfört med 2,5 % i EU) upplevde att de hade icke tillgodosedda vårdbehov, vilket var en av de minsta andelarna i EU.

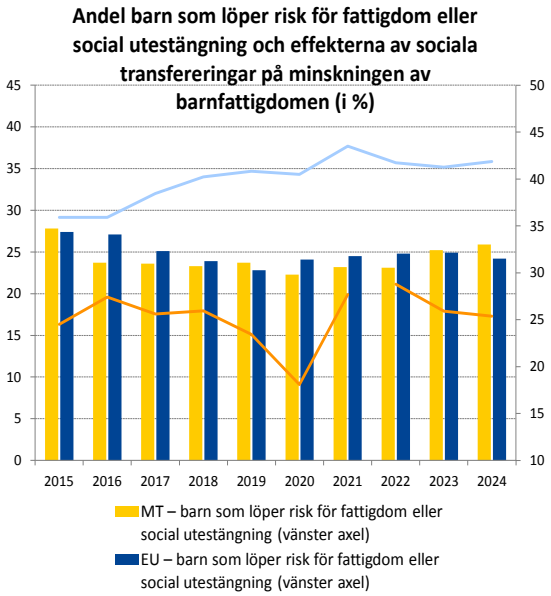

Anm.: Effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska barnfattigdomen beräknas med hjälp av andelen barn som löper risk för fattigdom före och efter transfereringarna. Avbrott i tidsserien för andelen personer som löper risk för fattigdom (MT) för 2022.
Källa: Eurostat [ilc_peps_01n], [ilc_li10], [ilc_li02] EU Silc.

Framstegen på området utbildning och kompetens fortsätter, men vissa utmaningar kvarstår. Efter en ytterligare minskning sjönk andelen unga med högst grundskoleutbildning till 9,6 % under 2024 (jämfört med 9,4 % i EU), och är nu ”genomsnittlig”. Trots det är andelen lågpresterande när det gäller grundläggande färdigheter särskilt hög (32,6 % i matematik, Pisaundersökningen 2022). Dessutom uppstår flaskhalsar för karriärer inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik redan på gymnasienivå, där få elever studerar viktiga naturvetenskapliga ämnen. Andelen unga som varken arbetar eller studerar minskade ytterligare till 7,2 % under 2024 (och ligger därmed under EU-genomsnittet på 11,1 %), och fick nu omdömet ”bästa resultat”. Samtidigt var vuxnas deltagande i utbildning under de senaste tolv månaderna 39,9 % under 2022 och ”bättre än genomsnittet”, och var till och med högre (65,9 %) bland högutbildade personer. På samma sätt hade 63,0 % av de vuxna åtminstone grundläggande digitala färdigheter under 2023 (jämfört med 55,6 % i EU), vilket var ”genomsnittligt”, även om stora variationer registrerades mellan olika befolkningsgrupper.

På en stark arbetsmarknad är skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män fortfarande stora. Under 2024, med stöd av en stark ekonomisk tillväxt, hade Malta en av de högsta sysselsättningsgraderna i EU (83,0 %) och en låg arbetslöshet (3,1 %), inklusive dess långtidskomponent (0,7 %), och uppnådde ”bästa resultat” för alla dessa tre indikatorer. Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning minskade till 25,3 procentenheter (jämfört med 24,0 procentenheter i EU). Samtidigt som skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män också minskade, till 13,4 procentenheter, förblev den 3,4 procentenheter större än EU-genomsnittet och var bland de största i EU, och utgör därmed fortfarande en ”kritisk situation”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de fyra indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Malta inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Nederländerna

Resultaten på arbetsmarknaden är fortsatt relativt goda. Mot bakgrund av återhämtningen av den ekonomiska tillväxten var sysselsättningsgraden oförändrad på 83,5 % under 2024, vilket var en av de högsta i EU. Arbetslösheten förblev låg trots en liten ökning till 3,7 %. Andelen unga som varken arbetar eller studerar var fortfarande bland de lägsta i EU, trots att den har ökat ytterligare (med 0,2 procentenheter till 4,9 %). Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning minskade återigen till 20,9 procentenheter. Nederländerna är ”bättre än genomsnittet” eller uppnår ”bästa resultat” på alla dessa områden. Risken för en mycket segmenterad arbetsmarknad är dock fortfarande en betydande strukturell utmaning. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män var 7,6 procentenheter (jämfört med 10,0 procentenheter i EU, dvs. ”genomsnittlig”) under 2024, men deltidsarbetet var utbrett, särskilt bland kvinnor. Detta leder till en av de största skillnaderna mellan kvinnor och män i fråga om deltidsarbete i EU (41,9 procentenheter jämfört med ett EU-genomsnitt på 20,1 procentenheter) och en betydande pensionsklyfta mellan kvinnor och män (36,3 % jämfört med 24,5 % i EU). Slutligen, på grundval av data från 2024, har hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100) inte hållit jämna steg med EU-genomsnittet (112,4 respektive 114,3) och bedöms fortfarande som ”bör bevakas”.

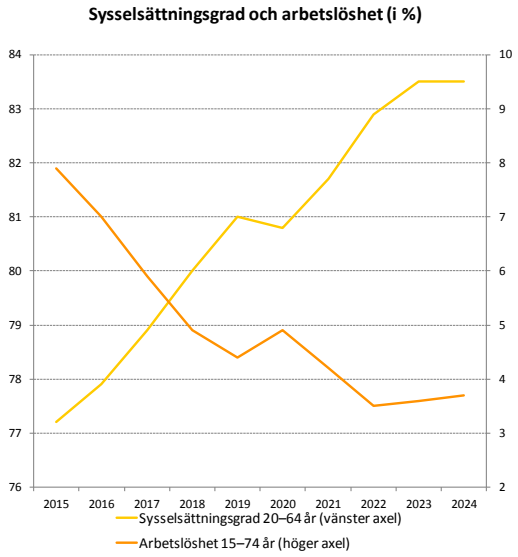

Källa: Eurostat [lfsi_emp_a], [une_rt_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

Nederländerna fortsätter att överlag uppvisa en stark utveckling när det gäller kompetensutveckling. Under 2022 deltog 56,1 % av de vuxna i utbildning, och under 2023 hade 82,7 % av dem åtminstone grundläggande digitala färdigheter. Båda dessa indikatorer hade bland de högsta andelarna i EU. På grund av en ökning på 0,8 procentenheter är andelen unga med högst grundskoleutbildning nu ”genomsnittlig” (7,0 % under 2024). Försämringen av elevernas allmänna grundläggande färdigheter och ökningen av underprestationerna, särskilt bland mindre gynnade elever, motiverar att situationen hålls under uppsikt. Det är fortfarande viktigt med effektiva uppsökande åtgärder för kompetenshöjning och omskolning av personer med en ogynnsam situation på arbetsmarknaden (t.ex. lågutbildade, personer med flexibla anställningar eller tidsbegränsade anställningar, personer med invandrarbakgrund och personer med funktionsnedsättning).

Den sociala situationen i Nederländerna är på det hela taget god. Andelen av befolkningen och andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning förblev stabil och var bland de lägsta i EU (15,4 % respektive 15,8 %). Utmaningar kvarstår dock för vissa grupper, t.ex. personer med funktionsnedsättning eller personer med invandrarbakgrund, särskilt barn. Andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten minskade med 2,4 procentenheter och uppgick till 6,9 % under 2024 (jämfört med 8,2 % i EU, och är nu ”bättre än genomsnittet”).

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt en indikator som markerats som ”bör bevakas”, **förefaller Nederländerna inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Österrike

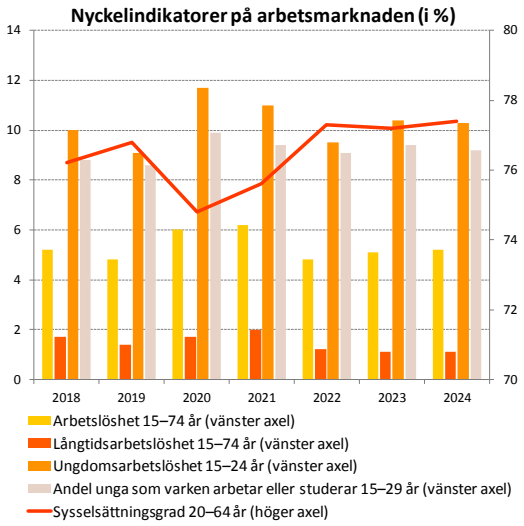

Källa: Eurostat [lfsi_emp_a], [une_rt_a], [une_ltu_a], [lfsi_neet_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

Trots tre års lågkonjunktur är Österrikes arbetsmarknad fortfarande relativt stark. Resultatet är ”genomsnittligt” eller ”bättre än genomsnittet” för nästan alla arbetsmarknadsindikatorer i den sociala resultattavlan. Efter en liten minskning under föregående år ökade sysselsättningsgraden med 0,2 procentenheter till 77,4 % under 2024 (jämfört med 75,8 % i EU), medan arbetslösheten på 5,2 % låg kvar under EU-genomsnittet (5,9 %), och det gjorde även dess långtidskomponent (1,1 %). Andelen unga som varken arbetar eller studerar (9,2 %) låg också under EU-genomsnittet (11,1 %). Sysselsättningsgraden för kvinnor var hög (73,9 %) och ökande, med en minskad skillnad i sysselsättningen mellan kvinnor och män (6,9 procentenheter jämfört med 10 procentenheter i EU). Detta stöds av nyligen genomförda politiska åtgärder som ledde till att andelen barn under tre år i formell barnomsorg ökade betydligt (med 6,1 procentenheter) och nådde 30,2 % (jämfört med 39,2 % i EU). Samtidigt hade landet en av de största och växande skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män när det gäller deltidsarbete, med 38,9 procentenheter under 2024. Slutligen var hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100) fortfarande låg på 102,8 under 2024, en indikator som ”bör bevakas”.

På kompetensområdet fortsätter landet att uppvisa goda resultat totalt sett. Andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter är hög (64,7 % år 2023), och andelen vuxna som deltar i utbildning ligger långt över EU-genomsnittet (52,2 % under 2022, jämfört med 39,5 % i EU, trots en minskning); båda dessa indikatorer är ”bättre än genomsnittet”. Andelen unga med högst grundskoleutbildning minskade ytterligare och var ”genomsnittlig” med 8,1 % under 2024. Samtidigt saknar omkring en fjärdedel av de unga österrikarna en miniminivå av grundläggande färdigheter inom matematik, läsning och naturvetenskap. Den siffran har kontinuerligt ökat sedan 2012 (Pisaundersökningen 2022). Dessutom hade 42,2 % av de arbetslösa högst grundskoleutbildning[342], vilket gör dem särskilt sårbara. Mot bakgrund av detta kan en förbättring av människors grundläggande färdigheter bidra till att förbättra sysselsättningsresultaten.

Österrike presterar relativt väl på området socialt skydd och social inkludering. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade under 2024 till 16,9 %, och är ”bättre än genomsnittet”. Bland barn minskade denna andel markant jämfört med 2023 till 20,9 %, och är ”genomsnittlig”. Andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten ökade med 0,3 procentenheter till 6,3 % och är också ”genomsnittlig”. Slutligen vittnar de relativt stora effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen och den låga andelen personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov fortfarande om en situation som är ”bättre än genomsnittet”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt den enda indikator som markerats som ”kritisk”, **förefaller Österrike inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

[342] AMS, Von Arbeitslosigkeit betroffene Personen 2024, 2025.

Polen

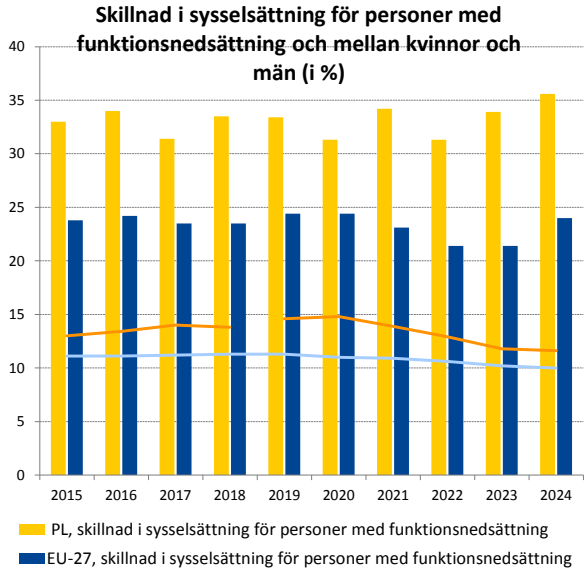

Anm.: Låg tillförlitlighet för uppgifter rörande skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning för 2023 och avbrott i serien för skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män för 2019 för PL.
Källa: Eurostat [tepsr_sp200], EU-Silc och [tesem060], EU:s arbetskraftsundersökning.

Arbetsmarknaden är stabil överlag, men kvinnor och personer med funktionsnedsättning står fortfarande inför betydande utmaningar. I en situation med stabil ekonomisk tillväxt under 2024 (3,0 %) ökade sysselsättningsgraden ytterligare till 78,4 % (jämfört med 75,8 % i EU), och arbetslösheten var bland de lägsta i EU med 2,9 %, vilket gjorde dem till ett av de länder som uppnådde ”bästa resultat” i EU. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män minskade något men ligger på 11,6 procentenheter, vilket var över EU-genomsnittet på 10,0 procentenheter, och hör därmed fortfarande till kategorin ”bör bevakas”. Skillnaden beror på att kvinnor tenderar att ha ett större omsorgsansvar för barn och personer som behöver långvarig vård och omsorg, samt på att deras pensionsålder är lägre och förekomsten av heltidsanställningar. Andelen barn under tre år i formell barnomsorg ökade under 2024 till 15,1 %, men låg fortfarande långt under EU-genomsnittet på 39,2 %, vilket utgör en ”kritisk situation”. Denna låga siffra kan påverka barns långsiktiga inlärningsmöjligheter och kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Med en ökning på 1,7 procentenheter till 35,6 procentenheter under 2024 var skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning bland de största i EU (EU-genomsnittet var 24,0 procentenheter) och tyder på en ”kritisk situation”.

De digitala färdigheterna och vuxnas deltagande i utbildning är mycket låga, och ungas grundläggande färdigheter har försämrats. Andelen vuxna som deltog i utbildning (under de senaste tolv månaderna) var 20,3 % år 2022, långt under EU-genomsnittet på 39,5 %, vilket innebär en ”kritisk situation”. Detta berodde främst på ett lågt deltagande i icke-formell utbildning. Andelen personer med åtminstone grundläggande digitala färdigheter (44,3 %) låg dessutom betydligt under EU-genomsnittet under 2023 (55,6 %) och utgör också en ”kritisk situation”. I Pisaundersökningen från 2022 ökade andelen 15-åriga elever som inte nådde upp till miniminivåerna för grundläggande färdigheter till 23 % i matematik, 22,2 % i läsförståelse och 18,6 % i naturvetenskap, vilket fortsatt är lägre än EU-genomsnittet. Ökningen av underprestationerna sedan 2018 har dock varit bland de högsta i EU. Samtidigt är Polen fortsatt ett av de länder som uppnår ”bästa resultat” när det gäller andelen unga med högst grundskoleutbildning (4,1 % jämfört med 9,4 % i EU under 2024). Andelen högskolestudenter som är inskrivna på STEM-program ligger fortfarande under EU-genomsnittet (21,2 % jämfört med 26,9 % i EU).

Den sociala situationen är relativt stabil i Polen. Under 2024 var andelen som löper risk för fattigdom eller social utestängning (16,0 % totalt och 16,1 % för barn) och inkomstskillnaderna (förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil på 3,85) fortfarande ”bättre än genomsnittet” (jämfört med 21,0 %, 24,2 % respektive 4,66 i EU).

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de fem indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Polen inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Portugal

Trots förbättringar är det sociala trygghetssystemets effektivitet när det gäller att mildra fattigdomsriskerna och minska ojämlikheten fortfarande låg, och bostadsrelaterade utmaningar har uppstått. Under 2024 ökade effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen med 2,6 procentenheter till 22,4 %, vilket fortfarande ligger långt under EU-genomsnittet på 34,2 % och under nivåerna före pandemin, och utgör en ”kritisk situation”. Inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, minskade från 5,60 under 2023 till 5,20 (vilket ligger över EU-genomsnittet på 4,66) och betecknas nu som ”svagt men förbättras”, medan andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning förblev ”genomsnittlig” på 19,7 % (jämfört med 21 % i EU). Trots förbättringar i de yttersta randområdena totalt sett är fattigdomsrisken fortfarande särskilt hög på Azorerna (28,4 %). Den andel av befolkningen som hade en hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten var 6,9 %, vilket fortfarande låg under EU-genomsnittet på 8,2 %, men genomgick en av de största ökningarna i EU (+2,0 procentenheter), och får nu omdömet ”bör bevakas”. Detta återspeglar den fortsatta höjningen av bostadspriserna och hyrorna under de senaste åren.

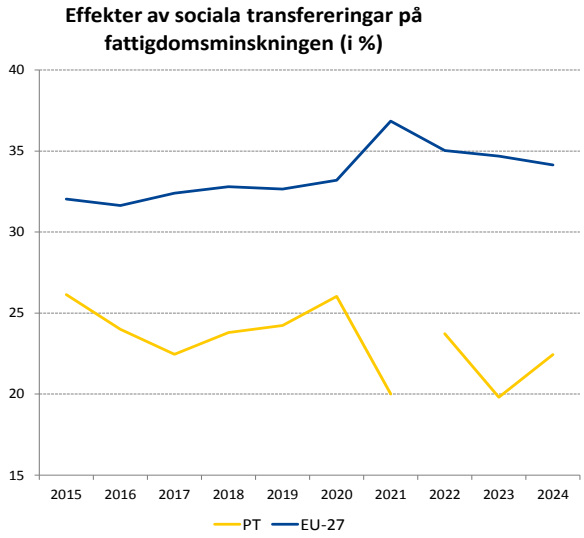

Anm.: Avbrott i tidsserien (PT) för 2022.
Källa: Eurostat [tespm050], EU-Silc.

Arbetsmarknaden är totalt sett resilient, men den ökade ungdomsarbetslösheten och den fortfarande höga långtidsarbetslösheten kräver uppmärksamhet. Efter en positiv utveckling sedan 2021 förbättrades sysselsättningsgraden med 0,5 procentenheter till 78,5 % under 2024 och förblev ”genomsnittlig” mot bakgrund av en robust ekonomisk tillväxt. Detta var också fallet när det gäller arbetslösheten, som var oförändrad på 6,5 % (jämfört med 5,9 % i EU). Långtidsarbetslösheten minskade ytterligare något (till 2,4 % under 2024), men låg kvar över EU-genomsnittet (på 1,9 %) och betecknas därför som ”bör bevakas”. Landets resultat var ”bättre än genomsnittet” när det gäller andelen unga som varken arbetar eller studerar, men samtidigt har ungdomsarbetslösheten (15–24 år) ökat under de senaste två åren till 21,6 % under 2024 jämfört med 14,9 % i EU.

Även om Portugal i allmänhet presterar genomsnittligt på kompetensområdet förtjänar vissa aspekter en noggrann övervakning. Andelen unga med högst grundskoleutbildning minskade med 1,5 procentenheter till 6,6 % under 2024 och är nu ”bättre än genomsnittet”. De regionala skillnaderna kvarstår dock, från 19,8 % på Azorerna till 5,2 % i den norra regionen. Dessutom är andelen underpresterande när det gäller grundläggande färdigheter hög (29,7 % i matematik, Pisaundersökningen 2022). Landet presterar ”genomsnittligt” när det gäller andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter och andelen vuxna som deltar i utbildning (under de senaste tolv månaderna). Den senare andelen minskade dock från 38,0 % under 2016 till 33,4 % under 2022, trots att det finns ett behov av kompetenshöjning och omskolning, och även mot bakgrund av kompetensglapp, den dubbla omställningen, och den åldrande befolkningen.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de tre indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Portugal inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Rumänien

Situationen på arbetsmarknaden håller på att bli bättre, men vissa grupper är fortfarande underrepresenterade. Trots den svaga ekonomiska tillväxten under 2024 fortsatte sysselsättningsgraden att öka (med 0,8 procentenheter) men var fortfarande låg på 69,5 % (jämfört med 75,8 % i EU), vilket visar på en ”kritisk situation”. Det rådde stor variation mellan regionerna i fråga om sysselsättningsgraden, från 81,1 % i Bucuresti-Ilfov till 62,6 % i Sud-Est. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män förbättrades, men var fortfarande en av de största i EU med 18,1 procentenheter. Andelen unga som varken arbetar eller studerar låg fortfarande på en hög nivå (19,4 % jämfört med 11,1 % i EU). Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning var fortfarande stor och låg på 44,8 procentenheter[343]. Alla dessa indikatorer pekar på ”kritiska situationer”. 2024 låg både arbetslöshetsnivån och dess långtidskomponent under EU-genomsnittet.

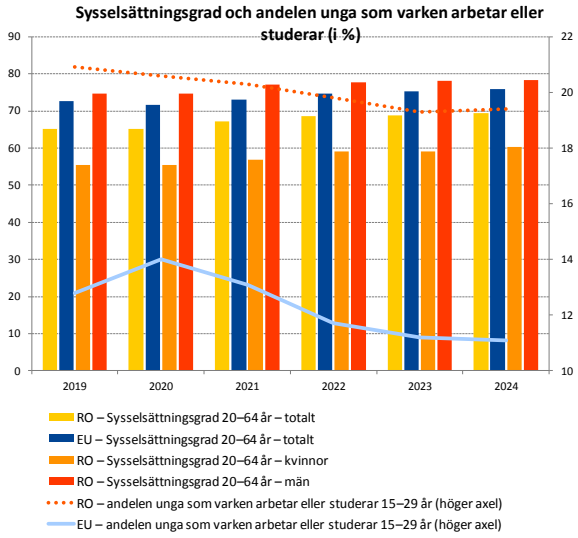

Källa: Eurostat [lfsi_emp_a],[lfsi_neet_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

[343] Det finns ett avbrott i serien för 2024, vilket gör att en korrekt ekonomisk tolkning av förändringen inte är möjlig.

De kvarstående utmaningarna inom utbildning och kompetensutveckling äventyrar konkurrenskraften och konvergensen. Under 2024 minskade andelen barn under tre år i formell barnomsorg ytterligare till 11,4 % (från 12,3 % under 2023, jämfört med 39,2 % i EU). Likaledes uppgick andelen unga med högst grundskoleutbildning till 16,8 % under 2024 (jämfört med 9,4 % i EU). Båda är bland de svagaste i EU och tyder på ”kritiska situationer”. Nivån på de grundläggande färdigheterna är särskilt låg (48,6 % i matematik, Pisaundersökningen 2022). Detta påverkar ungas utsikter, särskilt på landsbygden och bland dem som är mindre gynnade, och kan också hindra innovationen och konkurrenskraften. Dessutom var andelen personer med åtminstone grundläggande digitala färdigheter 27,7 % under 2023, jämfört med 55,6 % i EU, vilket också tyder på en ”kritisk situation” med avseende på behovet av att stödja den digitala omställningen. Vuxnas deltagande i utbildning var ”svagt men förbättrat” (19,1 % under 2022, jämfört med 39,5 % i EU), mot bakgrund av en betydande kompetensbrist.

Trots betydande framsteg är fattigdomsriskerna fortfarande höga, särskilt för utsatta grupper och på landsbygden. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade avsevärt från 46,0 % under 2016 till 32,0 % under 2023 och 27,9 % under 2024 (jämfört med 21,0 % i EU). Andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade också markant under 2024 (till 33,8 %, från 39,0 % under 2023, jämfört med 24,2 % i EU). Båda betecknades ”svagt men förbättras” två år i rad, samtidigt som de fortfarande var bland de högsta i EU. Samtidigt som man rapporterar en av de största förbättringarna fortsätter det sociala trygghetssystemet att visa på en låg effektivitet, eftersom de sociala transfereringarna (utom pensioner) minskar fattigdomen med endast 18,8 % (jämfört med 34,4 % i EU), i en situation som betecknas som ”svagt men förbättras”. Både inkomstskillnaderna (4,62 jämfört med 4,66 i EU) och andelen personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov (2,2 %, en minskning från 5,2 % under 2023, jämfört med 2,5 % i EU) förbättrades avsevärt under 2024. Människor på landsbygden och utsatta grupper såsom romerna står fortfarande inför större hinder när det gäller tillgången till väsentliga och sociala tjänster.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de sju indikatorer som markerats som ”kritiska”, **konstateras att Rumänien står inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens som kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Slovenien

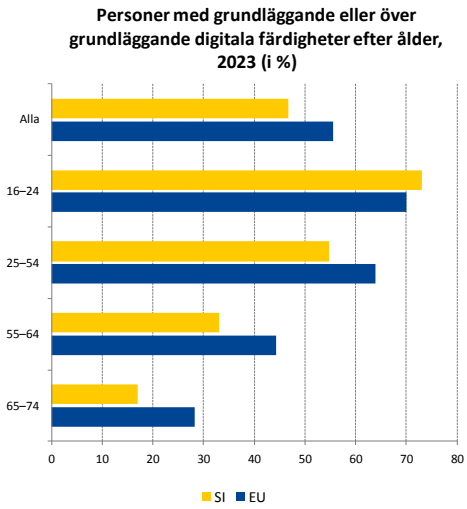

Källa: Eurostat [isoc_sk_dskl_i21], Europeiska socialundersökningens IKT-undersökning.

Slovenien står inför utmaningar rörande ett lågt deltagande av vuxna i utbildning och låga nivåer av digitala färdigheter. Under 2022 deltog endast 26,5 % av alla vuxna i utbildning. Detta var betydligt lägre än EU-genomsnittet på 39,5 % och motsvarar en minskning med 13,8 procentenheter jämfört med 2016, och bedöms därför som ”bör bevakas”. Dessutom hade endast 46,7 % av de vuxna minst grundläggande digitala färdigheter under 2023, vilket är långt under EU-genomsnittet (55,6 %) och motsvarar en minskning med 3,0 procentenheter jämfört med 2021. Denna situation bedöms också som ”bör bevakas”. Dessutom når en av fyra elever i Slovenien inte upp till miniminivån av grundläggande färdigheter i matematik och läsning (Pisaundersökningen 2022), och en nedåtgående trend kan noteras. Positivt nog är andelen unga med högst grundskoleutbildning fortfarande lägre än EU-genomsnittet (9,4 %) och minskade med 0,4 procentenheter till 5,0 % under 2024. Andelen unga som varken arbetar eller studerar minskade dessutom med 0,2 procentenheter till 7,6 % under 2024, vilket också är ”bättre än genomsnittet”.

Resultaten på arbetsmarknaden fortsätter att vara goda överlag mot bakgrund av en måttlig ekonomisk tillväxt, även om vissa utmaningar kvarstår. Under 2024 ökade sysselsättningsgraden måttligt med 0,8 procentenheter till 78,3 %, vilket är högre än EU-genomsnittet på 75,8 %. Både arbetslösheten och dess långtidskomponent var ”bättre än genomsnittet” under 2024, med 3,7 % respektive 1,1 %. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män, på 6,0 procentenheter, var ”genomsnittlig”, även om deltagandet av barn under tre år i formell barnomsorg var 57,8 % under 2024, vilket var långt över EU-genomsnittet (39,2 %). Strukturella faktorer såsom en snabbt åldrande befolkning och kompetensglapp riskerar dock att förvärra den befintliga bristen på arbetskraft och hämma konkurrenskraften.

Slovenien uppvisar överlag goda sociala resultat. Liksom tidigare år var andelen av den totala befolkningen och andelen barn som riskerade fattigdom eller social utestängning bland de lägsta i EU under 2024, med 14,4 % respektive 11,8 % (och Slovenien fick omdömet ”bästa resultat” för båda). Vissa utsatta grupper, däribland kvinnor över 65 år, lågutbildade, arbetslösa, ensamstående föräldrar och personer födda utanför EU, stod dock inför mycket större risker för fattigdom. Effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen var ”genomsnittliga” med 37,7 %, men fortfarande mindre effektiva för äldre (65 år och äldre)[344]. Inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, låg på 3,42 under 2024 vilket fortsatt var en av de lägsta i EU (landet uppnådde ”bästa resultat” även i detta avseende).

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de två indikatorer som markerats som ”bör bevakas”, **förefaller Slovenien inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

344 Se Sloveniens institut för makroekonomisk analys och utveckling, *Quality of Life in Slovenia – Development Report*, 2025.

Slovakien

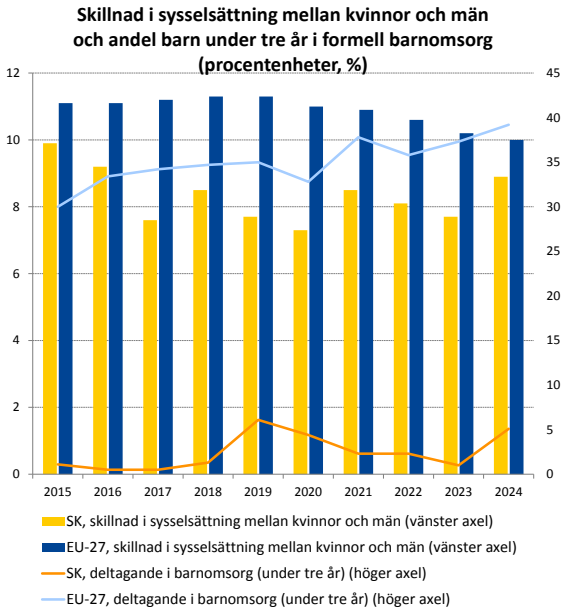

Källa: Eurostat [tesem060], EU:s arbetskraftsundersökning och [tepsr_sp210], EU-Silc.

Slovakien står inför flera olika utmaningar rörande kompetensutvecklingen. Deltagandegraden för barn under tre år i formell barnomsorg ökade från 1,0 % under 2023 till 5,1 % under 2024, men förblev betydligt lägre än EU-genomsnittet (39,2 % under 2024) och befann sig i en ”kritisk situation”. Deltagandegraden fortsatte dessutom att vara en av de lägsta i EU även för barn över tre år (80,8 % jämfört med 94,6 % under 2023), även bland romska barn. Andelen unga med endast grundskoleutbildning var jämförelsevis låg (7,5 % jämfört med 9,4 % i EU 2024), men med en av de största ökningarna (+1,1 procentenheter), och får omdömet ”bör bevakas”. Den har ökat stadigt på landsbygden sedan 2021 och uppgick till 9,8 % under 2024. Baserat på Pisaundersökningen 2022 saknade en tredjedel av 15-åringarna grundläggande färdigheter i matematik och läsning. Slutligen var andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter 51,3 % under 2023 efter en minskning från 55,2 % under 2021, vilket utgör en ytterligare risk för den digitala omställningen och betecknas som ”bör bevakas”. Det positiva var att andelen vuxna som deltog i lärandet under de senaste tolv månaderna var ”bättre än genomsnittet”.

Resultaten på arbetsmarknaden är i allmänhet goda men innebär vissa utmaningar. Inom ramen för en stabil ekonomisk tillväxt nådde sysselsättningsgraden under 2024 en rekordhög nivå på 78,1 %, och arbetslösheten var rekordlåg på 5,3 % (jämfört med 75,8 % respektive 5,9 % i EU). Långtidsarbetslösheten befinner sig dock fortfarande i en ”kritisk situation” eftersom endast en liten förbättring skedde under 2024, med en minskning till 3,5 % från 2023 års värde på 3,8 %, och den fortsätter att vara bland de högsta i EU. De regionala skillnaderna var också fortsatt stora. Andelen unga som varken arbetar eller studerar förbättrades ytterligare, i det att den sjönk från 11,2 % under 2023 till 10,7 % under 2024 (”genomsnittlig”). Samtidigt var ungdomsarbetslösheten 19,2 %, och låg därmed fortsatt över EU-genomsnittet på 14,9 %. Skillnaderna i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning samt mellan kvinnor och män har ökat sedan 2023 (till 23,8 procentenheter respektive 8,9 procentenheter jämfört med 24,0 respektive 10,0 procentenheter i EU), där den senare indikatorn nu får omdömet ”bör bevakas”. Hushållens disponibla bruttoinkomst (GDHI) per capita (2008 = 100) var 133,6 under 2024, dvs. ”genomsnittlig”.

Slovakien har låga risker för fattigdom totalt sett, men utmaningar kvarstår för vissa regioner och grupper. När det gäller inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, var Slovakien ett av de länder som uppnådde ”bästa resultat”, medan andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning var ”genomsnittlig”, med 18,3 % under 2024 (jämfört med 21,0 % i EU). Risken att drabbas av fattigdom var dock större i den östra delen av landet. Andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade med 2,7 procentenheter till 22,6 % under 2024 och var ”bättre än genomsnittet”. Effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen förbättrades också något, till 36,7 % under 2024 (”genomsnittlig”). Landet har en av de största romska befolkningarna i EU, med tusentals personer som bor i isolerade områden utan tillgång till grundläggande tjänster. Andelen personer i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten ökade till 6,4 % under 2024 (”genomsnittlig”), medan andelen personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov var ”bättre än genomsnittet”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de fem indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Slovakien inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Finland

Finlands arbetsmarknad står inför utmaningar med försvagad sysselsättning och arbetslöshet.

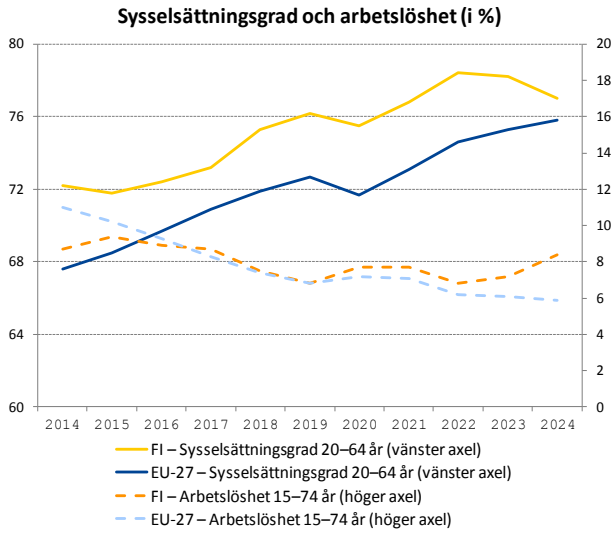

Källa: Eurostat [lfsi_emp_a], [une_rt_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

Mot bakgrund av en begränsad tillväxt fortsatte sysselsättningsgraden att minska under 2024 till 77,0 % (1,2 procentenheter från 2023 års värde, jämfört med EU-genomsnittet på 75,8 %). Situationen får fortsatt omdömet ”bör bevakas” på grund av den relativt stora minskningen jämfört med en förbättring på EU-nivå. Samtidigt som skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män ökade till 0,7 procentenheter under 2024 (från 0,2 procentenheter under 2023) är den nu ”bra men bör övervakas”, och ligger betydligt lägre än EU-genomsnittet på 10,0 procentenheter. Arbetslösheten ökade för andra gången i rad (+1,2 procentenheter under 2024) till 8,4 % (jämfört med 5,9 % i EU), vilket visar på en ”kritisk situation”. Ungdomsarbetslösheten steg till 18,8 %, vilket är långt över EU-genomsnittet på 14,9 %. Långtidsarbetslösheten ökade också till 1,8 % under 2024 (jämfört med 1,9 % i EU), och får nu omdömet ”bör bevakas”. Detta gäller även hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100), som låg på 108,7 under 2024, vilket var under EU-genomsnittet på 114,3 efter en relativt liten förbättring (från 107,9 under 2023).

Överlag har landet ett effektivt socialt trygghetssystem som ger tillräckligt skydd, men står inför ökande utmaningar. I synnerhet ökade den andel personer som enligt egen uppgift hade icke tillgodosedda vårdbehov ytterligare under 2024 (med 0,6 procentenheter) till en nivå (8,5 %) som är bland de högsta i EU (2,5 % i genomsnitt), och utgör en ”kritisk situation”. Medan väntetiden inom primärvården började sjunka förblev behovet av icke-brådskande specialistvård, t.ex. psykisk hälso- och sjukvård, betydande. Personalbristen har minskat något men förblir en flaskhals, särskilt när det gäller specialistvård. Andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning ökade med en procentenhet till 16,8 % under 2024, och ökade ännu mer för barn (+3,5 procentenheter till 17,3 %). Ändå ligger båda fortfarande under EU-genomsnitten på 21,0 % respektive 24,2 %, och betecknas som ”bra men att bör övervakas” (jämfört med ”bästa resultat” föregående år). Å andra sidan uppnår Finland, trots en liten minskning, fortfarande ”bästa resultat” med avseende på effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen med 46,4 % under 2024 (jämfört med 34,2 % i EU).

Finland fortsätter att uppnå goda resultat när det gäller färdigheter totalt sett. Under 2023 hade 82,0 % av den vuxna befolkningen åtminstone grundläggande digitala färdigheter, vilket gör landet till ett av de länder som uppnår ”bästa resultat”. Vuxnas deltagande i utbildning under de senaste tolv månaderna var också ”bättre än genomsnittet” och uppgick till 51,8 % under 2022. Dock föll andelen personer med eftergymnasial utbildning till under EU-genomsnittet (39,1 % jämfört med 44,1 % under 2024). Efter att ha ökat i två år i rad låg andelen unga med högst grundskoleutbildning kvar på 9,6 % under 2024 och är nu ”genomsnittlig”. Samtidigt bekräftar resultaten från Pisaundersökningen 2022 att andelen elever som underpresterar i grundläggande färdigheter stadigt har ökat under det senaste årtiondet, något som pockar på uppmärksamhet. Under 2022 var andelen studerande som underpresterade i läsning 21,4 % jämfört med 26,2 % i EU, medan den i matematik var 24,9 % jämfört med 29,5 % i EU, och i naturvetenskap 18,0 % jämfört med 24,2 % i EU.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de fem indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, varav en har försämrats över tid, **konstateras att Finland står inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens, vilket kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

Sverige

I Sverige skedde en försämring av resultaten rörande sysselsättning och arbetslöshet under 2024. Även om landet fortfarande har en av de högsta sysselsättningsgraderna i EU (81,9 % under 2024 jämfört med 75,8 % i genomsnitt), minskade den under 2024 med 0,7 procentenheter efter en utdragen period av svag ekonomisk tillväxt och i motsats till de ökningar som mestadels noterades i EU. Denna situation är ”bra men bör övervakas”. Samtidigt ökade arbetslösheten (med 0,7 procentenheter) till 8,4 % under 2024 och är nu en av de högsta i EU (jämfört med 5,9 % i genomsnitt) efter den andra försämringen i rad, vilket utgör en ”kritisk situation”. Andelen arbetslösa var 5,7 % för personer födda i Sverige men 19,3 % för personer födda utanför EU. För personer med låg kompetensnivå (ISCED 0–2) var andelen 26,1 % jämfört med 4,8 % för högkvalificerade personer (ISCED 5–8). Landet uppnådde fortsatt ”bästa resultat” när det gäller andelen unga som varken arbetar eller studerar, trots en ökning. Andelen uppgår nu till 6,3 %. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män var ”bättre än genomsnittet” under 2024 (4,0 procentenheter jämfört med 10 procentenheter i EU), vilket också understöddes av den höga andelen barn under tre år i formell barnomsorg (57,7 % jämfört med 39,2 % i EU, ”bästa resultat”). Slutligen förbättrades hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100) något, från 120,2 under 2023 till 120,6 under 2024 och är ”genomsnittlig”.

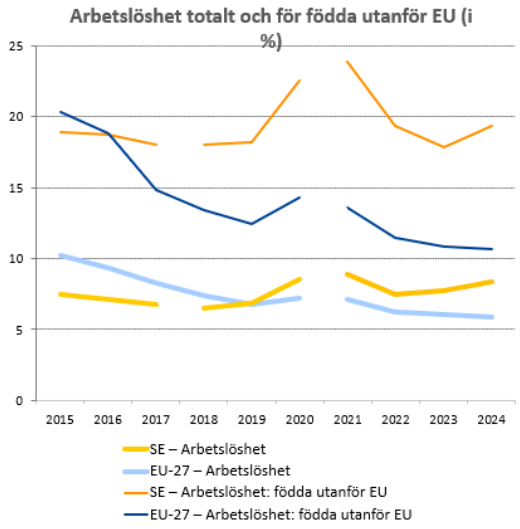

Anm.: Avbrott i tidsserierna för 2018 (SE) och 2021 (SE och EU).
Källa: Eurostat [lfsa_urgacob], EU:s arbetskraftsundersökning.

Den sociala situationen är överlag god i Sverige, men vissa utmaningar kvarstår. Inkomstskillnaderna, mätt i förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, minskade något (till 4,34 under 2024) och är nu ”genomsnittliga”. Andelen personer som riskerar att drabbas av fattigdom eller social utestängning minskade från 18,4 % under 2023 till 17,5 % under 2024 och är nu ”bättre än genomsnittet”. Denna totala andel döljer dock stora skillnader. Personer som är födda utanför EU löper mycket större risk att drabbas av fattigdom än personer födda i Sverige (35,5 % jämfört med 12,1 %), och lågkvalificerade löper större risker än högkvalificerade (26,7 % jämfört med 11,1 %). Andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade från 21,6 % under 2023 till 20,9 % under 2024 (”genomsnittlig”). Samtidigt minskade de sociala transfereringarna (utom pensioner) fattigdomsrisken med 40,6 % under 2024, efter en ökning från 36,9 % under 2023, och är nu ”bättre än genomsnittet”. Andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten förblev hög under 2024 på 10,6 % (jämfört med 8,2 % i EU) och ”bör bevakas”.

Sverige presterar väl när det gäller kompetens, men ojämlikheter i utbildningssystemet kvarstår. Landet uppnår ”bästa resultat” när det gäller vuxnas deltagande i utbildning, med 66,5 % under 2022, och presterar ”bättre än genomsnittet” när det gäller andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter. Andelen unga med högst grundskoleutbildning fortsatte att minska under 2024 (till 7,2 %) och är nu ”genomsnittlig”. Denna andel är dock mer än dubbelt så hög (12,6 %) bland personer födda utanför EU jämfört med personer födda i Sverige (5,9 %). Dessutom har andelen lågpresterande elever ökat kraftigt mellan 2015 och 2022 (med 8,4 procentenheter till 27,2 %, Pisaundersökningen 2022).

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående förstastegsanalys, och särskilt de två indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, däribland en som försämrats över tid, **förefaller Sverige inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se ruta 3.1.1).

BILAGOR

Bilaga 1. EU:s överordnade mål och nationella mål för 2030 per medlemsstat

	Sysselsättning (%)	Vuxenutbildning (%)	Fattigdomsminskning (personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning, tusental)
EU:s överordnade mål	**78,0**	**60,0**	**-15 000**
Alla medlemsstater tillsammans	**78,5**	**57,6**	**-15 600***
BE	80,0	60,9	-279
BG	79,0	35,4	-787
CZ	82,2	45,0	-120
DK	80,0	60,0	-30(1)
DE	83,0	65,0	-1 200(2)
EE	81,3	52,3	-39
IE	78,2	64,2	-90
EL	71,1	40,0	-860
ES	76,0	60,0	-2 815
FR	78,0	65,0	-1 100
HR	75,0	55,0	-298
IT	73,0	60,0	-3 200
CY	80,0	61,0	-10
LV	80,0	60,0	-95
LT	80,7	53,7	-223
LU	77,6	62,5	-4
HU	85,0	60,0	-292(3)
MT	84,6	57,6	(4)
NL	82,5	62,0	-163
AT	79,9	62,0	-204
PL	78,3	51,7	-1 500
PT	80,0	60,0	-765
RO	74,7	17,4	-2 532
SI	79,5	60,0	-9
SK	76,5	50,0	-70
FI	80,0	60,0	-100
SE	82,0	60,0	-15

Anm.: (*) Det sammanlagda målet för alla medlemsstater är att minska fattigdomen med minst 15,6 miljoner, med undantag för de medlemsstater där målet inte uttrycks som andelen som löper risk för fattigdom eller social utestängning. (1) Danmarks nationella mål för fattigdomsminskning är att minska antalet personer som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet med 30 000. (2) Tysklands nationella mål för fattigdomsminskning är att minska antalet personer som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet med 1,2 miljoner, med 2020 som referensperiod i stället för 2019. (3) Ungerns nationella mål för fattigdomsminskning är att minska andelen barnfamiljer som lever i materiell och social fattigdom med 13 %, dvs. en minskning av antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning med 292 000. (4) Maltas nationella mål för fattigdomsminskning är att minska andelen som löper risk för fattigdom eller social utestängning med 3,1 procentenheter.

Bilaga 2. Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan

Analysen i 2026 års gemensamma sysselsättningsrapport bygger på huvudindikatorerna i den sociala resultattavlan, som godkänts av rådet.[345] Huvudindikatorerna är förenliga med principerna om enkelhet, tillgänglighet, jämförbarhet och statistisk tillförlitlighet. Indikatorerna, som är kopplade till vart och ett av de tre kapitlen i pelaren, är följande:

- *Lika möjligheter*
    - Vuxnas deltagande i utbildning under de senaste 12 månaderna (% av åldersgruppen 25–64 år)
    - Unga med högst grundskoleutbildning (% av befolkningen 18–24 år)
    - Andel personer som har grundläggande eller över grundläggande digitala färdigheter (% av befolkningen 16–74 år)
    - Unga som varken arbetar eller studerar (% av befolkningen 15–29 år)
    - Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män (procentenheter, befolkningen 20–64 år)
    - Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil (S80/S20)
- *Rättvisa arbetsvillkor*
    - Sysselsättningsgrad (% av befolkningen 20–64 år)
    - Arbetslöshet (% av arbetskraften 15–74 år)
    - Långtidsarbetslöshet (% av arbetskraften 15–74 år)
    - Tillväxt i hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100)[346]

---

345 Yttrandet från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om den överenskommelse som nåtts angående huvudindikatorerna i den reviderade sociala resultattavlan godkändes av rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) den 14 juni 2021.

346 Hushållens disponibla bruttoinkomst mäts i reala termer. På begäran av kommittén för socialt skydd används för denna indikator ”ojusterad inkomst” (dvs. utan sociala transfereringar in natura) utan hänvisning till köpkraftsstandard, vilket användes i den ursprungliga versionen av den sociala resultattavlan, för att få en överensstämmelse med de indikatorer som baseras på EU-Silc (EU:s statistik över inkomst- och levnadsvillkor).

- *Socialt skydd och social inkludering*
    - Risk för fattigdom eller social utestängning (% av den totala befolkningen)[347]
    - Risk för fattigdom eller social utestängning för barn (% av befolkningen 0–17 år)[348]
    - Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskning (procentuell minskning av andelen som löper risk för fattigdom)[349]

---

[347] Tillsammans med dess tre komponenter: ”fattigdomsrisk” för den totala befolkningen, ”allvarlig materiell och social fattigdom” för den totala befolkningen samt ”andel personer som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet” för åldersgruppen 0–64 år. År 2021 ändrades indikatorn ”risk för fattigdom eller social utestängning” mot bakgrund av EU:s nya överordnade mål för 2030 om att minska antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning. I samband med detta reviderades två av komponenterna (”fattigdom” och ”hushåll med mycket låg arbetsintensitet”). Komponenten ”allvarlig materiell och social fattigdom” ersätter komponenten ”allvarlig materiell fattigdom”. Referensåldersgruppen för hushåll med mycket låg arbetsintensitet ändrades från 0–59 till 0–64 år. För alla indikatorer i EU-Silc som är beroende av inkomst definieras inkomstreferensperioden som en tolvmånadersperiod. Inkomstvariabler som ingår i beräkningen av indikatorerna ”risk för fattigdom” och ”hushåll med mycket låg arbetsintensitet” avser därför kalenderåret före undersökningsåret, med undantag för Irland (de tolv månader som föregår undersökningssvaret). I beräkningen av indikatorn ”allvarlig materiell och social fattigdom” ingår inga inkomstvariabler. Alla EU-Silc-variabler som använts för att beräkna denna indikator avser därför undersökningsåret.

[348] Tillsammans med dess tre komponenter: ”fattigdomsrisk” för barn (0–17 år), ”allvarlig materiell och social fattigdom” för barn (0–17 år), samt ”andel personer som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet” för barn (0–17 år). Allvarlig materiell och social fattigdom för barn är en modifierad version av allvarlig materiell och social fattigdom för hela befolkningen som lägger lägre vikt vid vuxenaspekter för att undvika att göra indikatorn för barn alltför känslig för fattigdom bland vuxna. Referensåren är samma som för indikatorerna för den totala befolkningen.

[349] Detta mäts som den procentuella minskningen, för den totala befolkningen, av andelen som löper risk för fattigdom efter kontanta sociala transfereringar (utom pensioner) jämfört med före. Transfereringar in natura, till exempel avseende hälso- och sjukvård, omfattas inte.

- Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning (procentenheter, befolkningen 20–64 år)[350]
- Andel med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst (% av den totala befolkningen)[351]
- Barn under tre år i formell barnomsorg (% av befolkningen 0–3 år)
- Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov (% av befolkningen över 16 år)[352]

---

350 Indikatorn ”skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning” beräknas för närvarande med hjälp av EU-Silc och bygger på den status för funktionsnedsättning som anges i det globala indexet för aktivitetsbegränsningar (Gali). Svarandena ombeds att svara på följande frågor: 1) ”Har du några hälsoproblem som gör att du känner dig begränsad vid vardagliga aktiviteter? Skulle du säga att du är ’allvarligt begränsad’, ’begränsad, men inte allvarligt begränsad’ eller ’inte alls begränsad’?” Om svaret på fråga 1 är ”allvarligt begränsad” eller ”begränsad, men inte allvarligt begränsad” ombeds svarandena att besvara fråga 2) ”Har du känt dig begränsad under åtminstone de senaste sex månaderna? Ja eller nej?” Personer som svarar ”ja” på den andra frågan anses ha en funktionsnedsättning. Med beräkningarna från EU-Silc undersöks korrelationen mellan förekomsten av funktionsnedsättning på grundval av Gali-konceptet och skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning på grundval av konceptet under 2024 i alla medlemsstater i EU (Pearsons korrelationskoefficient = 0,44).

351 Med denna indikator mäts den andel av befolkningen som lever i hushåll där den totala boendeutgiften utgör mer än 40 % av den disponibla inkomsten (i båda fallen efter avdrag för bostadsbidrag). Enligt Methodological Guidelines and Description of EU-SILC target variables (versionen från april 2020) omfattar bostadsbidrag (endast behovsprövade förmåner) hyresbidrag och förmåner för boende som äger sin bostad, men inte skatteförmåner och kapitalöverföringar. I dokumentet definieras boendeutgifter som månadsutgifter som faktiskt betalas för hushållets rätt att bo i bostaden. De omfattar byggnadsförsäkring (för hyresgäster: om betald), tjänster och avgifter (avledning av avloppsvatten, sophämtning etc. – obligatoriska för ägare, för hyresgäster: om betalda), regelbundet underhåll och regelbundna reparationer, skatter (för hyresgäster: på bostaden, i tillämpliga fall) och kostnaden för samhällsservice (vatten, el, gas och värme). För ägare som betalar av bostadslån ingår tillhörande räntebetalningar (med avdrag för eventuella skattelättnader, men utan avdrag för bostadsbidrag). För hyresgäster som betalar marknadspris eller reducerat pris ingår även hyran. För hyresgäster som inte betalar hyra bör bostadsbidrag inte dras av från de totala boendeutgifterna.

352 Med ”andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov” avses personer som själva bedömer att de är i behov av en viss undersökning eller behandling, men inte har fått den eller inte har begärt att få den av någon av följande tre anledningar: kostnadsskäl, väntetid eller lång resväg. Med vård avses individuella hälso- och sjukvårdstjänster (medicinsk undersökning eller behandling förutom tandvård) som tillhandahålls av eller under direkt överinseende av läkare eller motsvarande yrkesutövare i enlighet med nationella hälso- och sjukvårdssystem (Eurostats definition). De svårigheter som människor uppger sig ha när det gäller att få vård vid sjukdom kan återspegla hinder för vård.

I yttrandet från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd anges ytterligare steg för ett fullständigt genomförande av den reviderade sociala resultattavlan.[353] För huvudindikatorn ”skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning” används för tillfället EU-Silc som statistisk källa, men för att förbättra noggrannheten kommer EU:s arbetskraftsundersökning att börja användas. Kommissionens avdelningar, däribland Eurostat, analyserade uppgifterna från EU:s arbetskraftsundersökning 2022 och beslutade att fortsätta att övervaka kvaliteten och se över indikatorn när uppgifterna från 2024 års arbetskraftsundersökning är tillgängliga. Eurostat kommer att stödja ytterligare åtgärder för att förbättra jämförbarheten mellan länder och undersöka möjligheten att utveckla ytterligare indikatorer på detta område. Huvudindikatorn ”vuxnas deltagande i utbildning under de senaste 12 månaderna” kommer senare också att bygga på arbetskraftsundersökningen. Före 2022 samlades uppgifterna in enbart genom undersökningen om vuxenutbildning. Efter Eurostats noggranna kvalitets- och jämförbarhetskontroller av 2022 års uppgifter från undersökningen om vuxenutbildning och EU:s arbetskraftsundersökning[354] enades sysselsättningskommitténs indikatorgrupp i september 2024 om att tills vidare använda uppgifter från undersökningen om vuxenutbildning med undantag för handledd utbildning på arbetsplatsen för denna huvudindikator.

---

353 Se yttrandet från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om en reviderad social resultattavla.

354 Se Eurostats informerande not.

Bilaga 3. Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, nivåer

Indikator	Lika möjligheter															
	Vuxnas deltagande i utbildning (under de senaste 12 månaderna, exkl. handledd utbildning på arbetsplatsen, % av befolkningen 25–64 år[355])		Unga med högst grundskoleutbildning (% av befolkningen 18–24 år)			Andel personer som har grundläggande eller över grundläggande digitala färdigheter (% av befolkningen 16–74 år)		Andel unga som varken arbetar eller studerar (i % av den totala befolkningen 15–29 år)			Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män (procentenheter, befolkningen 20–64 år)			Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil (S80/S20)		
Källa	Undersökningen om vuxenutbildning		Eurostat [edat_lfse_14], EU:s arbetskraftsundersökning			Eurostat [tepsr_sp410], ESS		Eurostat [lfsi_neet_a], EU:s arbetskraftsundersökning			Eurostat [tesem060], EU:s arbetskraftsundersökning			Eurostat [tessi180], EU-Silc		
År	2016	2022	2022	2023	2024	2021	2023	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
EU-27	37,4	39,5	9,6	9,6	9,4	53,9	55,6	11,7	11,2	11,1	10,6	10,2	10,0	4,74	4,72	4,66
EA-20	:	:	9,8	9,8	9,7	:	:	11,6	11,3	11,0	10,2	9,7	9,6	4,78	4,75	4,78
EUnw	37,6	37,8	8,1	8,2	8,2	56,3	57,6	10,8	10,6	10,5	9,0	8,6	8,3	4,65	4,71	4,62
EAnw	39,5	38,7	7,5	7,8	7,9	58,7	59,2	10,6	10,5	10,4	8,4	8,0	7,8	4,62	4,70	4,65
BE	39,4	34,9	6,4	6,2	7,0 b	54,2	59,4	9,2	9,6	9,9	7,6	7,6	8,0	3,53	3,39	3,45
BG	11,8	9,5	10,3	9,3	8,2 b	31,2	35,5	14,8	13,8	12,7 b	7,5	7,3	7,2 b	7,30	6,61	6,96
CZ	22,8	21,2	6,2	6,4	5,4	59,7	69,1	11,4	10,1	8,6	14,9	13,9	12,6	3,48	3,42	3,32
DK	50,4	47,1	10,0	10,4	10,4	68,7	69,6	7,9	8,6 b	8,0	5,4	5,6 b	6,5	4,03	4,15	4,16
DE	46,4	53,7	12,5	13,0	12,9 b	48,9	52,2	8,6	8,8	8,7	7,5	7,4	7,1	4,38	4,44	4,49
EE	33,9	41,8	10,8	9,7	11,0	56,4	62,6	10,6	9,6	11,0	2,9	2,4	1,7	5,39	5,37	5,03
IE	46,0 b	48,3	3,7	4,0	2,8 b	70,5	72,9	8,6	8,5	7,5	11,4	9,9	9,3	3,81	3,86	3,74
EL	16,0	15,1	4,1	3,7	3.0b	52,5	52,4	15,3	15,9	14,2	21,0	19,8	18,8	5,20	5,28	5,27
ES	30,4	34,1	13,9	13,7	13,0	64,2	66,2	12,7 d	12,3 d	12,0 d	11,2 d	10,3 d	9,8 d	5,63	5,50	5,39
FR	48,4	49,2 b	7,6	7,6	7,7	62,0	59,7	12,0 d	12,3 d	12,5 d	5,8 d	5,5 d	5,9 d	4,60 b	4,63	4,66
HR	26,9	23,3	2,1 u	2,0 u	2,0 u	63,4	59,0	13,1	11,8	10,6	9,4	7,7	5,9	4,57	4,91 b	4,97 b
IT	33,9	29,0 b	11,5	10,5	9,8	45,6	45,8	19,0	16,1	15,2	19,7	19,5	19,4	5,62	5,27	5,53
CY	44,8	28,3	8,2	10,4	11,3	50,2	49,5	14,4	13,9	12,9	10,9	9,0	10,0	4,22	4,23	4,40
LV	39,0	34,1	6,7	7,7	7,9	50,8	45,3	11,3	10,0	10,7	3,1	3,1	3,3	6,33	6,20	6,28
LT	25,0	27,4	4,8	6,4	8,4	48,8	52,9	10,7	13,5	14,7	0,8	1,5	1,4	6,39	6,32	6,54 p
LU	42,6 b	45,2	8,2	6,8 u	7,8 u	63,8	60,1	6,8	8,5	9,8	6,5	6,8	5,5	4,51 b	4,79	4,68
HU	54,8	62,2	12,2	11,6	10,3	49,1	58,9	10,7	10,9	10,9	9,8	9,1	7,9	4,16	4,43	4,39
MT	32,8	39,9	10,3	10,2	9,6	61,2	63,0	7,6	7,6	7,2	13,3	14,1	13,4	4,75	5,30	4,87
NL	57,1	56,1	5,6	6,2	7,0	78,9	82,7	4,2	4,7	4,9	7,9	7,8	7,6	3,94	3,87	3,72
AT	55,3	52,2	8,4	8,6	8,1	63,3	64,7	9,1	9,4	9,2	7,8	7,8	6,9	4,25	4,28	4,34
PL	20,9	20,3	4,7	3,7	4,1	42,9	44,3	10,7	9,1	9,4	12,9	11,8	11,6	3,91	4,06	3,85
PT	38,0	33,4	6,3	8,1	6,6	55,3	56,0	8,5	8,9	8,7	5,8	5,5	5,7	5,13	5,60	5,20
RO	5,8	19,1 b	15,6	16,6	16,8	27,8	27,7	19,8	19,3	19,4	18,6	19,1	18,1	6,00	5,83	4,62
SI	40,3	26,5	4,0	5,4 b	5,0	49,7	46,7	8,4	7,8	7,6	6,9	6,1	6,0	3,28	3,34	3,42
SK	42,6	49,5	7,4 b	6,4	7,5	55,2	51,3	12,3	11,2	10,7	8,1	7,7	8,9	3,12	3,63	3,28
FI	51,4	51,8	8,4	9,6	9,6	79,2	82,0	9,3	9,2	9,8	1,2	0,2	0,7	3,75	3,78	3,73
SE	58,8 b	66,5	8,8	7,4	7,2	66,6	66,4	5,6	5,7	6,3	5,7	4,7	4,0	4,34	4,73	4,34

Anm.: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet (EA).
Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).
Källa: Eurostat, beräkningar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering för oviktade genomsnitt.

[355] Dessa siffror är hämtade från ett särskilt utdrag ur undersökningen om vuxenutbildning med undantag för handledd utbildning på arbetsplatsen och används av kommissionen för bedömning av framstegen i förhållande till vuxenutbildningsmålet på 60 % fram till 2030.

Bilaga 3 (forts.). Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, nivåer

Indikator	Rättvisa arbetsvillkor											
	Sysselsättningsgrad (% av befolkningen 20–64 år)			Arbetslöshet (% av arbetskraften 15–74 år)			Långtidsarbetslöshet (% av arbetskraften 15–74 år)			Tillväxt i hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100)		
Källa	Eurostat [lfsi_emp_a], EU:s arbetskraftsundersökning			Eurostat [une_rt_a], EU:s arbetskraftsundersökning			Eurostat [tesem130], EU:s arbetskraftsundersökning			Eurostat [tepsr_wc310],europeiska sektorräkenskaper		
År	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
EU-27	74,6	75,3	75,8	6,2	6,1	5,9	2,4	2,1	1,9	111,1	111,8	114,3
EA-20	74,0	74,7	75,3	6,8	6,6	6,4	2,7	2,4	2,1	106,7	107,3	109,4
EUnw	76,4	76,9	77,3	5,8	5,8	5,8	2,2	2,0	1,8	120,6	120,5	124,9
EAnw	75,9	76,4	76,9	6,3	6,2	6,1	2,4	2,2	2,0	113,4	114,2	118,1
BE	71,9	72,1	72,3	5,6	5,5	5,7	2,3	2,2	2,0	104,8	106,5	107,1
BG	75,9	76,2	76,8 b	4,2	4,3	4,2 b	2,2	2,3	2,2 b	155,3	:	:
CZ	81,3	81,7	82,3	2,2	2,6	2,6	0,6	0,8	0,8	123,9	123,6	125,2
DK	80,1	79,8 b	80,2	4,5	5,1 b	6,2	0,5	0,5 b	0,8	121,3	123,8	125,0
DE	80,8	81,1	81,3	3,1	3,1	3,4	1,1	1,0	0,9	115,9	114,7	116,2
EE	81,9	82,1	81,8	5,6	6,4	7,6	1,3	1,3	1,8	129,5	126,6	131,0
IE	78,2	79,1	79,8	4,5	4,3	4,3	1,3	1,1	1,0	110,5	111,3	114,9
EL	66,3	67,4	69,3	12,5	11,1	10,1	7,7	6,2	5,4	78,1	82,1	84,1
ES	69,3 d	70,5 d	71,4 d	13,0 d	12,2 d	11,4 d	5,1 d	4,3 d	3,8 d	97,4	100,8	103,9
FR	74,0 d	74,4 d	75,1 d	7,3 d	7,3 d	7,4 d	2,0 d	1,8 d	1,7 d	110,1	110,9	113,5
HR	70,2	70,8	73,6	6,8	6,1	5,0	2,4	2,1	1,8	125,7	129,6	138,1
IT	64,8	66,3	67,1	8,1	7,7	6,5	4,6	4,2	3,3	94,1	94,6	96,0
CY	78,6	79,5	79,8	6,3	5,8	4,9	2,1	1,8	1,3	100,8	102,7	107,8
LV	77,0	77,5	77,4	6,9	6,5	6,9	2,0	1,8	2,2	121,4	117,7	122,8
LT	79,0	78,5	79,2	6,0	6,9	7,1	2,3	2,3	2,3	138,8	137,7	144,1
LU	74,8	74,8	74,2	4,6	5,2	6,4	1,3	1,7	1,6	110,9	112,1	113,1
HU	80,3	80,7	81,1	3,6	4,1	4,5	1,2	1,4	1,5	156,7	161,8	168,2
MT	80,1	81,3	83,0	3,5	3,5	3,1	1,2	0,8	0,7	153,7	158,3	171,7
NL	82,9	83,5	83,5	3,5	3,6	3,7	0,7	0,5	0,5	109,3	110,0	112,4
AT	77,3	77,2	77,4	4,8	5,1	5,2	1,2	1,1	1,1	100,9	99,2	102,8
PL	76,7	77,9	78,4	2,9	2,8	2,9	0,9	0,8	0,8	150,1	155,7	166,1
PT	77,1	78,0	78,5	6,2	6,5	6,5	2,8	2,5	2,4	108,7	112,0	118,8
RO	68,5	68,7	69,5	5,6	5,6	5,4	2,2	2,2	1,8	158,7	165,8	178,8
SI	77,9	77,5	78,3	4,0	3,7	3,7	1,6	1,4	1,1	120,2	120,3	122,4
SK	76,7	77,5	78,1	6,1	5,8	5,3	4,1	3,8	3,5	129,5	128,0	133,6
FI	78,4	78,2	77,0	6,8	7,2	8,4	1,5	1,6	1,8	107,5	107,9	108,7
SE	82,0	82,6	81,9	7,5	7,7	8,4	1,9	1,6	1,7	122,3	120,2	120,6

Anm.: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet (EA). Hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita beräknas med hjälp av ojusterad inkomst (dvs. utan sociala transfereringar in natura) och utan korrigering för köpkraftsstandard.

Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).

Källa: Eurostat, beräkningar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering för oviktade genomsnitt.

Bilaga 3 (forts.). Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, nivåer

Indikator	Socialt skydd och social inkludering											
	Risk för fattigdom eller social utestängning (% av den totala befolkningen)			Andel barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning (i % av befolkningen 0–17 år)			Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskning (procentuell minskning av andelen som löper risk för fattigdom)			Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning (procentenheter, befolkningen 20–64 år)		
Källa	Eurostat [ilc_peps01n], EU-Silc			Eurostat [ilc_peps01n], EU-Silc			Eurostat [tespm050], EU-Silc			Eurostat [tepsr_sp200], EU-Silc		
År	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
EU-27	21,6	21,3	21,0	24,8	24,9	24,2	35,0	34,7	34,2	21,4	21,4	24,0
EA-20	21,8	21,6	21,4	25,4	25,4	25,0	35,6	35,4	33,9	20,3	20,2	23,0
EUnw	20,7	20,6	20,2	21,9	22,5	21,9	33,9	33,3	33,4	25,1	25,1	27,0
EAnw	20,5	20,5	20,3	21,6	22,1	21,6	34,0	33,3	33,0	23,9	23,9	25,6
BE	18,6	18,8	18,3	19,5	19,6	20,2	49,0 b	50,0	53,1	35,1	33,5	33,1
BG	32,2	30,0	30,3	33,9	33,9	35,1	24,4 b	27,7	27,7	29,5	39,5	35,4
CZ	11,8	12,0	11,3	13,4	15,0	15,4	40,0 b	39,5	40,6	22,7	22,2	21,7
DK	17,1	17,9	18,0	13,8	15,3	15,9	50,4 b	51,4	50,4	:	20,4	26,1 b
DE	21,1	21,3	21,1	24,4	23,9	22,9	42,2 b	41,7	35,7	24,2	22,6 e	22,0
EE	25,2	24,2	22,2	16,6	18,3	16,5	28,1 b	27,7	31,5	26,2	20,2	20,8
IE	19,6	19,2	17,1	22,3	24,3	20,9	57,2 b	57,8	50,8	36,6	36,7	38,2
EL	26,3	26,1	26,9	28,1	28,1	27,9	20,3 b	18,2	16,6	25,9	26,0	28,5
ES	26,0	26,5	25,8	32,2	34,5	34,6	27,4 b	22,9	23,9	14,6	13,8	23,4 b
FR	20,7 b	20,4	20,5	27,1 b	26,6	26,2	42,0 b	41,9	38,9	20,8 b	19,9	22,4
HR	19,9	20,7 b	21,7 b	18,1	17,3 b	19,3 b	20,4 b	20,9 b	21,6 b	36,0	39,2 b	41,0
IT	24,4	22,8	23,1	28,5	27,1	27,1	25,8 b	30,5	31,3	14,0	15,9	25,1 b
CY	17,5	17,4	17,1	19,4	17,1	14,8	31,0 b	30,1	30,5	30,2	27,0	24,5
LV	26,0	25,6	24,3	19,8	20,3	17,9	25,0 b	23,5	21,5	20,8	18,5	21,3
LT	24,6	24,3	25,8 p	22,4	21,7	22,8 p	30,3 b	29,9	25,9 p	35,0	32,4	39,9 p
LU	19,4 b	21,4	20,0	24 b	26,1	25,6	33,7 b	27,4	27,0	8,5 b	:	:
HU	18,8	19,7	19,3	21,3	24,6	22,9	27,0 b	25,8	23,5	32,2	29,8	28,3
MT	20,1	19,8	19,7	23,1	25,2	25,9	26,4 b	25,6	26,0	30,1	25,8	25,3
NL	16,5	15,8	15,4	13,9	15,9	15,8	33,8 b	38,4	41,0	25,2	23,8	20,9
AT	17,5	17,7	16,9	21,6	22,7	20,9	42,0 b	39,2	40,7	23,8	26,1	20,7
PL	15,9	16,3	16,0	16,7	16,9	16,1	38,6 b	36,1	41,5	31,3	33,9 u	35,6
PT	20,1	20,1	19,7	20,7	22,6	20,7	23,7 b	19,8	22,4	13,1	14,0	21,3 b
RO	34,4	32,0	27,9	41,5	39,0	33,8	16,5 b	15,6	18,8	32,0	29,2	44,8 b
SI	13,3	13,7	14,4	10,3	10,7	11,8	37,3 b	35,5	37,7	18,8	17,3	14,2
SK	16,5	17,6	18,3	24,7	25,3	22,6	33,8 b	36,4	36,7	21,0	22,1	23,8
FI	16,3 b	15,8	16,8	14,9 b	13,8	17,3	49,8	48,7	46,4	19,0	19,4	20,4
SE	18,6	18,4	17,5	19,9	21,6	20,9	39,9 b	36,9	40,6	25,7	23,2	22,9

Anm.: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet (EA).
Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).
Källa: Eurostat, beräkning från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering för oviktade genomsnitt.

Bilaga 3 (forts.). Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, nivåer

Indikator	Socialt skydd och social inkludering (forts.)								
	Andel med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst (% av den totala befolkningen)			Barn under tre år i formell barnomsorg (% av befolkningen under tre år)			Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov (% av befolkningen över 16 år)		
Källa	Eurostat [tespm140], EU-Silc			Eurostat [tepsr_sp210], EU-Silc			Eurostat [tespm110], EU-Silc		
År	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
EU-27	8,7	8,8	8,2	35,8	37,3	39,2	2,2	2,4	2,5
EA-20	8,8	8,9	8,5	40,1	42,2	44,6	2,1	2,2	2,5
EUnw	7,7	8,2	7,8	34,5	36,9	38,0	2,6	3,1	3,0
EAnw	6,9	7,7	7,5	36,8	40,1	41,7	2,8	3,4	3,3
BE	7,5	7,8	6,7	52,5	56,2	52,3	1,0	1,1	1,4
BG	15,1	11,1	8,0	17,4	17,4	21,2	1,0	1,1	1,1
CZ	6,9	9,1	9,2	6,8	4,4	7,3	0,2	0,4	0,5
DK	14,7	15,4	14,6	74,7	69,9 b	62,9	2,1	2,7	3,1
DE	11,9	13 b	12,0	24,6	23,3	25,1	0,3	0,2 e	0,8
EE	4,9	7,6	8,6	33,7	37,9	36,8	9,1	12,9	8,5
IE	3,7	4,7	4,5	18,3	22,1	24,4	2,7	2,7	2,9
EL	26,7	28,5	28,9	29,1	29,6	28,9	9,0	11,6	12,1
ES	9,2	8,2	7,8	48,6	55,8	55,0	1,2	1,8	1,8
FR	6,5 b	6,5	7,0	56,2 b	57,4	59,3	3,2 b	3,7	4,1
HR	3,8	4,0	3,7	27,5	29,6	30,2	1,3	1 b	1,3
IT	6,6	5,7	5,1	30,9	34,5	39,4	1,8	1,8	1,9
CY	2,6	2,6	2,4	24,5	37,4	40,1	0,2	0,1	0,1
LV	5,4	7,2	6,7	32,7	34,9	24,9	5,4	7,8	8,4
LT	3,5	5,2	6,2 p	22,8	19,9	36,9 p	2,9	3,8	4,3 p
LU	9,0 b	11,5 b	8,0	54,7 b	60,0	56,6	0,5 b	0,8	1,0
HU	8,1	7,3	9,0	12,9	20,5	16,6	1,4	1,0	1,0
MT	2,9	6 b	5,8	43,1	51,0	44,1	0,3	0,1	0,3
NL	10,0	9,3	6,9	72,3	71,5	78,9	0,2	0,3	0,6
AT	7,4	6,0	6,3	23,0	24,1	30,2	0,5	0,6	1,0
PL	5,6	5,9	5,2	15,9	12,6	15,1	2,3	3,6	3,8
PT	5,0	4,9	6,9	47,2	55,5	59,4	2,9	2,8	2,5
RO	8,5	9,1	4,7	12,3	12,3	11,4	4,9	5,2	2,2
SI	4,1	3,7	3,8	52,3	56,6	57,8	3,7	3,8	3,4
SK	2,5	5,9	6,4	2,3	1,0	5,1	2,8	3,2	1,6
FI	5,4	5,5	5,4	40,0	43,9	48,2	6,5	7,9	8,5
SE	9,1	10,9	10,6	54,4	56,9	57,7	1,8	2,1	2,2

Anm.: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet (EA).
Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).
Källa: Eurostat, beräkning från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering för oviktade genomsnitt.

Bilaga 4. Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, förändringar och avvikelse från EU-genomsnittet

År				Lika möjligheter													
	Vuxnas deltagande i utbildning (under de senaste 12 månaderna, exkl. handledd utbildning på arbetsplatsen, % av befolkningen 25–64 år)			Unga med högst grundskoleutbildning (% av befolkningen 18–24 år)			Andel personer som har grundläggande eller över grundläggande digitala färdigheter (% av befolkningen 16–74 år)			Andel unga som varken arbetar eller studerar (i % av den totala befolkningen 15–29 år)			Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män (procentenheter, befolkningen 20–64 år)			Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil (S80/S20)		
	2022			2024			2023			2024			2024			2024		
	12-mån.-förändring ($_{t-6}$)	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.) ($_{t-6}$)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)	12-mån.-förändring ($_{t-2}$)	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.) ($_{t-2}$)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)
EU-27	2,1	1,7	1,9	-0,2	1,2	-0,2	1,6	-2,1	0,3	-0,1	0,6	0,1	-0,2	1,7	0,1	-0,1	0,0	0,0
EA-20	:	:	:	-0,1	1,5	-0,1	:	:	:	-0,3	0,5	-0,2	-0,1	1,3	0,2	0,0	0,2	0,1
EUnw	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,0	-0,3	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0
EAnw	-0,8	0,9	-1,0	0,1	-0,3	0,1	0,5	1,6	-0,8	-0,1	-0,1	0,1	-0,2	-0,5	0,1	-0,1	0,0	0,1
BE	-4,5	-2,9	-4,7	0,8 b	-1,2 b	0,8	5,2	1,8	3,8	0,3	-0,6	0,5	0,4	-0,3	0,7	0,1	-1,2	0,2
BG	-2,3	-28,3	-2,5	-1,1 b	-0,0 b	-1,1	4,3	-22,1	3,0	-1,1 b	2,2 b	-1,0	-0,1 b	-1,1 b	0,2	0,4	2,3	0,5
CZ	-1,6	-16,6	-1,8	-1,0	-2,8	-1,0	9,4	11,5	8,1	-1,5	-1,9	-1,4	-1,3	4,3	-1,0	-0,1	-1,3	0,0
DK	-3,3	9,3	-3,5	0,0	2,2	0,0	1,0	12,0	-0,4	-0,6 b	-2,5	-0,5	0,9 b	-1,8	1,2	0,0	-0,5	0,1
DE	7,3	15,9	7,1	-0,1 b	4,7 b	-0,1	3,3	-5,4	2,0	-0,1	-1,8	0,1	-0,3	-1,2	0,0	0,1	-0,1	0,2
EE	7,9	4,0	7,7	1,3	2,8	1,3	6,2	5,0	4,9	1,4	0,5	1,6	-0,7	-6,6	-0,4	-0,3	0,4	-0,2
IE	2,3 b	10,5	2,1	-1,2 b	-5,4 b	-1,2	2,4	15,3	1,1	-1,0	-3,0	-0,9	-0,6	1,0	-0,3	-0,1	-0,9	0,0
EL	-0,9	-22,7	-1,1	-0,7 b	-5,2 b	-0,7	-0,1	-5,2	-1,4	-1,7	3,7	-1,6	-1,0	10,5	-0,7	0,0	0,7	0,1
ES	3,7	-3,7	3,5	-0,7	4,8	-0,7	2,0	8,6	0,7	-0,3 d	1,5 d	-0,2	-0,5 d	1,5 d	-0,2	-0,1	0,8	0,0
FR	0,8 b	11,4 b	0,6	0,1	-0,5	0,1	-2,3	2,0	-3,6	0,2 d	2,0 d	0,4	0.4d	-2,4 d	0,7	0,0	0,0	0,1
HR	-3,6	-14,5	-3,8	0,0 u	-6,2 u	0,0	-4,4	1,3	-5,7	-1,2	0,1	-1,1	-1,8	-2,4	-1,5	0,1 b	0,4 b	0,2
IT	-4,9 b	-8,8 b	-5,1	-0,7	1,6	-0,7	0,2	-11,9	-1,2	-0,9	4,7	-0,8	-0,1	11,1	0,2	0,3	0,9	0,4
CY	-16,5	-9,5	-16,7	0,9	3,1	0,9	-0,8	-8,2	-2,1	-1,0	2,4	-0,9	1,0	1,7	1,3	0,2	-0,2	0,3
LV	-4,9	-3,7	-5,1	0,2	-0,3	0,2	-5,5	-12,3	-6,8	0,7	0,2	0,9	0,2	-5,0	0,5	0,1	1,7	0,2
LT	2,4	-10,4	2,2	2,0	0,2	2,0	4,1	-4,7	2,7	1,2	4,2	1,4	-0,1	-6,9	0,2	0,2 p	1,9 p	0,3
LU	2,6 b	7,4	2,4	1,0 u	-0,4 u	1,0	-3,7	2,5	-5,0	1,3	-0,7	1,5	-1,3	-2,8	-1,0	-0,1	0,1	0,0
HU	7,4	24,4	7,2	-1,3	2,1	-1,3	9,8	1,3	8,5	0,0	0,4	0,2	-1,2	-0,4	-0,9	0,0	-0,2	0,1
MT	7,1	2,1	6,9	-0,6	1,4	-0,6	1,8	5,4	0,5	-0,4	-3,3	-0,3	-0,7	5,1	-0,4	-0,4	0,3	-0,3
NL	-1,0	18,3	-1,2	0,8	-1,2	0,8	3,8	25,1	2,4	0,2	-5,6	0,4	-0,2	-0,7	0,1	-0,2	-0,9	-0,1
AT	-3,1	14,4	-3,3	-0,5	-0,1	-0,5	1,4	7,1	0,0	-0,2	-1,3	-0,1	-0,9	-1,4	-0,6	0,1	-0,3	0,2
PL	-0,6	-17,5	-0,8	0,4	-4,1	0,4	1,4	-13,3	0,0	0,3	-1,1	0,5	-0,2	3,3	0,1	-0,2	-0,8	-0,1
PT	-4,6	-4,4	-4,8	-1,5	-1,6	-1,5	0,7	-1,7	-0,7	-0,2	-1,8	-0,1	0,2	-2,6	0,5	-0,4	0,6	-0,3
RO	13,3 b	-18,7 b	13,1	0,2	8,6	0,2	-0,1	-29,9	-1,4	0,1	8,9	0,3	-1,0	9,8	-0,7	-1,2	0,0	-1,1
SI	-13,8	-11,3	-14,0	-0,4 b	-3,2	-0,4	-3,0	-10,9	-4,3	-0,2	-2,9	-0,1	-0,1	-2,3	0,2	0,1	-1,2	0,2
SK	6,9	11,7	6,7	1,1	-0,7	1,1	-3,9	-6,3	-5,2	-0,5	0,2	-0,4	1,2	0,6	1,5	-0,4	-1,3	-0,3
FI	0,4	14,0	0,2	0,0	1,4	0,0	2,8	24,4	1,5	0,6	-0,7	0,8	0,5	-7,6	0,8	-0,1	-0,9	0,1
SE	7,7 b	28,7	7,5	-0,2	-1,0	-0,2	-0,2	8,8	-1,5	0,6	-4,2	0,8	-0,7	-4,3	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3

Anm.: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet (EA). Avvikelsen från EU-genomsnittet beräknas på grundval av det oviktade genomsnittet.
Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).
Källa: Eurostat, beräkning från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering för oviktade genomsnitt.

Bilaga 4 (forts.). Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, förändringar och avvikelse från EU-genomsnittet

År	Rättvisa arbetsvillkor											
	Sysselsättningsgrad (% av befolkningen i åldern 20–64 år)			Arbetslöshet (% av arbetskraften 15–74 år)			Långtidsarbetslöshet (% av arbetskraften 15–74 år)			Tillväxt i hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100)		
	2024			2024			2024			2024		
	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)
EU-27	0,5	-1,5	0,0	-0,2	0,1	-0,2	-0,2	0,1	-0,1	2,2	-10,6	-1,2
EA-20	0,6	-2,0	0,1	-0,2	0,6	-0,2	-0,3	0,3	-0,2	2,0	-15,5	-1,4
EUnw	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	3,4	0,0	0,0
EAnw	0,5	-0,4	0,0	-0,1	0,3	-0,1	-0,2	0,2	-0,1	3,3	-6,7	-0,1
BE	0,2	-5,0	-0,3	0,2	-0,1	0,2	-0,2	0,2	-0,1	0,5	-17,8	-2,8
BG	0,6 b	-0,54 b	0,1	-0,1 b	-1,6 b	-0,1	-0,1 b	0,4 b	0,0	:	:	:
CZ	0,6	5,0	0,1	0,0	-3,2	0,0	0,0	-1,0	0,1	1,3	0,4	-2,1
DK	0,4 b	2,9	-0,1	1,1 b	0,4	1,1	0,3 b	-1,0	0,4	1,0	0,1	-2,4
DE	0,2	4,0	-0,3	0,3	-2,4	0,3	-0,1	-0,9	0,0	1,3	-8,7	-2,1
EE	-0,3	4,5	-0,8	1,2	1,8	1,2	0,5	0,0	0,6	3,5	6,2	0,1
IE	0,7	2,5	0,2	0,0	-1,5	0,0	-0,1	-0,8	0,0	3,2	-10,0	-0,2
EL	1,9	-8,0	1,4	-1,0	4,3	-1,0	-0,8	3,6	-0,7	2,5	-40,7	-0,9
ES	0,9 d	-5,9 d	0,4	-0,8 d	5,6 d	-0,8	-0,5 d	2,0 d	-0,4	3,1	-20,9	-0,3
FR	0,7 d	-2,2 d	0,2	0,1 d	1,6 d	0,1	-0,1 d	-0,1 d	0,0	2,3	-11,4	-1,1
HR	2,8	-3,7	2,3	-1,1	-0,8	-1,1	-0,3	0,0	-0,2	6,6	13,2	3,2
IT	0,8	-10,2	0,3	-1,2	0,7	-1,2	-0,9	1,5	-0,8	1,4	-28,9	-2,0
CY	0,3	2,5	-0,2	-0,9	-0,9	-0,9	-0,5	-0,5	-0,4	4,9	-17,1	1,6
LV	-0,1	0,1	-0,6	0,4	1,1	0,4	0,4	0,4	0,5	4,4	-2,1	1,0
LT	0,7	1,9	0,2	0,2	1,3	0,2	0,0	0,5	0,1	4,6	19,2	1,2
LU	-0,6	-3,1	-1,1	1,2	0,6	1,2	-0,1	-0,2	0,0	0,9	-11,8	-2,4
HU	0,4	3,8	-0,1	0,4	-1,3	0,4	0,1	-0,3	0,2	3,9	43,3	0,6
MT	1,7	5,7	1,2	-0,4	-2,7	-0,4	-0,1	-1,1	0,0	8,5	46,9	5,1
NL	0,0	6,2	-0,5	0,1	-2,1	0,1	0,0	-1,3	0,1	2,2	-12,5	-1,2
AT	0,2	0,1	-0,3	0,1	-0,6	0,1	0,0	-0,7	0,1	3,6	-22,1	0,2
PL	0,5	1,1	0,0	0,1	-2,9	0,1	0,0	-1,0	0,1	6,6	41,2	3,3
PT	0,5	1,2	0,0	0,0	0,7	0,0	-0,1	0,6	0,0	6,1	-6,1	2,7
RO	0,8	-7,8	0,3	-0,2	-0,4	-0,2	-0,4	0,0	-0,3	7,9	53,9	4,5
SI	0,8	1,0	0,3	0,0	-2,1	0,0	-0,3	-0,7	-0,2	1,8	-2,4	-1,5
SK	0,6	0,8	0,1	-0,5	-0,5	-0,5	-0,3	1,7	-0,2	4,3	8,7	1,0
FI	-1,2	-0,3	-1,7	1,2	2,6	1,2	0,2	0,0	0,3	0,8	-16,1	-2,6
SE	-0,7	4,6	-1,2	0,7	2,6	0,7	0,1	-0,1	0,2	0,4	-4,3	-3,0

Anm.: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet (EA). Avvikelsen från EU-genomsnittet beräknas på grundval av det oviktade genomsnittet. Hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita beräknas med hjälp av ojusterad inkomst (dvs. utan sociala transfereringar in natura) och utan korrigering för köpkraftsstandard.

Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).

Källa: Eurostat, beräkning från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering för oviktade genomsnitt.

Bilaga 4 (forts.). Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, förändringar och avvikelse från EU-genomsnittet

År	Socialt skydd och social inkludering											
	Risk för fattigdom eller social utestängning (% av den totala befolkningen)			Andel barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning (i % av befolkningen 0–17 år)			Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskning (procentuell minskning av andelen som löper risk för fattigdom)			Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning (procentenheter, befolkningen 20–64 år)		
	2024			2024			2024			2024		
	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)
EU-27	-0,3	0,8	0,1	-0,7	2,3	-0,1	-0,5	0,7	-0,7	2,6	-3,0	0,7
EA-20	-0,2	1,2	0,2	-0,4	3,1	0,2	-1,6	0,5	-1,7	2,8	-4,0	0,9
EUnw	-0,4	0,0	0,0	-0,6	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	1,9	0,0	0,0
EAnw	-0,2	0,1	0,2	-0,5	-0,3	0,1	-0,4	-0,5	-0,5	1,7	-1,4	-0,2
BE	-0,5	-1,9	-0,1	0,6	-1,7	1,2	3,1	19,7	3,0	-0,4	6,1	-2,3
BG	0,3	10,1	0,7	1,2	13,2	1,8	-0,1	-5,7	-0,2	-4,1	8,4	-6,0
CZ	-0,7	-8,9	-0,3	0,4	-6,5	1,0	1,1	7,2	1,0	-0,5	-5,3	-2,4
DK	0,1	-2,2	0,5	0,6	-6,0	1,2	-1,0	17,0	-1,1	5,7 b	-0,9 b	3,8
DE	-0,2	0,9	0,2	-1,0	1,0	-0,4	-6,0	2,3	-6,1	-0,6 e	-5,0	-2,5
EE	-2,0	2,0	-1,6	-1,8	-5,4	-1,2	3,9	-1,9	3,8	0,6	-6,2	-1,3
IE	-2,1	-3,1	-1,7	-3,4	-1,0	-2,8	-7,0	17,4	-7,1	1,5	11,2	-0,4
EL	0,8	6,7	1,2	-0,2	6,0	0,4	-1,6	-16,8	-1,7	2,5	1,5	0,6
ES	-0,7	5,6	-0,3	0,1	12,7	0,7	1,0	-9,5	0,9	9,6	-3,6	7,7
FR	0,1	0,3	0,5	-0,4	4,3	0,2	-3,0	5,4	-3,2	2,5	-4,6	0,6
HR	1,0 b	1,5 b	1,4	2,0 b	-2,6 b	2,6	0,7 b	-11,8 b	0,6	1,8 b	14,0	-0,1
IT	0,3	2,9	0,7	0,0	5,2	0,6	0,8	-2,1	0,6	9,2 b	-1,9 b	7,3
CY	-0,3	-3,1	0,1	-2,3	-7,1	-1,7	0,4	-2,9	0,3	-2,5	-2,5	-4,4
LV	-1,3	4,1	-0,9	-2,4	-4,0	-1,8	-2,0	-12,0	-2,1	2,8	-5,7	0,9
LT	1,5 p	5,6 p	1,9	1,1 p	0,9 p	1,7	-4,1 p	-7,6 p	-4,2	7,5 p	12.9 p	5,6
LU	-1,4	-0,2	-1,0	-0,5	3,7	0,1	-0,4	-6,4	-0,5	:	:	:
HU	-0,4	-0,9	0,0	-1,7	1,0	-1,1	-2,3	-9,9	-2,4	-1,5	1,3	-3,4
MT	-0,1	-0,5	0,3	0,7	4,0	1,3	0,4	-7,4	0,3	-0,5	-1,7	-2,4
NL	-0,4	-4,8	0,0	-0,1	-6,1	0,5	2,6	7,6	2,5	-2,9	-6,1	-4,8
AT	-0,8	-3,3	-0,4	-1,8	-1,0	-1,2	1,5	7,3	1,4	-5,4	-6,3	-7,3
PL	-0,3	-4,2	0,1	-0,8	-5,8	-0,2	5,5	8,1	5,3	1,7 u	8,6	-0,2
PT	-0,4	-0,5	0,0	-1,9	-1,2	-1,3	2,6	-11,0	2,5	7,3 b	-5,7 b	5,4
RO	-4,1	7,7	-3,7	-5,2	11,9	-4,6	3,2	-14,6	3,1	15,6	17,8	13,7
SI	0,7	-5,8	1,1	1,1	-10,1	1,7	2,2	4,3	2,1	-3,1	-12,8	-5,0
SK	0,7	-1,9	1,1	-2,7	0,7	-2,1	0,2	3,3	0,1	1,7	-3,2	-0,2
FI	1,0	-3,4	1,4	3,5	-4,6	4,1	-2,4	13,0	-2,5	1,0	-6,6	-0,9
SE	-0,9	-2,7	-0,5	-0,7	-1,0	-0,1	3,7	7,2	3,6	-0,3	-4,1	-2,2

Anm.: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet (EA). Avvikelsen från EU-genomsnittet beräknas på grundval av det oviktade genomsnittet.
Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).
Källa: Eurostat, beräkning från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering för oviktade genomsnitt.

Bilaga 4 (forts.). Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, förändringar och avvikelse från EU-genomsnittet

År	Socialt skydd och social inkludering (forts.)								
	Andel med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst (% av den totala befolkningen)			Barn under tre år i formell barnomsorg (% av befolkningen under tre år)			Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov (% av befolkningen över 16 år)		
	2024			2024			2024		
	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS–EU (12 mån.)
EU-27	-0,6	0,4	-0,2	1,9	1,2	0,8	0,1	-0,5	0,2
EA-20	-0,4	0,7	0,1	2,4	6,6	1,3	0,3	-0,5	0,4
EUnw	-0,5	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0
EAnw	-0,2	-0,3	0,2	1,6	3,7	0,5	-0,1	0,3	0,1
BE	-1,1	-1,1	-0,7	-3,9	14,3	-5,0	0,3	-1,6	0,4
BG	-3,1	0,2	-2,7	3,8	-16,8	2,7	0,0	-1,9	0,1
CZ	0,1	1,4	0,6	2,9	-30,7	1,8	0,1	-2,5	0,2
DK	-0,8	6,8	-0,4	-7,0 b	24,9	-8,1	0,4	0,1	0,5
DE	-1,0 b	4,2	-0,6	1,8	-12,9	0,7	0,6 e	-2,2	0,7
EE	1,0	0,8	1,5	-1,1	-1,2	-2,2	-4,4	5,5	-4,3
IE	-0,2	-3,3	0,3	2,3	-13,6	1,2	0,2	-0,1	0,3
EL	0,4	21,1	0,9	-0,7	-9,1	-1,8	0,5	9,1	0,6
ES	-0,4	0,0	0,1	-0,8	17,0	-1,9	0,0	-1,2	0,1
FR	0,5	-0,8	1,0	1,9	21,3	0,8	0,4	1,1	0,5
HR	-0,3	-4,1	0,2	0,6	-7,8	-0,5	0,3 b	-1,7	0,4
IT	-0,6	-2,7	-0,2	4,9	1,4	3,8	0,1	-1,1	0,2
CY	-0,2	-5,4	0,3	2,7	2,1	1,6	0,0	-2,9	0,1
LV	-0,5	-1,1	-0,1	-10,0	-13,1	-11,1	0,6	5,4	0,7
LT	1,0 p	-1,6 p	1,5	17,0 p	-1.1 p	15,9	0,5 p	1,3 p	0,6
LU	-3,5 b	0,2	-3,1	-3,4	18,6	-4,5	0,2	-2,0	0,3
HU	1,7	1,2	2,2	-3,9	-21,4	-5,0	0,0	-2,0	0,1
MT	-0,2 b	-2,0	0,3	-6,9	6,1	-8,0	0,2	-2,7	0,3
NL	-2,4	-0,9	-2,0	7,4	40,9	6,3	0,3	-2,4	0,4
AT	0,3	-1,5	0,8	6,1	-7,8	5,0	0,4	-2,0	0,5
PL	-0,7	-2,6	-0,3	2,5	-22,9	1,4	0,2	0,8	0,3
PT	2,0	-0,9	2,5	3,9	21,4	2,8	-0,3	-0,5	-0,2
RO	-4,4	-3,1	-4,0	-0,9	-26,6	-2,0	-3,0	-0,8	-2,9
SI	0,1	-4,0	0,6	1,2	19,8	0,1	-0,4	0,4	-0,3
SK	0,5	-1,4	1,0	4,1	-32,9	3,0	-1,6	-1,4	-1,5
FI	-0,1	-2,4	0,4	4,3	10,2	3,2	0,6	5,5	0,7
SE	-0,3	2,8	0,2	0,8	19,7	-0,3	0,1	-0,8	0,2

Anm.: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet (EA). Avvikelsen från EU-genomsnittet beräknas på grundval av det oviktade genomsnittet.

Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).

Källa: Eurostat, beräkning från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering för oviktade genomsnitt.

Bilaga 5. Utvalda huvudindikatorer i den sociala resultattavlan efter region[356]

Figur 1. Unga med högst grundskoleutbildning, 2024
(%, andel av befolkningen 18–24 år, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 9,4 %)

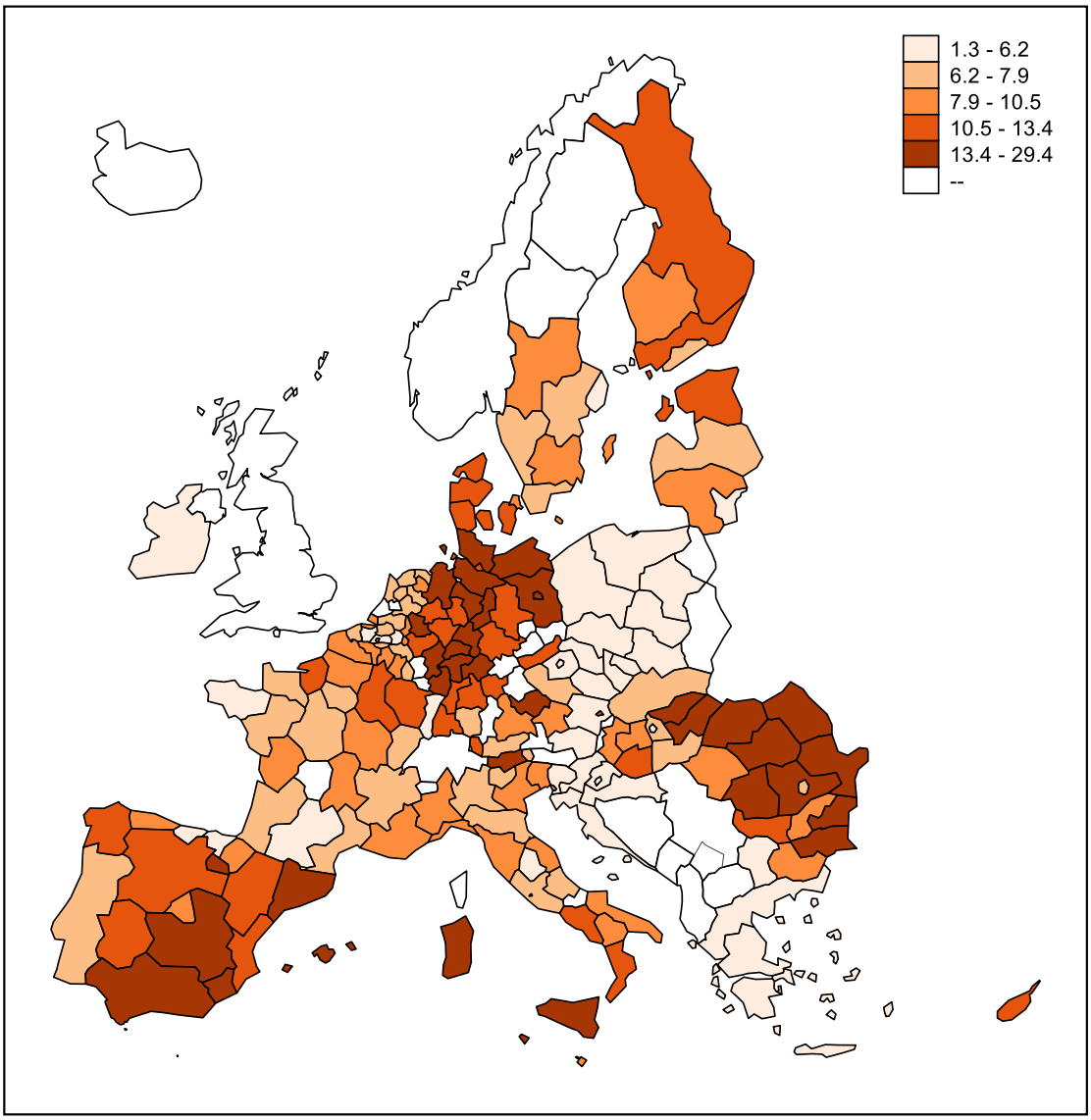

Anm.: Förklaringen ”--” innebär att inga uppgifter är tillgängliga. Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Uppgifter på nationell nivå för Portugal. Uppgifter på Nuts 1-nivå för Grekland, Irland, Polen och Slovakien. För de yttersta randområdena, som inte finns med på kartan, är uppgifterna följande: Kanarieöarna 13,1 %, Franska Guyana 29,4 %, Réunion 11,8 %, Azorerna 19,8 %.
Källa: Eurostat [edat_lfse_16], EU:s arbetskraftsundersökning. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

356 *Anm*: Uppdelning efter region på Nuts 2-nivå. Om en uppdelning på Nuts 2-nivå inte är tillgänglig visar kartorna Nuts 1-nivån eller den nationella nivån.

Figur 2. Unga som varken arbetar eller studerar, 2024

(%, andel av befolkningen 15–29 år, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 11,1 %)

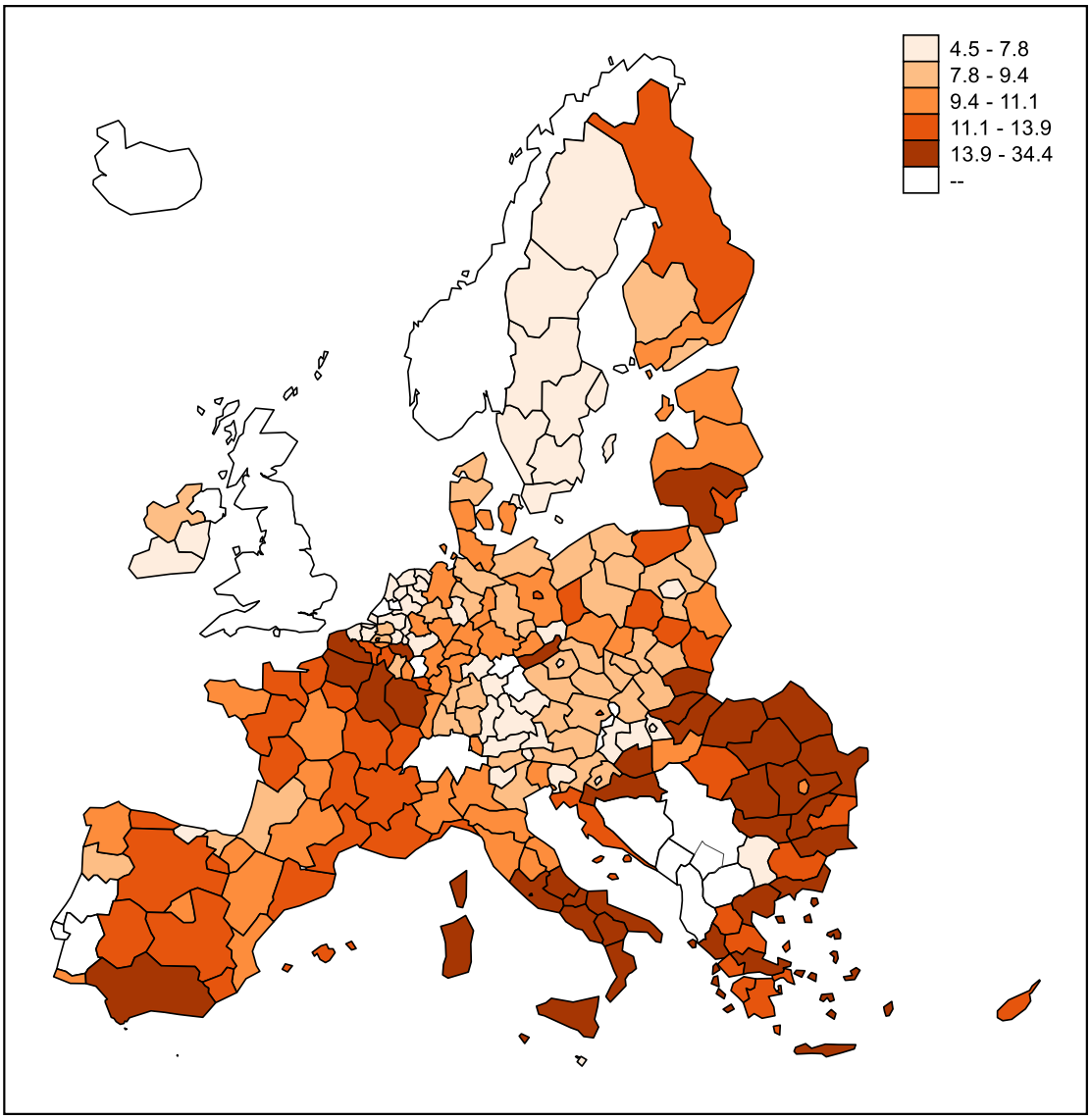

Anm.: Förklaringen ”--” innebär att inga uppgifter är tillgängliga. Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. För de yttersta randområdena, som inte finns med på kartan, är uppgifterna följande: Kanarieöarna 14 %, Guadeloupe 21 %, Martinique 20,9 %, Franska Guyana 34,4 %, Réunion 24,2 %, Azorerna 13 %, Madeira 10,1 %.

Källa: Eurostat [edat_lfse_22], EU:s arbetskraftsundersökning. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 3. Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män, 2024

(skillnad i procentenheter, sysselsättningsgraden för män minus sysselsättningsgraden för kvinnor, baserat på befolkningen 20–64 år, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 10,0 procentenheter)

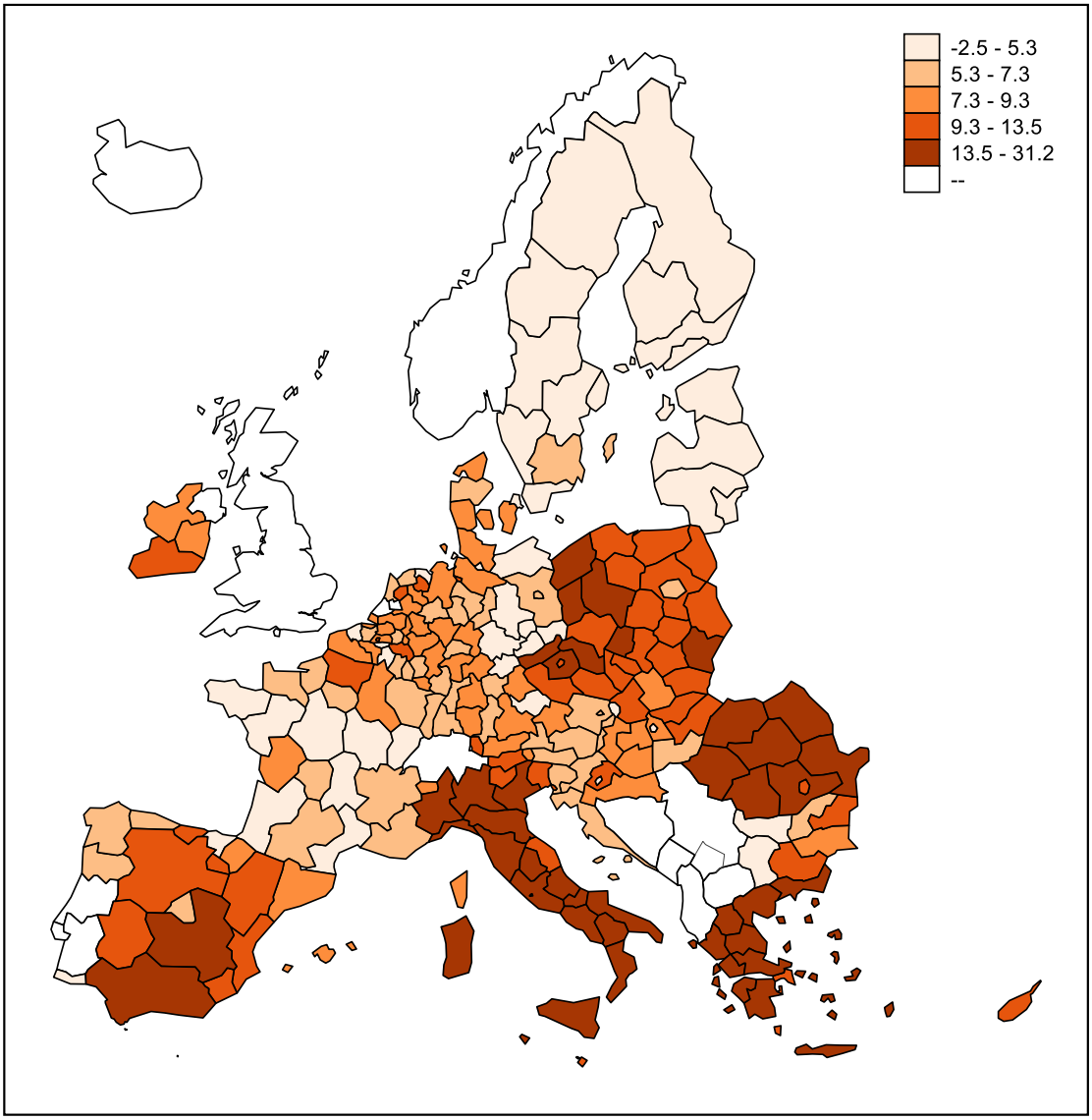

Anm.: Förklaringen ”--” innebär att inga uppgifter är tillgängliga. Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. För de yttersta randområdena, som inte finns med på kartan, är uppgifterna följande: Kanarieöarna 8,8 procentenheter, Guadeloupe 1,6 procentenheter, Martinique 0,1 procentenheter, Franska Guyana 16,9 procentenheter, Réunion 7 procentenheter, Azorerna 7,4 procentenheter, Madeira 3,2 procentenheter.

Källa: Eurostat [tepsr_lm220], EU:s arbetskraftsundersökning. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 4. Inkomstskillnader, uttryckt som förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil – S80/S20, 2024

(index, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 4,7)

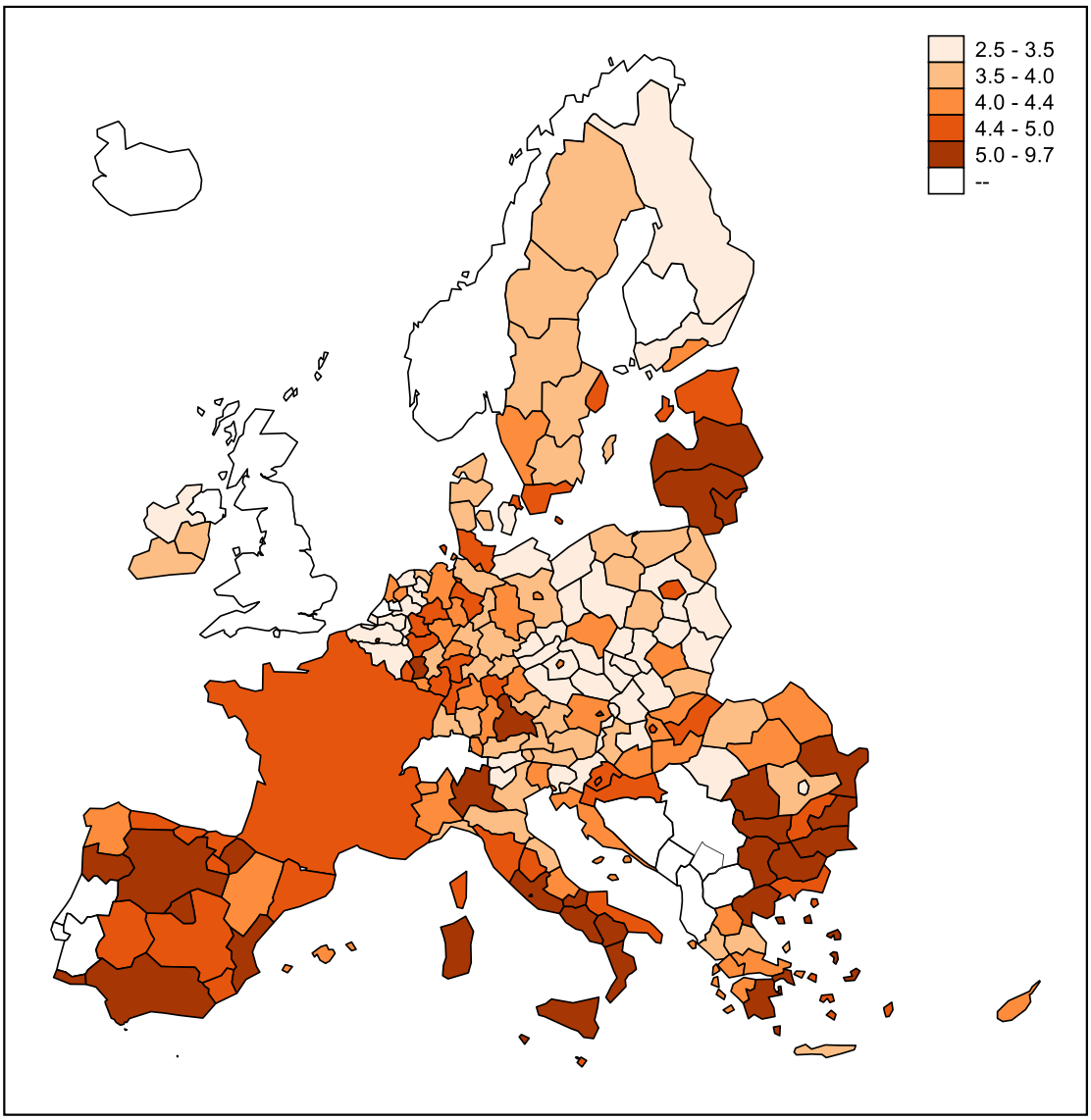

Anm.: Förklaringen ”--” innebär att inga uppgifter är tillgängliga. Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Uppgifter på nationell nivå för Cypern, Estland, Frankrike, Lettland, Luxemburg och Malta. Uppgifter på Nuts 1-nivå för Belgien. För de yttersta randområdena, som inte finns med på kartan, är uppgifterna följande: Kanarieöarna 5,5, Azorerna 5,9, Madeira 4,9.

Källa: Eurostat [ilc_di11_r], EU-Silc. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 5. Sysselsättningsgrad, 2024

(%, andel av befolkningen 20–64 år, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 75,8 %)

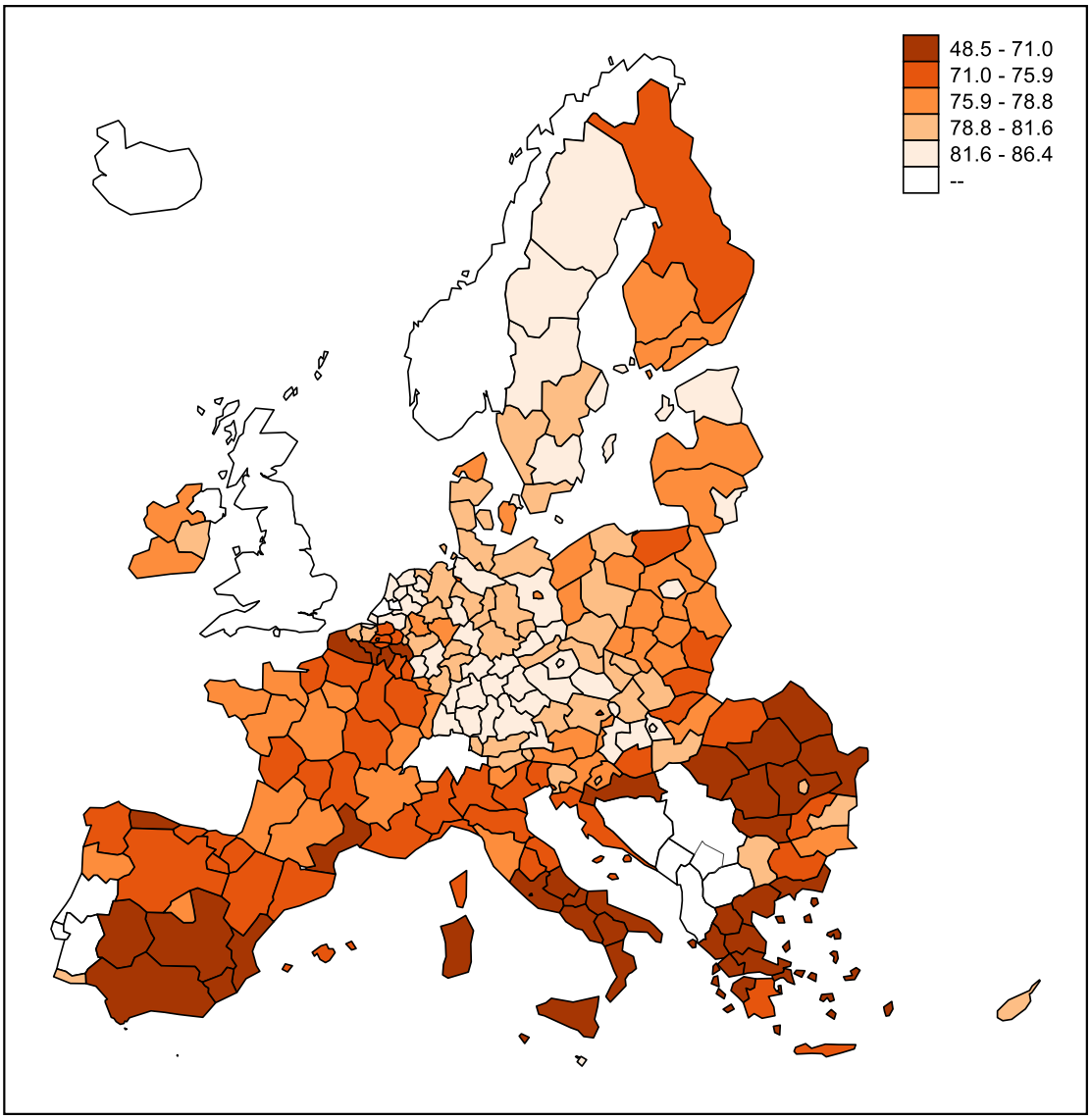

Anm.: Förklaringen ”--” innebär att inga uppgifter är tillgängliga. Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. För de yttersta randområdena, som inte finns med på kartan, är uppgifterna följande: Kanarieöarna 67,3 %, Guadeloupe 61 %, Martinique 67,3 %, Franska Guyana 51,1 %, Réunion 57,5 %, Azorerna 74,8 %, Madeira 76,3 %.

Källa: Eurostat [lfst_r_lfe2emprt], EU:s arbetskraftsundersökning. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 6. Arbetslöshet, 2024

(%, andel av arbetskraften 15–74 år, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 5,9 %)

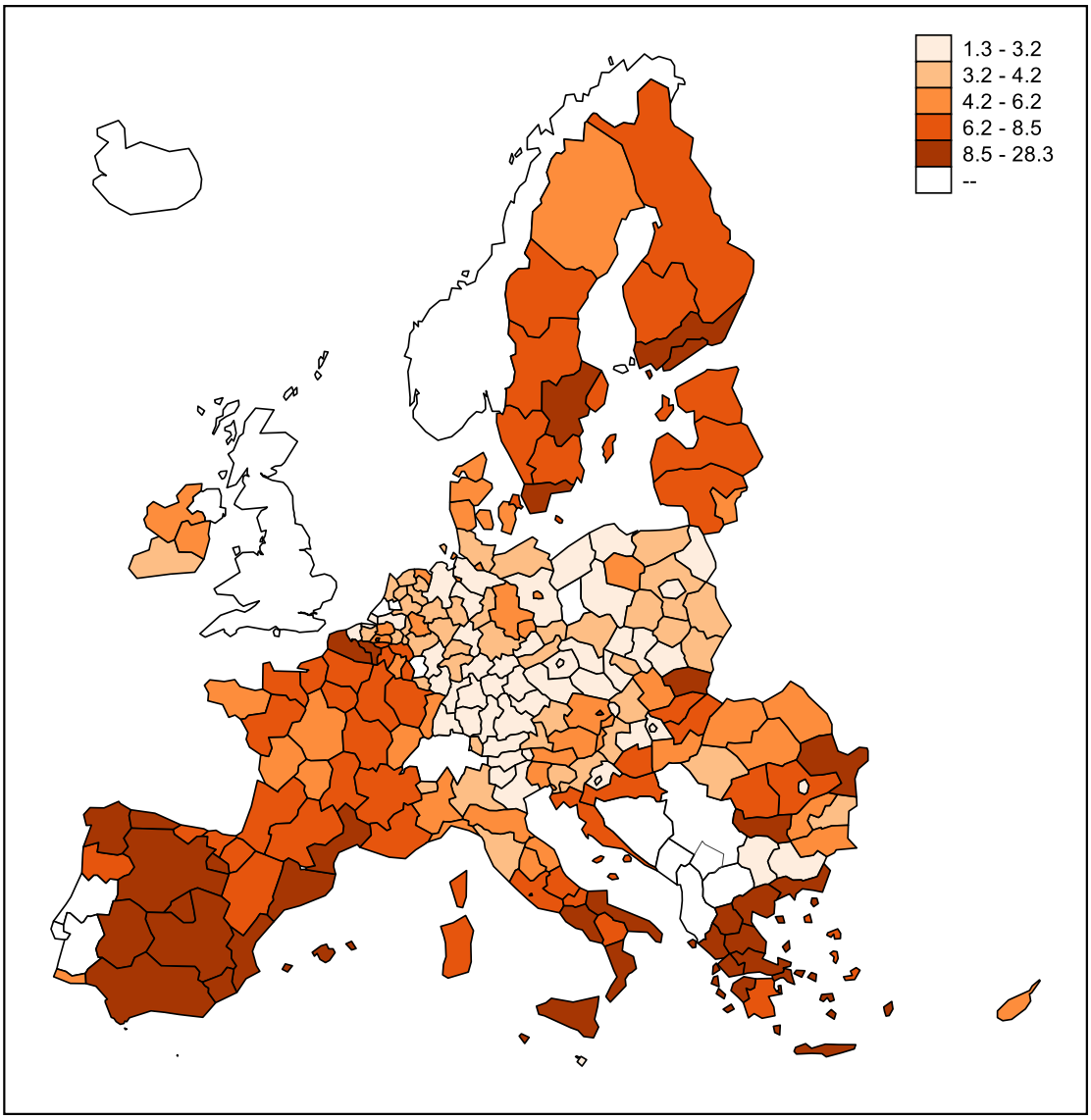

Anm.: Förklaringen ”--” innebär att inga uppgifter är tillgängliga. Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. För de yttersta randområdena, som inte finns med på kartan, är uppgifterna följande: Kanarieöarna 13,8 %, Guadeloupe 16,8 %, Martinique 12,3 %, Franska Guyana 17 %, Réunion 17,3 %, Azorerna 5,6 %, Madeira 5,7 %.

Källa: Eurostat [lfst_r_lfu3rt], EU:s arbetskraftsundersökning. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 7. Långtidsarbetslöshet (12 månader eller mer), 2024
(%, andel av arbetskraften, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 1,9 %)

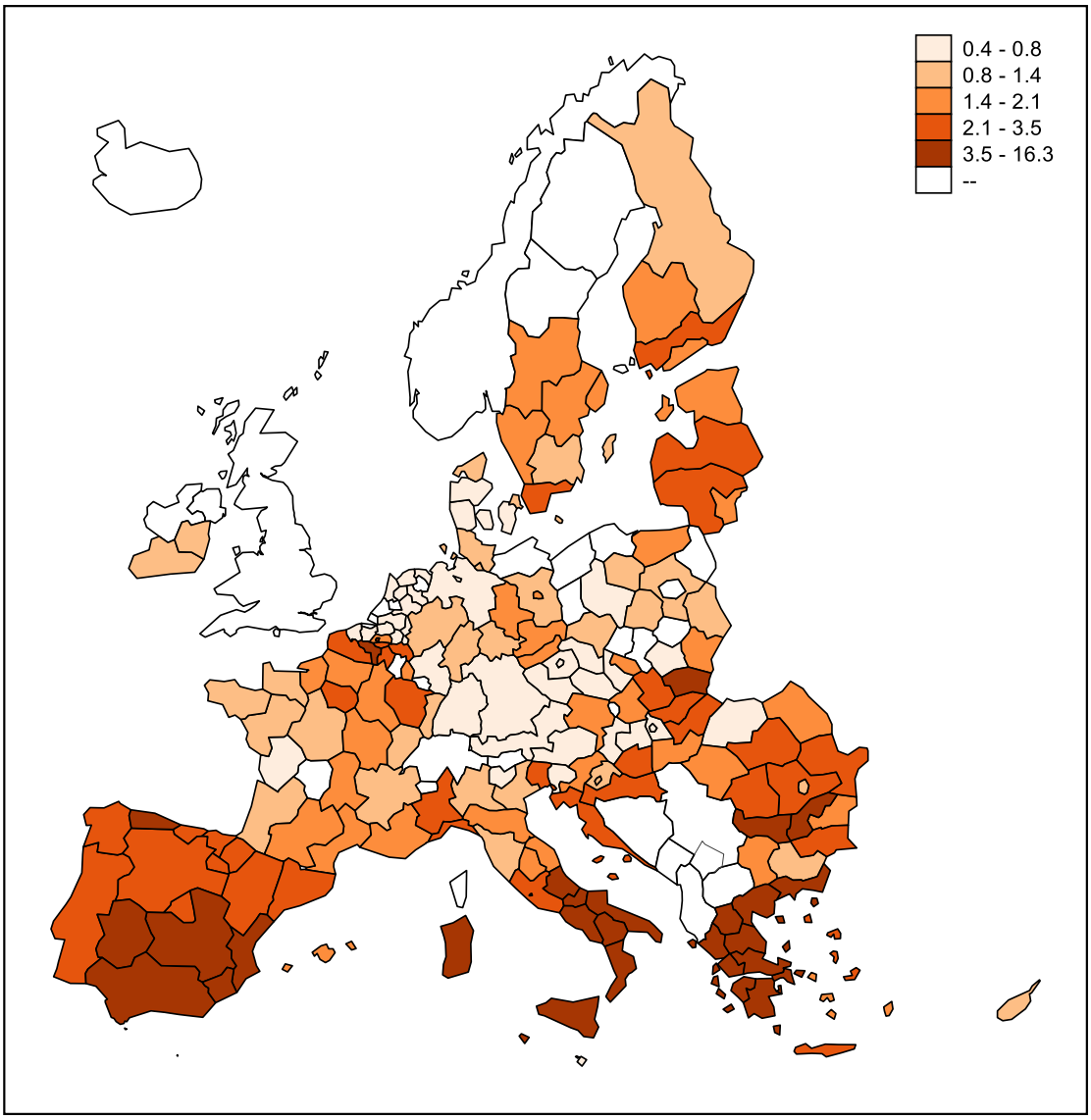

Anm.: Förklaringen ”--” innebär att inga uppgifter är tillgängliga. Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Uppgifter på nationell nivå för Portugal. Uppgifter på Nuts 1-nivå för Österrike och Tyskland. För de yttersta randområdena, som inte finns med på kartan, är uppgifterna följande: Kanarieöarna 5,7 %, Guadeloupe 11,4 %, Martinique 5,3 %, Franska Guyana 6,7 %, Réunion 8,2 %.

Källa: Eurostat [lfst_r_lfu2ltu], EU:s arbetskraftsundersökning. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 8. Personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning, 2024
(%, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 21,0 %)

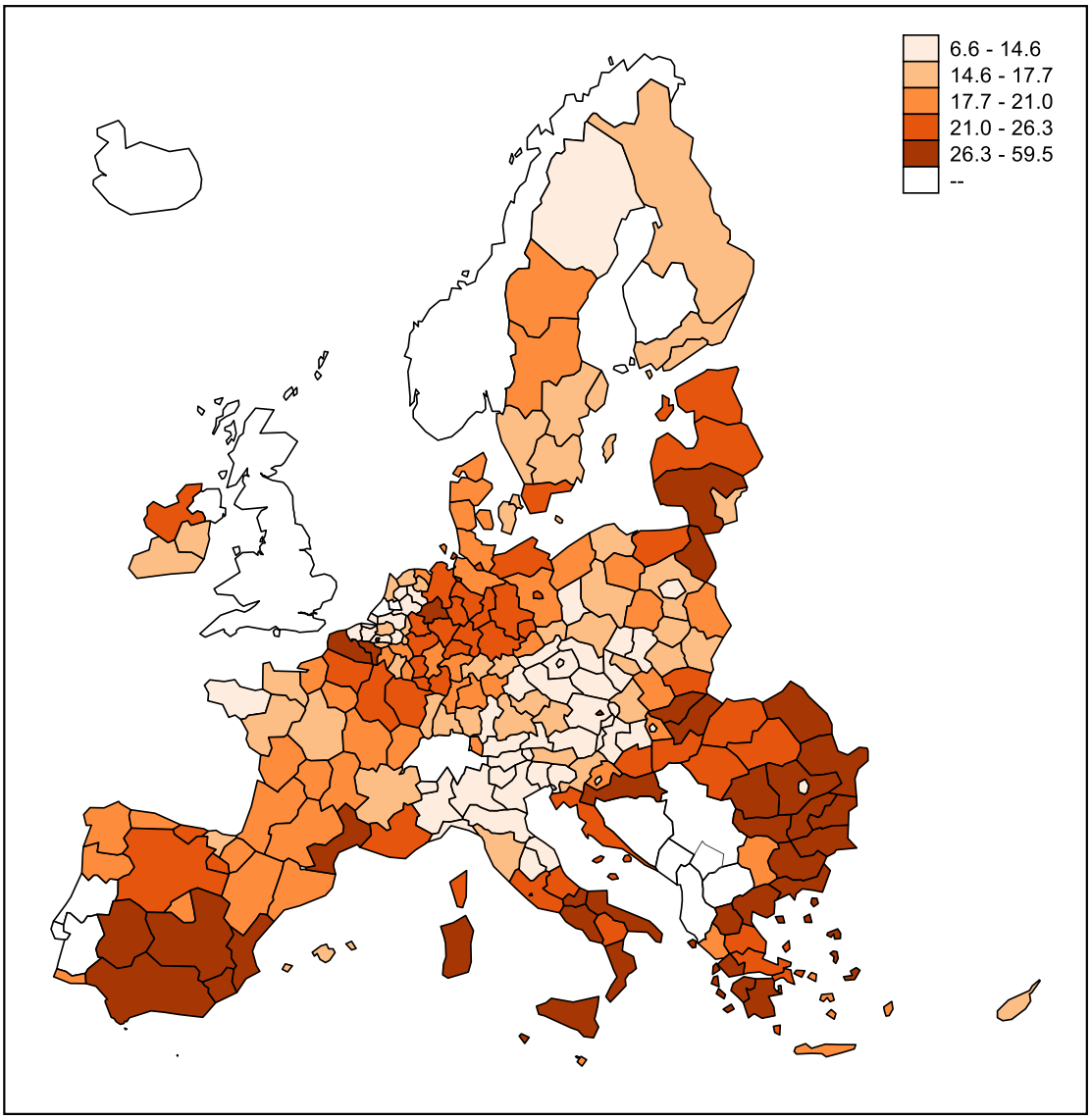

Anm.: Förklaringen ”--” innebär att inga uppgifter är tillgängliga. Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Uppgifter på nationell nivå för Cypern, Estland, Lettland, Luxemburg och Malta. För de yttersta randområdena, som inte finns med på kartan, är uppgifterna följande: Kanarieöarna 31,2 %, Guadeloupe 39,4 %, Martinique 30,1 %, Franska Guyana 59,5 %, Réunion 39,4 %, Azorerna 28,4 %, Madeira 22,9 %.
Källa: Eurostat [ilc_peps11n], EU-Silc. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 9. Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskning, 2024
(%, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 34,2 %)

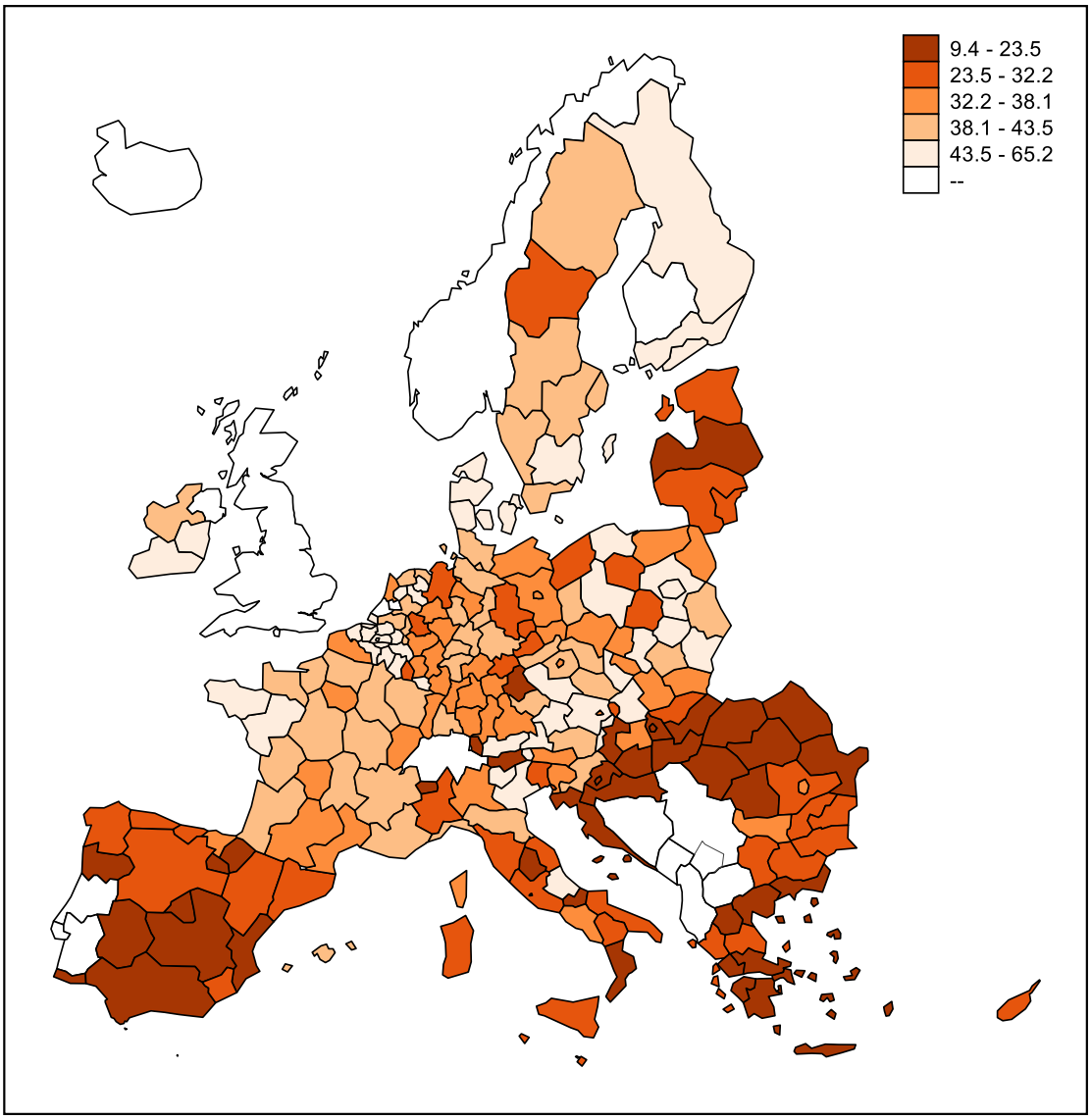

Anm.: Förklaringen ”--” innebär att inga uppgifter är tillgängliga. Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Uppgifter på nationell nivå för Cypern, Estland, Lettland, Luxemburg och Malta. För de yttersta randområdena, som inte finns med på kartan, är uppgifterna följande: Kanarieöarna 25,45 %, Guadeloupe 27,45 %, Martinique 33,98 %, Franska Guyana 17,11 %, Réunion 32,65 %, Azorerna 23,9 %, Madeira 28,73 %.
Källa: Eurostat [tespm050_r], EU-Silc. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 10. Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov, 2024

(%, andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov på grund av kostnader, väntetid eller lång resväg, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 2,5 %)

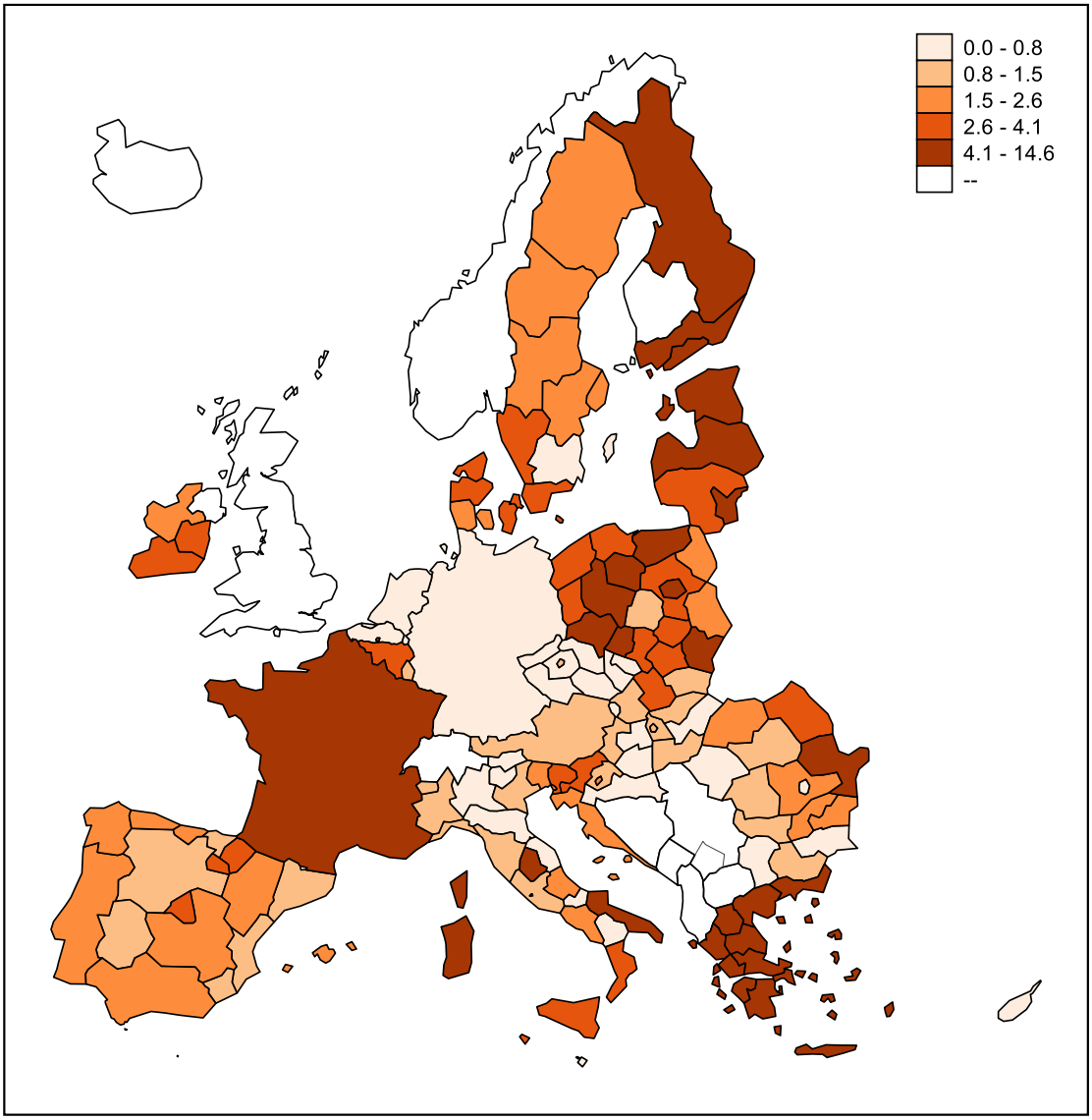

Anm.: Förklaringen ”--” innebär att inga uppgifter är tillgängliga. Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Uppgifter på nationell nivå för Cypern, Estland, Frankrike, Lettland, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Portugal, Tyskland och Österrike. Uppgifter på Nuts 1-nivå för Belgien. För de yttersta randområdena, som inte finns med på kartan, är uppgifterna följande: Kanarieöarna 1,1 %.

Källa: Eurostat [hlth_silc_08_r], EU-Silc. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Bilaga 6. Klassificering av medlemsstaterna på grundval av den sociala resultattavlan

I mitten av 2015 enades Europeiska kommissionen, sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om en metod för bedömning av medlemsstaternas resultat när det gäller centrala sysselsättningsindikatorer och sociala indikatorer. Enligt överenskommelsen syftade metoden till att tillhandahålla en klassificering och en färgkod för varje indikator genom ett mått på varje medlemsstats relativa situation. Den aktuella metoden används både för nivåer per år (nivåer) och för förändringar mellan år (förändringar). På så sätt blir det möjligt att göra en heltäckande bedömning av medlemsstaternas resultat. Kommissionen beslutade 2017 tillsammans med sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd att tillämpa denna metod på huvudindikatorerna i den sociala resultattavlan, som åtföljer den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

För att se varje medlemsstats relativa position räknas nivåer (*I*) och förändringar av dessa från ett år till ett annat (*D*) för varje indikator om till standardpoäng (även kallade z-poäng), så att samma måttenheter tillämpas för alla indikatorer. Detta görs genom att man standardiserar indikatorvärdena för både nivåer och förändringar (*I* respektive *D*) enligt följande formel:

$$IS_{MS} = \frac{[I_{MS} - genomsnitt\ (I_{MS})]}{\text{standardavvikelse } (I_{MS})} \text{och} DS_{MS} = \frac{[D_{MS} - \text{genomsnitt } (D_{MS})]}{\text{standardavvikelse } (D_{MS})}$$

där I_{MS} är värdet på en indikator under ett visst år och D_{MS} är förändringen från föregående år för medlemsstaten MS[357], medan IS_{MS} och DS_{MS} är de respektive z-poängen[358]. Denna metod gör det möjligt att för varje medlemsstat uttrycka indikatorvärdet genom att ange med hur många standardavvikelser det avviker från (det oviktade) genomsnittet.

[357] För indikatorn ”hushållens disponibla bruttoinkomst”, D_{MS} avser procentuell förändring jämfört med föregående år för medlemsstaten MS.

[358] Standardavvikelsen beräknas utan korrigering för små dataset.

Medlemsstaternas resultat bedöms på grundval av de framräknade z-poängen som jämförs med tröskelvärden. Efter analysen av huvudindikatorerna beslutades det att fem intervall för z-poängen skulle fastställas med hjälp av fyra symmetriska tröskelvärden på -1, -0,5, 0,5 och 1, för både nivåer och förändringar[359]. Resultaten bedömdes i förhållande till EU-genomsnittet enligt följande:

Z-poängens värde	**Relativa resultat**	
	Om *högt* värde = bra	**Om *lågt* värde = bra**
Z-poäng < -1	Mycket lågt	Mycket högt
-1 ≤ z-poäng < -0,5	Lågt	Högt
-0,5 ≤ z-poäng ≤ 0,5	Neutralt	Neutralt
0,5 < z-poäng ≤ 1	Högt	Lågt
1 < z-poäng	Mycket högt	Mycket lågt

Genom kombination av de relativa resultaten i fråga om nivåer och förändringar är det möjligt att klassificera ett lands totala relativa resultat, enligt beskrivningen på följande sidor. Definitionerna av dessa sju kategorier är baserade på z-poäng, medan ytterligare villkor har lagts till över tid när det gäller indikatorvärden för att förekomster med dåliga relativa resultat (z-poäng) men goda absoluta resultat (förbättrade eller oförändrade indikatorvärden) när det gäller förändringar ska kunna klassificeras på ett bättre sätt. Motsvarande färgkodning återfinns i översikten i kapitel 3.1 och i punktdiagrammen i kapitel 2 i rapporten. Klassificeringen stöder också den första delen av landanalysen i kapitel 3, baserad på principerna i ramen för social konvergens, som beskrivs i de tillhörande huvudbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd och den underliggande rapporten *Report of the joint EMCO-SPC Working Group*.

[359] Både normalfördelnings- och t-fördelningstest utfördes, vilket ledde till att hypotesen om likhet med dessa fördelningar kunde avvisas och därför kunde inga parametriska antaganden om fördelningen av de observerade indikatorvärdena göras. Därför är den valda metoden att med hjälp av en vanlig ”tumregel” fastställa dessa tröskelvärden. Vid standardiserad normalfördelning motsvarar de valda brytpunkterna ungefär värdena för den kumulativa fördelningsfunktionen på 15 %, 30 %, 50 %, 70 % och 85 %.

Tabellerna nedan visar den övergripande klassificeringen på grundval av relativa resultat i fråga om nivåer och förändringar.

Resultat: nivå	Resultat: förändring					
	Mycket högt	Högt	Genomsnittligt	Lågt	Mycket lågt	
Mycket högt					D↑	D↓
Högt					D↑	D↓
Genomsnittligt					D↑	D↓
Lågt						
Mycket lågt						

Anm: De tvåfärgade områdena (mörkgrönt/blått, ljusgrönt/blått och vitt/orange) i den sista kolumnen (”mycket låg”) anger villkorens inverkan på förändringar i (absoluta) indikatorvärden (D) enligt förklaringen nedan.

Bästa resultat	*Nivå*: mycket högt resultat *Förändring*: mycket högt till lågt resultat ELLER *Nivå*: mycket högt resultat *Förändring*: mycket lågt resultat med ett förbättrat indikatorvärde (↑)	Medlemsstater med mycket bättre indikatornivåer än EU-genomsnittet, vars situation förbättras eller inte försämras mycket snabbare än EU-genomsnittet samtidigt som indikatorvärdet inte försämras
Bättre än genomsnittet	*Nivå*: högt resultat *Förändring*: mycket högt till lågt resultat ELLER *Nivå*: högt resultat *Förändring*: mycket lågt resultat med ett förbättrat indikatorvärde (↑) ELLER *Nivå*: genomsnittligt resultat *Förändring*: mycket högt resultat	Medlemsstater med bättre nivåer än EU-genomsnittet, vars situation förbättras eller inte försämras mycket snabbare än EU-genomsnittet eller försämras mycket snabbare än genomsnittet samtidigt som indikatorvärdet inte försämras
Bra men bör övervakas	*Nivå*: högt eller mycket högt resultat *Förändring*: mycket lågt resultat med ett försämrat eller oförändrat indikatorvärde (↓)	Medlemsstater med bättre eller mycket bättre nivåer än EU-genomsnittet, men vars situation försämras mycket snabbare än EU-genomsnittet och vars indikatorvärde även försämras
Genomsnittligt/neutralt	*Nivå*: genomsnittligt resultat *Förändring*: högt till lågt resultat ELLER *Nivå*: genomsnittligt resultat *Förändring*: mycket lågt resultat med ett förbättrat (↑) indikatorvärde	Medlemsstater med genomsnittliga nivåer, vars situation varken förbättras eller försämras mycket snabbare än EU-genomsnittet
Svagt men förbättras	*Nivå*: lågt resultat *Förändring*: mycket högt resultat ELLER *Nivå*: mycket lågt resultat *Förändring*: mycket högt resultat	Medlemsstater med sämre eller mycket sämre nivåer än EU-genomsnittet, men vars situation förbättras mycket snabbare än EU-genomsnittet
Bör bevakas	*Nivå*: genomsnittligt resultat *Förändring*: mycket lågt resultat med ett försämrat eller oförändrat indikatorvärde (↓) ELLER *Nivå*: lågt resultat *Förändring*: högt till mycket lågt resultat	Till denna kategori hör två olika förhållanden där indikatorvärdet försämras: i) Medlemsstater med nivåer som EU-genomsnittet, men vars situation försämras mycket snabbare än EU-genomsnittet. ii) medlemsstater med sämre nivåer än EU-genomsnittet, vars situation försämras eller inte förbättras tillräckligt snabbt
Kritiska situationer	*Nivå*: mycket lågt resultat *Förändring*: högt till mycket lågt resultat	Medlemsstater med mycket sämre nivåer än EU-genomsnittet, vars situation försämras eller inte förbättras tillräckligt snabbt

Anm: Försämring innebär sjunkande värden för de indikatorer där ett högt värde står för ett högt resultat (t.ex. sysselsättningsgrad) och ökande värden för de indikatorer där det står för ett lågt resultat (t.ex. risk för fattigdom eller social utestängning).

Brytpunkter omräknade till indikatorvärden[360]

		Mycket lågt	Lågt	Genomsnittligt	Högt	Mycket högt
Vuxnas deltagande i utbildning (under de senaste 12 månaderna, exkl. handledd utbildning på arbetsplatsen, % av befolkningen 25–64 år)	Nivåer	mindre än 23,0 %	mellan 23 % och 30,4 %	mellan 30,4 % och 45,1 %	mellan 45,1 % och 52,5 %	mer än 52,5 %
	Förändringar	mindre än -6,3 procentenheter	mellan -6,3 och -3,1 procentenheter	mellan -3,1 och 3,4 procentenheter	mellan 3,4 och 6,6 procentenheter	mer än 6,6 procentenheter
Unga med högst grundskoleutbildning (% av befolkningen 18–24 år)	Nivåer	mindre än 4,9 %	mellan 4,9 % och 6,5 %	mellan 6,5 % och 9,8 %	mellan 9,8 % och 11,4 %	mer än 11,4 %
	Förändringar	mindre än -0,9	mellan -0,9 och -0,5 procentenheter	mellan -0,5 och 0,4	mellan 0,4 och 0,8 procentenheter	mer än 0,8
Andel personer som har grundläggande eller över grundläggande digitala färdigheter (% av	Nivåer	mindre än 45,2 %	mellan 45,2 % och 51,4 %	mellan 51,4 % och 63,8 %	mellan 63,8 % och 70 %	mer än 70 %
	Förändringar	mindre än -2,4	mellan -2,4 och -0,6 procentenheter	mellan -0,6 och 3,2	mellan 3,2 och 5,1 procentenheter	mer än 5,1
Unga som varken arbetar eller studerar (% av befolkningen 15–29 år)	Nivåer	mindre än 7,5 %	mellan 7,5 % och 9,0 %	mellan 9,0 % och 12,0 %	mellan 12,0 % och 13,5 %	mer än 13,5 %
	Förändringar	mindre än -1,0	mellan -1,0 och -0,6 procentenheter	mellan -0,6 och 0,3	mellan 0,3 och 0,7 procentenheter	mer än 0,7
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män (procentenheter)	Nivåer	mindre än 3,5	mellan 3,5 och 5,9 procentenheter	mellan 5,9 och 10,7	mellan 10,7 och 13,1	mer än 13,1
	Förändringar	mindre än -1,0	mellan -1,0 och -0,7 procentenheter	mellan -0,7 och 0,1	mellan 0,1 och 0,4 procentenheter	mer än 0,4
Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil (S80/S20)	Nivåer	mindre än 3,7	mellan 3,7 och 4,1	mellan 4,1 och 5,1	mellan 5,1 och 5,6	mer än 5,6
	Förändringar	mindre än -0,4	mellan -0,4 och -0,2	mellan -0,2 och 0,1	mellan 0,1 och 0,2	mer än 0,2
Sysselsättningsgrad (% av befolkningen 20–64 år)	Nivåer	mindre än 73,0 %	mellan 73,0 % och 75,2 %	mellan 75,2 % och 79,5 %	mellan 79,5 % och 81,7 %	mer än 81,7 %
	Förändringar	mindre än -0,3	mellan -0,3 och 0,1 procentenheter	mellan 0,1 och 0,9 procentenheter	mellan 0,9 och 1,3 procentenheter	mer än 1,3
Arbetslöshet (% av arbetskraften 15–74 år)	Nivåer	mindre än 3,7 %	mellan 3,7 % och 4,7 %	mellan 4,7 % och 6,9 %	mellan 6,9 % och 7,9 %	mer än 7,9 %
	Förändringar	mindre än -0,6	mellan -0,6 och -0,3 procentenheter	mellan -0,3 och 0,4	mellan 0,4 och 0,7 procentenheter	mer än 0,7
Långtidsarbetslöshet (% av arbetskraften 15–74 år)	Nivåer	mindre än 0,8 %	mellan 0,8 % och 1,3 %	mellan 1,3 % och 2,4 %	mellan 2,4 % och 2,9 %	mer än 2,9 %
	Förändringar	mindre än -0,4	mellan -0,4 och -0,3 procentenheter	mellan -0,3 och 0 procentenheter	mellan 0 och 0,2 procentenheter	mer än 0,2
Hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100)	Nivåer	mindre än 101,4	mellan 101,4 och 113,1	mellan 113,1 och 136,6	mellan 136,6 och 148,3	mer än 148,3
	Förändringar	mindre än 1,1 %	mellan 1,1 % och 2,2 %	mellan 2,2 % och 4,5 %	mellan 4,5 % och 5,6 %	mer än 5,6 %

360 För indikatorer där lägre värden tyder på bättre resultat (t.ex. arbetslöshet) är ”[mycket] lågt” ett *positive* resultat, medan ”[mycket] högt” är ett *negativt* resultat.

Risk för fattigdom eller social utestängning (% av den totala befolkningen)	Nivåer	mindre än 15,8 %	mellan 15,8 % och 18 %	mellan 18 % och 22,4 %	mellan 22,4 % och 24,6 %	mer än 24,6 %
	Förändringar	mindre än -1,5	mellan -1,5 och -0,9 procentenheter	mellan -0,9 och 0,2	mellan 0,2 och 0,8 procentenheter	mer än 0,8
Risk för fattigdom eller social utestängning för barn (% av befolkningen 0–17 år)	Nivåer	mindre än 15,9 %	mellan 15,9 % och 18,9 %	mellan 18,9 % och 24,9 %	mellan 24,9 % och 27,9 %	mer än 27,9 %
	Förändringar	mindre än -2,4	mellan -2,4 och -1,5 procentenheter	mellan -1,5 och 0,3	mellan 0,3 och 1,2 procentenheter	mer än 1,2
Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) på fattigdomsminskningen (i procentuell minskning	Nivåer	mindre än 23,3 %	mellan 23,3 % och 28,3 %	mellan 28,3 % och 38,5 %	mellan 38,5 % och 43,6 %	mer än 43,6 %
	Förändringar	mindre än -2,8	mellan -2,8 och -1,3 procentenheter	mellan -1,3 och 1,6	mellan 1,6 och 3 procentenheter	mer än 3
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning (procentenheter)	Nivåer	mindre än 19,4	mellan 19,4 och 23,2	mellan 23,2 och 30,8	mellan 30,8 och 34,6	mer än 34,6
	Förändringar	mindre än -2,8	mellan -2,8 och -0,5 procentenheter	mellan -0,5 och 4,2	mellan 4,2 och 6,6 procentenheter	mer än 6,6
Andel med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst (% av den totala befolkningen)	Nivåer	mindre än 2,9 %	mellan 2,9 % och 5,4 %	mellan 5,4 % och 10,2 %	mellan 10,2 % och 12,7 %	mer än 12,7 %
	Förändringar	mindre än -1,9	mellan -1,9 och -1,2 procentenheter	mellan -1,2 och 0,3	mellan 0,3 och 1,0 procentenheter	mer än 1,0
Barn under tre år i formell barnomsorg (i % av befolkningen under tre år)	Nivåer	mindre än 19,0 %	mellan 19,0 % och 28,5 %	mellan 28,5 % och 47,5 %	mellan 47,5 % och 56,9 %	mer än 56,9 %
	Förändringar	mindre än -4,1	mellan -4,1 och -1,5 procentenheter	mellan -1,5 och 3,7	mellan 3,7 och 6,2 procentenheter	mer än 6,2
Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov (i % av befolkningen	Nivåer	mindre än 0,0 %	mellan 0,0 % och 1,5 %	mellan 1,5 % och 4,5 %	mellan 4,5 % och 5,9 %	mer än 5,9 %
	Förändringar	mindre än -1,2	mellan -1,2 och -0,7	mellan -0,7 och 0,4	mellan 0,4 och 1,0	mer än 1,0

Bilaga 7. Översikt över ”sysselsättningstendenser som bör bevakas” och antalet medlemsstater med försämringar eller förbättringar enligt verktyget för bedömning av sysselsättningssituationen 2025

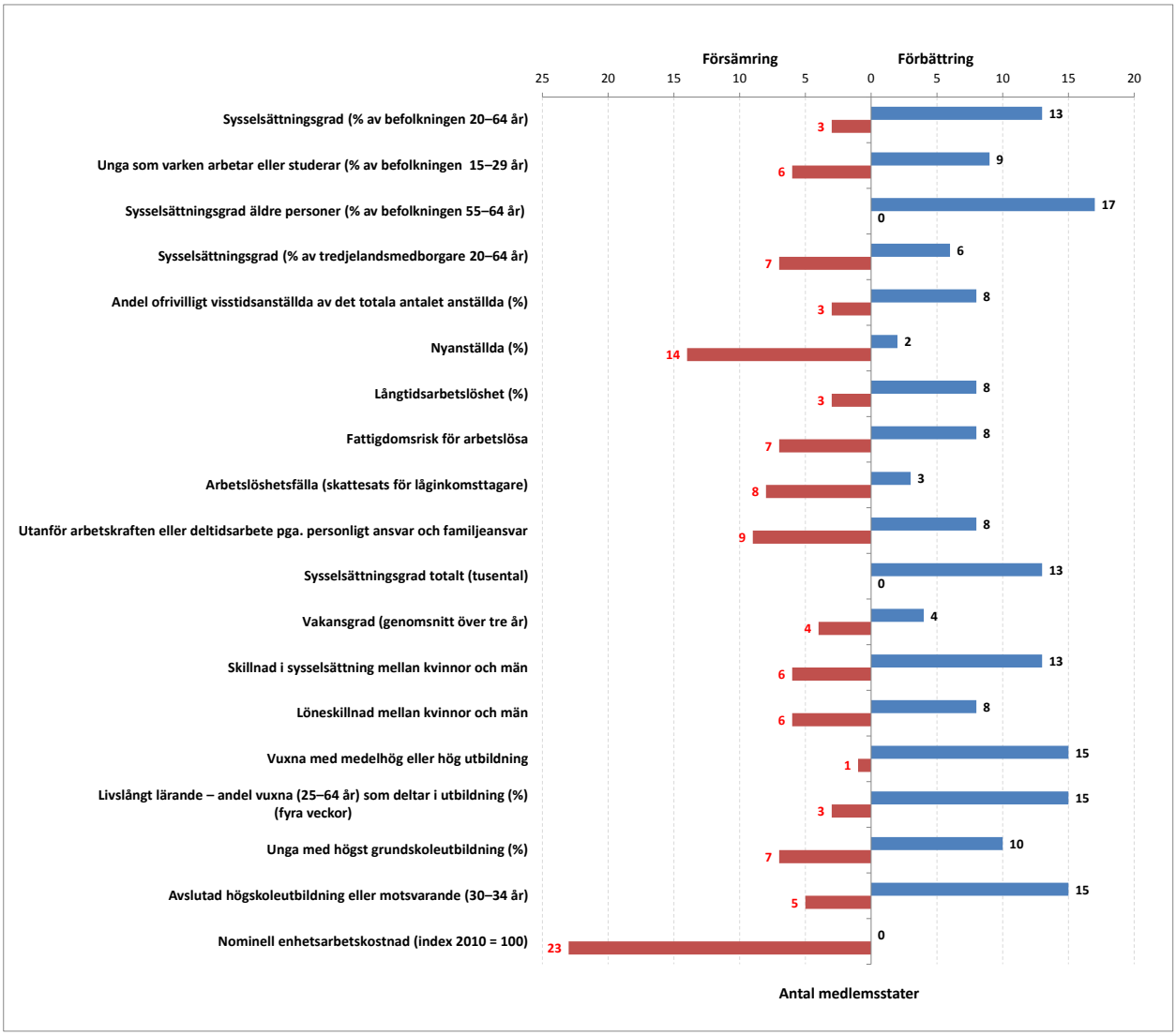

Anm.: Förändringar 2023–2024. När det gäller fattigdomsrisk för arbetslösa, löneskillnad mellan kvinnor och män och vakansgrad (genomsnitt över tre år) avser dock förändringarna 2022–2023. Indikatorn för livslångt lärande är ”andel som deltar i utbildning (EU:s arbetskraftsundersökning, de senaste fyra veckorna)”.
Källa: Verktyget för bedömning av sysselsättningssituationen 2025.

Bilaga 8. Sammanfattande översikt över antalet medlemsstater med försämringar (”sociala tendenser som bör bevakas”) eller förbättringar under 2023–2024 (eller senast tillgängliga år) enligt uppdateringen från oktober 2025 av verktyget för bedömning av situationen för det sociala skyddet

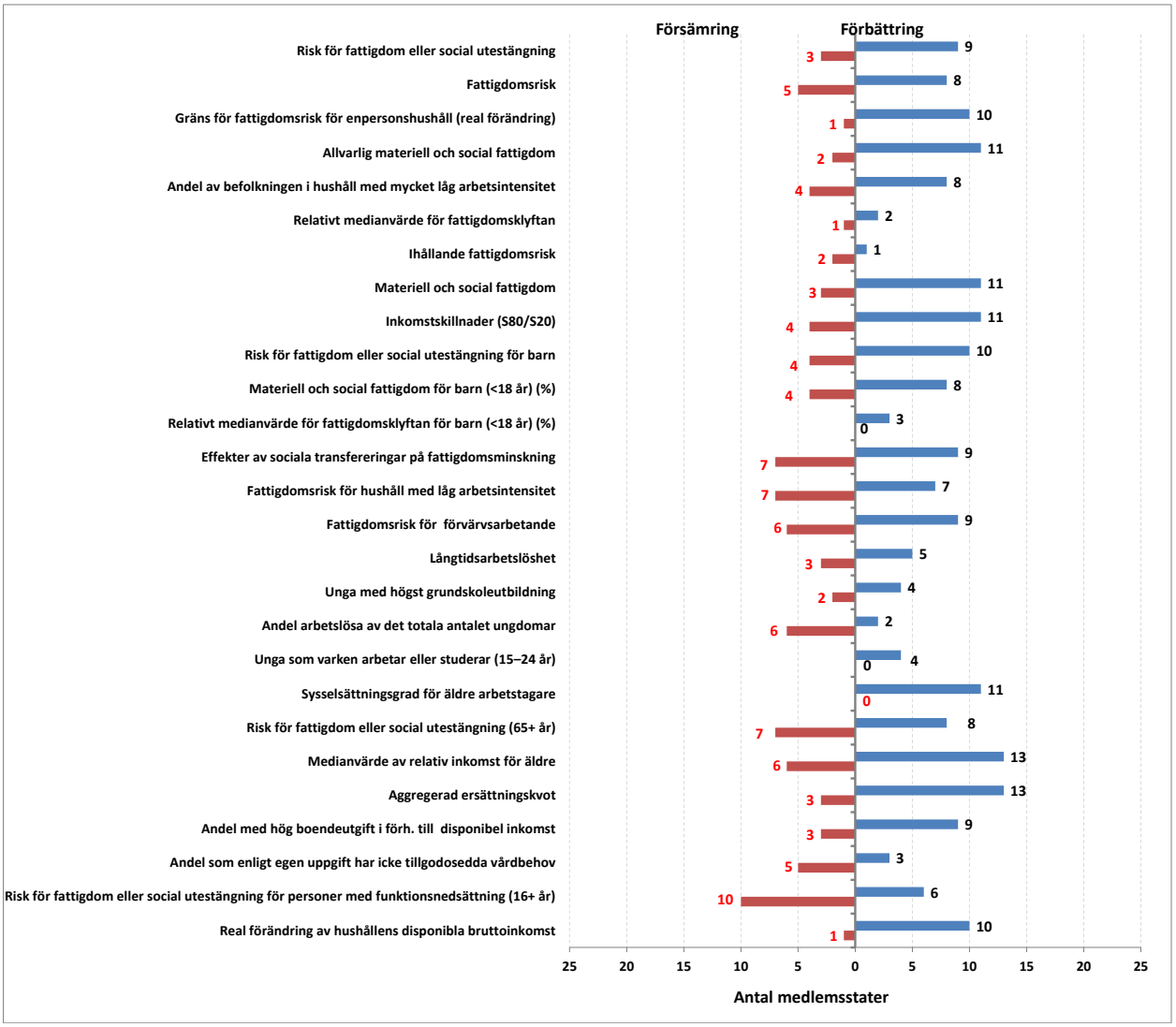

Anm.: Förändringarna avser i allmänhet 2023–2024 (utom indikatorerna för inkomst och hushållens arbetsintensitet som avser förändringarna 2022–2023). ”Fattigdomsrisk”, ”allvarlig materiell och social fattigdom” och ”andel av befolkningen som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet” är komponenter i indikatorn ”risk för fattigdom eller social utestängning”. Uppgifterna för real förändring av hushållens disponibla bruttoinkomst avser 2022–2023 eftersom inga uppgifter är tillgängliga för 2024. Avbrott i serien 2024 för Cypern på grund av att nya viktningar har införts i folkräkningen, men effekterna väntas inte vara betydande. Ett större avbrott i serien 2024 för Kroatien när det gäller de inkomstbaserade variablerna i Silc på grund av att källan för insamling av uppgifter om inkomstuppgifter har ändrats (inkomstuppgifterna i Silc 2024 samlas in från administrativa källor), vilket innebär att eventuella förändringar i de inkomstbaserade indikatorerna (och risken för fattigdom eller social utestängning) jämfört med 2023 inte återspeglas. Ungern kommer 2025 att göra en metodologisk översyn avseende uppgifterna i EU-Silc, vilket kommer att påverka uppgiftssamlingarna 2019–2024. Den aktuella bedömningen baseras på siffror från början av juli och påverkas inte av översynen.

Källa: Verktyget för bedömning av situationen för det sociala skyddet 2025.

Bilaga 9. Potentiella risker som identifierats med hjälp av den sociala resultattavlan i tidigare gemensamma sysselsättningsrapporter och antal ”kritiska” situationer/situationer som ”bör bevakas” för medlemsstaterna i det första steget av landsanalysen på grundval av principerna i ramen för social konvergens

Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan	BE				BG				CZ				DK				DE			
	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal
Vuxnas deltagande i utbildning (senaste 12 månaderna)				0				1				1				0				0
Unga med högst grundskoleutbildning				0				0				0				1				1
Digitala färdigheter				0				1				0				0				0
Andel unga som varken arbetar eller studerar				0				0				0				0				0
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män				0				0				0				1				0
Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil				0				1				0				0				0
Sysselsättningsgrad				1				0				0				0				0
Arbetslöshet				0				0				0				1				0
Långtidsarbetslöshet				0				0				0				0				0
Hushållens disponibla bruttoinkomst per capita				1				0				0				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning				0				1				0				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning för barn				0				1				0				0				0
Effekter av sociala transfereringar på fattigdomsminskning				0				1				0				0				1
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning				1				0				0				0				0
Andel med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst				0				0				0				1				1
Barn under tre år i formell barnomsorg				0				1				1				0				1
Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov				0				0				0				0				0
Totalt antal				**3**				**7**				**2**				**4**				**4**

Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan	EE				IE				EL				ES				FR			
	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal
Vuxnas deltagande i utbildning (senaste 12 månaderna)				0				0				1				0				0
Unga med högst grundskoleutbildning				1				0				0				1				0
Digitala färdigheter				0				0				0				0				0
Andel unga som varken arbetar eller studerar				1				0				0				0				1
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män				0				0				1				0				0
Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil				0				0				1				1				0
Sysselsättningsgrad				0				0				0				1				1
Arbetslöshet				1				0				0				0				1
Långtidsarbetslöshet				1				0				0				0				0
Hushållens disponibla bruttoinkomst per capita				0				0				1				1				0
Risk för fattigdom eller social utestängning				0				0				1				1				0
Risk för fattigdom eller social utestängning för barn				0				0				1				1				1
Effekter av sociala transfereringar på fattigdomsminskning				0				0				1				1				0
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning				0				1				0				1				0
Andel med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst				1				0				1				0				0
Barn under tre år i formell barnomsorg				0				1				0				0				0
Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov				0				0				1				0				0
Totalt antal				**5**				**2**				**9**				**8**				**4**

Anm.: Efter överenskommelse i arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd beräknas kategoriseringarna i den gemensamma sysselsättningsrapporten med hjälp av den sociala resultattavlan i respektive rapport utifrån de uppgifter som var tillgängliga vid brytdatumet för föreliggande gemensamma sysselsättningsrapport. Om detta inte var möjligt med anledning av att kategoriseringar saknades, men en tidigare kategorisering fanns tillgänglig i de berörda rapporterna används denna i stället för den kategorisering som saknas (markerad med rött i cellens övre högra hörn). Skuggade celler anger kategoriseringar i den gemensamma sysselsättningsrapporten som inte kunde beräknas eller fyllas i enligt detta.

Bilaga 9 (forts.). Potentiella risker som identifierats med hjälp av den sociala resultattavlan i tidigare gemensamma sysselsättningsrapporter och antal ”kritiska” situationer/situationer som ”bör bevakas” för medlemsstaterna i det första steget av landsanalysen på grundval av principerna i ramen för social konvergens

Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan	HR				IT				CY				LV				LT			
	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal
Vuxnas deltagande i utbildning (senaste 12 månaderna)				1				1				1				0				1
Unga med högst grundskoleutbildning				0				1				1				0				2
Digitala färdigheter				1				1				1				1				0
Andel unga som varken arbetar eller studerar				0				1				0				1				2
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män				0				1				1				0				0
Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil				0				1				0				1				1
Sysselsättningsgrad				0				1				0				0				0
Arbetslöshet				0				0				0				1				1
Långtidsarbetslöshet				0				0				0				1				0
Hushållens disponibla bruttoinkomst per capita				0				1				1				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning				1				1				0				1				1
Risk för fattigdom eller social utestängning för barn				1				1				0				0				0
Effekter av sociala transfereringar på fattigdomsminskning				1				0				0				2				1
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning				1				1				0				0				1
Andel med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst				0				0				0				0				1
Barn under tre år i formell barnomsorg				0				0				0				1				0
Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov				0				0				0				1				0
Totalt antal				**6**				**11**				**5**				**10**				**11**

Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan	LU				HU				MT				NL				AT			
	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal
Vuxnas deltagande i utbildning (senaste 12 månaderna)				0				0				0				0				0
Unga med högst grundskoleutbildning				1				0				0				0				0
Digitala färdigheter				1				0				0				0				0
Andel unga som varken arbetar eller studerar				2				0				0				0				0
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män				0				0				1				0				0
Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil				0				0				0				0				0
Sysselsättningsgrad				1				0				0				0				0
Arbetslöshet				1				0				0				0				0
Långtidsarbetslöshet				0				0				0				0				0
Hushållens disponibla bruttoinkomst per capita				1				0				0				1				1
Risk för fattigdom eller social utestängning				0				0				0				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning för barn				1				0				1				0				0
Effekter av sociala transfereringar på fattigdomsminskning				1				0				1				0				0
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning				0				0				0				0				0
Andel med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst				0				0				0				0				0
Barn under tre år i formell barnomsorg				0				1				1				0				0
Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov				0				0				0				0				0
Totalt antal				**9**				**3**				**4**				**1**				**1**

Anm.: Efter överenskommelse i arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd beräknas kategoriseringarna i den gemensamma sysselsättningsrapporten med hjälp av den sociala resultattavlan i respektive rapport utifrån de uppgifter som var tillgängliga vid brytdatumet för föreliggande gemensamma sysselsättningsrapport. Om detta inte var möjligt med anledning av att kategoriseringar saknades, men en tidigare kategorisering fanns tillgänglig i de berörda rapporterna används denna i stället för den kategorisering som saknas (markerad med rött i cellens övre högra hörn). Skuggade celler anger kategoriseringar i den gemensamma sysselsättningsrapporten som inte kunde beräknas eller fyllas i enligt detta.

Bilaga 9 (forts.). Potentiella risker som identifierats med hjälp av den sociala resultattavlan i tidigare gemensamma sysselsättningsrapporter och antal ”kritiska” situationer/situationer som ”bör bevakas” för medlemsstaterna i det första steget av landsanalysen på grundval av principerna i ramen för social konvergens

Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan	PL				PT				RO				SI				SK			
	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal
Vuxnas deltagande i utbildning (senaste 12 månaderna)				1				0				0				1				0
Unga med högst grundskoleutbildning				0				0				1				0				1
Digitala färdigheter				1				0				1				1				1
Andel unga som varken arbetar eller studerar				0				0				1				0				0
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män				1				0				1				0				1
Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil				0				0				0				0				0
Sysselsättningsgrad				0				0				1				0				0
Arbetslöshet				0				0				0				0				0
Långtidsarbetslöshet				0				1				0				0				1
Hushållens disponibla bruttoinkomst per capita				0				0				0				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning				0				0				0				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning för barn				0				0				0				0				0
Effekter av sociala transfereringar på fattigdomsminskning				0				1				0				0				0
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning				1				0				1				0				0
Andel med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst				0				1				0				0				0
Barn under tre år i formell barnomsorg				1				0				1				0				1
Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov				0				0				0				0				0
Totalt antal				**5**				**3**				**7**				**2**				**5**

Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan	FI				SE			
	2024	2025	2026	Antal	2024	2025	2026	Antal
Vuxnas deltagande i utbildning (senaste 12 månaderna)				0				0
Unga med högst grundskoleutbildning				0				0
Digitala färdigheter				0				0
Andel unga som varken arbetar eller studerar				0				0
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män				0				0
Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil				0				0
Sysselsättningsgrad				1				0
Arbetslöshet				2				2
Långtidsarbetslöshet				1				0
Hushållens disponibla bruttoinkomst per capita				1				0
Risk för fattigdom eller social utestängning				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning för barn				0				0
Effekter av sociala transfereringar på fattigdomsminskning				0				0
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning				0				0
Andel med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst				0				1
Barn under tre år i formell barnomsorg				0				0
Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov				1				0
Totalt antal				**6**				**3**

Anm.: Efter överenskommelse i arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd beräknas kategoriseringarna i den gemensamma sysselsättningsrapporten med hjälp av den sociala resultattavlan i respektive rapport utifrån de uppgifter som var tillgängliga vid brytdatumet för föreliggande gemensamma sysselsättningsrapport. Om detta inte var möjligt med anledning av att kategoriseringar saknades, men en tidigare kategorisering fanns tillgänglig i de berörda rapporterna används denna i stället för den kategorisering som saknas (markerad med rött i cellens övre högra hörn). Skuggade celler anger kategoriseringar i den gemensamma sysselsättningsrapporten som inte kunde beräknas eller fyllas i enligt detta.